N884

BIBLIOTECA CENTRALĂ A ASOCIAȚIUNII SIBIIU 2 IAN924

Bibliotecа „ASTRA" SIBIU

.... 7014

22.

Anul IV. No. 980 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Marți 1 Ianuarie 1924

...ățirea

R CLUJ 1. 2206

77

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

18

SIBIU 2-IAN924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI LA BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

La baterea țărușilor....

Protocolul dela Belgrad, cuprinzând fixarea pe teren a graniței dintre noi și Iugoslavia, a fost votat la Cameră după o lungă și sbuciumată discuție în cursul căreia s'au perindat la tribună toți câți au crezut că printr'un naționalism afișat în ceasul din urmă, vor putea obține o iertare cât de ușoară a greșelelor și a păcatelor de care s'au făcut vinovați. E de prisos, de sigur, să încercăm a înfățișa starea de spirit în care Camera și-a dat votul ei de ratificare.

A te vedea ajuns în fața ireparabilului într'o luptă în care ai intrat cu credința că victoria va fi de partea ta, fiindcă și dreptul era al tău, e o situație al cărei dramatism nu mai e nevoie să fie explicat. Ceia ce nu poate fi însă de prisos este precizarea causelor care-au determinat ireparabilul.

Din magistratul discurs al dlui I. G. Duca, am înțeles cu toții că votul Camerei nu putea fi decât acela care s'a dat, dar am înțeles și unde trebuie căutată obârșia ireparabilului care a făcut necesar acel vot. Căci, răspunzând tuturor acelora cari alergaseră să facă naționalism în ceasul când se bat țerușii, ministrul nostru de externe a arătat că acest naționalism trebuia făcut în 1919, când era în discuție problema integrității Banatului, iar nu acum, în ceasul din urmă, când știrbirea Banatului e consfințită printr'un tratat de pace acceptat și semnat de România.

O, dacă atunci, în 1919, integritatea Banatului ar fi găsit în mijlocul partidelor noastre politice tot atâția apărători câți au răsărit acum, la baterea țerușilor, desigur că Banatul ar fi rămas al nostru, așa cum îl cereau dreptatea și sacrificiile noastre. Dar, în vremea aceia, partidele noastre aveau ferbinți deal democratice și revendicările sociale erau pentru ele mai presus de revendicările naționale Eram doar în epoca „oamenilor noui", când naționalismul era socotit ca o piedecă în calea democrației care, ea, trebuia să biruie cu orice preț. Toți visau atunci schimbări revoluționare atât de adânci și de grozave în cât sperau să poată acoperi cu ele și toate păcatele unei politici de vădită trădare a intereselor noastre naționale.

De aceia, la chemarea lui Ion I. C. Brătianu de a face un singur bloc în jurul integrității Banatului, n'a răspuns niciun glas și nu s'a mișcat nicio inimă. Ce putea oare să însemne Banatul în fața „oamenilor noui" cari nu se gândiau atunci de cât la revendicări sociale și la o revoluție care trebuia să facă din ei stăpânii pe veci ai României?

Dar iată că fierbințelile democratice au trecut, spiritele s'au desmeticit mai repede de cât s'ar fi crezut și „oamenii noui" s'au văzut puși fiecare la locul lui. Revoluția, atât de dorită, nu s'a făcut, și păcatele care trebuiau iertate în numele ei au rămas acum descoperite. Cu conștiința acestor păcate, s'au perindat la tribuna Camerii toți acei oameni politici cari, făcând pe revoluționarii în 1919, și-au uitat atunci de datoriile lor naționale.

Și ne mai putând găsi o scuză în democratismul de acum patru ani, au crezut că totuși pot fi iertați dacă în jurul țerușilor care se bat la graniță vor veni să verse cât mai multe lacrimi naționaliste.

Dar țerușii rămân bine bătuți, și Banatul e pierdut. Ce ne rămâne de făcut e un singur lucru: *Urmând sfatul dlui Iorga, să căutăm a crește prin cultură puterea sufletului românesc pentruca ea să poată trece oricând și dincolo de granița nedreaptă care ni se fixează astăzi.*

Conferința de inspecție dela reședința plasei Borsa

O dispoziție luată la congresul prefecților la București, executată în județul nostru

Marți 25 crt la reședința plasei Borșa a avut loc o conferință de inspecție, la care au luat parte următorii:

Dl Septimiu Mureșanu, prefectul județului, dr Gheție, subprefect, dr Bașiota, medic județean, dr Tofan, medic veterinar județean, dr Wilt, revizor școlar, Paul Bogdan, consilier agricol, dr Pop, președintele sedriei orfanale, Ing. Pop, șeful serv. technic județean, precum și un reprezentant al administrației financiare. In cursul acestei conferințe, primpretorul plasei Borșa, a expus celor prezenți situația plășei din toate punctele de vedere: administrativ, higienic, cultural, agrar etc.

Acolo unde un membru specialist din conferință a găsit ceva de îndreptat, a expus celorlalți membrii ai conferinței punctul său de vedere și cu aprobarea întregei conferințe, a dat imediat ordine de îndreptare subalternilor săi. In felul acesta au procedat dnii dr Bașiota, medic județean, dr Gheție, subprefect, dr Wilt revizor, etc.

Această conferință care a fost ținută sub președinția dlui Septimiu Mureșan, prefectul județului e prima de acest fel în județul Cojocna și s'a ținut în conformitate cu toate dispozițiunile luate în acest sens, în timpul congresului prefecților de județe, care după cum se știe, a avut loc acum două luni la București.

Aceste conferințe, atât de necesare în special pentru unificarea administrativă, pe viitor se vor organiza în așa fel, că odată în trei luni să se țină neapărat în fiecare din reședințele celor zece plăși din județul nostru.

N. I.

România față de alianța franco-cehă

Intreaga presă franceză comentează în mod favorabil proiectul de alianță dintre Franța și Cehoslovacia insistând asupra caracterului pur pacific al tratatului încheiat între două state absolut democratice.

Ziarul „L'Echo National" remarcă că tratatul nu înseamnă că România și Iugoslavia trebuie să rămână în afară de această alianță, fiindcă aceste două țări aparțin Micei Înțelegeri și sunt în relații de prietenie cu aliații noștri.

Fraudele dela Manufactura de tutun

Ele ating aproape un milion

Dl Grecescu, inspector la R. M. S., anchetează actualmente unele fraude ce s'au săvârșit la Consumul depe lângă Manufactura de tutun din localitate.

După cercetările de până acum ar rezulta că fraudele ating aproape suma de un milion lei.

Vineri dimineața s'au pus sechestre pe averile unora dintre mânuitorii fondurilor Consumului. In interesul cercetărilor ce se continuă cu asiduitate nu putem da deocamdată alte amănunte.

Partidul național și unirea

Partidul dlui Maniu încearcă de o bucată de vreme să se reabiliteze printr'o politică naționalistă care se îndreaptă uneori împotriva acțiunei iredente a ziarelor și fruntașilor politici minoritari. La rândul lor aceștia răspund cu o atitudine din care se desprind constatări de natură a dovedi concepția și mentalitatea partidului național în ce privește ideia unității naționale.

In numărul nostru de eri am publicat senzaționalele destăinuiri făcute de dl Arpad Paál ziarului „Keleti Ujsag" cu prilejul anchetei întreprinsă de această gazetă asupra sufletului aparte al „transilvanismului"

In amintirile sale despre evenimentele din toamna și tarna anului 1918, dl Arpad Paál relatează o convorbire care a avut loc între dl Romulus Boilă șef de resort în Consiliul Dirigent și dsa.

Intrebat de dl Arpad Paál dacă s'ar putea realiza prin voința colectivă a națiunilor din Ardeal un stat aliat atât cu Ungaria cât și cu România, dl Romulus Boilă a răspuns: „De sigur, aceasta ar fi fost soluția ideală. Dar — a adăogat cu un lung oftat șeful de resort, — e prea târziu..."

Această declarație a dlui Romulus Boilă ca și faimoasa mărturisire sunând la fel a dlui Maniu, articolul dlui Vaida din „Oesterreichische Rundschau" ca și nemernicile acțiuni săvârșite de unii membrii ai partidului național în timpul neutralității și mai târziu în vremea războiului românesc, celebrele rezoluții dela Alba-Iulia, antipatriotica acțiune regionalistă a partidului național dela unire încoace ca și boicotarea vechiului regat, toate acestea sunt fapte cari dovedesc că oamenii dela conducerea partidului național n'au dorit unirea și că visul lor era autonomia Ardealului aliat cu Ungaria și bineînțeles și cu.... România.

Partidul național, înstrăinat de sufletul națiunea n'a visat unirea. A acceptat-o însă fiindcă n'a avut încotro. A acceptat-o așa cum te pleci în fața unor manifestări ale forțelor naturale irezistibile.

Este dureros pentru noi să constatăm că în vremurile prin care am trecut, Ardealul a avut drept conducători oameni cari au fost încercați de sentimente și de convingeri cu totul altele decât acele pe care le simțea clocotind în suflet o națiune întreagă.

Chestiunea Banatului în discuția Parlamentului

Explicațiile dlui Iuliu Maniu și răspunsul dlui I. G. Duca, ministru de externe

A cui e vina pentru ciuntirea Banatului?

In ședința de Joi noapte a Camerii s'a ratificat protocolul prin care se stabilește definitiv granița Banatului.

Inainte de votare, în continuarea discuțiunei asupra acestui protocol, dl Iuliu Maniu a luat cuvântul pentru a explica atitudinea partidului național în chestiunea Banatului și pentru a respinge acuzațiile că a fost pentru ciuntirea Banatului, aduse politicei acestui partid.

Dar explicațiile d-lui Maniu, în loc se însemne o reabilitare pentru partidul național și pentru politica sa din vremea când se discuta la Paris chestiunea Banatului, n'au făcut decât să pună mai mult în evidență fățărnicia de azi a partidului național și umilitoarea sa atitudine de acum patru ani.

In adevăr, dl Iuliu Maniu recunoaște că dl Brătianu a făcut o politică de rezistență nevoind cu nici un preț să semneze un tratat care însemna renunțarea noastră la integritatea Banatului. Partidul național a adoptat la început aceeași politică și s'a angajat s'o sprijine. Dar, ajungând la guvern, partidul național prin dl Vaida, primministru și delegat al țării la Conferința de Pace, a semnat protocolul cuprinzând clauza umilitoare cu privire la minorități și a acceptat, în același timp, ciuntirea Banatului, primind să se supună deciziunei Consiliului suprem care hotărâse frontiera dintre România și Iugoslavia în Banat.

Și totuși după ce recunoaște că politica dlui Brătianu a fost o politică de apărare a integrității Banatului, după, ce fără să vrea, mărturisește că partidul național a avut la început aceeași atitudine pentru ca, ajuns la guvern, s'o părăsească, dl Maniu se declară împotriva votării protocolului dela Belgrad, care nu face decât să fixeze pe teren o linie de frontieră primită cu patru ani înainte de guvernele cari au urmat la conducerea țării după plecarea guvernului prezidat de dl Brătianu.

In discursul rostit de d. I. G. Duca ministrul de externe ca răspuns la întreaga discuție a protocolului dela Belgrad, la arătat însă cu zdrobitoarea putere a faptelor și cu o logică de fer în argumentație, cari sunt oamenii și partidele politice cari poartă vina unei politici antinaționale în ce privește chestiunea Banatului.

D. Duca a dovedit că în privința Banatului au fost două politici: una a dlui Brătianu, de apărare intransigentă a integrității Banatului, și alta a lui Take Ionescu, care punea mai presus de Banat necesitatea de a nu fi în raporturi rele cu sârbii și aliații.

La politica dlui Take Ionescu s'au raliat toate celelalte partide politice dela noi, începând cu partidul național și terminând cu conservatorii dlui Marghiloman. Din cauza acestei lipse de solidaritate într'o chestiune națională, politica de rezistență a dlui Brătianu a fost în frântă și țara nevoită să accepte dureroasa amputare a Banatului.

Partidele politice sunt vinovate de ciuntirea Banatului, fiindcă împinse de pasiuni politice, ele au primit mai de greabă să vadă păgubite drepturile noastre naționale decât să sprijine politica dlui Brătianu și a partidului liberal

Și totuși atât de mult vinovați, oamenii cari în clipa când se hotăra soarta Banatului au asistat impasibili la ciuntirea lui, se ridică în numele naționalismului pentru a protesta astăzi când e vorba să se bată țărușii unei granițe fixate de atunci și primită de ei.

Această ipocrizie a fost pusă în lumină de d. Duca prin impresionanta sa cuvântare.

Opinia publică, cunoscând faptele și împrejurările de acum patru ani și de astăzi, știe foarte bine pe ce umeri apasă vina căreia îi datorim pierderea unei părți din Banatul nostru.

75091

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos și cel mai ieftin Cluj.

Cronica artistică

Concertul pentru Catedrala Ortodoxă

După cum am anunțat, Sâmbătă seara a avut loc la Teatrul Național local, concertul organizat de soc. „Reuniunea femeilor române ortodoxe", în folosul fondului de zidire al catedralei ortodoxe din Cluj.

Concertul s'a început cu poema muzicală: *Serata etnografică* a lui Tiberiu Brediceanu, din care s'au cântat *Preludiul și Hora*, după care a urmat *Rapsodia a II.* a maestrului G. Enescu. Ambele lucrări muzicale românești au fost executate cu violiciune de orchestra Operei, dirijată de bagheta energică a dlui Bobescu.

Corul Conservatorului, sub conducerea chiar a maestrului G. Dima, a cântat minunat câteva colinde.

Dnele Lya Pop, Acca de Barbu Ana Voileanu și dl I. Crișan, au cântat, fiecare cu talentul cunoscut, diverse cântece populare românești. Dat fiind scopul filantropic al Concertului, toți cei cari și-au dat concursul, au fost călduros ovaționați de public.

Concertul s'a încheiat cu o *Fantezie simfonică „pentru orchestră mare"* — căreia mica orchestră a Operei române, dirijată de însuși compozitorul, dl M. Negrea, a căutat să'i dea o interpretare cât mai fidelă.

X—Z.

Producția Conservatului

Am asistat la producțiunea I-a a Conservatorului cu sufletul plin de speranțe și îndoeli ca însiși elevii debutanți ai acestui conservator.

Audițiunile muzicale periodice aranjate în decursul anului școlar, își au scopul lor educativ bine cunoscut și nu se pot considera ca simple manifestațiuni diletante.

A trece deci peste ele fără observațiuni critice înseamnă a ignora căile pe care se îndrumă în viitor arta națională.

Și trebue să ne declarăm mulțumiți din capul locului de felul cum se înțelege inițierea elevilor în tainele artei, la Conservatorul nostru. Dela clasa de Piano, nu putem să nu relevăm îndeosebi pe dra Elena Dima (an. VII) clasa dnei A. Voileanu cea mai experimentată dintre elevii-pianiști.

Secția de vioară este în mâinile sigure ale maestrului Bobescu, lucru care s'a evidențiat în jocul cald și fin nuanțat al elevului său Liviu Timbus (an IV).

Nu putem însă, să aducem elogii fără reservă, felului cum se îndrumează elevii secției de canto. In general vorbind, am auzit voci sonore și viguroase, care promit mult, dar n'am putut vedea cunoașterea profundă a legilor mecanismului vocal, trecerile prin și între registre mobilitatea necesară unor țesături dificile. Remarcăm totuși pe dra Elena Breban (cl. dnei Lya Pop) și dl Gheorghe Stefanovici (cl. dlui Crișan) ambii talente remarcabile, cari merg cu pași siguri spre culmile artei.

In rezumat, am plecat satisfăcuți de munca ce se depune la acest institut.

Ima.

Uu festival în onoarea artistului Aristide Demetriade

In seara de 2 Ianuarie 1924, Teatrul Național din București va da o reprezentație în onoarea și beneficiul dlui Aristide Demetriade, cu prilejul împlinirei a 30 de ani de neîntreruptă și strălucită activitate pe prima noastră scenă.

Se va reprezenta „Hamlet", neperitoarea operă a lui Shakespeare, în care vor apare în rolurile principale cei mai de seamă, artiști ai Teatrului Național din București.

Se știe ca după marele Gr. Manolescu, Hamlet a fost interpretat la noi de dnii Nottara, Bulandra și Demetriade.

Dacă dl Nottara a căutat să redea mai mult partea de tragedie a rolului, dacă dl Bulandra a fost preocupat de o interpretare cât mai umanitară și a stăruit asupra părței de cugetare a personajului, dl Artistide Demetriade a căutat să armonizeze toate părțile din care poate fi privit Hamlet, învăluindu-și creația într'o atmosferă de profundă și înduioșătoare melancolie.

Repertoriul Teatrului Maghiar

Marți, matineu: „Katja")a 12 ora. Prețuri reduse. Seria 185)

Marți seara: „Mazurca Albastră" (Reprezentație jubilara a 25-a oră, Abonament sters. Prețuri de Premieră. Seria 186).

Mercuri: „Baccarat" (Cu distribuție nouă a rolurilor. Cu debutul dlui Dr. Eugen Janovici. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 66. C. Seria 188.

Alegerea dela baroul avocaților din Cluj

Eri după amiază a avut loc la tribunalul din localitate alegerea comitetului baroului avocaților din Cluj.

Cu toate că din înțelegerile avute în prealabil majoritatea avocaților era câștigată pentru lista românească, alegerea s'a făcut în mijlocul unor frământări, care au împedicat succesul deplin ce părea să fie asigurat curentului românesc.

Totuși, resultatul alegerei de eri este în favoarea listei românești, care, în general, a învins, producându-se două balotaje.

Pentru presidența baroului s'a declarat deasemenea balotaj între dnii Dr. Ioan Suciu și d. Dr. Aurel Isac.

Un mare targ de mostre la Cluj

Am mai arătat în coloanele, ziarului nostru, că asociațiunile industriale și comerciale din Ardeal au făcut unele demersuri pentru organizarea unui mare târg de mostre care se va organiza în orașul nostru și să cuprindă toate producțiunile industriale din întreaga țară. Se va da astfel târgului o extindere deosebită.

*

Dela Camera de Comerț din localitate aflăm că demersurile în acest scop au luat o formă mai concretă, fiind supuse și ministrului de Comerț și industrie. d. Tancred Constantinescu care în principiu a dat aprobarea.

Târgul ar urma să fie organizat pentru luna Iunie 1924. In afară de propagandă în țară, se va face, cu deosebire, o mare propagandă în streinătate, pentru a se putea face cunoscută cu acest prilej, valoarea industrială a țărei noastre.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
(fost Universității)

Marți, 1 Ianuarie

Misterul unei case de nebune

Seria II.

Mare roman de aventuri senzaționale în 8 acte, după romanul lui Xaver Montepin. In rolul principal: uriașul Galaor, rivalul renumitului Maciste.

Cinema Urania

Marți, 1 Ianuarie

Secretul damei în doliu

Dramă aventurioasă în 5 acte. In rolul principal celebrul detectiv Joe Debbs.

Cinema Apollo

Marți, 1 Ianuarie

Focul pe Ocean

Grandioasă înscenare cinematografică în 5 acte și un prolog. Rolurile principale sunt susținute de L. Trautmann și E. Rotmund. Scufundarea unui vapor pe Ocean.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.
Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtie bună, legat in jum. pânză și coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonați preț de favor e L. 200·— cu porto.
Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

INFORMAȚII

— **Conferințe la Timișoara.** D. profesor universitar dela Cluj, Augustin Maior, va ține la 1 Ianuarie o conferință la Timișoara, vorbind despre „Universul în mic și în mare."

— **Activitatea soc. „Crucea Roșie" din Careii Mari.** Secția Soc. „Crucea Roșie" din Careii-Mari desvoltă o întinsă activitate. La 16 Decembrie s'au dat 3 reprezentații de cinematograf în teatrul orășenesc iar la 22 ai lunei s'au dau un concert foarte reușit, adunându-se suma de 21.000 lei, din care o parte se va adăoga fondului filialei iar alta pentru ajutorarea copiilor săraci.

— **In jurul suspendării unui ziar maghiar din Satu Mare,** Ziarul „Friss Ujság" al dlui Gara din Satu-Mare urmă să fie suspendat pentru 3 luni pentru motivul că a reprodus un articol relativ la niște presupuse falsuri din Careii-Mari. D-l Gara s'a plâns pentru acest fapt dlui subsecretar de stat Tătărăscu, care a intervenit să se lase liberă mai departe apariția lui „Friss Ujság".

— **D. Tătărăscu la Timișoara.** D. Gh. Tătărăscu ministru subsecretar de stat la ministerul de interne, însoțit de d. Boyan Grueff șeful de cabinet, d. Petrini director general în ministerul agriculturei, d. Georgescu prefectul județului Arad a vizitat eri orașul Timișoara.

Domnia-sa a căutat să viziteze pe colegul său d. Gheorghe Cipăianu, ministru subsecretar de stat la ministerul Agriculturei și Domeniilor și a promis reprezentanților presei că se reîntoarce în Timișoara peste 5 zile, având a se ocupa de chestiunea minorităților.

— **Congresul comercianților bănățeni.** In ziua de 29 cor. s'a ținut la Timișoara congresul uniunei comercianților bănățeni, serbându-se totodată și împlinirea de 40 ani dela înființarea uniunei.

*

Joi la 3 Ianuarie 1924 ora 10 a. m. se va celebra în biserica gr. cat. din Cluj, (strada Iorga 6) parastasul de 6 săptămâni pentru odihna sufletului decedatului dr. Iulian Pop, fost primar al orașului Cluj.

— **Crima din Totlac. Cojocna.** Zilele trecute o înfiorătoare crimă s'a petrecut în satul Totlac din jud. Cojocna, unde individul Pascu Marcoveanu, într'o completă stare de beție, a înjunghiat cu un cuțit în inimă pe locuitorul Iosif Crăciun.

Victima după două ore de chinuri a sucombat.

Criminalul a fost arestat și înaintat parchetului din Cluj.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru, căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Oradea Mare, Tg. Mureș, Turda, Satu-Mare, Sighet, Careii-Mari, Blaj, Bistrița, Deva, Hunedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunii ziarului.*

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

— **Numiri.** In locul dlui Dr. Suporanu fostul secretar al Prefecturei județului Cojocna actualmente înaintat, a fost reintegrat în acest post vechiul secretar dl Dr. Laurian Popa.

— **Banca Economul** a primit în favorul familiei Opriș din Cristiș următoarele contribuiri: Coloneiul Mircea Oprescu și ing. Ioan Pătârlăgeanu 500 și Dr. Amos Frâncu advocat Cluj 100 lei. Total 600 lei. Aceste sume sau trimis familiei martirului Opriș.

— **Banca Ardeleană și Casa de păstrare S. A.** comunică On. acționari, că în urma unui decis al adunării generale premergătoare, câte 5 acțiuni de 100 lei nominal să schimbe într'una de 500 lei nominal.

Acțiile nouă cu cupon pentru anul 1923 să pot prelua imediat în contra predărei acțiilor vechi la cassa principală a institutului.

Acțiile se pot preda și la sucursalele noastre precum și la Banca de credit în Dej S. A. spre schimbare.

Direcțiunea.

Se vinde din nou pretutindeni
Lysoform
în vechea calitate din timpurile normale.
Vânzare en gros:
Intreprinderea Romana Lysoforme
Arad,
Str. General Berthelot No. 1.

APROAPE GRATIS
rochii de dame și haine de domni în Casa de mode pentru dame și domni
DIAMANTSTEIN SI MOSKOVITS
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand 25, (vis-á-vis de Posta-Centrală).
Rochii de dame din stofe de cal. I. . . L 1100
Blane de peluche . . L 2600
Raglan de domni din postav de lână double. . . . . L 1500
Haine de domni . . . L 1000
Depozit permanent de modele originale de Paris, Viena si Berlin.
Lloyd 1976 o 2032 o

No. 17696—923. cons. **Consiliul Orașului Cluj.**

Publicațiune.

Consiliul Orașului Cluj deschide concurs pentru furnizarea alor 7 șapte vagoane de fân necesare pentru sustinerea cailor orășenești pe anul 1924.

Doritorii de a furniza cvantumul de fân arătat mai sus ofertele lor le vor înainta la registratura generală cel mai târziu până la 15 Februarie 1924 ora 10 a. m. anexând la oferta respectivă și dovada că s'a depus la casseria centrală a orașului o garanță de 5% după suma oferită.

Condițiunile de licitație care se va face în conformitate cu dispozițiile legii asupra contabilității publice se pot privi la Administrația Economică a orașului (Calea Traian Nr. 19.)

Cluj, din ședința cons. orăș. ținută la 28 Dec. 1923.

3254 P. Primar: **Dr. Cărpinișan.**

GALOSII si SOSONII
WIMPASSING
SUNT CELE MAI BUNI! 2879

Cu cât ne-a păgubit Consiliul Dirigent
la preschimbarea coroanelor

Cutezanţa resortiştilor — Interesele creditului românesc şi . . . alte interese
Ce interese avea ţărănimea ardeleană la stampilarea bancnotelor de 10 mii
Câteva documente interesante

Vorbind la discuţia Budgetului dl Mihai Popovici a avut cutezanţa de a redeschide chestiunea turbure a schimbului de coroane. Fruntaşul takisto-naţional a crezut că, bravând Camera, va putea arunca, neturburat de nimeni, muşamaua pe faptele condamnabile ale Consiliului Dirigent. Din nefericire pentru partidul naţional şi pentru d. Mihai Popovici, Banca ministerială posedă dovezile vinovăţiei.

Astfel, d. Mihai Popovici a încercat mai întâi să afirme că Statul n'a schimbat coroane albe (bolşevice). Somat de d. Vintilă Brătianu, ministrul de finanţe, să precizeze, fruntaşul takisto-naţional a trebuit să bată în retragere şi să recunoască *„greşeala"* Consiliului Dirigent de a permite să între în ţară coroanele fără valoare emise de Bela Kun. D. Mihai Popovici a schimbat atunci tactica. De la tonul îndrăzneţ ai acuzatorului, dsa a trecut la tonul patriotismului falş şi de ocazie. D. Mihai Popovici voia să înduioşeze. Vedeţi, mă rog, Consiliul Dirigent a permis în adevăr invazia bancnotelor bolşevice în Ardeal, dar aceasta a lăcut-o din „înalte consideraţii naţionale". Pentru acest cuvânt, s'a aprobat ca institutul de credit românesc „Albina" să şi adune fondurile şi deci, fatal, aceste fonduri intrau în ţară sub forma unui transport de 30 milioane coroane albe.

A fost să fie însă, ca dl Mihai Popovici să cadă din rău în mai rău. Cele 30 de milioane ale Băncei „Albina" erau în adevăr o justificare. Rămânea ca fruntaşul takisto-naţional să explice Camerei cum s'a făcut totuşi că Statul a trebuit să plătească la schimb, nu numai cele 30 de milioane, ci CÂTEVA SUTE DE MILIOANE COROANE ALBE BOLŞEVICE?

Aceasta a explicat-o dl Vintilă Brătianu. D-sa a citit Camerei câteva documente foarte preţioase: două ordonanţe ale Consiliului Dirigent din care reiese lămurit că toate sforţările guvernului central din Bucureşti de a pune frâu invaziei coroanelor în ţară au fost zădărnicite de dl dr Aurel Vlad, şeful resortului de finanţe în Consiliul Dirigent, desigur cu asentimentul acestui Consiliu.

Astfel dl Vlad, care semnase alături de dl Oscar Kiriacescu, ministrul de atunci al finanţelor, o ordonanţă prin care se ridica valabilitatea de circulaţie pe teritorul Ardealului şi Banatului, a coroanelor albe de 25, 2000 şi 10.000, precum şi a celor de 20 (ediţia II), a dat în urmă o ordonanţă întregitoare prin care admitea la stampilare, şi deci acorda valabilitate, bancnotelor de 20 (ediţia II) şi 10.000 coroane.

In faţa acestor sdrobitoare dovezi, conducătorii partidului naţional au căutat să scoată pe bietul dl Mihai Popovici din încurcătură, aducând argumentul că aceasta era necesar să se facă, deoarece nu putea fi păgubită ţărănimea ardeleană. Ori, este exclus ca ţărănimea ardeleană, — la adăpostul căreia se pune fostul Consiliu Dirigent, — să fi avut interese la stampilarea bancnotelor de 10.000 de coroane, care nu la ţărani se aflau ci la Bănci şi speculanţi. Dacă, în adevăr, Consiliul Dirigent, ar fi voit să apere interesele ţărănimei româneşti din Ardeal, de ce n'a insistat dl Vlad să se admită la stampilare moneta mărunţă, mai multă în mânile ţărănimei, sau de ce n'a dat ordonanţa întregitoare pentru această monetă?

Dar desigur, Consiliul Dirigent era mai aproape de bancnotele de 10.000 de cor. decât de cele de 200. Un document publicat în facsimil de „Viitorul", lămureşte precis această preferinţă. Cu adresa No. 4313 serviciul de stat major al Diviziei 20-a a înaintat la 2 Sept, 1919, pe indivizii Friederich Hiemesch şi Cornel Kereszki, sari au fost surprinşi în contrabandă cu un cufăr plin cu 15 milioane 200 mii coroane, cerând Consiliului Dirigent să hotărască.

In loc de a arde banii cari ne păgubeau intrând în ţară, d. Maniu recomandă în rezoluţie să fie „extradaţi" (!) Băncei „Albina". D. Vlad, mai practic însă, recunoaşte că contrabanda este a patru bănci ungureşti din Oradea-Mare şi hotăreşte ca suma să se elibereze acestora.

Ce interese dictau dlor Maniu şi Vlad această hotărâre? Erau în joc interesele naţionale ale capitalului bancar românesc?... Erau în joc interesele ţărănimei ardelene? — Nu, desigur nu! Totuşi d. Mihai Popovici are îndrăzneala să acuze pe alţii şi să scuze faptele de tristă amintire ale Consiliului Dirigent, datorită cărora Cassieria publică a României întregite a rămas cu o pagubă de câteva sute de milioane lei.

A. R. Gus.

Intrunirea
„Acţiunei Româneşti"

Cuvântările rostite

Ieri, Duminecă a avut loc cea dintâi întrunire publică a soc. „Acţiunea Românească". In faţa unei săli arhipline, primul, care a luat cuvântul a fost dl rector al Academiei comerciale. *A. Ciortea.*

Dsa, face istoricul „Acţiunei Româneşti", înfiinţată în luna Iunie la iniţiativa a 19 intelectuali din Cluj.

D-sa face o paralelă între intelectualii români indiferenţi la orice probleme de interes general şi între acei intelectuali cu suflet pornit spre idealism şi jertfă.

„Acţiunea Românească" — spune dl Ciortea — vrea să mărească ceata mică a Românilor idealişti şi gata de jertfă.

Urmează la cuvânt dl avocat *Roman Valer*, spunând că ideile naţionale şi dinasticismul nu se pot discuta ca simple chestii politice. „Acţiunea Românească" are o atidunine prietenoasă faţă de „Liga Apărării naţionale" de care se deosebeşte prin aceea doar că chestiunea minoritară se înfăţişează altfel la noi şi altfel în vechiul Regat. Dsa aprobă ideile fundamentale ale fascismului, dar declară că nu poate primi forma organizaţiei de la noi. Faţă de socialism şi „Liga drepturilor omului" are o atitudine ostilă, căci după ele se ascund interese streine. După etapa fraternizării cu streinii şi lupta fratricidă trebue se urmeze lupta pentru victoria românismului.

Dl. prof. I. *Cătuneanu* împarte minorităţile în două categorii: una de baştină care trebuie se colaboreze cu noi cinstit şi una a acelora fără nici o legătură cu pământul ţării, evreii. Evreimea dispune azi de o putere care înspăimântă toate statele creştine.

Oratorul termină, cerând expulsarea streinilor strecuraţi după unire şi introducerea cooperativelor.

Dl profesor *Haţieganu* spune că studenţii au datoria de a reintra la cursuri, căci întrunirile lor din sala IV a Universităţii sunt transpuse în „Reduta" Clujului, pentru a fi transmise în massele cetăţeneşti. „Acţiunea Românească" vrea să descopere pe ticăloşi şi să-i prezinte opiniei publice, care va şti ce sancţiuni să le aplice.

Reprezentantul studenţimei, *A. Gociman*, vorbeşte de prăpastia dintre studenţii români şi cei înstreinaţi. Cere „numerus clausus" pentru toate categoriile de cotropitori.

Ultimul care vorbeşte este dl advocat *Valer Pop*, care se ocupă cu răul ce ni-l face valul streinilor şi cu răul propriilor noastre păcate.

Adevărata clădire a democraţiei româneşti — spune d-sa — se va înălţa numai pe ruinele streinismului; pentru moştenirea ce vom lăsa o, ne vor binecuvânta sau blestema generaţiile viitoare.

*

După întrunire, studenţii cari au luat parte la întrunire într'un număr foarte mare, au încercat să facă o manifestaţie la statuia Lupoaicei.

Poliţia împotrivindu-se, conform ordinelor, studenţimea s'a împrăştiat în linişte.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 481 2653

Un post de telegrafie fără fir la Cluj

Demersurile făcute până în prezent — Când va fi instalat acest post — Ajutoarele date de Primărie Datoria băncilor şi a instituţiilor industriale — Insemnătatea unei asemenea instalaţiuni pentru Cluj

Se ştie că între oraşele mai principale din Ardeal, care urmează să fie înzestrate cu posturi de telegrafie fără fir, se numără şi Clujul. Totuşi demersurile ce s'au făcut în acest scop pentru oraşul nostru sunt cu mult în urma celorlalte oraşe. La Oradea-Mare, postul de telegrafie fără fir este complect instalat şi pus în stare de funcţionare. La Timişoara deasemenea instalarea postului este aproape de complectare, iar la Arad lucrările sunt în curs. Clujul a rămas însă în urmă.

*

Am putut sta de vorbă cu inspectotul regional, dl Ilie Ionescu, şi cu inginerul inspector technic dl Geleş cari ne-au dat următoarele lămuriri asupra stadiului în care se găseşte acţiunea pentru întroducerea telegrafiei fără fir la Cluj.

„La Cluj, — zice dl inspector regional, — primele demersuri s'au luat prin luna August. Toate aparatele necesare instalaţiunei postului, în valoare de 6 milioane 500.000 lei ni le dă statul. Terenul unde va fi instalat postul este platoul dela capătul străzei Regale. Ne trebuie însă bani pentru edificarea clădirei necesare, şi aceasta este deocamdată greutatea care ne ţine în loc.

„Am făcut însă o intervenţie la Camera de Comerţ, pentru a se face apel la contribuţia comercianţilor şi industriaşilor. Camera de comerţ s'a şi înscris cu suma de 20.000 lei. Primăria ne-a dat deasemenea un ajutor de 100 000 lei din bugetul anului 1923, iar din bugetul actual ne-a făgăduit 200.000 lei.

„Edificarea clădirei necesare instalărei postului, ar costa cam jumătate de milion. Având oarecum asiguraţi 320.000 lei, ar rămâne în sarcina contribuţiunei băncilor, instutelor industriale şi comercianţilor, la un loc, suma de 180 000 lei, care nu poate fi socotită prea mare.

Astfel avem toată speranţa că în prima jumătate a noului an 1924, vom reuşi să avem şi la Cluj un post de telegrafie fără fir".

*

Trebue să spunem la rândul nostru, că dat fiind însemnătatea pe care o va avea pentru desvoltarea economică a Clujului, întroducerea telegrafiei fără fir, apelul către bănci şi instituţiile industriale va găsi ecoul dorit cu atât mai mult cu cât foarte multe din aceste instituţiuni au pus încă mai de mult stăruinţi pentru înzestrarea oraşului nostru cu această importantă instalaţie.

Dac.

Inspecţiile
dlui Tătărăscu în Ardeal

Inspecţia făcută la Satu-Mare

Miercuri a sosit în oraşul Sătmar, venind dela Sighet, subsecretarul minorităţilor, dl Tătărescu. La gară a fost întâmpinat de către dl prefect Cantuniari, dnii Ferenţiu Augustin, Georgescu, şeful siguranţei şi dl Zamfirescu, directorul prefecturei poliţiei.

Dl Tătărăscu a descins la prefectură, iar la orele 11 a mers la Casa Oraşului.

Aici a avut o lungă întrevedere cu primarii comunelor din judeţ precum şi cu primpretorii. Dsa a fost pus în cunoştinţă de către aceştia, cu chestiunile administrative.

La orele 1 p. m. a avut loc în sala hotelului „Dacia" o masă comună la care au fost învitaţi numai şefii autorităţilor.

După masă, la orele 4, la hotelul „Dacia" în cabinetul dlui prefect, au fost primiţi în audienţă mai mulţi solicitatori.

O delegaţie din partea minorităţei maghiare, s'a prezintat dlui Tătărăscu expunându-i doleanţele. Discuţia a decurs mai ales în ceeace priveşte şcoalele. Delegaţia a cerut multe concesiuni. Dl Tătărăscu a spus că în ceiace priveşte ordonanţele dlui ministru Anghelescu, ele nu au de scop să romanizeze cu forţa pe cineva, ci numai a face ca în şcoalele confesionale să se înveţe serios limba statului.

Delegaţia minorităţilor a lăudat în faţa dlui Tătărăscu activitatea dlui prefect Cantuniari aici la graniţă. Au accentuat că aşa cum dsa lucrează nu a jignit niciodată populaţia maghiară.

Preotul Belteky Lajos, a întrebat pe dl ministru dacă „starea aceasta de război" va mai dura mult aici la frontieră, deoarece împiedică foarte mult pe Unguri de a se întruni şi consfătui în diferite interese naţionale şi de alt ordin La aceasta dl Tătărăscu a răspuns că, chestiunea aceasta este de competinţa înaltelor foruri militare.

Dacă spiritul paşnic de până acum, va continua să conducă populaţia, — a spus dl Tătărăscu — nu peste mult timp această măsură va fi ridicată.

Tot după masă, a avut loc o consfătuire în privinţa situaţiei şcolare, la care au participat pe lângă dl Subsecretar de Stat: dnii inspectori generali Pteancu şi Lupu Antonescu, dl prefect Cantuniari şi dl Dariu Pop.

Institutul călugăriţelor din localitate a înaintat un memoriu în care se cer mai multe concesii

Dl Dariu Pop a înmânat dlui Tătărăscu un memoriu. Dsa a spus o rezoluţie favorabilă în care aprobă, ca în clasele III. şi IV. să se poată primi şi elevii de alte confesiuni.

Până acum acest institut, conform ordonanţelor dlui Anghelescu, nu putea primi în şcoalele sale decât elevi rom. cat. După dispoziţia dlui Tătărăscu precum arătarăm mai sus, se va primi, însă numai în clasele III. şi IV.

*

După masă dl Tătărăscu a vizitat mai multe şcoli între care şcoala normală de băeţi.

Cu acest prilej, dl director Roman a organizat o serbare şcolară cu diferite producţiuni.

Incântat de cele văzute, dl Tătărăscu a ţinut un interesant discurs în faţa corpului profesoral şi elevilor. Dsa şi-a arătat mulţumirea de cele constatate la această şcoală.

Populaţia flotantă
o primejdie naţională

Ea scumpeşte viaţa şi otrăveşte atmosfera socială a ţării

Una din consecinţele nefaste ale stărilor turburi de după războiu a fost şi invadarea ţărei de legiuni întregi de „indezirabili", cari odată acasă la noi, au început să se îndeletnicească pe deoparte cu răspândirea ideilor subversive, ameninţând astfel siguranţa Statului iar pe de alta printr'un comerţ de speculă au realizat câştiguri ilicite, scumpind necontenit traiul.

Am remarcat în repetate rânduri primejdia pe care o reprezintă aceşti străini nepoftiţi, aşezaţi în cuprinsul României întregite şi mai cu seamă în centrele mari comerciale, ameninţând existenţa noastră etnică şi naţională.

Ei au venit de pretutindeni, dar mai ales din spre hotarul de răsărit, de unde i-a asvârlit în Basarabia foametea şi sărăcia cuibărită în Rusia lui Lenin şi Trotzki.

Această situaţie gravă creiată în Basarabia din cauza elementelor suspecte care au trecut Nistrul o găsim zugrăvită cu date şi cifre care nu sufăr nici o desminţire în „Dicţionarul statistic al Basarabiei", care arată că în timp de 4 ani dela 1919 până la 1923, populaţia Basarabiei a crescut cu jumătate milion locuitori, spor care din nefericire îl reprezintă populaţia flotantă a acestei provincii.

După calculele oficiale această populaţie flotantă, de origină foarte dubioasă şi eterogenă reprezintă în unele oraşe un procent de 60 la sută din populaţia stabilă.

Capitala Basarabiei, Chişinăul are astfel o populaţie flotantă de 66 500 loc., la o populaţie stabilă de 133 300, iar un orăşel ca Vâlcovul are o populaţie flotantă (5000) foarte apropiată de cea stabilă (6176).

Cât de periculoase sunt aceste elemente suspecte venite din Podolia, Ukraina şi chiar din ţinuturile cele mai îndepărtate ale Rusiei sovietice am arătat şi atunci când am cerut măsuri riguroase pentru selecţionarea acelui contingent de tineri, nepregătiţi, care nu s'au mulţumit numai cu ospitalitatea pământului Basarabiei, ci au dat năvală la uşa universităţilor noastre, aducând în locul unui aport intelectual, fermentul de dizolvare al societăţii din care porniseră.

După cum s'au luat măsuri prohibitive împotriva acelor străini nepregătiţi cari pătrunseseră la început în aşezămintele noastre culturale, tot astfel sperăm că statul va lua la timp măsurile necesare pentru a stăvili trecerea străinilor şi instalarea lor în ţară pentru a evacua cât mai grabnic pe toţi „indezirabilii", care se bucură de ospitalitatea noastră ameninţând siguranţa ţării, scumpind necontenit viaţa prin propagarea speculei şi a fraudei şi otrăvind întreaga atmosferă socială, tocmai în provinciile noui unde e nevoie de mai multă linişte şi de o mai bună gospodărie administrativă.

Pentru imediată angajare se caută de „UZINELE SOLVAY" S. A. din Turda, jud. T.-Aries,

1 strungar, 1 electrician si 1 fochist.

A se adresa Direcţiunei susnumitei indtreprinderii.

SIPĂTARIA

FARMATI

Cluj, Str. Memorandului 16.

pregateste cu preturi foarte reduse glamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

33-2

Luni 31 Decemvrie a. c. Baia

DIANA

funcţionează. Băi de putină şi aburi.

Mare târg de Crăciun şi Anulnou

la

Magazinul de mode pentru dame şi bărbaţi

Soós & Sztupjár

Cluj, Calea Victoriei 1.

Preţuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—

1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—

1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—

1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—

1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—

1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—

1 m stofă engleză p. bărbaţi Precheit Lei 350·—

1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—

1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·--

1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—

1 păreche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuşi, zefir, cămeşi bărbăteşti, albituri pentru dame şi băeţi şi alţi articli să vând cu preţurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2436

Mare târg de Crăciun şi Anul nou!

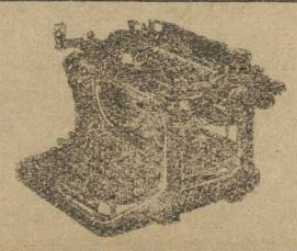

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

2744-2

Cadou de Crăciun

Cele mai bune şi frumoase **covoare persiene** să pot alege cu preţul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" ţesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătraţi bucata. 3249

Llyod

Cele mai frumoase cadouri de Crăciun şi Anul nou găsiţi la marele

Magazin de bijuterii

Fenyő & Braunfeld

Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3251-1

Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de bijouterii fine, ceasornice de preciziune, argintarie.

Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curăţim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

„TURUL"

Eftine! Perechi izolate! Rămase din Sortimente!

Pantofi de damă cu baretă
de box negru si maro sau chevrreaux . de la Lei 350·— in sus

Pantofi de damă
negru, maro si lac . . . . . de la Lei 450·— in sus

Ghete de damă şi de bărbaţi
in diverse confectionari . . . . de la Lei 490·— in sus

Ghete de lac pentru damă
eventual si cu besaf . . . . . de la Lei 590·— in sus

Ghete pentru fetiţe şi băeţi
negru sau maro cusute Goodyear . . de la Lei 310·— in sus

Locul de desfacere: 3202

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 14.

Fabrica de bere din Turda S. A.

o 2248 o Rador 880.

A pus din nou in vânzare specialitatea de

Bere Nutritoare
din malţ dublu **GLORIA**

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 981 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Joi 4 Ianuarie 1924

CLUJ 1 - 31 IAN 1924 — 5 IAN 1924 — CLUJ 1 2316

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român. 18 Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 lei
PE 6 LUNI . . . . . 120 lei
PE 3 LUNI . . . . . 60 lei
PE 1 AN pentru autorități . 480 lei

Consolidarea finanțelor țărei

In jurul discursului ținut de dl ministru Vintilă Brătianu cu ocazia votărei bugetului general al statului

După cei doisprezece vorbitori cari s'au perindat la tribună cu ocazia votăril bugetului general pe acest an, a luat cuvântul însuși dl Vintilă Brătianu, ministrul de finanțe.

Inainte de a expune progresele făcute de țara noastră în domeniul financiar pe când e la putere actualul guvern, Dsa a reamintit starea tristă în care se găseau finanțele Statului, cu doi ani în urmă numai.

Bugetul de 7 miliarde care se votase la începutul anului 1922 era insuficient, trebuind să fie complectat cu credite extraordinare care întreceau de 3 ori această sumă, fără ca să se fi putut prevedea vre-o sumă pentru achitarea dobânzilor și pentru amortizarea datoriei publice.

Legațiile din străinătate nu erau plătite, serviciile interne ale Statului sufereau de asemeni în timp ce pretutindeni se observa o risipă ne mai pomenită a banului public.

De la acest buget dezordonat și nesuficient de 7 miliarde s'a putut ajunge prin munca, economia și sârguința actualului ministru de Finanțe la un bugat echilibrat de 24 miliarde. De remarcat că cifra bugetului n-a crescut prin emisiune de bonuri de tezaur prin împrumuturi externe sau interue, ic numai prin normalizarea serviciilor publice și prin punerea la punct a impozitelor.

Reorganizarea financiară a avut la bază cunoașterea mijloacelor de producție ale țării, știind ceea ce avem, știm ceeace putem să cheltuim, a spus cu drept cuvânt dl Vintilă Brătianu.

Consolidarea datoriilor din streinătate, achitarea a 1/3 din datoria internă, adăogate la rânduiala pusă în finanțele țării, la activarea încasărilor și economisirea cheltuelilor au avut imediat influențe binefăcătoare pentru starea economică și financiară a țărei.

Astfel s'a activat balanța comercială a țărei și s'a sporit creditul ei în streinătate, fapte cari au influențat în bine valuta națională, stabilizând chiar în timpul din urmă cursul monedei noastre.

Leul care scăzuse sub guvernul Vaida și Averescu la 5 centime s'a ridicat sub actualul guvern la 10 centime cu tendință stabilă, creșterea lui fiind nu numai în raport cu valutele slabe ci chiar față de lira engleză și de dolar.

Recunoscând dreptatea cererilor funcționarilor, cari sufăr din cauza scumpetei excesive a traiului, dl Vintilă Brătianu a arătat că D-sa a făcut tot ce i-a stat în putință pentru înlesnirea traiului lor, ținând seamă de limitele permise de veniturile Statului. Sporurile date slujbașilor țărei se ridică la suma de aproape trei miliarde lei.

Bazat pe rezultatele îmbucurătoare, căpătate în experiența celor doi ani de refacere financiară, dl ministru Vintilă Brătianu a schițat în linii generale și politica financiară pe care o va urmării în viitor.

Prima preocupare va fi reducerea și limitarea emisiunei Băncei naționale, instaurând o politică de deflațiune, așa cum s'a făcut și în Cehoslovacia acum patru ani. Actuala criză de numerar nu e decât o manifestare a însănătoșirei situației noastre financiare. Căci datorită ei vor scădea prețurile și se vor limita speculațiunile nerușinate înlesnite de inflație.

In condițiuni mult mai grele decât Cehoslovacia. după războiu, căci România a avut de cunoscut pe deoparte regimul cotropirei dușmane care a sărăcit-o, iar pe de alta guvernări incapabile ca acea a Consiliului Dirigent, a guvernelor Vaida și Averescu, e foarte ușor de înțeles de ce nu ne putem aștepta decât treptat la o consolidare financiară, așa cum o au vecinii noștri, Cehoslovacii.

Pentru aceasta este însă nevoie ca toate partidele politice să contribue cu munca lor la opera începută de actualul guvern.

Cerând chiar concursul adversarilor săi pentru a putea duce la îndeplinire cu mai multă ușurință, dl ministru de Finanțe a arătat că, atunci când e vorba de interesele țării, știe să le puie deasupra oricăror interese politice de partid.

Fie, ca patriotismul luminat al dsale să fie o mustrare pentru toată acea opoziție, care nu caută decât prilejuri noi pentru însinuări și calomnii și care să caracterizează până acum prin o activitate pur negativă.

Dela oficiul parohial ortodox

Oficiul parohial ortodox din Cluj invită pe toți parohienii ortodocși din Cluj cei ce și-au strămutat locuința din decursul anului să aducă aceasta la cunoștința oficiului parohial, indicând str., Nr. casei și etajul în care locuesc pentru a nu le rămâne casele necercetate la umblatul cu Sfânta Cruce.

De asemenea vor înștiința oficiul, cei ce s'au stabilit aici în decursul anului.

Pentru orientare, se notifică că o singură zi fiindcă prea puțin pentru a străbate parohia, preoții vor umbla cu Sfânta Cruce pela periferii deja de **Miercuri în 13 16 și Joi în 4 17 Ianuarie** și numai centrul parohiilor va rămânea pe ziua ajunului Botezului Domnului, **Vineri în 5 18 Ianuarie.**

Legea de organizare si administrare a Operei romane

Nouii conducători ai operelor. Obligațiunea numărului de spectacole

Parlamentul a votat zilele acestea, următorul articol adițional la legea pentru organizarea și administrarea Operei române:

Conducerea și administrarea Operei române dela București și Cluj se poate încredința și cu caiet de sarcini unei personalități muzicale române recunoscute.

Ca să se mențină celor două Opere de stat caracterul lor cultural și național; caietul de serciu nu se va putea întocmi decât cu obligațiunea respectărei întegrale pentru concesionar a dispozițiunilor din art. 1, 5 și 18 al legii.

Numărul spectacolelor de Operă, pe fiecare stagiune, va fi de cel puțin 180 și în condițiuni de montare, interpretare și exez cuție muzicală, cari să nu fie în nici un caz inferioare celor de până acum.

Durata concesiunii va fi de maximum cinci ani.

Ministerul cultelor și artelor, printr'un delegat al său, are dreptul de control permanent asupra executării de către concesionar a tuturor obligațiunilor artistice, rezultând din această lege și din caietul de sarcini.

Controlul cetățenesc al străinilor

Cum s'ar putea înfrâna invazia și descongestiona țara?

Una din principalele probleme ale vieței noastre de stat este desigur problema controlului streinilor. Diferite soluțiuni date până acum în această chestiune nu au putut duce la o deslegare definitivă, tocmai pentrucă problema iese din cadrul obișnuitului. România au fost nevoită să accepte în granițele salee o populație streină destul de numeroasă în cele aproape 2 milioane de unguri, un milion de germani și un milion de evrei. Orice plus peste totalul acestor 4 milioane de minoritari, acceptați ca cetățeni români, nu ne poate fi agreabil, pentrucă îngreuie viața și stânjenește raporturile de mai înainte fixate.

Turburările sociale din jurul nostru a făcut însă ca invazia streinilor indezirabili să crească necontenit pe măsură ce măsurile noastre de stăvilire se dovedeau tot mai neputincioase.

Astfel populația Basarabiei, după cum ne arată ultimul buletin statistic, a crescut dela 1919 până astăzi cu peste o jumătate milion de populație invadată, populație care neavând un loc precis în societatea noastră, duce o viață parazitară, periculoasă și societății și statului.

In celelalte noui provincii fenomenul este acelaș. In Bucovina și nordul Ardealului a invadat înca din timpul războiului o imensă populație evreiască din Galiția, care acum nu mai vrea să ne părăsească.

Infiltrațiunile acestei populații le găsim în toate centrele comerciale mai importante ale țării, stânjenind activitatea populației băștinașe, scumpind traiul și agravând criza de locuințe.

Insuficiența controlului a înlesnit așezarea în țară a peste un milion de populație streină. Este deci timpul să se ia măsuri energice penitru a descongestiona țara de toată mulțimea aceasta care nesuge fără să dea nimic în schimb și, desigur, aceasta n'ar fi putut-o face numai oficiile de poliție.

Ideea pornită dela Cluj, pentru constituirea comisiunilor cetățenești, cari să facă controlul streinilor, trebue să se aplice pretutindeni unde invazia a început să oe supoce,

Parlamentul a luat vacanță

La 31 Decemvrie Camera și Senatul au luat vacanță pentru sărbătorile Crăciunului. In urarea pe care a făcut-o deputaților, dl Ion I. C. Brătianu a avut cuvinte de elogii pentru activitatea fecundă a Parlamentului în timpul sesiunei.

Parlameutul se va redeschide pe ziua de 29 Ianuarie.

Rezultatul alegerilor parțiale din Ardeal

Cum trebue privită alegerea de la Reghinul Săsesc? — Campania electorală de la Lipova Căciulile partidului național — Drul Lupu în costum național se culcă pe un cuptor dar nu rezistă — Reușita partidului liberal

Cele două alegeri parțiale din Ardeal, dela Reghinul-Săsesc și dela Lipova, prin rezultatele pe cari le aduc sunt oglinda fidelă a situației politice de aici. Este bine deci să vedem care este această situație, cu atât mai mult cu cât ea nu se referă la situația partidelor ci la felul cum acceptă massele de alegători ideile diferitelor partide politice.

La Reghinul-Săsesc partidul național a reușit datorită unei stratageme. In fața candidaturei dlui Vasile Stroescu, candidatul partidului liberal s'a retras pentru a scuti pe marele filantrop basararabean de neplăcerea unei cădere. Alegerea a fost mai mult o răsplătire personală a faptelor frumoase făcute de dl Vasile Stroescu, decât o consacrare a politicei partidului național; ea iese deci din cadrul alegerilor obișnuite.

Nu tot acelaș lucru s'a petrecut la Lipova, unde s'au prezentat în alegeri trei partide politice: partidul național, având de candidat pe dl Acrigeru, partidul țărănist cu dl Răducanu și partidul liberai cu candidatura dlui Cipăianu. Lupta electorală a avut de ce fi interesantă.

Partidul național a împănat satele circumscripției cu peste 30 de agenți aleși dintre cei mai activi fruntași ai partidului. In preziua alegerilor, candidatul, dl Acrigeru a sosit cu o căruță plină de căciuli și năframe, pe cari a început să le împartă alegătorilor și soțiilor lor, ca ultim argument politic.

De asemenea d. Răducanu a fost însoțit de aproape 20 de fruntași, dintre cari d. dr Lupu îmbrăcat pentru circumstanță în costum național. Incă un amănunt: în postura sa de țărănist la esterior, d. dr Lupu a încercat să convingă massele culcându-se într'o noapte pe cuptorul ospitalier al unei case țărănești. Dar se vede că țărănistul ratinat la „Athenee Palace", nu se simția prea bine în culcușul rustic de pe cuptor, căci pe la 2 din noapte, dr Lupu s'a urcat grăbit în automobil pentru a-și căuta un adăpost mai puțin țărănist la Timișoara.

Lupta a fost aprigă. Intreg aparatul electoral pus în funcție de către partidul național și partidul țărănist n'a putut modifica soarta alegerii. D. Cipăianu, candidatul partidului liberai a întrunit o zdrobitoare majoritate de voturi, ceea ce dovedește că țăranul român știe pune mai mult preț pe idei și fapte decât pe căciulile naționale și cămășile țărăniste.

Rezultatul cunoscut arată pentru d. Cipăianu peste 4000 de voturi, pentru d. Răducanu 600 și pentru d. Acrigeru aproape 300.

După terminarea alegerii, dl Răducanu a declarat unui redactor al nostru, de față fiind și d. general Vlădescu (țărănist) că este mulțumit de modul cum a decurs alegerea, care s'a făcut în perfectă ordine și libertate. Totuși nu ne îndoim că partidul național va vorbi înrăși de îngerințe de furt de urne și alte „ilegalități", menite să ascundă insuccesul său acolo.

INFORMATII

— **Atentat antisemit în Ungaria.** Cu ocazia Crăciunului unguresc, comunitatea evreiască din oraşul Csongrád, Ungaria, a aranjat un bal, care au luat parte şi unii creştini. In toiul balului, într'un moment dat cineva a aruncat prin fereastră în sală o bombă, care explodând a omorât 4 oameni şi a rănit 40.

Poliţia ungurească a arestat pe mai multe persoane suspecte învinuite de atentat.

— **Inchiderea unei şcoli iredentiste.** Ministerul instrucţiunei publice a dispus închiderea şcoalei normale din Tanciu, deoarece s'a constatat că inscripţia şcoalei era ca şi pe vremea Ungurilor, registrele erau ungureşti, şi elevilor li-se preda numele nemaghiarizate ale localităţilor din Ardeal.

— **Alegerea de senator din Reghin.** La alegerea de senator din Reghin care a avut loc Luni, a reuşit d. Vasile Stroiescu, obţinând o mare majoritate de voturi contra filomaghiarului averescan I. Haşia.

— **Omor pentru o ţigaretă.** Două calfe din Jombolea, Ioan German şi Iosif Stein s'au luat la ceartă pentru o ţigaretă. Chestiunea a fost tranşate radical de către Ioan German, care a scoş un revolver din buzunar, trăgând un glonte în fruntea lui Iosif Stein, omorându-l. Criminalul nu are decât 17 ani.

— **Sinucidere.** Muncitorul clujan Bruzer Ferenc s'a spânzurat alaltăieri, din cauza unei boli incurabile.

— **Dela orfelinatul „Principele Carol" — Concurs.** Se aduce la cunoştinţă că la orfelinatul „Principele Carol" din Cluj al Societăţei „Ocrotirea Orfanilor de război". Reg. IX Cluj, se află vacant, cu ziua de 1 Ianuarie 1924, postul de grădinar. Doritorii de a ocupa acest post îşi vor înainta cererile la Biroul Regional din str. Cogălniceanu Nr. 8 însoţite de următoarele acte, până la 10 Ianuarie 1924: 1. Actul de serviciul militar, 2. actul de naştere, 3. actul de cetăţenie şi 4. actul de studii.

— **O cerere dreaptă a unor funcţionari dela R. M. S.** Mai mulţi funcţionari dela R. M. S. roagă pe dl director Regional Ionescu să dispună, ca şi Direcţia Manufacturei de Tutun să plătească salariile funcţionarilor pe luna Ianuarie, înainte de sărbătorile Crăciunului, făcându-se prin aceasta un act de dreptate deoarece toţi funcţionari Statului adică şi cei dela Direcţia Regională R. M. S. primesc salarul înainte de sărbători.

— Persoana care în seara de 31 Decemvrie 1923 a iridicat din haina vecină cu a sa depusă la garderoba dela cafeneaua „Metropole" un şal de mătase, vărgat alb cu negri, este rugată să-l depuie la cassa cafenelei.

— **Familia Elena Otto Popovici** mulţumeşte tuturor prietenilor, colegilor şi cunoştinţelor cari au luat parte la imensa lor durere.

*

— Tuturor cunoscuţilor şi prietenilor, cari ne-au consolat în durerea noastră pentru pierderea neuitatului nostru soţ şi părinte cum şi celor cari l'au însoţit pe calea din urmă le exprimăm mulţumita noastră. — *Familia Seni.*

*

Cancelaria notarului public Alexandru Breban din Str. Iorga 12 s'a mutat în Str. Iuliu Maniu 6. (Palatul Statusului catolic). 3253.

— **Studenţii români în străinătate.** Dl Aurel Contrea, corespondentul ziarului nostru din Roma a fost promovat doctor în Mineralogie la Universitatea de acolo. Dsa a dizertaţ despre „Mineralele de aur şi teluriu", obţinând nota 100.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru, căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Oradea Mare, Tg. Mureş, Turda, Satu-Mare, Sighet, Careii-Mari, Blaj, Bistriţa, Deva, Hunedoara, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunii ziarului.*

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

— **Schimbarea numelui unei staţiuni.** Cu începere dela 1 Ianuarie direcţiunea generaltă a c. f. r. a dispus ca numele staţiunei Oşorheiu-Olt de pe linia Sf. Gheorghe-Breţcu să fie preschimbat în acela de „Târgul Secuilor".

— **Apelul soc. „Ocrotirea orfanilor de răsboiu".** Societatea „Ocrotirilor Orfanilor din Răsboiu" — Regionala IX Cluj, face un călduros apel, către oamenii de bine, rugându-i să contribuie cu ce vor pentru pomul de Crăciun al micilor orfani.

Donaţiile se primesc zilnic la biroul Regional din Str. Kogălniceanu Nr. 8 între orele 8—1½ a. m., până în 4 Ianuarie 1924.

— **Amplificarea uzinei electrice.** Se proiectează înfiinţarea unei societăţi româneşti cu un capital de 80 de milioane, pentru realizarea amplificării uzinei electrice din Cluj.

— **Edilitare.** Primăria locală a prevăzut în bugetul anului 1924, sumele necesare pentru construirea dou vespasiane în oraş. Una va fi în parcul oraşului iar alta în apropierea gării. După calculele făcute, construirea unei vespasiane va costa 500.000.

— **Ajutor pentru Societatea „Salvarea" din Cluj.** Consiliul oraşului a votat suma de 200.000 lei, din bugetul anului 1924, destinată ca ajutor societăţei „Salvarea" din localitate. In anul trecut ajutorul primăriei a fost numai de 70.000 lei.

— **Datoriile ungureşti ale comunelor şi oraşelor.** Ministerul de finanţe a hotărât să trateze el chestiunea tuturor datoriilor ungureşti ale oraşelor şi comunelor din Ardeal, urmând ca această chestiune să fie tranşată de stat.

— **In jurul venitelor lacului din parc.** Soc. „Salvarea" din localitate a cerut oraşului cedarea veniturilor provenite dela lacul din parc, (bărci, patinaj).

Aceste venituri se urcă anual la 235 mii lei.

— **Darea în antrepriză al apaductului din localitate.** Consiliul orăşănesc a publicat pentru ziua de 24 Ianuarie un concurs pentru darea în antrepriză a apaductului local.

Repertoriul Teatrului Naţional

Luni 7 Ian. 1924 matineu: „Morcovel", „Interpretul", „Nodul Gordian".

Marţi seara 8 Ian.: „Scrisoarea pierdută".

Miercuri matineu 9 Ian.: „Heidelbergul de altădată".

Joi seara 10 Ian.: „Băiat de viaţă".

O ticăloşie a partidului naţional

„Gazeta Transilvaniei" atacă Dinastia acuzând-o de pierderea Banatului

In numărul de Sâmbătă, „Gazeta Transilvaniei" publică un articol purtând titlul „Regele şi Banatul", în care se spune că ciuntirea Banatului trebuie pusă în sarcina Dinastiei noastre. Protocolul dela Belgrad, scrie oficiosul din Braşov al partidului naţional, este cadoul de botez al principelui Duşan, moştenitorul tronului sârbesc. Dinastia din Jugoslavia ar fi amenintată, deoarece singurul ei sprijin, dl Pasici, are o situaţie foarte şubredă. Pentru a întări situaţia dlui Pasici, Regele nostru ar fi impus guvernutui să cedeze în chestiunea Banatului pentruca actualul guvern jugoslav să se poată înfăţişa opiniei publice sârbeşti cu un succes în măsură să-i înalţe prestigiul şi să-i consolideze creditul.

Neputând să arunce vina pe care o poartă pentru ciuntirea Banatului în spatele guvernului şi partidului liberal, partidul naţional încearcă s'o arunce în sarcina Dinastiei.

Articolul. „Gazetei Transilvaniei" este o nouă infamie a partidului naţional. Incărcat de păcatul de fi acceptat, printr'o politică umilitoare de trădare a inlereselor naţionale, tratatul consţinţind ruperea în două a Banatului, partidul naţional caută printr'un naţionalism târziu să se spele de această ruşine.

Incercarea aceasta nu poate însă izbuti fiindcă opinia noastră publică ştie astăzi lămurit cine poartă răspunderea dureroasei amputări a Banatului. In ce priveşte acuzaţia adusă Regelui, ea este atât de nedreaptă şi de ticăloasă încât nu-e nevoie de nici un argument pentru a fi respinsă. Ticăloşia îndreptată împotriva Regelui se întoarce cu toată greutatea asupra partidului naţional.

Fiindcă acesta este al doilea articol publicat în ultimul timp de „Gazeta Transilvaniei" cu acuzaţii la adresa Dinastiei, somăm partidul naţional să răspundă hotărât şi cinstit dacă are sau nu sentimente republicane. A face declaraţii de fidelitate Regelui pe de o parte şi pe de altă parte a ataca cu arme atât de josnice Coroana, înseamnă a avea o politică a cărei ticăloşie n'o putem califica.

Aşteptăm să vedem atitudinea celorlalte două oficioase ale partidului naţional din Cluj şi Bucureşti, în faţa ărticolului „Gazetei Transilvaniei" pentru a şti precis dacă partidul naţional are sentimente republicane.

Noul budget

Sporuri însemnate pentru armată, cultură şi sănătatea publică

Prin noul buget care a întrat în aplicare cu începere dela 1 Ianuarie 1924, s'au prevăzut sporiri însemnate la cheltuelile diverselor departamente. Cele mai marl sporiri sunt acelea consacrate culturii, armatei şi sănătăţii publice.

Astfel bugetul ministerude războiu a fost mărit cu o sumă de 382.253.731.70. Această sumă este destinată pentru îmbunătăţirea hranei şi echipamentului trupei precum şi pentru înzestrarea armatei cu cele necesare pentru a face faţă în caz de războiu.

Deasemeni bugetul ministerului instrucţiunei publice se prezintă cu un spor de 343.333.333.34, care va fi întrebuinţat pentru întensificarea operei de luminare a naţiunei.

La bugetul ministerului sănătăţii publice s'a prevăzut deasemeni un spor de peste trei sute milioane lei, iar dacă să adaogă fondul special al Asistenţei sociale, sporul este de 460 milioane.

Acest spor este destinat pentru sănătatea publică pentru asistenţa socială.

Cultura şi sănătatea publică, adică cei doi factori de conservare a energiei morale şi fizice a naţiunei precum şi armata. scutul de apărare al patrimoniului naţional au găsit o largă solicitudine din partea guvernului actual.

Mica publicitate

Cumpăr o maşină de îmbiătit Nr. 720—800, Prefer maşină cu ramă de fier. Adresa Ijies, comuna Tiura, p. u. Gârbău, jud Cojocna.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

APROAPE GRATIS

rochii de dame şi haine de domni în Casa de mode pentru dame şi domni

DIAMANTSTEIN SI MOSKOVITS

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand 25, (vis-á-vis de Posta-Centrală).

Rochii de dame din stofe de cal. I. . . L 1100
Blane de peluche . . L 2600
Raglan de domni din postav de lână double. . . . . L 1500
Haine de domni . . . L 1000

Depozit permanent de modele originale de Paris, Viena si Berlin. Lloyd 1976 o 2032 o

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 Piaţa Uniri No. 12.

Sapun Schicht

„MARCA CERB"

ne întrecut

De vânzare pretutindeni. 2877

Cele mai frumoase cadouri de Crăciun şi Anul nou găsiţi la marele

Magazin de bijuterii

Fenyő & Braunfeld

Lloyd **Cluj, Piaţa Unirii No. 15.** 3251-1

Care este cel mai bine asortat în permanenţă cu tot felul de bijouterii fine, ceasornice de preciziune, argintarie.

Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

Iredentismul maghiar în Ardeal

Ce se petrece la spitalul din Satu-Mare?

Pe lângă iredentismul periculos al conducătorilor spitalului, s'au descoperit și mari nereguli administrative — Cine sunt vinovații?

Rezultatul anchetei dir. regional sanitar, d. dr. Titus Ionescu

Prin coloanele ziarului nostru am atras atenția în diferite rânduri autorităților în drept, asupra lucrurilor ce se petrec la spitalul din Satu-Mare și care atingeau în mod grav autoritatea statului român. Faptul acesta prezenta o importanță cu atât mai mare, întru cât acest institut public, condus aproape exlusiv de medici și funcționari unguri, este astăzi susținut de stat.

Iridentismul medicilor

Stăruiam atunci asupra acțiunei iredentiste pe care în mod deghizat,îo întrețin medicii acestui spital, și în special medicul chirurg, pentru care gazetele minoritare din localitate se întreceau în a-i face cele mai exagerate elogii. Un fapt care ne-a alarmat cu deosebire a fost atunci când, acum vre-o două luni, am citit într'un ziar minoritar din Satu Mare, văicărelile amare cu care se deplângea soarta nenorocită a spitalului din acel oraș, sub „stăpânirea românească".

Complicitatea conducătorilor

Și ne-au surprins, atât de mult insinuările perfide și tendențioase ale numitului ziar maghiar din Satul-Mare, pentrucă acțiunea majorității ziarelor minoritare, pornită să batjocorească tot ce este autoritate și conducere românească, o știam și ne dăm seamă de ea, împreună cu întreaga opinie publică românească. Atrăgeam însă atenția autorităților noastre în drept asupra faptului că conducătorii acestui spital, — între cari mai cu deosebire „distinsul" medic chirurg, — sunt acei cari, ignorând calitatea lor de slujbași ai acestui stat, sunt cei dintâi cari inspirau și alimentau presa minoritară iredentistă.

Ziarul în chestiune afirma că spitalul este lipsit de medicamente, că pacienții sunt siliți să și-le procure pe propria lor socoteală și că în spital, bolnavii mor de foame. Și toate aceste afirmațiuni, istețul confrate, le documenta prin anumite scene de durere și mărturisiri mute ale ilustrului medic chirurg al spitalului.

Inspecția directorului regional sanitar

Nu știm precis dacă cele relevate de noi au determinat demersurile dlui Dr. Titus Ionescu, directorul regional din Cluj. O corespondență din Satul-Mare ne spunea că d-sa a făcut zilele trecute la spitalul de acolo o inspecție, care ar fi avut de fapt caracterul unei anchete. La această inspecție au asistat: medicul primar de județ, medicul șef al orașului și directorul spitalului.

Spitalul are mai multe medicamente de cât îi trebue

Corespondentul nostru ne mai scrie.

„Am putut afla că cu prilejul acestei inspectiuni, directorul regional sanitar a constatat că spitalul are medicamente în cantități de 40-50 la sută peste trebuințele sale. S'a mai constatat că direcția spitalului a cerut unele medicamente în așa cantitate, încât ele fără exagerare, ar fi trebuit să fie consumate în 15—20 ani! De altfel aici funcționează o farmacie proprie a spitalului, care a luat ființă din primăvara anului 1923 și este în măsură să satisfacă aproape toate trebuințele spitalului cu medicamente".

Grave nereguli în administrația spitalului

Corespondentul nostru ne mai comunică, că directorul regional sanitar a descoperit, cu acest prilej grave nereguli în administrația spitalului. Administratorul, în sarcina căruia cade direct toată vinovăția, este ungur, precum și toți ceilalți funcționari administrativi. De altfel în întreg spitalul sunt numai doi români, medici, asistenți.

Confirmarea oficială a faptelor

Eri, am avut prilejul să'l vedem pe d. dr Titus Ionescu, pe care l-am rugat să ne spună ce a constatat la Satu-Mare cu ocazia inspecției făcută acolo. Păstrând toată rezerva, dsa ne-a declarat totuși că în ce privește aprovizionarea cu medicamente, nimic nu lasă de dorit, acestea fiind în cantități peste nevoile spitalului.

„Am constatat în schimb că alimentarea bolnavilor este insuficientă și proastă, din cauza neregulelor în administrarea fondului de hrană a bolnavilor. Am luat măsurile necesare de îndreptare și am cerut destituirea administratorului spitalului."

Vinovația direcției spitalului

Iată dar faptele care se petrec la spitalul din Satu Mare, în lumina lor adevărată. Relatările trimise de corespondentul nostru sunt confirmate, în mod oficial de directorul regional sanitar. Inspecția care a luat caracterul unei anchete, a fost făcută în prezența medicului primar de județ, a medicului șef al orașului și a directorului spitalului, iar faptele constatate nu mai pot suferi nici o contestare.

Ne întrebăm acum de ce direcțiunea spitalului a îngăduit ziarelor minoritare iredentiste să facă afirmațiuni atât de inexacte, fără a se simți obligată să le desmintă, ba dimpotrivă să le inspire și să le alimenteze, după cum am arătat în mod documentat altă dată. Desigur că iredentismul strigător al conducătorilor spitalului, voia să acopere fraudele și neregulele funcționarilor unguri.

Noi credem însă că direcțiunea spitalului va fi trasă la răspundere, în primul rând, pentru fraudele complicilor ei administrativi față de care era datoare să vegheze.

Dac.

Presa maghiara

Maghiarii dela noi și politica românească față de școlile minoritare

Cunoaștem spiritul de conciliantă al dlui ministru de instrucțiune publică față de chestiunea școalelor minoritare. Dsa a mers cu îngăduința până la renunțarea introducerii predării limbei românești în clasele I a și II a a școalelor primare, necerând altceva acestor școli, decât să se conformeze ordinelor și legilor în vigoare.

Școalele ungurești însă, nu numai nu se supun acestor legi și ordonanțe, dar nici măcar regulelor higienice, ce nu statul românesc, ci bunul simț le dictează. Astfel școala din comuna Șoptoriu a trebuit să fie închisă nu numai pentru faptul, că direcțiunea maghiară a școlii nu încălzea sălile de cursuri nici măcar pe gerurile cele mai cumplite, dar și pentru murdărie.

Școala din Ocland care s'a împotrivit cu încăpățînare ordinului de a se introduce predarea limbei statului, a fost de-a semenea închisă ceia ce a determinat pe confratele „Ellenzék" să numească pe cei dela minister *„hăbăuci"* și *„zăpăciți"*, cari lucrează *„contra oricărei logici omenești"*, *„lovind cu tenacitatea nebunească a unor orbi"*.

Oricât ar regreta oficiosul ungurilor iredentiști, statul nu va înceta să-și facă datoria atât în ce privește sănătatea școlarilor de orice naționalitate, pe cari iredentismul nu-i scutește de boală în sălile de școală murdare și neîncălzite, — cât și în ce privește lecuirea încăpățînării celora, cari au jurat boicotarea limbei noastre, neexecutând categoricul ordin de-a o introduce în școlile ungurești.

„Keleti Ujság" și... Maeterlinck!

Marele scriitor belgian, Maeterlinck a scris nu de mult un articol, în care spune că dacă Germania va înțelege să repare o parte măcar din ceia ce a pustiit, atunci dânsul va încerca să dea uitării barbariile trecutului apropiat. De iertat însă nu să poată ierta, căci sunt lucruri cari nu se pot ierta și uita, decât odată cu clipa când va închide ochii pe veci.

Aceste cuvinte au fost de-ajuns pentruca dl Nyirö Jozsef să sară ca mușcat de șarpe, svârlind în capul lui Maeterlinck următoarea hilariantă avalanșă de vorbe:

„Inima ne stă în loc, măduva oaselor noastre sărăcește, iar în fața îngrozitorului dar de Crăciun al scriitorului belgian părul ni se ridică vâlvoi. El și-a tăgăduit trecutul, toată opera sa, și-a ucis toate sentimentele, a sugrumat „Paserea albastră..."

„In intuiția-i nebunească a omorît orice credință, orice moralitate religioasă, a săgetat toată frumsețile transcendentale ale lumei, soarta omenirii a ars-o pe rug și a eliberat toate forțele întunericului. A întors iadul lui Dante înapoi și l-a adus pe capul Europei, împreună cu toate grozăviile. Fantazia omenească nu-și mai aduce aminte de un asemenea masacru sufletesc născut azi din furibunda ură a lui Maeterlinck."

„Asta ești tu „Pasere albastră?" Pfui, ucigaș al familiei tale! Ai ucis pe Tyltyl' Mytyl, căci ești belgian. Dar nu vei putea obține nici acea îndestulare a barbarilor primitivi a căror liniște sufletească există chiar și în momentul când piciorul învingătorului apasă asupra învinsului însângerat și gura antropofagă își urlă victoria."

„De ți-ar fi mistuit focul condeiul și hârtia pe care scrii."

Orice comentar, ar știrbi, credem, din farmecul acestei explozii și de aceea punem punct.

Scrisori din Tg.-Mureș

Până unde ajunge obrăznicia ungurească

Târgul-Mureș — orașul iredentismului pe față Păcatele filo-maghiarilor din primii ani ai unirii se răsfrâng asupra prezentului — Cei doi instigatori principali: fostul farmacist Bernády și ziaristul Sényi

Dacă Clujul este orașul ungurilor ce complotează în taină, al iredentismului ascuns după formule de loialitate, al uneltirilor machiavelice, al urei deghizate, — orașul Târgu-Mureș, cel mai mare oraș neaoș unguresc de-azi este cetatea iredentismului fățiș și agresiv.

Populația românească din acest oraș este tot atât de timidă în românismul ei, ca și cea din orașele de la graniță, ca Oradea-Mare, Sighet, Arad, Careii-Mari, etc.

Cotropiți culturalicește și numericește de streini, localnicii, deși au vre-o câțiva conducători inimoși și conștienți, nu dau încă semnele unui românism activ. Vina nu este însă a lor ci a conducerii orașului din primii ani ai unirii, când scriptele oficioase se făceau numai în ungurește, primarul de atunci se intitula consecvent *„polgármester"*, iar dacă îndrăzneai să te adresezi autorităților, compuse din ungurii lui Tisza István pe românește, riscai să fii batjocorit și neascultat.

Opinia publică ungurească era „lucrată" de către doi iredentiști de cea mai periculoasă speță, a nume de fostul farmacist Bernády, loial numai la București și de către faimosul ziarist instigator, Sényi László.

Târgu Mureș, „capitala săcuilor", nu a fost încorporată României decât cu instalarea vrednicului primar dl Dandea.

Până la el, localurile oficiilor publice erau înpodobite cu tricolorul și stema Ungariei, iar Românii neștiutori ai limbei maghiare trebuiau să-și angajeze tălmaciu când aveau de-a face cu primăria.

Ori cât de mare ar fi schimbarea de azi a orașului în ceeace privește romanizarea oficiilor, vinovata toleranță a opiniei pubice mai îngăduie și astăzi minoritarilor atitudini de națiune dominantă.

Românii din Târgu-Mureș sunt zi de zi insultați de către ziarul iredentistului Sényi, „Székely Napló" care își continuă opera antiromânească în dragă voie, fără a fi supărat de cei în drept.

Pentru a arăta ce ton întrebuințează acest ziar, iie-ne permis a cita următoarele câteva rânduri din numărul lui de Crăciun:

„Nu e glumă... Comisia volantă a Crucii Roșii Românești, călăuzită de doamne maghiare, umblă din casă în casă, cerând bani O rugăm cu multă stimă să nu se mai obosească. Noi nu avem bani pentru asemenea (!) scopuri. Banul de prisos ce ne-a mai rămas, este al bisericei noastre confesionale, al școalelor, al teatrului, al oficianților noștri aruncați în stradă(!), ai națiunei noastre, pe care ei au făcut-o cerșetoare (!)... Pentru asemenea scopuri nici noi nu ne milogim pe la porți streine. Nu vă mai obosiți nici dumneavoastră. Susțineți-vă singuri institutuțiile... „nobile", așa cum noi ne chinuim cu ale noastre din pricina dumneavoastră."

„Nu suntem fățarnici. Nu ne înblânzim nici la serbătoarea dragostei. Flecăriile și poveștile lui Moise nu se pot apropia de îndărătnicia și încăpățînarea noastră, care nu are decât zimbetul disprețului. Inclinările noastre de lup nu se pot schimba în behăit de oaie. Nu ne rugăm. Ci ne luptăm înainte."

*

Nu vom pierde vremea cu comentarii la adresa mentalității turanice ce se desprinde din aceste rânduri, nici nu jicnim „Crucea Roșie Română" apărându-o contra unor atât de stupide insulte.

Cei cari trebue să dea satisfacție elementului românesc insultat trivial zi de zi de către iredentistul Sényi László, — sunt autoritățile românești din Tg.-Mureș. Ele au deci cuvântul.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez 1-a

Tribuna libera*

Din partea Direcțiunei cinematografului „Urania" primim următoarele spre publicare.

Un scandal Cinematografic

Direcțiunei
Cinematografului Select
CLUJ.

Ne surprinde îndrăzneala Dv. că afișați un film a cărui exclusivitate de reprezentare nu vă aparține. De doui ani de zile ne trudim ca se angajăm filmul în chestie, dar fiind prea scump (ni s'a cerut 300.000 Lei locația) nu am avut curaj a-l contracta.

Aflând însă că acest film a oțbinut un succes care a întrecut ori-ce imaginație, neam decis a'l proiecta publicului Clujan și l'am angajat cu contract în regulă.

Vă rugăm deci să încetați a mai face reclama pentru un film care va fi numai la Urania prolectat, din contra vă vom trage la răspundere.

Cu stimă
Direcțiunea
Cinematografului Urania

*) Ziarul nu își ea răspunderea celor scrise în această rubrică.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

Metallum

Repertoriul Teatrului Maghiar

Joi: „Faust" (Operă cu distribuţia nouă a rolurilor. Preţuri de Premieră. Abonament de Operă şi Premieră. 28. No. Cu uşile închise. Seria 188.)

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ŞI LICHERURI

3255

CLUJ,

CALEA VICTORIEI 41.

Cadou de Crăciun

Cele mai bune şi frumoase **covoare persiene** să pot alege cu preţul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" ţesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătraţi bucata. 3249

Llyod

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.

Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtie bună, legat in jum. pânză şi coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonaţi preţ de favor e L. 200·— cu porto.

Librăria Lepage, Cluj.

Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Dunky Kato

profesoara de dans

învată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă în orice timp la locuintă

Cluj, Strada Universităţi 3.

Etaj III., 2. (lift este).

De vânzare

case, ville, moşii complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Pungi, saci de hartie

la **Papetăria LEPAGE,** Cluj. Cereţi modele. 2744-7.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

BEREA

brună nutritoare

HERCULES

din malţ dublu care rivalizează cu berea

SALVATOR

din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaş incontinuă pretutindeni.

Deasemenea şi plăcuta bere deschisă

MONOSTOR

Recomandăm specialităţile noastre de:

LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi şi desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.

Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

3227 Rador 606.

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional cu la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela. . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Cu ocazia târgului de Crăciun şi Anul nou pentru Onor. noastră clientelă facem o reducere de 15%

3026

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul IV. No. 982 — 4 PAGINI ● DOI LEI ● 4 PAGINI — Vineri 4 Ianuarie 1924

CLUJ 4 JAN924 3

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 373

CLUJ 5 JAN924

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI BIROURILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 lei
PE 6 LUNI . . . . . 120 lei
PE UNI . . . . . 60 lei
PE 1 AN pentru autorități . 480 lei

Anti-dinasticismul partidului național

Explicația atacurilor la adresa Coroanei

Prin câteva acte săvârșite în ultimul timp de câțiva fruntași ai săi, partidul național ne-a făcut din nou dovada că spiritul care-l conduce nu se poate cu nici un preț adapta vieții României.

Scrisoarea dlui Vaida către Românii din America, cuvântarea părintelui Lupaș, declarația recent desvăluită, făcută de un fost șef de resort dlui Arpád Paál, toate acestea sunt actele unor oameni cari, copleșiți de vechi deprinderi, nu găsesc în ei forțele intelectuale și morale necesare efortului de adaptare la mediul românesc creiat prin războiu.

In numărul de eri am avut un articol în care relevam, osândindu-l, un atac ticălos al „Gazetei Transilvaniei". Și ne întrebam dacă partidul național este partid republican sau nu. Explicația atacurilor îndreptate împotriva Coroanei socotim că nu trebuie căutată într'o credință republicană pe care partidul dlui Maniu ar împărtăși-o. Nu, fiindcă niciodată el nu și-a mărturisit o convingere anti-monarchică, iar trecutul său dinainte de unire ni-l face cuonoscut ca un partid foarte mult atașat ideii de regalitate.

Sunt cunoscute declarațiile de lealitate și de credință pe care în nenumărate rânduri fruntașii partidului național le-au făcut pe vremuri casei de Habsburg. Or nu se poate concepe ca un partid care s'a dovedit atât de mult atașat împăratului dela Vina, tocmai fiindcă era foarte mult atașat ideeii monarhice, să devină în cinci ani de un republinism violent în propria-i țară. Hotărît nu. Explicația odioaselor atacuri ale partidului național la adresa Regelui trebuie căutată în altă parte.

Cu o mentalitate diformată prin contactul cu o cultură și cu obiceiuri streine de sufletul național, oamenii partidului național s'au anchilozat în deprinderi cari nu le îngăduie să furnizeze necesarul efort de adaptare la viața României Mari.

Intreaga politică a partidului național dela unire încoace poartă pecetea acestei neputințe de adaptare. Nimic, în România, nu-i mulțumește pe domnii din partidul național. Viața politică a țării ar fi o cloacă, moravurile noastre fanariote și putrede, Bucureștii o cetate de perdițiune și de corupție, instituțiile pe cari se reazimă statul: Coroana, armata, justiția, biserica, școala, toate ar fi purtând în ele germenii descompunerii și imoralității.

Și pentrucă tot ce este la noi îi supără și-i revoltă, se refugiază în trecut, scoțând oftaturi înduioșătoare la amintirea fericitelor și frumoaselor vremi ale lui Tisza sau Apponyi.

Au boicotat încoronarea tocmai fiindcă au văzut în ea simbolul unirii, al mărețului act pe care, nefiind pregătiți sufletește, nu l'au dorit realizat. *Atacurile la adresa Coroanei deasemeni nu sunt isvorîte dintr'o concepțiune republicnaă*, **ci mijloace pentru a-și exprima nemulțumirea împotriva României-Mari, nemulțumirea împotriva unui spirit, unor deprinderi, unor condițiuni de viață la care n'au forțele necesare pentru a se adapta.** Din toate actele, din toate manifestările domnilor din partidul național se desprinde mărunta nemulțumire a omului care se vede neputincios să furnizeze această sforțare de adaptare la mediul României. Iată explicația manifestărilor antidinastice ale partidului național.

Nemulțumiți, fiindcă se văd neputincioși și sterili, ei privesc de o parte sbuciumul creator al națiunei din mijlocul căreia ei înșuși s'au eliminat.

Ungurii și patriotismul

Am remarcat, în numărul nostru de eri, avalanșa de ocări cu care a întâmpinat un ziar maghiar din localitate, un recent articol al lui Maeterlinck, numai pentrucă acesta a îndrăznit să fie pe lângă un mare scriitor, și un bun și sincer patriot.

Pentru caracteristica raporturilor noastre cu minoritarii, faptul este de mare importanță Democrații dela „Keleti Ujság" cari nu recunosc decât un singur patriotism, bine cunoscut, nu puteau decât să blameze pe belgianul Maeterlinck, atunci când l'au prins în flagrant-delict de patriotism care nu este nici măcar maghiar. Foarte bine! După imprecația confratelui „Keleti Ujság", delicventul Maeterlinck se va grăbi, desigur, să-și recunoască greșeala și să ceară scuze. Altcum, este amenințat să nu mai fie citit nici într'o casă maghiară.

In ceea ce ne privește pe noi, ne întrebăm: Dacă „Keleti Ujság" nu poate admite patriotismul, nevătămator la urma urmei pentru el, at lui Maeterlinck, cum va putea să admită patriotismul nostru? Și dacă nu admite patrioți, cum va putea ține prietenie sinceră cu noi? Răspunsul „democratului" confrate maghiar ne interesează, pentrucă, de acolo pornind atâtea invitații de prietenie, n'am vrea să ni se dea ocazia să credem că ele ni-au fost făcute cu condiția neformulată de a ne lepăda de legăturile noastre sufletești cu trecutul nostru istoric și cu aspirațiunile noastre de viitor.

C.

Arestări de socialiști și comuniști în Italia

Paris, 31. — Din Bolonia se anunță că poliția a arestat 15 persoane aparținând partidului socialist și comunist, care s'a întrunit în mod clandestin. Printre cei arestați se află mai mulți deputați și directorul ziarului „Avanti."

Separatismul Ardealului și al partidului național

Confratele takisto-național „România" relevă articolul lui Seton Watson despre „Mica Antantă" în care se spunea că Ardealul nu este separatist, — și se bucură grozav oficiosul bucureștean al partidului național găsește în afirmația lui Seton Watson o desmințire. E însă inutilă bucuria „României", deoarece nimenea nu a putut să afirme că **Ardealul este separatist, ci separatist este numai partidul național.**

Ori, chiar dacă Seton Watson ar desminți separatismul partidului național, desmințirea n'ar avea pentru noi nici o valoare. Separatismul partidului național este bine cunoscut, și dacă astăzi s'a retras în ascunzișurile sertareior dela biroul de secretar al d-lui Sever Dan, aceasta nu înseamnă că el n'a existat și nici nu înseamnă că nu există.

De altfel nici „România" nu îndrăznește să vorbească de acest separatism, și se mulțumește să desmintă numai separatismul inexistent al Ardealului în nădejdea că se va putea strecura și partidul național sub această desmințire.

Trezirea opiniei publice

La alegerea de senator dela Reghin, țilomaghiarul dl Ioan Harșia, sau Hársa Jancsi, cum îl ziceau ungurii, a căzut în mod rușinos. Inzădar a fost mobilizat partidul maghiar, înzădar li s'au explicat țăranilor unguri binefacerile tratatului dela Ciucea în zădar au fost scoși toți sașii din Reghin pe linie de bătaie... Opinia publică românească, precum se vede, nu a uitat pe dl fost „polgarmester" *al Târgu-Murășului.*

Faptul, că d-sa face parte din partidul averescan, care astăzi în Ardeal face „fascism" și naționalism feroce, nu a fost de natură să abată pe alegătorii români de a-i refuza voturile, la cari nu mai avea nici un drept după activitatea sa neromânească de primar.

Cunosc bine satele din cari s'au compus votanții alegerii dela Reghin. Locuitorii acestor sate sunt oameni cu gesturile mai largi, cu privirea mai deschisă, cu pasul mai hotărît și mai bărbătesc ca aiurea. Nobleța și mândria ce se desprind din întreaga lor atitudine și se explică prin faptul, că din moși strămoși ei au fost mai puțin iobagi ca locuitorii de prin alte părți ardelene; în vinele lor curge sângele omului liber, care ține la sine și urăște echivocurile.

Acești oameni erau deci cei mai indicați să dea un drastic răspuns politicei minoritare în două luntri a partidului „fascist"-umanitarist averescan, care de-acum va trebui să ia la cunoștință, ce lecție aplică Ardealul ariviștilor și vânătorilor de situații, țilomaghiari, când anti, când țilo semiți și atât de încrezători în prostia opiniei publice.

Nu putem încheia aceste rânduri fără a ne ocupa de misiunea perfidă a „Patriei", care a afirmat, că partidul liberal ar fi sprijinit pe candidatul averescan. „Patria" ar fi putut ști, că partidul liberal — dacă nu ar fi hotărât mai dinainte să nu pună contracandidat merituosului român și mecenate Vasile Stroescu — ar fi avut destul membri, buni și conștiincioși români, pentru a le pune candidatura.

Partidul dlui Ion I. C. Brătianu nu are și nu va avea nici odată nevoie să recurgă la servicile și persoanele foștilor „polgarmesteri" și nici la cele ale politicianilor averescani.

După alegerea de la Lipova

Ce învățături se desprind din această alegere

O manifestare a maselor populare contra demagogiei și corupției în alegeri

Faptele relatate în numărul nostru de eri asupra alegerii dela Lipova, constituesc un prețios indiciu. Atât partidul național cât și partidul țărănist, deși au recurs la toate armele demagogiei și corupției, au avut să sufere o zdrobitoare înfrângere.

Partidul național a evitat până acum să se prezinte în alegeri parțiale tocmai pentrucă își dădea seama de slăbiciunea în care se află. Alegerile parțiale sînt totdeauna un examen. Ele prilejuiesc să se sondeze variația simpatiilor politice ale maselor în intervalul dintre două alegeri generale.

Or, partidele de opoziție au fost pretutindeni înfrânte când au hotărât să se prezinte în diferitele alegeri parțiael ale actualei legislații, ceea ce dovedește că partidul liberal, din care a ieșit actualul guvern, se bucură de simpatia statornică a maselor populare, așa precum a avut-o în alegerile generale.

Această constatare este de mare însemnătate pentru cristalizarea situației politice a acestui început de an. Toate sforțările opoziției de a clătina guvernul și de a sdruncina simpatia maselor populare față de partidul liberal, au rămas neputincioase. Dimpotrivă, acțiunea de stradă a decedatei opoziții unite, ca și obstrucția din Parlament împotriva operei constructive a majorității de ordine și a guvernului, se pare că a întărit situația partidului liberal.

Și era firesc să se ajungă la acest rezultat. Partidul liberal reprezenta garanția ordinei și a muncei stăruitoare pentru refacerea țării, iar în fața pericolului pe care îl reprezenta turbulenta agitație a partidelor unite țărănist și național, massele populare găsiau în partidul liberal un reazăm solid îngrijorării lor firești. Astfel rândurile în jurul partidului liberal s'au strâns tot mai mult, întărind încrederea în guvern.

Revenind la alegerea dela Lipova, nu putem trece cu vederea două fenomene caracteristice. Mai întâi partidul național a mobilizat acolo un întreg stat major electiv pentru a asigura reușita candidatului său. Dar se vede că în cursul campaniei electorale a început să se convingă de insuficiența argumentelor sale, căci în ultima instanță a recurs la argumentul cadourilor de căciuli și năframe. Partidul național a consacrat astfel sistemul corupției ca unic program politic al său.

Mai abil, mai demagog, țărănistul dr Lupu s'a prezentat bănățenilor în camașă și ițari! Partidul țărănist vrea să convingă prin acest fel de decor și nu îi putem tăgădui un strălucit succes față de partidul național. Partidul țărănist nu are în Banat nici vechimea partidului național și nici organizațiunile acestui, iar cele câteva sute de voturi obținute în plus față de partidul național înseamnă desigur ceva.

Ni-ar fi însă greu să putem atribui „succesul" partidului țărănist, scamatoriilor drului Lupu. Mai curând credem că plusul de voturi se datorește persoanei distinse a candidatului său, d. Răducanu, care, deși în partidul țărănist, știe să păstreze o anumită notă de bună cuviință și seriozitate, care câștigă. De altfel, privită în întregul ei, alegerea dela Lipova ne dovedește că massele de alegători știu face distincție între idee și demagogie între fapte care pornește pin cuget curat și între fapta care nu este decât minciună și tentativă de corupție, — iar această constatare poate fi de învățătură și partidului țărănist și partidului național, în egală măsură.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Clujul economic

Noui industrii naționale

O vizită la fabrica de mobile „Transilvania"

Un mic istoric — Valorificarea bogățiilor noastre naturale prin industrie — Cum a început fabrica Progresele realizate — Concurența cu streinătatea Capacitatea de producțiune a fabricei

Este desigur un fapt îmbucurător că Clujul ia din zi în zi un avânt economic tot mai mare. Industriile în Cluj, după războiu, s'au mărit cu 300 la sută.

De un deosebit interes însă, este ca aceste industrii să se naționalizeze și acele noui ce se crează să aibă un caracter pur național.

Continuând anchetele noastre economice, am făcut o vizită la fabrica de mobile „Transilvania" unde am constatat o serie de lucruri cu deosebire interesante.

Istoricul fabricei

Unul din directorii fabricei, d. Periș Artur, a avut bunăvoința de a ne sta la dispoziție și a ne da toate lămuririle.

Fabrica s'a creat acum trei ani, cu capital pur românesc.

A pornit cu 18 lucrători și astăzi are peste trei sute.

In condițiuni de instalare foarte bune, din toate punctele de vedere, prima fabrică de mobile din Cluj „Transilvania" are astăzi șapte ateliere, prevăzute cu mașinăriile cele mai moderne.

Un fapt care distinge cu atât mai mult caracterul național al acestei fabrici, este că toți lucrătorii sunt numai români. Aceștia sunt recrutați cu deosebire din satele din jurul Clujului, astfel în cât această fabrică face o adevărată operă de educație industrială printre sătenii noștri.

De un mare interes este apoi faptul că fabrica întreține 40 de ucenici, dintre copiii minori dela școala de corecție din localitate. Aceștia sunt plătiți din primul an cu un salar de 25 și masa, învățând astfel o meserie bună în condițiuni cu totul mai bune, ca alți copii angajați pe cale particulară. Lucrul acesta a atras atenția autorităților dela București și a fost un moment vorbă să fie aduși la Cluj și toți copiii școalei de corecție din capitală.

Capacitatea de lucru a fabricei

Calitatea produselor acestei fabrici și prețurile incomparabil mai mici, față de produsele similare care importa din străinătate, au făcut ca fabrica de mobile din Cluj să ia cel mai surprinzător avânt. Produsele acestei fabrici se desfac în toate orașele din țară și cererile au devenit atât de mari încât nu se mai pot satisface.

Multele cereri pe care le are fabrica de mobile din Cluj, constitue o dovadă concretă, că produsele acestei fabrici tind să facă o fericită concurență produselor din străinătate. Semnificativ este cu deosebire faptul că cele mai multe cereri ce vin fabricei, sunt din Cernăuți, oraș care înainte importa aceste produse numai din Viena.

Condițiunile acestea implică neapărat nevoia ca această fabrică să'și mărească producțiunea. Trebue să mai adăugăm că fabrica a primit oferte din Olanda unde sunt cerute produsele ei.

Dar avântul acestei industrii românești este oprit în loc de criza de numerar prin care trecem. Reputația de care se bucură această intreprindere care a fost stabilită mai ales cu prilejul târgului de mostre din Timișoara, unde s'a constatat că produsele ei sunt cu sută la sută mai eftine, ca a altor fabrici, — a atras toată atenția autorităților noastre.

Sucursala Băncii Naționale din Cluj a acordat fabricei un imprumut de 500.000 lei. Socotim însă, că în interesul desvoltărei industriei noastre naționale, această intreprindere trebue sprijinită în mod efectiv, și că factorii în drept nu vor întârzia de a da toată atenția acestui lucru.

DAC.

APROAPE GRATIS

rochii de dame și haine de domni în Casa de mode pentru dame și domni

DIAMANTSTEIN SI MOSKOVITS

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand 25, (vis-á-vis de Posta-Centrală).

Rochii de dame din stofe de cal. I. . . L 1100
Blane de peluche . . L 2600
Raglan de domni din postav de lână double. . . . . L 1500
Haine de domni . . . L 1000

Depozit permanent de modele originale de Paris, Viena si Berlin. o 2032 o

Lloyd 1976

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Tribuna libera*

Din partea Direcțiunei Cinematografului „Select" primim următoarele spre publicare.

Un scandal Cinematografic

Direcțiunei Cinematografului Urania CLUJ.

Am primit scrisoarea Dv. de eri. Am rămas uluiți citind că Dv. ați angajat un film celebru, pentru care noi am și avansat un acont de Lei 250.000 asupra prețului de locațiune de Lei 400.000.

De oarece Dv. susțineți că aveți contract în regula vă propunem ca să supunem chestiunea judecății arbitrilor obligându-ne a accepta hotărârea lor fără drept de opoziție.

Cu stimă
Direcțiunea Cinematografului Select

*) Ziarul nu își ea răspunderea celor scrise în această rubrică.

Iubileul literar al lui Paul Bourget

Scriitorii francezi au sărbătorit zilele acestea cincizeci de ani de activitate literară ai celebrului romancier Paul Bourget. Sărbătorirea la care au luat cuvântul René Doumic, secretarul general al Academiei franceze, Georges Lecomte președintele Soc. Scriitorilor francezi și George Goyau, membru al Academiei franceze a avut loc într'o mică sală din casa lui Balzac.

In răspunsul său, Bourget a spus între altele: „Literatura este civilizația însăși, ea exprimă societatea și o meatine, o protejă împotriva barbariei ignorante și a epocilor decadente".

Discursul și la terminat vorbind despre Maurice Barrés, care înainte de a închide ochii tocmai trimiesese câteva pagini pentru această sărbătorirei la „Revue hebdomadaire". Emoția lui Bourget a fost atât de puternică încât a izbucnit în plâns, înainte de a isprăvi tot ce voia să spuie despre Barrés.

Printre cei ce au asistat la această mișcătoare solemnitate erau: Generalul Mangin, Henri Regnier, Henri Duvernois, Jerome et Jean Tharaud, Francis de Croisset, Paul Ginisty, Arthur Meyer, etc.

Fiul lui Matia Kun

cuțitărie si optician
Cluj,
C. Victoriei 2

Cel mai renumită și cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparațiuni. Fabricantul și depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

INFORMAȚII

— **O sfidare.** *Ca răspuns la articolele noastre referitoare la remaghiarizarea unor străzi de orașe din localități ardelenești, — ziarul „Ujság" publică în numărul său de anul nou lista tuturor străzilor din Cluj,* **remaghiarizându-le pe toate.**

Calea Regele Ferdinand este pentru organul lui Héjjas dela Cluj „Ferencz Iozsef utca", *Str. Regina Maria —* „Deák Ferencz utca", *piața Mihai Viteazul —* „Széchenyi-tér" *și așa mai departe.*

Sfidarea iredentismului maghiar aruncată în fața autorităților și legilor românești nu trebue să rămână fără răspuns.

— **Revista „Gândirea"** va apare de Crăciun în număr triplu de 80 pagini format mare, cu numeroase ilustrații în culori, suplimente artistice, și cu versuri și proză de Nichifor Crainic, Ion Minulescu, Adrian Maniu, Lucian Blaga, Ion Pillat, Cezar P. P. Șeicaru, Oscar Walter Cisec, G. M. Ivanov, Ion Marin Sadoveanu, Roger Avermaele, Ion Darie, etc., etc.

— **Concerte.** Afișe mari anunță pentru luna Iauuarie un eveniment artistic la Cluj: Două mari concerte date de o mare cântăreață, — soprană legeră — e în acelaș timp și o virtuoasă a pianului. E vorba de dșoara Elena-Cerchez-Theodorovich, care după o serie de strălucite concerte date în străinătate, și acum în urmă la București, în palatul Atheneului, întreprinde acum un turneu în Ardeal Primul concert, *de canto,* îl va da Joi 10 Ianuarie în sala prefecturei, iar la 17 Ianuarie, va da un concert *de piano.* Programul ambelor concerte, denotă, că vom face cunoștință cu un mare temperament muzical. Biletele s'au și pus în vânzare la librăria Anca.

— **Studențești.** Decanatul facultății de litere și filozofie, aduce la cunoștința Dnilor studenți și Dșoarelor studente că în baza hotărârii aduse de Consiliul Facultății, în ședința ținută în 28. Decembrie 1923, semestrul I din acest an școlar se încheie Joi în 3 Ianuarie a. c.

Inscrierile pentru semestrul II vor începe la 22 Ianuarie, iar cursurile la 1 Februarie a. c.

— **Sinucidere în seara de Anul nou.** Dșoara Gal Rozsika, în vârstă de 19 ani trăiă de mai multă vreme în termeni răi cu părinții săi. Dânsa a părăsit deci casa părintească și s'a sinucis în sara de Anul nou la locuința fratelui ei, locouitor în Calea Victoriei No. 71, învenindu-se.

— *Cancelaria notarului public Alexandru Breban din Str. Iorga 12 s'a mutat în Str. Iuliu Maniu 6. (Palatul Statusului catolic).* 3253.

*

— *Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public, că mi-am deschis cancelaria avocațială în Uiora, Str. Axente Sever No. 8,* **Dr. Ionel Rișca, advocat.**

— **O hotărâre a comercianților sași.** Societatea comercianților și industrașilor sași din Ardeal și Bănat a hotărât să reia legăturile comerciale și industriale, cu Saxonia, atât de cultivate înainte de războiul mondial.

— **Adunarea generală a Camerii de Comerț din Târgu-Mureș.** Camera de Comerț și Industrie din Târgu-Mureș a ținut ieri o adunare generală, la care președintele Albert Bürger a făcut o amănunțită dare de seamă despre viața economică, comercială și industrială a țării.

— **Atentatul antisemit din Ungaria.** In numărul trecut al ziarului nostru am adus știrea venită din Ungaria, că în orașul Csongrad având loc un bal al comunității evreiști niște necunoscuți aă aruncat prin fereastră în sala de bal o bombă, care explodând a omorât și rănit mai multe zeci de oameni.

Poliția ungurească a descoperit a cum pe făptuitorii, în număr de opt, în frunte cu locotonentul activ Piroska Janos.

— **Om înghețat.** Pe drumul de țară ce duce spre Feleac s-a găsit alaltăieri cadavrul unui om înghețat. S'a constatat, că mortul este țăranul Ioan Cidru din Feleac.

— **Examenul învățătorilor unguri.** Autorități școlare au dat zilele aceste dări de seamă despre rezultatul examenului învățătorilor de stat unguri din județul Mureș Turda.

Dintre aceștia au reușit 13, iar 53 vor fi supuși unui nou examen. Spre indignarea generală au fost și de aceia cari nu au arătat nici o cunoștință în ceia ce privește limba română; aceștia, în număr de 15 vor fi pensionați.

Polonia și conferința Micei Înțelegeri la Belgrad

Presa poloneză desminte adeziunea formală a Poloniei la Mica înțelegere, care formează de câtva timp preocuparea cercurilor diplomatice din Occident.

Se anunță totuși că Poloniă va trimite reprezentanți la Conferința din Belgrad, dorind să continuie colaborarea începută la Genova și Geneva. Unul din aceștia a și fost numit în persoana dlui Agerce de Lest.

Ziarele poloneze comentând apoi atitudinea Angliei în chestiunea creditelor acordate de Franța Micei Înțelegeri și Poloniei, lasă să se înțeleagă că la Belgrad se va puna în discuție și răspunsul solidar pe care ar urma să le dea toate aceste țări în cazul când guvernul britanic va căuta să se informeze despre măsurile ce au de gând aceste țări să le ia pentru a garanta aceste credite în legătură cu dreptul de prioritate pe care-l au aliații asupra obligațiunilor financiare a acestor țări.

Sâmbătă 19 Ianuarie 1924

In saloanele hotelului Central va avea loc

Primul Bal Mascat si Costumat

organizat de

Sindicatul Presei Romane din Ardeal

Saloanele vor fi feeric iluminate și decorate în stil artistic.

Premii în valoare de **5000 lei** se vor acorda pentru cele mai frumoase și originale costume și măști.

Tot Clujul așteaptă cu nerăbdare **Balul Presei**, care va fi cel mai strălucit bal din acest sezon.

Răspuns unor calomnii

In jurul atacurilor aduse unui bun român — Scrisoarea preotului N. Codreanu din Șiclău

Câteva ziare din Capitală („Aurora", „România") au publicat violente atacuri împotriva românului de inimă și muncă, care este preotul Nicolae Codreanu din Șiclău, care este acuzat că ar folosi pentru el rezerve din pământul statului împreună cu d. ministru gen. Văitoianu. Intrucât, lumea de prin alte părți, desigur nu are de unde cunoaște toată munca nobilă și sforțările neobosite depuse de păr. Codreanu pentru binele țărănimei, — ar putea fi indusă în eroare de aceste grosolane atacuri, publicăm scrisoarea de mai la vale a vrednicului preot român din Șiclău.

Domnule Director!

Subscrisul preot Nic. Codreanu, de ani de zile muncesc la frontieră, pentru a împăca multele neajunsuri, create prin delimitarea frontierei. Munca mea e udată cu sudoarea feței mele. Am dorit să rămân un simplu muncitor anonim, fără altă răsplată, decât conștiința datoriei împlinite; însă oameni pătimași văd cu ochi răi gruparea grănicerilor în jurul meu, și de aceea încearcă a mă compromite prin bârfeli ordinare, aducându-mi acuzația că a-și folosi pământ din rezervele statului. In fața acestor calomnii mă văd silit să ies din umbră, să mă apăr de acei oameni mici la suflet, cari vreau să-și bată joc de cinstea și munca mea depusă în interesul grănicerilor.

Nu mă apăr însă cu vorbe, răspunsul îl dau aceia, pe cari au aerul a-i apăra anonimii mei calomniatori.

Iată într'adevăr ce zic delegații de împroprietărire și reprezentanții obștei:

Declarație.

„Subscrișii reprezentanți ai obștei „prin noi înșine" din comuna Siclău și delegații locali pentru împroprietărire, cu indignare am citit calomniile aduse preotului nostru Nicolae Codreanu, că ar folosi pământuri din rezervele statului. Nu putem suferi o astfel de nedreptate, făcută părintelui nostru, căci de ani de zile muncește n interesul nostru, și tot ce s'a făcut bine pentru noi, prin el s'a făcut. Părintele Codreanu este președintele obștei locale, pe care el a constituit-o, prin care obște, și numai prin munca depusă de el am intrat noi, cei lipsiți de pământ în rezervele statului și în moară, și am putut așeza în conacul domnesc pe cei repatriați.

Desinteresul aceluia, pe care anonimii încearcă să-l ponegrească se poate vedea din aceea, că lotul lui, care i-se cuvenea de drept ca membru al obștei, l-a cedat unui moșneag, care nu avea pământ și și-a pierdut feciorii în războiu.

Am dori a cunoaște pe acei bârfitori anonimi, cari prin insulte se ating de numele cinstit al preotului nostru.

Ne-am ținut de datorință a scrie aceste rânduri, pentruca opinia publică să știe câtă bază se poate pune pe știrile publicate de anumite ziare.

Șiclău, 13 Dec. 1923

Iosif Miron, m. p., Gheorghe Duma m. p., Delegați locali de împroprietărire. Petru Moga, m. p., Ambrozie Barna m. p., Codreanu Vasile m. p., Vasilie Chereches m. p., Ioan Moga m. p., Reprezentanții obștei „Prin noi înși-ne" din Șiclău.

*

Deci aceia cei cari îmi invidează munca mea cinstită și desinteresată, în loc să se zbată neputincioși în lansarea veștilor luate din domeniul fantaziei, să poftească a-și întrebuința-o în interesul obștesc spre consolidarea țărei, căci poporul e sătul de demagogie intrigi și lupte fraticide.

Șiclău, 1923 Decemvrie

Nicolae Codreanu, preot.

OBSERVATI

!

LA MAGAZINUL DE MODE

RENAISSANCE

CALEA REGELE FERDINAND 15.

SE FACE LA TOATE MARFURILE

10%

REDUCERE.

BINE ASORTAT CU COVOARE SI STOFE DE MOBILE.

MARE DESFACERE DE CUPOANE

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la **FRAȚII SÁNDOR**, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.

In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Un alt Mangra: Costa-Foru

România-Mare — stat național unitar: o nebunie — După colaboratorul anumitei prese suntem un stat poliglot

Mai vinovați decât iredentiștii din partidul maghiar, mai vinovați decât cei ce boicotează tot ce e românesc, sunt românii, cari prin atitudinea, prin vorba și prin scrisul lor încurajează curentul minoritar antiromânesc.

In trecut, Ardealul știa să aplice lecția cuvenită unui Seghescu, Moldovan Gergely sau Vasile Mangra. Vina acestora era, că ne îndemnau să nu ne facem datoria de buni români, aceasta din considerație față de „drăguțul de împărat" și față de „dulcea" patrie maghiară.

Înfăptuită odată România Mare, s'a ivit o nouă speță de mangriști, șeghești, burdiști.

Aceștia ne îndeamnă — deși din alte motive — a nu ne mai face datoria de buni români, căci patriotismul, ar fi după dânșii, o rușine, o dovadă de primitivism.

Ei nu mai pot propovădui înăbușirea sentimentelor românești din considerație față de țarul rusesc sau față de vre-un stat strein, ci vor să ne sperie cu sancțiunile finanței internaționale și a opiniei publice mondiale, ca și cum aceasta nu ar visa alceva, decât dictatura minorităților asupra românilor din România.

Cel mai tipic reprezentant al acestor noui mangriști este dl Costa- Foru, advocatul din oficiu și de totdeauna al minoritarilor, indiferent de ce chestiune ar fi vorba.

Cea mai nouă ispravă a acestui domn, sărbătorit aici de Unguri un al doilea Kossuth Lajos sau Apáthy István, este un articolaș scris pentru ziarul unguresc din Oradea Mare, „Nagyváradi Napló" în care scrie următoarele:

„Originea greșelilor oamenilor politici dela conducere este încăpățînarea, cu care tind spre transformarea României într'un stat unitar românesc.

„Din aceasta nu poate fi adevărat decât faptul că numai vechiul Regat este unitar. **Astăzi însă, România este un stat poliglot.**

Iredentismul atât de controlat de censori, nu ar putea prinde rădăcini în România dacă minoritățile ar dispune în noua lor patrie de mai multă libertate și mai bune condiții de trai decât au avut sub vechiul regim."

Precum vedem, dl Costa-Foru față de manifestațiile anti-românești ale minorităților din țară, nu cere altceva, decât mai multă libertate pentru ei, decât au avut în Ungaria, a cărei libertate se reducea doar la... libertatea de a asupri minoritățile în voie.

Ceeace e și mai condamnabil însă, este că dsa îndeamnă pe unguri la nerespectarea constituției, care spune precis că *suntem un stat național unitar.*

Și cei ce propăvăduiesc desmembrarea României spun același lucru ca dl Costa Floru. Anume, că acele părți ale României, care nu se pot considera ca componente ale statului unitar român, trebuie realipite la țările din trupul cărora au fost „rupte".

Dacă dl Costa Foru își înțelege altfel datoria de bun român, — să-i fie de bine.

*

Opinia publică românească trebuie să cunoască pe cei cari duc apa la moara dușmanilor noștrii de moarte și are față de ei datoria, pe care și a îndeplinit-o atât de exemplar și de frumos față de toți mangriștii, burdiștii din trecutul neamului românesc.

Repertoriul Teatrului Național

Luni 7 Ian. 1924 matineu: „Morcovei", „Interpretul", „Nodul Gordian".
Marți seara 8 Ian.: „Scrisoarea pierdută".
Miercuri matineu 9 Ian.: „Heidelbergul de altădată".
Joi seara 10 Ian.: „Băiat de viață".

Repertoriul Teatrului Maghiar

Vineri: „Cerbul Miraculos" (Premieră. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră. 29. Seria 189.
Sâmbătă Matineu: „Sulamith" (Prețuri reduse. Seria 190.
Sâmbătă seara: „Cerbul Miraculos" (a 2 ora. Prețuri obișnuite. Abonament 67. A Seria. 191.
Duminecă matineu: „Spaima Satului". (Cu debutul dlui Szentgyörgyi. Prețuri reduse. Seria 192.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

Cele mai frumoase cadouri de Crăciun și Anul nou găsiți la marele

Magazin de bijuterii

Fenyő & Braunfeld

Lloyd **Cluj, Piața Unirii No. 15.** 3251-I

Care este cel mai bine asortat in permanență cu tot felul de bijouterii fine, ceasornice de preciziune, argintarie.

Telefon interurban No. 643. ooo **Prețurile cele mai moderate.**

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand

No. 5

Flanel tenis	29	Lei
Flanel vargat pentru haine	33	„
Barchet	39	„
Creton prima calitate	39	„
Barson (Cotifea)	106	„
Stofa pentru haine dubla	78	„
Stofa 140 cm. lata	135	„
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196	„
Stofa velour pt. paltoane	250	„
Zefir francez pentru camesi barbatesti	45	„
Shiffon pentru albituri	31	„
Libert dublu de matasa	138	„
Plus negru pentru paltoane dela	450-1100	
Plus pentru paltoane gri, brun si negru	530	„
Fonlard pentru haine de matasa	250	„

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Dela Sindicatul Presei din Ardeal

Adunarea generală a Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

Convocare

In virtutea articolelor XXIV, XXV şi XXVI ale Statutelor, convoacă a 4-a Adunare generală anuală a Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat pe ziua de 19 Ianuarie 1924 (Bobotează) în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirii (casa Bánffy) cu următoarea

Ordine de zi:

Sâmbătă 19 Ianuarie orele 10:

1. Raportul secretărului general.
2. Raportul cassierului.
3. Raportul censorilor şi votarea bugetului pe 1924.
4. Descărcarea comitetului şi alegerea noului comitet.

Sâmbătă, 19 Ianuarie orele 16:

5. Chestiunea Federalei presei române.
6. Revizuirea membrilor.
7. Modificarea statutelor.
8. Regulamentul Casei de ajutor şi pensiuni.
9. Comunicări şi propuneri.

Şedinţele vor continua eventual Duminecă 20 Ian.

Cluj, 3 Ianuarie 1924.

Ion Clopoţel, secretar general. **D. Tomescu**, preşedinte.

Anglia şi creditele Micei Antante

Londra, 1. — Agenţia Reuter crede a şti că Anglia s'a interesat la guvernele Micei Antante pentru a afla până la ce punct angajamentele Poloniei, Romăniei şi Jugoslaviei, ca state succesoare ale Austro-Ungariei ar putea fi afectate prin împrumuturile încheiate la Franţa.

Carnet mondain

Revelionul dela „Industria Sârmei"

Urmând o frumoasă tradiţie, soc. „Industria Sârmei" a dat şi în acest an un bogat ospăţ de revelion, în saloanele birourilor sale din Calea Victoriei 29. Peste 120 de persoane au luat parte la această serbare, la care s'a petrecut cu însufleţire până spre ziuă, dansându-se şi glumindu-se.

După ora 12 s'a împărţit publicului o reuşită parodie a revistei „Fierul", intitulată „Drotarul" în care colaboratorii, funcţionari ai „Industriei Sârmei" şi „Ferăriei" au dovedit că pot fi, pe lângă buni negustori şi oameni de spirit.

In selecta asistenţă am remarcat: Dna şi d. Ionel Comşa, dna şi d. Ionescu, dir. „Banca Naţională", dna şi d. Brucner, dir. „Banca Românească", d. Mony, consulul francez, d. Dessila, dir. „Banca Centrală", dna şi d. Mozes Farkas, dna şi d. Hecht, d. Blankenberg, insp. gl. industrial, d. dr Dominic Raţiu, d. I. Negruţiu, preş. Camerei de Comerţ, dna şi d. Diamant, dna şi d. Andrea, dna şi d. Cioranu, d. Sglimbea, dna şi d. Oţoi, dna şi d. D. I. Cucu, dna şi d. Kiss secr. legaţiei engleze, dr Borbély, dir. Marmorosch, Blank, d. Victor Pop, dir. Banca Centrală, d. Eugen Beşa, dir. Feraria, d. dr Venter, d. Trappiel dir. technic „Industria Sârmei", dr Feder, dna şi d. Martalogu, dna şi d. Şeştacov, dna şi d. Floas, d. Col Marica, d. Gogu Mihăescu, d. I. Negruţiu, d. Babeş etc.

Dintre domnişoarele care au animat dansul:

Dna Tibi Beşa, dna Hilda Skrzycki, dna Kiss, dna Olga Stoicevici, dna Irima Ciuleanu şi altele . . .

Presa maghiara

Când Şvabii şi Ungurii se înţeleg

Ziarul „Ellenzek" de astăzi reproduce şi aduce nenumărate osanale şi laude şvabului d. Peter Hollinger, autorul unui articol din „Schwaebische Volkspresse" din care spicuim:

„ *Noi, minoritarii din România suntem destul de tari, numai să vrem. Trebue să ne asigurăm cu puteri unite executarea tratatului de pace referitor la drepturile noastre, cât şi a celor cuprinse în hotărârile dela Alba-Iulia*".

„In acest scop, germanii, ungurii, sârbii, evrei, rutenii, ruşii bulgarii şi turcii trebue să ne aliem în ajungerea scopurilor noastre. Să nu ne temem de acuzaţia lor de iredentism. Din contra! Vom fi respectaţi, întrebaţi şi rugaţi întotdeauna, când vreun guvern sau partid politic românesc va fi la nevoie".

E vorba, desigur, de partidul averescan....

Caragiale... Lukács János

Ca urmare a observaţiei noastre, că „Ellenzék" nu a făcut până acum nimic pentru ispăşirea atitudinei lui de 44 de ani, de a intriga contra poporului românesc şi de-al înfăţişa în colorile cele mai negre; că nu a înţeles să dea nimic pe sărbători din literatura românească, faţă de care cititorii lui — în urma educaţiei tendenţioase — au atât de eronate păreri, — confratele maghiar a ţinut în sfârşit să dea o nuvelă românească în traducere.

Acest act al confratelui, „Ellenzék" ni-a mirat foarte mult, dar din miraţi am devenit curând stupefiaţi, deoarece ziarul maghiar, numai pentru a salva ceva din „spiritul maghiar" învocat de dl Sándor Jozsef, a maghiarizat numele lui Caragiale numindul „Lukács János."!!!

„Roşu, alb, verde"

Citim în „Nagyváradi Napló:

„Când la salutarea maghiară de „bună ziua" se răspunde cu maghiarul „să dea Dumnezeu", — par'că se strâng două mâini, se îmbrăţişează două suflete şi se mângâie două priviri. Sufletul maghiar trăieşte în salutul maghiar, în cântecul maghiar, în rugăciunea maghiară. — Sufletul maghiar s'a risipit în aerul înbâcsit al crişmelor cu mese *roşii*, în frazele toasturilor, la banchetele meselor *albe* şi în promisiunile cucernice dela mesele *verzi*."

Sublinierile confratelui orădan a cuvintelor: roşu, alb şi verde, arată, cât de mult ţine confratele la tricolorul Ungariei şi cât de mult ar vrea să'l înlocuiască pe cel românesc.

Ne mărginim a constata, că iredentismul maghiar sau e... simbolic, ca în cazul de faţă, sau e făţiş, — dar există pretutindenea unde a pătruns veninoasa propagandă a partidului maghiar din Ardeal.

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

Mica publicitate

Student în Matematici, ofer preparaţii la Matematici (materia de liceu) în schimb locuinţă. — A se adresa la Administraţia ziarului „Infrăţirea".

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi **America**

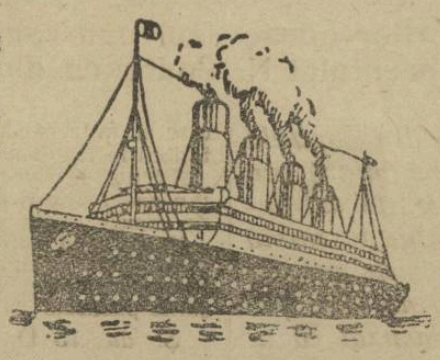

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa de sud şi Apusană etc. etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Cadou de Crăciun

Cele mai bune şi frumoase **covoare persiene** să pot alege cu preţul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" ţesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătraţi bucata. 3249
Llyod

Lemne de foc!

3258
Prima calitate de stejar uscate, crepate se pot procura
Lei 820·—
stanjenu (4 metrii) la
Depositul S. A. Transilvaneana Pentru Comerţ cu Lemne de Foc.
Comenzii se primesc la
Biroul: Str. Memorandului 24
CLUJ.

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI
IOSIF IZRAEL & CO.
CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus
Boa dela. . . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Cu ocazia târgului de Crăciun şi Anul nou pentru Onor. noastră clientelă facem o reducere de 15%
3026

Berson

2501-11

TOCURI SI TALPILE DE CAUCIUC BERSON

poartă azi toată lumea, fiind aceste mai durabile si mai eftine decât pielea; sunt economice şi menajeaza nervii si picioarete.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 983 — 16 PAGINI • 5 LEI • 16 PAGINI — Luni 7 Ianuarie 1924

CLUJ 5 JAN 1924 1 b

Infrăți

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 l.
PE 6 LUNI . . . . . 120 l.
PE 3 LUNI . . . . . 60 l.
PE 1 AN pentru autorități . 480

CRACIUNUL

Intre toate sărbătorile pe cari calendarul le înșiră în cursul unui an, desigur Crăciunul este aceia care strălucește cu mai multă poezie și vrajă. Dar în vraja și în poezia care învălue sărbătoarea Crăciunului nu este numai farmecul pomului cu luminile lui, nu este numai veselia sănătoasă a copiilor, nu este numai urarea tradițională cântată de glasuri tinere la ferestre luminate; ci, pe deasupra acestui fast prezent plutește imaginea acelui sărac interior de staul unde capilul Isus primea darurile magilor în brațele Fecioarei divinizate prin naștere.

Care dintre noi nu păstrează imagina aceasta poetizată de tot ce naivitatea și fantezia copilăriei i-au adăugat? Oricât ne am fi izbit de durerile vieții, oricât ne-am fi blazat prin experiența anilor, oricât am pierdut din elanul credinței și din frăgezimea sufletului, în fiecare dintre noi, imagina aceasta strălucește luminoasă și plină de vrajă. Amintirea ei ne reîmprospătează sufletul. In ziua Crăciunului stai de vorbă cu trecutul copilăriei.

Tot ceiace te-a bucurat atunci, tot ceiace ți-a stimulat fantezia și ți-a impresionat sensibilitatea, tot ceiace naivitatea vârstei a primit și a păstrat tainic, se trezește în tine. Alături de bucuria copiilor, bucuria ta, nuanțată de regret și poetizată de amintire, retrăește clipele de odinioară.

Această răscolire de amintiri, de sentimente și de emoțiuni ne înfrățește pe toți. Un val de duioșie și de bunătate se coboară peste noi. Suntem parcă mai buni, mai sinceri, mai prieteni unii cu alții.

Pentru fiecare dintre noi Crăciunul înseamnă un fel de purificare morală. Bucuria noastră este bucuria acestei purificări.

Să ne facă mai buni, iată care a fost misiunea lui Christ. Toate aspirațiunile nelămurite ale omenirii pentru o viață de mai multă dreptate, de mai mult adevăr și de mai multă lumină și-au găsit rostirea în simbolul creștin.

De aproape două mii de ani strălucirea lui nu s'a întunecat pentru omenire.

Dacă rătăciți o clipă de orgoliu ne întoarcem fața dela el, rămâne prezent totuși în sufletele noastre pentrucă înfățișează binele și frumosul spre care tind toate forțele noastre morale. In neîntreruptul efort spre ideal stă de altfel toată povestea umanității.

Crăciunul cu poezia și cu farmecul lui aduce o împrospătare anuală a energiilor noastre sufletești. Răpindu ne pentru câtva timp dela preocupările mărunte, el ne dărueste prilejul de a ne coborî în noi. De aceia simțim în fiecere an la Crăciun un fel de întinerire sufletească, care ne dă noui puteri. Niciodată nu ni sunt copiii mai dragi decât în această zi, fiindcă curata lor bucurie, ne întinerește și ne purifică.

Poate cineva rămâne rece în fața bucuriei care le strălucește în ochi și le îmbujorează obrajii? Cum să nu te simți mișcat în fața sburdalnicei lor veselii? Cui nu-i aduce aminte bucurii îngropate de ani, această tânără izbucnire de voie bună și de sănătate?

Desigur Crăciunul este sărbătoarea copiilor, dar ea este poate tot atât de mult și a noastră, a celor mari, pentrucă ea ne dă prilejul unei minunate reconfortări morale.

Note de Crăciun.

Jucăriile

Bucuriile copilăriei, mici și nevinovate bucurii ale Crăciunului plin de iluzii, jucăriile, ele însăși ademenitoare iluzii, câți copii leau astăzi, noui și strălucitoare ca altădată? Urâtă și răufăcătoare ca și Mama pădurii din poveștile noastre bătrânești, Specula și-a întins ghiara și peste acest isvor de curată veselie.

Un pom de Crăciun costă astăzi cât o întreagă pădure de altădată. Pentru a dărui unui copil un escadron de călăreți de plumb îți trebue averile a câțiva miliardari adunate la un loc; o păpușă se cumpără cu prețul unei moșii în vremurile bune; iar pentru o darabană de tablă și o chivără de mucava poleită se cheltuește costul unei biblioteci.

Jucăriile nu mai sunt ale tuturor, un isvor de bucurie trecătoare. Câțiva micuți doar, favorizați de împrejurări, le vor avea, pentru a se învăța de mici cu risipa.

Dar câți părinți își vor putea înveseli odraslele în acest an? Și câți copii nu vor învăța să urască privind cu ochii duși și triști la vitrinile prăvăliei strălucitoare.

Colindă

Din alte lumi, de mărgărint,
Pe drumuri albe de argint
Ca razele de lună,
Au coborît spre înoptat
Trei îngerași la noi în sat,
S'aducă voe bună.

Prin ramuri vântul cântă rar
Tot mai pustiu, tot mai hoinar,
Și fulgii cad în zare . . .
Colindătorii se opresc
La geamuri albe și vestesc
Că-i sfântă sărbătoare.

Turnate'n aur se aprind
Opaițele rând pe rând
La fiecare casă,
Bătrâni cu sufletul curat
Cu nepoții stau la sfat,
Și pace grea se lasă.

Cu barba înghețată tun,
Îngârbovitul Moș Crăciun
Comorile-'și împarte,
Strălucitoarele comori
Copiilor ascultători
Și silitori la carte.

În Betleem azi s'a ivit
Profetul cel de mult dorit,
Nădejdea, bucuria.
Măriți-l toți și-l lăudați,
În fața lui vă închinați,
Căci el este Mesia....

. . . . Cad fulgii mari și e târziu,
La geamuri tot mai a pustiu
Colindă'n noapte vântul;
Copacii par moșnegi cărunți,
Cu părul resfirat pe frunți —
Și-i alb în zări pământul. . . .

Iustin Ilieșiu.

Nasterea Domnului

Altadata si acum

Povestesc bătrânii de Crăciunuri cu nămeți de zăpadă cât movilele, de Moș-Crăciun, bătrânul cu barba cât mătura și cu sacul fără fund plin de bunătăți rare, de cete mici de băiețași cu steaua sau cete mari de vlăjgani cu vicleimuri, de ospețe strașnice cu vinuri minunate, cu lăutari meșteri și cu muzică de vifor pe la ferești.

Și vântul care bătea cu degete de chiciură în geam și poveștile înfiorătoare ale oaspeților călători și ale vânătorilor încărcați de isbânde în luptele cu mistreți, dădeau și mai mult îndemn mesenilor spre paharele strălucitoare de aurul vinului, dădeau și mai mult ghes de vorbă păcălicilor și bunilor de gură și aduceau tot mai multă voie bună în inimile celor ce sărbătoreau după o mie și sute de ani nașterea copilului din Nazareth.

Și peste vesela adunare, reflexele flăcărilor din sobă se răsfrângeau jucăuse nimbând fețele cu aureola lor mângâietoare.

Putea să geamă vântul, putea să țipe crivățul, putea să detune viforul cu sgomot de prăbușiri, putea să aducă din depărtări ecouri de durere și urlete de fiare. Zadarnic.

Duhul Domnului se coborâse deasupra celor ce-l sărbătoreau și sub ocrotirea lui sfântă, toate mâniile naturei nu mai aveau nici o putere asupra celor de sub dumnezeasca oblăduire.

A venit iarăși ziua cea mare a nașterei Domnului și pretutindeni vezi fierberea din ajunul evenimentelor mari, pretutindeni mai multă însuflețire, mai multă lumină, mai multă viață.

Credința nu va fi având azi poate aceiași convigere că munții se vor mișca din loc urniți de tăria ascunselor ei puteri.

Dar ea a rămas ascunsă în cotloane de cuget, în adâncimi sufletești nebănuite, a rămas ascunsă pentru a sbucni în plinătatea ei ancestrală în momente de grea cumpănă, în zile amnititoare de trecut și de bătrânețile generații ce ne-au purtat sufletul spre limanul timpului de azi.

S'au dus vechile datine, s'au dus vicleimurile de altădată, a fugit Moș-Crăciunul alungat de hrăpăreața pornire a oamenilor. Trei-patru copilași sgribuliți în jurul unei biete stele de carton, au mai rămas să colinde din ușă în ușă, amintind doar că în timpuri depărtate, era belșug și fericire, era credință și mulțumire.

In curând poate vor dispărea și aceștia. Vă rămâne atunci doar golul spălmântător și negru, abisul întunecat și nemărginit al unei omeniri rătăcitoare în necunoscut și desnădejde!

Fatal, chiar în potriva vrerei noastre, vom trebui însă să ne întoarcem spre cele ce au fost.

Prea mult trăiesc în sângele nostru morții ce ne-au dat viața, cu nefsârșitul lor șirag, pe care am vrut să-l întrerupem brusc, că să nu pe înlănțuiască iarăși în înfinitele lui împletituri.

Naștera lui Isus

— Colindă populară —

Ce vedere minunată
Lângă Vicleim s'arată?...
Cerul strălucia,
Ingerul venia
Pe-o rază curată.

Păstorilor din câmpie
Se vestește bucurie,
Că 'ntr'un mic lăcaș
Din acel oraș
E sfânta Marie.

In colibă pästorească
Vrut-a Domnul să se nască
Fiul său cel sfânt
Venit pe pământ
Să ne mântuiască.

Păstorii cum auziră,
Spre locașul sfânt porniră,
Unde au aflat
Pruncul minunat
Și îl preamăriră.

E Isus, păstorul mare,
Turmă ca el nime n'are
Noi îl lăudăm
Și ne închinăm
Cu credință tare.

Minunea din Betleem si datinele noastre stramosesti

Acum 1923 de ani se năștea, într'o iesle, Cel care avea să domnească, cu spiritul lui mai presus de noi, peste întreaga omenire. Se petrecea acolo în Betleem o minune pentru care se scurseseră, în așteptare „de trei ori câte veacuri de om paisprezece", împlinind profețiile.

In noaptea mohorîtă de iarnă care apăsa greu peste sărăcăciosul Betleem, năpădit de mulțimea trimisă acolo de August să se înscrie, o stea se aprinse sus, ca o candelă de bucurie și mântuire. Magii călăuziți de ea aduseră prinosul lor la gura staulului unde se împlinea minunea dumnezească, iar Copilul din iesle zâmbea cu îngăduință către dorurile lumești ale magilor. In jur freamăt de trezie prinse a frământa întunecimile: îngerii cântau psalmii preamăriri, cerești, iar norodul de păstori adunat la ușă aducea, cel dintâi prinos de închinare Domnului Celui Adevărat:

„Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pre pământ pace; între oameni bună voire!

* * *

Popor de țărani, popor de păstori, an de an, din negura vremilor care s'au scurs, noi ni-am păstrat credința în datine simple și grave, ca și lauda acelor umili păstori adunați în jurul pruncului dumnezeesc din iesiea dela Betleem. In cadrul sărăciei noastre, nașterea simplă a lui Cristos se petrecea în fiecare Ajun, aievea parcă. In colinda naivă povestea minunatei nașteri căpăta ceva din sufletul nostru credincios și bun; în cântecul de stea credința noastră afla expresiune și caracter; iar în spectacolul stângaciu al irozilor sau magilor, era o școală a creștinismului, așa cum însușirile specifice ale neamului nostru și-au știut-o creia.

*

Astăzi, datinele și credințele se pierd alungate de obiceiuri străine, lipsite de sens, lipsite de suflet. Și odată cu ele pierdem și legăturile cu trecutul nostru.

Iesiți întregi din marea încercare a pătimirii naționale, nu trebuie să uităm că prin aceasta ni-am păstrat și am învins, — prin datine. Să nu uităm că acolo am gasit un adăpost ființei noastre naționale și un reazăm credinței, și tot acolo trebuie să ne stee isvorul nădejdilor de viitor. Să ne întoarcem așa dar la datinele lăsate de moși-strămoșii noștri, cu ce au avut ei mai bun și mai curat din sufletul lor.

Anchetele „Infrățirii“

Activitatea Teatrului Național
și Operei române din Cluj în anul 1923

Activitatea Teatrului Național — Personalul artistic — Situația financiară a Teatrului. Activitatea Operei. Câteva lămuriri asupra activității Conservatorului

Este incontestabil azi că orașul Cluj, a făcut un progres uimitor pe tărâmul cultural în cei cinci ani de viață românească. Descătușați de un jug strein asupritor, am alergat cu toții, setoși, la izvoarele frumosului etern.

Au fost idealiști cari s'au zbătut, au alergat și muncit din greu, până să-și vază realizat visul. Cine sunt aceia, nu e nevoie s'o mai spunem, toată lumea îi știe. Pe urma strădaniei lor, avem astăzi în Cluj o Operă Română, care dă deseori realizări de artă superioară; un Teatru Național, cu artiști buni, cu multe elemente tinere promițătoare; un Conservator în care se muncește mult și cu spor pentru prestigiul artei românești de mâine.

In anul 1923, nu de mult încheiat, s'a desvoltat la toate aceste instituții o întinsă activitate, pe care căutăm să o rezumăm în cele ce urmează:

Activitatea
Teatrului Național

Teatrul Național din Cluj, in anul 1923, a depus o muncă mare pentru a satisface cerințele publicului. In total, în decurs de un an, s'au reprezentat 40 de piese, dintre cari 27 premiere și 13 reluări.

In total au fost 182 de reprezentații. Cele mai multe reprezentații, (12) s'au dat cu piesele: *„Nodul Gordian“*, *„Căsătoria silită“*, *„Interpretul“*, *„Extemporalul“*.

S'au reprezentat dintre piesele noui, de 9 ori: *„Morcovel“-Scampolo“*, *„Taifun“*; — de 7 ori: *„Fetița“*; și *„Cafeneaua cea mică“*, — de 6 ori: *„Nevestele vesele din Windsor“*; — de 5 ori: *„Visul unei nopți de vară“*, *„Punctul negru“*, *„Văpaia“*, *„Un domn pribeag“*, *„Hamlet“*, *„Stane de piatră“*, *„Martira“*, *„Gheorghe Lazăr“*, *„Papa“*; — de 4 ori: *„Legenda coroanei“*, *„Vicleniile lui Scapin“*, *„Sanda“*, și *„Banii“*; — de 3 ori: *„Cavalerul Vloia“*, *„Un dușman al poporului“* și *„Bălat de viață“*.

Dintre reluări, succes mai mare au avut piesele: *„Scrisoarea pierdută“*, *„Institutorii“* *„Vlaicu-Vodă“*, *„Heidelbergul“*, și *„Trandafirii roșii“*.

Analizând datele de sus, vom vedea că majoritatea pieselor jucate aparțin comediei ușoare. Cu toate aceste și piesele clasice au avut succese frumoase.

Din cele 37 de piese diferite cari s'au reprezentat în decursul anului 1923, numai 11 aparțin repertoriului românesc. S'a reprezentat întâia oară aici o singură piesă originală: *„Cavalerul Vloia“*, care însă nu a avut succes.

Personalul artistic al Teatrului

Director: Zaharie Bârsan.

Societari: D-na Stănescu-Papa, d-na Natalia Ștefănescu, d-na Ignătescu, d-na Jeana-Popovici-Voina. — Dnii: I. Stănescu-Papa, Mihăilescu-Brăila, Neamțu-Ottonel, Ștefan Braborescu, Mișu Ștefănescu, Al. Ionescu-Ghibericon, Nicolae Dumitriu, Virgil Vasilescu, Dimitrie Psatta.

Stagiari: D-na J. Landry, A. Hodoș, Elena Bănuțiu, d-na Athena Raly, d-șoara Silvia Jipescu, Mărioara Miriam, Virginia Kronvald.

Domnii: Arsene Popovici, Cornel Potcoavă, Gheorghe Bănuțiu, Const. Simionescu, Șubă, Al. Șerban, Constantinescu, Rusei C., Mărdare, V. Potoroacă, Lapteș, Șarambeg, C. Măcelar.

Directori de scenă: Dl Gogu Mihăescu și Teodor Nastasi.

Primsufleur: Ștefan Constantinescu.

Regisori: Sică Alexandrescu și Constantin Simionescu.

Situația financiară

Situația financiară a Teatrului Național nu a fost prea bună. Subvenția acordată de stat a fost mică, așa că montările au fost modeste, iar lefurile artiștilor tot așa. Datorită dlui ministru al artelor, Al. Lapedatu, subvenția ce se va acorda pe anul 1924, va fi de 4 milioane lei, din care se vor putea face montări mai fastuoase și se vor putea plăti artiștii mai bine.

In anul 1924 se vor da 100 de reprezentații cel puțin, în diferitele orașe din Ardeal și Banat. Turneul acesta de propagandă a început odată cu începerea stagiunei, dându-se reprezentații la Tg.-Mureș, Dej, Baia-Mare, Satu-Mare și Arad.

Activitatea
Operei române

Opera Română, născută din necesități bine simțite, a avut în anul 1923 o activitate prodigioasă, deși greutățile cu care s'a luptat au fost multe și mari. In Februarie și Noemvrie reprezentațiile au fost suspendate pentru câteva zile, din cauza unor neînțelegeri ivite între administrație și orchestranți și cântăreți, în urma lipsei de fonduri.

Criza însă a fost de scurtă durată, așa că publicul iubitor de muzică aleasă a fost numai puțină vreme lipsit de spectacolele Operei.

In total, în anul 1923, adică în partea a doua a stagiunei 1922—23 și în partea întâia din stagiunea 1923—2 , au fost 129 reprezentații, cântându-se 14 opere. Cea mai savurată a fost opera *„Carmen“*. Această operă s'a reprezentat de 19 ori în decursul acestui an.

Au fost două concerte simfonice la cari s'au executat compoziții de-ale compozitorilor clasici.

In anul 1923 au fost 3 premiere: *„Lohengrin“*, *„Rigoletto“* și *„Regina din Saba“*. In stagiunea curentă s'a reluat în montare cu totul nouă *„Madame Butterfly“*. Rolurile principale au fost susținute de următorul personal artistic: *Soprane:* Aca de Barbu, Mimi Nestorescu, Tiron Silvia, Ștefania Sudețianu, Adela Ionașcu; *Mezzo-Soprane*: Lia Pop și Ana Rozsa; *Tenori:* C. Pavel, T. Grozăvescu (până la 15 Februarie 1923), N. Apostolescu, N. Nagacevski, C. Lăpădatu și I. Indrieș (a debutat la 30 Noemvrie 1923); *Baritoni:* Ionel Crișan, Z. Sabou, N. Bretan și Laurian Nicorescu (plecat din sânul Operei la sfârșitul anului 1923): *Bași-Baritoni:* M. Georgescu, T. Gavrilescu și M. Săveanu (acest din urmă nu de mult angajat); *Bași*: C. Ujeicu și P. Marcu.

Orchestra de 48 membrii a fost dirijată la toate reprezentațiile de maeștrii Schuller și Bobescu.

Corul a fost instruit dl H. Klee, fiind compus actualmente din 51 membrii (27 bărbați și 24 femei). Baletul, compus din 30 membri, a fost condus de dl Ligeti, primă balerină fiind dna Grazziela Galusz. Director de scenă a fost în tot decursul anului dl C. Pavel, căruia i-se datoresc montările fastuoase dela opera noastră. Personalul tehnic al operei constă din 30 membri. Decorurile se pictează în atelierele Operei subt conducerea pictorului Widmann.

Situația financiară a Operei

Situația financiară a Operei nu a fost dintre cele mai strălucite. Budgetul anului 1922—23 a expirat la 1 Aprilie 1923 și cu toate insistențele depuse nu s'a reușit să se majoreze subvenția de care se bucură Opera noastră. Atât că cele 3 milioane ce se dădeau anual, acum, s'au dat pe intervalul de 9 luni dela 1 Aprilie 1923—1 Ianuarie 1924.

Montarea bucăților noui a costat relativ puțin. Astfel *„Lohengrin“* și *„Regina din Saba“* au costat câte 180—200 mii lei. *„Rigoletto“* 25.000. La premierele și primele reprezentații date cu aceste opere, rețeta a fost între 25—35 mii lei. Rețeta medie serală este de 8—12 mii.

*

Opera prepară acum cunoscuta luare a dlui Tiberiu Brediceanu *„Seara mare“* și *„Tiefland“* de D. Albert. S'a pus în repetiție și drama wagneriană *„Walkiria“*.

„Seara mare“ urma să se reprezinte în seara Crăciunului; boala dlui C. Pavel a împiedecat însă realizarea acestui plan, amânându-se premiera pentru sfârșitul lui Ianuarie. A doua noutate va fi *„Tiefland“*, după care va urma *„Walkiria“*.

Baletul prepară câte-va piese de genul celora ce se joacă pe scenele mari din streinătate. Astfel e *„Intermezzo“* de dr Ferenți din Cluj, și *„Mărgelele lui Iaffa“* pantomimă compusă din motive orientale de maestrul de balet Ligeti.

Printre cele mai apropiate evenimente muzicale, va fi debutul dnei Nectara de Flondor pe scena Operei din Cluj.

Directorul Operei este după cum se știe, dl Popovici Bayreut, iar secretar dl dr. Olariu.

Activitatea
Conservatorului

O instituție foarte importantă în Cluj, din punct de vedere artistic și muzical este Conservatorul. Dar pe lângă importanță mai are și însușirea de a fi de cea mai mare utilitate, întrucât în Conservator se cresc elementele de care cele două mari instituții, Opera și Teatrul, au și vor avea nevrie. Spusele noastre sunt dovedite și de faptul că acest Conservator își lărgește opera de activitate an de an. Astfel în anul 1923 s'au înființat 3 noui catedre: de pian, de dramă și de instrumente de suflat de alamă, urcându-se numărul catedrelor la 19. Numărut elevilor s'a urcat în anul acesta cu 70. In total sunt azi 192 elevi. Majoritatea lor sunt înscriși la piano și canto. După naționalitate elevii sunt români 92%, iar restul aparține diferitelor naționalități conlocuitoare. Directorul conservatorului este Dl *Gh. Dima*.

A. B.

Comercianti!

TESATORIA ARDELEANA SOC. ANONIMA
FABRICA DE TEXTILE
Cluj,
Piața Mihai Viteazul No. 19.
Telefon No. 7—41.
Adresa Telegrafică: „FATEX“.

Produce și furnizează:

Pânză țărănească (bumbăcel)
„ pentru cearceafuri
„ românească
„ vatir pentru croitori
„ pentru saltele
„ creponată în toate culorile
„ pentru pantaloni țărănești
„ pentru izmene
„ pentru haine bărbătești
„ românească cu eponge
„ românească cu mătase
Prosoape
Driluri colorate
Eponguri
Eponguri cu mătase
Moireuri
Mătăsuri

Marfuri de prima calitate.
Prețuri solide de fabrica.
Numai pentru revânzători.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-7.

Rados & Comp.
Depozit
de vopsele
Telefon: 692.
:: CLUJ, ::
Calea Reg. Ferd. 21.

OBSERVATI

!

LA MAGAZINUL DE MODE
RENAISSANCE
CALEA REGELE FERDINAND 15.

SE FACE LA TOATE MARFURILE
10%
REDUCERE.
BINE ASORTAT CU COVOARE SI STOFE DE MOBILE.
MARE DESFACERE DE CUPOANE

Cărți, Reviste
românești, fracneze, germane, etc.
hârtie, articole de birou mașini de scris, confecție de hârtie și imprimate de orice natură, la
Librăria-Papetăria
Tipografia 2741-13
Lepage, Cluj.

Mare târg
de
Crăciun
și
Anul nou
la
Magazinul de mode
pentru
dame și bărbați

Soós & Sztupjár

Cluj,
Calea Victoriei 1.

Prețuri reduse!

1 m. stofă dublă vărgată dublă Lei 180·—
1 m. stofă dublă de lână in orice coloare Lei 240·—
1 m. stofă de lână 120 cm. lată Lei 240·—
1 m. cheviott negru de lână 140 cm. lată Lei 240·—
1 m. stofă de lână vărgată 140 cm. lat Lei 240·—
1 m. flanel de lână 80 cm. lat Lei 140·—
1 m stofă engleză p. bărbați Prechelt Lei 350·—
1 m. catifea pentru costume albastru închis 100 cm. lată Lei 390·—
1 m. căptuseală Cherge p. paltoane 100 cm. lată Lei 110·--
1 m. stofă velour pentru paltoane Lei 540·—
1 pereche ciorapi flor p. dame în orice culoare Lei 117·—

Flanele, barchete, pânzături, căptuseală, clot, ciorapi, batiste, mănuși, zefir, cămeși bărbătești, albituri pentru dame și băeți și alți articli să vând cu prețurile cele mai reduse.

CUPOANE!

2436

Mare târg de Crăciun și Anul nou!

Artişti clujeni

Humorul lui Ghibericon

Neîngrădit câmp de aptitudini, emulaţii şi inteligenţe, teatrul, nesocotind pretenţiile noastre snobe poate rămâne la priceperea exactă a unui text şi la buna măsură a cuviinţei literare.

Pentru prietenul dezinteresat al sinceritătilor, cu intuiţii nealterate de lecturi şi analize, va părea indiscret elogiul, cu atât mai puţin potrivit modestiei lui neafectate, cu cât s'a vădit mai neatent la orice depreciere de rea credinţă sau de gingaşă ignoranţă.

Ne-ar cuprinde tristeţa însă de am indispune cu rândurile noastre, pe actori, spectatori sau esteţi de alt soi. Căutăm definiţia unui talent şi fixând raporturi între sănătatea morală şi grasul humor, vom irita, de va fi cu putinţă, mărunta susceptibilitate a vanităţilor doar.

*

Ghibericon aduce pe „planşe", un proaspăt optimism, o binefăcătoare voe bună. Incapabil să se complice zadarnic, respinge cu elementare însuşiri, subtilizări impuse de opuri, de Conservator sau de preţiozităţile diriguitorilor. Manifestă viguros şi primitiv, cu hilarităţi de cascadă, bucuria turbulentă a mişcărei libere, a largei respirări şi a trupoşeniei voinice. Râsul lui nu e „grivois"; din hipocrizia ironiei, din spasmul isteriilor bufone, nimic nu cunoaşte. Sincer, e clar şi comunicativ.

Veselia sprintară este, astfel, explicată. Comod filozof al trândăviei, slav de culină şi psaltea, strateg de anticameră, privind, răbdător, în hotelul întâmplărei, excrocheriile unui stăpân ridicol şi bonomia de aparenţe a lui Gogol; Jocrisse rătăcit în lumea crinolinelor lui Alexandri, înţepanu, găgăuţ şi sentimental, coardele citerei, pentru a intra, în urmă, cu spaimă peltică în dulapuri vetuste; neamţ de operetă, nătăleţ cu Lindau şi abil cu Gusti: în siluetă barocă de Arlechin berlinez; sdreanţă, foiţe colorate, stambă vişinie sau redingotă, arhaică păstrează, divorţat de sarcasm, buna dispoziţie a ordonărei sufleteşti, sâmburele însuşi al teatrului reconfortant.

Dela ridicolul pe care Ghibericon îl prinde în plasa strengăriilor, un pas e de ajuns până la caricatură. Dar poartă caricatura lui aceeaşi pecetie bună de veselie. Cruzimea lui Forain îi este necunoscută, ca şi grotescul simplist al lui Jiquide. Fără „intelectualizare" şi scrâşneli, mult depărtată de gluma obeză şi anostă, rămâne sprintenă, blajină şi nerăzbunătoare, între farsa italiană şi desemnul lui Daumier.

Ceeace nu s'a relevat, pareni-se, în teatrul lui Ghibericon, este dragostea emoţionantă pentru epavele mizeriei ofensate şi părăsite. Ingenuitatea bietului înfometat de pe străzile tumultoase ale Parisului, stratagemele exasperatei lui sărăcii, salturile imaginaţiei puse în slujba sermanelor trebuinţe de hrană şi adăpost, au găsit în duioşiile actorului hilar, interpret înţelegător şi vibrant. Această atât de frumoasă dovadă de învăluită compătimire, cu fineţă scenică de sursă excelentă oferită, ar fi trebuit aşezată în meritata ei valoare, de către dificilii cenzori ai comicului muscat.

Laudele risipite lesne atâtor miri ai Conservatorului şi atâtor pensionari de vază, juni sau descompuşi, uşurează, în afară de politeţa rău înţeleasă şi de opacul discernământ, elogiul necondiţionat de protocol. El este util şi bine venit. Străjueşte, indirect, pretenţiile nejustificate şi înlătură, brusc, echivocuri pernicioase. Îl exprimăm cu atât mai apăsat, cu cât mai sfielnic va fi acceptat de înţelepciunea nevaletudinară a unui actor simplu si prob.

Libraria FRIEDMANN Cluj

TELEFON 786.

Stoc permanent de cărţi. Specialităţi literare maghiare, române, germane şi franceze. Reviste zilnice şi săptămânale Mare asortiment în compoziţii muzicale, reviste de specialităţi şi de modă. Comenzile din provincie se execută îmediat!

Din vremurile când se pregătea Unirea

O şezătoare literară la Sibiu

Ideea unirii tuturor Românilor, a existat dincolo de munţi, — în ceea ce astăzi numim „Vechiul Regat", — în toate timpurile, formând, mai ales dela prima unire dela 1859, catechismul de toate zilele al oricărei inimi româneşti. Dela prelegerea savantă a profesorului de universitae şi până la strădania cotidiană a umilului dascăl de ţară, toată pregătirea ce se dădea noilor generaţii, nu era dată decât în numele acestei idei, şi pentru realizarea ei, cândva.

Ca ceaţa strevezie care pluteşte pe ogoare în faptul dimineţii, vestind o zi frumoasă, aşa se poate spune că plutea această idee pe tot cuprinsul ţărei dintre Prut, Carpaţi şi Dunăre.

N'a existat manifestare cât de mică şi de pe ori şi ce domeniu, care să nu fi avut la baza ei acest crez, şi din care ei să nu se întrezărească, clar, pentru ori cine.

Ideea unităţii naţionale a luat însă un caracter ofensiv numai în 1906, când „Apostolul românismului" — cum era numit pe atunci dl N. Iorga, întemee revista „Semănătorul" care, strângând în jurul ei pe cei mai aleşi şi mai tipici reprezentanţi ai scrisului românesc, avea menirea să pornească în marş, peste hotarele nedrepte, crezul, dorinţa şi datoria neamului românesc de pretutindeni.

Inspirate de aici, şi ca o concretizare a gândurilor celor dela „Semănătorul", s'au format apoi, prin anii 1909, 910, 911 şi 912, echipele de teatru românesc pentru provinciile robite precum şi turneurile scriitorilor români, care au fost în aceste provincii, prevestitorii zilelor cari trebuiau şi cari aveau să vie. In rândurile de mai la vale, dăm impresiile culese şi scrise de regretatul prozator - moldovean **Emil Gârleanu**, cu ocazia şezătorii literare ţinută de scriitorii din vechiul Regat, în unire cu cei din Ardeal, la Sibiu, în anul 1912.

„Suntem aproape Sibiul, Nagy-Szeben-ul pe ungureşte, îşi arată, de departe, turnurile: cele două turnuri ale Catedralei româneşti, şi turnul bisericii Saşilor. Ajungem. Pe peron ne aşteaptă: Octavian Goga, O. Tăslăoanu şi prietenul Onisifor Ghibu; tramvaiul ne urcă în oraş, în Cetate, cum spun Sibienii vechiului tău.

Otelul „Röemischer-Kaiser" ne găzdueşte; apoi, însoţiţi de prieteni ne plimbăm prin Sibiu.

Sibiul! De câte ori n'am gândit la oraşul acesta, în care atâţia scriitori şi oameni de energie, în care atâţia luptători, cimentează de ani şi ani temelia culturii şi a vieţii româneşti de peste munţi. Aici, în Sibiu, ştiam de mult că e tocarul ce şi împrăşie razele peste întreaga viaţă românească a Ardealului. De aici, din Sibiu, primeam cu bucurie revista „Luceafărul"; de Sibiu eram legaţi încă odată prin prietenul, luptătorul şi poetul Octavian Goga. Şi acum străbăteam, adânc mişcaţi, străzile acestui vechiu oraş, în care cele câteva magazine, cu vitrine bogat şi strălucitor gătite, par atât de nelalocul lor. Uliţi largi, pietruite şi nu prea; case mari, vechi, cu acoperişurile de olane, înalte, ca nişte căciuli; cu ferestruicile podurilor lungueţe, negre, cari, văzute de departe, par nişte ochi iscoditori, ce se uită de sub sprâncene îmbinate; cu ferestrele odăilor pătrate, închise înafară; cu obloane verzi şi cu zăbrele este mult în stradă, ca nişte cuşti; cu biserici vechi, — ca aceea a saşilor, de peste cinci sute de ani; cu turnuri până în nori, de fiecare biserică; cu bolţi şi ganguri ca nişte hrube; — aşa e Sibiul vechiu, Cetatea, cum i se zice.

Rătăcim până spre seară; intrăm în localul „Băncii Albina", cea mai bogată aşezare bănească din Ardeal, vizităm Tipografia Arhidiecesană, veche de cincizeci de ani, şi obosiţi, ne îndreptăm spre restaurantul Brotte, unde, până târziu, în tovărăşia prietenilor, şi-n legănarea dulcelor melodii ale cântecelor româneşti, cântate de lăutari, cutremuraţi uneori de accentele imnului: „Deşteaptă-te Române", pe care-l cântăm în cor, ne simţim ca la noi în ţară, în mijlocul a-lor noştri. După miezul nopţii, pe uliţi gloduroase şi pustii, ne întoarcem pe lângă vechiul zid de centru al cetăţii, cu cele trei turnuri mohorâte, căci dacă pe zidurile celui din mijloc, se reazămă, ca o ironie, localul Teatrului, mi-se pare printre crenelurile celorlalte două abea dacă se mai iţeşte lumina slabă a opaiţului unui biet păzitor.

A doua zi dimineaţa, Duminecă 20 Februarie (5 Martie st. n.) o zi ca de primăvară. E cald, şi-n fund, munţi cu mantii de zăpadă parcă zimbesc. Casele râd în soare. Pretutindeni români, — peste tot se vorbeşte româneşte. Singure, uniformele militare, — în Sibiu e un corp de armată! — ne amintesc că suntem aiurea decât la noi. Ne îmbrăcăm repede şi, cu toţii, ne ducem, să ascultăm sfânta slujbă la Catedrală.

In plină inimă a cartierului Săsesc, Catedrala îşi înalţă semeţe, ca un simbol al stăpânirei, cele două turnuri. Pe largi scări de piatră, intrăm în uriaşul locaş, ridicat, s'ar părea după modelul Sfintei Sotia din Constantinopol. E un plan vechiu, adus de abia acum, în urmă, la îndeplinire. De jur împrejur, stâlpi de granit, sprijină bolţile, cu largul cafas, cu cele două lerii mărginaşe, în lungul cărora şcolile de fete stau şi ascultă leturghia. Catedrala e plină. In dreapta, femeile; în stânga şi în mijloc, bărbaţii, — toate şcolile de băeţi din Sibiu. Ne orânduim în stranele din partea stângă, aşa că avem în faţă pe octogenarul mitropolit Meţianu, care, cu un glas de o putere şi o limpezime uimitoare, ia parte şi îndrumează slujba. Răspunsurile le dă corul, — un cor minunat care, în unele părţi şi mai ales în compoziţiile neuitatului Gavril Muzicescu, îmi reaminteşte corul mitropolitan din Iaşi. Slujba e frumoasă, citirile desluşite, — toţi ascultă şi şi orânduesc ascultarea după semnele Inalt Prea Sfântului Mitropolit, care urmăreşte rostul obişnuit a leturghiei. Privesc cu mirare acest haos ridicat prin voinţă şi prin darurile dreptcredincioşilor. Mă uimeşte pictura cupolei, datorită pictorului ardelean Smighelschi, — sfiosut artist pe care l-am cunoscut odată în casa dlui N. Iorga, pictură cu adevărat măiastră, din întregul căreia se desprind, cu o putere neobişnuită, chipurile celor patru evanghelişti, din colţuri.

Dar pereţii sunt încă goi, acoperiţi doar de câteva motive româneşti, — banii n'au ajuns pentru întregirea picturii. Pentru adunarea sumelor trebuitoare, doui înalţi funcţionari bisericeşti strâng dela fiecare cât pot să dea. Adăogăm cu adâncă mulţumire sufletească, puţinul nostru pentru desăvârşirea unei fapte mari.

Slujba se sfârşeşte. Ne fotografiem pe scările catedralei, apoi, cu toţii mergem peste drum, la locuinţa de iarnă a I. P. S. S. mitropolit Meţianu. Intr'o casă încăpătoare, în odăi mobilate simplu, Excelenţa Sa ne primeşte zâmbind bucuros. Poetul Cincinat Pavelescu, îi arată în câteva cuvinte, că gândul scriitorilor sosiţi în Sibiu, s'a oprit întâi la I. P. S. Sa, şi că-i aducem omagiile noastre de adânc respect. Cu un glas limpede, cu ochii vioi, cu vorba curgătoare, Excelenţa Sa ne mulţumeşte, şi un sfert de ceas ne ţine povestindu-ne împrejurările grele prin cari biseriea duce lupta pentru păstrarea credinţei... Privesc la peretele, pe'ntinsul căruia, portretele atâtor mitropoliţi, par'că ascultă şi dânşii cuvintele urmaşului lor.

Dela locuinţa I. P. S. S. mitropolitului Meţianu ne îndreptăm spre palatul „Muzeului Asociaţiunei", în sala căruia trebuia să se ţină şezătoarea literară.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.

Va apare în curând. Frumos executat. pe hârtie bună, legat în jum. pânză şi coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonaţi preţ de favore L. 200 un exemplar.

Librăria Lepage, Cluj.

Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Sapun Schicht

„MARCA CERB"

ne întrecut

De vânzare pretutindeni. 2877

IN MARELE MAGAZIN DE BLĂNURI AL LUI

IOSIF IZRAEL & CO.

CLUJ, C. VICTORIEI Nr. 2.

Se află în mare asortiment:
Blănuri, dela . . . 16000 L în sus
Paltoane pt. sport dela 3000 L în sus

!

Boa dela . . . 450 L in sus
Paltoane pt. copii dela . . . . . 800 L în sus

Cu ocazia târgului de Crăciun şi Anul nou pentru Onor. noastră clientelă facem o reducere de

15%.

Cassa de Pastrare si Banca de Credit din Cluj Soc. A.

CLUJ, PIAŢA UNIRII No. 7.

Casa proprie

Capital propriu: 39.000 milioane Lei.

Filiale: Dej, Dicio, Săn-Mărtin, Alba-Iulia şi Trg.-Mures

BANCA DE DEVIZA AUTORIZATA.

Asemneaza ori şi unde. Lloyd

Recomanda safe-urile scutite de spargere

FRUCTIFICĂ DEPUNERI IN MOD FAVORABIL

Primeşte deposite. — Dă imprumuturi.
Inmagaziniază in magaziile sale de mărfuri.

Efeptuiaza toate felurile de afaceri de banca in mod favorabil.

CINEMA SELECT

Cel mai mare record mondial! **Senzație artistică și literară!**

Superbul roman al nemuritorului JULES MARY (La Maison du Mystere)

CASA MISTERULUI

Grandioasa compozitie dramatica interpretata de cel mai bun artist pe lume:

IVAN MOSJOUKINE

Celelalte roluri sustinute de cei mai de seama artisti al Parisului.

***JEANE MUNIER** de 5 ani, **SIMONE GENEVOIS** de 8 ani*

Seria I-a in 10 acte va rula cu incepere de Luni, 7 Ianuarie

Seria I-a in 10 acte va rula cu incepere de Luni, 7 Ianuarie

CINEMA URANIA

Serbătoare religioasă! **Serbătoare religioasă!**

Cu începere de Luni, 7 Ianuarie

CHRISTOS

Dramă biblică în 7 acte reconstruită pe locurile sfinte, în Palestina și Egipt.

Film cel mai nou dintre cele din viata Mantuitorului

Filmul va fi acompaniat cu muzica speciala bisericeasca.

Inscenare si montare maestruasa.

Partea I-a: Nasterea Domnului
„ II-a: Copilaria lui Isus
„ III-a: Ispitirea - Botzeul - Minunile
Partea IV-a: Cina cea de taina
„ V-a: Patimile
„ VI-a: Calvarul
Partea VII-a: Invierea.

PAGINA COPIILOR

Moș Crăciun către copii

Eu, dragi copii, sunt moșul Crăciun, acela care
Colindă la ferestre și'ntreabă pe părinți,
De-ați fost destul de vrednici, de buni și de cuminți,
Ca să vă dea din sacu-i un dar la fiecare.

Eu vin în toată iarna, și voi nu știți ce multă
Și rece e zăpada, pe care mă cobor,
Când vin de'ntreb pe mame, — de copilașii lor
Sunt drăgălași, ori, poate, sunt răi și nu le-ascultă?

Mi-i plin în spate sacul de lucruri minunate,
Și darnic va fi moșul cu voi, ca și'n alți ani,
De-ați fost tot timpul darnici și buni cu cei sărmani,
De-ați fost tot anul ista sârguitori în toate.

Elena Farago.

(„Din traista lui Moș-Crăciun")

Băiatul și iepurele

O socoteală de Crăciun

A fost odată un băiat sărac. El auzise pe alții vorbind, că dacă în seara de Crăciun se duce cineva pe câmp, ușor își poate găsi norocul.

Și băiatul ieși la câmp; era frig și lună frumoasă. Cum mergea așa, deodată zări pe zăpadă două urechi lungi. Uitându se mai bine, ce să vadă? — Un iepuraș ședea în zăpadă ca într'un cuib.

Băetașul se apropie încet de el ca să-i prindă, și gândea în sine: Ah! de aș prinde acum iepurile, i-a și lua pielea și aș vinde-o. Pe ea iau, de sigur, cel puțin 15 lei. Face cu totul 30 lei. Cu banii aceștia, cumpăr un mieluțel și mă duc cu el la păsune pe munte.

Când va fi mare, îl tund și îi vând lâna cu 20 lei. Asta face în zece ani 200 de lei. Atunci vând și oaia și 'mi cumpăr o vacă. Vaca trebue să 'mi dea lapte și atunci vând unt și brânză, vând și viței, ori îi țin și fac o cireadă întreagă. Aceasta în câți-va ani îmi aduce cel puțin 3000 de lei, așa că pot trăi foarte bine, și la prânz pot avea pâine și brânză și unt de cel mai bun.

După aceia, vând cireada și capăt mulți bani; îmi cumpăr o casă frumoasă și banii îi pun la bancă,, așa că în curând voiu avea 100.000 de lei.

Incep apoi un negoț mare și mă fac milionar. Apoi împrumut cu bani pe regi, pentru care îmi dau moșii întinse, pe urmă mă duc în războiu și mă fac un general vestit și iau de nevastă pe fata regelui și după aceasta mă fac eu rege.

Apoi mă întorc odată și în satul meu, ca să mă vadă toți oamenii.

Mamei mele îi duc un sac de lei, pentru băeți aduc tot felul de daruri de Crăciun și pe toți oamenii îi fac bogați, chiar și pe văcar. Dumnezeule, ce bucurie are să fie atunci!

Zicând aceasta băiatul, pliosc! bătu în palmă de bucurie.

Iepurele speriat, țâșt, fugi p'aici încolo! Precum mai înainte nu știa ce să facă de bucurie, că are să fie rege, așa stătea acum în frig, cu pantalonii rupți și cu mâinile înghețate; îi trecuseră toate gândurile de pricopseală.

Iepurele, de nu l o fi împușcat cineva până acum, trăește și azi.

De nu crezi, du-te și-l vezi; dar tot în seara de Crăciun să te duci.

Apostol D. Culea

(„Povești cu animale și pasări")

Vorbe de clacă

Un țigan trece odată pe la o stână.

Baciul strângea toemai cașul.

Țiganul se uită cu jind la cașul de pe hârzob, gata de strâns în strecurătoare.

Baciul întrebă pe musafir râzând:

— Măi țigane... mâncare-ai caș?

— Hauleo! — cât un vrășmaș!...

— Da urdă?

— Și mai multă!...

— Măi, da cu oile te-ai duce la păscut?

Țiganul se scarpină la ceafă încurcat:

— Asta mai întreab'o și pe altul

(„Pe lângă vatră") *Ion Adam.*

Povestea oului

Ci-că a fost odată un moșneag și o babă cari aveau la casa lor numai o găină.

Dar de ouăle ei nu aveau parte, că nu știu cine le lua de subt găină cum le oua.

Intr'o zi moșul se puse la pândă în dosul cotețului, să vadă cine e hoțul. Iată vede că oul iese de subt găină și o ia la fugă. Unchiașul după el să-l prindă,

— Lasă-mă moșule, că eu mă duc să-ți aduc avere zice oul.

Moșneagul văzând un ou vorbind, își făcu cruce că necuratul s'a ascuns în oul acela. Și-lasă slobod. Oul porni la drum rostogolindu-se, parcă l-ar mâna cineva care nu se vede. Cum merge el așa, iacă să întâlnește cu un rac.

— Da unde te duci, măi oule?

— Mă duc la bine, hai și tu cu mine.

— Hai, zice racul.

Racul se luă după ou și merseseră ei amândoi o bucată de drum, numai de la o vreme iaca se întâlnesc ei cu un șoricel.

— Incotro te duci oule cu racul după tine?

— Mă duc la bine, hai și tu tu cu mine.

Hai, zice șoricelul, și câte trei o iau la drum, vorbind și glumind. Și cum mergeau ei, numai ce se întâlnesc cu o pisică.

— Da unde te duci tu oule, cu tovarășii aceia?

— Unde mă duc are să ne fie bine, hai și tu cu mine.

Hai, zice mâța și cu toții pornesc tot înainte. Când să cotească drumul, iată că întâlnesc un cocoș.

— Bună ziua, măi oule! Da unde te duci cu droaia ceia după tine?

— Mă duc la bine, hai și tu cu mine.

Hai, zice cocoșul și porniră toți cinci la drum tot înainte spre o pădure. Când la marginea pădurii, numai ce dau de un țap.

— Da unde fugi măi oule, zice țapul, cu voinicii ceia după tine?

— Mă duc la bine, hai și tu cu mine.

Haide măi oule! Ce o fi om păți cu toții împreună.

Nu întârziară mult la vorbă și intrară într'o pădure. Si cum mergeau ei, numai ce zăresc după un desiș o casă în care se ascundeau niște tâlhari. Au intrat cu toții în casa ceia; căci hoți erau duși după meseria lor.

Cum intră oul, spuneă celorlalți:

— Eu mă vâr în spuza de pe vatră; tu șoarece să te bagi în gaura aceia; tu racule să te arunci în ceaunul cu apă; tu mâță să stai pe cuptor, cocoșul să se suie în gura podului; iar tu țapule să stai ascuns după ușă.

După aceasta toți se așezară la locul lor și tăceau ca morții.

Intr'un târziu iaca și hoții. După ce intrară în casă, unul dintre ei se duce să aprindă focul. Când vru să scormonească tăciunii, puf! pocnește odate oul și aruncă cenușa în ochii tâlharului.

Unul din hoți dă fuga la ceaun să ia apă ca să spele fața tâlharului chiorât de cenușă. Atuni racul, hâț! îl prinde de degete și'l strânge cât poate. Țin, . . . țin . . . țin . . . face șoricelul din gaura lui (adică ține-l, înțelese tâlharul) iar mâța de colo de pe cuptor: miau! miorlau! mi orrr! mi orrr! (adică omor, să omoare pe tâlhar).

Tâlharii sperieți, dădură fuga pe ușă, neștiind ce este în casa lor. Când să iasă, numai ce aud: Cot! cot! cotcodac! cotcodac! (adică, dați mereu în tâlhari, înțeleseră ei); și țapul începu și el a-i repezi pe ușă afară cu coarnele și cu capul, ca pe niște snopi.

Tâlharii, socotind că a intrat Necuratul în casa lor, s'au dus în toată lumea . . .

Cei cinci tovarăși au luat și ei ce au putut din casa ceia din pădure. Ce o fi luat oul pentru babă și moșneag, povestea nu spune.

Apostol D. Culea.

Copiii către Moș-Crăciun

Moș-Crăciune, moș-Crăciune,
Sfântul nostru bun și drag,
Vei veni și'n noaptea asta
Să ne bați în geam și'n prag.

Vei veni și'n noaptea asta
La copii toți pe rând,
Moș-Crăciun cu barbă albă
Si cu zâmbetul tău blând — !

Iară noi cu bucurie
Ți-om aprinde 'n brad lumini,
Cântând slavă celui care
Ne-a făcut să fim creștini.

Cântând slavă și mărire
Lui Isus, te-om aștepta, —
Moș-Crăciune, Moș-Crăciune,
Dragă ni-i venirea ta!...

Noi am fost cuminți tot anul
Si miloși am fost mereu,
Si în fiecare seară
Ne-am rugat lui Dumnezeu.

Ne-am rugat de sănătate
Pentru noi, pentru părinți, —
Pentru pacea țării noastre
Înălțat-am rugi fierbinți.

Pentru mamele sărace,
Pentru copilașii goi,
Pentru toată sărăcimea
Care plânge în nevoi...

Ne-am rugat seară de seară,
Pentru copilașii cei
Care n'au pe nime'n lume
Să se bucure de ei, —

Că ne doare, Moș-Crăciune,
Inima, de câte ori
Ne întind în cale mâna
Copilașii cerșetori.

Si ne doare ori-ce jale,
Si am vrea s'avem puteri
Să gonim din lumea asta
Or-ce plâns și-ori-ce dureri.

Si mai mult, mai mult din toate,
N'am mai vrea să fie — știi? —
Nici copii orfani pe lume,
Nici părinți fără copii!

Scaunul

Numărul jucătorilor: 30—60.
Locul: sală, curte.
Anotimpul: toamna, iarna.

Organizarea jocului: Copiii alcătuesc un cerc, cu fața unul în spatele celuilalt.

Desfășurarea jocului: Se lasă fiecare pe genunchii celuilalt. Când sunt puțini, unul stă pe ceva, iar ceilalți stau pe genunchii liberi. Fiind în cerc, acest scaun poate merge înainte și înapoi. Pentru aceasta, când trebuie să meargă se comandă: stâng, drept, stâng drept, etc., când toate picioarele stângi, sau drepte, după comandă, se ridică și pășesc odată. Scaunul poartă numirea și „Scaunul lui Napoleon".

Reguli: Nu are voie nimeni din scaun să se dea la o parte, căci atunci tot scaunul se strică.

Ajutor nevoiașului

Numărul jucătorilor: 10—20.
Locul: curte, câmp.
Anotimpul: primăvara.

Organizarea jocului: Se alege prin sorț un jucător care să înceapă jocul.

Desfășurarea jocului: Jucătorul ales are datoria să urmărească pe unul din ceilalți pentru a-l atinge cu mâna. Cel urmărit strigă pe altul în ajutor, pronunțându-i numele; cel chemat se grăbește să-i ajute dându-i mâna. Dacă darea mânei are loc înainte ca cel urmărit să fi fost atins, atunci ambii au scăpat și jocul se continuă cu acelaș alergător; acesta este schimbat prin acel pe care reușește să-l atingă.

Reguli: 1. Jucătorii urmăriți, — cari au reușit să și dea mâna, își dau drumul îndată ce alegătorul urmărește pe altul.

Vedenia Cezarului

Selma Lagerlöff

LEGENDĂ

Era pe timpul când August era împărat la Roma şi Irod rege al Ierusalimului. Se întâmplă că o noapte grea se aşternu deodată deasupra pământului. Nu se mai văzuse până atunci o noapte aşa de adâncă. Natura întreagă părea că se înăbuşe sub bolta imensă a unei pivniţe. Nu se distingea nici pământul, nici apa, şi te rătăceai pe drumurile cele mai cunoscute. Nici o rază nu se scobora din ceriuri; stelele se opriseră în loc şi blânda lună îşi întorsese capul.

Liniştea era tot aşa de adâncă ca şi întunerecul. Râurile îşi opriseră cursul, vântul nu mai bătea, chiar frunzele plopilor încetaseră să mai tremure. La marginea mării valul nu se mai lovea de ţărm; în pustie nisipul nu mai scârţâia sub picioare. Totul se petrificase şi rămasese nemişcat pentru a nu turbura noaptea sfântă. Iarba nu mai îndrăznea să crească, nici rouă să cadă, nici florile să răspândească parfumul lor.

In această noapte, fiarele sălbatice nu mai vânau, şerpii nu mai muşcau, câinii nu mai aveau puterea să latre. Lucru mai de mirare, chiar lucrurile nu mai voiau să profaneze sfinţenia întunerecului dedându-se la vre-o acţiune criminală. Nici un cârlig n'ar fi încercat să deschidă o broască, nici un cuţit n'ar fi fost în stare să facă să curgă sânge.

In această noapte, un mic cortegiu scobora din locuinţele împărăteşti dela Palatin şi traversând Forul se îndrepta spre Capitoliu.

In aceeaşi zi senatorii supuseseră aprobărei Impăratului proectul lor de a-i ridica un templu pe colina sfântă a Romei. Dar August, nefiind sigur, că le-ar plăcea Zeilor, ca el să aibă un templu alături de al lor, răspunsese că voia mai întâi să încerce voinţa Nemuritorilor, printr'un sacrificiu nocturn. El era acela care la această oră de noapte, întovărăşit de câţiva credincioşi, mergea să facă acest sacrificiu.

August era în litieră; era bătrân şi scările Capitoliului îl oboseau. El ţinea însuşi cruşca cu porumbeii pe cari trebuia să-i sacrifice. Nici preoţi, nici soldaţi, nici sfătuitori; numai prietinii săi cei mai devotaţi îl întovărăşeau. Inainte erau purtătorii de torţe, cari îi deschideau drumul în întunerecul de nepătruns. Sclavii îl urmau, încărcaţi cu trepiedul, cu cărbunii şi cuţitele focului sacru, cu tot ceeace trebuia pentru ofrandă.

Pe drum, Impăratul se arătă vesel cu confidenţii săi şi nimeni nu băga de seamă tăcerea înfricoşătoare a nopţii. Numai atunci când au ajuns în vârful Capitoliului, la locul ales pentru ridicarea noului templu, ei au simţit în împrejurul lor ceva neobişnuit.

Nu era desigur o noapte la fel cu celelalte nopţi, şi la capătul unei stânci ei zăriră o fiinţă ciudată. Crezură mai întâiu că era un trunchiu stâmb de maslin, crezură apoi că era o statuie foarte veche din templul lui Jupiter, ridicată pe stâncă. In sfârşit, li-se păru că nu putea să fie alta decât bătrâna Sibila.

Nu mai văzuseră niciodată ceva aşa de bătrân şi de gigantic. Această vedenie era înspăimântătoare şi dacă n'ar fi fost acolo prezenţa Impăratului, ar fi fugit cu toţii.

E *Ea*, murmurau ei. Ea care numără atâţia ani câte fire de nisip au pietrele din ţara sa. Pentruce tocmai în această noapte a ieşit din peşteră? Ce vine să anunţe Impăratului şi împărăţiei, Ea, care scrie profeţiile pe frunzele copacilor, ştiind că vântul poartă oracolul la cei cari au nevoe de el.

In spaima lor, ei s'ar fi aruncat în genunchi şi s'ar fi prosternat în faţa ei, dacă Sibila ar fi făcut o singură mişcare. Dar de o imobilitate de piatră, aşezată pe marginea stâncei, cu corpul plecat înainte şi umbrindu-şi cu mâna ochii Sibila pândia în noapte. S'ar fi putut zice că se urcase acolo pentru a vedea mai bine ce se petrecea în depărtare.

Atunci deabia, Impăratul şi toţi cei cari îl însoţeau, observară cât de adânc, de nepătruns şi de tăcut era întunericul nopţei. Nici murmurul surd al Tibrului nu mai ajungea până la ei. Aerul era înăbuşitor; o sudoare rece cădea în broboane pe frunţi şi o neliniste cuprinse pe toţi. Dar nimeni din ei nu voia să-şi arate frica, cu toţii spunând lui August, că această stare e un bun augur, că natura întreagă îşi ţinea suflarea pentru a saluta pe noul zeu şi că n'ar avea decât să se grăbească, căci bătrâna Sibila n'a eşit din peştera ei decât cu scopul de a onora Geniul său.

Sibila era însă aşa de stăpânită de vedenia sa, că uitase chiar că August a sosit pe Capitoliu. Ea era transportată cu sufletul într'o ţară depărtată, unde străbătea o câmpie întunecoasă.

Picioarele sale se împiedicau la fiecare clipă de lucruri pe care le lua drept grămezi de iarbă. Se aplecă şi le atinse cu mâna. Nu era grămezi de iarbă, era oi. Mergea prin mijlocul unor nesfârşite turme de oi care dormeau... Şi zări focul păstorilor şi pe păstori dormind întinşi în jurul acestui foc, ţinând în mână bâte ascuţite cu care-şi apărau turmele împotriva fiarelor sălbatice. Animalele, cu ochi scânteietori şi cozi stufoase care se apropiau de flacări, nu erau oare şacali?... Totuşi, păstorii nu se repezau cu bâtele asupra lor . . .

Câinii dormeau; oile nu behăiau şi animalele sălbatice se culcaseră alături de oameni. Cu ochii minunaţi de această privelişte, Sibila nu mai ştia nimic de ceeace se petrecea înapoia ei.

Ea nu ştia că se înălţase altarul, că se aprinseseră cărbunii, că se răspândi se fum de tămâie şi că Impăratul lua unul din porumbei ca să-l sacrifice. Mânile lui August erau însă aşa de înţepenite, încât dintr'o bătaie de aripi, porumbelul îşi luă sborul în întuneric. Atunci curtenii aruncară priviri bănuitoare asupra bătrânei Sibila, pe care o credeau că e cauza acestei funeste preziceri.

Puteau ei să-şi închipue că Sibila era foarte departe de ei, aproape de focul păstorilor şi că asculta acum un cântec slab care tremura în noaptea moartă?... Ea îl ascultă de mult timp, fără a observa că acest cântec nu venea de pe pământ, ci se scobora din cer, şi, ridicând capul, ea văzu strălucind prin întuneric forme albe şi luminoase.

Erau grupuri mici de îngeri cari sburau cântând şi cari păreau a căuta ceva în întinsa câmpie.

Totuşi Impăratul se pregăti de un nou sacrificiu. El îşi spăla mâinile, curăţi altarul şi ceru un al doilea porumb. Dar cu toate că îşi dete toată silinţa să-l ţie între degete, corpul păsării îi alunecă din mână şi porumbelul îşi luă sborul în noapte. Infricoşat, August căzu în genunchi în faţa altarului gol şi începu să închine rugi Geniului său. El îl imploră să-i dea puterea de a învinge nenorocirile pe care părea că le anunţă acea noapte.

Sibila nu auzise nimic. Tot sufletul ei era îndreptat către cântecul îngerilor care se auzea din ce în ce mai tare şi care în cele din urmă, trezi păstorii.

Ei se ridicară în coate şi văzură roiuri de îngeri a căror albeaţă scânteietoare străbătea întunericul şi care se mişcau ca liniile păsărilor călătoare.

Unii purtau lăute şi viori, alţii ghitare şi harpe, şi cântecul lor era tot aşa de vesel ca şi râsul copiilor, tot aşa fără de grijă ca şi trilurile ciocârliei.

Şi păstorii, auzindu-i se puseră pe drum către un oraş de munte, unde îşi aveau locuinţele pentru a povesti acolo minunea ce văzuseră.

Ei porniseră pe o cărare îngustă şi întortochiată şi Sibila îi însoţi.

Deodată o lumină se făcu: o stea strătucitoare se arătă deasupra muntelui şi pe vârful acestuia oraşul scânteia ca de argint în lumina stelei. Toate grupurile de îngeri sburau într'acolo cu cântece de bucurie, iar păstorii grăbind pasul, începuseră aproape să fugă. Sosind la porţile oraşului ei găsiră acolo îngerii adunaţi deasupra unui mic staul. Steaua strălucia: îngerii se aşezaseră pe paie, alţii stăteau suspendaţi în aer, fâlfâind din aripi. Tot spaţiul era luminat de aripele lor strălucitoare. Şi îndată ce steaua se aprinse deasupra oraşului, întreaga natură se deşteptă.

Cei cari erau pe vârful Capitoliului simţiră mângâierea vânturilor răcoroase; parfumuri dulci pluteau în aer, copacii fremătau, murmurul Tibrului începu din nou sub lumina stelelor şi în mijlocul cerului, luna lumină din nou în tunecimea nopţii.

Şi iată că şi cei doi porumbei veniră să se aşeze pe umerii Impăratului.

La vederea acestei minuni, August se ridică vesel şi mândru, prietenii şi sclavii săi se prosternară în faţa lui.

„Ave Cesar"! strigară ei. Geniul tău ţi-a răspuns. Tu vei fi adorat ca un zeu pe vârful Capitoliului".

Exclamările lor fură aşa de puternice încât treziră pe bătrâna Sibilă. Ea se ridică şi se îndreptă spre ei, asemenea unui fum negru care se ridică dintr'o prăpastie.

Ea era înspăimântător de bătrână. Părul său bătos atârna în smocuri rare împrejurul capului, articulaţiile membrelor erau înoduroase şi pielea ei sbârcită şi cafenie îi acoperea corpul ca o scoarţă.

Puternică şi venerabilă ea întâmpină pe împărat. Cu o mână îi apucă pumnul cu cealaltă îi arătă Orientul îndepărtat.

„Priveşte"! — îi porunci ea.

Impăratul ridică ochii. Spaţiul se deschise înaintea privirei sale; el văzu un mic staul-lipit de o stâncă, aproape de pragul lui, câţiva păstori în genunchi; iar înăuntru o tânără mamă aplecată asupra unui copil aşezat pe un maldăr de paie.

Cu degetele noduroase Sibila arătă Impăratului pe acest copil sărac.

— Ave Cesar! — spuse ea cu un râs ironic. Iată Dumnezeul care va fi adorat pe vârful Capitoliului.

August se dădu înapoi din faţa ei ca şi cum ar fi fost nebună. Dar puternicul spirit profetic căzu asupra Sibilei: ochii săi spălăciţi începură să strălucească, braţele sale se întinseră spre cer şi vocea, care nu mai era cea de dinainte, deveni de o forţă şi de o claritate extraordinară.

Şi ea pronunţă cuvinte pe care ochii săi păreau că le citesc în stele.

— „Pe vârful Capitoliului se va adora Renovatorul lumei şi nu oameni uşuratici".

Apoi se depărtă, coborî încet colina şi dispăru.

A doua zi, August interzise cu severitate poporului să-i mai ridice un templu pe Capitoliu. Dar el zidi acolo, pentru Copilul nou născut, un sanctuar pe care-l botează Ara Coeli, — Altarul Cerului.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

APROAPE GRATIS

rochii de dame şi haine de domni în Casa de mode pentru dame şi domni

DIAMANTSTEIN SI MOSKOVITS

CLUJ,

Calea Reg. Ferdinand 25, (vis-á-vis de Posta-Centrală).

Rochii de dame din stofe de cal. I. . .	L. 1100
Blane de peluche . .	L. 2600
Raglan de domni din postav de lână double.	L. 1500
Haine de domni . . .	L. 1000

Depozit permanent de modele originale de Paris, Viena si Berlin. • 2032 •

Lloyd 1976

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 Piaţa Uniri No. 12.

Mare târg de Crăciun!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shiffon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa.	250 „

Mare târg de cupoane!

Preţuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Din literatura maghiară

I WANT A HERO...

De *Ligeti Ernő*

Caii înșeuați înaintau încet, în întunericul pădurei:

— Lasă-mă să'ți sărut numai mâna, numai degetul cel mic... — zise aplecându-se în șea bărbatul.

Femeia râse puțin — nu mai mult decât o hohotire. Îi întinse mâna; privit apoi cu indiferență buzele înfiorate care îi treceau cu iuțeală fulgerului dela vârful unghiilor până la încheetura mâinei.

Bărbatul:

— Ascultă-mă, mă simt atât de înfiorat, de par'că sufletul întreg mi l'ași ține în mână... te iubesc...

A trebuit să vină amurgul cu bolta lui străvezie... îmi trebuia labirintul ramurilor, și largul naturii... Acasă, în cercul de mici burghezi, mă simțeam închis în colivie! Acasă, cuvintele mi se opreau pe buze, dar acum... acum...

Femeia:

— Știu. Mă iubești, și e frumos din parte-ți. Dar dece trebuie s'o spui? Nu mi-ai spus nici până acum, și totuși am știut. Nu ai în D ta nici o delicatețe, nici un gest ales, și... de ce nu ți-așI spune... nu ești deloc romantic! Nu ți-e teamă că valul neîntrerupt al cuvintelor, va spăla tot ce-i prețios din noi?... Da, natura!... Cai împrumutați dela hipodrom!... Nu suntem și aici tot aceiași oameni comuni ca în oraș?... Nu simți că împreună cu d-ta au venit aici toate nimicurile, toate obiceiurile? Ași putea să-ți văd înșuflețirea așa cum așI dori-o: eroică? Te așI putea privi ca pe cineva din vremi îndepărtate: un cavaler, cu mișcări așa de elegante și de fine, așa de desăvârșite încât să pară o singură mișcare, ori nemișcarea întrupată... un atlet grec?... Vezi!...

Mie mi trebue un bărbat care să coboare în cușca leilor, printre ochii sângeroși de fiară și între guri gata să sfâșie, ca să-mi aducă... batista... Imi trebuie un bărbat întreg, care să știe muri pentru un gând, care în timp ce din artere i-ar curge sângele să mă privească stăruitor și pe care să'l privesc și eu cum se pierde și moare, și ochii lui și din țărână privindu-mă, să'mi spună că mă iubesc...

Acesta e romantism! Il doresc fiindcă el singur m'ar satisface. Dumneata, ce-mi dai? Dle Kádár! Unde ți-e eroismul, unde ți-e iubirea, unică, mare, care să te svârle chiar la moarte?...

Caii ajunseră pe un drum mai îngrijit, galopul ușor, creștea tot mai mult...

Bărbatul:

Așa dar să moară toți cari sunt... procuriști, să se dea pradă păsărilor Cerului, fiindcă așa vrea femeia. Nu, ceia ce spui Dta este egoism și răutate. Te iubesc, te iubesc mult... și poate așI ști chiar să mor pentru dumneata. Dar la comandă — nu!

Bărbatul nici nu sfârșise bine replica și se trase brusc înapoi, pe cal.

Își lovise tâmpla de un ciot ascuns de frunzișul verde.

Păli, căci isbitura îi însângerase fruntea. Femeia îl întrebă plină de compătimire:

— Nu'i ceva serios? Ești palid de tot. Așteaptă, uite batista, leagă'ți rana.

— Batista? — zâmbi trist bărbatul, și se gândi la batista pe care cavalerii din trecutul îndepărtat o ridicau din cușca leilor, ca s'o depună la picioarele iubitei... Când ajunseră în crâng, bărbatului i se făcu rău și căzu depe cal.

Comă, ori hemoragie cerebrală... Omul e așa de gingaș; uneori se frânge și de o pietricică!

Femeia privi încremenită căderea. Sări jos de pe cal. Când se întoarse îi văzu fața mută, fața care cu două clipe mai înainte trăia, se agita, se prefăcea; îi văzu brațele căzute inerte, brațele, care mai înainte erau dornice de îmbrățișare. Incercă să fugă. Dar ochii morțului îi ardeau spatele și sticlirea lor o săgeta până în adâncul pieptului. Femeia se întoarse cu buzele învinețite și privi rece, înapoi spre mort.

Cum stătea acolo, se gândi: din artere'i curge sângele, o privește stăruitor, ea se uită la el cu aceiași stăruință și el se pierde în noapte și moare; și ochii lui o privesc plini de iubire chiar din țărână...

Așa chiar o priveau din lăuntrul lor ochii nexisistenți ai bărbatului, acei ochi pe cari îi făcu în clipele când se prosterna eroilor, să sângereze și să rămână seci, fără de lacrimi. Dar totul e poveste, vis, dor neîmplinit; realitatea e: un bărbat care a murit pentru ea. Toți sunt eroi cei cari mor pentru o femeie, fie că mor în cușca leului, fie răpuși de ftizia căpătată în vreme ce stătea sub fereastra iubitei, fie strivit pe șinele tramvaiului, fie chiar lovit de o creangă... Acest umil funcționăraș de bancă pe care îl făcuse să învețe, în timpul liber ce-l avea după orele de birou, călăritul, pe cai împrumutați, și care umbla după ea ca un servitor, sitindu se să se arate ca rupt din mijlocul naturei virgine, nealterate, libere — ea l-a ucis, făcându-l eroul morții și al dragostei.

O clipă femeia se gândi la aceasta, — o clipă rară și neprețuită — și văzu atunci frumusețea vieții și se simți mândră de ei, de mortul, pe care în viață nu-l credea în stare de atâta elan bărbătesc. Ii netezi părul răvășit pe obraz, îl netezi cu mâna ei; îi șopti: te iubesc mult, și aproape că-l sărută. Dar își aminti că nu e bine să săruți morți; se ridică deci, și cu cravașa cu mâner de argint îi curăți hainele de crengile uscate, mici și multe. Apoi strigă după oameni...

Veniră câțiva țărani și imediat după ei, femei mirate și copii, cari spălară cadavrul, bocindu-se, apoi îl acoperiră fața cu o broboadă țărănească pe care soarele se răsfăța vesel și ale cărei multe culori erau mai strălucitoare în raze. Un țăran dete femeiei punga mortului.

Trimiseră pe unul dintre copii în oraș, la doctor, ca să vină în pădure să vadă cadavrul „boierului dela oraș."

Un țăran, în vremea aceasta își aprinse luleaua și privi fără gânduri, norii liniștiți ai înserării.

Ceilalți cari se adunaseră, se împrăștiară să continue culesul fragilor. O fată de țăran își prinse flori la brâu, legănându-și corpul în ritmul vântului de seară. Caii legați de arbori nechezară....

Femeia se așeză pe un colț de piatră, și ca să și scurteze așteptatul, privi punga mortului. Simți că de-acum punga este un lucru impersonal, că dacă ar deschide-o n'ar făptui; o indiscreție, și că în sfârșit, dacă a fost cineva legat de mort prin ceva, ea a fost întâia. Se gândi atunci încă odată că pentru ea a murit, și simți în clipa aceasta o înfiorare plăcută, caldă, ba și puțină dragoste sinceră.

Dar pe măsură ce privea punga, se îndepărta tot mai mult de „erou". In pungă câteva bancnote și biletul de scutire de serviciul militar; biletul de amanetare al unui binoclu de teatru: hârtii de ale băncii, nescrise, ilustrate netrimise, toate mărturii stângace și mute ale vieții prozaice. Cum le strângea toate acestea între degete văzu din nou înaintea ochilor pe procurist, cu pantalonii călcați în vederea ceaiului dela ora cinci, cu fața proaspăt pudrată și rasă în grabă; auzi iarăși complimentele mincinoase, văzu realitatea crudă, după care, undeva departe, ca prin pleope închise văzu cum se stânge romantismul, și luminița visurilor dragi. Ar fi vrut să plângă.. O singură dată a crezut că trăiește aeivea într'o epocă de eroism, dar iată zadarnic, nu mai sunt cavaleri, numai bilete dela case de amanet, note de plată dela croitori și binocluri de teatru!...

trad. **A. Buteanu**

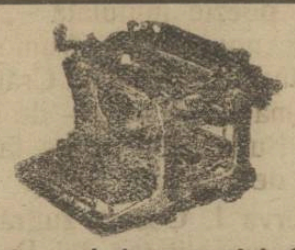

2744-2

Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Cantec de sarbatoare

— *Gyóni Géza* —

Al merge departe, dar ți-s ferecate
Picioarele 'n lanțuri. Ești sclav.
In noaptea aceasta vom sta laolaltă
Tu frate obosit și bolnav.
Pe tine te, — atrag depărtările — albastre
Și munții cu ascunse comori...
O, tristul meu frate, din vinul uitării
Vom bea până 'n zori.

De-o mie și unu de ani ne-amăgiră
Că vine-al iubirii profet...
Când alții sorbeau din mărire și — avere
Noi slabi eram ca un schelet,
Când alții râdeau lângă mesele pline —
Noi tot mai cucernici, mai blânzi;
Când ei se 'ncălzeau — degeram în zăpadă,
Urlând de durere, flămânzi.

Privește cum saltă belșug 'n palate
Și râde cu hohot de noi.
Vai, nimeni nu ne pricepe durerea
Și negrul vieții războI.
Acolo 'n palate aprind azi lumine
Ai noștri ochi reci și 'nghețați.
Cu biciuri ne taie în fețe bogații,
Și-amarnic mai suntem trădați.

Tu căruia viața nu-ți este viață,
La moarte cu drag te gândești.
Zădarnic aștepți azi solia nădejdei —
Orfan ca și mine tu ești.
Dă mi mâna uscată și stai lângă mine,
O, vino, căci eu te aștept
E bine când fruntea și o leagănă frații
Pe-al morții nemernice, piept.

E bine când se 'mbrățișează și cântă
Cu suflet senin și curat.
Mărire, zeiță eternă-a minciunei,
Azi toți ceișetorii 'ți cer sfat;
Aruncă-ne pâine de aur, din Ceruri,
Căci ieslele-s goale. E ger...
Din grația ta și calicul se 'nfruptă,
Și pare o clipă boer.

Iustin Iliesiu

Rândașul și logofătul

Un rândaș de curte, om harnic, dar pizmaș râvnia la soarta logofătului.

Căci, își zicea el: — Eu alerg toată ziua după treabă, sunt supus și cu credință către stăpân și pentru toată munca mea mi se plătește te miri ce... pe când logofătul umblă numai de ici colea, mai mult pe la răcoare, și pentru nimica aceasta de slujbă e luat în seamă, are scaun la masa boerului și primește simbrie mare.

Rândașul se amăra singur în invidia lui și ori de câte ori îi venia bine, strecura la urechea boerului câte o pără în contra logofătului.

Tot focul lui era: — Că logofătul nu aleargă și nu asudă ca un rândaș...

Boerul căuta să împace lucrurile fără gâlceavă și s'aducă pe răsvrătit la calea cea bună.

Intr'o zi, pe când rândașul își arăta amărăciunea lui în fața boerului, iată că poposesc la curte un șir nesfârșit de care încărcate.

Rândașul îndărătnic, care se nimerise tocmai atunci cu boerul, o ținea mortiș:

— Ce treabă face și logofătul, — asudă el măcar odată ca mine? — ia nu mai umblă și el așa ca frunza frăsinelului toată ziua...

Boerul zâmbește de un gând venit pe neașteptate și se întoarce către rândaș:

— Hai să-mi faci și tu treabă de logofăt, să te încerc cât ești de vrednic...

— Poruncă — săr't mâna...

— Du-te și vezi ce i cu carele celea de-afară...

Rândașul, voios, o sbughește iute pe ușă și cât ai gândi se'ntoarce înviorat înapoi:

— A adus niște orz cucoane...

— Da?...

Și boerul face cu răutate:

— Dar de unde a adus orzul?

Rândașul n'așteaptă toată vorba și o șterge afară și pe dată se și întoarce gâfâind:

— Orzul dela cuconu Iorgu Pitala...

— Și de ce mi l-a trimis?

Rândașul o tulește înapoi într'un suflet și se'ntoarce iute cu răspunsul:

— Ci că să-i dai grâu de sămânță, cum ați vorbit.

— Aha... și câte care sunt?

Rândașul, zelos, dă iarăși buzna afară și când se întoarce era numai apă;

— Douăzeci de care, cucoane...

— Douăzeci! — bun... bravo... stai acum ici pe scaun și te odinnește.

In vremea aceasta, intră și logofătul pe ușă. Rândașul înăbușit și palid, se uită la el pe sub gene.

Boerul se'ntoarce către logofăt și-i zice cu nepăsare prefăcută:

— Logofete... ia du-te afară și vezi ce-i cu carele celea...

Logofătul ese afară, s'amestecă printre oamenii dela care și se'ntoarce liniștit la boer:

— Coconu Iorgu Pitala v'a trimis douăzeci de care de orz, ca să-i dați în loc grâu de sămânță, după cum ați vorbit...

Boerul, vesel, se'ntoarce dojenitor către rândaș:

— Acuma vezi de ce n'asudă și n'aleargă prea mult logofătul?...

(„Pe lângă vatră")

Ion Adam.

Automobile **FORD** typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Publicațiuni folositoare

„Tratat de Anatomie umană“

de **Victor Papilian**, profesor la facultatea de medicină din Cluj

De vre-o doi ani, Universitatea din Cluj își accentuează activitatea culturală nu numai prin cursurile și conferințele dela diferitele facultăți, ci și prin editarea acestor cursuri, aducând însemnate foloase atât culturii universitare, cât și celor cari vor să-și împrospăteze cunoștințele, precum și celor cari vor să aibă oarecari lămuriri în multele ramuri ale învățământului academic.

De scurt timp, a apărut de sub tipar o lucrare care umple cu prisosință golul, în această materie, din literatura medicală românească, și care înlătură pe deplin lipsa ce au resimțit-o adânc atâtea generații de medicinișți, cari s'au străduit din greu pe băncile facultăților noastre de medicină, tocmai pentrucă nu aveau la îndemână un manual călăuzitor. Această lucrare e „Tratatul de anatomie umană“ de dl Victor Papilian, profesor la facultatea de medicină din Cluj. Mai de mult exista o singură limbă medicală universală: limba latină. Acestei faze i-a urmat, întâiu în Occident, apoi și la noi, faza naționalistă. Cu începerea acestei faze au început și greutățile pentru studenții țării cari nu aveau manuale didactice în limba maternă. Aceste greutăți stăteau în faptul că traducerea unui termen german nu corespundea întotdeauna cu accea a unui termen franțuzesc, englezesc, italienesc, unguresc sau rusesc. Studenții citeau după cărțile a căror limbă le era familiară, și nu arare ori se întâmpla să nu se înțeleagă între ei, căci numirea germană avea în vedere alte rapoarte decât cea franceză.

Alături de acest neajuns, mai era și faptul că metodele erau deosebite; împărțirile și sub împărțirile, făcute în scop de a ușora învățarea, erau complectamente diferite.

A dovedi cu exemple cele ce am spus mai sus, socotim că nu interesează pe cei cari nu sunt cunoscători, iar cei cari au trecut pe aici, s'au isbit prea mult de aceste piedici, pentru a nu le cunoaște.

Profesorul Papilian, autorul celor două volume, bine cunoscute, intitulate: Manual practic de disecție, dând acum la iveală „Tratatul de — Anatomie umană,“ a avut de luptat cu greutăți pe cari doar făuritorii de odinioară ai limbei literare le-au întâmpinat.

Intr'adevăr, D-sa a reușit să creieze o limbă anatomică românească.

Pentru aceeași națiune se întrebuințau franțuzisme, germanisme, maghiarisme, pe scurt, termenul strein căpăta o terminație românească și studentul care citea cărți rusești desigur că nu era înțeles de cel ce întrebuința manuale ungurești sau germane.

Profesorul Papilian a pus capăt acestei stări, creiând și dând termeni românești pentru noțiunile anatomice.

Din punct de vedere didactic, „Tratatul de Anatomie umană“ constitue cu drept cuvânt ceeace se numește un manual didactic.

O metodă riguros observată îngăduie ca împărțirea în capitole să fie înțeleasă cu ușurință. Capitolele nu sunt mai întinse decât ar trebui și nu cuprind lucruri de prisos. O expunere metodică aduce ordine în mulțimea de amănunte cari alcătuesc studiul anatomiei.

Cunoscător aprofundat al Anatomiei umane, în curent cu întreaga literatură anatomică mondială, autorul, el însuși un cercetător cunoscut, pune cu această carte pe studenți în curent cu ultimile cercetări.

Tratarea diferitelor chestiuni e așa de clară, încât e atrăgătoare, răspunzând astfel admirabelelor cuvite ale profesorului Textut: L'anatomie n'est pas seulement une sceunce utile mais aimable.“

Cartea editată de Universitatea din Cluj și tipărită în atelierele institutului de arte grafice „Ardealul“ din Cluj, se poate cere în orice librărie din țară.

O recomandăm cu căldură celor interesați în această ramură a Științei, și ținem să atragem atenția artiștilor în general și în special a artiștilor dramatici, precum și profesorilor dela Conservator, că în acest manual, jocul, mișcările mușchilor din punctul de vedere al mimicei sunt amănunțit studiate.

G. R.

Gradina botanica din Cluj

In „*Darea de seamă despre starea Grădinei botanice din Cluj*“ dl profesor univ. *Al. Borza*, directorul grădinii botanice, după ce face istoricul vechei grădini botanice arată activitatea desfășurată pentru organizarea grădinii celei noui din strada Pasteur, dela 1919 și până acum.

In afară de plantațiile ce au fost mutate din vechea grădină ce exista în strada Mico, s'au procurat pentru înzestrarea celei noui, semințele unui număr mare de plante dela grădinile botanice din streinătate oferindu-li-se în schimb semințe dela noi.

Noua grădină oferă vizitatorilor următoarele grupe instructive: Secția sistematică, plantele medicinale, economice, plantele alpine și bănățene, dobrogene și basarabene; Munții apuseni, și plan-tele mediterane.

S'au trimis astfel în mod gratuit semințe și plante pentru grădini școlare la Blaj, Boloțina, Cahul, Gherla, la două licee din Iași, Năsăud, Orăștie, Rădăuți, Târgul-Mureș, Constanța, Dorohoi, Turda, Zălau, Cluj (școala normală de fete).

S'au trimis deasemeni cantități însemnate de semințe și plante de seră pentru grădina botanică înființată de curând la Iași și s'a făcut un schimb internațional de semințe cu 102 grădini botanice din întreaga lume.

Darea de seamă e însoțită și de trei planșe cu vederi din noua grădină botanică, care lămuresc pe deplin munca fără de preget depusă de organizatori, pentru ca această grădină botanică să fie de folos nu numai specialiștilor, ci să poată fi pusă într'o măsură cât mai largă în serviciul culturii generale.

Din poezia populară românească

Moldova

CUCUL

Frunză verde de pelin
Ce'mi ești, cucule, hain,
De cânți vara'n jumătate
S'apoi sbori în altă parte?
Cuculeț, pasăre sură,
Mușca-ți-ai limba din gură
Cântecul să nu'ți mai zici
Nici să mai colinzi pe-aici.
Vara vii, vara te duci
Când îs dragostele dulci.
Cântă-mi mie încă-odată
Că mi-e mintea turburată.
Cântă'n dreapta mea cu foc
Să am parte de noroc
Cântă'n fața mea cu drag
Că ți-oiu da frunze de fag
Să nu mai fii tot pribeag.

Țara Românească

DOINĂ

Mult mi-e dor și mult mi-e sete
Să văd frunza'n codru verde,
Să mai strâng vre-o șapte cete!
Primăvară, mama noastră,
Suflă bruma din fereastră
Și zăpada de pe coastă,
Să văd iar vierzind în cale,
Să mă las iar pe cea vale
Cu-o pereche de pistoale.
Frunza'n codru cât se ține
Toți voinicii trăesc bine,
Iară frunza dacă'l lasă,
Toți voinicii merg pe-acasă
Și la para focului
Zac de dorul codrului!
Frunză verde de mălaiu
De-ar veni luna lui Maiu
Să'mi aud cerul tunând
Să văd norii fumegând,
Ierbulița'n șesuri dând,
Cai în câmpuri nechezând
Și voinici pe plaiu suind!

Basarab

ROMANCA INSTREINATĂ

Când eram la mama fată
Purtam rochii di bucată
Dar de când m'am măritat
Cu'n muscal din șeala sat
Niși n'am fustă di purtat
Niși papuși di încălțat!
Inima mi'i cu lacată
Când ași discuie odată
Ar cunoaște lumea tătă
Cât amar și cât venin
Be inima la străin.

Macedonia

CÂNTEC

Boațea ta ca di birbil'u
N'avdzâi nică nă oară.
Iu ș-cânta, moi iu ș-cânta
Ca pul'iu di primaveară;
O, țe nu-ți earai un pul'u
S-tindu alațu și 'ntă acațu,
Ș tu cluvie și 'nți bag
Cu mâna-n s-ti hrănescu
Cu ocl'ul si ni-ti sorbu.

* * *

(Vocea ta ca de privighitoare
O, auzii, mică, odată
Cântând, cântând
Ca o pasăre de primăvară;
Vai, de ce nu erai o pasăre,
Să întind laț să mi te prind
Și'n colivie să mi te bag,
Cu mâna să te hrănesc
Cu ochiul să mi te sorb.)

Cele mai frumoase cadouri de Crăciun și Anul nou găsiți la marele

Magazin de bijuterii

Fenyő & Braunfeld

Lloyd Cluj, Piața Unirii No. 15. 3251-1

Care este cel mai bine asortat în permanență cu tot felul de bijouterii fine, ceasornice de preciziune, argintarie.

Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderate.

FOIȚA ZIARULUI „INFRĂȚIREA“

Literatura calendarelor

„Amicul poporului“, „Calendarul Bihorului“, „Dacia Traiană“

E vremea almanachurilor și a calendarelor. Cele mai multe ne aduc cu fiecare încheiere de an, din ce în ce mai mult, o adunătură de reclame strânse cu îngrijire de administrația ziarelor „populare“, decât aceea parte recreativă și instructivă cu care eram deprinși altădată, când răsfoiam calendarele „Ligei Culturale“, ale „Neamului Românesc“ sau ale „Minervei“.

„Calendarul Gospodarilor dela sate“, întocmit de dl I. Simionescu sau al „Plugarilor“, sunt încă excepții lăudabile, menite să deschidă o cale de propagandă prin scris, de un folos de netăgăduit pentru clasa țărănească.

Mai răspândită și mai aproape de înțelegerea poporului e literatura calendarelor în Ardeal, — unde ea se adaogă de mult timp la farmecul sărbătorilor de încheiere a anului.

*

„*Amicul Poporului*“ întocmit de N. Petra-Petrescu, răposat chiar în acest an și de Dr. Horia P. Petrescu, apărut în editura vechei tipografii Krafft din Sibiu, a intrat în al 64-lea an.

„Listei târgurilor din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș, aranjată după împărtășirile primite din respectivele localități“, la care se adaogă acea a celor din vechiul regat și din Bucovina, urmează partea informativă a anului. Primul cuvânt e închinat „Incoronării“ împreună cu o mică poezie de *Volbură Poiană*. Un alt articol slăvește memoria marelui Șaguna, în legătură cu sărbătorirea lucrată serbare făcută la Sibiu, cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela moartea lui „Badea Gheorghe“ (Pop de Băsești), Vasile Lucaci, Andrei Bârseanu, Horia Petra Petrescu și Ioan Urban Jarinc, învățatul din „țara Ceului“, au deasemeni parte de câte un articol biografic cu meritele expuse pe înțelesul tuturor. Mai restrânsă ca în anii precedenți, partea literară și de folklor.

*

„*Calendarul Bihorului*“ care intră în al 4-lea an, și apare la Beiuș, unul din puținele centre de cultură a românilor din Munții Apuseni, își începe partea literară cu o poezie intitulată „Reginei noastre, — „frumoasa Cosânzeană și bălaie Crăiasă a României Mari“ — de dna Ana Bucur, directoare la liceul de fete din Beiuș.

Nerva I. Cosma zugrăvește personalitatea lui Partenie Cosma, decedat anul acesta, fost director al „Albinei“ și pe vremuri deputat al cercului Beiuș (1872-1881).

Alte două articole sunt închinate, unul dlui Al. Lapedatu „a cărui numire ca ministru este o satisfacție așteptată de Ardeleni“; celalalt, dlui Oct. Goga „vizionar și profet în poezie, raționalist cu logica strânsă și cu vederea limpede pe arena politică“.

Un interesant articol publică dr C. Pavel despre „Beiușul și cetatea Timișului până la ivirea Turcilor în Bihor“ (fragment din Monografia Bihorului), arătând rolul important pe care l'a jucat în istoria românilor acest oraș, unde se întâlneau din timpuri foarte vechi bihorenii din ținutul Hălmajului, din al Huedinului și al Moților, de pe valea Arieșului până la Câmpeni.

Tot dsa amintește de Miron Pompiliu, unul din membrii cunoscutei Soc. „Junime“, folklorist al Bihorului, căruia intelectualii din Beiuș i-au așezat pe casa natală din Șteiu o placă de marmoră la 1 Iunie 1923, cu ocazia împlinirei a 25 de ani dela moartea acestuia.

E demnă de toată lauda sforțarea acelora cari au întocmit cu destulă îngrijire calendarul Bihorului și pe acest an. O singură obiecție de făcut în privința limbei, care pe alocuri e presărată cu termeni străini limbei românești.

*

„*Dacia Traiană*“ — Sibiu. Mult mai slab ca precedentele. Partea literară a acestui calendar se reduce la cunoscuta nuvelă a prozatorului moldovean N. Gane: „O vânătoare de urși“.

Cea economică e reprezentată printr'o reclamă prea abundentă, care se amestecă printre sfaturile date gospodarilor și anecdotele luate de prin cărți, dând acestui calendar acel caracter care-ți spune dela primele file răsfoite că e vorba mai mult de o afacere deghizată, decât de preocuparea educațiunei poporului.

Pastorala de Craciun

a P. S. P. Episcopului Nicolae al Clujului

Adresată protopopilor, Preoţilor şi tuturor drept-credincioşilor creştini din reînviata episcopie a Vadului, Feleacului şi Clujului

O mare şi sfântă solie, vă trimit astăzi prin cuvintele Sfântului Apostol Pavel „De este Dumnezeu cu noi, cine va fi împotriva noastră?"

Azi s'a descoperit Dumnezeu nouă oamenilor în toată puterea şi mărirea Sa, trimiţându-ne în ieslea Săracului, la marginea satului Vifleem pe însuşi fiul Său, desbrăcat de toată strălucirea, ca să scoată neamul omenesc din robia întunerecului şi din lanţurile păcatului.

Astăzi ne-am învrednicit să ajungem această zi de bucurie în pace şi în deplină libertate naţională. Astăzi vedem întregirea neamului nostru şi restaurarea vechilor noaste moşteniri bisericeşti.

Astăzi putem să ne asociem şi noi din toată inima la corul îngerilor cu cuvintele mult grăitoare „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu şi pe pământ pace între oameni bună voire."

Da, mărire Ţi dăm Ţie Doamne, că întru smerenia noastră aducând-Ţi aminte de noi Ne ai mântuit de vrăşmaşii noştri seculari, apoi punând capăt suferinţelor de veacuri, ai însuflat în conducătorii neamului pe lângă duhul înţelepciunei, al înţelegerii şi al temerii de Dumnezeu, duhul apropierii de fraţi, ca să ne putem închega într'o unitate etnică, naţională puternică.

Azi s'a împlinit cuvântul Mântuitorului: *„Iată Vă dau voao putere, ca să călcaţi preste şerpi şi preste scorpii şi preste toată puterea vrăşmaşului, şi nimic nu vă va vătăma pre voi"*. (Ev. Luca 40 v. 29.)

Cu simţiri curate şi curăţite, cu inimă frântă şi smerită Vă învit iubiţilor mei fii sufleteşti, să ne apropiem de sfântul altar în ziua aceasta mare, izvorul tuturor bunătăţilor, izvorul culturei creştine, izvorul umanităţii, izvorul iubirii deaproapelui şi să faceţi făgăduinţă, că nu veţi urma pre cei-ce turbură viaţa paşnică a credincioşilor bisericei noastre, nu veţi cârti nici provoca şi răscoli patimile omeneşti, — ci veţi propovădui pacea şi dragostea, uitând şi de cruzimile războiului şi de vremile turburi, prin carî a trecut omenimea. A ceste vremi să fie ca un vis urît, de care e bine să nu ne aducem aminte; aceste vremi au provocat scumpetea îmbrăcămintei, a hranei trupeşti şi sufleteşti, a cărţilor de şcoală şi a cărţilor de cetit, şi a tot de ce are omul lipsă în viaţă. Aceste vremi au provocat moartea atâtor fiinţe tinere, acestea au lăsat văduve şi orfani, mame fără prunci iubiţi, soţii fără soţi şi surori fără fraţi. Aceste vremi au fost ca vijelia şi furtuna năprasnică, care doboară şi scoate din rădăcini arbori puternici. — Acum după furtună răsărind soarele, ca oameni cuminţi să ne apucăm de lucru şi să semănăm în locul pomilor nimiciţi prin foc şi vijelii, pomi roditori altoiţi şi nobilitaţi.

Această linişte sufletească, acest dor de muncă şi de orîndluială spre bine, ni l poate da numai bunul Dumnezeu El ne poate învrednici să învingem toate greutăţile. şi numai El ne poate determina spre viaţa împreunată cu muncă statornică.

Noi oamenii însă de multeori uităm să ne înnălţăm inimile şi mâinile la rugăciune şi să cerem putere de Sus.

De multeori facem ca Sf. Petru, când l-a chemat Domnul Christos să vie pe apă la El. Întâi a pornit cu credinţă, dar mai apoi uitându-se în jurul său şi văzând vântul tare, s'a înfricoşat şi începând a se cufunda, a strigat *„Doamne mântuieşte-mă"*, şi îndată tinzând mâna L-a apucat şi i-a zis: *„Puţin credincioasule, pentruce Te ai îndoit?"* (Mateiu c. 14. v. 30—31).

Aşa fac cei mai mulţi dintre noi, ne uităm în jurul nostru, şi dacă vedem vântul cel năprasnic, valurile turbate ale nedreptăţii şi răutăţii omeneşti, ne pierdem liniştea şi bucuria şi ne afundăm în desnădejde.

Pentruce nu ne-am aduce aminte măcar azi în această mare şi sfântă zi, că Dumnezeul nostru şi al părinţilor noştri are toată puterea pe acest pământ, să ne rugăm Lui să ne mântuiască, dând înţelepciune celor ce conduc trebile obşteşti, iar nouă tuturor dragoste creştinească între noi, pacea şi buna învoire.

Şi Dumnezeu nu ne va lăsa, căci dacă El a făcut jertfa cea mare şi a trimis pe fiul său în lume, ca să ne înveţe şi apoi să sufere şi să moară pentru oameni, Ne a dat chezăşie despre dragostea Sa neţărmurită şi îndemn, ca să credem într'însul şi să ne apropiem de El, ca de un tată bun şi iertător.

Pentru aceea *„Mâinile cele slăbite şi genunchele cele slăbănoage să le îndreptaţi şi cărări drepte faceţi picioarelor voastre, că nu ce este şchiop să rătăcească, ci mai vârtos să se vindece. Pacea să urmaţi cu toţii şi sfinţenia, fără care nimenea nu va vedea pe Domnul Socotind, ca nimenea să nu se lipsească de darul lui Dumnezeu, ca nu cumva vr'o rădăcină a amărăciunei odrăslind în inima voastră, să se facă sminteală şi prin aceasta să se spurce mulţi"*. (Epistola către Evrei c. 11. v. 12—15).

Auziţi, iubiţii mei fii sufleteşti, ce spune Apostolul Pavel.

Dacă unul dintre voi ţine amărăciune în sufletul său, o va împărtăşi şi la alţii şi va spurca pe mulţi.

Să căutăm unul fiecare, din noi a nu fi bârfitori şi nemulţămitori, văzând numai ce e rău şi uitând cele bune, cari le-a hărăzit Dumnezeu pentru noi şi mai ales pentru neamul nostru în zilele de acum.

Fie, ca praznicul Naşterii Domnului nostru Isus Christos, să aducă în inimile noastre gânduri bune şi curate, pentruca prin o viaţă într'adevăr creştinească să aducem *„mulţumită lui Dumnezeu pentru darul lui cel nespus"* (a 2 a carte către Corintieni c. 9. v. 15.)

Întoarceţi-vă privirile voi cei cu dare de mână spre orfani, spre bătrâni neputincioşi şi spre văduve, ca să aveţi parte de bucuria prasnicului.

Întoarceţi vă privirile spre sfintele locaşuri ale lui Dumnezeu lipsite de căţi, icoane sfinte, potire, ornate, candele şi lumânări, ca să va fie viaţa tihnită şi să puteţi spune, că aţi împodobit şi Casa Domnului.

Nu uitaţi de cei-ce şi-au perdut averea în flacările focului, în esundarea apelor, prin grindină şi alte întâmplări, — sânţi dar în ajutor, cu ce puteţi, ca să dovediţi prin fapte creştineşti, că urmaţi învăţăturile lui Isus Cristos.

Întăriţi casele voastre şi familia, care e simburele societăţii punând la temelia lor dragostea creştinească, iubirea deaproapelui, — dar dorul către carte, către lumină, dorul spre şcoală şi biserică, să fie cel mai curat stimul al vieţii voastre.

Alungaţi întunericul, neştiinţa, obiceiurile rele, patimele urâte, alungaţi din casele voastre beţia, care duce la ruşine şi sărăcie, care pune în mâna credincioşilor toiagul pribegiei spre America şi spre fabrici, şi cinstiţi pământul şi glia strămoşească, care o aţi moştenit şi care vi-s'a dat acum în zilele noastre, drept răscumpărare a sângelui vărsat pe altarul patriei.

Nu uitaţi, că numai ca români şi creştini avem drept de a trăi şi a stăpâni această frumoasă ţară, grădina cea mai împodobită cu daruri dumnezeeşti din mijlocul Europei. Deci să ne iubim patria, care este a noastră, cum ni-o-am dorit şi cum o au visat mucenicii neamului, căzuţi sub roată şi săcure, — şi să daţi ce este al Cezarului, Cezarului, şi lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu.

Tinerimea noastră, floarea de mâine a neamului, să o povăţuim spre tot lucrul bun şi curat, — ca să nu iese din gura lor vorbe nesocotite, cari dejosesc pe om şi îl aşează în rândul popoarelor sălbatice, lipsite de binecuvântarea Cerului.

Aşa, şi numai aşa *„Darul Domnului nostru Isus Christos va fi cu voi cu toţi, iar Celui ce poate să va întărească pe voi spre ascultarea credinţei Slavă în veci. Amin.* (Romani c. 16 v. 25—27).

Dat în reşedinţa Noastră episcopească din Cluj, la Sărbătorile Naşterii Domnului din anul 1923.

Al vostru al tuturor
de tot binele voitor:
NICOLAE IVAN m. p.
Episcop.

*) Preoţi noştri vor ceti această pastorală în faţa creştinilor într'una din zilele praznicului Naşterii Domnului.

Cărţi, reviste
franceze
la Librăria LEPAGE
CLUJ. 2744-3

Crăciunul la diferite popoare

Crăciunul în Italia

Sărbătorile Crăciunului, în Italia, încep dela Duminica postului de Crăciun. La Neapole mai ales, în acest timp, pe străzi ziua şi noaptea se aud cântece de Crăciun, însoţite de chitară, mandolină, fluer şi cimpoiul Zampogniarilor din Abruzze, scoborâţi din munţii lor anume pentru aceasta.

Ei, continuă cu exerciţiile lor muzicale până la 25 Decemvrie după aceea pleacă pentru a face loc cântătorilor de melodii bisericeşti şi mai mult sau mai puţin săracilor şi invalizilor. Zampogniarii sărbătoresc Crăciunul tot aşa ca dincoace de Alpi, şi ei sunt cu grijă aşteptaţi în oraşele unde au obiceiul de a se duce cu ocazia sărbătoarei Naşterei Domnului, adică în toate oraşele mari ale Italiei meridionale şi încă în alte câte-va

Relativ la sărbătorirea Crăciunului în Italia, noi nu putem nimica a spune, fără a nu repeta celebrarea sărbătorilor în năuntrul familiilor şi a bisericei, făcând excepţie pentru acei cu obiceiuri particulare sau locale din care cele mai multe se apropie de acelea ale Franţei.

Crăciunul în Spania

Se asigură că noi datorăm Spaniei întocmirea sfântă a Revelionului. Aceasta este cel puţin îndoelnic, afară dacă nu se ascunde câteva subtilităţi sub această afirmaţiune; căci este ştiut că sărbătorile soarelui nu se treceau fără petreceri şi mese copioase. Dar nu este mai puţin adevărat că reprezentarea Misterelor, în cea mai mare parte din oraşele catolicei Spanii erau atât de obositoare, că un bun repaos prealabil era foarte necesar.

Acest repaos avea loc prin urmare înainte de leiurghia dela miezul nopţei; în acest caz se vede foarte bine că nu poate fi vorba de revelion.

Reprezentarea Misterelor a fost îngăduită în bisericile din Spania ca şi în celelalte ţări catolice, către secolul X lea; şi acest obiceiu este perpetuat până la începutul secolului XIX-lea. Actorii Misterelor Naşterei Domnului sunt travestiţi şi mascaţi în mod ridicol, acompaniaţi de toate instrumentele de muzică în obiceiu, dintre care însă cele mai de căpetenie sunt castanetele şi dairaua; în astfel de condiţiuni dansul nu poate să lipsească — şi în sfârşit, femeile şi tinerele fete, joacă purtând în mână luminări aprinse care când se termină sărbătoarea, sunt adunate şi rămân în biserică.

In familiile spaniole, obiceiul de a bine-cuvânta rugul de Crăciun, se procede la ceremonie stropind cu vin rugul tradiţional şi zicând „Pater noster" (Tatăl nostru), Asemenea şi pomul de Crăciun încărcat de lumini şi cadouri, vine a înveseli pe copii şi de asemenea puţin şi pe oamenii mari, — când luptele politice permit veseliile.

Crăciunul în Belgia şi în ţările Flandre

In Belgia se aseamănă puţin ca şi în Franţa. Oraşele sale nu au păstrat de cât puţin din tradiţiunile Crăkiunului din evul mediu; leturghia dela miezul nopţei şi revelionul, aceasta este aproape totul. Cu toate acestea în Bruges (capitala Flandrei Occidentale), oraş catolic per excelentiam s'a păstrat obiceiul de a cânta toată noaptea de 24 spre 25 Decemvrie, în stradă. In totdeauna sunt aceleaşi melodii religioase naive, cuvinte şi melodii, care se cântau şi în evul mediu, pentru a sărbători Naşterea Copilului Christos şi deasemenea pentru a obţine de la bogaţi mijloacele de a se putea bucura în mod onest de venirea Mântuitorului Isus Christos.

Prin urmare, în această noapte solemnă se adună fete tinere şi copii şi cer cântând pe la toate porţile o bucăţică de lemn pentru a încălzi pe micul copil care se naşte", Se simte mult poesia acestei blânde rugăciuni, şi nimenea nu cugetă a destăinui mojiceşte această chichiţă copilărească nici a răspunde printr'un refuz nelegiuit la cererea blajină astfel exprimată.

Oraşul Bruges posedă între alte minuni şi un trandafir de Jericho, care de 150 de ani se deschide odată pe an în noaptea de Crăciun, — şi nu se deschide nici într'o altă epocă a anului, oricât de bun timp ar fi, sub nici un preţ! Sunt multe lucruri de zis asupra trandafirului de Jericho, dar nu vom zice nimic, mai întâi pentru a nu jigni nici o credinţă despre asemenea noapte.

In Belgia şi în ţările Flandre, în evul mediu, sărbătoarea religioasă a Naşterei Domnului nu se trecea fără reprezentarea Misterelor. Dela Rugăciunea Maicei Domnului, personificare puţin cam crudă, s'a trecut fără transiţiune la Naşterea Domnului.

Personagele acestei opere dramatice, vorbesc latineşte, şi erau un cocoş, un bou, un măgar şi patru oi, de statură aproape egală şi făcând o procesiune în urma a celor dintâi două roluri: un om tânăr înaripat şi îmbrăcat puţin reprezentând pe Gabriel şi o fată tânără reprezentând pe Maria. Am uitat un punct capital: cocoşul era din carton şi cuprindea copilul; prin urmare acesta era care vorbea latineşte.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Amintiri din copilărie

...Din partea tatei, care adesea îmi zicea în bătae de joc: „Logofete brânză'n cuiu, lapte acru în călămări, chiu şi vai prin buzunări“, puteam să rămân, cum era mai bine: Nica lui Ştefan a Pietrei, om de treabă şi gospodar în Humuleşti. Vorba ceea: „Decât codaş în oraş, mai bine în satul tău fruntaş.“

Mama însă era în stare să toarcă în furcă şi să învăţ mai departe. Şi tot chihăia mama de tata, să mă mai dea undeva la şcoală; căci auzise ea spuind la biserică în Parimeiu, că omul învăţat, înţelept va fi şi pe cel neînvăţat slugă-i va avea.

Şi, afară de acestea, babele cari trag pe fundul sitei în 41 de bobi, toţi zodierii şi cărturăresele, pe la cari căutase pentru mine, şi femeile bisericoase din sat îi băgnse mamei o mulţime de bazaconii în cap, care de care mai ciudate: ba că am să petrec între oameni mari; ba că-s plin de noroc ca broasca de păr; ba că am glas de înger şi multe alte minunăţii, încât mama, în slăbiciunea ei pentru mine, ajunsese a crede că am să ies un al doilea Cucuzel, podoaba creştinătăţii, care scotea lacrămi din orice inimă împietrită, aduna lume de pe lume în pustiul codrilor şi veselia întreagă făptură cu versul său.

— Doamne, măi femee, Doamne, multă minte ţi mai trebue, zicea tata, văzând-o aşa de ahotică pentru mine. Dac'ar fi să lasă toţi învăţaţi, după cum socoţi tu, n-ar mai avea cine să ne tragă ciobotele. N'ai auzit că unul, cică, s'a dus odată bou la Paris, unde a fi acolo, şi a venit vacă. Oare Grigore a lui Petru Lucăi dela noi din sat, la ce şcoli a învăţat, de ştie aşa a spune atâtea bongoase şi conăcăria pe la nunţi? Nu vezi tu că dacă nu-i glagore în cap nu-i şi pace bună.

— Aşa a fi, n'a fi aşa, zise mama, vreau să-mi fac băetul popă. Ce ai tu?

— Numai decât popă, zise tata. Auzi măi! Nu-l vezi că-i o tigoare de băet, cobăit şi leneş, de n'are pereche. Dimineaţa până-l scoli îţi stupeşti sufetul. Cum îl scoli, cere de mâncare. Cât îi mic, prinde muşte cu ceaslovul şi toată ziulica bate prundurile după scăldat, în loc să pască cei cârlani şi să-mi de ajutor la trebi după cât îl ajută puterea. Iarna pe ghiaţă şi la săniuş. Tu cu şcoala ta l-ai deprins cu năravuri.

. . . . . .

...In sfârşit cât s'a bălăbănit mama cu tata din pricina mea, tot pe a mamei a rămas: căci într'o Duminecă, prin cârneleagă, a venit tatăl mamei, bunicul meu, David Creangă din Pipirig, la noi, şi văzând cearta iscată între tata şi mama din pricina mea le-a zis:

— Las, măi Ştefane şi Smărănducă, nu vă mai îngrijiţi atâta: că azi e Duminecă, mâne Luni şi zi de târg, dar Marţi, de-om ajunge cu sănătate, am să iau nepotul cu mine şi am să-l duc la Brosteni cu Dumitru al meu, la profesorul Niculai Nanu, dela şcoala lui Baloş, şi'ţi vede voi ce a scoate el din băet;

că de ceilalţi băeţi ai mei, Vasile şi Gheorghe, am rămas tare mulţumit, cât au învăţat acolo. De douăzeci şi mai bine de ani de când port vornicia în Pipirig, am dus-o cam anevoe numai cu răbuşul. Ce folos că cetesc orice carte bisericească; dacă nu ştii a însemna măcar câtuş-decât, e greu. Insă, când mi-au venit băeţii dela învăţătură, îmi ţin socoteala ban cu ban şi huzuresc de bine; acum zic şi eu că poţi duce vornicia pe viaţă, fără să te simţi. . . . . .

— Nu-i rău măi Stefane, să ştie şi băetul tău o leacă, nu numai decât pentru popie cum chiteşte Smaranda, că şi popia are multe năcăfale, e greu de purtat. Şi decât n'a fi cum se cade, mai bine să nu fie. Dar cartea îţi aduce şi oarecare mângâere. Eu să nu fi ştiut a citi, de mult aş fi înnebunit, câte am pe capul meu. Insă deschid viţele sfinţilor şi văd atâtea şi atâtea şi zic: „Doamne! multă răbdare ai dat aleşilor tăi“. Ale noastre sunt flori la ureche pe lângă cele ce spun în cărţi. Ş'apoi să fie cineva de tot bou, încă nu este de tot bine.

De aceste şi altele ca acestea a vorbit bunicul David cu mama şi cu tata mai toată noaptea Duminecă spre Luni şi Luni spre Marţi; căci la noi mânca când venea din Pipirig la târg, să-şi cumpere cele trebuincioase.

Iar Marţi desdimineaţă puse tarniţele şi desagii pe cai şi legându-l frumuşel cu căpăstrul, pe al doilea de coada celui dintâi, pe cel de al treilea de coada celui de al doilea, pe cel de al patrulea de coada celui de al treilea, cum îl legă muntenii, a zis:

— Ei, măi Stefane şi Smărănducă, mai rămâneţi cu sănătate, că eu m'am dusu-m'am; hai nepoate!

Ion Creangă.

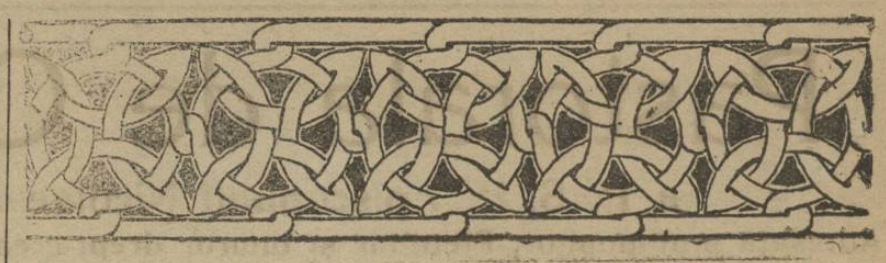

Credinţe şi datini strămoşeşti

Turtele şi Colacii

O grijă deosebită pun gospodinele, în preajma Crăciunului la făcutul *turtelor* şi *colacilor* pentru ziua de ajun.

Turtele se fac din făină de grâu, „cernută cu sâta cea deasă“.

In judeţele din sudul Moldovei e obiceiul că cea dintâi turtă pe care o face gospodina, numită *turta vacii*, se coace tocmai la Bobotează, când se dă vacii s'o mănânce odată cu tărâţele, cu credinţa că în chipul acesta vaca va deveni lăptoasă.

Turtele se mai numesc şi *scutecele*, sau *pelincele, pelincuţele Domnului*, închipuind după credinţa poporului, scutecele ce au slujit la naşterea pruncului Isus.

Colacii se pregătesc fie pentru colindători, numindu-se prin unele părţi şi *colindeţe*, fie pentru masa ajunului sau pomenirea morţilor.

Cei făcuţi dintr'o singură *viţă* sunt *covrigii* care se dau colindătorilor mărunţi; din două viţe împletite se fac *colăceii*; din dou viţe împletite şi înconjurate cu o a treia se fac colacii destinaţi flăcăilor care colindă. Colacii împodobesc masa de ajun şi se dau şi de pomană pentru sufletul morţilor.

Prin Bucovina e obiceiul să se facă colaci „rotunzi ca soarele şi ca luna“.

Tot în Bucovina, femeile fac din aluat un *crăciun* (un colac în chip de 8), care se păstre zăpă ă primăvara, când se afumă şi se tămâie boii şi plugul înaintea pornitului la arat. Acest crăciun se pune atunci în bâ să plugului şi când plugarii ajung la ţarină, îl mă ăncă.

Telefon 493 Telefon 493

Maşini de scris

Permanent se afla in depozit masini de scris Royal, Mercedes, Titania si Erica

Mare atelier pentru reparat maşini de scris

Pentru reparatii iau toata respunderea. Masini de scris intrebuintate se vând cu preturi reduse. Se afla totfelul de piese pentru masini de scris bande si recvizite pentru curatit.

Anton Finkler

atelier de reparatie pentru masini de scris, CLUJ, Calea Regele Ferdinand Palatul Babos lânga podul de fier. 2905

Reclame este sufletul comertului

Ghetele provăzute cu deviza

„Chaussures Echo“

sunt cel mai frumos cadou de Crăciun.

o 1392 o

Lloyd 1119

Pentru
că sunt cele
mai bune, cele mai
eftine, cele mai moderne.
Cereţi in tot locul
numai astfel
de ghete.

PAGINA SĂTEANULUI

Indeletnicirile economului iarna

Odată cu venirea ernii, economul nu mai are ce căuta la câmp. Numai dacă ogorul nu'i acoperit cu zăpadă el va căra şi va împrăştia fie în grămezi fie pe toată întinderea lui bălegarul vitelor, pentruca până primăvara să se descompuie bine, aşa ca să folosească porumbului sau cerealelor de primăvară pe care le va semăna. După ce şi-a făcut si această datorie, economul are toată iarna liberă.

Ce să lucreze ca să treacă timpul mai repede şi tot odată să folosească ceva de pe urma muncei? Una din îndeletnicirile iernei este şi cărăuşia de lemne. Cumperi din pădure un stânjen două de lemne, le încarci frumos în car şi îndată ce ajungi la oraş ţi le-a şi cumpărat orăşanul pe bani buni. Dar nu toţi economii pot să se îndeletnicească cu cărăuşia fiindcă unii nu au vite de povară, iar altora le place să robotească pe lângă casă pentru trăinicia gospodăriei.

Gardurile, şoprul şi chiar casa s'au cam stricat în timpul verii. E uşor iarna să le repari, când stai liniştit în şopru şi ciopleşti copacii din pădure pentru a face dintr'ânşii pari pentru gard sau căpriori pentru casă.

Dacă vara şi-ar lăsa economul treburile baltă pentru a se îndeletnici cu dregerea gardului, atunci iarna n'ar avea ce mânca. De aceea toate treburile gospodăreşti trebuesc făcute iarna. Una din cele mai bănoase munci de iarnă este lucrarea lemnului. Când vremea de toamnă e încă bună, economul alege din pădure lemne potrivite pentru a face dintr'ânsele cofe, leaţuri, scaune, mese precum şi crengi pentru împletitul panerelor. Odată acestea aduse acasă, trebuesc alese pentru ca atunci când începe lucrul să nu mai întârzie cu alegerea lor.

După ce şi-a făcut socoteala câte scânduri trebuesc pentru fiecare fel de obiect pe care trebue s-l întocmească, începe lucrul.

Aşa, economul îşi va întocmi scaune, mese pentru vecini, dacă e meşter priceput; va face cofe şi hârdaie pentru adus apa, jghiaburi pentru adăpatul vitelor esle pentru grajduri, coteţe pentru porci şi găini, panere pentru a duce la târg zarzavaturile de primăvară şi vară; într'un cuvânt, îşi va întocmi tot ce are nevoie pentru ca economia lui să meargă bine.

Numai lucrând nepregetat, economul va reuşi să aibă stare înfloritoare.

Foloasele creşterii albinelor

Intre ramurile de economie naţională cu care Ardealul este înzestrat, creşterea albinelor este desigur de o însemnate care nu se cade să nu fie luată în seamă.

Foarte desvoltată în alte ţări apicultura aduce reale foloase gospodăriilor ţărăneşti, întrucât mierea este un aliment nu numai plăcut ci şi foarte hrănitor şi cu numeroase întrebuinţări, iar ceara constitue un produs foarte căutat.

De aceia am voi ca pe lângă fiecare gospodărie sătească să vedem stupii de albine ridicându-se tot mai numeroşi.

Zumzetul roiurilor de aibine, munca lor neobosită şi fecundă, ordonată şi organizată într'un chip minunat, constituie o pildă plină de înţeles şi un îndemn la hărnicie, la ordine şi la organizare.

Si unde mai puneţi că creşterea şi îngrijirea lor nu cer cheltueli mari ci numai oarecare osteneală în ce priveşte nutrirea lor, curăţirea stupilor, apărarea albinelor de viespi, amenajarea cât mai desăvârşită a stupilor, etc.

In schimbul acestor îngrijiriri, în fiecare toamnă gospodarul care se ocupă cu apicultura recoltează cantităţi de miere cari variază după numărul stupilor, îngrijirile aduse şi după condiţiunile de climat.

Interesul economiei noastre naţionale cere ca apicultura să ia o dezvoltare din ce în ce mai mare în ţara românească.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.
Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtie bună, legat in jum. pânză şi coprinzând cca 5-900 pagini. Pentru abonaţi preţ de favor e L. 200·— cu porto.
Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Strigături

Iartă-i, doamne, păcatu
Cui a făcut oftatu,
Că oftatu-i lucru mare
Şi e bun la supărare!

Măi bădiţo, buze moi,
Mută-ţi casa lângă noi,
C'am un păr cu pere moi,
Şi le-om mânca amândoi!

Zi, ţigane, până mâne,
Că mândruţii-i pare bine;
Zi, ţigane, zi, drăguţ,
Pân'ce-oi rămânea desculţ

De-ar iubi bădiţa zece,
De dorul meu tot nu-i trece;
De-ar iubi badea o sută,
Pe mine tot nu mă uită!

Un meşteşug uitat: Cojocaria

Ţara noastră-i cum zice zicala: „Din Sân-Mihai până-n Sân-Georgiu şi de i uita haina călduroasă acasă, dar din Sân-Georgiu până la Sân-Mihai să nu o uiţi!" Adecă, noi avem lipsă şi vara de unele haine călduroase, că serile şi nopţile sunt răcoroase. Cu deosebire pieptarul cel de miel e bine să-l avem tot cu noi, că muncim toată ziua, asudăm, iar seara venind către casă ne săgeată prin şele de nu-i la noi pieptarul; dar de-i la noi — nu ştim de astfel de săgetături.

Pieptarul, cojocul şi căciula sunt nedespărţite de oamenii noştri, jumătate de viaţă. Ba în unele locuri au şi copiii cei de şcoală cojoacele, pe lângă că iară pieptar nu se lasă nici cea mai săracă babă, că nu poate fi fără ei.

Aceste haine, atât de trebuincioase nouă, încă trebue să ni le facă streinii. Şi nici nu m'ar prinde mirarea nici de asta, dacă materia din care ele sunt făcute, s'ar aduce din ţări streine peste mări şi peste ţări. Dar ele sunt făcute din piele de miel şi de oaie. Şi noi vindem colea pela Ispas mieii vii cu câte 4—6 lei părechea, pe la cei Jidani şi Armeni, şi ei ne vând nouă carnea cu chila şi din piei fac căciuli şi pieptare. Din o piele de miel face o căciulă şi ni-o vinde cu 3—4, ba chiar şi cu 6 lei, iar, de fac pieptare, ne vând pieptarul cu câte 4—10 lei. Acum să judecăm câştigul lor şi pierderea noastră? Dar de ce folos? că amuţim de le ştim.

Ar fi deci de dorit ca în fiecare sat să avem cojocarii noştri. In unele comune fruntaşe de ale noastre îi şi avem şi ne fac cinste cu măiestria lor, iar lor îşi fac folos. Dar nu-i destul că-i avem în unele comune, ar trebui să nu lipsească nici din una. Ei, apoi să şi fie cojocari bine învăţaţi în măiestria lor, oameni cari să ştie şi lucru din nou, nu numai cârpoci. Astfel de oameni s'ar putea înavuţi de minune. Că ei împreună cu dubălarii, ar fi bine să ţină şi dreptul de a tăia vite. Pe această cale vitele de prisos s'ar tăia în comună, carnea s'ar trece la oamenii noştri cu preţuri cumpătate, pieile ar rămânea ieftine la argăsitorii şi cojocarii noştri, cari ar face din ele tot pentru noi vestminte. Atunci banul ar merge roată dela ei la noi şi dela noi la ei. Dar aşa cum stăm azi noi nu putem ajunge la creangă verde. Trebue negreşit să ne facem cojocarii noştri.

I. Pop Reteganu

Din ale lui Nastratin Hogea

Când ceri şi nu ţi se trece, te 'ntorci cu inima rece

Intr'o zi venind la Hogea un prieten, i-a cerut
Să-i dea frânghia de rufe, numai pentru un minut.
— De n'aş avea, Hogea zise, vre-o trebuinţă de ea,
Ţi-aş fi zis cu toată voea: „poftim frate de o ia",
Dar am să usuc pe dânsa, să usuc nişte pospai.
— Nu'mi spui, acela răspunse, că nu vrei ca să mi-o dai?
— Bine vezi tu Hogea zise, că e vorba cam aci
Şi mai mult nu e de lipsă să stau a ţi-o tălmăci.

Dacă n'ai să mergi călare, nu umbla la 'mprumutare

Unul a venit odată şi îndrăznind ca un vecin.
A cerut să'i dea măgarul pentru un ceas Nastratin.
El răspunse zicând: — Frate, bucuros ţi l-aş fi dat,
Dar nu 'l-am acasă astăzi; altui l-am împrumutat.
Măgarul din grajd d'odată a răcnit într'acel ceas,
— Spui că nu'i, zice vecinul, şi na, iacă al său glas!
Iar Nastratin îi răspunse: — Ce? tu nu crezi ce'ţi spun eu?
Mai mult crezi tu pe măgarul de cât chiar cuvântul meu?

Anton Pann.

Sfaturi gospodăreşti pe Ianuarie

Puneţi în bună rânduială toate lucrările, pentru ca tu şi casnicii tăi, să puteţi petrece în tihnă zilele de iarnă, spre folosul tău trupesc şi sufletesc. Fii cu ochii deschişi asupra întregei gospodării şi mai ales priveghează petrecerea şi faptele casnicilor tăi în decursul zilelor scurte şi nopţilor lungi de iarnă, ca să ştii unde umblă şi ce face fiecare dintre casnicii tăi.

Adapă vitele întru cât poţi numai cu apă stătută ţinută de azi pe mâne în ciubere prin grajduri. Dă-le sare regulat.

Cinstea şi hărnicia unui plugar se măsoară după sănătatea, curăţenia şi frumuseţea vitelor aşezate, scăpate de la iernat.

Cară gunoiul la câmp, că să mai facă mişcare vitele de tras. In grajdurile căiduroase şi curate chiar nutreţul e mai spornic.

Dă vitelor cel puţin de două ori pe săptămână: pleavă curată opărită şi vărsată peste napi de nutreţ tăiaţi felii mărunţele, sau peste cartofi cruzi.

Fă-ţi socoteală ce-a fost bine şi ce-a fost rău în anul trecut: fereşte-te de ce ai lucrat rău şi urmează cu zor binele.

Aşterne din gros vitelor ca să le ţină de căldură şi de curăţenie, dar şi ca să prăşeşti gunoiul mult.

Grijeşte de galiţe ca pe vremea îngheţului să aibă apă de băut, căci mâncând zăpadă le strici.

Incheieţi socotelile anului trecut şi vezi cum stai, din cari lucrări ai avut câştig şi din cari pagubă.

Şi în sărbătoriie Naşterii, ce se apiopie, şi în celelalte de după acestea, bucurându-te în tihnă de roadele muncei tale cinstite, dorim ca bunul Dumnezeu al neamului nostru românesc să binecuvânteze şi munca ta din anul viitor.

Vacile de lapte.

Vacile care dau lapte mai mult, se pot lesne cunoaşte.

Vacile negre sau roşii închise dau lapte mai mult şi mai gros. Corpul vacilor care dau lapte mult, e lungueţ şi mai umflat; capul nu e gros butucănos, ochii dulci, vii şi cam coboşaţi; de-asupra sprâncenelor şi sub gene, au gropiţe; urechile sunt lungi, subţiri şi rotunjite; coarnele lucitoare, mici, rotunde, cam turtite; gâtul subţire; pieptul îngust; picioarele scurte şi subţiri; părul moale; vinele de sub burtă şi de pe uger sunt groase şi umflate; ugerul gros, acoperit de puf des şi gros, iar pe ici pe colo, peri lungi şi mătăsoşi; coada subţire şi cât de lungă. Vacile care vor fi aşa vor da lapte bun şi mult.

Ghicitori

1
In pădure m'am născut,
In pădure am crescut
Şi-n oraş cum m'au adus
Judecător am fost pus.

2
Ce e dulce şi mai dulce
Şi nu poate să se 'mbuce,
Dar din el gustă tot omul
Şi argatul ca şi domnul?

3
Ce nu poţi să pui
Să steie în cui?

4
Coarne are şi bou nu e,
Samar poartă, măgar nu e
Mâni n'are'n copaci se urcă.

5
Trupul îmi bagă în casă
Şi capul afară-mi lasă.

6
Ce fiară încornorată
Umblă cu gura căscată
Şi numai cu limba rămâ
Tot răstoarnă şi dărâmă.

Deslegare:

1 Bătul	4 Melcul
2 Somnul	5 Cuiul
3 Oul	6 Plugul

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare assortiment au sosit barase englez I-a

• 3287 •

BEREA

brună nutritoare

Rador 606.

HERCULES

din malţ dublu care rivalizează cu berea

SALVATOR

din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaş incontinuă pretutindeni.

Deasemenea şi plăcuta bere deschisă

MONOSTOR

Recomandăm specialităţile noastre de:

LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi şi desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.

Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

Dunky Kato

profesoara de dans

învată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă în orice timp la locuintă

Cluj, Strada Universităţi 3.

Etaj III., 2. (lift este).

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ŞI LICHERURI

3255

CLUJ,

CALEA VICTORIEI 41.

Cadou de Crăciun

Cele mai bune şi frumoase

covoare persiene

să pot alege cu preţul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" ţesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătraţi bucata. 3249

Llyod

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Nici in oraşele universale nu se poate vedea un spectacol mai senzaţional ca la

Magazinul Parisien

Calea Reg. Ferdinand 12. Telefon 592.

Expozitie de jucarii pentru copii

care s'a deschis Sâmbătă in 8 Dec.

Mare asortiment şi preţuri ieftine la ciorapi, manufactură, specialităţi de modă pentru bărbaţi, cămăşi, porţelanuri şi articolei de lux.

INTRARE LIBERA!

CUMPĂRAREA NU E OBLIGATOARE!

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii ***pregatite in atelierul nostru,*** raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

Moara Mare Timisoreana

Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician

Cluj,

C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Motoare de benzină!

FABRICA „ASTRA" ARAD.

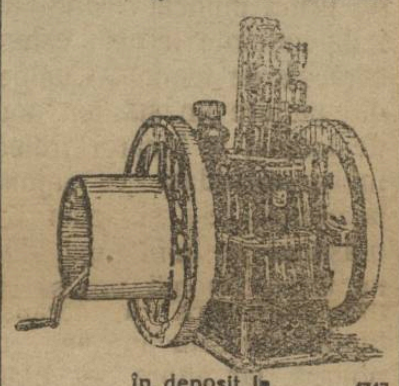

în deposit la 4747

EMIL BLAGA CLUJ,

Piaţa Stefan Cel Mare 3. Tel. 270.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

De vânzare

case, ville, moşii

complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

STANIOL

ALBA ŞI COLORATĂ LA PAPETARIA

2744-8 LEPAGE, CLUJ.

Pungi, saci de hartie

la Papetăria LEPAGE,

Cluj. Cereţi modele. 2744-7.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3615

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

METALLUM

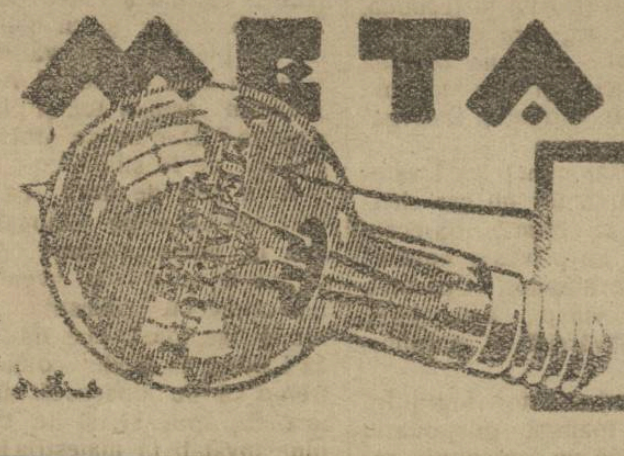

Celmai bun bec!

Raspanditi „Infratirea"

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ŞI COMERŢ

3105

CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Gospodăria orașului Cluj în anul 1923

Activitatea noului primar, d. dr. Utalea — Ce ne spun consilierii orașului

Cu încheierea acestui an, am crezut nimerit, să facem o recapitulare a activității desfășurată de consiliul orașului, în fruntea căruia se găsește dl dr Utalea, pentru a se vedea ce s'a realizat în cursul acestui an, ce îmbunătățiri s'au adus și ce nevoi mai are orașul nostru din punct de vedere al gospodăriei sale.

Primariatul dlui dr Utalea

Plin de energie și dotat cu o largă pricepere în tot ce privește chestiunile de administrație, dl dl dr Utalea, de cum a venit la conducerea orașului nostru, a fost o garanție că treburile comunei vor fi îndreptate pe calea cea bună.

Sarcina noului primar nu era însă de loc ușoară. Multele nevoi ale orașului implicau, în primul rând, o muncă fără preget.

Din expunerile pe cari ni le-au făcut pe rând d-nii consilieri ai orașului, vom vedea că dl dr Utalea împreună cu întreg consiliul, au dreptul să se bucure de activitatea pe care au desfășurat-o în cursul acestui an.

De vorbă cu consilierii orașului

In ulttima ședință a consiliului orașului dinaintea Crăciunului, am putut sta de vorbă cu d-nii consilieri: *Aurel Moga, Victor Crainic, V. Bolfa, N. Cărpinișanu,* prim notar și *Victor Ciortea,* șeful inginer al orașului, cărora le-am expus dorința de-a cunoaște, în linii generale, activitatea desfășurată de consiliul orașului pe anul 1923. Consilierii s'au pus cu toată bunăvoința la dispoziția noastră.

Ce ne spune Șeful inginer al orașului

„In cadrul meu de activitate, — zice dl *Victor Ciortea*, inginerul șef al orașului, — vă pot da următoarele lămuriri:

In campania de lucru a anului trecut, s'a lucrat la repararea și întreținerea străzilor, care ajunseseră într'o stare foarte proastă, din cauză că lucrări de îndreptare nu se mai făcuseră de dinainte de război. In afară de repararea străzilor, care a costat suma de un milion, s'au pavat din nou cu granit sau prundiș mai multe străzi.

O lucrare importantă am făcut în parcul orașului, construind șoseaua cu totul din nou cu macadam, astfel că pe viitor nu vom mai avea aici nici noroi nici praf.

Edificările

„In cursul acestui an s'au făcut reparații la 10 din clădirile primăriei, la unele chiar reparațiuni radicale. Aceste lucrări au costat suma de 600 mii lei.

In legătură cu aceste chestiuni de ordin edilitar, am obținut aprobarea unui credit de 600 mii lei, pentru pavarea curței Abatorului, lucrare care se află în curs.

Pe lângă fabrica de gheață deja Abator, am făcut apoi o nouă lucrare, datorită căreia Clujul nu va mai fi lipsit de gheață, vara. Pentru a-i preveni lipsa, am făcut o ghețărie, unde putem înmagazina din iarnă, producțiunea pe două și chiar pe trei luni a fabricei. Această lucrare ne-a costat 500.000 lei.

Chestiunea apei la Cluj

„In urma stăruințelor pe care d. dr Utalea le a pus împreună cu întreg consiliul, s'a obținut aprobarea pentru amplificarea apaductului, în ce privește partea tehnică. Rămâne acum să procedăm la executarea acestei lucrări care costă cam 16 milioane, bani pe care primăria trebue să-i împrumute. Este vorba ca aceasta lucrare, să fie dată în antrepriză.

Noi însă, cei cinci ingineri ai comunei, am cerut ca executarea lucrărilor să se facă în regie de primire, sub conducerea noastră. Cu chipul acesta, s'ar garanta terminarea bună a lucrărilor; s'ar mai garanta terminarea lucrărilor în cursul anului, iar orașul ar avea o economie de cel puțin 20 procente.

Ce este cu uzina electrică?

— Lămuririle dlui conslier Crainic —

Chestiunea aceasta interesează întreaga populațiune a orașului, cum și toate intreprinderile industriale care au luat un mare avânt la Cluj. Dl Consilier Crainic ne spune următoarele:

„După cum știți, uzina electrică este exploatată în regie, de un an, de primăria orașului.

Primăria a luat în exploatare instalațiunea, tocmai când dificultățile inerente nouilor împrejurări erau fatal să se accentueze. Uzina electrică a fost edificată cu o capacitate care corespondea nevoilor unei populațiuni de 40 mii locuitori, câți avea Clujul înainte de războiu. Așa că astăzi, dificultățile se datoresc surplusului de consumațiune, orașul având acum o populațiune de 120 mii locuitori. La aceasta trebue să se mai ție socoteala că întreprinderile industriale s'au mărit cu 300 la sută.

Sforțările primăriei

„Primăria a făcut toate sforțările ca uzina electrică, în aceste noui condițiuni defavorabile, să poată servi totuși nevoile orașului. Motoarele „Diezel“ care s'au defectat în mod natural prin uzaj, au fost înlocuite cu cilindre noui, în valoare de peste un milion. Ne trebue însă, un motor „Diesel“ de rezervă, pentruca o restaurare radicală a uzinei, nu se poate face de cât în trei ani.

Amplificarea uzinei

„Această“ operațiune se impune în mod imperios, și în acest scop consiliul orașului a hotărât ca uzina să fie dată în arendă, cu clauza principală ca arendașul să se oblige la amplificarea uzinei, coresponzând astfel nevoilor de astăzi ale orașului nostru.

Situația financiară a Orașului

De vorbă cu dl Aurel Moga, consilier financiar

De un deosebit interes este, de sigur, să cunoaștem situația financiară a orașului, întrucât se afirmă că averea comunei ar trece de 2 milioane.

Este dar surprinzător că având atâta avere, orașul nostru sufere totuși de multe nevoi și lipsuri. D-l consilier Aurel Moga ne dă însă următoarele lămuriri:

Veniturile orașului Cluj

„Averea orașului costă din moșii, păduri și intreprinderi de utilitate publică, care formează o parte din resursele de veuituri ale orașului. Trebue făcută deosebirea între averea în sine a comunei și veniturile pe care le aduce această avere, întrucât nevoile orașului se acoperă din venituri, nu cu averea propriu zisă. Astăzi moșiile comunei au fost expropriate, iar pădurile ne servesc la aprovizionarea cu lemne a edificiilor noastre publice din Cluj. Intreprinderile de utilitate publică, Uzina electrică și fabrica de ghiață, n'au adus venituri simțite pentru oraș. Anul acesta s'a cheltuit 15 milioane cu întreținerea Uzinei, adecă tocmai venitul ce revenea orașului din această întreprindere.

„Veniturile din taxele comunale se cifrează la suma globală de 20 milioane lei anual.“

Noul buget

In ce privește noul buget, d-l consilier Aurel Moga ne spune:

„După procentele presentate de toate secțiunile serviciilor orașului, bugetul orașului pe anul acesta se cifrează la 114 milioane lei. Intrucât veniturile noastre sunt numai de 56 milioane, nu puteam întocmi bugetul decât în limita acestei sume. Totuși, noul buget s'a fixat la 72 milioane lei. Diferența dela 56 la 72 milioane o vom acoperi-o prin aplicarea de noui taxe comunale, în conformitate cu legea taxelor maximale. Cu acest buget însă, nu vom putea face nici o nouă învestire, ci vom fi limitați și anul acesta numai la acoperirea nevoilor pur administrative.

Dac.

DE VÂNZARE
O CASĂ FAMILIARĂ
2 camere, bucătărie, baie, verandă și grădină. Informațiuni la prăvălia Bauch, Cluj, Str. Reg. Ferdinand 1

Reclame este sufletul comertului

Agentură de intermediare pentru imobile și afaceri comerciale
DANZINGER
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 20.
DE VÂNZARE: case familiare, vile, gradini moderne, ocupabile. Moșii, pământuri aratoare, fânațe terenuri potrivite pentru edificare de case private, eventuel de fabrici. Paduri de exploatare. O moară systematica.
PRIMESC ori ce comission plata numai in caz de perfectuarea chestii.

INFORMAȚII

„Infrățirea“ urează cititorilor ei Sarbători fericite.

— **Serbarea pomului de Crăciun la Școala primară „Avram Iancu“.** Direcțiunea școalei primare Nr. 3 „Avram Iancu“ invită pe această cale pe părinții elevilor și pe toți prietenii școalei la serbarea pomului de Crăciun care va avea loc Dumineca, 6 Ianuarie, ora 10 a. m. Se vor distribui ajutoare elevilor lipsiți de mijloace.

— **Impozitul pe firmele streine.** Ministerul de interne, după cum era firesc, a încuviințat impozitul de 8000 mii de lei pe firmele streine. Dat fiind că România este stat național toate firmele nescrise în limba românească se vor considera ca streine.

— **O favoare pentru studenții universitari.** La propunerea ministerului de instrucție publică ministerul de comunicații a dispus acordarea unei reduceri de 50 la sută pentru studenți cari pleacă acasă cu prilejul Serbătorilor. Această favoare este valabilă pentru întreaga lună Ianuarie și se referă la cei cari vreau să călătorească în clasele II. și III. a tuturor acceleratelor și trenurilor personale.

— **Administrative.** In baza unui ordin sosit autorităților locale, vor fi înterzise complect toate spectacolele în Ajunul Crăciunului și în Ajunul Bobotezei.

— **Ora de închidere a localurilor publice de Sărbători.** Cu prilejul Sărbătorilor, prefectul Poliției d. Valer Popovici, a aprobat prelungirea orei de închiderere până la 3 noaptea,. Această dispoziție se menține pentru cele trei zile de Crăciun, Anul nou ortodox, Boboteaza și Sf. Ioan.

— **Balul Presei Române din Ardeal** din anul acesta, care va avea loc Sâmbătă 19 Ianuarie (Boboteaza) în saloanele hotelului „Central“. va fi cel mai strălucit bal din acest sezon. Saloanele vor fi decorate în chip artistic ca cuvoare, tablouri și flori. Va fi o adevărata expoziție întrucât mai multe familii din Cluj și-au oferit colecția de covoare, pentru decorarea saloanelor. Uzina electrică va da iarăși un prețios concurs, oferindu-se să facă o instalație specială de lumină care va da saloanelor un aspect feeric.

— **Alegerea pentru baroul local.** Duminecă 6 Ianuarie va avea loc în sala 112 din Palatul Justiției alegerea de balotaj pentru decanatul baroului avocaților din Cluj.

— **Concursul pentru statuia lui Avram Iancu.** Comitetul executiv pentru ridicarea unei statui ecvestre marelui erou național Avram Iancu la Clui, aduce la cunoștința tuturor artiștilor sculptori că ultimul termen al concursului este fixat pe ziua de 10 Ianuarie 1924.

Românii de pretutindeni, autoritățile și băncile sunt rugate a contribui pentru complectaree sumei de 2 milioane, necesară ridicărei statuiei, deoarece până acum nu s'au adunat decât 600 mii lei.

Sumele să se trimită la adresa Secretariatului comitetului executiv, str. Cogălniceanu, no. 4, etaj 1.

— **Sanatoriul Bănătean** Timișoara, strada Odobescu Nr. 2. Institut medical modern, pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie, și boale de nas, urechi, gât, piele și ochi. Bucătărie dietetică. Aparate medicale din cele mai moderne: Röntgen, Radium. Quarz, Diathermi și întreaga electrotherapie, nămol și Fango. Tratament special. Ingrijitoare vieneze. — Camere cu preț ieftin. 3152
Rador. Nr. 536

Se vinde din nou pretutindeni
Lysoform
în vechea calitate din timpurile normale.
Vânzare en gros:
Intreprinderea Romana Lysoforme
Arad,
Str. General Berthelot No. 1.

Tribuna libera*

Hotărâre in scandalul Cinematografic

Proces Verbal

făcut azi 5 Ianuarie 1924. în chestia filmului MAISON DU MYSTERE (CASA MISTERULUI).

După ascultarea părților ș. a. Direcțiunea Cinematografelor Urania și Select din Cluj arbitrii luând în considerație succesul fantastic al filmului de mai sus și având în vedere că sălile Cinematografelor Select și Urania vor fi neîncăpătoare pentru plasarea maselor ce vor vizita localurile, au hotărât ca filmul MAISON DU MYSTERE (CASA MISTERULUI) se fie reprezentat în Cinematograful Select precum și la Urania ș. a. cu începere de 7 IANUARIE LA SELECT ȘI DELA 11 IANUARIE LA URANIA, costul de locațiune Lei 400.000 al filmului va fi suportat iar încasarile vor fie împărțite între ambele Cinematografe în mod egal.

ss. MOSJOUKINE
Președintele arbitrajului

Luăm la cunoștință cele de mai sus și declarăm diferendul între noi aplanat. Rugăm onor. Public Clujan că având în vedere cheltuelile enorme precum și frumusețea filmului Mayson du Mystere (Casa Misterului) se vie în număr cât mai mare.

Direcțiunea Cinematografului Select
Direcțiunea Cinematografului Urania

*) Ziarul nu își ea răspunderea celor scrise în această rubrică.

Programul senzațional al Barului Grădinei de iarnă din Hotelul Central din cauza inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.

Concurs

Administraţia Clinicilor Universitare, Cluj, publică concurs pentru ocuparea postului de portar la Secţia Boalelor Infecţioase pe ziua de 1 Februarie 1924.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile Administraţei Clinicilor până în 20 l. c. însoţite de:

1. Certificat şcolar.
2. Extras de botez.
3. Atestat de moralitate.
4. Certificat medical.
5. Acte doveditoare despre situaţia militară. Retribuţiunile sunt 1260 lei lunar, locuinţă, încălzit şi luminat.

Se pot primi numai aceia cari sunt căsătoriţi şi n'au copii sau să fie necăsătorit. **Ionel Crişan,** administrator.

„ATLANTICA“

INFIINŢATĂ IN ANUL 1900

Director Proprietar PETRE POP

◆

Magazin special de cafea răsnită

Turcească. Coloniale. Delicatese

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 1.

Unde să petrecem de Crăciun şi Anul Nou?

Cu ocazia Sf. Sărbători şi a Anului Nou!

Bodega si Restaurantul „Central“

este asortat cu toate delicatesele şi vinurile cele mai alese, precum şi cu renumita bere „Czell“ in cât va satisface toate gusturile publicului consumator

Deci cu toţi sa fim „LA MISCA“

Sâmbătă 19 Ian 1924

In saloanele hotelului Central va avea loc

Primul Bal

Mascat şi Costumat

organizat de

Sindicatul Presei

Române din Ardeal

Saloanele vor fi feeric iluminate şi decorate în stil artistic.

Premii în valoare de **5000 lei** se vor acorda pentru cele mai frumoase şi originale costume şi măşti.

Tot Clujul aşteaptă cu nerăbdare **Balul Presei,** care av fi ce! mai strălucit bal din acest sezon

Albume

de brodarii si tesaturi românesti

PRETUL 400 LEI

Se pot comanda dela dna Minerva Schaffern. Cosma, SIBIU, şos. Carmen Sylva 19

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

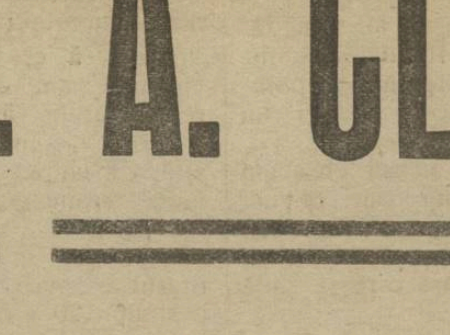

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa de sud şi Apusană etc. etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

INDUSTRIA SARMEI S. A. CLUJ

Fabrica: GHIRIŞ

Fabricăm:

Sârma laminată
Fer de beton
Scoabe
Cue de tot felul,
Sârma arsă, arămită, tară
Sârma de oţel
Arcuri de mobile
Sârma ghimpată
Agrafe

Cereţi ofertă dela singurul încredinţat cu vânzarea produselor noastre:

Telefon: 4-40 3-47

FERARIA S. A.

CLUJ, CAL. VICTORIEI 29

Adresa telegrafică: „FERARIA“ CLUJ

UNIREA

SOCIETATE ANONIMĂ
PENTRU INDUSTRIA DE
BONBOANE, BISCUIȚI,
ETC. ȘI CARTONAJE

FABRICA DE CIOCOLATA

CLUJ, Str. A. PANU 6. TELEFON 7-75.

Mica publicitate

Cel mai frumos cadou de Crăciun este mobila antică, gobelin și porteau. Să poate vedea în str. Gh. Barițiu Nr. 2, etaj I, dela oarele 4—6 după masă.

Cafea

„Atlantica"

este cea mai buna

!

Rador

Cluj,
C. Reg. Ferdinand 1.

BOGNAR ȘI SZANTO

SOCIETATE COMERCIALĂ PE ACȚIUNI

Prima fabrică cu aburi pentru fabricarea liqueurilor și rachiurilor din fructe și drojdii. Mare pivniță cu specialități de vinuri.

DEPOZIT LIBER DE SPIRT!

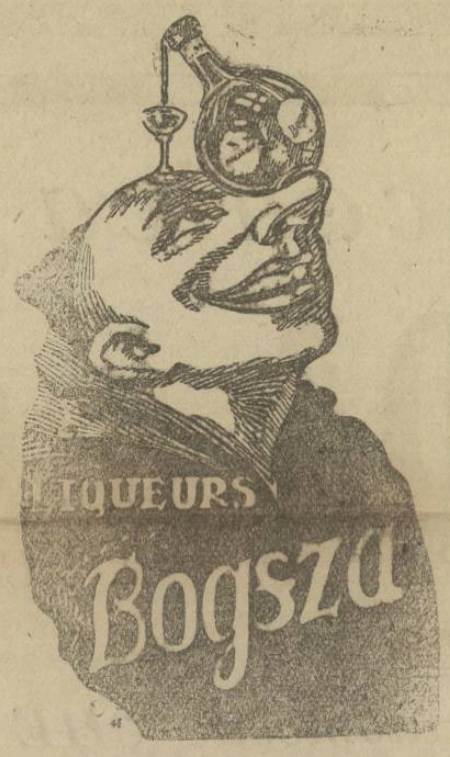

Prima fabrică cu aburi pentru fabricarea liqueurilor și rachiurilor din fructe și drojdii. Mare pivniță cu specialități de vinuri.

DEPOZIT LIBER DE SPIRT!

CLUJ,
Cal. Regele
Ferdinand No 70.

CLUJ,
Cal. Regele
Ferdinand No 70.

POSTAVURI *STOFE*

Azi toată lumea știe și reclama e de prisos că în Cluj cele mai frumoase, bune, și trainice

raglane, paltoane pentru dame si bărbati, camgarn, velour si stofe de moda

se căpătă pe prețurile orginale de fabrică la

Succesori Scherer Károly si Fiul

Gromen si Herbert

magazinul fabricei de postav din Sibiu. — Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13.

Llyod

PĂTURI *COVOARE*

Cine voește a călători iute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

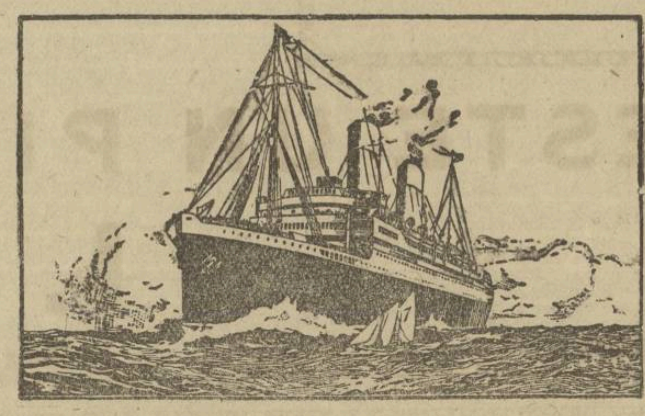

Corespondență întoate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!
Cereți imediat prospect!!

Prima fabrica ardeleana de giuvaerica

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19

Fabricare de BIJUTERII

și mare magazin.

Aur pentru denturi

Schimb de aur, argint si platina

Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China

Numai pentru revânzători

Telefon Interurban 2-13

Adrese telegr. Juvaere Cluj

Fabrica de articole de metal și tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.

Fondată în: 1870.

Telefon No.: 419.

Cea mai frumoasă surpriză de

Crăciun sau Anul nou!

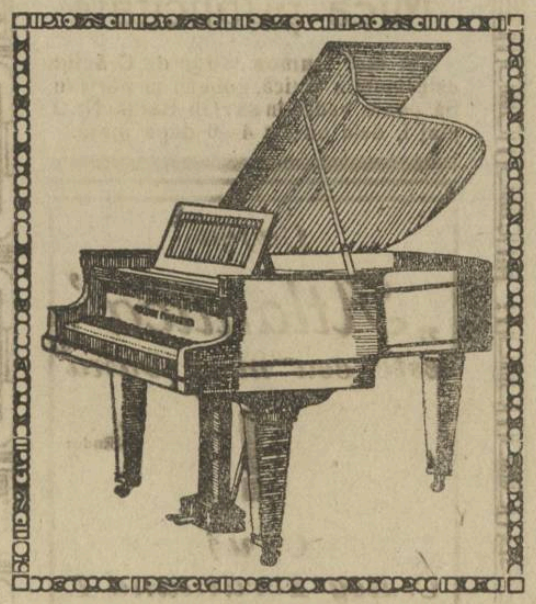

Cel mai trainic cadou de

Crăciun sau Anul nou!

ESTE UN PIAN SAU PIANINĂ DE LA

o 3171 o

Lloyd 2142

I. TRISKA

Cel mai vechiu magazin de piane din România-Mare. Cluj, Str. Saguna 14. **Tot acolo se fac acordări specialiste, reparații si transportări.**

REPREZENTANTA GENERALA. A.

Auto-Mecanica S. A.

S.R.A & LEONIDA & COMP.

C L U J. *STR. REGINA MARIA 10.* *C L U J.*

Deposit permanent de cauciucuri:
MICHELINCABLE, CONTINENTAL
CORD si R. U. Accesorii si piese de schimb.

Automobile CHEVROLET
si deposit permanent de piese de schimb.

Reprezentanta generala pentru Romania a uzinelor ROBERT BOSCH (Stuttgart.)

Ateliere de reparatiuni si garaj. Benzina-ulei. STRADA DOROBANTILOR No. 18.

Adresa telegrafică:
MARTONFFYPELZ

CELE MAI NOAUĂ SPECIALITĂȚI DE

MODE DIN BLĂNURI

APUSENE LA

FRAȚII MARTONFFY

BLĂNĂRIE

Expoziție de blănuri în permanență.

CLUJ, PIAȚA UNIRII No. 20.

Adresa telegrafică:
MARTONFFYPELZ

Telefon No. 10-25. **Telefon No. 10-25.**

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. No. 984 — 4 PAGINI — 2 LEI — 4 PAGINI — Vineri 11 Ianuarie 1924

CLUJ 1 11 IAN 924

Infrățirea

R CLUJ 1. 4329

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI . . . . . 60 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Românizarea Clujului

Pentru nimeni nu este un mai mare eveniment sufletesc orice încercare de romanizare a Clujului, decât pentru vechii locuitori ai acestei cetăți medievale.

Pentru dânșii, fiecare colț de stradă, fiecare casă este o veche cunoștință, un prilej de aducere aminte a unui trecut de umilinți și suferințe suportate cu resignare, deoarece știam atunci că zorile se vor ivi atât de curând.

Localul vechei Casine Române din strada Memorandului, atât de controlat de organele polițienești de atunci, balconul palatului baronului Bánffy, de unde și-a rostit contele Tisza discursul antiromânesc adresat săcuilor aduși la Cluj; „Reduta" de pe a cărei tribună instigau contele Apponyi și actualul deputat dela Cameră, Sándor Jozsef contra dreptului „valahilor" de a cumpăra pământ; temnița, unde s'au vestejit atâți martiri ai românismului, cari nici decum nu s'au recrutat din ceata bogaților atât de autoreclamagii astăzi; colțul de stradă de lângă Hotelul Central, martorul unei agresiuni a studenților universitari unguri cări au bătut până la sânge pe câțiva colegi de ai lor români, pentru simplul fapt că vorbeau românește pe stradă, — toate acestea ne evocă zilnic un trecut de durere pe care — oricât am vrea — nu-l mai putem șterge din suflet.

Românizarea Clujului este deci dorită cu mai multă nerăbdare, de către locuitorii băștinași ai Kolozsvárului de odinioară. Lângă atâtea monumente și clădiri cari ne coboară jalea în suflet de câte ori le vedem, am dori altele, cari să contrabalanseze amintirile triste pe cari le trezesc în noi mărturiile dominațiunei barbare a streinilor de acest pământ.

Statuia Lupoaicei, catedrala atât de așteptată să fie cât mai curând isprăvită, și — acum mai nou — statuia lui Avram Iancu ce se va ridica între Teatrul Național și Catedrală, nu sunt simple decoruri artistice pentru înfrumsețarea Clujului, ci înainte de toate un însemnat pas în românizarea stilului și aspectului acestui oraș, și deci remarcabile evenimente sufletești pentru cei pe cari îi doare, că deși Clujul aparține României, totuși a rămas în mare parte de o înfățișare și atmosferă cu totul streine.

Această înfățișare este menținută pe de-o parte de vina noastră a tuturora, a căror indulgență față de streini începe să fie batjocorită chiar și de vecinii noștrii jugoslavi și cehi, iar pe de altă parte, de atitudinea acelora cari, deși se cred capabili să „civilizeze" vechiul Regat, totuși nu au nici măcar energia să treacă peste împotrivirea soției unguroaice și să vorbească în familia lor românește și nici curagiul de a se servi în prăvălii și în viața de toate zilele de propria lor limbă.

***Românizarea românilor*, — iată ce trebuie să realizăm astăzi, grabnic și deplin, înainte de a păși la romanizarea prin clădiri și monumente. Altfel, cu români suferind de boala „toleranței", zadarnică va fi orice încercare de a face din Cluj un centru al românismului. Românizat ca forme și aspect, el va rămâne și mai departe purtător de suflet strein, dacă nu ne vom sili ca la spatele formelor să creiem și fondul sufletesc care trebue. Cât mai mult suflet, activ și creator, — aceasta ni se cere astăzi, mai mult decât goana după forme și aspecte.**

Iar când Clujul va fi devenit românesc în însuși sufletele noastre, el nu va întârzia se devină românesc și ca aspect, formele fiind atunci vestmântul firesc cerut imperios de fondul energiei noastre naționale.

Partidul național și minoritățile

„Un ceas și jumătate cu Vaida Sándor"

După pactul dela Ciucea — Cum ne recomandă d. Vaida minorităților? „România" a fost desavuată. — Nesinceritatea politicei partidului național

Intr'un interview acordat unui redactor al ziarului „Ujsag". d. *Vaida Sándor* — așa i se zice acolo și desigur că fostul prim ministru al României Mari nu se supără — face o analiză a problemei minorităților în raport cu ultimele evenimente politice.

Din aceste declarații ale dlui *Vaida Sándor*, redate cu multă scrupulositate de un redactor care nu uită să vorbească nici de culoarea sacoului, nici de poziția ochelarilor „marelui european" și nici măcar de „frumoasa servitoare blondă" care i-a deschis ușa casei din piața Ștefan cel Mare, ne putem face o idee precisă despre mentalitatea politică a dlui Vaida.

Astfel dsa, vorbind despre convenția încheiată la Ciucea între partidul poporuiui și partidul maghiar, nu și-a putut ascunde părerea de rău că această convenție nu s'a încheiat cu partidul național. Regretele dlui dlui Vaida Sandor sânt firești. Partidul național făcându-și o specialitate din a „pertracta" cu toate partidele politice, a pierdut ocazia sau n'a avut curajul să trateze și cu partidul maghiar. Astăzi când partidul poporului i-a luat-o înainte, e natural ca dsa să fie nemulțumit.

Dar nu aceasta este important în declarațiile dlui Vaida Sandor. Pactul de la Ciucea, ca și dizertația sa asupra iredentismului pasiv și activ sînt simple forme cu cari dsa își îmbracă gândirea pentru a putea recomanda cu mai multă ușurință publicului maghiar, factorii de admiuistrație și politică românească. In adevăr, d. Vaida Sandor dă o deosebită atenție dlui ministru Angelescu, căruia îi contestă orice pricepere în chestiunile școlare și minoritare și dlui Pteancu, pe care îl numește pur și simplă „un român șovin.

Dela oricare om politic român, conștient de rolul ce trebuie să joace în viața statului, oricare ar fi fost diferența de iedei care îl desparte de actualul guvern, ni-am fi așteptat la un mai adânc simț de răspundere. D. Vaida Sándor nu este încercat de această răspundere. Dsa este preocupat numai de ideea de a compromite, și nu ține seama că acțiunea sa se resfrânge în primul râud asupra țării, pentrucă distruge în massa cetățenilor străini de origine, și deci dispuși a ne dușmani, ideea de autoritate și respect nu numai pentru un ministru și un înalt funcționar de stat, ci chiar pentru statul.

Ar fi însă o greșeală din partea noastră dacă am lua în serios declarațiile dlui *Vaida Sándor*. Dsa nu face decât demagogie. Astfel, fiind întrebat asupra atitudinei naționaliste a oficiosului „România" — așa cum am remarcat-o noi și au discutat-o cu aprindere ziarele maghiare — d. Vaida s'a mulțumit să dezavueze categoric „România", spunând:

„Nu trebuia luată în tragic (atitudinea națională a României—N. R.) Ne-am luptat cu multe greutăți până am putut impune programul partidului în redacția oficiosului nostru. In fierberea muncei de redacție s'au putut întâmpla deraieri în chestia minoritară, dar asta se întâmplă și la alte ziare!"

Nu știm ce vor zice redactorii „României" de această gentilețe a dlui Vaida, care a vrut să fie pe placul lui „Ujság". Un lucru este sigur. În sânul partidului național între **conducere** *și conduși este un necontenit conflict care își face apariția fie în* **fierberea muncei de redacție,** *fie în altă fierbere. Și aceasta ne dovedește cu prisosință cât de nesinceră este politica partidului național față de minorități.*

Dacă ungurii n'o văd aceasta, cu atât mai rău pentru ei.

Intărirea presei romane in Ardeal

— O inițiativă laudabilă —

Am anunțat, după o știre din Oradea-Mare, că ziarul independent de acolo, „Vestul României", a hotărât să apare zilnic cu începerea dela Anul nou românesc.

Știrea aceasta ne bucură, mai ales în felul în care ni-a fost trimisă. Ni-se vestește apariția unui nou cotidian românesc și, lucru important, a unui ziar fără legături cu nici un partid politic, apărând fără nici o considerație interesele românismului dela granița ungară. Presa românească a Ardealului, atât de slabă astăzi, se întărește cu un nou ziar cotidian, îngăduindu-ne să întrezărim un nou avânt al ei, chiar și dacă nu vom avea de-a face cu avântul deacum câțiva ani.

Dar, știrea din Oradea-Mare mai aduce ceva cu deosebire surprinzător și semnificativ „Apariția zilnică a „Vestului României" nu este numai inițiativa unui editor, ci a fost hotărâtă într'o adunare a intelectualilor orădani, cari au făgăduit să contribuie la partea materială a întreprinderii.

S'a repetat deci cazul dela Arad, unde prin subscripție publică s'a putut întinde mai multe luni existența ziarului independent „Solidaritatea". Exemplul dela Arad a găsit răsunet la Oradea-Mare, cu toate că inițiativa arădană a eșuat după grele încercări. Tocmai de aceea socotim deci, că orădanii sunt și mai hotărâți decât pilduitorii români dela Arad și vedem chiar în aceasta o speranță în viața cât mai lungă a noului cotidian românesc.

Stăruind usupra acestora, am înțeles să o facem pentru a evidența așa cum trebuie contribuția publicului la existența presei românești ardelene. Am ajuns iarăși zile, și încă fiind în România întregită, când ziarul românesc din Ardeal nu mai este o intreprindere comercială, sau să'i zicem mai curând individuală, ci un patrimoniu public. Incercările individuale au eșuat aici surprinzător de repede, și după ce se păruse într'un timp că ziarele dispar pentrucă Ardealul n'ar avea nevoie de ele, astăzi lipsa lor a ajuns atât de simțită, încât vedem inițiative ca cele dela Arad și Oradea-Mare.

Credem cu convingere, că sunt de cel mai bun augur aceste îndemnări, și avem nădejdea că exemplul va găsi multe orașe cari să'l urmeze. Și mai credem că cele două inițiative, dela Arad și Oradea-Mare, vor da statului român convingerea, că este timpul să pună și el umărul. Azi, ziarul românesc nu-l mai cerem noi, presa; ziarul românesc a ajuns azi cerut în întruniri publice convocate special pentru aceasta, și credem, că nici statul numai are de așteptat și alte semne cari să-l convingă de necesitatea unei prese românești în Ardeal.

t-l-n.

Noul buget al orașului Cluj

Am arătat în coloanele ziarului nostru că proectul de buget pe acest an a trebuit să fie simțitor modificat, reducându-se suma de 114 milioane lei la 72 milioane, întru cât veniturile orașului nu corespondeau primului proect de buget. Astfel cu acest din urmă buget, care este de văzut dacă nu va mai fi redus la București, nu se vor face investiri mai mari pentru nevoile edilitare ale orașului, întru cât suma de 72 milioane lei, nu represintă de cât acoperirea nevoilor de ordin pur administrativ ale comunei.

In legatură cu noul buget consiliul comunal a fost silit să facă o simțitoare economie la personal. Astfel numărul funcționarilor orașului, a fost redus dela 1 Ianuarie 1924 cu 120. Plata funcționarilor existenți în anul acesta represintă suma de 8 milioane.

Alegerile senatoriale din Franța

Lafayette. — Rezultatelele definitive ale alegerilor senatoriale sunt următoarele: conservatori 16, republicani 20, fost 21, republicani din stânga 37, fost 30; radicali 30, fost 38; republicani-socialiști 4, fost 3, socialiști 2; comuniști nici unul. Intreaga presă constată că alegerile senatoriale nu au adus nici o schimbare în compoziția generală a senatului.

„Le Temps relevă că pentru 116 locuri nu sunt de cât doi opozanți, deci politica urmată cu multă răbdare de guvernul Poincare se sprijină pe o enormă majoritate atât în țară cât și în Parlament.

Rezultatul acestor alegeri în străinetate este și mai satisfăcător, de oarece arată că toți acei cari comptau pe nereușita dlui Poincare trebue să părăsească această iluzie.

Inspectiile in Ardeal ale dlui G. Tătărăscu

Subsecretar de Stat in Ministerul de Interne

Inaugurarea unei nouă metode în administrația Ardealului

In locul biurocratismului, contactul direct cu realitățile și problemele ardelenești

Conferințele administrative. Resolvarea la fața locului a diferitelor plângeri și doleanțe. Retușarea reformei agrare. Noul regim al învățământului minoritar

Am anunțat la timp că guvernul a hotărât să recurgă la sistemul administrației făcute la fața locului. Dacă până la războiu, țara putea fi condusă din biurouri iscălind hârtii sau dând ordine telefonice, experiența ultimilor ani a dovedit că sistemul acesta nu și mai are locul în România Mare și că el trebue înlocuit prin contactul direct și continuu cu cei administrați.

Potrivit acestei necesități a timpurilor de azi, Ministerele au însărcinat pe câte un reprezentant al lor cu facerea unor inspecții în diferite părți ale țărei dându-le puteri depline de a resolva toate problemele locale de care vor lua cunoștință.

Retușarea reformei agrare

Inaugurarea noului sistem a fost făcută acum două săptămâni când o comisiune formată din dnii G. Tătărăscu, subsecretar la interne, Lupu Antonescu, inspector general al învățământului, din partea ministerului de instrucție și Emil Petrini director general, ca împuternicit de agricultură — a întreprins — o amănunțită anchetă în orașele Cluj, Oradea-Mare, Satu Mare și Arad, interesându-se de aproape de toate problemele locale și rezolvând pe loc cea mai mare parte din ele.

Importanța inspecțiilor făcute de dl Tătărăscu stă mai ales în faptul că dsa a fost însoțit de dl Petrini ca reprezentant al ministerului de agricultură și cu încredințarea de a rezolva la fața locului și în mod definitiv problemele în legătură cu aplicarea reformei agrare.

Suntem deci în plină activitate de retușare a reformei agrare în Ardeal, autoritățile administrative mergând mână în mână cu organele ministeriului de agricultură și colaborând necontenit la executarea măsurilor luate.

Dl Subsecretar de stat Gh. Tătărăscu, în consfătuirea pe care a avut-o la Satu-Mare, cu toate organele administrative ale județului, a accentuat asupra misiunei pretorilor și primpretorilor de a colabora la desăvârșirea reformei agrare.

Dl Tătărăscu, a fost însoțit și de dl Lupu Antonescu care deasemenea a avut puteri discreționare de a soluționa la fața locului toate problemele în legătură cu aplicarea noului regim al școalelor minoritare.

Suntem deci în plină realizare a programului dlui I. I. C. Brătianu potrivit căruia soluționarea nevoilor de care sufere țara se face la fața locului, în cunoștință de cauză și de organe cari lucrează repede, nestânjenite de niciun formalism.

Aplicarea noului regim școlar

învățământului minoritar

Constatări cu ocazia inspecțiilor făcute la Satu-Mare și Arad de către dl Lupu Antonescu.

Cu ocazia acestei inspecții, toate minoritățile — cel puțin cele din Arad și Satu-Mare — s'au declarat convinse că trebue să se supuie dispozițiilor luate de guvern cu privire la școlile lor, și nu au ridicat nici o obiecțiune în ceeace privește principiile pe cari se întemeiază noua îndrumare a învățământului minoritar.

Reprezentanții minorităților au făcut numai observațiuni cu privire la unele chestiuni de amănunt.

Astfel unii au arătat că întâmpină dificultăți cu predarea în l. română a Istoriei, Geografiei, Constituției și Aritmeticei, și au propus ca Aritmetica (cl. II) și Constituția țărei să fie predate în l. maghiară sau germană, după felul minorității.

In conversațiile avute, d. Lupu Antonescu a căutat să afle cari sunt cauzele acestor dificultăți, și s'a dovedit că ele provin nu atât din greutatea copiilor de a învăța în românește, cât mai ales din slăbiciunea și reaua credință a personalului didactic.

D. Lupu Antonescu și d. subsecretar de stat Tătărăscu au sfătuit pe reprezentanții minorităților să înlocuiască acest personal cu altul mai bine calificat, și să continue a experimenta cu bună credință și cu oameni pregătiți cel puțin un an de zile, pentrucă numai la finele anului se pot constata prin organele ministerului și prin observațiile conducătorilor școlilor minoritare rezultatele adevărate.

Toate delegațiile minoritare s'au declarat convinse și au făgăduit că vor urma îndemnurile ce li s'au dat.

Alte cereri formulate de reprezentanții minorităților

In afară de acestea s'au prezentat dlui Tătărăscu și Lupu Antonescu și cereri de interes individual: unii au cerut redobândirea dreptului de publicitate pierdut în anii anteriori alții (școala rom. catolică diu Arad) au protestat împotriva severității inspecțiunilor șefului de circumscripție s'a studiat temeiul acestor plângeri și în cazul dela Arad, s'a invitat conducătorii să ceară redobândirea dreptului de publicitate, prezentând odată cu cererea toate actele cerute în acest scop de regulamentul școalelor particulare, acte prin care să se probeze că au local propriu, că au profesori cvalificați că aplică programa analitică și regulamentul școalelor publice, că au materialul didactic necesar învățământului experimental etc.

In cazul dela Satu-Mare, s'a văzut că asprimea de care se plâng constă în constatarea faptului că instituția întrebuințează pentru discipline serioase, trei profesori necvalificați, ci calificați pentru dexterități.

Au fost invitați conducătorii acestor școale atât de către dl Tătărăscu cât și de dl Lupu Antonescu, să îndepărteze pe acești profesori și să se conformeze dispozițiunilor ministeriului.

O cerere a școalelor șvăbești din Satu-Mare. Răspunsul dlui Lupu Antonescu

La Arad conducătorii școlilor primare șvăbești au obiectat că e greu pentru elevi să învețe limba română și l. germană în acelaș timp în primele două clase și că cele două ore săptămânale cerute de minister sunt prea multe.

Asupra acestei din urmă punct conducătorii școalelor șvăbești au aflat că nu se poate face sub nici un motiv nici o concesie la mijloc fiind o chestiune de principiu.

In ceia ce privește cl I și II — greutățile învățărei limbilor — ținându se seamă că șvabii învață limba germană ca pe o limbă streină, ca și cea română, li s'a lăsat facultatea de a începo învățarea limbii române din cl. III.

Indreptarea unei măsuri nedrepte

In Satu-Mare s'a prezentat superioara școalei civile rom. cat. din Baia-Sprie, arătând că contrar dispozițiunilor ministerului, inspectorul regional le-a impus să îndepărteze din școală pe elevele de religie mosaică, cari sunt acum în cl. III și IV și cari au urmat în anii trecuți cl. I și II în acel institut.

Dreptatea fiind de partea acestei școli li s'a dat deslegare ca elevele din cl. III. și IV să continue școala în acest institut.

Minoritățile au început să și dea seamă de bunăvoința guvernului față de ele

Impresia generală pe care atât dl Tătărăscu cât și dl Lupu Antonescu au cules o din contactul acesta cu minoritățile din orașele menționate, este că acestea:

Au început să se pătrundă de faptul că sunt datoare să se supuie tuturor dispozițiunilor autorităților școlare românești și să se convingă că toate măsurile luate de guvern, nu sunt măsuri vrăjmășești ci sunt măsuri cari, aplicate cu sinceritate, vor duce la promovarea culturei maselor minoritare.

Aceste minorități au început să-și dea seama de superioritatea împrejurărilor în care viața lor se desvoltă și de libertatea de conștiință de care ele se bucură în țara românească, din partea statului care nu le cere decât muncă și ordine și colaborare sinceră la progresul patriei comune.

In ceia ce privește îndreptarea greșelilor ce s'au făcut în aplicarea reformei agrare în Ardeal e deajuns să spunem următoarele:

Dl Petrini, care avea puteri depline de a resolva imediat și la fața locului toate problemele în legatură cu această reformă, a anulat absolut toate contractele încheiate de foștii proprietari, cuprinzând arendarea rezervelor statului, dând imediat toate aceste reserve de pământ în arendă obștiilor sătești. Dsa a resolvat definitiv și echitabil atât la Satu-Mare cât și la Arad toate nemulțumirile sătenilor din aceste părți.

Iată care a fost rostul și care sunt roadele importantei inspecții făcute prin Ardeal de dl Subsecretar de stat Gh. Tătărăscu.

St. P.

INFORMAȚII

— Dnii membrii ai organizației național-liberale sunt rugați a participa la ședința plenară ce se va ține Duminecă, 13 Ianuarie, orele 11 dimineața, fiind la ordinea zilei chestiuni importante.

*

— Presa maghiară, atât de obicinuită cu exagerările, ne oferă încă odată prilejul de a vedea până unde merge lipsa de bun simț a organelor partidului maghiar.

Astfel „Brassói Lapok", din Brașov voind să dea o icoană a situației ungurilor din Ardeal, scrie următoarele:

„Cei cari au puterea în mână ne tratează drept un popor cucerit prin arme, condamnat la suferințe și robie și obligat a servi mărirea Faraonului prin a căra bolovani pentru piramide".

— **Distribuirea noilor legitimații cu fotografie** începe astăzi, la 10 Ianuarie. Taxa de solvit pentru legitimație este de Lei 13.

— **Statistica Clujului pe anul 1923.** Implinindu-se anul 1923. oficiul matricular al orașului și-a încheiat bilanțul statistic. Interesează credem, a da câteva date despre această statistică cre ne privește atât de aproape. Anul trecut s'au încheiat 802 căsătorii și s'au întentat 706 procese de divorțuri. Au murit 879 bărbați, 711 femei și s'au născut morți 64 copii și 32 de fete; în total 1686 cazuri mortale. S'au născut 1000 copii și 968 de fete, dintre cari 181 băeți și 185 fete nelegitime. Se constată, că motivul principal al mortalității a fost și în acest an tuberculoza și îndeosebi, condițiile precare de alimentație și locuință ái orașului Cluj.

— **A apărut în editura „Cartea Românească"**: Cunoștințe folositoare. Seria B. Nrul 26 „Doctorul în casă" de Dr. Od. Apostol. Prețul Lei 3.—

Cunoștințe folositoare. Seria B. Nr. 27. „Cum să ne hrănim" de prof. E. Severin. Prețul Lei 3·—

Biblioteca Minerva Nr. 159. „Nuvele" de Zaharia Bârsan. Prețul Lei 3 —

A reapărut în editura „Cartea Românească": „Ciocoi vechi și noui" de Nicolae Filimon. Prețul Lei 3·—

— *Cancelaria notarului public Alexandru Breban din Str. Iorga 12 s'a mutat în Str. Iuliu Maniu 6. (Palatul Statusului catolic).* 3253.

*

— *Cu onoare aduc la cunoștința onoratului public, că mi-am deschis cancelaria avocațială în Uioara, Str. Axente Sever No. 8,* **Dr. Ionel Rișca, advocat.**

„Ce știa satul" la Teatrul Maghiar. Astăzi va avea loc la Teatrul Maghiar în premieră piesa „Ce știe satul" de d. Vasilescu Valjean, tradusă de cunoscutul scriitor din garda lui „Keleti Ujság", d. Kádár Imre.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

— **Noul prefect al poliției orașului Cluj.** Astăzi d. Bogdan inspector general al poliției a luat în primire conducerea poliției orașului nostru, fostul prefect d. Valer Popovici fiind detașat la București. D. inspector Bogdan va gira afacerile prefecturei de poliție până la numirea unui titular.

*

Domnul dr. G. N. Leon, directorul Băncei Românești din Cluj, părăsind această instituțiune, și-a luat rămas bun dela funcționarii băncei, mulțumindu-le pentru devotamentul cu care și-a făcut datoria tot timpul cât au funcționat sub conducerea d-sale.

—**Párisi Magyar Ujság.** Primim primul număr al ziarului parisian, scris în franțuzește „Parisi Magyar Ujság". Directorul ziarului este Claude Farrére, renumitul scriitor francez, care, cunoscut ca iubitor al popoarelor exotice, a îndrăgit precum se vede și pe prietinii noștri unguri. In primul număr ziarul are și câteva articole scrise în franțuzește, pentru d. Claude Farrere probabil — în cari se face, filofranțuzism. După acest început suntem curioși de continuare.

*

—D. dr. George Leon, plecând dela Banca Românească a cerut transferarea sa dela baroul avoților din Iași la Cluj, unde își va începe activitatea împreună cu d. Prof Camil Negrea.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, &&&
3654 Piața Unirii No. 12.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 481 2853

Cele mai frumoase cadouri de Anul nou găsiți la marele
Magazin de bijuterii
Fenyő & Braunfeld
Lloyd **Cluj, Piața Unirii No. 15.** 3251-1
Care este cel mai bine asortat în permanență cu tot felul
de bijouterii fine, ceasornice de preciziune, argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderate.

Programul senzațional al **Barului Grădinei de iarnă** din Hotelul Central din cauza **inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.**

Scrisori din Oradea-Mare

Cine este de vină că există cenzură la Oradea-Mare. In sfârșit: s'a început și în Bihor impunerea limbii române. Ce este cu pactul dela Ciucea

Oradea-Mare, 4 Ianuarie 1924. — Nu cred să fie vizitat cineva acest oraș dela frontieră și să nu fi plecat revoltat de neînsemnata atenție ce se dă aici în toate privințele românismului. Chestiunea românească e tratată în tot lungul graniței ungurești cu o nepăsare care nu face de loc cinste trecutului de agitate frământări cu cari Bihorul ne-a obișnuit de a rândul. Și, evident, în împrejurări de acestea elementul străin nu poate zice că nu se simte ca acasă. Am putea chiar să afirmăm, că în foarte multe privințe se poate socoti mai larg chiar și decât în trecut.

Iată pentru ce singurul inconvenient ce l'ar putea avea minoritățile de aici — cenzura contra căreia se plănuise un protest al zădărnicitului congres al presei dela Cluj — merită o altă considerație decât aceea a unui subiectivism numai. Datorită cenzurii sub care mai este si astăzi presa de aici, ziarele maghiare din Oradea au o atitudine mult mai calmă decât chiar cel mai obiectiv ziar din altă parte. Dar și ele ne prezintă aproape zilnic dovezi de sentimente cu adevărat „maghiare", prin coloanele adeseori în întregime albe. Vădit, deci, ridicarea cenzurii ar însemna ca aceste coloane să servească cititorului o lectură la fel cu cea dată de ziarele din Cluj bună oară.

Presupunerea, sau, mai corăspunzător, credința aceasta a noastră, fermă, a manifestat-o în trecere pe aici și d. G. Tătărăscu, sub-secretar de stat al minorităților, în următoarele declarații cu privire la ridicarea censurii în Bihor:

„Guvernul a studiat această chestiune, a cenzurei, și toate străduințele îi sunt îndreptate spre îndulcirea condițiunilor actuale. Executarea intențiilor sale întâmpină însă multe dificultăți, cari trebuie cunoscute și învinse. Chestiunea ridicării cenzurei atârnă în mare măsură de presa însăși. Tonul ce'l are aceasta de regulă, și principiile pe cari le servește, pot influența mult soluția fericită a chestiunii.

Oricine va vedea din aceste declarații, că ridicarea cenzurii în părțile de aici trebue să depindă prin forța lucrurilor de atitudinea ziarelor minoritare din ținuturile fără cenzură. Nu mai încape îndoială, că atunci când scopul statului român este să înlăture și la presa liberă atitudinea antiromânească, este un lucru absurd să se procedeze tocmai în sens contrar, făcând cu putință această atitudine și acolo unde azi este oprită. Ori, coloanele șterse de censor dovedesc că așa s'ar întâmpla. Prin urmare nu rămâne, decât ca ziarele de aici să se ferească cât mai mult de comunicatele ce i-se șterg, iar presa maghiară din alte părți — dacă de fapt este contra cenzurii — să se ferească de a prejudicia asupra presei ungurești de sub cenzură.

*

Este, în declarațiile citate mai sus, o dovadă strălucită a solicitudinei românești.

Adaog aci încă una:

Comisia administrativă a județului Bihor a avut de discutat zilnic împotrivirea funcționarilor unguri la învățarea limbii statului. Ca în toate părțile Ardealului, s'au dat și aici păsuiri peste păsuiri, dovedite strălucit prin faptul însuși, că au trecut cinci ani de când se tot dă răgaz. Acum, în sfârșit, comisia județeană a găsit că nu mai merge, și a trecut pe doi-trei îndărătnici la pensie.

Vreți cea mai strălucită dovadă a bunăvoinței românești? Iat-o: *Unui notar dintre slujbași în chestiune, i-s'a votat o despăgubire de 10.000 (din cauză că nu avea anii pentru a fi pensionat) cu toate că s'a constatat că încă înainte de această sentință a intrat într'un serviciu particular.*

*

Se știe că în legătură cu condițiile pactului dela Ciucea, dintre averescani și ungurii iredentiști, reproduse de „Infrățirea" săptămâna trecută, după ziarul „Nagyvárad" — partidul maghiar a dat un comunicat declarând că de *fapt au urmat tratativele dela Ciucea, în urma unei împuterniciri a comitetului executiv, dar că nu sunt cu caracter de valabilitate. De îndată ce însă tratativele se vor sfârși, continuă comunicatul — președinția partidului va da presei lămurirea corăspunzătoare despre rezultatul concret.*

La aceasta, ziarul „Nagyvárad" — care după cum s'a arătat în „Infrățirea", deținea informațiunile despre pact chiar dela d. Goga — scrie următoarele: **„Declarația partidului maghiar înseamnă într'o formă discretă tocmai recunoașterea faptului, că pactul — așa cum a fost anunțat de noi — trebue socotit ca fiind în adevăr încheiat."**

—n.

Repertoriul Teatrului Național

Joi 10 Ianuarie 1924 *„Băiat de viață"*.

Sâmbătă 12 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima-oară în această stagiune *„Cafeneaua cea mică"* comedie în 3 acte de Tristana Bernard cu d-nele: V. Cronvald, Jean Landrj, Natalia Ștefănescu, M. Mirian, Ath. Balij, etc. și d-nii Dem. Mihăilescu-Brăila, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, N. Dimitriu, Psatta, A. Popovici etc.

Duminecă 13 Ianuarie 1924 (matineu) *„O scrisoare pierdută"*.

Marți 15 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta"* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ștefănescu și d-nii V. Stănescu-Papa, Neamțu Ottonei, Al. Șerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

De piața comunei Săliște (jud. Sibiu)

de vânzare

o casă cu local de prăvălie, pivniți, magazii și edificii economice.

3264

Doritorii a se adresa la

J. STEFLEA Cluj,

Căsuța Postala 54, sau SIBIU, Piața Mare 18.

Raspuns unor insinuari ale ziarului „Patria"

Din partea dlui dr Gh Leon, profesor universitar, primim următoarele:

Domnule Director!

Cetind în numărul de Crăciun „Patria" o notiță de însinuări perfide la adresa mea, am onoarea a vă ruga să dați publicității în prețiosul dv. ziar următoarele deslușiri, ce se adresează publicului onest iar nu calomniatorilor dela foaia de scandal, care vor răspunde în fața justiției pentru infamiile lor.

1 In ce privește participarea mea la exploatarea pădurei Rechițele, ea nu are nici-o legătură cu Banca Românească. Sunt acolo pur și simplu un acționar și nu văd ce m'ar putea împedica să particip la o societate de caracter absolut românesc și alcătuită în condițiuni perfect legale. Iar așa zisă „exploatare" a țăranilor, este rezultatul unui șantaj, ai cărei autori au fost și trași la răspundere.

2) Considerațiuni absolut personale explică retragerea mea dela Banca Românească profesiune de advocat ce vroesc să exercit și libertatea mai mare de timp, pentru cercetările mele științifice. Dovada incontestabilă a acestui fapt este scrisoarea ce mi s'a adresat din partea Centralei Băncei Românești, care sună precum urmează:

In posesiunea scrisoarei Dv. din 27 ptto. adresată Direcțiunei noastre Generale avem onoarea a vă aduce la cunoștință că Comitetul nostru de Direcțiune a luat act cu deosebită părere de rău de demisiunea dv., care a fost primită pe ziua de 1 Ianuarie 1924.

Mulțumindu-vă pentru serviciile ce ați adus institutiunii noastre tot timpul cât ați condus sucursala Cluj, vă dorim deplin succes pe noul teren de activitate căruia doriți să vă consacrați in mod excluziv.

Primiți, vă rugăm, asigurarea deosebitei noastre considerațiuni.

Banca Românească

Ss) N. P. Ștefănescu și C. T. Teodorescu

Nu mai am nimic de adăogat. Oamenii onești s'au putut convinge despre mentalitatea bolnavă și din nefericire încurabilă a domnilor dela „Patria".

Mulțumindu vă pentru ospitalitatea ce ați binevoit a da acestor deslușiri, vă rog, dle director, să primiți, expresia considerațiunii mele distinse.

Dr. Gh. Leon.

Cate cladiri noui s'au facut in Cluj in anul 1923

— O statistică oficială —

Intr'o convorbire pe care am avut-o cu d. Victor Ciortea, inginerul șef al orașului, între alte chestiuni de ordin edilitar cari privesc interesele orașului, dsa ne-a spus la dispoziție, și o statistică oficială asupra nouilor locuințe clădite în Cluj, în cursul anului care a trecut.

Iată ce ne arată statistica oficială a orașului.

In decursul anului 1923 s'au clădit: 42 locuinți, (apartamente) cu două camere și bucătărie; 17 cu 3 camere și bucătărie iar 23 cu mai multe camere, bucătărie, odăi de bae etc.

S'au mai clădit 10 ateliere noui; 6 magazii-depozite; patru prăvălii; un sanator, o casă de consultațiune medicală, 53 de camere biurouri și o fabrică de ceramică.

Astfel edificările noui din anul trecut, față de nevoile populațiunei, s'au făcut într'o măsură destul de mică. *De notat este că la Cluj, numărul noutlor clădiri care s'au edificat în anul trecut, este cu mult mai mic, față de numărul clădirilor cari s'au edificat în acelaș timp, în toate celelalte orașe mai mari din Ardeal.*

CĂRȚI 14

românești, franceze

ilustrate pentru **copii**

la Librăria

Lepage, Cluj.

Cadou de Anul nou

Cele mai bune și frumoase **covoare persiene** să pot alege cu prețul Lei 2800 metru pătrat la firma „COVOARA" țesătorie de covoare Cluj, Str. Londrei 26. Tot acolo să cuprind comenzi în mărimea până la 20, de metri pătrați bucata. 3249

Llyod

Lemne de foc!

3258

Prima calitate de stejar uscate, crepate se pot procura

Lei 820·—

stanjenu (4 metrii) la

Depositul S. A. Transilvaneana Pentru Comerț cu Lemne de Foc.

Comenzii se primesc la

Biroul: Str. Memorandului 24

CLUJ.

Sâmbătă 19 Ianuarie 1924

In saloanele hotelului Central va avea loc

Primul Bal Mascat și Costumat

organizat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Saloanele vor fi feeric iluminate și decorate în stil artistic.

Premii în valoare de **5000 lei** se vor acorda pentru cele mai frumoase și originale costume și măști.

Tot Clujul așteaptă cu nerăbdare **Balul Presei**, care va fi cel mai strălucit bal din acest sezon

Mare târg de Anul Nou!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate	39 „
Barson (Cotifea)	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti	45 „
Shiffon pentru albituri	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru	530 „
Fonlard pentru haine de matasa	250 „

Mare târg de cupoane!

Prețuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Publicaţiune de licitaţie.

Se aduce la cunoştinţa grălă că în 5 Februarie 1924 oare 11 a. m. se va tinea licitaţia la Serv. Techn. Ig. din Str. Memorandului No. 1 ptr. darea în intreprindere montarea a 24 sobe de teracote la Ospiciul de siguranta din Sighetul Marmatiei.

Ofertele se pot inainta până în 5 Februaria a. c.

Informaţiuni mai detailate se pot primi la Serv. Techn. Ig.

Dir. Reg. XI. San. Delegat cu Serv. Techn.

Dr. Titu Jonescu. 3265 **Ing. Ivaşcu.**

„GANZ"
SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ☐ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

Concurs

Administraţia Clinicilor Universitare, Cluj, publică concurs pentru ocuparea postului de portar la Secţia Boalelor Infecţioase pe ziua de 1 Februarie 1924.

Reflectanţii îşi vor înainta cererile Administraţei Clinicilor până în 20 l. c. însoţite de:

1. Certificat şcolar.
2. Extras de botez.
3. Atestat de moralitate.
4, Certificat medical.
5. Acte doveditoare despre situaţia militară. Retribuţiunile sunt 1260 lei lunar, locuinţă, încălzit şi luminat.

Se pot primi numai aceia cari sunt căsătoriţi şi n'au copii sau să fie necăsătorit. Ionel Crişan, administrator.

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii
Szántó si Komlós din Arad
sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea
D-lui STIEF OTTO.
Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

Pyram
PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Agentură de intermediare pentru imobile şi afaceri comerciale
DANZINGER
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 20.
DE VÂNZARE: case familiare, vile, gradini moderne, ocupabile. Moşii, pământuri aratoare, fânaţe terenuri potrivite pentru edificare de case private, eventuel de fabrici. Paduri de exploatare. O moară systematica.
PRIMESC ori ce comission plata numai in caz de perfectuarea chestii.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.
Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtié bună, legat in jum. pânză şi coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonaţi preţ de favor e L. 200·— cu porto.
Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

ASTRA
PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ŞI LICHERURI
3255
CLUJ, CALEA VICTORIEI 41.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910
TIMIŞOARA

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ

Nr. 17102/923 cons.

Publicaţie

Consiliul oraşu'ui în şedinţa din 18 Decemvrie 1923 a hotărît să dea terenurile de mai jos prin licitaţie publică pe anul 1924 care licitaţie se va ţinea la Administraţia Economică în strada Calea Traian Nr. 19 în ziua de 18 Ianuarie la ora 9 a. m. şi anume:

1.	Parcelele din Agyagdomb de 16 iug.	preţul de strigare			Lei 2425
2.	Teritorul de lângă fabrica Renner	„	„	„	„ 500
3.	Teritorul de 8 iug. din Cetăţuie „Üdülöhely"	„	„	„	„ 4350
4.	Teritorul cu gropi str. Zorilor şi Petroasa	„	„	„	„ 300
5.	Teritorul lângă fabrica Junas şi Nadas	„	„	„	„ 100
6.	Teritorul de 4 iug. între Someş şi Nadas	„	„	„	„ 2400
7.	Teritorul de 1 iug. 906 st. la Calea Feleacului	„	„	„	„ 200
8.	Teritorul din str. Albinei şi Pata	preţul de		„	„ 100
9.	Grădina din str. Moţilor Nr. 54	„	„	„	„ 400
10.	Teritorul de lângă fabrica de beton	„	„	„	„ 660
11.	Grădina din str. Lunei Nr. top. 2325	„	„	„	„ 50
12.	Teritorul „Cioban Sikator"	„	„	„	„ 150
13.	Grădina din str. Bucureşti	„	„	„	„ 100
14.	Teritorul din Bethlen Bástrya	„	„	„	„ 120
15.	Teritorul din dosul Arenei Sportive	„	„	„	„ 150
16.	Teritorul dela Institutul Corector	„	„	„	„ 2000

Cluj, la 31 Decemvrie 1923.

P. primar: **Dr Carpinişan.**

CONSILIUL ORAŞULUI CLUJ

Nr. 19176/1923 cons.

Publicaţiune de licitaţie

In baza hotărîrei Nr. 19176/923 cons. din 14 Decemvrie a consiliului orăşănesc, având în vedere dispoziţiile prevăzute în legea contabilităţii publice, se aduce la cunoştinţa generală că în ziua de 16 Ianuarie 1924 la ora 10 a. m. va avea loc în localul Serviciului de Percepere a oraşului din strada Cogălniceanu Nr. 4, licitaţie publică pentru vânzarea unui stoc de hârtie nefolosibilă imprimate vechi de circa 1500 kgr.

Cantitatea şi calitatea hârtiei se poate vedea în localul unde se va ţine licitaţia.

Preţul se va statori per kgr. şi se va desbate la faţa locului.

P. primar: **Dr Carpinişan.**

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.
TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

De vânzare
case, ville, moşii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician
Cluj,
C. Victoriei 2
Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 985 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Sâmbătă 12 Ianuarie 1924

CLUJ 12 IAN 924 1 h
R C L U J 1. 2825
Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Duplicitate, inconstienta si nepricepere

Atitudinea partidului național în chestia minorităților

Am remarcat, în numărul nostru de eri, lipsa de sinceritate a politicei partidului național față de minorități, așa cum reiese dintr'uun ultim interview acordat de dl Vaida unui redactor al unui ziar maghiar. Fruntașul takisto-național nu s'a mulțumit să răspundă cuviincios și demn unor întrebări destul de îndrăznețe. Necesitatea de a critica și de a compromite e în dl Vaida mai puternică decât orice alt sentiment, și această necesitate pare a fi generală la conducerea partidului național.

Două lucruri sunt de remarcat în politica partidului național față de minorități. In primul rând o complectă lipsă de sinceritate, datorită căreia partidul național apare necontenit sub o îndoită înfățișare. Trebuind să răspundă sentimentului general cu care era întimpinat în vechiul regat, partidul național a fost constrâns să adopte o atitudine oarecum naționalistă. Ceea ce a făcut „România" în chestiunea minorităților contrazicea atitudinea „Patriei", în adevăr, dar era departe de a fi ceea ce numește dl Vaida, „o deraiere" străină de conducerea partidului național.

Și ca o dovadă că așa a fost, stau discursurile de pretutindenea din vechiul regat ale fruntașilor partidului național cari sunt foarte aproape de atitudinea „României".

Faptul că dl Vaida s'a grăbit să desavueze această atitudine, este tipic pentru felul cum înțelege conducerea partidului național să facă politică.

In aceasta poate fi și șiretenie; credem însă că acolo intră și o mare doză de nepricepere politică. In adevăr oricare om politic interogat asupra unei chestiuni care constituie un secret al manevrelor de partid, ar fi putut găsi un răspuns îndoielnic, un răspuns care să nu angajeze nimic și să nu lămurească pe nimeni. Dl Vaida a desavuat pur și simplu și nu și-a dat seama că făcând acest lucru mărturisea mai mult decât ar fi voit dsa să spună cuvintele sale. Mărturisia că partidul național este și rămâne în miezul compoziției sale alături de sentimentele exprimate de „România" față de minorități, și potrivnice sentimentelor de calcul ale conducerii partidului național.

Din această situație se naște în mod firesc aceea lipsă de seriozitate și răspundere bine cunoscute la conducerea partidului național, care duce pe dl Vaida în declarațiile sale de acum și de altădată la denigrarea autorității românești de stat. E în mentalitatea conducătorilor partidului național ceva ce poate fi și ușurință și rea credință, care ne păgubește moralmente și ne îngrijorează. Absența unei politici hotărâte în toate chestiunile mai importante ale vieței politice, ca și lipsa notorie de simț al răspunderei, creiază în jurul conducerii partidului național o atmosferă de grea suspiciune, ceeace pentru un partid politic cu pretenție de guvernare poate fi fatală. Un lucru rămâne sigur. Din toate manifestările partidului național se desprinde o complectă lipsă de orientare politică, ceeace nu poate scăpa observației masselor cari ele dau sancțiunile cuvenite.

Se vor lua măsuri contra ziarelor iredentiste

In altă parte a ziarului nostru ne ocupăm de hotărârea ziarelor ungurești de a remaghiariza numirile românești ale străzilor Clujului. Pentru a informa cititorii noștri despre măsurile ce se vor lua contra instigatorilor iredentiști am ținut să avem a convorbire cu dl prefect al județului.

Cu acest prilej, un domn Mazuchi, care întâmplător se afla în biroul domnului prefect, deși nimeni nu a fost curios să-i afle părerea, a crezut de cuviință să ne jicnească în exercițiul funcțiunei noastre de ziarist, spundându-ne că umblăm după „fleacuri", cu toate că știa că este vorba de înfierarea iredentiștilor cari au înlocuit numele străzilor „Calea Reg. Ferdinand" și „Regina Maria" cu al fostului împărat al monarhiei și al politicianilor maghiari.

Nu ne ocupăm mai pe larg de nefericita mentalitate a celora, pentru cari — probabil — numai afacerile nu sunt „fleacuri". In schimb, am avut satisfacția promisiunei domnului prefect — de aceiași părere cu noi — care a dat cititorilor „înfrățirii" toate asigurările pentru pedepsirea acestui boicot maghiar îndreptat — de asta dată — și contra numirilor românești de străzi.

„Ce știa satul" la Teatrul maghiar

Ieri seara a avut loc la Teatrul maghiar premiera traducerii comediei dlui Vasilescu-Valjan „Ce știa satul".

Amuzanta comedie — al cărei subiect nu-l mai rezumăm fiind cunoscut publicului românesc, a avut parte de o interpretare foarte bună, deoarece rolurile principale — Elisabeta și Grigore Marineanu — au fost susținute de către doi din cei mai distinși artiști ai teatrului maghiar, d-na Poór Lili și d. Lengyel.

Nu putem încheia aceste rânduri fără a spune un cuvânt de bine merituosului traducător d. Kádár Imre, care a ajuns acum la a patra piesă românească tradusă de d-sa în ungurește. Ungurii culți trebue să i fie îndeosebi recunoscători pentru îmbogățirea literaturei dramatice maghiare cu atâtea traduceri de valoare dinfr'o literatură atât de ignorată și disprețuită de dânșii, cum e cea românească.

Conferința Micei Înțelegeri

Eri s'a început, la Belgrad, Conferința Micei Înțelegeri, a cărei importanță întrece cu mult pe a celor precedente pentrucă se vor examina de comun acord raporturile externe ale țărilor care formează Mica Înțelegere cu vecinii lor.

Situația din Balcani, în special ultimele evenimente din Grecia, atitudinea Micei Înțelegeri față de Rusia sovietică vor intra pentru întâia oară în discuția delegaților statelor din Mica Înțelegere.

Desigur că mai ales în chestiunea rusă, adoptarea unei linii de conduită comună față de guvernul sovietic din Moscova tocmai înainte de începerea tratativelor dela Salzburg, e de mare importanță pentru politica externă a țărei noastre.

Cu această ocazie se poate vedea că atât Cehoslovacia cât și Iugoslavia, deși țări slave silite să se abție până acum dela o politică țâțișe cu Rusia sovietică își dau seama că regimul comunismului poate fi un pericol egal pentru toate țările din Mica Înțelegere atât timp cât nutrește aceleași gânduri de cotropire și înglobare a țărilor mici ca și vechiul regim țarist.

Și acest pericol e cu atât mai evident decând nu mai e un secret pentru nimeni că Rusia sovietică lucrează de comun acord cu Germania

Cuvintele lui Litwinof ținute de curând la o paradă militară: „Grâul rus și ciocanul german vor stăpâni în curând lumea" sunt destul de semnificative în această privință.

Recentul tratat încheiat între Franța și Cehoslovacia e menit deasemeni să apropie Polonia de Mica Înțelegere, fiind cunoscute sentimentele de prietenie ce există între republica franceză și cea poloneză.

Dl Beneș va da explicațiuni membrilor conferinței asupra acestui nou instrument defensiv care tinde să consolideze pacea în Europa centrală și după unele știri ale presei din Belgrad un tratat asemănător va fi încheiat între Franța și Iugoslavia.

După cum vedem la Conferința din Belgrad asanarea finanțelor Ungariei și chestiunile de ordin economic rămân de importanță secundară în fața marei probleme care interesează siguranța Micei Înțelegeri, menținerea statului quo din Europa centrală și orientală pentru a se obține pacea necesară consolidărei statelor noui.

Politica defensivă și de proprie conservare în fața unor dușmani comuni, a statelor care formează Mica Înțelegere e cea mai bună chezășie că singur acest element pacific e în măsură să înlăture în Europa centrală și orientală noui conflicte și să vegheze la refacerea și consolidarea ei cât mai grabnică.

Ce dar de Crăciun ne-a adus „Ujság"

Remaghiarizarea tuturor localităților și străzilor românești. In loc de str. Regele Ferdinand—Ferencz József ut. Cerem energica intervenția a autorităților.

Atenția opiniei publice de astăzi este îndreptată numai spre chestiunea evreiască, ca și-cum chestiunea minoritară ar putea fi limitată la o singură categorie a streinilor.

Uneltirile rușilor din Basarabia, ale ungurilor din Ardeal, sânt ca și cum nici nu ar exista pentru ea.

Acești minoritari, fericiți, că preocupările românești sunt de alta natură, consideră că a sosit vremea atât pentru agitațiile și propaganda lor antiromânească, cât și pentru diferite puneri la cale ale scopurilor lor nemărturisite, dar binecunoscute de pricepători. Astfel ziarele partidului maghiar au fost destul de dibace de a se folosi de propaganda antisemită ca de un lucru menit să acopere toate machinațiile lor iredentiste.

Au pornit, deci, o și mai viguroasă și binesusținută luptă contra introducerei și predării limbei românești în școlile minoritare, contra respectării constituției, contra statului și, în general, contra a tot ce e românesc.

Mentalitatea antisemiților filomaghiari a foarte multora dintre spărgătorii de geamuri evreiești, însă în familie vorbitori ai limbei maghiare, a avut ca rod transformarea radicală a mentalității populației și presei maghiare. Unele ziare ungurești, cari păreau anii trecuți adepte le unui scris obiectiv, calm și fără patimă, de un timp încoace sunt de-un antiromânism și de-o temeritate ce face să ne stea mintea'n loc.

Pentru dovedirea afirmației noastre vom aminti următorul fapt. Inainte cu vre-o două săptămâni îndemnasem ziarele maghiare să nu mai întrebuințeze numirile de localități de pe vremea stăpânirii ungurești și să nu mai remaghiarizeze străzile ce azi au căpătat numiri românești.

Ca răspuns la acest îndemn al nostru, *ziarele maghiare au hotărât să nu întrebuințeze nici măcar în mod excepțional numele de localități și străzi românești, neadmițând decât pe cele din timpul lui Tisza István.*

Ca să se arate mai categoric decât toți, confratele „Ujság", de pildă a ținut de cuviință să publice într'un număr întreaga listă a străzilor Clujului, **remaghiarizându-le pe toate, fără deosebire.**

Numele străzilor cu numele Măjestăților Lor au fost înlocuite cu al fostului împărat austro ungar și cu ale politicianilor maghiari. Astfel Calea Regele Ferdinand a fost înlocuită cu „Ferencz József ut", iar în locul străzii „Regina Maria", ziarul „Ujság" a scris „Deák Ferencz utca". Calea Dorobanților a devenit str. honvedului maghiar „Honvéd utca", Calea Victoriei „Kossuth Lajos utca și Magyar utca", Piața Mihai Viteazul „Széchenyi-tér", etc. etc.

Punctul de vedere al iredentiștilor maghiari l'am cunoscut când aceștia au declarat, că pentru aceea folosesc dânșii numirile inexistente de străzi din timpul lui Tisza István, pentrucă **„intenția lor este ca și peste 200 de ani tot numirile cele ungurești să fie în uz".**

Acestei dorințe a lor însă se opune legea românească care — deși neaplicată până acum, din Dumnezeu știe ce motive — prevede apriat obligativitatea numirilor de străzi și localități românești. Aceste legi și ordonanțe au fost călcate zilnic de întreaga presă maghiară și evreiască din Ardeal și nicicând nu s'au aplicat sancțiunile prevăzute.

Totul s'au lăsat baltă, iar batjocura limbei românești a continuat în bună voie, neîmpiedecată de nime și încurajată de complicitatea indiferentismului celor în drept, cari nu și-au făcut datoria să reacționeze și să dea satisfacție statului român luat în râs.

Nu credem, că a rămânea întotdeauna îndărăptul cerințelor legitime ale opiniei publice ar fi vre-un merit prea mare, precum nu ne-a făcut prea multă cinste nici faptul din primii ani de după unire, când ordinul autorităților de a se îndepărta tăblițele de fier cu indicațiile ungurești ale străzilor, a trebuit să fie executat de către însăși cetățenii români ai Clujului.

Cerem deci autorităților noastre să intervină la toate ziarele streine, înterzicându-le odată pentru totdeauna de a mai îndrăzni să întrebuințeze, nici chiar alăturea de cele românești, numirile inexistente azi din timpul de urgie al dominației ungurești. Abaterile dela acest ordin să fie pedepsite sever, arătându-li-se că statul nostru nu înțelege să glumească în chestiunile ce privesc demnitatea dominației românești.

Din partea noastră făgăduim, a nu dezarma, până când ziarele ungurești nu vor renunța la numirile din era trecută, ceia ce nu este altceva decât iredentism deghizat.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAŢII.

— *Dl. Ministru Alex. Lapedatu interesându-se de aproape de starea bisericilor din jud. Cojocna a cerut dlui Prefect Mureşianu să-i facă un raport amănunţit despre nevoile acestor biserici. Dl Ministru a promis importante ajutoare materiale pentru aceste biserici.*

*

Pe ziua de 1 Ianuarie desfiinţându-se directoratul agriculturei din Cluj — funcţionarii cari vor să meargă la Bucureşti vor fi primiţi — restul sunt puşi în disponibilitate. Salariile tuturor funcţionarilor însă au fost plătite şi pe lunile Ianuarie şi Februarie.

*

Suntem informaţi că Consilierul Crainic dela primăria oraşului Cluj a fost dat în judecata unei comisii disciplinare. Pentru a nu da loc la nici o versiune falsă, credem că primăria oraşului ar trebui să dea un comunicat explicativ în această chestiune.

— ***Concertul D-soarei Magda Mohora*** *cu concursul Dlui Săveanu anunţat pe 9 Ianuarie a. c. şi amânat din cauză de boală, se va ţine Vineri 11 Ianuarie a. c. la ora 9 seara în Sala Prefecturei.*

— **Concertul Hevesi Piroska.** Mercuri în 16 Ianuarie la orele 8 seara va avea loc în Sala Collegiului Unitar al III. Concert „Serată Modernă“ al artistei Piroska Hevesi.

Programul mult variat şi interesant este compus din operele celebre ale autorilor Bartok (dansuri româneşti transilvănene), Kodaly, Debussy pe lângă cari se vor executa încă variaţiile originale ale lui Dohnanyi, câteva opere de Reger şi faimoasa fantesie orientală „Islamey“ Balaciezew.

Bilete se pot cumpăra la Lepage

— **Noua lege de organizare judecătoarescă.** In legătură cu noua lege de organizare judecătorească, dl. Şt. Praporgescu, preşedintele Tribunalului Cluj, a făcut unele propuneri pentru mai buna organizare a justiţiei pe teritoriul aparţinând de acest tribunal.

Dsa a propus ca judecătoria Teaca să fie trecută la Trib. Bistriţa, deoarece este situată mult mai aproape de acest oraş de cât de Cluj. Dl Praporgescu a mai cerut înfiinţarea de judecătorii în comunele Orminişul de Câmpie, Cojocna, Jilău şi Ciucea.

— *Cancelaria notarului public Alexandru Breban din Str. Iorga 12 s'a mutat în Str. Iuliu Maniu 6. (Palatul Statusului catolic).* 3253.

*

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

— **Onoratul public** este rugat ca să nu mai dea soţiei mele — cu care sunt în proces de divorţ, — nici un credit în contul meu deoarece nu voi achita nici o sumă.

Cluj, *Gheorghe Cătăniciu*

— Au răscumpărat felicitările de anul nou în scopul măririi fondului pentru ridicarea statuii lui Avram Iancu în Cluj, următorii domni: Dr. Octavian Utalea lei 300, dr. Dionisie Pop 100, dr. Petru Meteş 100, dr. N. Cărpinişeanu 100, Aurel Moga 100, Ioan Ghereş 100.

Comitetul pentru ridicarea statuii le exprimă pe această cale viile sale mulţumiri.

— † **Emil Rebrişorean.** Studentul universitar de la facultatea de medicină şi sublocot. în rezervă, Emil Rebrişorean, a murit la Dej în vârstă de 26 ani. Sincere condoleanţe îndureratei familii.

— **Moartea unui consilier papal.** Din Sereda-Ciucului ne vine ştirea că profesorul de liceu şi consilierul papal Csato Janos a încetat din viaţă.

— **Şcoală închisă.** Şcoala normală ungurească din Deva, nu prea frequentată de şcolarii unguri, cari preferă astăzi să se înscrie la cea românească de stat, a fost închisă în urma ordinului Ministerului de Instrucţiune publică, pe motivul că localul şcolar este necorăspunzător pentru cerinţele moderne şi higienice.

— **Noul prefect al judeţului Odorhei.** Noul prefect al judeţului din săcuime Odorhei, domnul Gheorghe Andrea, a depus jurământul obicinuit şi şi-a luat oficiul în primire.

— **Nenorocire.** Elevul plutonier Ajvasz Kalman originar din Tg.-Săcuilor a căzut în apropierea Sighişoarei din trenul accelerat, deşi acesta era în plină mişcare. Ajungând sub roate, acestea l'au tăiat în două în dreptul pântecelui.

— **Distincţie papală.** Papa a numit pe d. director al teologiei din Alba-Iulia, Kovacs Lajos, de „prelat papal“.

— **Moartea profesorului Csiky.** Lângă Arad, în vârstă de 83 de ani, a încetat din viaţă dr. Viktor Csiky, fostul profesor de drept bisericesc de la Universitatea ungurească din Cluj.

— *Cu onoare aduc la cunoştinţa onoratului public, că mi-am deschis cancelaria avocaţială în Uioara, Str. Axente Sever No. 8,* **Dr. Ionel Rişca, advocat.**

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum“. 3226.

Statuia lui Avram Iancu

De vorbă cu dl notar orăşenesc Ioan Tămaş, secretarul comitetului pentru ridicareă statuiei.

Este o veche dorinţă a tuturor românilor din Cluj de-a avea o statuie care să înfăţişeze pe marele nostru erou naţional Avram Iancu.

Iniţiativa ridicării acestei statui s'a luat în anul 1921 de către actualul primar al Târgul-Mureşului, dl Emil Dandea, atunci consilier orăşenesc la Cluj. In acest scop s'a format un comitet executiv sub preşidenţia dlui general N. Petala.

Pentru a informa cititorii noştri despre starea în care se află azi pregătirile pentru atât de aşteptata statuie, ne-am adresat dlui Ioan Tămaş, notar orăşenesc şi secretar al comitetului ce s'a format în vederea proiectatei opere de artă. Iată ce ne-a spus d-sa:

„Statuia lui Avram Iancu îşi are asigurat locul între clădirea în pregătire a nouei catedrale româneşti şi între ceea a Teatrului naţional. Ea va costa 2 milioane lei şi pentru câştigarea acestui fond am aranjat o mulţime de conferinţe, concerte, serbări populare, reprezentaţiuni de teatru, am pus la loterie tablouri, am lansat liste de colecte în întreaga ţară, adresându-ne autorităţilor, prefecturilor, primăriilor, directoratelor de licee, băncilor, arhireilor, etc.

Deşi apelurile noastre nu au avut ecoul dorit, deşi băncile noastre din Ardeal s'au dovedit mai sgârcite decât chiar şi cele mai mijlocii din vechiul regat, totuşi, astăzi dispunem de lei 600.000.

Dacă instituţiile noastre nu şi-au făcut datoria, oamenii de condiţii mai modeste au arătat o mişcătoare dovadă de jertfă. O parte considerabilă din sumele intrate este datorită colectelor comunale.

Dintre donaţiile mai mari amintim pe cea a primăriei oraşului Cluj, de 50.000 lei, deasemenea a ministerului de răsboiu, care ne a trimes două vagoane de aramă pentru materialul statuiei.

*

Pentru participarea a cât mai multor artişti sculptori, s'a publicat de cu vreme un concurs internaţional al cărui termin era să fie la 1 Septemvrie 1923. La cererea artiştilor însă, în imposibilitate să fie gata cu modelarea statuiei pentru această dată, comitetul a hotărât cu unanimitate amânarea termenului concursului pentru data de 10 Ianuarie, 1924.

Dat fiind însă că în urma neregulatului mers al trenurilor mulţi dintre artiştii de peste munţi ar fi întârziind cu prezintarea modelelor, s'ar impune o nouă amânare de vre-o câteva zile a termenului.

Până acum nu ne-au sosit decât trei modele.

Celor mai bune dintre proiecte li se vor acorda trei premii: de 40, de 20 şi 15 mii lei.

Juriul va fi compus din 11 membrii, între cari vor figura sculptori, profesori universitari, delegaţi ai Ministerului cultelor şi artelor, ai Asociaţiunei, consilieri orăşeneşti, etc.

*

In scopul complectării sumei necesare pentru ridicarea statuiei, ne facem datoria de a îndemna din nou publicul, băncile, autorităţile, etc. româneşti, a contribui cu sume băneşti amăsurate situaţiei materiale a fiecăruia, cari sume sunt a se trimite Secretarului Comitetului executiv, Cluj, str. Cogalniceanu Nr. 4.

Batjocorirea limbei româneşti

Reproducem textual, ca document al batjocurei ce să face limbei româneşti, următoarea reclamă a Varieteului Royal (Blasini): *10.000 lei premiu primeşte acela, cine în Varietul Royal (fost Biasini) care astăzi este cel mai plăcut, cel mai popular şi cel mai intim local de petrecere a Clujului, dacă o poate produce cea mai mică producţie a vetitei familiei mondială Ghicos. E simplu de tot! Intre familia întreagă este mica Emmay de 6 ani ce sărita de moarte în aer.*

Ştiri din Tg.-Mureş

Epidemia de scarlatină

Epidemia de scarlatină care a bântuit în oraşul nostru cu atâta furie, a luat sfârşit în urma măsurilor luate de serviciul sanitar. In ultimele două luni mortalitatea a fost înspăimântătoare, şcolile au fost închise toate din această cauză.

Pentru direcţia reg. c. f. r.

Atragem atenţia serviciului postal al căilor ferate, că în viitor ziarul „Infrăţirea“ să nu mai fie ţinut în magazie, pricinuindu-se prin aceasta mari pagube, iar pe de altă parte cititorii noştri reclamă lipsa ziarului.

Chestia locuinţelor

Oficiul de închiriere local, graţie unei munci intense a reuşit să încuartiereze un număr mare de funcţionari, cari până acum au dus cea mai mare mizerie din cauza lipsei de locuinţă.

Sperăm că d. prefect Maior, preşedintele acestui oficiu va continua cu activitate rodnică greaua misiune luată asupra d-sale.

HOTELUL „ELYSEE PALACE“

din Bucureşti, Calea Griviţei, in apropiere de gara de Nord, 129 camere, construcţie nouă, instalaţiuni moderne, se închiriază camere cu ziua şi cu luna. Rador

3266

PREŢURI REDUSE!

Repertoriul Teatrului Naţional

Sâmbătă 12 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima-oară în această stagiune *„Cafeneaua cea mică“* comedie în 3 acte de Tristana Bernard cu d-nele: V. Cronvald, Jean Landrj, Natalia Ştefănescu, M. Mirian, Ath. Ballj, etc. şi d-nii Dem. Mihăilescu-Brăila, Mişu Ştefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, N. Dimitriu, Psatta, A. Popovici etc.

Duminecă 13 Ianuarie 1924 (matineu) *„O scrisoare pierdută“*.

Marţi 15 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta“* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ştefănescu şi d-nii V. Stănescu-Papa, Neamţu Ottonel, Al. Şerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

2744-2

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

OUA! OUA!

De vânzare oua proaspete în cantităţi mari şi mici!

Pe preţul de

Lei 2·10 bucata.

Vânzare se face in primul rând pentru funcţionari în zilele de 11—13 şi 14 Ianuarie Cluj, Piaţa Mihai Viteazul. In zilele celelalte stă la dispoziţia Onor Public!

Lőrincz Str. Comerşant de Oua, Str. Dubălarilor No 7.

3247

Dunky Kato profesoara de dans

învată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă in orice timp ia locuintă

Cluj, Strada Universităţi 3. Etaj III., 2. (lift este).

Cele mai frumoase cadouri de Anul nou găsiţi la marele

Magazin de bijuterii

Fenyő & Braunfeld

Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3251-I

Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de bijouterii fine, ceasornice de preciziune, argintarie.

Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

Programul senzaţional al **Barului Grădinei de iarnă** din Hotelul Central din cauza **inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.**

Anchetele noastre în Ardeal

LA SATU-MARE

Cum merge românizarea. Gospodăria oraşului. Exproprierea moşiilor oraşului. Bugetul. In Satu-Mare nu mai există nici-o firmă scrisă în ungureşte

Continuând seria anchetelor noastre vom publica azi câteva relatări asupra stărilor de lucruri constatate în Satu-Mare, unul din principalele oraşe ale Ardealului

Se ştie că acest oraş a fost unul dintre cele mai de căpetenie centre ale şovinismului maghiar de pe vremuri şi a continuat să fie încă mulţi ani după unire o citadelă a resistenţei şovine la care după cum se ştie s'au dedat dela unire încoace maghiarii şi evreii maghiarizaţi din Ardeal.

Acest fapt e într-u câteva şi explicabil prin faptul că Satu-Mare în primii ani dela unire nu avea decât cel mult 10 la sută, din populaţie, români.

Mai mult decât atât până acum un an şi jumătate primăria oraşului nu avea decât trei funcţionari români.

Aceiaşi situaţie îngrijirătoare era şi în ceia ce priveşte viaţa comercială şi industrială. Nu vedeai nici o firmă românească, în nici o prăvălie şi în nici o fabrică nu auzeai o vorbă românească. In fine impresia pe care o făcea Satu-Mare, unui străin până acum un an şi jumătate era că e un oraş din Ungaria.

Cum s'au schimbat lucrurile

Datorită sentimentelor patriotice, priceperei şi muncei depuse de autorităţile administrative ale oraşului, această fostă citadelă a şovinismului maghiar şi-a schimbat astăzi în întregime aspectul.

Pe cale paşnică şi fără nici o constrângere ilegală, funcţionarii oraşului cari erau de origină maghiară şi-au însuşit limba românească.

Numărul funcţionarilor români a crescut dela 3 la 29 ceeace este aproape jumătate din numărul total al funcţionarilor primăriei.

In fine la primăria din Satu-Mare nu se mai întâmpină nici o dificultate în ceeace priveşte uzul limbei române.

Mai mult decât atât chiar funcţionarii unguri între ei vorbesc azi româneşte.

*

In ceeace priveşte aspectul centrului oraşului, azi nu mai există nici o firmă scrisă în ungureşte ci toate sunt scrise exclusiv în româneşte.

Numărul comercianţilor români creşte mereu datorită încurajărei pe care aceştia o primesc dela autorităţi.

Gospodăria oraşului

In ceeace priveşte gospodăria oraşului aceasta a fost atinsă foarte simţitor în bunul ei mers prin aplicarea reformei agrare expropriindu-se 5000 de jugăre cadastrale teren cultivabil care aducea oraşului un venit anual de peste 4 milioane lei.

Despăgubirile pe cari o să le primească primăria dela stat pentru acest pământ se urcă la suma de 4 milioane şi jumătate.

Până acum primăria n'a luat nici o hotărâre în ceeace priveşte modul cum vor fi fructiii cate bonurile date de stat ca despăgubiri pentru moşiile expropriate.

Primăria oraşului Satu Mare a a cerut ministerului să scutească de expropriere 500 de jugăre in dispensabile oraşului pentru apaduct, canalizare, abator, cimitir etc.

In ceeace priveşte pădurile oraşului cu o întindere de 10.000 de iugăre, acestea n'au fost încă expropriate.

Regiunea silvică a propus ca 4.200 de jugăre din aceste păduri să rămâie pentru oraş, iar din rest să se formeze păduri comunale rurale. Având în vedere că aceste păduri ale oraşului sunt absolut indispensabile desvoltărei lui, se crede că comitetul agrar nu va expropria mai mult din ele.

Oraşului Baia-Mare i-s'a lăsat 6000 de jugăre de pădure.

Bugetul oraşului

Consiliul comunal a întocmit un buget al oraşului, propunând să li se aprobe pe anul în curs 34 milioane.

Bugetul, ajuns la ministerul de interne, unde s'a putut constata că a fost făcut fără nici o exagerare, a fost redus numai cu 3 milioane — rămânând astfel să însumeze 31 milioane,

In numărul viitor vom continua ancheta publicând darea de seamă asupra mişcărei culturale din Satu-Mare şi asupra situaţiei din judeţ.

Alfio.

Incurajarea industriei naţionale

Situaţia financiară a ţărei depinde de modul cum vom şti să ne consolidăm situaţia economică — a spus d. ministru de finanţe Vintilă Brătianu, putinţa unei îmbunătăţiri continuie a finanţelor, fiind în legătură directă cu valorificarea izvoarelor de bogăţie de cari ţara noastră dispune cu prisosinţă. După cum şi în trecut partidul liberal a fost în fruntea mişcărilor de consolidare economică prin înfiinţarea de bănci populare, obştii, cooperative etc., tot astfel şi astăzi această grijă se arată a fi una din cele mai de căpetenie pentru el, cu toată lupta aprigă ce o are de dus împotriva partidelor adverse.

Naţionalizarea subsolului, noul regim al agriculturei pentru sporirea producţiei, organizaţia muncei, intensificarea comerţului internaţional etc. sunt atâtea probleme, pe cari guvernul actual le pune în practică pentru refacerea economică cât mai eficace a României întregite.

Crearea creditului industrial, care pune la îndemâna marei şi micei industrii din România capitalurile necesare pentru o desvoltare cât mai prielnică a industriei noastre e încă una din operile de încurajare ale economiei noastre naţionale, pe care o săvârşeşte partidul liberal.

Prin crearea creditului industrial se urmăreşte nu numai asigurarea producţiunei şi naţionalizarea întreprinderilor, ci şi înfiinţarea de industrii noui.

Paralel cu mijloacele financiare care se pun la dispoziţia industriei noastre naţionale, guvernul înţelege să dea o deosebită importanţă învăţământului pregătitor pentru înfiinţarea noilor industrii.

Bugetul actual al Ministerului de Industrie arată avântul pe care l va lua în ţara noastră învăţământul aplicat. S'au creiat 12 şcoli profesionale de fete, 24 şcoli de meserii, 12 şcoli comerciale, adecă mai mult decât s'a creiat în ultimii 20 de ani.

Toate aceste şcoli sunt înzestrate cu internate pentru copiii săraci şi în special pentru copii de săteni.

Realizarea acestei opere e încă o dovadă că guvernul nezdruncinat de agitaţiile şi calomniile opoziţiei lucrează fără şovăire la refacerea şi consolidarea statului.

Imobile dotale ale ofiterilor

In atenţia dlor miniştri de război şi justiţie. Scrisoarea unui ofiţer superior

Primim următoarele rânduri pe care le dăm publicităţii, socotind dreaptă cauza:

Domnule Director!

Vă rog să publicaţi în ziarul Dvoastră următoarele rânduri pe care le adresez Domnilor miniştri de Război şi Justiţie, cu rugămintea de a face ca noua lege a chiriilor, să scutească de un tribut greu şi foarte nedrept, pe care ofiţerii activi căsătoriţi sunt siliţi să-i dea fără număr dela încercarea războiului şi până astăzi. Este vorba de prelungirea contractelor de închiriere ale imobilelor dotale aparţinând ofiţerilor activi.

Se ştie că dintre ofiţeri, acei care suferă mai mult greutatea vremurilor de astăzi, sunt ofiţerii căsătoriţi, care au şi câte doi-trei copii.

Domnul Ministru Vintilă Brătianu a spus fiind vorba de salariile funcţionarilor, că nu poate da mai mult din budgetul statului. Eu înţeleg prea bine că de unde nu este, nimeni nu poate lua, iar şi legiuitorul trebue să înţeleagă, că din averea ofiţerului căsătorit nu se poate lua. Şi cu toate acestea să ia mereu, se ia un drept al ofiţerului căsătorit, acela de a beneficia cum crede de venitul imobilului său total, care trebue să fie lăsat la dispoziţia ofiţerului proprietar.

Ar fi de dorit să înceteze această nedreptate ce se face de 5 ani unei categorii dintre ofiţerii căsătoriţi şi prin noua lege să se stabilească neapărat că contractele de închiriere ale imobilelor dotale, aparţinând ofiţerilor activi nu beneficiază de o nouă prelungire.

Am adresat prin presa cinstită această rugăminte Domnilor Miniştri, pentru ca toată lumea care o citeşte să ia cunoştinţă de această propunere şi să lupte pentru întâptuirea ei.

Sunt convins că nici un om de bine nu va judeca rău această propunere, menită pe de o parte să uşureze viaţa grea a unora dintre ofiţerii căsătoriţi, iar pe de altă parte să le permită posibilitatea să repare imobilele dotale, care stau în pragul ruinei.

Un ofiţer superior

Repertoriul Teatrului Maghiar

Sâmbătă matineu: „Frumoasa Helena". (Preţuri reduse. Seria 201.)

Sâmbătă seara: „Romeo şi Iulia" (din ciclul shakespearian. Cu distribuţia nouă a rolurilor. Conferează drul Eugen Janovics. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 31. Seria. 202.)

Presa maghiara

Isprăvile lui Héjjas Iván

Atentatul cu dinamită dela Csongrad — scrie „Ujság" — mai preocupă încă opinia publică maghiară. Cercetările au descoperit nenumărate urme referitoare la atentatele politice din ultimii patru ani.

S'a constatat, că atentatele erau plănuite şi puse la cale dela Budapesta. La locuinţa atentatorului dela Csongrad, locotenentul Piroska, s'au găsit într'un butoiu cu fund dublu instrucţiunile şi ordinele lui Héjjas Iván referitoare la organizarea unor „brigade volante", descoperindu-se, că dânsul era în strânse legături cu secţia „apărării naţiunii" a societăţii „Ungurilor cari se deşteaptă".

„Incăpăţinatul domn Anghelescu..."

Faptul că dl ministru Anghelescu nu a revocat cu totul ordinul de a se introduce în şcolile maghiare predarea limbei române, a indispus foarte mult partidul maghiar care spune următoarele prin oficiosul său „Ellenzék".

„Faţă de încăpăţinarea ministrului Anghelescu de a-şi menţine ordinul iniţial, trebue — cu cea mai mare bunăvoinţă (!) — să clătinăm din cap. Ori în ce parte a lumei ne-am arunca privirile, nicăieri un vedem împrejurări cari ar putea justifica o asemenea încăpăţinare. Lloyd George de pildă, vrea să'şi salveze simpatiile cu o schimbare de atitudine, ceeace îi aduce foloase destul de mari. Deasemenea, Poincare este făcut atent că menţinerea conduitei sale de până acum i-ar face mari neplăceri pentru viitor".

„Cu toate acestea, dl ministru de instrucţiune se leagă orbiş de ordinele emise, fără să se mai gândească la pacea sufletelor. Această atitudine încurajează subalternii dsale să execute ordinele şcolare prin foc şi sabie şi prin toate iadurile . . ."

„Reprezentanţii biserilor vor întreba de acum: *Ce e de făcut? — Vor da din umeri şi vor declara că ordinele sunt inaplicabile, iar o parte din ele sunt contra autonomiei şi contra drepturilor omului*".

Introducerea limbei româneşti în şcolile ungureşti nu poate să fie contrară drepturilor omului, iar şcolarilor unguri le va fi de cel mai mare folos în viaţă. Când ei vor creşte mari, vor avea cuvinte de reproş pentru acei părinţi ai lor, cari din ură oarbă faţă de români, au dus o atât de nesăbătuită campanie contra limbei statului.

Organizarea partidului maghiar

Citim în „Temesvári Hirlap":

„Partidul maghiar vrea să organizeze întreaga societate ungurească. In fiecare sat vrea să-şi aibă organizaţiile lui. De-asemenea, se vor organiza şi localităţile populate de maghiari din Bucovina şi Moldova. In toate aceste locuri vrem să înfiinţăm biblioteci, asociaţii industriale sau economice, coruri, etc."

— Şi se va arunca semânţa urei faţă de tot ce e românesc, — adăugăm noi, dumiriţi asupra rosturilor acestui partid, care în România mare un urmăreşte decât distrugerea organismului nostru de stat.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Programul Cinematografelor

Cinema Select

Sâmbătă, 12 Ianuarie:
Senzaţie literară şi artistică!
Casa misterului
Seria II.

Cinema Urania

Sâmbătă, 12 Ianuarie:
Casa misterului
Seria I.

Cinema Apollo

Sâmbătă, 12 Ianuarie:
Casa dispărută
Extraordinară dramă de aventuri în 6 acte. In rolul principal neintrecutul detectiv american. HARRY PIEL.

Sâmbătă 19 Ianuarie 1924

In saloanele hotelului Central va avea loc

Primul Bal Mascat şi Costumat

organizat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Saloanele vor fi feeric iluminate şi decorate în stil artistic.

Premii în valoare de **5000 lei** se vor acorda pentru cele mai frumoase şi originale costume şi măşti.
Tot Clujul aşteaptă cu nerăbdare **Balul Presei**, care va fi cel mai strălucit bal din acest sezon.

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA" este minimală.

România Ministerul Instrucțiuni. Inspect. Reg. Cluj

Nr. 10975/923

PUBLICAȚIUNE

Ministerul Instrucțiunii prin ordinul Nr. 140.005 din 21 Dec. 1923 a stabilit situația candidaților prezentați în fața comisiunii examenelor de capacitate ce a funcționat pe lângă Universitatea din Cluj precum urmează:

A) Cursiștii admiși la examene: 1. Bara Victoria, 2. Balcaș Iacob, 3. Berindan Ecatarina, 4. Biliboacă Gh., 5. Bocca Epaminonda, 6. Bobletec Octavian, 7. Boeriu Valeriu, 8. Botezan Horea, 9. Cadar Maria, 10. Căpățână Aurel, 11. Chifor Victoria, 12. Chitta Iulian, 13. Ciumaș Samoilă, 14. Comănescu Emanoil, 15. Cornea Emil, 16. Cotoșman Gh., 17. Csahur Emilia, 18. Cucuiu Letiția, 19. Dalea Cornelia, 20. Dejmar Victor, 21. Donășneanu Nicolae, 22. Dragomir Eugenia, 23. Duhaz Petre, 24. Epure Emil, 25. Fekete Ioan, 26. Fetche Gizela, 27. German Petru, 28. Henția Cornelia, 29. Isaiia Cimpoca, 30. Iacob Ioan, 31. Iacob Victor, 32. Kellner Ana, 33. Lupescu Remus, 34. Maior Cornelia, 35. Merenuțiu Dionisie, 36. Molnar Sabina, 36. Muntean Miți, 38. Mureșan Al., 39. Neamțu Aurora, 40 Pașca Livia Iavandovsky, 41, Peutsch Adelheid, 42. Petrovici Paulina, 43. Pop Ioachim, 44. Pop Nicolae, 45. Pop-Teodor-Corvin, 46. Popa Romul, 47. Popoviciu Sylvia, 48. Radu Ioan, 49. Roșca Ortensia, 50. Suciu Ioan, 51. Tașca Cornelia, 52. Tănase Ioan, 53. Timbușiu Iosefine, 54. Țarină Gh., 55. Veliciu Cheorghe, 56. Windhager Bruno, 57. Bolboca Ioan.

B) **Universitari admiși pentru complectarea examanelor.** (Pentru admiterea la examenele fundamentale de limba română vor produce dovada, că au urmat două semestre la această materie): 1. Bako Coloman, 2. Bereczk Ludovic, 3. Csapoti Ludovic, 4. Deak Iuliu, 5. Erdősi Vilma, 6. Kavași Iuliu, 7. Iaszonscky Iosif, 8. Keczmar Ștefan, 9. Kovats George, 10. Lengyel Emeric, 11. Loky Eugen, 12, Lőrinczy Margareta, 13. Mille Kohn, 14. Neubarth Ladislau, 15. Obernic Etelca, 16. Pandrea Eftimiu, 17. Takács Iosif, 18. Todor Iosif, 19. Toma Coriolan.

Pentru candidații trecuți pe tablourile A. și B. se vor întocmi comisiuni speciale.

C) **Universitarii cu diplome de profesori cari doresc să treacă de a treia specialitate** (vor fi admiși numai dacă vor face dovadă că au urmat patru semestre la materia respectivă): 1. Baktai Adalbert, 2. Borger Gustav, 3. Duldner Gustav, 4. Holitzer Iuliu, 5. Kepp Frederik, 6. Salmen Norbert, 7. Schuller Paulina, 8. Sava Cristofor, 9. Wandschneider Ion.

Acești candidați se vor prezenta în fața comisiunei dela București.

D. Candidații de profesori de religie: 1. Bonațiu Ioan, 2. Călăuz Ilie, 3. Doroș Nic., 4. Medrea Const., 5. Muntean Galacțion, 6. Saftu Eugen, 7. Straja Andrei.

Acești candidați se vor prezenta în fața comisiunei dela București

E) Universitarii cari pot fi înscriși la examene de capacitate numai după ce vor obține diploma de licență conform noului regim: 1. Bertalan Carol, 2. Bujk Bela, 3. Candale Anchidim, 4. Contrea Aurel, 5. Dobrota Octavian, 6. Helbert Elner, 7. Hofbauer Ana, 8. Kacsur Ioan, 9. Kadar Zoltan, 10. Niculescu Emil, 11. Rădulescu Ioan, 12. Schuster Richard, 13. Thudt Iohan, 14. Văcărescu Mihail.

F) Candidații cursiști excluși dela examene: 1. Alexa Elena, 2. Armenca Ernest, 3. Berand Antonine, 4. Blaga Eugenia, 5. Blaga Felicia, 6. Bugner Otilia, 7. Comșulea Ioan, 8. Duca Partenie, 9. Dudaș Agneta, 10. Dunca Eleonora, 11. Floașiu Dumitru, 12. Frâncu Alex. 13. Ioanovici Teofil, 14. Körmendy Gh. 15. Martin Octavia, 16. Matyás Celestine, 17. Onu Iuliu, 18. Otonoga Cameliu, 19. Pal Elisabeta, 20. Pop Victoria, 21. Precup Gavril, 22. Rațiu Leontina, 23. Rebreanu Vastlie, 24. Sandu Elena, 25. Suciu Sinefta, 26. Scheli Ilie, 27. Tomi Lucian.

G) Candidații cu situația nelămurită neavând actele în regulă: 1. Gitla Aurel, 2. Lax Angel, 3. Măreulețiu Nicolae, 4. Moldovan Virgil, 5. Seebacher Hans.

Acești candidați vor fi admiși la examenele ce se țin la București numai după ce vor prezinta toate actele în regulă.

Pentru informațiuni mai detailate ce privește situația fiecărui candidat în parte și examenele ce urmează să depună, cei interesați vor avea să se adreseze Inspectoratului Regiunei Școlare din Cluj sau Inspectoratelor regiunilor școlare respective.

P. Inspector șef:
ss. Dr Valeriu Seni.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și *America*

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

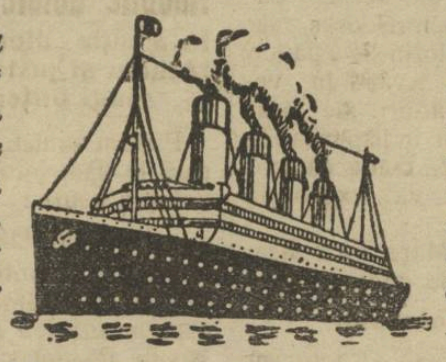

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa de sud și Apusană etc. etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

No. 1—924.

Publicațiune.

Teritoarele de vânat a Comunelor Valcaul unguresc, Călățele, Finciu să vor da prin licitație publică in arinda pe 6 ani.

Ziua licitați in Valcaul unguresc 14 l. c. a. m.
„ „ Călățele 16 l. c. a. m.
„ „ Finciu 19 l. c. a. m.
la 10—10 oare.

Prețul strigării 300—300 Lei Vadiu: 10%.

3269 Secretar cerc: INDISCIFRABIL.

Intreprindere Mare Angajeaza calfă care să fie versat in vânzare de ghete

!

și să stie Romaneste și Ungureste

Ofertele se trimit la Administrația Ziarul INFRĂȚIREA sub Deviza **„VERMATA".**

Pungi, saci de hartie la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-7.

Reclame este sufletul comertului

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

CĂRTI românești, franceze **ilustrate** pentru **copii** la Librăria **Lepage, Cluj.** 14

De piața comunei Sălișteu (jud. Sibiu)

de vânzare

o casă cu local de prăvălie, pivnițe, magazii și edificii economice.

3264

Doritorii a se adresa la **J. STEFLEA Cluj,** Căsuța Postala 54, sau SIBIU, Piața Mare 18.

Agentură de intermediare pentru imobile și afaceri comerciale

DANZINGER

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 20.

DE VÂNZARE: case familiare, vile, gradini moderne, ocupabile. Moșii, pământuri aratoare, fânațe terenuri potrivite pentru edificare de case private, eventuel de fabrici. Paduri de exploatare. O moară systematica.

PRIMESC ori ce comission plata numai in caz de perfectuarea chestii.

Publicațiune de licitație.

Se aduce la cunoștința grălă că în 5 Februarie 1924 oare 11 a. m. se va tinea licitația la Serv. Techn. Ig. din Str. Memorandului No. 1 ptr. darea în intreprindere montarea a 24 sobe de teracote la Ospiciul de siguranta din Sighetul Marmatiei.

Ofertele se pot inainta până în 5 Februaria a. c.

Informațiuni mai detailate se pot primi la Serv. Techn. Ig.

Dir. Reg. XI. San. Delegat cu Serv. Techn.
Dr. Titu Jonescu. 3265 **Ing. Ivașcu.**

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA

Anul IV. No. 986 10 PAGINI • 2 LEI • 10 PAG[illegible] Dumineca 13 Ianuarie 1924

R CLUJ I. 4686

13 IAN 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Infrăți[illegible]

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 3 LUNI 60
PE 1 AN pentru autorități . 480

1924

Este, de sigur, întâiul an, dela război încoace, în pragul căruia ne simțim mai voioși și mai aplecați spre optimism cu privire la soarta și viitorul acestei țări. Căci din cei cinci ani câți au trecut dela marea învolburare, n'a fost unul care să nu se deschidă mohorât, aducător de îndoieli și prevestitor de noui și grele încercări. In fața fiecăruia, ne simțiam sufletul chinuit de o teamă nelămurită, ca și cum ne am fi găsit în preajma unei catastrofe care întârzie, dar care se lasă mereu presimțită. Atât de cumplită fusese sguduirea războiului, în cât nimeni nu îndrăznia să creadă că șirul nenorocirilor s'a încheiat. Speriați de cutremurul prin care trecusem, ni se părea că la fiecare pas ne pândește o nouă încercare. Nimic în jurul nostru nu ne dădea sentimentul că ne aflăm în siguranță. Părea că totul stă gata să se prăbușească, iar noi, chinuiți de groază, căutam mereu un adăpost pe care nu-l găsiam nicăieri. Cinci ani de-a rîndul, aceasta a fost starea sufletească a unui întreg popor. Și ea nu poate fi alta.

Gândiți-vă numai la ce eram în 1919. O țară de abia ieșită din război, din care jumătate purta urmele unui istovitor regim de ocupație. Pretutindeni gospodării părăduite, averi nimicite, rosturi fărâmate și inimi covârșite de durere. Ori unde te întorceai, nu vedeai de cât ruine, doliu și desperare. Ce tărie de suflet ne-ar fi trebuit, prin urmare, ca să ne putem păstra cumpătul în mijlocul atâtor dureri! Dar la ruinele din afară, s'a adăogat și ruina energiilor sufletești, — și aceasta a fost cea mai mare dintre nenorocirile care ne-au izbit după război.

Căci din pricina descumpănirii sufletelor, demagogia politică a putut să se desvolte în voie agitând mulțimile îndurerate. Atunci au răsărit pe rând averescanismul, comunismul și țărănismul, care nu erau de cât ultimii corbi ai războiului veniți să se înfrupte din durerile obștești. Țipete sinistre au pornit să se ridice din mijlocul ruinelor.

Erau țipetele demagogiei care se silia să scoată cât mai multe beneficii politice de pe urma dezastrului în care ne aruncase războiul. Și descumpănite sufletește mulțimile ascultau, credeau și se lăsau amețite de cuvântul agitatorilor care proclamau revoluția la toate răspântiile. Au fost atunci vremuri de demență colectivă când o întreagă țară își căuta alinarea durerilor în puterea magică a cuvintelor. Era de ajuns să rostești cuvântul de democrație, și fiecare avea ilusia ică în fața lui s'a deschis paradisul tutulor fericirilor sociale. Și totuși, ruinele stăteau nemișcate, suferințele se îngrămădeau mereu și sărăcia creștea cu fiecare zi. Pentrucă, așteptând miraculele făgăduite de agitători, nimeni nu vroia să se apuce de muncă. Țăranii așteptau pământ, dar nu înțelegeau să muncească pe cel pe care-l aveau; lucrătorii așteptau o nouă ordine socială, și, până s-o aibe, refusau să muncească în cea existentă.

Așa era în 1919, și cine știe unde am fi ajuns dacă în mijlocul destrămărei sufletești de atunci nu s'ar fi ridicat la timp politica de optimism și de îmbărbătare făcută de partidul liberal.

Combătând curentele disolvante, înfruntând demagogia și rezistând până la capăt valului de rătăcire care se abătuse asupra maselor populare, acest partid a făcut necontenit apel la cumințenia poporului nostru și a propagat încrederea în energia și însușirile noastre naționale. Când alții cultivau agitațiile, el a îndemnat la muncă; când alții propagau desperarea, el a propagat credința în propriile noastre puteri. In mijlocul descurajării și rătăcirii generale, el a fost singura școală de energie și optimism la care o întreagă societate a învățat să-și organiseze puterile și să le îndrepte spre munca creatoare. Resultatele acestei politici le culegem astăzi când, pentru întâia oară dela războiu încoace, putem saluta cu încredere și voioșie începutul unui nou an. Nimeni nu mai crede astăzi în miracolul transformărilor revoluționare. Sufletele au reintrat în matcă, oamenii s'au asternut pe muncă, agitatorii au început să dispară și țara întreagă se simte statornicită în rosturile ei bine și definitiv lămurite.

De aceia, anul care vine e cel dintâi pe care-l primim nu cu temere și îndoială, ci cu credința deplină că el va însemna un pas și mai hotărâtor în opera de consolidare a României.

Roadele unui an de guvernare

In pragul anului nou, situația țărei noastre atât în ce privește gospodăria internă cât și relațiile cu străinătate e fără îndoială din cele mai satisfăcătoare, datorită muncei nepregetate a guvernului actual desfășurată cu tact, liniște și prevedere, ale cărei roade reale și evidente îndreptuesc speranțe și mai mari pentru viitor.

Evenimentul politic cel mai deseamă, pe care anul 1923 îl înscrie în marea carte a destinelor României, este reforma Constituției menită să dea țărei adevărata formă de organizație, în care să se miște noul stat românesc.

In legătură cu noua reformă a constituției potrivit nevoilor neamului românesc întregit, străduințele guvernului s'au îndreptat spre reorganizarea și consolidarea gospodăriei dinăuntru a țărei.

Printr'o politică de ordine și de economii și prin o intensificare a mijloacelor de producție ale țărei s'a putut ajunge astfel atât la întocmirea unui buget care să satisfacă nevoile țărei, dând și însemnate excedente bugetare, cât și la refacerea creditului românesc în străinătate.

Prin conversiunea bonurilor de tezaur externe s'a ajuns să se reabiliteze situația financiară a statului nostru, așa de greu sdruncinată în cei patru ani de adevărat haos politic ce au urmat războiului.

Excedentele bugetare au permis guvernului să îmbunătățească în mod simțitor situația funcționarilor, cărora le-a acordat de când a venit la cârma țării mai mult de 2 miliarde lei, fără a recurge la credite extraordinare.

Reorganizarea finanțelor țărei a și avut influențe binefăcătoare asupra îmbunătățirei valutei; astăzi leul nostru e deplin stabilizat și în creștere continuă chiar față de valutele forte.

In afară de aceasta o serie întreagă de legi bine chibzuite ca: naționalizarea subsolului, un nou regim al agriculturei pentru sporirea producției, organizația muncei, creiarea creditului industrial etc., au contribuit la refacerea economică a țărei.

Dacă adăogăm apoi desăvârșirea operei de împroprietărire în noile provincii, însănătoșirea finanțelor interne prin impozite ușor de încasat, marea desvoltare a căilor de comunicație care a dat un nou avânt comerțului nostru, cât și grija ce a arătat-o guvernul pentru promovarea culturei poporului prin opera clădirilor școlare avem tabloul unei activități cât se poate de rodnice, menite să normalizeze, să consolideze și să unifice statul nostru.

Nu mai puține succese politice au înregistrat în acțiunea lor, conducătorii actuali în politica externă a țării. Rolul României la Conferința dela Lausanne, participarea sa activă la discuțiile pentru acordarea unui împrumut Ungariei, înăirirea legăturilor de prietenie cu vecinii au ridicat în fața străinătății autoritatea țării noastre, dându-ne posibilitatea să arătăm că urmăm cu consecvență, o politică pacifică și de demnitate națională și asigurându-ne un rol important în asigurarea păcei mondiale.

Roadele muncei desfășurate în anul ce-l încheiem au fost atât de apreciate de opinia publică neîntinată de patimi politice, în cât ne dau dreptul de a aștepta în anul ce vine continuarea acestei munci atât de spornice pentru țara noastră, dorind ca și opoziția să contribuie prin munca sa în parlament la înfăptuirea operei guvernului, părăsind acțiunea negativă și de demagogie anarchică de până acum, care nu poate fi decât dăunătoare binelui obștesc.

Situația internațională

Politica externă în 1923

Anul 1923 a fost unul din cei mai bogați în evenimente externe dela armistițiu încoace și totodată plin de surprize, datorite tocmai marei revoluții sociale, prin care trec toate țările de pe urma unei zguduiri așa de uriașe ca a marelui războiu.

Anul ce s'a sfârșit acum a fost dominat în special de două mari chestiuni: acea *a reparațiunilor* și aceea a evenimentelor de politică internă ce au însemnat o *schimbare de regim* în Grecia, Spania și Bulgaria.

Vin apoi *încheierea păcei dela Lausanne, incidentul italo-grec și criza societății Națiunilor, problema rusă cât și rolul din ce în ce mai preponderent ce și-l afirmă în concertul european, Mica Înțelegere.*

Chestiunea reparațiunilor

Chestiunea reparațiunilor a ocupat primul plan al preocupărilor europene. Politica de intervențiune a Franței în Ruhr a adus rezultate satisfăcătoare, mai ales dacă privim bilanțul pasiv al celor trei ani precedenți. Germania s'a văzut silită să capituleze, toți conducătorii ei fiind de acord că rezistența pasivă n'a avut alt rezultat, decât că adus-o pe pragul unui adevărat faliment economic și financiar.

Problema reparațiunilor nu va putea fi însă rezolvită desigur atât timp cât nu se va putea găsi un acord între concepția economică și politică a Angliei și interesele specifice ale Franței, cât și prin participarea la discuțiuni a Statelor-Unite.

Schimbările de regim din Grecia, Spania și Bulgaria. Succesul laburiștilor în Anglia

Revoluțiile din Grecia și Spania, ca urmare a mișcărilor la fel ce au avut loc în Italia și Turcia arată că deși hărțuite de uriașele greutăți creiate de războiu, popoarele se redeșteaptă spre o viață nouă de renaștere națională și de purificare morală. Spre deosebire însă de revoluțiile din trecut, cele de astăzi însemnează un triumf al individualismului asupra forțelor colective și sunt îndreptate nu împotriva șefilor de stat, ci împotriva guvernelor. Incontestabil că de pe urma lor parlamentarismul trece printr'o criză, căci nouii șefi ce au înlocuit guvernele prin noua evoluție politică au ajuns adevărați dictatori, suveranitatea lor întrecând pe a capului statului.

Această dictatură i-a fost fatală lui Stambuliski, care voise să transforme Bulgaria într'un paradis țărănist cu tendințe vădit comuniste; pe când pentru Mussolini, care a știut la timp să se despartă de o politică sectară, armonizând toate clasele sociale n'a însemnat decât un succes continuu în refacerea Italiei și o mărire a popularității sale.

Crize politice interne au mai avut deasemeni loc în Polonia, unde guvernul cu elemente prea eterogene n'are mulți sorți să dăinuiască și în Anglia, unde s'a afirmat încă odată cât de puternic este parlamentul în viața constituțională. Infrângerea cabinetului Baldwin în alegeri a însemnat triumful principiului liberului schimb asupra celui protecționist, pe care voia să-l inaugureze în politica economică a Angliei, partidul conservator.

Ea a mai arătat că partidul laburist poate sta pe picior de egalitete cu cel liberal și conservator, fiind în stare să-și asume răspunderea unei guvernări care e foarte probabil să o obție odată cu începutul anului ce vine.

Pacea dela Lausanne. Incidentul italo-grec și criza Ligei Națiunilor

Pacea dela Lausanne a însemnat un succes incontestabil al politicei de redeșteptare națională pe care a inaugurat-o Mustafa Kemal Pașa și o scădere a prestigiului Aliaților în chestiunile cari privesc Orientul. Deși tratatul din Sévres a suferit prin această pace însemnate modificări, modul cum ea a fost încheiată evită pericolul unui nou război în Orient și termină turburările din Balcani, datorite antagonismului dintre Bulgari și Greci, atât timp cât aceștia din urmă ar fi fost stăpâni pe litoralul Asiei mici.

Incidentul italo-grec a dat naștere unei crize în situația Ligei Națiunilor. Mussolini a refuzat arbitrajul Ligei Națiunilor în acest diferend, care a fost tranșat de conferința Ambasadorilor după dorința Italiei. In urma lui Italia se afirmă din ce în ce mai mult ca putere de primul rang în Europa, spre marea părere de rău a Angliei care vede în acest succes o micșorare a prestigiului său în Mediterana.

Liga Națiunilor își urmărește încă cu succes scopurile în ceeace privește opera de construcție și de consolidare a statelor după război și exemplul cel mai bun în această privință e desigur însănătoșirea Austriei.

Problema rusă și rolul Micei Intelegeri

Participarea Rusiei sovietice la conferința dela Lausanne a fost primul pas pentru reluarea relațiilor diplomatice dintre această țară și guvernele țărilor europene.

Cruda experiență a comunismului se apropie de sfârșit și ultimele lui manifestări arată că Rusia nu e departe de a și instaura o constituție democratică prea puțin convertită de ideile comuniste.

Inainte de a putea conta ca factor economic pentru refacerea Europei, Rusia devine iarăși un

(Urmare pe pag. II)

Politica externă în 1923

Continuare de pe Pag. I.

însemnat factor politic. Relaţiile diplomatice au şi fost reluate cu Anglia şi Italia, apoi cu Polonia şi în curând conferinţa dela Salzburg poate să aducă şi o reluare a acestor relaţii şi cu ţara noastră.

Din ce în ce mai important se arată rolul Micei Înţelegeri atât în ce priveşte menţinerea păcii în Europa centrală şi orientală, cât şi rezolvirea problemelor de interes general european.

Conferinţa dela Sinaia a arătat că statele din Mica Înţelegere înţeleg să lucreze de deplin acord în tot ceeace priveşte politica lor externă şi acestui acord se datoreşte în mare parte alegerea d-lui Beneş în Consiliul Ligei Naţiunilor.

Tratatul de alianţă dintre ţara noastră şi Polonia şi e menit să apropie şi mai mult această ţară de Mica Înţelegere, iar tratatul francez cehoslovac încheiat de curând înseamnă un succes necontestat al marei noastre prietene, Franţa în politica sa faţă de statele noui din Europa.

Aceasta este situaţia internaţională a Europei în momentul când anul cel nou îşi deschide zăgazurile, odată cu conferinţa dela Belgrad, ale cărei roade vor fi desigur printre cele mai însemnate contribuind la refacerea Europei şi la menţinerea păcii, spre o cât mai perfectă armonizare a intereselor internaţionale.

INFORMAŢII

— **D. ministru Lapedatu la Oradea-Mare.** Azi dimineaţă cu acceleratul a trecut spre Oradea-Mare, d. Alexandru Lepădatu ministrul cultelor şi artelor spre a înmâna înalţilor prelaţi din acel oraş decoraţiile oferite de M. S. Regele.

Mâine seară d. ministru se va înapoia la Cluj, Luni dimineaţa va asista la serviciul religios şi apoi va merge la reşedinţa P. S. S. Episcopul Ivan al Clujului spre a-i înmâna decoraţia oferită de către M. S. Regele. La această serbare vor lua parte toţi şefii autorităţilor militare şi civile, parlamentarii aflaţi în localitate precum şi toţi membrii consistorului.

— *Magazinul Dick Str. Regina Maria No. 5 Sâmbătă începând dela orele 6½ şi mâine Duminecă toată ziua e deschis.*

— **Serată dansantă.** Studenţimea română din plasa Aleşd aranjează în ziua de Ianuarie 1924 o serată dansantă, ce va avea loc în sălile restarantului „Elisabeta". Biletul de familie este 80 de lei, cel de persoană de 30 lei. Venitul net este destinat pentru complectarea bibliotecii române din Aleşd.

— **Donaţia d-lui ministru Lapedatu.** D. Alexandru Lapedatu ministrul cultelor şi artelor a donat suma da 10 000 lei bisericei din Boiţa-Mare şi 5000 lei bisericei din Criştior.

— **Un monument pentru aviatorii căzuţi.** Aviatorii grupului 2 din Cluj au luat admirabila iniţiativă de a ridica: *Monumentul aviatorilor morţi în Ardeal.*

In acest scop ofiţerii grupului 2 vor organiza în seara zilei de 26 Ian. 1924, ora 10 seara un **MARE BAL** de elită, mascat şi nemascat.

Datorită felului cum a fost organizat, acest bal, şi-a asigurat de pe acum un deplin succes.

— **Măcelarii din Cluj la dl Primar.** Delegaţia măcelarilor clujeni s'a prezintat ieri dlui Primar al oraşului, protestând contra preţurilor maximale. Dl primar Utalea le-a promis că va cerceta cererea lor, însă preţurile maximale nu se pot deocamdată modifica.

— **O fată sfăşiată de lupi.** In judeţul Hunedoara s'au sporit în ultimul timp, în măsură foarte mare, lupii. Alaltăeri fata Rozalia Kardos a fost atăcată de o haită de lupi pe drumul de ţară ce duce spre Haţeg şi sfăşiată în bucăţi.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

— *Intreprinderea Românească Flectrotechnică şi Mecanică Teodor Maior Cluj, Calea Victoriei No. 7. Telefon 577. Doreşte an nou fericit onoratei Sale clientele.*

— **Oameni îngheţaţi.** In decursul ultimei săptămâni s'a înştiinţat poliţiei din Oradea-Mare 17 cazuri de oameni îngheţaţi.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

In chestiunea statuiei Avram Iancu

Un grup de artişti sculptori ne roagă să intervenim pe lângă cei în drept pentru amânarea termenului concursului ce s'a fixat pentru 13 Ianuarie.

Cum este chiar în interesul concursului a se prezinta cât mai mulţi concurenţi şi cum unele machete întârziate pe drum au avut de suferit deteriorări inevitabile transportului lor, urmând a fi reparate, ar fi drept să se îngăduie o amânare de 10—15 zile pentru a se putea prezenta la concurs toţi cei cari au avut intenţiunea se o facă.

Dat fiind, că monumentul se ridică prin subscripţie publică şi că populaţia românească are tot interesul ca aceasta statuie să fie o podoabă a Clujului, **cerem şi noi o nouă amânare a concursului**, pentrucă nu limitarea, ci darea posibilităţii **tuturor** concurenţilor de a participa este ceea ce poate duce la un mai bun rezultat.

Programul

umblării cu crucea în preajma sărbătorii „Botezul Domnului" în anul 1924.

Duminecă 13 Ianuar 1924. după am. Umblă un preot în Cordoş şi în „Dâmbul rotund" (Hegyesdomb).

Luni 14 Ianuarie. Umblă un preot la gară şi în regiunea din jurul gării.

Marţi 15 Ianuarie. Umblă 3 preoţi în „Măierişti" adeca cartierul dintre Calea Victoriei P. M. Viteazul şi C. R. Ferdinand.

Miercuri 16 Ianuarie. Umblă 4 preoţi, în Calea Feleacului, cartierul din jurul străzii Pata, pe la căzărmile şi băncile, din centrul oraşului.

Joi 17 Ianuarie Umblă 4 preoţi în Regiunea din jurul Cetăţuiei şi str. Grigorescu, Donat şi partea de asupra clinicelor, iar în centrul oraşului pe la ofilciile publice.

Vineri 18 Ianuarie. Umblă 4 preoţi în centrul oraşului şi pe stradele principale.

Domnii, cari şi-au schimbat cu martirul să binevoiească a avisa (str. Iorga).

Oficiul parochial gr. cat.

Mulţumită publică

Societatea Ortodoxă Naţională a Femeiler Române, filiala Cluţ, exprimă mulţumită şi pe această cale tuturor, că cari participat şi au contribuit la succesul atât moral cât şi material, al concertului dat de către această Societate la 29 Dec. 1923. în ,Teatrul Naţional, din Cluj.

In special mulţumeşte pentru preţiosul lor concurs.

Dlui Gheorghe Dima, directorul Conservatorului şi corului de sub conducerea sa.

Dlui Dumitru Popovfci Bayreuth, directorul Operei Naţionale, dlui Ion Bobescu, şi orchestrei Operei Naţionale de sub conducerea sa şi dlui M. Negrea.

Dnei Lya Pop, dnei Aca de Barbu, dşoarei Ana Voileanu.

Dnului Zaharie Bârsan, directorul „Teatrului Naţional", dlui Ionel Crişan, precum şi dnilor compozitori Gheorghe Enescu şi Tiberiu Brediceanu cari au binevoit a pune compoziţiile lor la dispoziţia Societăţii, şi dlui Troffimoff, care a susţinut întregul acompaniament la pian.

Cluj, la Ianuarie 1924.

Sylvia I. Comşa
presidentă

Laur. Curea
secretar

APROAPE GRATIS
rochii de dame şi haine de domni în Casa de mode pentru dame şi domni
DIAMANTSTEIN SI MOSKOVITS
CLUJ,
Calea Reg. Ferdinand 25, (vis-á-vis de Posta-Centrală).

Rochii de dame din stofe de cal. I. . .	L 1100
Blane de peluche . .	L 2600
Raglan de domni din postav de lână double.	L 1500
Haine de domni . . .	L 1000

Depozit permanent de modele originale de Paris, Viena si Berlin.
Lloyd 1976 o 2032 o

Dunky Kato
profesoara de dans
învată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă in orice timp ia locuintă
Cluj, Strada Universităţi 3.
Etaj III., 2. (lift este).

De vânzare un ferestău
dublu şi circular automat marca (**Martha 35 H. P.**) montat pe un car de povoară. Capacitatea de muncă pe **10 oare este de 30 stânjeni.** Este utilizabil şi pentru transportul de greutăţi. Se poate vedea la
STEFAN RUDI
Tot acolo se află de vânzare următoarele motoare. Un Benzgagen de 5 tone. Un Büssing 4 tone, 1 Dixisi de 4 tone şi 5 bucăţi Martha de căte 3 tone. Cele 5 bucăţi Martha sunt uzate. Deasemenea se vinde atât casa cât şi Atelierul.
Calea Victoriei No 83.

Depozitul Fabricei de Bunbac HEIDENSCHEF
!
Deasemenea şi ale Fabricilor Teesdorfi, Pottendorfi, Schwadorfi
Bunbac
Galben, Albit şi Albastrit
mulé şi double rasucit şi nerasucit.
In fiecare Sâmbătă se poate cumpara cu preţurile Fabricei pe lângă conditiuni favorabile de plata
La
Dick
Jakab si Fiul
CLUJ
(Vis-a-vis de Gara.)
Telefon No. 4-53.

Bilanţul evenimentelor politice din anul trecut

Atmosfera politică la începutul anului trecut — Combinaţiunile partidului naţional — Rolul blocului oposiţiei — Atacul la putere — Eşecul campaniilor contra guvernului — Noui orientări în politică — Situaţia celorlalte partide — Activitatea guvernului — Spre o perioadă de calm şi ordine

Inainte de a păşi în anul ce vine, credem, că o privire retrospectivă asupra evenimentelor politice din anul trecut ne poate fi de folos şi pentru a ne face o idee precisă de ansamblul vieţei noastre politice, cât şi pentru a ne şti orienta în viitor. In acest scop, rândurile ce urmează au menirea unui bilanţ, pe cât de obiectiv tot aşa de clar.

Situaţia politică acum un an

Atmosfera vieţei politice de acum un an se poate caracteriza printr'un formidabil atac îndreptat din toate taberile opoziţiei contra guvernului, pe care voiau să-l răstoarne. Se pregătea în preajma acelui început de an bătălia decizivă, ca urmare al unui întreg an de agitaţiuni şi atacuri disperate.

Guvernul intra în al doilea an al existenţei sale şi cea dintâi lucrare mai de căpetenie a operei de guvernare, noua Constituţie, aştepta să fie depusă pe biroul celor două Corpuri Legiuitoare.

Opoziţia tuturor partidelor cari refuzaseră să ia parte la lucrările Parlamentului, socotea că a sosit momentul când toată osteneala lor de a răsturna guvernul va da roade.

Situaţia în aceste împrejurări era în rezumat următoarea:

Parrtidul naţional după o vară întreagă de agitaţii extraparlamentare, duse în bună tovărăşie cu partidul ţărănist, dându-şi seama de insuccesul acţiunei sale a rupt tovărăşia cu acesta şi a fuzionat cu rămăşiţele reacţionare ale fostului partid conservator-democrat. Prin aceasta partidul naţional nădăjduia să se reabiliteze politiceşte în vechiul regat, şi astfel să şi pregătească venirea la putere după guvernul liberal, care trebuia răsturnat pe chestiunea nouei Constituţii.

Neînţelegerea din sânul opoziţiei

Fuziunea partidului cu takiştii nemulţumise îndeajuns partidul ţărănist. Pe de altă parte, partidul poporului continua a sta în pasivitate în afară de parlament, iar partidul naţionalist-democrat păstra consecvent principiul la care se oprise de a constitui opoziţie legală şi ordonată în cadrele Parlamentului. Opoziţia se afla astfel fragmentată în atitudini deosebite de partid. Încercările partidului naţional de a compune un aşa numit „bloc al opoziţiei" au rămas infructuoase pentru simplul motiv că partidul naţional ar fi voit un asemenea bloc cu funcţiunea limitată de a răsturna guvernul pentru a-i lua el singur locul. Totuşi partidul naţional a isbutit să atragă încă odată în apele sale partidul ţărănist, fluturându-i pe dinainte putinţa unei apropiate fuziuni.

Lupta decizivă

Constituţia a fost adusă în Februarie în discuţia Camerei. Opoziţia unită a celor două partide a început singură lupta. Partidul naţional a intrat în parlament indicat după fusiunea naţionalilor cu takiştii, a făcut aceeaşi declaraţie.

Şi obstrucţia a început Parlamentarii opoziţiei unite au năvălit la Cameră cu sirene şi trâmbiţe de bâlciu cu serpentine de Varieteu şi gaze puturoase. **Cele câteva zile cât a ţinut „atacul deciziv" constituie cea mai ruşinoasă epocă din istoria pariamentarismului românesc.** Am vrea să găsim cuvinte de scuză pentru nebunia de atunci dar niciun vocabular oricât de bogat ar fi el în nuanţe şi subînţelesuri, nu ar putea găsi cu enfemismul care să ascundă efectele acelui spectacol de civilizaţie, la care ţara privia uimită şi îndurerată.

Din această sălbatică năvală la putere, cele două partide au ieşit complect în frânte. Agitaţia de stradă, care a urmat scandalului din parlament n'a făcut decât să desăvârşiască ruina unei acţiuni, pentru care nimenia nu putea să manifeste simpatic.

Partidele învinse se reorganizează

Compromise complect politiceşte, cu organizaţiunile destrămate şi popularitatea distrusă, partidul naţional şi partidul ţărănist s'au isbit de nevoia reorganizării lor. Le trebuia un reazăm grabnic şi solid. Partidul ţărănist a reamintit partidului naţional promisiunea fusiunei şi l'a somat să se ţină de ea. Era, în adevăr, o soluţie, dar partidul naţional avea acum alte planuri. După câteva zile de „pertractări", amânări şi consultări, în care timp partidul naţional avusese grijă să „pertracteze" şi cu d. Marghiloman şi cu generalul Averescu, relaţiile cu ţăraniştii au fost rupte. Convenţia de colaborare a fost denunţată, fiecare partid reluându-şi independenţa de acţiune.

Descălecările

Partidul ţărănist, compromis în vechiul regat, a pornit o vie campanie în Ardeal şi Banat, protivnică în special partidului naţional. Partidul naţional făca acelaş lucru în vechiul regat. Nevoia unei reorganizări le-a împins către o politică dincolo de hotare provinciale şi dacă cu ea n'a isbutit partidul naţional în vechiul regat şi nici partidul ţărănist în Ardeal şi Banat, este că cel dintâi purta cu sine aceeaşi lipsă de sinceritate politică cu care se trecea şampionatul democraţiei româneşti în braţele takismului reacţionare, iar cel din urmă aducea aici un suflu de anarchie şi demagogie care nu putea fi acceptat de massele populare ardeleneşti.

Sfârşitul politicei de transiţie

Ceea ce partidul naţional şi partidul ţărănist încercau târziu şi nesincer, se înfăptuise firesc şi temeinic cu mult înainte. Sfârşitul politicei de transiţie se declarase încă de la începutul anului trecut, când cele două partide istorice, partidul unirii din Bucovina şi partidul ţărănesc din Basarabia, au hotărât să între în cadrele generale ale politicei româneşti, înglobându-se partidului naţional.

Destrămarea unei popularităţi trecătoare

In tot acest timp, partidul poporului ruinat de o guvernare plină de păcate se măcina în tăcere. Imensa popularitate a guvernului Averescu se destrăma sistematic, şi odată cu ea se destrăma partidul, care nu avea alt ciment de consistenţă decât această trecătoare popularitate. Criza a durat aproape doi ani. O încercare de reorganizare făcută în Martie de d. Goga în Ardeal n'a dus decât la desiluzii. D. Goga încerca să facă aici un loc de refacere pentru partidul poporului. O conferinţă ţinută la Cluj şi o consfătuire cu partidul maghiar la Ciucea, aveau de scop de a stârni oarecare interes în jurul partidului poporului. Dar criza era prea serioasă şi virusul disoluţiei rodea prea adânc în acest şubred organism politic, pentru a putea fi reabilitat cu câteva manevre lipsite de importanţă politică. Demisia dlui Argetoianu şi a organizaţiunilor prietene dsale au venit să îngroape definitiv popularitatea şubredă a generalului Averescu.

Atitudinea celorlalte partide

In mijlocul tuturor frământărilor politice din anul trecut d. Iorga cu partidul său puţin cât este, a ştiut păstra o atitudine de cumpenie şi demnitate care poate servi ca exemplu mnltora. Opoziţia dsale în Parlament, adeseori aspră şi aproape totdeauna potrivnică guvernului, n'a depăşit niciodată marginile criticei oneste şi folositoare ţării. Partidele noui, desigur, nu puteau sau nu au fost capabile să facă acest lucru.

O încercare de reînviere a făcut, acum de curând, d. Marghiloman în Banat. Dsa însă poartă povara unei politice care l'a condamnat pentru totdeauna, aşa încât avânturile sale sânt lipsite de elanul dătător de viaţă al sentimentului mulţimei. Incercarea sa dela Timişoară a fost o nouă şi dureroasă desiluzie.

Opera guvernului şi a partidului liberal

Atacat din toate părţile cu mijloace neoneste şi necivilizate, guvernul a rămas totuşi neclintit la postul său. A-l aprecia noi aici ar fi poate o indelicateţe. Guvernul trebuie judecat după faptele sale şi odată cu el partidul liberal din care a ieşit. In pragul celui de al treilea an de guvernare, guvernul lasă în urmă, cu toată vitregia împrejurărilor, o vastă operă utilă ţării. Finanţele ţării, ruinate de guvernările precedente, au fost echilibrate. Budgetul anului trecut se soldează cu excedente simţitoare. Consolidarea datoriei flotante din străinătate ni-a refăcut creditul, iar Constituţia ni-a dat o bază solidă de orientare în interior. Reforma fiscală ni-a ordonat finanţele şi a reconfortat Casieria Publică sleită; împroprietărirea se desăvârşeşte necontenit, iar exproprierile sînt aproape terminate. Statutul funcţionarilor ne garantează o administraţie ordonată şi activă, iar pretutindeni se simte o ameliorare a urmărilor lăsate de războiu, la căile ferate, la poştă, etc.

Desigur că nu totul este perfect. Dar ceeace s'a prăpădit în războiu şi după el până la venirea actualului guvern nu se poate îndrepta într'un an-doi. Inaintea guvernului aşteaptă încă multe probleme soluţiunea. Intărit cu noui energii însă, totul se va face metodic în măsura puterilor noastre de înfăptuire.

Intrezăriri în viitor

Incepem anul nou cu o atmosferă ceva mai bună decât în anul trecut. Incercările prin cari au trecut partidele de opoziţie le-au mai potolit, le-au adus la realitate. Se pare că numeroasele eşecuri suferite de partidul naţional şi partidul ţărănist luptând pentru răsturnarea actualului guvern, le-au făcut să înţeleagă că nu posedă toate însuşirile unor partide de guvernământ, deplin formate. Datorită acestei constatări, cele două partide s'au resemnat să facă stagiul pe care se încăpăţinau a-l nesocoti, consacrându-şi toată atenţia pentru o organizare a lor mai aproape de sentimentul mulţimei şi de principiile elementare ale existenţei politice.

Discuţia la Mesaj dela începutul actualei sesiuni parlamentare este dovada acestei îmbucurătoare cumineniri. Cu acest prilej s'a putut observa mai multă urbanitate în exprimare şi mai mult simţ de răspundere. Discursul dlui Vaida în chestia Banatului e un indiciu îmbucurător. Şi dacă sunt încă multe moravuri condamnabile de îndreptat, să nădăjduim că vremea care desăvârşeşte totul va pregăti un viitor mai bun şi o atmosferă politică mai favorabilă marilor înfăptuiri pe cari suntem chemaţi să le realizăm.

A. R. Gus.

Ausosit la magazinul

M. Neumann

Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 481 2653

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Mare târg de Anul Nou!

La magazinul

Eugen Szabó

CLUJ,

C. Regele Ferdinand No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate .	39 „
Barson (Cotifea) . . .	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata . .	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti . .	45 „
Shiffon pentru albituri .	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela . . .	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru . . .	530 „
Fonlard pentru haine de matasa	250 „

Mare târg de cupoane!

Preţuri reduse!

Telefon: 4-79.

3069

Strungurile „ASTRA“ sunt cele mai precise.

Activitatea teatrului maghiar în anul 1923

Ce piese s'au reprezentat — Drame — Opere — Operete — Piesele româneşti

Pentru a afla date despre activitatea Teatrului maghiar în cursul anului 1923, ne-am adresat directorului acestui teatru, dl Eugen Ianovits.

D-sa ne-a spus că în anul 1923 Teatrul maghiar a dat aproape 400 reprezentaţii. La un număr aşa de mare s'a ajuns prin matineurile de Sâmbătă şi Duminecă, precum şi prin introducerea aşa ziselor spectacole de noapte cari începeau la ora 11 seara.

In ultimul timp, Dumineca s'a dat reprezentaţii pentru muncitori la orele 11 Dimineaţa. Din cele 400 de reprezentaţii cam 200—270 au fost de operetă, restul dramă şi operă.

Dintre lucrările mai de seamă cari au văzut lumina rampei în anul acesta dl Janovits aminteşte: „Deşteptarea Primăverei„ piesă expresionistă de Vedeking; „Speranţa“ de Heyermans; „R. V. R.“ de Carl Capek; „Pippa dansează“ şi „Balada de iarnă“ de Hauptmannn; „Otello“, „Femeia îndărătnică“ şi „Visul unei nopţi de vară“ de Schakespeare, „Anonimii“ piesă expresionistă de Lenormand, „Crainzebille“ de Anatole France, „Umbra“ de Dario Nicodemi, „Moştenitorul tronului“ dramă istorică de Vajda, piesa dlui Sorbul: „Patima Roşie“, „Manon“ de Puccini, „Tiefland“ de D'albert, „Ernani“ de Verdi, „Bărbierul din Sevilla“ de Rossini, Lakmé, Mignon, Povestirile lui Hoffmann, şi în sfârşit sângura piesă originală, jucată întâi la Cluj: „Citera“ de Oscar Bárd. Acestea sunt premierele şi reluările dramatice şi de operă. Operete s'au jucat mai puţine, datorită faptului că piesele din acest an se ţin mai mult pe program.

Cel mai mare succes l-a avut „Baiadera“ de Kálmán Emeric, făcând 37 săli pline. Apoi „Femeia glorioasă“ şi „Kaija“.

Dintre lucrările dramatice „Moştenitorul de tron“ a făcut 9 reprezentaţii. Patima Roşie s'a reprezentat de 3 ori, deci a avut succes, considerând că „Craionebille“ de A. France, s'a reprezentat o singură dată.

In decursul anului 1923 la Teatrul maghiar s'a cântat odată „Tosca“ cu Aca de Barbu şi Jean Athanasiu, „Balul Mascat“, „Pagliacii“ şi „Cavaleria Rusticană cu Jean Athanasiu, „Faust“ cu Niculescu-Basu şi Ana Rozsa, „Mireasa Vândută“ cu Niculescu-Basu, iar „Bărbierul din Sevilla“ cu Niculescu Basu şi Sándor Erzsi din Budapesta.

Tenorul Burian, a cântat în Pagliacci şi Boema iar Madek Anna şi Székelhidi F. au cântat în „Faust“, „Tosca“ şi „Boema“. Svärdström Valborg, cântăreaţa suedeză a cântat în „Lakmé“, „Mignon“ şi „Povestirile lui Hoffmann“.

Printre inovaţiile recente ce s'au întrodus cele mai importante sunt: Matineurile de Sâmbăta date pentru şcolari, precedate de conferinţă; ciclul literar pentru muncitori din care fac parte piesele lui Hauptmann, Lenormand etc. şi ciclul Shakespeare care cuprinde 40 reprezentaţii cu 10 piese de marele autor britanic. In afară de cele trei arătate mai sus, se vor reprezenta în cursul acestei stagiuni următoarele reluări şi premiere: „Romeo şi Julietta“, „Hamlet“, „Richard III“, „Furtuna“, „Negustătorul de Veneţia“, „Regele Lear“ şi „Femeile vesele din Windsor“.

La „olimpiadele scriitorilor“ au participat scriitorii din trei oraşe: Oradea-Mare, Arad şi Târgul-Mureş. Premiul întâi l-au câştigat scriitorii din acest din urmă oraş.

In decursul părţii a doua a stagiunei 1923—24, se vor reprezenta următoarele piese româneşti: „Ce ştia satul“ de Valjeanu, tradusă de Kádár Imre la 10 Ianuarie, „Zamolxe“ de Lucian Blaga tradusă de Oscar Bard şi „Paiangenul“ de A. de Herz.

Cum am arătat, literatura dramatică ungurească din Ardeal a dat în stagiunea aceasta o singură piesă teatrului. Pentru a stimula pe autori, Teatrul a publicat concurs pentru lucrări dramatice originale. S'au prezentat peste 40 de manuscrise, dar durere — spune dl Janovics, de abia două merită lumina rampei.

Personalul artistic al teatrului unguresc este următorul: artiste soliste 17, artişti solişti 20, maieştri de orchestră 3, orchestranţi 28, Cor: 20 doamne, 20 bărbaţi.

In anul 1924 se va reprezenta pe scena Teatrului maghiar pentru întâia oară o operetă originală scrisă în Ardeal: „Sultana“ de Győri Illés, István şi Vadas.

Personalul artistic a suferit în 1923 două mari pierderi: una prin moartea apreciatei cântăreţe Ileana Lorber, alta prin plecarea definitivă a unuia dintre cei mai de seamă artişti: Táray, la Budapesta.

*

După cât se vede din sumara dare de seamă de mai sus, instituţiile artistice ale Clujului au desvoltat o frumoasă activitate.

A. Buteanu.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Duminecă, 13 Ianuarie
Senzaţie literară şi artistică!
Casa misterului
Seria II.
Luni, 14 Ianuarie:
Casa misterului
Seria III.

Cinema Urania

Duminecă, 13 Ianuarie
Casa misterului
Seria I.
Luni, 14 Ianuarie:
Casa misterului
Seria II.

Cinema Apollo

Duminecă, 13 Ianuarie:
Casa dispărută
Extraordinară dramă de aventuri în 6 acte. In rolul principal neintrecutul detectiv american. HARRY PIEL.
Luni 14 Ianuarie:
Omul de bronz

Convocare

Ingrăşătoria Clujană, soc. pe acţii din Cluj îşi va ţinea

Adunarea generală extraordinară

la 21 Ianuarie 1924 orele 4. p. m. în localul institutului Cassa de Păstrare Cetăţenească Soc. pe acţii, str. Memorandului Nr. 3—5.

Obiectele adunării vor fi:

1. Constituirea adunării.
2. Raportul despre ordonanţa Ministeriului şi modificarea statutelor.
3. Eventuale propuneri.

Domnii acţionari, cari doresc să participe la adunarea generală sunt rugaţ să îşi depună acţiile dimpreună cu plenipotenţile cu 3 zile înainte de adunarea generală la cassa institutului amintită.

Direcţiunea.

Dela Sindicatul Presei din Ardeal

Adunarea generală
a Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat

Convocare

In virtutea articolelor XXIV, XXV şi XXVI ale Statutelor, convoacă a 4-a Adunare generală anuală a Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat pe ziua de 19 Ianuarie 1924 (Bobotează) în localul Sindicatului din Cluj, Piaţa Unirii (casa Bánffy) cu următoarea

Ordine de zi:

Sâmbătă 19 Ianuarie orele 10:

1. Raportul secretarului general.
2. Raportul cassierului.
3. Raportul censorilor şi votarea bugetului pe 1924.
4. Descărcarea comitetului şi alegerea noului comitet.

Sâmbătă, 19 Ianuarie orele 16:

5. Chestiunea Federalei presei române.
6. Revizuirea membrilor.
7. Modificarea statutelor.
8. Regulamentul Casei de ajutor şi pensiuni.
9. Comunicări şi propuneri.

Şedinţele vor continua eventual Duminecă 20 Ian.

Cluj, 3 Ianuarie 1924.

Ion Clopoţel, secretar general. **D. Tomescu**, preşedinte.

Obiceiuri si datini stramosesti de anul nou

Colindele.

Obiceiul de a colinda nu e legat numai de sărbătorile Crăciunului; în multe părţi din ţară şi mai ales în Muntenia se colindă şi în seara de anul nou. Prin judeţul Muscel pornesc la colindat în această seară mai ales fetele, în grupuri de câte 4—5.

Se cunosc patru feluri de colinde ce se cântă seara de anul nou pe la casele gospodarilor: unul de *voinic* unul de *fată mare* altul cu caracter *religios* şi ultimul pentru *stăpânii casei*.

Iată unul din aceste colinde de voinic:

Sus pre apa Jiului
Domn din cer,
Vin coconi de-ai Dnului
Domn din cer
Şi de-ai Diamantului

Dar nainte cine-mi vine?
— Vine... Făt Frumos
P'un cal negru, mângâios.
Vine calul tot jucând,
Tot jucând şi nechezând
La părinţi tot mulţumind

Ce bun cal de 'ncălicat
Bune haine de 'mbrăcat,
Calcă calu 'n câmpu roşu
Câmpu roşu şi 'n verzeşte,
Voinici cai că-mi priponeşte
Calcă calu 'n văi adânci,
Văi adânci şi apa cură,

Voinici cai că mi i încură,
Calcă calu 'n piatră seacă,
Piatra seacă se 'mplineşte,
Voinici cai că-mi potcoveşte,
Cu potcoave de argint,
Cum nu s'a mai pomenit,
Domn din cer.

Pluguşorul

Pluguşorul făcut din lemn şi văpsit ori îmbrăcatcu hârtii colorate îl întrebuinţează copii când colindăpe la case cu „bună seara Sf. Vasile“. De coarne ori grindeiu se atârnă un clopoţel, pe care-l sună colindătorii, când vin la fereastră.

După fiecare strofă de urat, unul din copii glăsuieşte mai tare „Aho! Aho! copii argaţi, staţi puţin şi nu mânaţi etc., apoi Mânaţi măi hăi, hăi.“

Flăcăii care merg cu „pluguşorul“ sau cu uratul odată cu zicerea acestor strofe pocnesc şi din bicele, făcute anume din fuior de cânepă cu sfârc de borangic.

La urmă se mai adaogă şi urături de felul acesta:

Câte cuie pe casă
Atâţia galbeni pe masă!
Câte pietre în râu,
Atâţia saci cu grâu!

Câte pietre 'n munte
Atâte oi în curte!
Câte nuiele în gard,
Atâţia cai în grajd

Câţi bolovani
Atâţia cârlani.

Cele mai frumoase cadouri de Anul nou găsiţi la marele
Magazin de bijuterii
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3251-I
Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

Reclame este sufletul comertului

HOTELUL
„ELYSEE PALACE“
din Bucureşti,
Calea Griviţei, in apropiere de gara de Nord,
120 camere, construcţie nouă, instalaţiuni moderne, se inchiriază camere cu
3266 ziua şi cu luna. Rador
PREŢURI REDUSE!

GALOSII si SOSONII
WIMPASSING
SUNT CELE MAI BUNI! 2879

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM
ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Guvernul actual şi învăţământul în Ardeal

Progresele din acest an al învăţământului în patru judeţe — De vorbă cu dl Inspector secundar Valer Seni

Precum se ştie, una din principalele preocupări ale guvernului actual este problema învăţământului. Dl ministru Anghelescu, fără a cruţa timp şi jertfe, a făcut tot ce i-a stat în putinţă pentru a ridica şi fortifica şcoala românească în nouile ţinuturi desrobite. Ca resultat al muncii dsale, învăţământul românesc a luat de doi ani un avânt care a îmbucurat întreaga opinie publică românească de bună credinţă, fără deosebire dc partid.

Referitor la progresele ce le-a realizat învaţământul din Ardeal în anul 1923, vom da după reîntoarcerea din Bucureşti a dlui inspector general al învăţământului în Ardeal Al. Pteancu o amănunţită dare de seamă.

In acest număr ne mărginim a da o icoană a învăţământului din judeţele din jur.

In acest scop ne-am adresat dlui inspector secundar *Valer Seni,* care a binevoit să ne spună următoarele.

Progresul din ultimul an al învăţământului din judeţele Cojocna, Mureş-Turda, Bistriţa-Nasăud şi Solnoc-Dobâca.

In anul 1923 — a spus dsa — numărul liceelor din judeţele mărginaşe a sporit. Inainte de toate s'au complectat liceele din Şărmaş şi Câmpeni cari nu aveau decât o clasă. Li s'a mai adăogat încă una, urmând pentru fiecare an altele nouă în plus, până la complectarea lor totală. Tot astfel în judeţele vecine s'au complectat liceele de băeţi din Gheria şi din Reghin şi cel de fete din Târgu-Mureş.

Un nou liceu este cel pe care l'am deschis la Bistriţa, creat din şcoala civilă de băeţi cu patru clăse. Astăzi are 5 clase, cari vor fi întregite în cel mai scurt timp. S'a sistematizat liceul de aplicaţiuni al seminarului pedagogic, lăsând câteva clase divizionare.

La liceul de băelţi din Turda şi la cel de fete din Tg.-Mureş preluate de stat în vederea instrucţiunei elevelor minoritare s'au instituit clase divizionare, cu limba de predare maghiară, ca să nu sufere elevii şi elevele.

*

Cu viitoarea lage se va face deosebire între gimnazii şi şcoli civile. Tocmai suntem în curs ca pe încetul să transformăm şcolile civile de fete în gimnazii, sau — ca să întrebuinţăm numirea din vechiui regat — în şcoli secundare de cl. I.

*

La Năsăud s-a descsis o şcoală normală de băieti, iar la Târgu-Mureş s'a deschis alta cu 5 clase. Este necesar însă ca pe viitor să se deschidă şi mai multe.

Invăţământul profesional

Invăţământului profesional i s'a dat o deosebită atenţie. La Cluj s'a organizat pentru fete, o şcoală profesională cu patru clase cari se vor complecta, adăogându-i-se şi un internat, care va fi amplificat, prin cedarea întregei clădiria fostului inspectorat regional de instrucţie. In afară de această şcoală profesională de fete s'a mai susţinut la Cluj o alta, care exista de mai înainte, având limba de predare maghiară.

Pe regiune, învăţământul profesional al băieţilor a câştigat 3 şcoale noui.

Pe lângă şcoala de conductori technici din Cluj şi cea de arte şi meserii din Târgu-Mureş, la stăruinţa localnicilor s'au mai înfiinţat trei şcoli de meserii. Una la Borgoprund, alta la Năsăud şi a treia la Turda. Acestea, complectate fiind pe anul 1924, vor fi de cea mai mare utilitate.

S'a constatat cu bucurie că, contrar prejudecăţilor de până acum, ţăranul român s'a grăbit pretutindenea şi din toată voia, să-şi aducă copii la aceste şcoli menite să dea viitori industriaşi ai satelor noastre.

Şcoli comerciale.

Pe regiune, până acum aveam şcoli comerciale în număr neîndestulitor, adică numai una la Cluj, cu o secţie românească şi una maghiară. In acest an şcolar însă şcoala de comerţ ungurească din Târgu-Mureş, atât cea de băieţi cât şi cea de fete au trecut la stat, naţionalizându-se imediat cl. I. a fiecărei din ele.

S'au mai înfiinţat un nou tip — până acum necunoscut — de şcoale comerciale. Astfel sunt şcoalele elementare de comerţ din Topliţa şi cea din Dej, cari, abia deschise, au înscris un număr considerabil de elevi. *Dela absolvenţii acestor şcoale de comerţ aşteptăm noi naţionalizarea industriei, comerţului şi a oraşelor noastre în general.*

Invăţământul primar

De când revizoratele şcolare s'au centralizat pe plase, se înregistrează un mare progres. Institutorii aflându-se sub inspecţia nevoilor de control contactul cu şcoalele şi institutorii este azi mai intenziv şi îndrunarea învăţământului primar, în urma acestei măsuri luate de minister, este azi mult mai bună.

Comitetele şcolare

Comitetele şcolare, cari până acum existau numai în vechiul Regat, au fost introduse şi în Ardeal. Menirea lor este întreţinerea localului şcolar. Până când aceste comitete nu vor dispune de fonduri mai mari, statul le va veni şi le-a venit pretutindenea în ajutor cu sume importante, astfel că şi în comunele mai sărace s'a putut face repararea localelor de şcoală.

Greutăţile presentului

Numărul satelor cari un au local de şcoală, nu este mare, însă *e considerabil al acelora lipsite de învăţători.* Această lipsă se remarcă mai ales în judeţele Solnoc-Dobâca şi Cojocna. **Cei cari ar fi meniţi să stea la catedră aleargă azi după fel de fel de afaceri şi ocupaţii mai bănoase decât cea de învăţător.**

Până vom putea dispune de învăţători calificaţi, am căutat ca şcolile să funcţioneze sub conducerea unor învăţători auxiliari, cari să înveţe pe elevi cel puţin a scrie şi citi. Cu unii dintre aceştie învăţători am realizat progrese satisfăcătoare.

Foştii învăţători confesionali români şi-au primit retribuţiunile de la stat în tot locul.

Invăţământul minoritar

Conform regulamentului, şcoalelor particulare, în fiecare şcoală confesională, limba, istoria şi geografia României trebuiau predate în *fiecrae* clasă pe românește.

Faţă de acest regulament adus de guvernul anterior şi sancţionat prin înalt decret regal, autorităţile confesionale ungureşti au obţinut de la actualul guvern o însemnată înlesnire.

Li s'a făcut concesia, ca aceste materii să nu fie predate în fiecare clasă, ci istoria şi geografia României să fie predate numai în clasa IV-a şi VIII-a rămânând şi pe mai departe, ca limba română să se predea în toatc clasele. Această înlesnire a produs o mare mulţumire în cercurile minoritare nerenunţând, ele, totuşi de a încerca şi modificarea concesiunei acordate.

In curând însă am observat că încercarea de a ne face să renunţăm cu totul la predarea acestor materii, este fără resultat. Astăzi, în şcolile confesionale ungureşti limba, constituţia istoria şi geografia României se predau, în românește, asta începând cu data de 1 Decembrie.

Greutăţile ce se păreau la început de neînvins în ceia ce priveşte profesorii unguri pentru aceste materii, s'au eliminat prin aceia, că în cele mai multe şcoli au fost angajaţi profesori români.

Soluţia definitivă a acestei chestiuni ar fi ca însuşi guvernul să numiască şi să salarizeze profesorii pentru aceste materii, în care caz am avea toate garanţiile că predarea materiilor impuse nu se face în bătae de joc.

Autorităţile confesionale maghiare ar considera această măsură ca un mare favor, în schimb statul ar avea siguranţa şi mulţumirea că predarea materiilor românești se face într'un mod ireproşabil.

Confesiunile au acceptat regulamentul şcolar al statului, coordonându-şi-l cu programul lor analitic. De-asemenea au luat la cunoştinţă, că nu mai pot prim elevi particulari.

Uu alt ordin ministerial care a găsit aplicare a fost cel al interzicerii elevilor de o anumită confesiune de a se înscrie într'o şcoală de altă confesiune. Executarea acestui ordin era anevoioasă în comunele locuite de minoritari de confesiuni diferite, dar numai cu o şcoală confesională. D-l ministru însă, a resolvit favorabil toate cererile de înscriere ale elevilor de alte confesiuni decât ceea care susţine unica şcoală din comună.

Se înţelege, în oraşe, cum este Clujul, fiecare ungur, de orice confesiune ar fi, se poate înscrie la şcoala confesională căreia aparţine.

Predarea limbei române

S'a constatat, că rezultatele în privinţa predării limbei române sunt mai mari decât cele din trecut în predarea limbei germane.

Acest lucru îmbucurător se datoreşte sistemului introdus de românі. Anume, nu gramatizarea şi traducerea este lucru de căpetenie, ci conversaţiile prin care se desvoltă capacitatea de a cugeta şi a se exprima în românește.

Aversiunea maghiară atât de mare faţă de limba noastră este acum mai mică. Se convinge încetul şi ei, că în viaţă limba românească este indispensabilă în această ţară.

Mai greu ne învaţă limba generaţia mai veche a profesorilor. In toamna anului acesta vor fi supuşi şi ei la examen limba română şi de resultatul acestuia atârnă dacă ei vor putea rămânea în şcoală sau nu.

FOIŢA ZIARULUI „INFRĂŢIREA"

Cum a devenit Theodor (Rossevelt[1]) feminist înflăcărat!

Aceasta ne-o povesteşte el însuşi în opera sa:

„Aus meinem Leben" — (Din viaţa men.)

Până a nu cunoaşte pe doamnele Jane Adams, Mary Autin şi Frances Kellor, era partizan al mişcării feministe, însă într'un mod sfiicios. Discuţiile cu cele trei doamne citate l'au luminat întru atâta asupra seriozităţii chestiunii politico-sociale a femeii, încât s'a făcut apărătorul ei entuziast.

Trebue să mai adăogăm că o scrisoare primită dela o burgheză al cărei nume nu-l divulgă, îi desvelește aspecte de gospodărie cari pledează pentru intrarea femeii în viaţa socială, tocmai spre a se nivela cât mai mult moralmente şi intelectualiceşte legătura dintre soţi, cerându-se astfel o mai mare armonie.

Scrisoarea aceasta, de-o importanţă covârşitoare, o dăm în traducere, ca cititorii să reflecteze asupră-i, căci e icoană a unei realităţi tragice existând, în foarte multe exemplare şi la noi în ţară.

„Domnului Theodore Roosewelt.

Stimate domn! Eu aflu că dvoastră sânteţi gata să vă luaţi răspunderea pentru afirmaţia ce aţi făcut că în patria noastră femeile, cari nu au o familie numeroasă, nu-şi îndeplinesc datoria. Aşi vrea tare mult să ştiu dacă cunoaşteţi adevăratul motiv al lucrului.

Se dă vina în general pe Cluburi şi pe „Saloane", dar „Saloanele" cuprind în sine la adică aşa puţini oameni.

Măritându-mă la douăzeci de ani, gândii că ar fi drept să avem o familie, şi cum nu prea aveam bunuri lumeşti gândii iarăşi că e drept să fac eu însă-mi toată munca pentru această familie.

Am avut nouă (9!) copii. Şi toată treaba singură am făcut-o. Am spălat ş'am călcat rufele; pe micuţi, cum veniau unul după altul cam la doi ani, eu îi îmbăiam şi-i îngrijiam. Afară de aceasta, am cusut tot ce purtau chiar şi pantolonaşii pentru băieţei, jachete şi pălăruţe pentru fetiţe, câtă vreme au fost mici. Le-am mai ajutat tuturor la învăţatul lecţiilor pentru şcoală şi le-am dat primele noţiuni de muzică. Dar când ajunseră mari, rămăseiu îndărât cu timpul...

Nici odată n'am aparţinut unui club, unei asociaţii ori unei logi şi aproape nici odată nu mă duceam în alte case: pentru aşa ceva nu aveam timp.

Din această prîcină, nu ştiam nimic de ce se petrecea prin oraş, şi cu atât mai puţin despre evenimentele din ţară, pe când bărbatul meu îşi creştea isteţimea şi cunoştiinţele, pentru că venia în contact cu oamenii şi auzia vorbindu-se despre chestiile zilei.

La începutul căsătoriei noastre prindeam cu mintea tot aşa de bine ca şi el, şi aveam o mai bună cultură pentru că absolvisem a şcoală superioară de fete. Cu timpul, soţul meu refuza din ce în ce să mai vorbească cu mine ceva, căci spunea: „Tu tot nu ştii nimica despre aceasta!" Dacă ceream lămuriri, zicea: „A, tot n'ai să pricepi, chiar dacă ţi-aşi povesti." Astfel s'a întâmplat că eu la 45 de ani să fiu îngrijorător de plictisitoare şi de neinteresantă, pe când ei să poată sta de vorbă, pe picior de egalitate, cu mintile cele mai superioare din ţară.

El este un zelos progresist şi a luat o vie parte la ultima campanie electorală, şi aşa mai departe.

Şi eu sânt o progresistă, şi am făcut tot ce mi-a stat în putinţă, ca, după atâţia ani lungi de viaţă retrasă, să pricep ideile pentru cari luptaţi dumneavoastră! In timpul verii şi-al toamnei am şi citit tot ce mi a căzut în mână.

Dar de prea multă vreme am pierdut ori şi ce legătură cu oamenii, şi soţului meu i'ar fi mult mai drag să discute cu o altă femee fără copii, fiind-că ea se pricepe în chestiile sociale.

Il plictisesc de moarte nefiind interesantă. Spuneţi-mi, mă rog, în ce chip sânt eu vinovată întru aceasta. Eu am făcut ceia ce am socotit că e datoria mea. Nici o femee nu poate rămânea la curent, dacă întotdeauna vorbeşte numai cu copii mici.

De îndată ce copii mei crescură, făcusei în tocmai ca şi tatăl lor şi ades îmi spuneau în obraz; „Sh, mamă, tu nu înţelegi asta"!

Către tată se uitau cu admiraţie, pentru că i un om de lume, care ştie să se poarte când iese în oraş.

Deci cum pot eu să tele mele să crească duiumul şi să-şi piarză t mecele?!

Căci adevăr este că toţi se r şinează de-o soţie, de îndată iau pierit nurii şi trupul ei s veştejit.

Cum dumneavoastră sânteţi minist, vorbiţi puţin bărbaţii despre datoriile lor faţă de so

Altfel, lăsaţi-o mai moale nu ne mai ciocăniţi capul s tuindu-ne pe noi femeile să ducem mulţi copii pe lume.

Eu sânt numai una din mi şi miile de femei cum se ca din burghezia de mijloc, cari au jertfit viaţa să crească o milie cum trebuie.

Să nu aruncaţi această sc soare în coşul de hârtii, ci juc caţi mult asupră-i.

Cu cea mai mare Considera a d.-voastră..."

— Stilul acesta simplu, e presie a unei dureri adânci şi unei realităţi sdrobitoare, ne d penzează de comentar. O vor tot îmi vine în vârful condeiul mulţi dintre cititori, sânt sigu se vor simţi cu musca pe căciu

Cine ştie, poate că acea scrisoare să aibă darul de face niţel mai atenţi faţă de varăşele lor de viaţă... Să d Domnul!

Tradus de: *Lelia P*

[1]) Roosevelt a fost preşedintele Statelor Unite în 1901, şi reales în 1904.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos şi cel mai ieftin Cluj.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

„GANZ”
SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

De piaţa comunei Sălişte (jud. Sibiu)

de vânzare

o casă cu local de prăvălie, pivniţi, magazii şi edificii economice. 3264

Doritorii a se adresa la **J. STEFLEA Cluj,** Căsuţa Postala 54, sau SIBIU, Piaţa Mare 18.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910

TIMIŞOARA

---

o 3227 o Rador 606.

BEREA
brună nutritoare

HERCULES
din malţ dublu care rivalizează cu berea

SALVATOR
din Münich de la 15 Decembrie a. c. se capătă airaş incontinuă pretutindeni.

Deasemenea şi plăcuta bere deschisă

MONOSTOR

Recomandăm specialităţile noastre de:

LIQUERURI-CREME, ROM, COGNAC, RACHIU DE DROJDIE, ŢUICĂ şi TESCOVINĂ, SPIRT RAFINAT, VINURI originale ardelene de masă. de soi şi desert.

Frideric Czell si Fii Grupa Dr. Wilhelm Czell

Fabrică de bere, rom si liquer. Comerţ engros de vin.

Telefon No. 78. CLUJ. Interurban 12-31.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici.

Canada în şi America

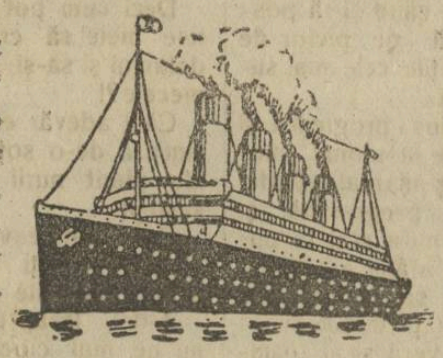

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa *de sud şi Apusană etc. etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

OUA! OUA!

De vânzare oua proaspete în cantităţi mari şi mici!

Pe preţul de

Lei 2·10 bucata.

Vânzare se face in primul rând pentru funcţionari în zilele de 11—13 şi 14 Ianuarie Cluj, Plaţa Mihai Viteazul. In zilele celelalte stă lă dispoziţia Onor Public!

Lőrincz Str.
Comerşant de Oua,
3247 Str. Dubălarilor No 7.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.

Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtié bună, legat in jum. pânză şi coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru a bonaţi preţ de favor e L. 200— cu porto

Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician
Cluj,
C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum“. 3226.

Metallum

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

---

abrica de articole e metal şi tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poştei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.

Automobile FORD typ nou cu roti demontabile cu preturi reduse precum si alte sisteme de automobile gasiti la firma PERRY,

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Sâmbătă 19 Ianuarie 1924

In saloanele hotelului Central va avea loc

Primul Bal Mascat și Costumat

organizat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Saloanele vor fi feeric iluminate și decorate în stil artistic.

Premii în valoare de **5000 lei** se vor acorda pentru cele mai frumoase și originale costume și măști.
Tot Clujul așteaptă cu nerăbdare **Balul Presei**, care va fi cel mai strălucit bal din acest sezon.

Scrisori din Oradea-Mare

Din nevoile studențimii — Chestiunea Universității orădane — Lipsa unui cămin studențesc

Oradea-Mare. — Am amintit în corespondența mea de ieri, că sub raportul cultural Oradea-Mare este ca și moartă. E o constatare potrivită celor mai multe din orașele ardelene, lipsite de alte manifestări decât acelea școlare. Am dat însă atenția cuvenită faptului, că în timpul din urmă s'au făcut aici câteva începuturi făgăduitoare. Poate să fie acestea semnele unei ere strălucite care se apropie.

De fapt orașul acesta de lângă granița maghiară se făgăduește într'un viitor foarte apropiat un centru dintre cele mai puternice ale culturii românești. Este o credință pe care ne-o împărtășesc toți acei pe cari îi preocupă viitorul acestui ținut, și semnele nu pot să fie înșelătoare.

Amintesc în treacăt câteva: In afară de Academia de drept, avem două academii de teologie, ortodoxă și unită. Ținutul este românesc, și dat fiind că sub unguri a dat, mai cu seamă nordul și sud-vestul Bihorului, un număr de eărturari considerabil, azi, în România, perspectivele sunt însutite, Datorită apoi frumuseții orașului, atracția Orăzii este așa de mare, încât mai mulți dintre cărturari se vor opri aci.

*

Le-am spus toate acestea, pentruca cu atât mai mult să iasă la iveală seriozitatea faptului ce-l spun mai jos.

Vreau să vorbesc despre studențimea de aici, și încep reamintind cele spuse în altă corespondență, că nimeni nu s'a gândit încă să înlocuiască cu români pe funcționarii cari nici azi nu știu îngăima un cuvânt românește. Toți aceștia ar putea fi înlocuiți cu studenți dela Academia de drept, cari altfel — cum este cazul până în prezent — trebue, majoritatea, să stea pe acasă, la țară, din cauză că nu au un cămin.

Iată care este situația acestor studenți astăzi:

Patruzeci, cari s'au putut găzdui în Orade, au o cantină, singurul ajutor ce-l capătă. Restul, până la 200, sunt ținuți departe de oraș, contribuind astfel la menținerea funcționarilor streini, cari în cele mai multe cazuri nu sunt nici ei funcționari de profesie.

S'ar putea însă ușor veni în ajutorul studenților, dându-li-se spre tolosință un cămin în aripa edificiului Academiei deținută de liceul închis azi al premontratensilor. Această clădire destul de încăpătoare, formând proprietatea aceluiași „fond de studii maghiar" ca și Academia de drept trecută asupra statului român, este înscrisă în aceste condițiuni în cartea funduară. Luarea ei legală în primire se poate deci face cu atât mai ușor, cu cât azi e goală, liceul unguresc fiind închis.

*

Constet de altfel, că Academia de drept nu a avut numai această scăpare din vedere. Sunt astfel informat, că o parte din suma ce s'a dat de minister pentru cantină și un eventual cămin, a trebuit vărsată la administrația financiară din cauză că nu s'a făcut nimic cu ea. Este vorba de peste 100.000 de lei.

*

Tot în cadrul acesta îmi îngădui să spun, că după ce guvernul și a exprimat categoric intenția de a deschide în decurs de un an o Universitate completă la Oradea-Mare, autoritățile locale și publicul ar trebui să răstoarne toate petrele pentruca hotărîrea guvernului să nu întâmpine nici o amânare din mici cauze ce pot fi ușor suprimate.

Le spun acestea, pentru că n'am văzut prea mulți interesându-se de soarta făgăduitei Universități.

—n.

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă 12 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima-oară în această stagiune *„Cafeneaua cea mică"* comedie în 3 acte de Tristana Bernard cu d-nele: V. Cronvald, Jean Landrj, Natalia Ștefănescu, M. Mirian, Ath. Ballj, etc. și d-nii Dem. Mihăilescu-Brăila, Mișu Ștefănescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, N. Dimitriu, Psatta, A. Popovici etc.

Duminecă 13 Ianuarie 1924 (matineu) *„O scrisoare pierdută"*.

Marți 15 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta"* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ștefănescu și d-nii V. Stănescu-Papa, Neamțu Ottonel, Al. Șerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Repertoriul Teatrului Maghiar

Duminecă matineu: „Spaima Satului". (Prețuri reduse. Debutul dlui Ștefan Szentgyörgyi. Seria 203.)

Duminecă seara: „Cavalerul Lebedei" a 6-oră. In actul al 11-lea „Cabaret". Prețuri de Premieră. Abonament de zi 72. C. Seria 204).

Luni, matineu: „Vizitiul Coniței (a 5 oră. Prețuri reduse. Seria 205)

Luni seara: „Magdalena". Prețuri de Premieră. Abonament de 73 A. Seria 206.)

Marți: „Romeo și Iulieta" cu distribuția nouă a rolurilor. (Din ciclul shakespearian. Ține conferiază drul Eugen Janovics. Prețuri obișnuite. Abonament de zi 74. B. Seria 207.)

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

31/0

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Scrisori dobrogene

Dobrogea odinioară și acum — Viața ei economică și culturală — Mocanii — Dispariția elementului turco-tatar

I.

Când după războiul independenței hainul aliat rus ne-a răpit și județele din sudul Basarabiei care dela războiul crimeic erau alipite la sânul țerei-mame, oferindu-ne, în schimb, în înțelegere cu Bismark și dictatorii de atunci ai Europei, provincia dobrogeană, cei mai mulți conducători ai noștri nu-și puteau da încă seamă deplin de importanța ei pentru viața țărei noastre întregi. Erau și bărbați de stat ca C. A. Rosetti, celebrul ziarist și parlamentar care era chiar de părere că România trebue să refuze această provincie turco tatară. Ca întotdeauna însă poporul de rând are mai mult bun simț decât atâția „conducători". El și-a dat seama instinctiv de bogăția și însemnătatea acestei țerișoare, de aceea a început s'o colonizeze din ce în ce mai mult. Astfel s'au așezat aici numeroși țărani români nu numai din Muntenia învecinată, ci și din Oltenia și mai ales din Ardeal. Ardelenii, așezați aici, au fost porecliți „mocani", dar ei au schimbat porecla în renume prin hărnicia, cinstea și destoinicia lor. Ei au păstrat portul, datinile, ba de multeori și vechile renumiri de localități de acasă Dacă astăzi provincia dobrogeană are caracter românesc atât de pregnant, aceasta se datorește în mare parte și „mocanilor" noștri.

Constanța, în particular, care înainte de a ajunge în stăpânirea românească era un murdar sat turcesc astăzi e un oraș cu port maritim din cele mai importante care dispută întâietatea Odesei și tinde ca să devină din ce în ce mai mult mărgeanul Mării Negre. Acest oraș se poate astăzi lăli cu un palat al primăriei și cu un casinou cum rar se vede nu numai în țară, ci și în străinătate. Alte palate frumoase și o catedrală vrednică de o reședință opiscopală sunt acum în construcție. Local nou își construește și liceul „Mircea cel Bătrân", care împlinește în curând trei decenii de spornică activitate.

Dacă astăzi se află o viață românească destul de intensă în întreaga Dobroge, aceasta se datorește în cea mai mare parte activității binecuvântate școlare și extrașcolare a corpului didactic. Și în toamna aceasta s'au organizat la liceul Mircea din Constanța șezători culturale muzicale din cele mai interesante. La aceste șezători profesorii din localitate, între cari se află și un „mocan" dela Sibiu, dl I. Georgescu, dar și alți intelectuali, mai cu seamă advocați, doctori, etc. țin câte o conferință, iar domni și doamne sau tineri și domnișoare amuzează publicul cu recitări, cântări la voce sau instrumente muzicale etc.

Cititorii din Ardeal nici nu vor bănui că în Dobrogea sunt tradiții culturale frumoase. In capitala ei chiar, în Constanța apar trei cotidiane (*Dobrogea Jună, Dacia și Marea Neagră*), dintre care unul cu o vechime de aproape un sfert de secol. Altul „Liberalul Constanței" fondată de *Ioan Berberian*, craiovean de fel, și un nume din cele mai strălucite în farmacentica țerii noastre și chiar a Europei, decorat cu medalii de aur și argint de șapte expoziții internaționale, a împlinit în zilele acestea zece ani de existență.

Există și o societate de cultură, al cărei buletin este o excelentă publicație științifică literară *Analele Dobrogei* de sub conducerea d-lui prof. C. Brătescu, unul din cei mai buni geografi ai noștri cu care pe dreptul se fălește nu numai Dobrogea, ci țara întreagă.

Prosperând atât de mult elementul românesc, nu e mirare că cel turco-tatar dispare cu desăvârșire. La *Medgidia*, unde înainte cu un sfert de veac era centrul musulmanismului dobrogean și unde s'a înființat și un seminar pentru pregătirea hogilor, acum abia se mai găsesc credincioși de ai profetului lui Allah. Autoritățile noastre se ocupă serios cu ideia să strămute seminarul turcesc din Medgidia undeva la Bazargic în cadrilater, unde deocamdată islamul numără cei mai mulți credincioși. Gândindu-ne la soarta islamului, odinioară atât de puternic în această parte de țară, ne cuprinde o taimică melancolie și involuntar exclamăm și noi cu poetul:

Eu mă duc, mă prăpădesc
Ca un cântec bătrânesc.

I. Dobrogeanu

STANIOL
ALBA ȘI COLORATĂ LA PAPETARIA
2744-8 **LEPAGE, CLUJ.**

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SANDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Sapun Schicht
„MARCA CERB"

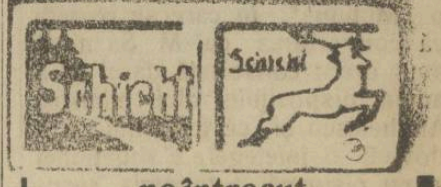

ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Programul senzațional al Barului Grădinei de iarnă din Hotelul Central din cauza inchiderei timpurie sa incepe seara la oarele 9.

Marea adunare
a reformaţilor unguri

Vineri, la 10 ore a. m. a avut loc în sala festivă a facultăţii de teologie a reformaţilor, adunarea generală a reprezentanţilor bisericii reformate din Ardeal. Singurul punct dela ordinea zilei a fost protestarea contra menţinerii ordonanţa referitoare la obligativitatea întroducerii limbei româneşti în şcolile confesionale maghiare.

Pereţii sălii festive au fost împodobiţi cu acest prilej cu portrele în mărime naturală a domnitorilor unguri ai Ardealului între care portrete am zărit şi pe eele ale Majestăţilor Lor, mici şi modeste, faţă de cele ungureşti.

La ferestile sălii s'au fixat sticle colorate, cari proiectau pe pereţii din faţă . , . tricolorul maghiar, în formă de rozetă.

La orele 10 şi-a făcut apariţia în sală, în verstmânt bisericesc episcopul *Nagy Karoly*, care după ce s'au sfârşit cântecele religioase de coruri şi din orgă, a rostit o rugăciune. A rugat pe Dumnezeu să întoarcă sufletul regelui spre poporul maghiar, ca şi cum întroducerea limbei române ar însemna ciumă şi pacoste, un act de duşmănie faţă de minorităţi.

Dl conte *Bethlen Ödön*, curatorul suprem al bisericii reformate din Ardeal roagă asistenţa să nu uite că este protestantă şi maghiară.

Dl notar *Makkay Sándor* citeşte lista membrilor delegaţi pentru a lua parte la adunare — în majoritate conţi şi baroni — şi constată că numărul celor prezenţi este de 99.

Dl *Péter Károly* citeşte discursul delegaţiei maghiare cu prilejul audienţei la Majestatea Sa.

După d-sa, biserica a ajuns prin „samavolnicia" dlui ministru Anghelescu într'o situaţie „îngrozitoare". Ordonanţele sunt „contra autonomiei bisericeşti" a reformaţilor şi contra tradiţiei (!) seculare şi au „sdruncinat maghiarimea în încrederea ei în lege". „Măsurile guvernului duc la desagregare de stat şi anarhie". „Nu putem admite — spune dl Péter Károly — ca acolo, unde avem tradiţii seculare să ni se vină cu un regulament şcolar al „streinilor" (!). Cere Majestăţii Sale să dea ordin pentru neaplicarea ordinelor ministeriale şi să apere maghiarimea contra guvernului.

Dl *Illés Gyula* face o dare de seamă asupra audienţei capilor Bisericii reformate la M. S. Regele.

Ordinul referitor la predarea studiilor impuse este ilegal (!) şi contrar tratatului de pace. După 5 minute însă tot oratorul este acela, care recunoaşte că conform tratatului de pace România *are* dreptul să impună minoritarilor învăţământul limbei române. Vrând apoi s'o întoarcă iar în sensul că nu am avea acest drept, dl Ilyés se încurcă şi îşi încheie în pripă cuvântarea.

„Se citeşte şi se primeşte apoi o „Moţiune", în care se regretă că convorbirea cu M. Sa nu a avut drept consecinţă darul de a anula dispoziţiile dlui ministru Anghelescu şi că guvernul nu a dovedit o înţelegere a situaţiunei şi nu respectă autonomia seculară a Bisericii reformate.

Biserica reformată nu se poate nici linişti nici resemna. Dispoziţiile guvernului sunt contrare legilor bisericii reformate, contrare tratatului de pace, şi mai ales, contrare punctelor dela Alba-Iulia.

Deoarece însă biserica reformată nu se poate opune cu forţa acestor dispoziţiuni, primeşte — în mijlocul unei mări de suferinţi — să se supună, pentruca să vadă guvernul că, oricât de multă bunăvoinţă ar fi, executarea ordonanţelor este irealizabilă.

Mulţumeşte guvernului că a renunţat la predarea limbei române pentru clasele I. şi II. primare şi speră că va renunţa şi pentru celelalte clase, deoarece situaţia actuală — ilegală — jigneşte autonomia şi este contrară regulelor generale didactice şi pedagogice.

Deşi „Moţiunea" s'a primit, dl Bernady György a crezut de convinţă să ceară cuvântul, pentru a înfierbânta şi mai mult mulţimea şi aşa destul de agitată, transformând adunarea Bisericească a reformaţilor într'o adunare politică a partidului maghiar.

Faimosul deputat a început susţinând enormitatea că „întroducerea studiilor pretinse de minister este însăşi chestiunea de „to by or not to by". Instrucţia la şcolile maghiare a ajuns într'o situaţia imposibilă.

Inzădar au fost toate ostenelile maghiarimei pentru a schimba ordinele date, care sunt contrare atât legilor de la noi (!) cât şi celor internaţionale (!) Situaţia Biserecii noastre este asămănătoare cu a mamei care a încercat înzădar ajutorul medicilor pentru copii ei bolnavi, şi recurge deacum la vrăjitorii băbeşti. Astfel şi noi, suntem siliţi să încercăm imposibilul, deoarece ordinul ministerial este nu numai ilegal, dar mai este şi contrar minţii sănătoase (!) (Aplauze.)

Cu toate că trăim vremuri grele (!) datoria maghiarimei din Ardeal este să-şi asigure şi pe mai departe superioritatea culturaiă asupra celorlalte naţionalităţi, oricât s'ar împune copiilor noştrii o limbă streină (!!) (Mari aplauze.)

Protestează contra obligativităţii examenului profesorilor pentru toamna anului 1924. După dsa, este o imposibilitate ca până la aceasta dată să se pregătească din limba, Constitutia şi geografia României.

Cere că şcolarii unguri să se poate înscrie la orice şcoală, indiferent cărei confesiune ar aparţine.

In ceia ce priveşte forţele didactice pentru predarea studiilor întroduse, nici o putere pământească nu le poate da.

(Strigăte: Nici pentru ei n'au profesori !)

Ultimul care a luat cuvântul a fost episcopul Nagy Karoly.

Noi nu cedăm — spune dsa — nu am cedat, şi nici nu am putea ceda o iotă măcar din drepturile noastre.

Rolul nostru nu poate fi să luptăm cu armele contra încălcării de drepturi, ci trebue să luăm asupra noastră crucea răbdării, aşteptând sosirea zilei libertăţii ! . . .

Ţin să spun sus şi tare, cu francheţă calvinistă, că ordinele cu pricina sunt ilegale."

Să roagă lui Dumnezeu să înlocuiască regimul asuprirei (!) cu cel al libertăţii.

*

După acestea, adunarea ia sfârşit şi participanţii să împrăştie în linişte.

Chestia lucrătorilor specialişti din industriile noastre

Ce dispoziţiune a luat guvernul

Măsura evacuărilor streinilor care se află în ţară, în mod clandestin, a atras unele prejudicii industriilor noastre, cu deosebire în Ardeal, întru cât cei mai mulţi dintre lucrătorii specialişti, sunt în situaţia prevăzută de măsura evacuărilor.

Proprietarii întreprinderilor industriale au intervenit la Ministerul de industrie, cerând să se ia o dispoziţie specială pentru aceşti lucrători cari sunt necesari industriilor noastre.

Dl Petrovici, inspector industrial al regionalei Cluj, care s'a întors din Bucureşti în ajunul Crăciunului, ne-a comunicat că guvernul a luat următoarea măsură cu privire la aceşti lucrători: „Ei vor putea fi toleraţi în ţară dacă vor avea certificate dela inspectoratul industrial, doveditoare că sunt lucrători specialişti şi altă dovadă a oficiului de plasare a inspectoratului, că industria unde aceştia sunt plasaţi, nu poate angaja lucrători specialişti indigeni, întru cât aceştia nu s'ar găsi.

Noui maghiarizări de străzi

In numărul trecut al ziarului nostru am scris pe larg de hotărîrea ziarelor maghiar din localitate de a remaghiariza în coloanele lor numirile de străzi de astăzi, româneşti.

Până când ziarele maghiare nu se vor conforma legii şi nu vor renunţa la iredentism, vom publica zilnic lista străzilor remaghiarizate de semioficioasele de la Cluj a horthysmului.

In ziarele de ieri *„Keleti Ujság"* a maghiarizat numele străzii Gen. Grigorescu în *Rákóczy-ut*, Str. Universităţii în *Egyetem-utca*, Str. Memorandului în *Unió-utca*, (nume ce simbolizează unirea Ardealului cu Ungaria).

„Ujság": Str. Rugului în *Csertörö-utca*, Str. Ion I. C. Brătianu în *Király-utca*, str. Regina Maria în *Deák Ferenc-utca*, strada Andrei Mureşianu în *Attila-utca*, etc.

„Ellenzék": Piaţa Unirii, *Fötér*, strada Iuliu Maniu în *Szentegyház-utca*, strada A. Vlăhuţă în *Bólyai-utca*, str. Lunei în *Holdvilág-utca*, etc.

Nu se lasă mai pe jos nici ziarul oficios al evreilor de limbă maghiară, *„Uj Kelet"*, care în numărul lui cel mai proaspăt din 4 Sebath, anul 5684, calendar ebraic, vorbeşte de asemenea despre *Unió-utca* în loc de str. Memorandului şi despre *Széchenyi-tér* în loc de Piaţa Mihai Viteazul.

— Autorităţile în drept au cuvântul.

Solicitudinea
dlui ministru Al. Lapedatu pentru oraşul nostru

Increderea pe care, în special Clujul şi judeţul Cojocna şi a pus-o în dl Al. Lapedatu, a fost şi este pe zi ce trece confirmată prin felul cum dl Ministru înţelege să şi îndeplinească greua misiune ce i-a fost dată.

Printre multele acţiuni folositoare, pe care le-a întreprins dl Al. Lapedatu — în legătură cu propunerea Clujului şi a judeţului Cojocna, — remarcăm aci chestiunea operei şi a teatrului Naţional din Cluj din comunele rurale al judeţluni Cojocna. In ceia ce priveşte în special opera este în deobşte cunoscută marea criză materială în care se găsea această instituţie acum câteva luni când era vorba chiar de o eventuală desfiinţare a ei.

Dl Al. Lepedatu a reuşit nu numai să salveze pentru moment opera din situaţia în care se găsea ci să-i asigure în mod definitiv şi pe viitor funcţionarea ei.

In ceia ce priveşte teatrul Naţional dl Al. Lapedatu şi-a dat seama că situaţia actorilor din punct de vedere material nu poate garanta o îndeplinire conştiincioasă o misiunei lor şi în actualul an bugetar a admis majorarea bugetului teatrului Naţional din Cluj asigurând astfel prin bunul trai al actorilor şi propăşirea teatrului Naţional.

Bugetul teatrului Naţional din Cluj a fost aprobat de ministerul artelor în forma în care a fost prezintat de către dl Z. Bârsan.

Mica publicitate

Student în Matematici, ofer preparaţii la Matematici (materia de liceu) în schimb locuinţă. — A se adresa la Administraţia ziarului „Infrăţirea".

De vânzare urgent un dormitor alb complect. Adresa str. Cărămidarilor Nr. 7, dl Haas.

Lemne de foc!

3256

Prima calitate de stejar uscate, crepate se pot procura

Lei 820·—

stanjenu (4 metrii) la

Depositul S. A. Transilvaneana Pentru Comerţ cu Lemne de Foc.

Comenzii se primesc la

Biroul: Str. Memorandului 24

CLUJ.

De vânzare

case, ville, moşii

complect aranjate, fabrici, locuri de fabrici, diferite prăvălii, hoteluri elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Pungi, saci de hartie

la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Comerțul și Industria Banatului alcatuita de Rador Publicitate Arad

Industria Lănei Soc. A. Timisoara

Spală și peptană Lână. :-: Pregătește fire de kartol, înpletește, țese, apretează și vopsește lână

Fabrica de impletit și Țesatorie de lână

Filiale: București Str. Paris 3. Cluj: Calea Victoriei 24.

Oradea-Mare: Str. Reg. Ferd. 13.

MOARA TIMISOREANA S. A.

Cea mai mare Moara a României-Mari cu Capacitate de a macina zilnic 32 de vagoane de ceriale.

SUBSECȚII:

Sectia Lemnelor. Sectia Sticlariilor.

Sticlarii pentru unzul Technic și Chimic.

Vinde: toate specialitatile de bonboane și chocolata.

Fabrica de bonboane și Biscuits Zamfirescu S. A.

Asezamintele Industriale ale Moarei Timisorene S.A.

Fabrica de Paine: Prajituri de lux și Paine „M. M".

Fabrica de aluat: Macaroane. Spagetti si alte aluaturi p. supa.

Fabrică de cutii: Executa Cutii de orice forma si calitate.

Magazinele Generale „Timisoara":
In magazinarea Marfurilor de ori ce fel.

Banca Agrara Timisana S. A.

Fondata 1869. *Centrala: TIMISOARA.* *Fondata 1869.*

Telefon No.: 6, 14-66, 16-74, 16-75. *Filiale Arad. Telefon 800, 801, 803.*

Adresa Telegrafica: AGRAR.

Afiliatiuneu: Banca Comerciala Italiana si Romana Bucuresti.

Reprezentanta: Bancei Comerciale Italiene, Milano.

Institut autorizat pentru afaceri valutare si de Devize.

Emite imediat Cecuri de Vama.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Motoare de orice fel!
Maşini de moară!

oo 3195 oo Rador 2401

Materiale technice si
orice fel de masini
industriale la

JACQUES PAUCKER

FILIALA
TIMISOARA,
Strada I. C. Bratianu 6.

Devize si vizita inginerilor la cerere!

Singura marca veritabila
este
DIANA Franzbrantwein.
Să observam marca DIANA.

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ŞI LICHERURI

3255

CLUJ,
CALEA VICTORIEI 41.

Banca Centrala Svabeasca S.P.A. Timisoara

Telefon:
4,
9-72,
18-94,
18-95.

Se ocupa cu ori-ce afaceri bancarei

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR.

Banca Timisoarei si Soc. Comerciala

Reprezentanta: Bancei Marmorosch Blank & Co. S. A. Bucuresti

Sediul Societatei: Timisoara, Piata Sfantul Gheorghe

Capital propriu: 35 Milioane Lei. **Fondat in 1906.** **Depuneri 93 Milioane Lei.**

FILIALE PROPRII:

Filiala din oraşul Josif: Bulevardul Berthelot 11.
Filiala Fabrica: Strada Dacilor.
Filiala Centru oraşului: Piaţa Libertăţei No. 3-a.
Filiala Orşova.

AFILIATE:

TIMISOARA: Banca de Ipotecă Soc. pe Acţiuni.
Banca Economica S. p. A.
Banca Generală şi Cassa de Schimb. S. p. A.
DETTA: Cassa de Economie din Detra.
LUGOS: Banca Comercială S. p. A.
CARANSEBES: Prima cassa de economie din Caransebeş s. p. a.
PERIAMOS: Banca Populară din Periamoş — Haulicfalău.

PARTICIPATI LA INDUSTRI:

In urmatoarele branse: Spirt, Bere, Vin, Licher, Otet, Articole de ciocolata si zahar, Salama, Mori, Societati de cladiri, Var, si articole din ciment, Industrie de caramida, Sapun si ulei, Piele, Articole de drogerie, parfumerie si higienice, Fabrici de prelucrarea lemnului, Tipografi, Articole optice, Elemente uscate, Fabrici technice si chimice.

Corespondenti in toate principalele locuri din Europa si America.

Cea mai culanta intreprindere in transactiuni bancare.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNEA SIBIU

Anul IV. No. 987 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Miercuri 16 Ianuarie 1924

CLUJ 16 IANUARIE 24

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1651

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

VIZITA DLUI AL. LAPEDATU,
ministrul Cultelor și Artelor la Oradea-Mare

Primirea la gară — Vizitele prin oraș — Solemnitatea dela biserica gr.-ort. Decorarea P. S. S. Episcopului Roman Ciorogariu — Cuvântările — Solemnitatea dela biserica greco-cat. Decorarea P. S. S. Episcopului Frențiu — Cuvântările — Banchetul oferit de primăria orașului înalților prelați și dlui ministru Al. Lapedatu — Cuvântările rostite

Sâmbătă 12 Ianuarie dl Al. Lapedatu, ministru al cultelor și al artelor, a vizitat pentru prima oară, ca ministru, orașul Oradea-Mare.

Scopul vizitei a fost să remită P. S. S. L. S. Episcopilor Ciorogariu și Frențiu înaltele distincțiuni pe care M. S. Regele a binevoit să li-le acorde.

La gară dsa, a fost întâmpinat de către toți reprezentanții autorităților, civile, militare și bisericești. Cuvântul de bună venire l'a rostit noul prefect al județului, dl Popovici — la care răspunzând, dl Ministru Lapedatu spune că a venit pentru prima oară în Oradea ca membru al guvernului și că ține să-și arate mulțumirea sa că se găsește între prietini buni și sinceri pe care îi iubește și-i stimează, precum și în capitala județului unde are mandatul de deputat și față de care are obligațiuni pe care și întrecut, dar mai ales pe viitor se va năzui să și-le îndeplinească.

Mai are mulțumirea de a saluta pe noul prefect al județului bihorean care cunoastă împrejurările locale și care și-a câștigat încrederea tuturor factorilor vieței publice cu care a avut prilejul să lucreze în funcțiunile ce i-au fost încredințate până acum.

Mulțumește pentru cuvintele de bun venit și pentru dragostea pe care cei de față i-au arătat-o venind să-l întâmpine la gară.

Dela gară, dl Ministru Lapedatu s'a dus la reședința episcopului ortodox unde a fost și găzduit. După aceia, dsa a făcut vizite P. S. S. Episcopului romano-catolic, episcopului unit și generalului comandant al garnizoanei. Seara a avut loc o cină intimă la P. S. S. Episcopul Ciorogariu la care au participat și câțiva dintre fruntașii Oradei.

Ziua de Duminecă. Festivitatea dela biserica greco-orientală

Serviciului divin dela biserica greco-orientală, făcut cu această ocazie, i-s'a dat o strălucire cu totul deosebită.

După terminarea liturghiei, preoții în ornate au ieșit din altar și au luat loc în mijlocul bisericei.

Erau de față toate autoritățile civile și militare, aproape toți intelectualii de frunte ai Oradiei și o mare mulțime de credincioși.

Dl ministru Lapedatu, luând cuvântul și adresându-se P. S. Episcopului Ciorogariu, spune că M. S. Regele, ca un semn de recunoaștere a meritelor pe care P. S. S. și le-a câștigat pe teren bisericesc, social și cultural, a binevoit a-i acorda una din cele mai înalte distincțiuni ce se pot conferi bărbaților meritoși ai vieții publice.

Dsa relevă și apreciază elogios meritele pe care P. S. S. Episcopul Ciorogariu și le a câștigat în cei 40 de ani ca director al seminarului din Arad, ca publicist și ca militant în viața noastră culturală și națională și spune că în lupta sa pentru progresul și binele națiunei române, în două rânduri s'a găsit alături de moarte fără ca în momentele cele mai grele și mai amenințătoare, când alții și-au pierdut credința să-și uite de datoriile sale către Dumnezeu, l'a învrednicit să vadă la adâncile sale bătrânețe, împlinit idealul pentru care a luptat și recunoscute meritele ce și le-a câștigat, din partea tuturor conducătorilor vieței noastre publice în frunte cu M. S. Regele.

Dl Lapedatu spune că și-a făcut o deosebită plăcere de a veni însuși să-i predea, în calitate de ministru al cultelor, înaltele distincțiuni acordate de M. S. Regele și îl felicită în numele său și al guvernului urându-i mulți și fericiți ani.

Cuvântarea de răspuns a P. S. Sale Episcopului Roman Ciorogariu

Adânc mișcat, P. S. Sa Episcopul Ciorogariu a răspuns în cuvinte cari au impresionat pe toți cei de față. P. S. Sa a mulțumit lui Dumnezeu că l'a învrednicit, la vârsta sa înaintată, să ajungă să-și vadă visul zilelor sale de tinerețe și bărbăție realizat și munca desfășurată recunoscută de augustul și bravul Suveran al țării.

„Cred și mărturisesc — a spus P. S. Sa Episcopul Ciorogariu, — în patria română și în viitorul ei, cred și mărturisesc în Dinastia și augusta familie domnitoare".

Roagă, apoi pe dl Ministru al cultelor să fie pe lângă M. Sa Regele interpretul adâncei sale gratitudini și al sentimentelor sale de nesfârșit devotament pe care cu toți credincioșii săi îl are față de tron și arată încrederea sa în guvernul țării care lucrează cu atâta râvnă și patriotism la consolidarea țării.

Festivitatea dela biserica gr. catolică. Decorarea P. S. S. Episcopului Frențiu

Dela biserica ortodoxă, întreaga asistență a trecut la biserica greco-catolică. Aci s'a executat un prea frumos concert de colinde românești armonizate pentru cor și orchestră — în timp ce se făcea cuminecarea. Apoi în același mod — adică cu preoții în ornate înșiruiți în mijlocul bisericei, ministru Lapedatu, adresându-se P. S. Sale episcopului Frențiu, spune că M. Sa

dl Al. Lapedatu
ministru al Cultelor și Artelor

Regele a ținut să recunoască acțiunea de până aci, în interesul bisericei și culturei românești a P. S. S. acordându-i pentru meritele sale o înaltă distincțiune, pe care am ținut, atât ca șef al departamentului cultelor cât și ca amic al P. S. Sale, să i-o remit personal.

Il felicită și-i urează ani mulți și fericiți, pentru binele bisericei ce păstorește și pentru prosperarea poporului român din aceste părți.

P. S. Sa mulțumește în cuvinte pline de căldură, spunând că distincția pe care i-a acordat-o M. Sa Regele îi va fi un imbold puternic pentru a-și face și pe viitor datoria față de biserică și de popor.

P. S. Sa roagă pe dl Ministru să fie față de M. Sa Regele interpretul recunoștinței sale fierbinți.

Banchetul oferit de Primărie sărbătoriților și dlui ministru Al. Lapedatu

La ora 1 a avut loc în sala „Victoria" un mare banchet oferit de Primărie sărbătoriților episcopi și dlui Al. Lapedatu — banchet la care au luat parte peste 120 de persoane — reprezentanți ai autorităților civile și militare și fruntași din județ și oraș.

Cuvântările. Toastul dlui ministru Al. Lapedatu

Seria toastelor a deschis-o dl Al. Lapedatu, închinând pentru Acela care întrunește asupra Sa sentimentele de respect, de iubire și devotament ale tuturor cetățenilor patriei de orice confesiune și naționalitate, — pentru M. Sa Regele și augusta casă domnitoare.

Dl prefect *N. Popovici* pentru dl ministru Lapedatu. Dl primar *Bucico* închină pentru serbătoriții episcopi în numele consiliului comunal și al cetățenilor orașului.

Răspunde *P. S. Episcopul Ciorogariu*, mulțumind pentru cinstea ce i-s'a făcut și asigură pe toți cei de față că nu dorește altceva decât să sfârșească zilele vieței sale în această iubire a concetățenilor săi, pe care se va sili să o răsplătească printr'o continuă activitate închinată binelui obștesc.

P. S. S. Episcopul Frențiu mulțumește pentru cinstea ce i-s'a făcut și închină pentru d-l Lapedatu, spunând că arare ori un ministru a fost întâmpinat din partea tuturor cetățenilor, fără deosebire de confesiune și naționalitate, și chiar din partea partidelor politice, cu atâta simpatie și încredere, cum a fost întâmpinat d. Al. Lapedatu la chemarea sa în guvern ca reprezentantul politic al Ardealului.

D. Lapedatu, prin cultura și pregătirea sa specială, era indicat să fie la ministerul cultelor și al artelor și e încredințat că va ști să răspundă pe deplin încrederei ce se pune în D-sa.

Cuvântarea d-lui ministru Al. Lapedatu

D. Lapedatu spune că n'ar mai fi voit să vorbească dar că cuvântarea P. S. S. Episcopului Frențiu îl silește să facă anumite declarații de principiu în ceeace privește concepțiunea sa ca ministru al cultelor față de diferitele confesiuni.

Aceasta cu atât mai mult cu cât la această masă se găsesc pe lângă ierarhii bisericei române și șefii tuturor celorlalte confesiuni între cari ține să releve în mod deosebit prezența P. S. S. Episcopului romano-catolic Bielik.

Guvernul țării, ca ori care alt guvern al unei țări de cultură, e ținut să faciliteze prin toate mijloacele ce bisericile de orice confesiune ar fi să-și poată îndeplini misiunea lor creștină, culturală și socială, și o va face aceasta cu echitate față de toți pentru că e încredințat că șefii tuturor confesiunilor -- azi, după 5 ani dela unire — să fie convinși că noua ordine politică în care au ajuns nu e un fapt trecător ci împlinirea unui destin istoric, și că numai lucrând împreună pentru promovarea scopurilor statului român vor lucra și pentru interesele lor.

Răspunde părintele Bielik în numele bisericei romano-catolice, arătând că această biserică e perfect încredințată de ceeace a spus d. Lapedatu și că va căuta să trăiască și să se desvolte în cadrele fixate de interesele statului român.

D. *Mărcuș* vorbește în numele ziariștilor din Oradea-Mare, felicitând pe sărbătoriți și salutând cu toată căldura pe d. ministru Lapedatu.

D. ministru a fost apoi condus până la gară de toți cei prezenți în frunte cu înalții prelați în mijlocul unei însuflețite manifestații de simpatie.

Vizita dlui Ministru Al. Lapedatu la Cluj

Serviciul divin dela biserica ortodoxă — Cuvântarea de anul nou a P. S. S. Episcopului Nicolae — Solemnitatea dela reședința Episcopiei — Decorarea P. S. S. Episcopului Nicolae. Cuvântările rostite

Dl ministru Al. Lapedatu a sosit Duminecă seara la Cluj venind dela Oradea-Mare, anume pentru a preda P. S. S. Episcopului N. Ivan decorațiile acordate de M. S. Regele: Coroana României în gradul de mare ofițer și Răsplata muncei pentru serviciile aduse bisericei.

In acest scop, la biserica ortodoxă din Cluj, cu ocazia serviciului, au luat parte pe lângă dl ministru Al. Lapedatul, toți șefii autorităților, profesorii universitari, dl general Petala și un foarte numeros public.

După slujbă, P. S. S. Episcopul Ivan a rostit o cuvântare de anul nou mulțumind lui Dzeu pentru toate binefacerile hărăzite bisericei anul trecut. Anul 1923 va rămânea neuitat prin faptul că în cursul lui s'a putut pune temelia Catedralei ortodoxe române din Cluj.

In același timp P. S. Sa a făcut apel la toți credincioșii ca să dea sprijin și anul acesta năzuințelor conducătorilor bisericei.

După cuvântarea P. S. Sale, toți cei de față au pornit la reședința episcopiei, unde dl ministru Lapedatu a predat în mod solemn P. S. Sale înaltele distincțiuni acordate. Cu această ocazie dl Ministru a rostit o cuvântare, arătând activitatea de 46 de ani a P. S. Sale, pe teren bisericesc și cultural.

La această vorbire, P. S. Episcopul Ivan, a mulțumit înainte de toate M. S. Regelui pentru

(Urmare pe pag. II)

Continuare de pe Pag. I.

distincţiunile acordate, mulţumeşte apoi guvernului şi în special dlui ministru Lapedatu, pe care are plăcerea a-l considara între cei mai devotaţi sprijinitori ai diecesei şi care cu voia lui Dzeu a ajuns la departamentul cultelor tocmai în vremea când această dieceză se află în plină muncă de organizare şi de închegare.

Dl Lapedatu, care încă din casa părintească a fost crescut într'o atmosferă adânc religioasă, sigur că va lucra cu dragoste şi rîvnă pentru împlinirea aspiraţiilor juste ale diecezei noastre.

Distincţia ce mi s'a acordat, — spune P. S. S. — va fi un puternic imbold pentru viitor pentru a strânge în jurul meu pe toţi fiii eparhiei şi cu concursul lor preţios sper să pot realiza zidirea Catedralei şi înfiinţarea Institutului teologic".

P. S. S. mulţumeşte apoi autorităţilor, profesorilor universitari, membrilor consistoriului şi dlui general Petala şi le doreşte la toţi an nou fericit.

După prezentarea felicitărilor cei prezenţi au luat o gustare.

Corul Episcopiei a intonat în tot decursul solemnităţei diferite cântece religioase. La ora două, solemnitatea a luat sfârşit.

Dl ministru Lapedatu a fost oprit la masă la P. S. S. Episcopul Ivan.

Alfio P.

Ady Endre şi... advocatul valah...

Marele poet maghiar Ady Endre, cu numele căruia s'a botezat o stradă în Oradea-Mare, probabil pentru meritele defunctului de a se fi luptat contra ideii de unire a Ardealului la România, — a publicat următorul articolaş în revista Nyugat, 1915, pag. 626.

„**Sperietoarea valahă** *este o primejdie uşor de suportat şi de biruit. Nu a-şi putea să doresc ceva mai rău pentru România, decât Ardealul. Mă gândesc la Claj, Braşov, Târgu-Mureş. Dacă România ar isbuti să câştige asemenea centre de cultură, din asta i-s'ar trage moartea (!) Dar din norocire ei n'o să fie în stare să realizeze vreodată aceasta. N'o să poată, căci noi vrem Ardealul, îl păstrăm, vom şti să-l apărăm. Sperietoarea valahă nu e sperietoare şi îmi aduc aminte de vorba unui advocat valah care îmi mărturisea: „Să mă ferească D-zeu ca să fiu nevoit să mă duc vre odată pentru desbatere la Bucureşti în loc de Budapesta."*

Din nefericire, precum în trecut s'au găsit renegaţi ale căror declaraţii provocau dispreţul faţă de noi şi alimentau încrederea în sine a naţiunei maghiare, tot astfel sunt şi azi ticăloşi, cari prin atitudinea lor încurajează pe cei, cari pornind dela premisa că românii nu pot guverna, ei fiind buni numai de slugi, susţin că Ardealul trebue să redevină maghiar.

INFORMATII

— **Ziariştii maghiari în grevă.** Eri dimineaţă toţi ziariştii maghiari din Cluj au declarat grevă pentru mărirea salariilor. In urma tratativelor cari au avut loc, redactorilor dela „Keleti-Ujság" li s'a admis mărirea salariilor cu 25 la sută. Celor dela „Ellenzék" şi „Ujság" cari au acelaş comitet de conducere nu li s'au admis încă cererile. Tratativele sunt în curs. La „Keleti-Ujság", cu toate că chestiunea salariilor a fost tranşată încă de Duminică, greva continuă subt forma grevei de simpatie faţă de colegii dela celelalte ziare a căror situaţie nu a fost încă clarificată.

— In atelierul fotografic **Gardi** din strada Şaguna No.... unul din cele mai modern şi artistic atelier din Ardeal, se pregăteşte fotografii artistic executate pe lângă preţurile cele mai reduse. Specialist în fotografierea copiilor. Deasemenea se angajează la fotografierea fabricelor şi atelierelor.

— **Noui maghiarizări de localităţi şi străzi.** Campania noastră referitoare la hotărârea ziarelor maghiare de a remaghiariza toate numirile de localităţi şi străzi româneşti a avut un mare răsunet în sânul opiniei publice româneşti. Zilnic primim felicitări şi înbărbătări de a continua această campanie până ce autorităţile nu vor binevoi a aplica ziarelor contraveniente sancţiunile prevăzute în lege.

Primim azi la redacţie o mulţime de ziare ajunse la destinaţie, cu toate, că uumele de localitate este maghiarizat. Astfel, în loc de Cluj s'a scris Kolozsvár, în loc de Blaj—Balázfalva, etc.

Deasemenea se întrebuinţează numele de localitate Bánffyhunyad, Kolozs şi alte blasfemii.

Ziarul „Méhészeti Közlöny" din Cluj a schimbat numele străzii Andrei Mureşan, în „Attila utca", strada Regina Maria în „Deák Ferencz utca" Oradea Mare Nagyvárad etc.

Direcţia poştei şi autorităţile româneşti au datoria de a nu îngădui sfidarea ce se aduce statului român în Ardeal.

— **Noul decan al baroului din Cluj.** Alegerea noului decan al baroului advocaţial a avut loc Duminecă a. m. Cu acest prilej blocul advocaţilor români a avut parte de o îmbucurătoare izbândă. După retragerea candidatului Aurel Isacu, din partidul naţional, susţinut mai mult de ungurii şi evreii din localitate, s'a declarat ales dl dr Ioan Suciu. A reuşit întreaga lista a advocaţilor români declaraţi solidari. Astfel în comisia de examinare a advocaţilor a fost ales ca membru ordinar d. Valentin Poruţiu, iar ca membru supleant d. dr Valer Roman.

Nu putem decât să ne bucurăm de reuşita advocaţilor români. Taina succesului lor este solidaritatea. Este primul caz de la unire încoace, când toţi românii, fără deosebire de partid s'au solidarizat pentru binele neamului. Pilda advocaţilor ne arată că prin solidaritate, elementul românesc va învinge în orice chestiune naţională.

— **Bibliografie.** A apărut un volum cu conţinut politic, intitulat „Chestiunea minorităţilor şi uniunea maghiară", datorit dlui Iosif Iacob. In numerile viitoare vom da o amănunţită dare de seamă asupra acestei cărţi.

— **Serată.** Foştii voluntari români din Oradea-Mare vor aranja în ziua de 16 Februarie o serată dansantă cu un bogat program şi distincţii selecte.

— **Numiri.** Dl Socrate Gheorghiu, agronom regional, a fost numit şef de birou la Consiliieratul agricol din Diciosânmărtin.

— **Gratificaţiile funcţionarilor primăriei cu prilejul anului nou.** Cu prilejul anului nou, funcţionarii primăriei oraşului nostru au primit ca gratificaţie, pe lângă salarul obişnuit, şi salarul de bază în plus.

— **Numărul vitelor în Ardeal.** Din cercetările făcute în toate judeţele din Ardeal, s'a constatat că numărul vitelor a crescut în mod considerabil, depăşind cu mult cerinţele populaţiunii.

— **Noile legi şcolare.** Din lucrările atât de conştiicioase ce se urmează la ministerul de instrucţiune publică pentru elaborarea proectnlui de lege al învăţământului din România, reiese că spiritul şi directivele legilor ce se pregătesc sunt de o mare înrudire cu legile sanitare ale marei noastre surori şi aliate, Franţa. Bineînţeies, toate principiile se vor stabili în consonanţă cu interesele mari ale închegării şi consolidării noastre de stat românesc, la care şcoala e chemată în primul rând a contribui mai mult.

Aceste legi vor ţinea seama de toate împrejurările ivite în urma războiului mondial în noul stat românesc şi vor fixa definitiv şi în chipul cel mai echitabil pentru toţi normele cărora va trebui să se conforme învăţământul în întreaga ţară.

— **Concertul primadonei Elena Cerchez Teodorovich.** Sunt foarte rare acele temperamente muzicale, cari se pot manifesta în salu de concert şi ca o mare cântăreaţă, şi ca o virtuoasă a pianului. Iată de ce publicul de elită al Clujului arată un interes atât de viu celor două concerte anunţate de laureata Conservatorului din Milano, dşora Elena Cerchez Teodorovich, care după succesele mari obţinute în străinătate, şi apoi la Bucureşti, în sala Ateneului, vine acum şi în Ardeal. Peste 2 zile adică, Joi 17 Ianuarie ora 9 seara, are loc primul ei concert în sala Prefecturei, cu un program bogat şi variat: Arii din operele Lucia, Rigoletto, Dinorah, Hughenoţii, Bărbierul de Sevila, Romanţe şi Lieduri de Grieg, Bizet, Giordeni, Rossini, Pergolesi, etc.

Bilete la Librăria Anca.

— **Aprovizionarea Clujului cu zarzavat.** In scopul de a se evita pe viitor specula care se face în oraşul nostru cu zarzavatul, primăria a luat hotărîrea ca la primăvară să facă întinse culturi de zarzavat pe terenurile sale. In acest scop va angaja şi un mare număr de bulgari specialişti în această cultură.

— **Noul prefect de poliţie al oraşului Cluj.** Dl Gritta, fostul prefect al oraşului Arad, va fi numit prefect al poliţiei oraşului nostru, iar d. Valeriu Popovici va trece la Arad în locul dlui Gritta.

Lupta contra pornografiei

O măsură laudabilă

Consiliul comunal în urma articolelor şi gravurilor obscene ale revistei pornografice 28-as din Cluj în care sentimentele creştineşti au fost adânc jicnite, a dispus suprimarea colportajului acestui organ pe teritoriul oraşului nostru, intervenind pe lângă parchet şi ministerul de interne pentru suspendarea lui. Deasemenea consiliul comunal a cerut directorului revistei adresa tuturor redactorilor pentru clarificarea şederii lor în Cluj.

De remarcat că numita fituică a publicat în numărul ei de crăciun o gravură indecentă în care satiriza obiceiul creştinilor de a serba sfintele serbători comparând casa creştinească în care se serbătoreşte naşterea Domnului cu o casă de toleranţă, iar îngerii cu prostituate.

Hotărârea consiliului comunal face cinste oraşului. In adevăr, otrava pornografiei a început să facă tot mai multe victime şi numai printr'o energică supraveghiere a autorităţilor se poate pune capăt acţiunei corupte şi imorale a unei prese fără scrupul.

Am dori ca iniţiaiiva luată la Cluj să se imite şi în celelalte oraşe ale Ardealului, năvălit de reviste pornografice de tot soiul şi de toate provenienţele.

De vânzare un ferestău

dublu şi circular automat marca (**Martha 35 H. P.**) montat pe un car de povoară. Capacitatea de muncă pe **10 oare este de 30 stânjeni.** Este utilizabil şi pentru transportul de greutăţi. Se poate vedea la

STEFAN RUDI

Tot acolo se află de vânzare următoarele motoare. Un Benzgagen de 5 tone. Un Büssing 4 tone, 1 Dixisi de 4 tone şi 5 bucăţi Martha de căte 3 tone. Cele 5 bucăţi Martha sunt uzate. Deasemenea se vinde atât casa cât şi Atelierul.

Calea Victoriei No 83.

Repertoriul Teatrului Naţional

Marţi 15 Ianuarie: „Cafeneaua cea mică".
Joi 17 Ianuarie: „Băiat de viaţă".
Sâmbătă 19 Ianuarie: „Cafeneaua cea mică."
Duminecă 20 Ianuarie (seara) „Banii".
Marţi 22 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta"* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ştefănescu şi d-nii V. Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Şerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.
Joi 24 Ianuarie: „Ciuta".

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Miercuri, Ianuarie 16
Atenţiune!
Casa misterului
Seria III.
Continuarea romanului a lui Jules Mary. Seria III-a în 6 uriaşe acte. In rolul principal fenomenul Parisului, Ivan Mosjoukine.

Cinema Urania

Miercuri, 16 Ianuarie:
Casa misterului
Seria II.
Grandioasă dramă socială în 4 serii. In rolul principal fenomenul Parisului Ivan Mosjoukine. Eveniment artistic şi literar fără de pereche.

Cinema Apollo

Miercuri 16 Ianuarie:
Omul de bronz
Extraordiena de interesantă dramă americană în 6 acte. In rolul principal dna Margareta Clayton.

Moara Mare Timisoreana Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Lemne de foc!
3258
Prima calitate de stejar uscate, crepate se pot procura
Lei 820·—
stanjenu (4 metrii) la
Depositul S. A. Transilvaneana Pentru Comerţ cu Lemne de Foc.
Comenzii se primesc la
Biroul: Str. Memorandului 24
CLUJ.

Pentru școalele Blajului

Cum răspund foștii elevi ai Blajului la apelul I. P. S. S. Mitropolitului Vasile Suciu

Indemnul dlui ing. Ioan F. Negruțiu, președintele Camerei de Comerț din Cluj. — O scrisoare a dlui dr Emil Folea, prefectul jud. Târnava-Mică.

Apelul mișcător al părintelui mitropolit Vasile, îndreptat către foștii elevi ai școalelor din Blaj, a avut un puternic răsunet în tot cuprinsul Ardealului. Ca o dovadă a acestui răsunet, publicăm mai jos îndemnul dlui Ioan F. Negruțiu, președintele Camerei de Comerț din Cluj, și scrisoarea dlui Emil Folea, prefectul jud. Târnava-Mică:

In apelul adresat de Mitropolitul Blajului foștilor elevi și eleve, precum și prietenilor școlilor *din* Blaj, să spună că *„cu durere în suflet trebuie să respingă, an de an, sute și sute de elevi și eleve, cari bat la porțile școlilor și internatelor din Blaj — din lipsă de încăperi.“*

Părintele Metropolit dorește ca din contribuția benevolă a foștilor elevi, eleve bursieri și prieteni ai Blajului să zidească *„încă în primăvara ce vine* (1924), *baremi un institut mai mare, prin ridicarea căruia se vor ușura institutele prea încărcate, și așa să poată primi, dacă nu pe toți, cel puțin o parte din sutele de elevi și eleve respinși în trecut.*

Din acest prilej credem de bine să arătăm; cu câteva cifre:

Ce-au făcut școlile din Blaj pentru cultura poporului român?

Ne vom folosi de datele ce le găsim adunate la un loc în *Anuarul* institutelor de învățământ din Blaj pe anul 1921/1922.

Au cercetat școlile din Blaj:

1. Liceul de băeți	(1754—1922)	41,388	elevi,
2. Școala primară	(1754—1922)	20,062	„
3. Cursul de filozofie	(1832—1848)	99	„
4. Școala de fete	(1864—1922)	5,472	eleve,
5. Școala normală	(1865—1922)	3,591	elevi,
6. Internatul de băeți	(1884—1922)	4,748	„
7. Internatul de fete	(1892—1922)	1,864	eleve,
8. Internatul școlii norm.	(1897—1922)	1,047	elevi.

Taxele de întreținere în internate au fost la an:

	In internatul de băeți:	*fete:*
Din 1884/5—1891/2	100 florenі	—
1892/3—1903/4	250 coroane,	240 coroane,
1904/5—1907/8	260 „	240 „
1908/9—1910/11	300 „	280 „
1911/12—1914/15	400 „	360 „
In 1915/16	450 „	400 „
1916/17	500 „	500 „
1917/18	1000 „	1000 „
1918/19	1300 „	1200 „
1919/20	1800 „	1800 „
1920/21	2350 lei,	2350 lei
1921/22	2100 „	2100 „

In afară de favorurile oferite elevilor în internate, Blajul a mai încurajat cultura și prin *burse*, ce s'au dat studenților universitari, elevilor liceali, normali, dela școala de fete și dela școala de meserii, și anume *până în anul 1920* s'au dat la 7879 elevi burse în suma de 1.894.661 cor. 36 fii. (Un milion optsute nouăzeci și patru mii șase sute șasezeci și una) 36 (100 coroane.)

In afară de burse s'a mai dat cu începerea chiar dela deschiderea școlilor din Blaj, din anul 1754, *pâne gratuită* din venitele episcopale. In cursul alor 148 ani (până la 1922), s'au dat în acest scop cu totul 6349 vagoane grâu. In medie s'a dat aceasta pâne gratuită la 250 elevi. Drept aceea în cursul alor 148 ani á 250 elevi s'au împărtășit de pâne gratuită în total 37.000 elevi.

Taxele școlare, pentru acei puțini, cari nu erau scutiți de ele, încă erau mici. La început erau de 4 lei pe an. Mai apoi treptat s'au urcat cu schimbarea vremurilor la 16, 24, 34, 45, 70, 81, 112 și 152 pentru clasale inferioare, și 24, 36, 46, 56, 80, 111, 132 și 202 pentru clasele superioare ale liceului de băeți.

Considerând toate acestea înlesniri și ajutoare, Mitropolia de la Blaj, apelează în primul loc la daniile acelora, cari au beneficiat de unul sau mai multe din ele, și cere, ca așa cum acestea s'au făcut *„din curată dragoste pentru întărirea și înaintarea neamului“* ca tot pentru *întărirea și înaintarea neamului* să se *„răsplătească dragostea cu dragoste“*, de către cei ce au beneficiat de înlesniri și ajutoare, *restituind* baremi în parte Mitropoliei pentru școlile din Blaj, ajunse acum la strâmtoare, *ajutoarele primite.*

E binevenit să, înțelege și obolul acelora, cari deși n'au beneficiat direct de înlesniri și ajutoare, s'au împărtășit indirect de binefacerile acestor școli.

Dacă naintașii noștrii au știut să jertfească pentru noi, să le fim recunoscători, și să le urmăm pilda: să ridicăm din recunoștință — *drept monument nepieritor* — clădiri de adăpostire pentru fii și nepoții noștri.

Să contribuim drept aceia cu mic cu mare în acest măreț scop atâta, cât se ajungă pentru ridicarea acestui monument, și să nu ne considerăm achitați prin danii insuficiente.

Cred că nu exagerez, dacă pentru a proceda cu toții la fel, propun ca fiecare dintre foștii elevi și bursieri ai Blajului să contribuie — odată pentru totdeauna — cu cel puțin venitul de pe-o lună (1/12 parte din venitul unui an), vărsând această danie, nu de-odată, ci când pe rând în cursul anului 1924., pe măsura posibilităților de plată ale fiecăruia.

Vremurile adevărat sunt grele și venitele puține. Dar nimeni nu cere ca contribuția noastră să depășească proporția justă a venitelor ce de fapt avem.

Ing. **Ioan F. Negruțiu**

*

Escelența Voastră!

Am cetit „Apelul“ Escelenței Voastre, ca patron al școlilor din Blaj și ca fost elev al acestor școli istorice, cu multă evlavie m-am gândit la cei opt ani petrecuți în liceu. Doi ani am fost scutit de didactru și am primit țipăi (pâne); 6 ani am fost bursier din fondul „Vancea“ cu 100 Floreni și opt ani de zile am fost premiat cu cărți de valoare.

Un an la Universitatea din Cluj am fost bursier din fondul „Ramonțianu“ cu 88 floreni, iar patru ani bursieri din fondul „Sulutan“ cu câte 290 lei anual.

Ca fiu de preot sărac cu familie numeroasă, dacă nu aș fi primit acestè ajutoare în timp de 13 ani, Dumnezeu știe, ce se alegea de mine.

Cu dragă inimă aș plăti tot ce am primit, în valută de aur, dar nu am avut norocul altor colegi, să am starea materială, ca să pot face aceasta, sunt însă cu conștiința liniștită, că idealismul sub care am crescut în școlile Blajului, nu a perit din sufletul meu niciodată.

Tot ce pot face este că am trimis azi la „Cassa Centrală Capitulară“ Lei 5000, adecă cinci mii, ca să contribui cu cât pot pentru susținerea și mărirea școlilor în cari am crescut.

Vă rog Escelența Voastră trimiteți-mi și mie o listă de colectare pentru mărețul scop

Semnez al Escelenței Voastre supus credincios și fost elev.

Diciosânmartin, la 10 Ian. 1924

ss. **Dr. Emil Folea,**
advocat, prefect de Târnava-mică, fost elev al școlilor din Blaj.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

2744-2
Cele mai bune mașini de scris și accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereți ofert.

Sapun Schicht
„MARCA CERB“
Schicht Schicht
ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Reluarea relațiilor diplomatice cu Rusia

Azi încep la Salzburg negocierile pentru reluarea relațiilor diplomatice între țara noastră și Rusia sovietică.

După tratativele urmate la Varșovia, Tiraspol și acum în urmă la Odesa, care au avut de scop încheierea unui acord cu privire la trecerea refugiaților peste Nistru și întrarea în relațiuni economice, conferința dela Salzburg e menită să rezolve odată pentru totdeauna chestiunile litigioase dintre noi și ruși. Astfel sunt: restaurarea tezaurului român dela Moscova, despăgubiri pentru pagubele cauzate de armata rusa în Moldova, lichidarea tuturor chestiunilor cu privire la depozitele de medicamente și muniții rusești rămase pe teritoriul nostru cu ocazia retragerii armatei rusești de pe front.

In nici un caz însă nu va fi pusă în discuție chestiunea Basarabiei.

Căci Basarabia a revenit la România prin propria ei voință, exprimată prin votul Sfatului Țării, autodeterminarea ei fiind valorificată și din punct de vedere juridic și moral prin recunoașterea internațională a acestui act.

Insemnătatea stabilirei unor relații diplomatice între cele două țări desigur că nu scapă nimănui și așteptăm un rezultat favorabil de la Conferința de la Salzburg, întrucât pare că Rusia sovietica a înțeles să curme politica ei agresivă și de propagandă subversivă a ideilor comuniste, convingându-se că numai o înțelegere cu statele vecine ar asigura menținerea păcii și a relațiilor economice între Europa orientală și Europa centrală.

In momentul când Polonia recunoaște Rusia sovietică, când Anglia și Italia sunt pe cale să facă același lucru, când la Belgrad se examinează de către delegații statelor Micei Înțelegeri problema unei eventuale întoarceri a Rusiei în politica europeană, fără îndoială că pericolul ideilor comuniste s'a micșorat.

Cu toate acestea nu trebuie să se uite un lucru, că Rusia sovietică nutrește ca și cea țaristă aceleași planuri de hegemonie în Orient și noi popor latin suntem cei mai amenințați de primejdia slavă.

Spunem aceasta fiindcă o parte din presa opoziției și în special acea a partidului național din considerații prea „democratice“ critică politica de înțeleaptă prevedere a guvernului nostru în tratativele cu Sovietele și ar vrea să ne identificăm în această privință, cu atitudinea Cehoslovaciei și a Iugoslaviei.

Cât de greșită este această părere, nu ne trebuesc multe sforțări ca s'o evidențiăm.

A arătat-o dealtfel însuși dl Beneș în actuala Conferință dela Belgrad, când a recunoscut că România are interese specifice în ceea ce privește problema rusă.

Tot astfel vorbește și ziarul cehoslovac „Venkov“ într'un articol recent „Rusia și Europa“, mai puțin optimist decât celelalte ale presei cehoslovace, cât și unul din cei mai importanți diplomați ai Serbiei, ministrul ei la Paris Spalaicovici care și-a manifestat neîncrederea sa în evoluția bolșevicilor considerând-o încă ca o primejdie pentru regimurile existente din Europa.

Aceste fapte arată că guvernul nostru deși a început tratative mai largi cu Sovietele, e foarte îndrituit să adopte față de ele o atitudine de strictă prevedere, conformă în primul rând cu interesele noastre naționale și apoi cu acele ale prietenilor noștri, ori cari ar fi ei.

Un apel

ai școalei normale „Andrei Șaguna din Sibiu.

Corpul profesoral al școalei normale „Andrei Saguna“ din Sibiu a luat hotărîrea de a comemora pe foștii elevi ai acestei școale morți în războiu pentru întregirea neamului. Se va face un parastas în biserica catedrală din Sibiu și o serbare comemorativă cu concursul foștilor elevi ai acestei școale. Se va întocmi un tablou cu fotografia și numele fiecărui erou, care se va așeza în sala festivă a școalei, iar când școala va avea localul propriu, se va așeza la loc potrivit o tablă comemorativă.

In acest scop rugăm pe părinții, rudeniile și cunoscuții celor dispăruți, să ne trimită cât mai curând numele, o fotografie, și amăuunte despre luptele, locul, timpul și cauzele morții foștilor elevi ai acestei școale, morți sau dispăruți în războiu.

Rugăm de asemenea pe foștii elevi ai școalei noastre cari au făcut serviciul militar în războiu, să ne comunice timpul cât au servit, calitatea serviciului, luptele la cari au luat parte, distincțiile primite, etc.

Rugăm pe foștii elevi ai școalei noastre, învățători și învățătoare, cari doresc și pot să-și dea concursul la serbare, să ne comunice numele și domiciliul lor actual, pentruca din bună vreme să ne putem orienta asupra numărului participanților și să le putem trimite informațiile necesare.

Toate scrisorile se vor adresa direcțiunii școalei normale „Andrei Șaguna“ Sibiiu.

Corpul didactic al școalei normale „Andrei Șaguna“

SIPĂTARIA
FARMATI
Cluj, Str. Memorandului 16.
pregateste cu preturi foarte reduse giamantanuri si genti de prima calitate. Asemenea executa ori ce reparatiuni. 2889

Galoșii și Soșonii sunt cei mai buni **Wimpassing** 2879

Spesele de exploatare ale camioanelor „ASTRA“ sunt cele mai minimale.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ȘI COMERȚ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Sâmbătă 19 Ianuarie 1924

In saloanele hotelului Central va avea loc

Primul Bal Mascat și Costumat

organizat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Saloanele vor fi feeric iluminate și decorate în stil artistic.

Premii în valoare de **5000 lei** se vor acorda pentru cele mai frumoase și originale costume și măști.
Tot Clujul așteaptă cu nerăbdare **Balul Presei**, care va fi ce! mai strălucit bal din acest sezon.

Pregătirea legilor scolare

De vorbă cu dl A. Pteancu, inspectorul general al învățământului din Ardeal

Pentru a informa cititorii noștrii referitor la proectele de legi ce se pregătesc la ministerul de instrucție publică și asupra cărora e ațintită atenția întregei opinii publice românești, am ținut să avem o convorbire cu dl Alexandru Pteancu, inspectorul general al învățământului din Ardeal care a binevoit să ne dea următoarele amănunte.

„Se lucrează cu zor și intenziv la alcătuirea legilor școlare, ce se vor depune în Februarie la Corpurile legiuitoare. Aceste lucrări se fac subt conducerea personală a domnului ministru Anghelescu.“

„In ziua de 10 Ianuarie, s'a ținut o ședință plenară a tuturor persoanelor cari iau parte la lucrări. In afară de directorii și inspectorii generali ai ministerului de instrucție, dl ministru a învitat să iea parte la lucrări și pe toți reprezentanții marcanți ai școalelor din toate ținuturile românești.

Intre colaboratorii acestor legi, în afară de dl ministru care conduce lucrările, se află următorii: I. Valaori, secretar general la ministerul de instrucție, dd directori generali P. Ghițescu, C. Kiritescu, dd N. Dumitrescu și G. Purcaru; dl avocat șef al contenciosului Jean Dumitrescu; dl directorul general al Căsei Școalelor și Culturei poporului A. Alessianu; dl subdirector al aceleași instituțiuni C. Nicolescu; domnii profesori universitari G. Iuga, I. Popovici și Iuliu Dragomirescu; domnii inspectori generali ai instrucțiunei publice A. Lupu Antonescu, P. Marinescu și A. Pteancu; domnii inspectori șefi de circumscripție I Petrovici, I. Bratu V. Seni, V. Blaga, I. Veniamin, B. Palladi, I. Rășcanu, I. Iluță, A. C. Holbanu; și domnii directori de liceu C. Nedioglu și T. Șuteu, precum și parlamentari, directori și profesori școlari și institutori din toate ținuturile țării.

După ce dl ministru a arătat importanța chestiunilor și principiile conducătoare ale lucrărilor cari reclamă resolvire, s'au constituit din cei de față 5 comisiuni, pentru elaborarea și formularea definitivă a celor cinci legi școlare în pregătire.

Intăia lege este pentru organizarea ministerului central și descentralizarea administrativă școlară.

A doua, pentru învățământul primar și normal primar.

A treia lege este pentru învățământul secundar.

A patra, pentru învățamuntul profesional. (Școli comerciale, școli pentru arte și meserii, școli profesionale pentru fete etc.)

Iar a cincea lege este pentru învățământul particular.

In ce privește comisiunile alcătuite, ele și-au început imediat lucrările.

Pe ziua de 20 Ianuarie, toate lucrările vor fi gata. Atunci se va ținea o ultimă ședință plenară pentru armonizarea eventualelor păreri deosebite ce s'ar ivi în cursul lucrărilor.“

CĂRȚI românești, franceze ilustrate pentru copii la Librăria Lepage, Cluj. 14

Dunky Kato profesoara de dans

învață la locuința s'a toate jocurile noi. Oare private dă in orice timp la locuință

Cluj, Strada Universității 3.
Etaj III., 2. (lift este).

HOTELUL „ELYSEE PALACE“

din București, Calea Griviței, in apropiere de gara de Nord, 120 camere, construcție nouă, instalațiuni moderne, se inchiriază camere cu ziua și cu luna. Rador

3266 PREȚURI REDUSE!

Pentru școalele din Blaj

Joi, în 17 l. c., la ora 17 (5 p. m.) se va ținea în sala de ședințe a Camerei de Comerț și industrie (Calea Victoriei Colț cu Piața Cuza Vodă) o conferință a foștilor elevi și eleve a școlilor din Blaj, precum și a foștilor bursieri ajutați din fundațiunile administrate de Mitropolia de Blaj, — domiciliați în Cluj, — în vederea fixării unui principiu comun, după care să se facă restituirea valorii înlesnirilor și ajutoarelor de cari au beneficiat la vremea sa. Aceasta pentra a da Mitropoliei posibilitatea de a putea ridica încă la primăvară a. c. noui clădiri pentru școlile și internatele din Blaj.

Cei împiedecați de-a participa în persoană își vor trimite aderențele indicându-și adresa precisă dlui Ing. Ion F. Negruțiu, președintele camerei de comerț și industrie.

OUA! OUA!

De vânzare oua proaspete în cantități mari și mici!

Pe prețul de

Lei 2·10 bucata.

Vânzare se face in primul rând pentru funcționari în zilele de 11—13 și 14 Ianuarie Cluj, Plața Mihai Viteazul. In zilele celelalte stă la dispoziția Onor Public!

Lőrincz Str.
Comerșant de Oua,
3247 Str. Dubălarilor No 7.

Fiul lui Matia Kun

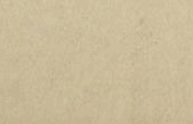

cuțitărie si optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită și cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparațiuni. Fabricantul și depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum“. 3226.

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ȘI LICHERURI

3255

CLUJ,
CALEA VICTORIEI 41.

Reclame este sufletul comertului

Dela Consiliul orașului municipal Târgu-Mureș.

Nr. 19364—1923.

Concurs

Consiliul orașului muncipal Târgu-Mureș publică prin prezentu concurs pentru un post de profesor dc pian și un posi pentru un profesor de vioară vacante la conservatorul de muzică al orașului, Ambii vor trebui să fie apți și pentru predarea teoriei muzicei.

Concurenții vor înainta următoarele acte:

1. Estras de naștere.
2. Certificat medico oficial.
3. Certificat de studii generale.
4. Diploma sau absolutoriul vreunei școli (academii) de muzică.
5. Dovadă asupra satisfacerei serviciului militar.
6. Declarație de limbile ce cunoaște.
7. Curriculum vitae.

Cererile impreuna cu documentele recerute se vor inainta consiliului orașului muncipal Târgu-Mureș până la data de 1 Martie 1924.

Observăm cumcă in baza regulamentului de organizare a Conservatorului de muzică, profesorilor acestui institut nu se admite de a da ore particulare.

Târgu-Mureș din șed. cons. oraș. ținută la 21 Decemvrie 1923.

3273 Primar: **Dr. E. Dandea** m. p.

3359—923. O. E.

Publicațiune.

Comunitatea de avere a fostului regiment confiniar româno, bănățean ar 13 esarendează pe un timp de cinci ani cu începere din 1 Maiu 1924 până la 30 Aprilie 1929 prin licitațiune cu oferte inchise ospătăria din „Casa Grănicerească“ a Comunității de avere din Băile Erculane. Ospătăria constă din parterul casei grănicerești: și anume: două camere pentru restaurant, una cameră de locuit, bucătărie, cameră pentru alimente, pivniță și alte dependențe.

Prin aceasta publicațiune sunt provocați toți reflectanții să inainteze ofertele lor închise adresate „Oficiului de Economie al Comunității de avere Caransebeș“ cel târziu până la 18 Februarie 1924 ora 10 a. m.

Reflectanții vor scrie Ofertele lor legibil în limba română și vor declara în acelea, că cunosc intrutoate, atât obiectul licitațiunei cât și condițiunile de arendare recunoscându-le ca obligatorii. Sumele oferite se vor scrie în ofertă cu cifre și cu litere.

Drept vadiu vor depune reflectanții deodată cu inaintarea ofertei, la cassa centrală a Com. de avere în bani gata sau în efecte românești acceptabile suma de Lei 20.000 (douăzeci mii).

Deschiderea ofertelor se va efeptui la 18. Februarie ora 11 a. m. în biroul-președintelui Comunității de avere.

Ofertele telegrafice și cele intrate după terminul de sus nu se vor lna în considerare.

Condițiunile de arendare se pot vedea în cursul oarelor oficioase în biroul conducerei Oficiului de Economie în fiecare zi de lucru cu începere din 10 Ianuarie 1924 între orele 10—12.

Se comunică spre cunoștință generală, că în baza decisului Comitatului Comunității de avere Nr. 454.C./923 — Comitetul Comunității de avere își rezervă dreptul a accepta dintre ofertele intrate acela care'l va găsi mai avantagios pentru Comunitatea de avere chiar și fără privire la suma oferită.

Comitetul Cumunității de avere a fostului regiment confiniar româno-bănătean Nr. 13. din Caransebeș.

3274

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIU

Anul IV. No. 987 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI • Joi 17 Ianuarie 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1830

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

INTARZIATUL...

Ne aducem aminte de o bucată literară în care se înfățișa psichologia unui om ciudat, cu o meteahnă poate înveselitoare pentru *alții*, dar *pentru el însuși*, foarte tristă.

Era vorba de un om care întârzia de la toate și totdeauna. Personagiul nostru întârzia nu de la întâlnirile date la oră fixă sau de la reprezentații teatrale, ci și la actele cele mai însemnate ale vieții sale ruinate tocmai din acest motiv.

Erau întârzierile specifice omului nehotărât care se desmeticește totdeauna târziu și care pășește la acțiune numai după ce s'au învechit sau au învins de mult ideile la care aderă, care se hotărește să se căsătorească numai după ce iubita pe care a adorat-o până atunci — bineînțeles: de la distanță — a îmbătrânit, sau a găsit o partidă mai bună.

Portretul acestui trist sau vesel personagiu ni l'a evocat ultimul discurs al domnului Iuliu Maniu, rostit cu prilejul urărilor de anul nou din partea comitetului de o sută al partidului național.

Nu voim de astă dată să ne ocupăm de înșiruirea dsale de vorbe goale, stereotipe și banale. Cunoaștem opinia dsale asupra oratoriei. Șeful celor „o sută" se laudă adesori cu faptul, că dsale nu-i face nici o greutate a vorbi două ciasuri în șir, fără a spune nimic. Constatăm, că acest lucru i-a reușit și acum pe deplin. Ci voim să ne oprim la aspectul nou ce'l oferă discursul domnului Iuliu Maniu.

Anume, dsa s'a încumetat să vorbească cu acest prilej pentru prima oară de la unire încoace, despre... *idea națională*. Se vedem însă ce cale a parcurs dsa pentru a ajunge până aici.

In cei dintâi ani de după unire, dsa și-a ales ca suprem ideal în politică, regionalismul.

Speculând fatalele deosebiri — însă fără de rădăcini adânci — dintre diferitele provincii românești crescute în împrejurări specifice, dsa a făcut totul pentruca din divergențele trecătoare să se creieze o prăpastie între frați.

Toată ura ce se află — alături de iubire — în orice suflet normal omenesc, a fost canalizată nu împotriva dușmanilor interni sau externi ai neamului românesc, ci împotriva românilor din vechiul regat. Cine îndrăznea să aibă un cuvânt bun la adresa celor crescuți în școli și în familie în lozinca liberării Ardealului, era stigmatizat de ceata domnului Maniu drept trădător al Ardealului. Iar „reprezentanții adevăratului Ardeal" — fraternizau cu streinii strănepoți ai ucigașilor lui Horia și ai atâtor eroi ai românismului.

Deși ardelenii mai valoroși ai partidului național au părăsit partidul propovăduitor al refacerii hotarelor pentru a căror suprimare au murit opt sute de mii de eroi, dl Maniu nu a șovăit, ci a mers înainte pe drumul ratăcirii... Abia după ce s'a protestat în însuși sânul partidului împotriva acestei tactice criminale, după ce toate partidele și oamenii politici din țară au insistat pentru contenirea propagandei regionaliste, dl Maniu, deși a rămas în sufletul dsale tot regionalist, a crezut în sfârșit necesar să-și creieze niște organizații și în vechiul regat, — neserioase și șubrede de altfel — a căror ființă să l apere de vlabanșa de învinuiri ce cădeau asupra capului dsale.

Regionalismul a devenit pentru d-sa un lucru ce se simte, dar... nu se spune. Ideile naționaliste însă au fost boicotate și de aci înainte, neadmițându-se decât ideia de democrație destul de rău înțeleasă. O democrație nu națională, ci una întovărășită și aliată cu minoritarii ademeniți de făgăduelile „punctelor" dela Alba-Iulia, a căror executare ar echivala cu cea mai groaznică trădare de neam. O democrație susținută de d. Honigmann, Costa-Foru și C. Mille dela București și finanțată de băncile și instituțiile evreești.

In timpul însă ce „Patria" scotea număr jubilar lui Marmorosch-Blank, opinia publică românească din Ardeal, — regăsindu-se pe sine — simțea fiorii unei renașteri a conștiinței naționale. Crainicii adevăratului Ardeal, trezit din toropeala internaționalismului sceptic, începură să se ivească. In serviciul ideii naționale se pune întreaga tinerime română, scriitori de talent luminează calea luptătorilor și deschid alte orizonturi, mai largi și mai luminoase decât celea ale domnilor Socol și soții. In sfârșit s'a ajuns până la creiarea unei opinii publice ce pretinde astăzi românism și naționalism.

*

Iată partidul național înaintea unei noui încurcături. După ce doi ani de zile orice tendință de naționalism era combătută și taxată drept... „teorie liberală", — pentru a nu'și pierde ultimii membrii ai partidului, d. Iuliu Maniu face astăzi un nou salt, — intonând imnuri de laudă — dar nesimțite... ideii naționale, făcându-i apologia aproape copiată din organele adversare partidului național...

Numai că opinia publică a ajuns înainte cu doi ani la *noua* convingere de azi a domnului Iuliu Maniu!... Iar cununa de lauri aparține celor dintâi tăietori de drumuri noui în pădurea secular și neumblată, iar nu celor dela coadă, cari fără a fi contribuit cu ceva la lărgirea nouilor orizonturi, voiesc acum să parcurgă comod calea bătătorită nu numai de avantgarda ideii naționale, ci și de grosul oștirei...

Anul nou și partidul național

Sub pretextul urărilor de anul nou, partidul național a voit să facă la Cluj o manifestație politică, aducând omagii dlui Maniu. Manifestația însă se pare că n'a prea reușit, căci „Patria", deși consacră o întreagă pagină acestui eveniment, — nu dă nici un nume. Interesant ar fi fost să se știe cine sunt „profesorii" universitari, avocații, medicii, inginerii, meseriașii și comercianții, cari, în **număr impunător de mare**", *au mers cu plugușorul politic la ușa modestului prezident al partidului național. Această manifestație, având să înfățișeze sentimentele întregului partid național față de d. Maniu, s'ar fi cuvenit să ni se ofere ceva mai mult decât un spectacol de mai înainte ticluit, în care rolurile sunt împărțite așa cum se arată în „Patria": d. Vaida ținând un discurs de urare și d. Maniu răspunzând confuz prolix și sec, precum face în toate vorbirile sale.*

Din răspunsul d-lui Maniu, care vrea se aibe caracterul unui expozeu politic, remarcăm în primul loc recunoașterea că partidul național „**este combătut de aproape toate partidele din țară.**" *D. Maniu afirmă totuși că situația partidului este înfloritoare, dar nu explică cum s'a putut realiza acest lucru, după cum nu explică nici cum se face că partidul național, luptând pentru democrație și acționând pentru întronarea unui regim politic mai bun și mai moral, a putut totuși să ajungă în conflict cu aproape toate partidele.*

In schimb, în vorbirea dlui Vaida, găsim un lucru extrem de prețios. Dsa a împărțit viața dlui Maniu în trei perioade: **calvinistă, tisaistă** *și* **vintilistă.**

„Intâia perioadă, — spune d. Vaida — o văd în anii care i-ai trăit în școala medie streină, aș numi o perioada calvinistă, când prin întregul sistem de educație din aceste școli s'a încercat des naționalizarea tinerilor români."

„A doua perioadă aș numi o tisaistă, când bărbat politic acum, intrat în viața publică, ai avut să te lupți în parlamentul din Budapesta și în afară de el cu toate ororile opresiunii maghiare."

Toate manifestările acestuia vădesc puternica influență exercitată asupra sufletului său de cultura și politica maghiară care, dacă nu l'au desnaționalizat, l'au îndepărtat însă de spiritul culturei românești.

Perioada **vintilistă** *nu e de cât lupta care se dă în sufletul dlui Maniu între Budapesta și București, și de aici toate spasmurile politicei pe care-o face. Dacă ar fi fost deci să i-se facă dlui Maniu o urare sinceră de anul nou, atunci trebuia să i-se ureze ca anul care vine să însemne pentru dsa biruința Bucureștilor asupra Budapestei.*

Anchetele noastre în Ardeal

Situația județului Satu-Mare

Continuând anchetele întreprinse de noi prin diferitele județe și orașe ale Ardealului, am vizitat județul Satu Mare situat la granița de nord-vest a țărei.

In ceia ce privește situația geografică a județului — aceasta este nimerit caracterisată când județului Satu-Mare i se spune că este „o Românie în miniatură". Acest județ este împărțit din punct de vedere geografic în 3 regiuni aproape egale ca întindere: munte, deal și șes.

Sub era maghiară, acest colț de țară a fost obiectul principal al tuturor preocupărilor guvernanților maghiari — cari au căutat prin orice mijloace să i maghiarizeze populația. In acest scop a adus mii de coloniști maghiari ca element de cucerire directă și evrei și șvabi ca elemente ajutătoare.

Șovinismul maghiar a mers până acolo în opera de distrugere a elementului românesc în cât a făcut chiar deportări în masă din comunele acestui județ în interiorul Ungariei; a profitat de toate micile greutăți materiale ale sătenilor români pentru a le scoate pământul la mezat dându-l apoi coloniștilor; a înființat în mai toate comunele — cari erau românești, școli primare, biblioteci populare cari nu aveau decât cărți cu conținut ofensator la adresa românilor.

Intr'un cuvânt, jud. Satu-Mare a făcut parte din acea celebră „zonă culturală", opera lui Apponyi

Cu toată această campanie de distrugere a românismului din jud. Satu-Mare, efectul a fost tocmai dimpotrivă. Românii, cari formau aproape majoritatea populației, au rezistat la toate încercările de maghiarizare la care au fost supuși. Ba mai mult: tăria cunoștinței lor naționale a sfârșit prin a desnaționaliza pe coloniști. Azi sunt sate întregi de șvabi cari nu știu altă limbă decât cea românească.

In general, județul Satu-Mare are azi un aspect românesc care se accentuează pe zi ce trece. Nota discordantă o fac cele câteva comune (10—18) de șvabi aduși de unguri ca coloniști și cele câteva zeci de mii de unguri din partea de nord. Județul Satu-Mare are o întindere de 4902 km² cu 221 comune.

Populația județului este de 299.791 locuitori, dintre cari: 170.922 români, 76.893 unguri, 36.250 șvabi, 22.365 evrei și restul alte naționalități.

Din aceste date se poate vedea că elementul românesc este într'o zdrobitoare majoritate.

Industria a luat o foarte mare desvoltare în acest județ datorită faptului că pământul cuprinde enorme bogății naturale (marmură, cărbuni, caolin de o calitate cu totul superioară, — imense întinderi de păduri, etc.).

In cuprinsul județului, afară de oraș, funcționează azi 35 de fabrici mari și alte 8 mai mici.

Situația culturală a județului

Sub acest raport, jud. Satu-Mare, datorită străduințelor autorităților administrative și școlare și în mare parte și inițiativei particulare, se găsește într'o situație destul de mulțumitoare.

In general, după aprecierile autorităților locale, în regiunile dela șes se găsesc cam 25% analfabeți, la munte 65—70%.

In ceia ce privește școlile comunale, județului Satu-Mare, pentru a avea numărul școlilor de care are nevoie, îi mai trebue încă 33 de școli primare.

Aceasta se datorește în primul rând faptului că ungurii, vrând să maghiarizeze această regiune, au înființat în mai toate comunele școli primare de stat. Azi, însă, aceste școli au fost statificate în masă. In al doilea rând, activității Prefectului de județ, se datorește d. Cantuniari, revizorului școlar, d. D. Pop, învățătorilor și preoților cari au sprijinit cu însuflețire inițiativa dlui Ministru Anghelescu cu privire la construirea de noui localuri pentru școli.

Lipsă mai mare de școli se simte numai în trei părți ale județului: Țara Oașului, Cetatea de piatră și Codru.

Se știe că ungurii au adus în aceste părți numeroși șvabi maghiarizați. Azi generația dela 10 până la 40 de ani a șvabilor e complect maghiarizată. Limba pe care o vorbesc ei e cea maghiară. De cea germană nici nu vor să audă.

De când s'a preluat imperiul și până la venirea guvernului actual, limba de predare în toate școlile șvăbești a fost cea maghiară, — după dorința șvabilor.

Dl ministru Anghelescu însă, dându și seamă de această anomalie, a impus acestor școli să accepte ca limba de predare fie limba lor, adică limba germană, fie limba statului, adică limba română. Șvabii, nevoind să audă de nici una din aceste limbi, Ministerul a fost nevoit să închidă toate școlile recalcitrante.

Situația catedrelor

In întreg județul sunt 754 de catedre primare, fiecare având în funcționare învățătorul respectiv.

Dintre acestea, 421 catedre sunt cu limba de predare românească și cu elevi români, 80 catedre reformate și 80 rom. cat.

Cu toată această situație culturală înfloritoare, școlile primare din jud. Satu Mare duc foarte mare lipsă de materiale didactice (hărți, cărți, aparate, etc.) Credem că Casa Școalelor va înțelege că în această regiune de graniță școlile trebuie să fie bine înzestrate cu material didactic, mai mult decât în oricare altă regiune a țărei.

In n-rul viitor, vom da amănunte asupra vieții economice din acest județ.

Aifio P.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alti!
2725—1

Incercaţi şi vă veţi convinge

Telefon: biroul 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuinţa 1099.
Str. Regina Maria No 2.

Ce progrese s'au realizat la Cfr. din Ardeal
în anul 1923

Trenurile de persoane — Cum s'au efectuat transporturile de mărfuri — O mare dificultate a transporturilor pentru vechiul regat — Ce îmbunătăţiri se pot prevedea pentru anul acesta

Declaraţiunile dlui Hossu, dir. regional a cfr. din Cluj

Cu sfârşitul auului 1923, am crezut necesar să culegem toate datele din care să se poată vedea progresele ce s'au realizat la C. F. R. din Ardeal.

In acest scop ne-am adresat dlui Hossu, directorul regional din Cluj. Lămuririle pe care ni le-a dat dsa, înfăţişează în linii generale îmbunătăţirile realizate în anul trecut şi perspectivele ce se întrevăd pentru anul acesta.

Trenurile de persoane

„In privinţa trenurilor de persoane, — spune dl Hossu, — progresul realizat în anul 1923, faţă de 1922, este considerabil. Numărul trenurilor accelerate şt de persoane s'a urcat cu 35 la sută faţă de anul 1922. Proporţia pe categorii este astfel: trenurile mixte 31 la sută; trenurile personale 59 la sută şi trenurile accelerate 28 la sută.

Transporturile de mărfuri

„Imbunătăţirile realizate din acest punct de vedere, sunt cu deosebire importante. T*ransportul produselor tuturor fabricelor noastre s'a efectuat la curent în măsura cererilor care s'au făcut.* In special s'au transportat mărfurile de prima necesitate: animale, cărbuni, sare, ciment, var ipsos, coajă de stejar, vin, etc.

Transporturile în masă

„Asupra acestor transporturi, ne declară dl Hossu, situaţiunea este mai grea. Categoria aceasta de transporturi o formează lemnele de foc, cheresteaua, petrele, etc. Greutăţile de care se lovesc asemenea transporturi provin din noua situaţie în care se găseşte Ardealul al cărui debuşeu este astăzi Bucureştiul şi vechiul regat. Circulaţia peste Carpaţi este restrânsă. Pe când spre Budapesta şi Ungaria Ardealul avea 10 linii, spre Bucureşti are numai 4 linii. Legăturile cu vechiul regat fiind astfel reduse, cantitatea de transporturi este limitată la un număr insuficient de trenuri, faţă de numărul de transporturi ce se cere pentru vechiul regat. Situaţia aceasta nu are deci un caracter care să se raporteze la lipsurile în sine dela căile noastre ferate.

Ce îmbunătăţiri se prevăd pentru anul acesta

La această întrebare, dl Hossu ne spune:

„Cu progresele realizate până în prezent, ne putem considera ajunşi la normal. De fapt, în Ardeal atât numărul trenurilor de persoane cât şi acel al trenurilor de mărfuri, a întrecut proporţia trenurilor cari circulau aici inainte de războiu. Nouile împrejurări au creiat însă necesităţi noui.

Pentru anul acesta, nu putem prevedea alte progrese mai simţite, în primul rând, din cauza restrângerei bugetului şi enormei scumpete a combustibilului. Mărirea circulaţiei implică cheltueli pe care statul cu greu poate să le suporte astăzi."

Chestia transporturilor lemnelor

In legătură cu situaţia generală a căilor noastre ferate, d. Hossu, ne-a făcut o observaţiune, pe care credem că este necesar să o redăm aici. Dsa spune că ar trebui restrânse transporturile de lemne pentru vechiul regat, întru cât faţă de numărul de trenuri ce pot circula peste Carpaţi, transporturile produselor de lemne prejudiciază transporturile produselor industriale. Observaţiunea dlui Hossu este în adevăr foarte justă, întru cât înainte de război vechiul regat nu se aproviziuna cu lemne din Ardeal.

Dac.

Repertoriul Teatrului Naţional

Joi 17 Ianuarie: „Băiat de viaţă".
Sâmbătă 19 Ianuarie: „Cafeneaua cea mică."
Duminecă 20 Ianuarie (seara) „Banii".
Marţi 22 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta"* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ştefănescu şi d-nii V. Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Şerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.
Joi 24 Ianuarie: „Ciuta".

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Joi Ianuarie 17
Eveniment artistic!
Casa misterului
Seria IV.
(Triumful amorului).
Sfârşitul dramei grandioase. In rolul principal fenomenul Parisului, Ivan Mosjoukine. Partea cea mai splendidă a compoziţiunei superbe.

Cinema Urania

Joi, 16 Ianuarie:
Casa misterului
Seria III.
Grandioasă dramă socială în 4 serii In rolul principal fenomenul Parisului Ivan Mosjoukine. Eveniment artistic şi literar fără de pereche.

Cinema Apollo

Joi, 16 Ianuarie:
Ciuma aurului
Senzaţională dramă detectivă în 6 mari acte. In rolul principal marele artist american. Delma. Film demn de toată atenţiunea.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-s

INFORMATII

-- Cu privire la balul organizat de „Sindicatul Presei Române din Ardeal", care va avea loc Sâmbătă 19 Ianuarie c. în saloanele hotelului „Central", răspundem tuturor persoanelor cari ne au făcut întrebări că balul va fi costumat-mascat şi necostumat.

— **Dela „Astra".** Comitetul despărţământului Cluj va ţine Vineri la 18 Ianuarie, orele 6 p. m. o şedinţă, la care sunt rugaţi să participe dnii membrii fundatori şi pe viaţă ai acestui despărţământ. Şedinţa se va ţine la liceul „Regina Maria."

— In atelierul fotografic **Gardi** din strada Şaguna No. 13 unul din cele mai modern şi artistic atelier din Ardeal, se pregătesc fotografii artistic executate cu preţurile cele mai reduse. Specialist în fotografierea copiilor. Deasemenea se angajează la fotografierea fabricelor şi atelierelor.

— **Greva ziariştilor maghiari.** In cursul zilei de eri greva ziariştilor maghiari din localitate a luat sfârşit, prin faptul că atât editorii cât şi proprietarii celor trei ziare maghiare din localitate au admis cererea gazetarilor, mărindu-le salariile cu 25 la sută.

In urma acestei greve, redactorii ziarelor maghiare primesc salarii cari variază, între 12 şi 15.000 lei lunar.

— **Bibliografie.** A apărut în editura *„Cartea Românească"*:
„Pagini Alese" Nr. 139. „Din viaţa pescarilor Dobrogeni" de Victor Crasescu (St. Basarabeanu). Preţul lei 2·—
„Pagini Alese" Nr. 140. „Cuvinte înţelepte" de Cilibi Moise. Preţul lei 2·—
„Pagini Alese" Nr. 141. „Suflet de femeie" de Em I Gârleanu. Preţul lei 2·—
„Pagini Alese" Nrul. 142, din „Gruia lui Novac" de P. Dulfu. Preţul lei 2·—
„Pagini Alese" Nr. 143. „Abu Hassan" de I. L. Caragiale. Preţul lei 2·—
„Pagini Alese" Nr. 144. „Poezii" de G. Ranetti. Preţul lei 2·—
„Cunoştinţe folositoare", seria B. Nr. 28. „Lămurirea Legei Dărilor" de Iuliu Pascu. Preţul lei 3·—
„Biblioteca agricolă populară" Nr. 16, „Creşterea viermilor de mătasă" de N. Răşanu, inginer agricol. Preţul lei 4.—

— **Mulţumire publică.** Direcţiunea şcoalei primare Nr. 3 „Avram Iancu" mulţumeşte şi pe această cale băncilor şi instituţiunilor româneşti din Cluj, domnilor comercianţi, d-nei şi d-lui prof. dr Urechia, precum şi tuturor persoanelor particulare cari prin obolul lor în bani sau în natură au contribuit a se ajuta cu haine şi încălţăminte un număr de 70 elevi săraci din aceasta şcoală.

De asemenea exprimă mulţumiri d-nei Maria dr Dragomir, membră în comitetul şcolar pentru darurile făcute şi pentru tot ajutorul devotat.

— **Sinuciderea din str. Traian.** Eri dimineaţa, la locuinţa sa din str. Traian No. 31, s'a sinucis prin strangulare, zidarul Lazăr Petre în etate de 47.

In urma anchetei poliţieneşti s'a stabilit că sinucigaşul era neurastenic în ultimul grad şi că de multă vreme îl obseda ideia sinuciderei.

Cadavrul a fost trimis la institutul medico-legal pentru autopsie.

*

— **Ajutorarea bisericilor.** Prefectul judeţului, dl Sept. Mureşianu, a convocat pentru ziua de eri pe numeroşi preoţi din judeţ pentru a se interesa de starea şi nevoile bisericilor. Aceasta pentru a putea face un raport dlui ministru Lapedatu care a declarat că e hotărât să facă tot ce i va sta în putinţă pentru îmbunătăţirea acestor biserici.

— **In atenţia autorităţilor.** Atragem atenţia organelor poliţieneşti şi administrative asupra faptului că în ultimele zile, din cauza desgheţului, depe diferite clădiri din oraş se prăbuşesc bulgări de ghiaţă şi de zăpadă care periclitează viaţa trecătorilor.

Aşa în str. Dorobanţilor a fost rănită grav a femee şi un copil.

La Bucureşti s'au luat măsuri ca fiecare proprietar să cureţe în fiecare zi straşinele, de zăpadă. Credem că această măsură se poate lua şi în Cluj.

*

Azi preoţii ortodoxi din localitate au început să umble cu crucea din casă în casă apropiindu-se sărbătoarea Bobotezei.

— **In juruł concesionărei Uzinei electrice.** In şedinţa viitoare a consiliului oraşului Cluj se va lua din nou în discuţie chestiunea concesionărei Uzinei electrice unei societăţi care s'ar obliga să o amplifice în aşa măsură ca să poată satisface nevoile actuale ale oraşului.

— **Bugetul oraşului a fost aprobat.** Bugetul oraşului Cluj a fost aprobat în totul. Ministerul de finanţe a făgăduit că va acorda oraşului Cluj şi credite suplimentare.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Emlnescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

Impozitul pe lux
al stabilimentelor de categoria a treia se poate plăti prin pauşal

Ministerul de Finanţe a decis, că stabilimentele de consumaţie restaurante, cafenele, bodegi, crâşme etc. şi hotelurile de categoria III. cari plătesc impozitul pe lux de 3% asupra incasărilor brute, vor fi dispensate de a ţinea registru special, note zilnice, adeverinţe de plată, dacă plătesc anual sume fixe echivalente cu impozitul, pe lux, adecă pauşal, care trebuie plătit în rate lunare. Contribuabilii cari doresc a se bucura de acest privilegiu, trebuie să ceară în scris fixarea pauşalului. Cerere timbrată cu 1 leu timbru fiscal şi 0·50 bani timbru de asistenţă socială se va prezenta Administraţiei financiare în care se va arăta cifra afacerilor dela 1. Sept. 1922. până la 1. Sept. 1923 cum şi venitul net stabilit de comisiunea de impunere sau de apel asupra stabilimentului pe anul 1922. Procedura de fixare a pauşalului e la fel cu cea privitoare la pauşalul în locul impozitului de 1% cifra de afaceri, cu acea deosebire ca pauşalul stabilimentelor se va fixa cu 3% asupra venitului brut.

D-ra Elena Cerchez Theodorovich
distinsa cântăreaţă
(soprona legeră) şi virtuoasă a clavirului, care dă
mâine, Joi, 17 Ian.
primul ei
CONCERT
de Canto, în sala Prefecturei (ora 9 seară) iar.
Joi, 24 Ianuarie al 2 lea Concert de Piano.
Bilete de Lei 50, 35, 25
la Librăria A N C A, Cluj.

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat în permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald şi Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Toți clujenii și-au dat întâlnire
Sâmbătă seara 19 Ianuarie (Bobotează)
la
Primul Bal mascat costumat și necostumat
organizat de
Sindicatul Presei Române din Ardeal
în saloanele restaurantului „Central".

Cum sunt persecutate minoritățile

Declarațiunile dlui prof. dr. C. Anghelescu, Ministrul Instrucțiunei, cu privire la școalele minoritare din nouile ținuturi românești

Pentru a arăta câtă dreptate au minoritățile din Ardeal când vorbesc de o prigonire a învățământului lor, publicăm mai jos, din discursul dlui ministru C. Anghelescu rostit în Adunarea deputaților cu prilejul discuțiunei budgetului școalelor, partea referitoare la școalele minoritare:

Domnilor Deputați!

S'au adus în discuțiune înaintea parlamentului o mulțime de probleme foarte mari și foarte complexe privind întreg învățământul nostru, așa încât mi-ar trebui de sigur mai multe ore ca să pot discuta înaintea dv. toate aceste probleme, cari privesc învățământul nostru. Înțelegeți bine, că la ora aceasta și în starea de oboseală în care se găsește parlamentul, după atâta lucru, nu voi încerca să discut toate aceste probleme înaintea dv. O voiu face atunci când voiu veni cu legea învățământului, după sărbători (aplauze). Să-mi dați voe, însă, domnilor, astăzi să discut înaintea dv. numai câteva puncte importante cari au fost aduse înaintea dv. cu ocaziunea discuțiunei bugetului ministerului instrucțiunii. Să-mi dați voe să discut mai întâi o chestiune adusă de către dl Pora și de care a vorbit în parte și dl Ștefan Ioan.

Prima chestiune, domnilor, este aceia a școalelor minoritare. Nu mă voiu întinde prea mult asupra acestei chestiuni; o vom discuta pe larg, atunci când voi veni cu legea învățământului particular.

Trebue, însă să vă spun că obiecțiunile, pe care le aducea înaintea dv. părintele Lupaș, zilele trecute, sunt absolut nefundate în ceeace privește școalele minoritare.

Limba românească în școalele minoritare

Domnilor, eu am dat o circulară pe care de sigur o cunoașteți cu toții; ca școlile minoritare să fie obligate, să introducă limba românească în învățământul primar și secundar. M'am bazat pe un articol special din tratatul de pace, pe art. 10, pe care probabil îl cunoașteți cu toții, și pe acest principiu că e inadmisibil ca cetățenii români să nu știe românește, nu e admisibil ca elevii, cari termină primul ciclu al învățământului, învățământul primar și, cari poate nu mai au ocaziunea să meargă înainte în învățământul secundar, aceștia să iasă din școală, fără să știe limba română (aplauze). Acest lucru este și în legea ungară dela 1879 (art. 4. și 6), care obliga în învățământul primar pe toți copiii, să învețe ungurește. Nu mai vorbesc de legea lui Apponyi dela 1907 (Art. 19 și 22), care era foarte drastică în această privință.

Dar domnilor, și acest lucru țin să-l relev înaintea d-voastră, s'a afirmat dela această tribună că noi persecutăm minoritățile. Domnilor, să-mi dați voe, am aci înaintea mea un tablou, să vă arăt ce facem noi pentru minorități.

In timpul guvernărei ungurești nu se întreținea de Statul unguresc nici o școală primară românească, nici un liceu, nici un gimnaziu, nici o școală comercială, nici o școală de meserii. Noi întreținem 600 de școli primare ungurești.

D. dr. *V. Chirvai*: Rău faceți.

D. dr. *C. Anghelescu* ministrul instrucțiunei publice: Așa le-am găsit, 89 de școli germane primare și 73 de alte limbi. Intreținem 22 de școli ungurești medii, 8 germane; 9 licee ungurești și 2 germane; întreținem 6 școli comerciale, una normală și 10 secții ungurești la școalele de meserii.

Ei bine domnilor, iară cum persecutăm noi populațiunile acestea minoritare! Dar, ce e mai important, e faptul următor că după războiu, de când Ardealul s'a unit cu vechiul regat, s'au înmulțit școlile minoritare, s'au înmulțit școlile primare ungurești cu 319 cele calviniste; cu 23 cele unitare; cu 41 cele romano-catolice. Școlile medii s'au înmulțit cu 16 cele calviniste; cu 2 cele unitare; și cu 23 cele romano-catolice. Liceele cu 2 cele calviniste; cu unul unitar; cu 4 cele romano-catolice. Școlile comerciale cu 4 cele calviniste; cu 3 cele romano-catolice. Școli normale, două calviniste și una romano-catolică.

Vedeți deci că dela unirea Ardealului cu noi în loc ca școlile minoritare să diminuneze, s'au înmulțit.

Cum sunt persecutate școalele minoritare

Dar mai mult decât atâta, și îmi pare rău că nu pot să insiste înaintea dvoastră, asupra acestui fapt numărul copiilor unguri din licee a crescut dela 21.086 la 31.337; a crescut decând s'a unit Ardealul cu noi, acest număr cu 10 300 elevi.

Sub unguri noi nu aveam la o populațiune de aproape 4 milioane de locuitori, decât patru licee și dv. știți cum erau acele licee. Două erau aproape maghiarizate. Aveam 6 școli medii, nici o școală de meserii și nici o școală comercială; iar ungurii au sub noi 40 de licee la o populație 1.200.000. Noi aveam un liceu la un milion și ei au 40 de licee la un milion, deci de 40 de ori mai mult; au 86 de școli medii, 10 școli de meserii și 15 școli comerciale.

Iată dlor cum persecutăm noi pe minorități. A fost la această tribună dl Pistiner din Bucovina și spunea că persecutăm pe minoriiăți pentru că am închis o școală primară. Am spus atunci că nu este exact. Iată cum s'a întâmplat lucrul: la Cernăuți cu ocaziunea iubileului de 60 de ani al Impăratului Franz Iosif s'a clădit o școală care trebuia să fie școală primară, această școală după războiu a fost ocupată de vre-o 30 familii evreești care veneau din Galiția și din Ucraina și ce era mai mult — tac apel la dvs. cei din Bucovina — aceste familii închiriau camere în această școală; când m'am dus în Cernăuți am găsit faptul următor: școala normală din Cernăuți era și pentru băeți și pentru fete. Fetele la un loc cu băeții. Și am căutat să evacuez aceste familii de evrei. Am dat bani să se repare școala din str. Albă și am mutat acolo școala normală de fete (aplauze) și băgați de seamă că erau evrei refugiați din Galiția și Ucraina, nu dela noi, cărora Primăria din Cernăuți le-a dat alte locuințe. Dar dlor, să lăsăm aceste școli minoritate, vom discuta chestiunea în toată lărgimea și complexitatea ei atunci când vom veni cu legea învățământului particular după sărbători. Să-mi dați voe însă, să vă spun numai un cuvânt de școliie confesionale. Nu pot să mă întind asupra chestiunei acesteia.

Etatizarea școalelor minoritare

Imi pare rău că dl Gârbovi ceanu nu este aci. Dl Gârbovi ceanu împreună cu dl Popa Liseanu au fost trimiși de mine anul trecut în luna Septemvrie, atât la Sibiu cât și la Blaj, ca să ia contact cu confesiunea ortodoxă și greco-catolică și să asculte doleanțele lor nimic mai mult și apoi să ne refere nouă, adică mie ministrului instrucțiunei și guvernului ca să luăm o deciziune ulterioară. Părintele Lupaș spunea că prin faptul că această comisiune a fost la Blaj și la Sibiu și a ascultat dezideratele, dumnealor sunt autorizați și de ministerul instrucțiunei publice și de guvern să stabilească regimul școalelor confesionale și că școlile acestea care au fost etatizate nu de mine, ci de guvernul Averescu, și pentru care plătim și pe profesori și întreținerea lor trebue să rămână confesionale. Vom discuta această chestiune cu ocaziunea legei și vom vedea dacă aceste școli pot să mai rămână confesionale, când Statul român plătește pe profesori și întreține școalele. (Aplauze pe băncile majorității.)

Pentru moment declar însă că această comisiune nu a avut decât un rol informativ și atâta tot.

Revizuirea străinilor la Cluj
Protestele trimise la București

Măsura primăriei locale cu privire la revizuirea străinilor, și trimiterea la urma lor a acelora cari nu au nici un drept să locuiască pe teritoriul acestui oraș, a stârnit o mare agitație în cercurile minoritare.

Agitația s'a concretizat în vii proteste, care prin unii reprezentanți, mai mult sau mai puțin autorizați, ai minorităților au fost îndreptate la București, unde primarul orașului a fost presentat ca un sbir, iar măsura revizuirei străinilor ca o „straşnică persecuție" aplicată minoritarilor din Cluj.

Ministerul de Interne, luând act de plângerile ce i s'au adus, a invitat pe d. dr. Utalea să vie la București împreună cu toate lucrările în legătură cu revizuirea străinilor.

Intorcându-se din Capitală, primarul Clujului ne-a declarat următoarele:

„La București, am expus dlui ministru de Interne legea comunală existentă în Ardeal de baza căreia primăria are dreptul să evacueze pe acei străini care nu corespund condițiunilor prevăzute de această lege. Măsura noastră nu țintește evacuarea străinilor peste graniță, descongestionarea orașului, astăzi supraîncercată cu elemente care nu au nici un rost justificat aici.

Prin străini, noi înțelegem pe toți acei care prin nici un drept nu aparțin orașului nostru, dar care pot fi foarte bine locuitorii orașelor de origină.

*

Avem în oraș categorii de asemenea străini:

1. Persoanele care sunt fără o ocupație recunoscută și utilă și care nu îndeplinesc condițiunile prevăzute de lege.

2. Persoanele care au obținut dreptul de așezare prin date și certificate false.

3. Persoanele care, neputând îndeplini condițiunile prevăzute de lege, au fost respinse de consiliu de a domicilia în oraș și care totuși nu s'au conformat ordinelor rămânând pe loc.

4. Persoanele care s'au repatriat și s'au reîntors în oraș în mod abuziv.

5. Repatriații care n'au plecat.

*

„In urma expunerei ce am făcut, d. ministru a găsit legale măsurile noastre și, bineînțeles, s'a convins pe deplin de nejustificarea plângerilor și protestelor ce i-au fost adresate. Noi am fost autorizați să continuăm lucrările noastre, întru cât acestea vor servi, și aplicarea nouei legi cu privire la controlul străinilor, lege al cărei proect va fi supus corpurilor legiuitoare imediat după sărbători". **Dac.**

HOTELUL
„ELYSEE PALACE"
din București,
Calea Griviței, in
apropiere de gara de Nord,
120 camere, construcție nouă,
instalațiuni moderne, se închiriază camere cu
3266 ziua și cu luna. Rador
PREȚURI REDUSE!

Mare târg Ocazional!
La magazinul
Eugen Szabó
CLUJ,
C. Regele Ferdinand
No. 5

Flanel tenis	29 Lei
Flanel vargat pentru haine	33 „
Barchet	39 „
Creton prima calitate	39 „
Barson (Cotifea)	106 „
Stofa pentru haine dubla	78 „
Stofa 140 cm. lata	135 „
Stofa pentru haine barbatesti 140 cm. lata	196 „
Stofa velour pt. paltoane	250 „
Zefir francez pentru camesi barbatesti	45 „
Shiffon pentru albituri	31 „
Libert dublu de matasa	138 „
Plus negru pentru paltoane dela	450-1100
Plus pentru paltoane gri, brun si negru	530 „
Fonlard pentru haine de matasa	250 „

Mare târg de cupoane!
Prețuri reduse!
Telefon: 4-79.
3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş

MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

No. 1—924.

Publicaţiune.

Teritoarele de vânat a Comunelor Valcaul unguresc, Călăţele, Finciu să vor da prin licitaţie publică in arinda pe 6 ani.

Ziua licitaţi in Valcaul unguresc 14 l. c. a. m.
" " Călăţele 16 l. c. a. m.
" " Finciu 19 l. c. a. m.
la 10—10 oare.

Preţul strigării 300—300 Lei Vadiu: 10%.

3269 Secretar cerc: INDISCIFRABIL.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii
Szántó si Komlós din Arad
sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea
D-lui STIEF OTTO.
Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregătite în atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

Cine voeşte a călători lute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia
3063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

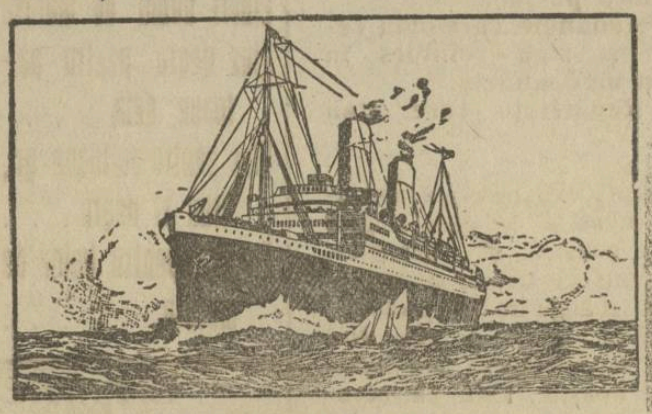

Corespondenţă în toate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie
Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă 2910
TIMIŞOARA

OUA! OUA!
De vânzare oua proaspete în cantităţi mari şi mici!
Pe preţul de
Lei 2·10 bucata.
Vânzare se face in primul rând pentru funcţionari în zilele de 11—13 şi 14 Ianuarie Cluj, Plaţa Mihai Viteazul. In zilele celelalte stă lă dispoziţia Onor Public!
Lőrincz Str.
Comerşant de Oua, Str. Dubălarilor No 7.
3247

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereţi modele. 2744-1.

De vânzare
case, ville, moşii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Sâmbătă 19 Ianuarie 1924
In saloanele hotelului Central va avea loc
Primul Bal Mascat şi Costumat
organizat de
Sindicatul Presei Române din Ardeal
Saloanele vor fi feeric iluminate şi decorate în stil artistic.
Premii în valoare de **5000 lei** se vor acorda pentru cele mai frumoase şi originale costume şi măşti.
Tot Clujul aşteaptă cu nerăbdare **Balul Presei**, care va fi cel mai strălucit bal din acest sezon.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Pentru copii mici şi sugaci cel mai bun mijloc de îngrijire e
PRAFUL HÖFER
şi CREMA HÖFER, PENTRU COPII. 2906-1

„GANZ"
SOCIETATE ANONIMĂ
DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691
Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.
REPREZENTANŢA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.
pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

METALLUM

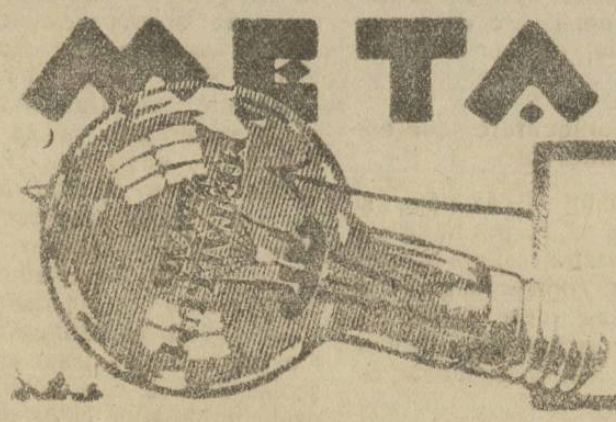

Cel mai bun bec!

Pyram
PREPARAT DIN CELE MAI VERITABILE MATERII PRIME, ESTE MIJLOCUL CEL MAI BUN PENTRU CURĂŢIREA HAINELOR.

Se ştie că numai CZINK vopseşte, curăţeşte, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein. Cluj Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 989 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 18 Ianuarie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1995

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852 — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Partidul poporului și minoritatea maghiară

— Greșeala pactului de la Ciucea —

Pentru a răspunde tuturor întrebărilor ce i se adresează din toate părțile, partidul poporului publică, în „Indreptarea", un comunicat asupra pactului de la Ciucea, care spune între altele:

„Conform acestei înțelegeri, activitatea politică a partidului unguresc se va desvolta după indicațiunile și directivele partidului poporului.

„Orice revendicare a naționalității maghiare va trebui să fie însușită de partidul poporului, pentru a se cere de către organele acestuia realizarea ei.

„Cu acests garanții și în asemenea condițiuni, nu se poate vorbi de iredentă maghiară și de pericol pentru stat, decât dacă s'ar putea pune la îndoială patriotismul unui întreg partid de guvernământ, al unui fruntaș ca Octavian Goga și a șefului partidului însuși."

Comunicatul „Indreptărei" e ceva mai mult decât o lămurire. El confirmă existența pactului așa cum ziarul nostru cel dintâi l'a anunțat.

Explicațiile cari se dau aduc însă amănunte imposibil de bănuit. Astfel partidul poporului pretinde că va deveni campionul revendicărilor minorității maghiare și, în acelaș timp, autotitatea care va da directive politice partidului maghiar. Faptul este de mare importanță dar ne îndoim că el se va putea înfăptui așa cum ne lămurește comunicatul din „Indreptarea". Și ne îndoim, nu pentrucă n'am avea destulă încredere în patriotismul dlui Goga sau al generalului Averescu, ci pentrucă nu vedem cum va putea partidul poporului impune partidului maghiar o conduită și minorității maghiare o atitudine mai aproape de trebuințele statului român.

Pactul dela Ciucea este încheiat de mai bine de două luni. In tot acest timp, potrivit declarațiunilor din „Indreptarea", s'ar fi cuvenit să observăm mai multă bunăvoință și loialitate față de stat și instituțiunile lui, atât la conducătorii partidului maghiar, cât la ziarele maghiare inspirate de acesta. Ori, ni se va spune că pactul nu a intrat în vigoare decât odată cu publicarea comunicatului din „Indreptarea". In acest caz, nu vede partidul poporului un avertisment în atitudinea partidului maghiar și foilor sale, pentru greutățile pe cari le va avea de înfrânt în viitor?

In adevăr, dacă minoritatea maghiară ar fi fost animată de aceleași sentimente pe cari le mărturisește comunicatul partidului poporului, schimbarea ar fi trebuit să se producă, măcar din gentilețe, încă din clipa când s'au început tratativele dela Ciucea. Această schimbare ar fi fost un prim indiciu că minoritatea maghiară este coaptă pentru o înțelegere loială.

Chestiunea însă se dovedește a fi într'un stadiu când prea multă nădejde de loialitate la conducerea partidului maghiar nu se poate pune. Partidul poporului a comis deci greșala de a se aventura într'o acțiune politică mai presus de puterile sale de înfăptuire. O înțelegere cu conducătorii politici ai minorității maghiare nu se poate construi pe temeiuri electorale trecătoare. Cu atât mai puțin un partid politic român va putea să impună partidului maghiar o politică precisă și loială, când acest partid nu consimte a renunța la vechea sa politică de agitație nici după ce a încheiat un pact în felul celui dela Ciucea.

Desigur că aici nu discutăm patriotismul nimărui, nici al d-lui Goga și nici al d-lui general Averescu. E însă de discutat dacă conducătorii partidului poporului au dovedit destulă cumințenie politică atunci când au crezut că se pot erija în îndrumători ai politicei minorității maghiare. Faptele petrecute până acum ne dovedesc dinpotrivă, lipsa de prevedere a acestora și mai ales, o ușurință care nu poate duce la bune rezultate.

„Garanțiile" de cari vorbește comunicatul partidului poporului sunt iluzorii. Ele pot garanta până la un punct un anumit succes electoral partidului poporului; nu pot însă în nici un caz fi o garanție că nu se va mai putea vorbi de o iridentă maghiară. Și într'aceasta constă greșala aventurei politice a partidului poporului.

Exploatarea liniei Soc. Arad-Ceanad de către stat

Marți dimineață s'a întrunit la ministerul comunicațiilor, direcțiunea căilor ferate particulare, comisiunea pentru studierea condițiilor în cari se va încheia contractul de exploatare de către stat a căilor ferate aparținând societății Arad Ceanad.

Statul român a fost reprezentat prin dnii ing. Răileanu, directorul căilor ferate particulare, ing. St. Pretorian, directorul general al căilor ferate române, Brăileanu, reprezentantul ministerului de externe, Dobrovici, din partea ministerului de finanțe și ing. Cezar Merența, subdirectorul general al căilor ferate.

Cu această ocazie s'au reluat tratativele referitoare la condițiunile în cari se va încheia contractul de exploatare a căilor ferate Arad-Ceanad.

Tot în ședința de Marți comisiunea s'a mai ocupat și de arenda pe care urmează să o plătească statul societății de căi ferate particulare Arad Ceanad.

Conferința dela Belgrad a Micei Intelegeri

Declarațiile dlui I. G. Duca

Ministrul de externe al României

Întorcându-se dela Belgrad, unde a participat la conferința Micei Înțelegeri ca representant al României, dl I. G. Duca, ministrul nostru de externe, a făcut ziarelor din București declarații care lămuresc pe deplin rostul și rezultatul lucrărilor conferinței. Ca și înainte de plecare, d-sa a declarat și de astădată că opinia publică nu trebuia să aștepte nimic deosebit dela conferința dela Belgrad, întrucât însuși programul acestei conferințe nu cuprindea nici o chestiune de natură să determine vre-o hotărîre mai importantă a Micei Înțelegeri. Conferința n'a fost decât un nou prilej pentru representanții Iugoslaviei, Cehoslovaciei și României de a avea un schimb de vederi atât asupra situațiunei generale cât și asupra problemelor interesând mai deaproape aceste trei țări.

Din acest punct de vedere, conferința dela Belgrad și-a îndeplinit rostul cu prisosință. Dl Duca a declarat că se întoarce foarte mulțumit că a putut constata încă odată deplina comunitate de vederi cu aliații noștri, valoarea Micei Înțelegeri ca factor de solidaritate în Europa centrală afirmându-se astfel tot mai puternică.

Din discuțiile cari au avut loc la Belgrad, resultă că o serioasă apropiere este pe cale să se realizeze între Italia și Iugoslavia și că o sinceră dorință de apropiere se manifestă între Cehoslovacia și Polonia. Posibilitatea realizării acestor apropieri nu poate fi privită de noi de cât cu satisfacțiune, întru cât din aceasta situația Micei Înțelegeri va ieși și mai întărită. Cu privire la împrumutul ungar, d. Duca a declarat că această chestiune întâmpină încă unele dificultăți, atât de ordin tehnic cât și de ordin politic, încât se pare că împrumutul cerut de Ungaria nu va putea fi acordat nici în sesiunea comitetului care urmează să se întrunească acum la Londra.

Intrebat dacă cu prilejul vizitei sale la Belgrad a discutat și diferitele chestiuni pendinte dintre noi și vecinii noștri iugoslavi și în special dacă s'a ajuns la o soluțiune pentru chestiunea școlilor și bisericilor române din Banat, d. Duca a răspuns că în jurul acestor chestiuni a avut discuțiuni atât cu d. Nincici cât și cu d. Pasici și că nădăjduiește că negocierile care sânt în curs vor lua o îndrumare care să ne ducă la soluțiunile dorite de noi.

Scrisori din Oradea-Mare

Viitorul justiției romanesti dela graniță in primejdie

Constatări îngrijitoare în jurul alegerii comisiei de examinare a avocaților

Oradea-Mare. — S'a anunțat aproape în toate ziarele, că baroul avocaților de aici a procedat zilele acestea la a doua alegere a comisiei de examinare a avocaților, după-ce întâia alegere nu a întrunit încuviințarea de la autoritățile superioare.

Comisia de acum, constituită tot ca cea de mai 'nainte, din doi români și doi unguri, s'a instalat și va începe curând examinarea noilor avocați, cari, în majoritatea cazurilor sunt români.

Cu toate că persoanele din comisie nu interesează, le publicăm numele, cu titlu numai de informație. Fac parte din comisia de examinare: dnii dr. *A. Lazăr*, dr. *Dem. Kiss*, români, *Kocsán I.* și *Ney Pál*, unguri. Comisia, după cum se știe, a fost aleasă de baroul de aici și are să examineze pe candidații de avocați din următoarele județe românești: Bihor, Arad, Temiș-Torontal, Caraș-Severin, Satu-Mare și Maramureș.

Ori, în aceste două fapte rezidă primejdia ce o constitue pentru noi o alegere așa cum se face azi, a comisiunii în chestiune. Căci iată care este starea lucrurilor.

Comisia este aleasă de către membrii baroului, din sânul baroului respectivului oraș cu Universitate (în cazul nostru cu o Academie de drept ridicată în toate atribuțiunile unei facultăți Universitare.) Ori în baroul din Oradea-Mare elementul strein are o supremație absolută, întrucât numărul avocaților minoritari din acest oraș este de vre-o sută optzeci, față de 23 români.

Se va invoca deci de către streinii interesați, argumentul acesta: majoritatea absolută în barou o avem noi; este drept prin urmare, ca și în comisia de examinare a avocaților să fim reprezentați măcar pe din două.

In fața acestui argument se pune categoric faptul că comisia de examinare nu interesează baroul avocaților din Oradea, ci numai de candidați. Ori candidații români din județele amintite sunt, față de candidații minoritari, într'o proporție egală cu aceea a avocaților unguri din barou față de avocații români.

Cred că nu se poate mai clar spune nedreptatea ce se face printr'o alegere ca acele de până acum, menită numai se mențină hegemonia streină tocmai în justiția românească de la frontieră.

Cifre, cred nu mai trebuesc pentru ilustrarea celor mai sus spuse. Singur faptul, că populația județelor amintite este cât se poate de românească și că studenții minoritari dela Unire încoace nu au frecventat Universitățile românești, arată totul.

Inseamnă, că comisia compusă jumălate din unguri, s'a constituit astfel de dragul a două, maximum a trei, procente ce le formează candidații minoritari, cari n'au găsit cu cale să se înscrie la vre-o Universitate maghiară. Iar așa ceva firește că este condamnabil.

Guvernul maghiar a înțeles seriozitatea chestiunii examinării avocaților și prin legea dela 1874 a hotărît să-și însușească dreptul exclusiv de a numi cele două comisii, dela Budapesta și Târgu-Mureș, cu toate că în regiunea acestui din urmă oraș, și în întreg Ardealul interesat, ungurii erau în minoritate.

Puse în față aceste două situații din trecut și de azi, necesitatea unei îndreptări a celei actuale se impune cât mai imperios. Cu atât mai mult aceasta, cu cât — spre deosebire de condițiunile de sub unguri — dreptul baroului de străini din Oradea-Mare de a alege comisia de examinare a avocaților din cele șase județe românești dela frontieră, înseamnă o reală primejdie.

Cum se achita mandatele postale in Ardeal

In mai multe orașe principale din Ardeal, s'au ridicat proteste, asupra faptului că direcțiunile poștelor respective, nu achită la timp mandatele poștale. Protestele veneau în special din partea negustorilor, deși aceștia aveau cele mai mici sume de ridicat prin mandate poștale.

Din sursă oficială ni se comunică că au fost în adevăr unele dificultăți la achitarea mandatelor din cauza lipsei de numerar în casa poștelor. Răul însă s'a remediat complect, iar pe viitor nu se vor mai produce asemenea situațiuni.

Dl Vișan, dirigintele poștei din Cluj, ne comunică că direcțiunea generală a poștelor a trimis tuturor oficiilor poștale din Ardeal, sume importante, variind între 2—3 milioane lei pentru achitarea tuturor mandatelor.

S'a cerut deasemenea oficiilor poștale o situație asupra numărului și valorei mandatelor în medie pe fiecare lună, direcțiunea generală a poștelor urmând a trimite la începutul fiecărei luni jumătate din valoarea mandatelor. Cu modul acesta pe viitor nu se va mai produce nici o întârziere la achitarea mandatelor.

INFORMATII

— **Intoarcerea dlui Duca în Capitală.** D. Duca, ministru de externe, s'a înapoiat alaltăeri în Capitală, venind dela Belgrad, unde a luat parte la desbaterile conferinţei Micei Antante. Dsa se va prezinta în audienţă M. S. Regelui, căruia îi va face o amănunţită expunere a celor discutate la Belgrad. Zilele acestea, ministrul de externe va acorda reprezentanţilor presei din Capitală un interview, în legătură cu ultima conferinţă a Micei Antante.

— **O statistică a străinilor din România.** Autorităţile administrative au primit instrucţiuni de a face o statistică a tuturor străinilor aflaţi în România, a căror situaţie nu este încă stabilită.

Este vorba de acei străini cari conform tratatelor de pace, pot opta pentru cetăţenia română sau nu, stabilindu-se anume cine a locuit în provinciile alipite înainte sau la 1914—1918, precum şi acei cari s'au stabilit în ţară după 1918. Această statistică este în legătură cu legea pentru dobândirea şi perderea calităţei de cetăţean român, depusă la Senat.

— **Un cazier al întreprinderilor industriale.** Noua direcţiune generală a studiilor, propagandei şi legiferării economice ne informează că studiază înfiinţarea unui cazier general al tuturor întreprinderilor industriale din întreaga ţară.

— **Totalul leilor rămaşi încă blocaţi.** In urma treptatelor măsuri de deblocare a leilor aparţinând Caselor străine şi blocaţi în depozitele instituţiunilor financiare din România, sumele de lei blocaţi sunt astăzi extrem de reduse.

După indicaţiunile Oficiului central de control al devizelor totalul leilor rămaşi încă blocaţi în depozitele băncilor noastre nu depăşeşte suma de 300 (trei sute) milioane din circa 4 miliarde cât era la început.

Menţionăm că principala întrebuinţare dată leilor bloceţi a fost achitarea articolelor noastre de export.

Aproximativ un sfert din totalul exportului nostru pe anul 1923 a fost acoperit cu lei din depozitele blocate.

— In atelierul fotografic **Gardi** din strada Şaguna No. 13 unul din cele mai modern şi artistic atelier din Ardeal, se pregătesc fotografii artistic executate cu preţurile cele mai reduse. Specialist în fotografierea copiilor. Deasemenea se angajează la fotografierea fabricelor şi atelierelor.

— **Arestare.** Comisarul Orlescu, a reuşit să aresteze pe individul Iozsef Carciay de meserie croitor, care în ultimul timp a săvârşit în oraşul nostru mai multe furturi.

— **Logodnă.** Aflăm cu plăcere că distinsa elevă a Conservatorului din Cluj, dşoara Florica Crişan s'a logodnit cu secretarul acestui Conservator dl Artene Istrate în comuna Giurtelecul-Simleului (jud. Sălaj).

Felicitările noastre tinerilor logodiţi.

— **Dl N. Iorga şi chestiunea minoritară.** „Prager Presse" a început o serie de articole datorite domnului N. Iorga, despre „Chestiunea minoritară" în România", tratată din punct de vedere istoric. Mâine vom da o amănunţită dare de seamă asupra acestui important studiu. De remarcat, că ziarele maghiare au şi crezut de cuviinţă a se năpusti asupra dlui N. Iorga, acuzându l de lipsă de obiectivitate, şi făcând — ca „Ujság", de pildă — aprecieri ironice la adresa dsale ca om politic.

— **Dela Primărie.** Astăzi de dimineaţă, în cabinetul dlui primar al oraşului a avut loc un important consiliu comunal în cursul căruia s'a desbătut şi principala chestiune a preţurilor maximale. In junul acestei chestiuni dealtfel vom reveni cu date precise în numărul nostru de mâine.

— **Spargere.** Hoţi necunoscuţi au spart locuinţa ziaristului Sas László, furându-i lucruri în valoare de 30 mii lei. Poliţia cercetează.

— **„Banca Voluntarilor".** Societatea voluntarilor români a hotărât mai de mult înfiinţarea unei bănci. Insfârşit, acest plan este realizat.

Şedinţa constitutivă a băncii s'a ţinut ieri, în localul propriu al băncii din str. Regina Maria No. 6. Ca membri ai direcţiunei au fost aleşi domnii I. Albon Valer Pop, advocat, Nicolae Turcu, Aurel Esca, Ştefan Boeru Dumitru Cosma Petre Nemoianu, O. Cornea, S. Buzea, M. Moldovan şi Titu Trif.

Guvernul a promis tot sprijinul băncii.

— **Localul Cercului Ronsard.** Societatea franceză, „Ronsard" răspânditoare a culturei franceză în Ardealul care are atâta nevoie de ea, este stângenită în activitatea ei din motivul că nu dispune încă de local propriu, cu toate intervenţile făcute pe lângă autorităţi. Este inadmisibil, ca o societate cu un rol de atâte însemnat să nu dispună de local, în timp ce atâţi streini, ocupă în Cluj atâtea somptuoase palate.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Emlnescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

— **Numiri.** Dl Constantin Teleguţ fostul poliţai al oraşului Haţeg, cu începere dela 1 Ianuarie a fost numit subdirector al Prefecturei Poliţiei locale. Dsa şi-a luat în primire noul post.

— **Cu privire la balul organizat de „Sindicatul Presei Române din Ardeal", care va avea loc Sâmbătă 19 Ianuarie c. în saloanele hotelului „Central", răspundem tuturor persoanelor cari ne au făcut întrebări că balul va fi costumat-mascat şi necostumat.**

„Iparosok Lapja". „Gazeta Industriaşilor" ce apare bilunar în 40—50 de pagini la Cluj a ajuns la al doilea an de existenţă. Acest organ condus de domnii Hevesi Jozsef şi Nemedy Gabor, doi priceputi în ale industriei este scris cu pricepere şi ar fi de dorit să apară redactată şi în româneşte.

— **Bibliografie.** A apărut:

„Gândirea" A. III N. 8, 9, 10. Un bogat număr de serbători. Preţul 25 de lei.

„Sofia Svetsin" viaţa şi opera sa de M. Teodorian—Carada. Preţul 8 lei.

„Gândul Nostru" A II N. 9, 10. Iaşi.

„Omul Liber", A I, N. 6. — Preţul 5 lei.

— **Sărbătorirea unui avocat.** *Mâine Vineri 18 Ianuarie, la orele 12 va avea loc în sala festivă a Curţii de Apel din localitate, o festivitate în onoarea dlui dr Aurel Isacu, care împlineşte 50 ani de avocatură. La această festivitate va lua parte şi dl Dem. Dobrescu prcşedintele Uniunii avocaţilor din România. Toţi dnii magistraţi, avocaţi şi notari publici sunt rugaţi a lua parte.*

— ATENŢIUNE!
După cererea generală am prelungit reducerea de **10%** *din preţurile fixe* la toate raioanele până la **1 Febr. 1924.**
Dir. Mag. S. A. V.
3277 **„MISSIR" & Co.**

Cronica muzicală

Concertul dnei Hevesi Piroska

Precum am mai scris, distinsa pianistă ardeleană dna Hevesi Piroska a hotărât ţinerea unui ciclu de concerte. După concertul dsale din 26 Noemvrie anul trecut, cu un program compus din bucăţi clasice, în interpretarea cărora artista a dovedit un rar talent şi o technică care învinge orice dificultate, — era firească curiositatea noastră faţă de concertul de ieri rezervat *muzicei moderne.*

Constatăm cu mulţumire, că muzica lui Dohnányi, Kodály, Reger şi Balakirew şi-a găsit un foarte conştiincios şi devotat interpret, care a înţeles toate intenţiile maestrilor.

Ceeace ne-a interesat şi plăcut mai mult din întreg programul au fost cântecele poporale româneşti culese de binecunoscutul ungur filoromân dl *Bartók Béla,* care a cutreerat întreg Ardealul încă în timpul dominaţiei maghiare pentru a culege de prin sate cântecele noastre.

De remarcat, că acest îndrăgit al sufletului şi muzicei poporale româneşti a alcătuit o colecţie de cântece atât de valoroasă, încât Academia română a ţinut să încât o premieze.

Bucăţile româneşti ale domnului Bartók: Jocul cu bâta, Brâul, Pe loc, Buciumeana, Poarga, Mânunţelul — au plăcut foarte mult publicului unguresc şi românesc din sală şi artista a cules binemeritate aplauze.

Cronica externă

Evenimentele din Grecia

E vorba de schimbarea bruscă, care a avut loc în Grecia, în ultimul timp.

Partidul republican, condus de d. Papanastios, contrar ca atitudinea adoptată de celelalte partide din Grecia, a forţat mâna voinţei poporului elen şi ţine să proclame, cu orice rizic, — forma de guvernământ republicană.

Dl Elefterios Venizelos, chemat cu insistenţă dela Paris, păstrează însă, odată sosit la Athena o atitudine loială şi demnă de un bărbat politic.

Dl Venizelos nu înţelege schimbare de regim de guvernare, fără manifestare quasi-unanimă a poporului său.

In alegerile făcute şi care n'au dat, de loc, majoritatea necesară republicanilor, presiunea exercitată de republicanii-extremişti, a nemulţumit, profund cercurile electorale.

Singurul, plebiscitul poate hotărî schimbarea legală a unei situaţiuni. Aceasta o vrea şi Venizelos, dar de acest apel la votul general se tem toţi acei cari duc o acţiune protivnică Dinastiei alungate.

Regele George, la Athena, a păstrat o atitudine perfect constituţională, aşteptând, voinţa poporului. Prezenţa Suveranului, la Athena, pe care o reclamă, buna loialitate, a unui popor demn, n'a convenit republicanilor, care simţesc că pierd terenul, şi-a forţat mâna Regelui să plece.

Tot ce s'a petrecut, a decurs în mod pripit şi în cercurile apusene, acest mod de comportare a unui popor faţă de Suveranul său, a produs cea mai vie consternatie. Azi Venizelos pare că caută să repare o greşală şi de acea evenimentele din Grecia vor mai dura în faza lor de prefacere şi vor căuta să îndrepte o lipsă de loialitate.

Reforma invatamantului secundar

Comisiunea însărcinată cu alcătuirea proiectului de reformă a învăţământului, a continuat şi eri, Miercuri, discuţiunile asupra reorganizării învăţământului secundar.

La şedinţa, care a fost prezidată de dr. Angelescu, a luat parte şi d. Le Theo inspectorul profesorilor francezi din România.

S'a discutat asupra reinfiinţării bacalaureatului, luând parte la discuţia contradictorie dnii Hurmuzescu, Valaori, Kiriţescu şi dr. Anghelescu preşedintele comisiunei.

A rămas hotărât că bacalauretul se va reînfiinţa, motivat de slăbiciunea absolvenţilor liceelor în urma desfiinţărei examenelor de fine de an.

Cum însă orice sistem s'ar într'oduce în privinţa acestor examene, dacă nu vor fi sancţiuni în lege, contra acelora dintre profesorii universitari ori secundari numiţi în comisiuni şi cari refuză de a lua parte examene, dl Valaori a propus să se prevadă pedepse, disciplinare, pentrucă altfel, bacalaureatul va decădea, cum a decăzut şi examenele de absolvire.

*

In şedinţa de eri, s'a mai propus şi admis ca înainte de a intra în facultăţi, studenţii să fie obligaţi să facă un an pregătitor, după care vor fi supuşi la un examen de admitere.

Discuţiunile continuă zilnic la ministerul instrucţiunii.

Legăturile dintre Italia şi Rusia

Roma. — Reprezentantul Rusiei la Roma a declarat ziarelor că tratativele dintre Roma şi Moscova relative la o convenţie comercială au ajuns la bun sfârşit. Italia va recunoaşte Rusia sovietică încă în cursul acestei luni.

Scăderea francului francez

Paris, 15. — Scăderea continuă a francului neliniştеşte în mare grad opinia publică. Ziarul „Matin" publică un articol de fond cu titlul: „Francezi, salvaţi francul". După ultimele ştiri programul guvernului de îndreptare a cursului francului ar consista pe de o parte din urcarea contribuţiilor, iar pe de alta din restrângerea pe cât posibil a cheltuelilor de stat.

Evenimentele din Palatinat

Berlin. — Separatiştii din Palatinat au publicat o declaraţie că dacă se vor repeta atentatele în contra membrilor guvernului autonom, vor face răspunzători câte cinci cetăţeni din cei mai de vază din Palatinat, cu viaţa şi averea lor, pentru fiecare membru din guvern.

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd **Cluj, Piaţa Unirii No. 15.** 3251-2
Care este cel mai bine asortat în permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ „ASTRA" PESTE ZI PUNE IN MIŞCARE ATELIERUL ŞI NOAPTEA SERVEŞTE CURENT ELECTRIC.

Toți clujenii și-au dat întâlnire
Sâmbătă seara 19 Ianuarie (Bobotează)
la
Primul Bal mascat costumat și necostumat
organizat de
Sindicatul Presei Române din Ardeal
în saloanele restaurantului „Central".

Decorarea episcopilor
dr. V. Tr. Frențiu și R. Ciorogariu
O binemeritată răsplată pentru o nobilă activitate

La Oradea-Mare, unde mult timp încă muncitorii în ogorul națiunii nu se pot gândi la o răsplată ci numai la încordarea sforțărilor cerute azi, tot atâtea ca sub dominațiunea străină, a avut loc Duminecă decorarea a doi venerabili prelați români, P. S. S. L. L. Episcopii Dr. Valeriu Tr. Frențiu, al bisericii unite și Roman Ciorogaru, al Diecezei ortodoxe a Bihorului. Atenția îndreptată de Suveranul țării către acești doi păstori ai bisericii noastre, ni-a amintit astfel, că departe de frământările deșarte contra cărora ne plângem mereu, sunt încă oameni cari neștiuți, fără să aștepte nici îndemn, nici răsplată, își cheltuiesc viața pentru ridicarea și luminarea poporului.

Ne-am amintit acestea aflând gestul Suveranului îndreptat către cei doi vlădici din Oradea-Mare, pentrucă într'adevăr nimic din cele spuse mai sus nu este o exagerare.

Venerabilul episcop Roman Ciorogaru ne-a deprins, încă decând era la consistorul din Arad, să'l știm în fruntea luptelor noastre naționale. A avut de îndurat temnița maghiară și toate prigonirile câte se făceau atunci mai cu seamă în Arad. Pe urmă, în fruntea Eparhiei ortodoxe a Orăzii-Mari, deși mult împiedecat de boală și bătrânețe, a creat o dieceză mult făgăduitoare, adunându și în jurul său o seamă de oameni destoinici și de cultură necesară îndrumării cumsecade a unui ținut robit sărăciei, analfabetismului și alcoolismului. Sforțările ce i-se cer nu sunt mai mari decât cele ce de fapt le face, și aceasta este prea de ajuns.

Celălalt cap de biserică românească, P. S. Sa Episcopul dr Valeriu Traian Frențiu, seniorul episcopilor uniți, a condus întâi episcopia Lugojului, căreia i-a lăsat un fond de peste două miloane de coroane, realizat din economiile episcopiei care era cea mai săracă și destinat ajutorării preoților infirmi. Ajuns după moartea Episcopului Radu în fruntea eparhiei orădane, a lucrat cu aceeași încăpățânare, și deși i-s'au expropriat toate marile latifundii episcopești din cari se susțineau școlile acestei dieceze, a putut să asigure viitorul celor două licee unite din Beiuș împreună cu marile internate ale acestora, liceul, școala normală și internatele acestora din Oradea-Mare și, pentruca să'l caracterizăm și mai bine, a izbutit în plus să înființeze la Oradea-Mare o Academie de teologie, ca o secție a viitoarei universități de aici.

Nu este deci o exagerare, că îndeplinește un rost asemănător cu al vechilor vlădici cari au pus temeliile pomenitelor școli.

Nu este necesar să înșirăm toate actele de caritate ale celor doi episcopi și îndemnurile cu cari mereu se știu pune în fruntea tuturor mișcărilor intelectuale, naționale și filantropice din acest ținut. Scoaterea în evidență a celor de mai sus a trebuit însă, pentru ilustrarea tradiției care se continuă și azi aici, dela episcop la episcop, lăsată de vechii și vestiții vlădici uniți ai Orăzii, susținătorii școlilor prin cari timp de un veac s'a luminat întreaga populație românească dela granița apuseană.

Atenția de acum a Suveranului este o răsplată a acestei munci dezinteresate, și este un îndemn și o revenire la trecutul cel plin de exemple, al Ardealului uriașe lor străduințe românești spre mai bine.

Disolvarea complecta a directoratului agriculturei din Ardeal
Care sunt noile servicii care s'au creat. Cine vor conduce lucrările reformei agrare. Descentralizarea pe inspectorate

Directoratul agriculturei din Ardeal care se află în lichidare, s'a disolvat complect pe data de 1 Ianuarie c. In legătură cu disolvarea acestui resort s'au înființat alte organe speciale care vor conduce, de aici înainte, lucrările reformei agrare.

Pentru învățământul agricol din Ardeal s'au format următoarele inspectorate, care vor fi conduse după cum urmează:

Inspectoratul domeniilor, sub conducerea dlui Fabiu Toma; Dnii Valeriu Popa și Nechita, inspectori generali agronomi și d. D. Stoenescu, inspector administrativ.

*

Pentru lucrările reformei agrare s'au înființat patru inspectorate cu sediul în Cluj, Sibiu, Timișoara și Brașov.

Inspectoratul din Cluj va fi condus de d. Flor, cel din Sibiu de d. Popescu Pera cel din Timișoara de d. Maximilian Rotaru, iar titularul celui de-al patrulea inspectorat urmează să fie numit zilele acestea.

Toate aceste inspectorate sunt sub ordinele dlui Petrini, care are titlul de inspector consilier.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

Congresul Statusului catolic
— Decizia autorităților —

De mai mult timp Statusul catolic din localitate a cerut autorităților locale aprobarea unui congres bisericesc care ar fi urmat să se țină în sala festivă a liceului unitar din Cluj.

Autoritățile, având în vedere că în asemenea congrese nu se discută chestiuni de ordin profesional, ci chestiuni politice, unii oratori jicnind de multeori sentimentele noastre naționale — după cum s'a întâmplat la ultimul congres al reformaților, — au respins cererea Statusului catolic.

Marți dimineață însă, baronul Josika, președintele partidului maghiar, însoțit de către preotul Balás, referendul Statusului catolic, s'au prezentat personal dlui Sept. Mureșanu, prefectul județului, cu o nouă cerere pentru a se aproba ținerea congresului. Dl prefect a convocat la Prefectură pe toți șefii autorităților locale, ca cari s'a constătuit în acest sens.

In urma acestei constătuiri, s'a decis a se aproba ținerea congresului în cazul când baronul Josika, își va lua angajamentul ca în cursul ședințelor să nu se mai discute chestiuni politice ci numai chestiuni de ordin profesional.

O adresă în acest sens, a fost transmisă baronului, rămânând ca el să răspundă în cursul zilei de azi.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 481 2653

Sapun Schicht
„MARCA CERB"

ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Presa maghiara

Limba maghiară și statul român

Publicistul Paal Arpád scrie sub titlul: „Scumpa limbă maternă," un prim articol în „Keleti Ujság" din care se desprinde dragostea ungurilor pentru limba lor maternă.

„După câteva explozii de dragoste pentru limba maghiară, contra cărora n'avem nimic de spus, autorul acestui articol ține însă să înfățișeze statul nostru ca un opresor al limbii maghiare. Noi am vrea să știm, cine a îndemnat pe unguri să renunțe la limba lor? Cine și cum au fost împiedicați să-și exercite drepturile pe care constituția le prevede egale pentru toți?

Si mai ales, pentru ce neadmiterea evreilor ca unguri constitue o doleanță maghiară, acum mai ales când cei mai înverșunați antisemiți sunt tocmai ungurii?

Biserica unitară și limba română

După calviniștii cari au protestat contra întroducerii în școli a limbei române, și-a ținut și biserica unitară întrunirea sa în această chestiune. A prezidat însuș. episcopul Ferencz József. S'a votat o moțiune, declarându-se — scrie „Ellenzék" — că întroducerea materiilor respective în școlile maghiare:

„sunt ilegale, și de aceia nu se consideră decât ca provizorii și atunci când maghiarimea *încearcă* executarea lor, nu se supune decât forței brutale."

Luăm act cât de mult ne iubesc concetățenii maghiari cari nu vreau să învețe limba, istoria și geografia țării decât siliți. „Forța brutală" nu le vom aplica-o, dar legile țării se vor executa, ori cât nu ar conveni aceasta Budapestei și celor din serviciul ei.

„Organizația muncii"

Citim în „Ellenzék":

„Organizația partidului maghiar a trecut prin însemnate schimbări. Partidul a înființat o mulțime de secții cari să studieze și să aducă soluții în chestiuni de politică internă și externă. La consfătuirea acestor secții poate lua parte orice maghiar care s'ar fi distins în vre-o specialitate. Partidul maghiar a făcut până acum greșala de a'și fi concentrat toate forțele și atenția asupra politicei cotidiane. A face pură politică este însă steril și partidul maghiar numai în acel caz poate avea greutate, dacă în afară de activitatea politică mai are una și pe alte terene."

— Ce se înțelege sub „alte terene" o știm de mult, din dureroasa experiență ce am făcut-o în legătură cu activitatea acestui partid aflat de dușmănos nouă.

Situatia agricola in Ardeal în luna Dec. 1923
După rapoartele consilieratelor agricole județene

In Transilvania, în cursul lunei Decemvrie, timpul a fost tot ploios și cețos; în unele locuri însă, cum este Târnava Mare, primul îngheț a venit înaintea zăpezei (11 Decemvrie), iar pe alte locuri (Satu-Mare) arăturile și semănăturile au fost chiar stingherite în prima chenzină, din cauza prea multor ploi. Ploile căzute au ajutat mult semănăturilor făcute anterior, contribuind împreună cu gerul care a venit la stârpirea șoarecilor de câmp. Starea semănăturilor a fost în general bună, fiind notate cu calificativul 2 (bun) iar pe alocurea (Târnavs-Mare, Arad, etc.) cu calificativul 1 (foarte bun). Pretutindeni s'a cărat gunoi de grajd pe câmp. Starea vitelor a fost, în general, bună; prețul lor și al produselor agricole — abondente pe piață, s'a menținut destul de ridicat.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
Joi Ianuarie 17
Eveniment artistic!
Casa misterului
Seria IV.
(Triumful amorului).
Sfârșitul dramei grandioase. In rolul principal fenomenul Parisului, Ivan Mosjoukine. Partea cea mai splendidă a compoziținei superbe.

Cinema Urania
Joi, 16 Ianuarie:
Casa misterului
Seria III.
Grandioasă dramă socială în 4 serii In rolul principal fenomenul Parisului Ivan Mosjoukine. Eveniment artistic și literar fără de pereche.

Cinema Apollo
Joi, 16 Ianuarie:
Ciuma aurului
Senzațională dramă detectivă în 6 mari acte. In rolul principal marele artist american. Delma. Film demn de toată atențiunea.

Maghiarismul evreilor ardeleni
Bursă comercială, sau justiție evreească la Oradea-Mare Cum s'a speculat o solicitudine a statului

Am arătat într'un număr recent al acestui ziar, că oricât a căutat Statul român să aducă comunitatea evreească din Oradea Mare la recunoașterea realității că nu sunt unguri și nu pot face șovinism unguresc, membrii ei au dejucat totuși vigilența românească, înființând școlile ungurești ale Bursei comerciale de care ne-am ocupat.

Din faptul de mai jos să va vedea, că într'adevăr cele două corporațiuni se confundă într'atâta încât își săvârșesc reciproc agendele, figurând Comunitatea izraelită ca Bursă comercială, iar aceasta din urmă ca comunitate izraelită.

Iată pentru ilustrarea acestei ciudățenji, un caz interesant relatat de ziarul „Nagyváradi Estilap."

Ziarul amintit povestește cazul proprietarului de moară din Săcueni, Henrik Stern, care făcând un târg cu un alt conațional, a prevăzut în contract eventualul arbitraj al Bursei Comerciale de acolo. Ivindu-se o neînțelegere între ei, Henrik Stern s'a dus la Bursa Comercială, de unde însă a fost trimis la arbitrajul rabinilor, cari neputându-i împăca, i-au îndrumat înapoi la Bursa Comercială.

Cazul este interesant și din punctul de vedere al justițiilor substituite justiției statului, și de cari ziarul nostru s'a ocupat anul trecut săptămâni de-a rândul. L'am adus însă numai pentru ilustrarea confuziei celor două corporațiuni și a faptului, că Bursa comercială în asemenea împrejurări face un abuz susținând școli maghiare. Spiritul propagat de rabinul Kecskeméthy, autorul faimoaselor proteste contra limbii române, se manifestă cum vedem pretutindeni.

n.

Sâmbătă 19 Ianuarie 1924

In saloanele hotelului Central va avea loc

Primul Bal Mascat și Costumat

organizat de

Sindicatul Presei Române din Ardeal

Saloanele vor fi feeric [illegible]minate și decorate în stil artistic.

Premii în valoare de 5[illegible]0 lei se vor acorda pentru cele mai frumoase și origin[illegible] costume și măști.
Tot Clujul așteaptă cu ne[illegible]dare **Balul Presei**, care va fi cel mai strălucit bal din acest sezon.

No. 1—924.

Publicațiune.

Teritoarele de vânat a Comunelor Valcaul unguresc, Călățele, Finciu să vor da prin licitație publică in arinda pe 6 ani.

Ziua licitați in Valcaul unguresc 14 l. c. a. m.
„ „ Călățele 16 l. c. a. m.
„ „ Finciu 19 l. c. a. m.
la 10—10 oare.

Prețul strigării 300—300 Lei Vadiu: 10%.

3269 Secretar cerc: INDISCIFRABIL.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

3064

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

Canada în și America

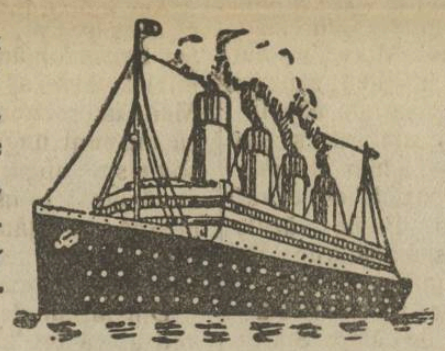

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Uruguya, Peru, Chile, Cuba, Mexico, Africa
de sud și Apusană etc. etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă

2910

TIMIȘOARA

HOTELUL „ELYSEE PALACE"

din București, Calea Griviței, in apropiere de gara de Nord, 120 camere, construcție nouă, instalațiuni moderne, se închiriază camere cu ziua și cu luna.

3266 Rador

PREȚURI REDUSE!

Lemne de foc!

3258

Prima calitate de stejar uscate, crepate se pot procura

Lei 820·—

stanjenu (4 metrii) la

Depositul S. A. Transilvaneana Pentru Comerț cu Lemne de Foc.

Comenzii se primesc la

Biroul: Str. Memorandului 24

CLUJ.

Fiul lui Matia Kun

cuțitărie si optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită și cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparațiuni. Fabricantul și depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

DE VÂNZARE

Un aranjament complect pentru o fabrică de sapun de lux.

Adresa: 3275

Kelet Birou de Ziare, Arad.

Reclame este sufletul comertului

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ȘI LICHERURI

3255

CLUJ,
CALEA VICTORIEI 41.

---

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cei mai mare favor de schimb. 2744-1

Repertoriul Teatrului Național

Joi 17 Ianuarie: în loc de „Băiat de viață", care s'a amânat din cauză de boală, se va juca: „Morcovel", „Nodul Gordian" și „Interpretul".

Sâmbătă 19 Ianuarie: „Cafeneaua cea mică."

Duminecă 20 Ianuarie (seara) „Banii".

Marți 22 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta"* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ștefănescu și d-nii V. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Al. Șerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 24 Ianuarie: „Ciuta".

D-ra Elena Cerchez Theodorovich

distinsa cântăreață

(soprona legeră) și virtuoasă a clavirului, care dă

mâine, Joi, 17 Ian.

primul ei

CONCERT

de Canto, in sala Prefecturei (ora 9 seară) lar.

Joi, 24 Ianuarie al 2 lea Concert de Piano.

Bilete de Lei 50, 35, 25 la Librăria ANCA, Cluj.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIȘOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

„GANZ"

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

ASOCIAȚIUNEA SIBIIU

Anul IV. No. 991 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Marți 22 Ianuarie 1924

R CLUJ 1. 291

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

22 JAN 924

Infrățiți ca

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Criza valutei franceze
și criza banului nostru

Actuala criză valutară din Franța explică procedeele finanței mondiale speculatoare față de leul nostru — Măsurile guvernului francez dovedesc temeinicia măsurilor guvernului nostru — O dureroasă constatare și un învățământ

De câtăva vreme se poate constata un fenomen destul de ciudat. Francul francez este în continuă scădere față de celelalte valute așa zise forte, fără ca această scădere să fie motivată de un fenomen economic precis.

Ceeace se petrece acum cu valuta franceză, se aseamănă foarte mult cu aceea ce s'a petrecut, în primii ani de după război, cu valuta noastră. Ieșiți biruitori, am avut totuși de înregistrat neconteniteie deprecieri ale leului, fără ca nimic să justifice această depreciere în măsura în care se făcea pe piețile străine. Greutățile pe cari le aveam de învins, sarcinile financiare pe cari ni le lăsa războiul și le agravau sarcinile financiare ale nouilor provincii, se puteau prea bine cumpăni cu averea solului și subsolului nostru. Dar tocmai această avere trebuia unor anume cercuri financiare de speculă și pentru a ajunge la ea cât mai ușor s'a deslănțuit aceea furioasă campanie împotriva valutei noastre.

Calculul era evident. Greșelile unei conducerei nepricepute, fără a justifica în întregime scăderea vertiginoasă a leului, îi stătea în ajutor. Finanța speculatoare mondială urmărea să ne demoralizeze și, reducând la minimum puterea de cumpărare a leului, să ne constrângă a accepta, fără control și fară condiții, acel capitul strein pe care îl susțin unii naivi și îl apără o anumită presă așa zisă „independentă."

Criza valutară din Franța e posibil să nu aibă acelaș mobil. Procedeele la politica de un patriotism luminat și energie a actualului guvern francez, și poate ca măsura de represalii împotriva politicei franceze în chestiunea despăgubirilor, finanța mondială speculatoare, aceeași care își făcea jocul acum doi ani cu leul românesc, a pornit o susținută campanie de depreciere împotriva valutei franceze și a izbutit să pună francul în mare inferioritate față de lira engleză, francul elvețian și dolar.

In fața acestei situații guvernul francez s'a văzut silit să ia măsuri energice. Astfel, susținut de întreaga țară, de parlament și presă, a instituit un control riguros al devizelor, *ceea ce, când s'a făcut la noi de către actualul guvern a fost vehement criticat în Parlament și de o anumită presă*; a centralizat schimbul devizelor la Banca Franței, *ceea ce, când s'a dat la noi în sarcina Băncei Naționale, a deslănțuit o aprigă campanie împotriva acestei instituții*; a luat măsuri pentru repatrierea devizelor care au fost lansate în străinătate de către exportatorii francezi *ceea ce se poate egala într'o anumită măsură cu consolidarea bonurilor de tezaur și blocarea devizelor, operațiuni criticate pătimaș și dușmănos de unele partide și ziare „independente"*; a stabilit taxe vamale în aur pentru exportul unor anumit produse și a sporit impozitele în interior proporțional, cu deprecierca valutei, *ceea ce la noi, când s'a făcut, a găsit împotrivirea tuturor celor interesați a servi combinațiile dușmanilor noștri.*

Procedeul guvernului francez, chiar mai aspru decât al nostru, dovedește că guvernul a acționat cum trebuia pentru apărarea valutei noastre contra tuturor poftelor din afară.

Ceea ce însă este de remarcat, este faptul dureros că în Franțn toată lumea a înțeles să facă zid împrejurul guvernului, pe când la noi s'au găsit partide politice care să facă acțiune de discordie, alături de o anumită presă aservită unor anumite interese străine, îngreuind acțiunea guvernului care era înainte de toate acțiunea țării.

Ziariștii români
și Sindicatul Presei din Ardeal

Invățăminte din a patra adunare generală a Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat

Privind peste lucrările adunărei generale „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat", nu putem să nu ne oprim asupra lor și să nu adâncim înțelesul problemelor discutate și al hotărârilor luate.

Acum trei ani, când lua ființă Sindicatul, la chemarea inițiatorilor au răspuns prea puțini dintre acei ce alcătuiau, în complexitatea ei, presa românească a Ardealului. Pentru tânăra înjghebare profesională a „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat" nu se arăta atunci tot interesul pe care s'ar fi cuvenit să-i stârnască și nu se manifesta acest interes pentrucă ziariștii ardeleni aveau destule motive să fie sceptici față de o organizație care nu se sprijinea decât pe entuziasmul câtorva îndrăzneți organizatori.

Totuși nevoia unei organizații profesionale ca sprijin moral și material pentru ziariștii de aici, era pretutindenia simțită. Activitatea primelor trei comitete de conducere a știut să răspundă acestei nevoi și să imprime Sindicatului o autoritate. Aici stă secretul interesului cere a crescut pe măsură ca Sindicatul se consolida ca organizație și se afirma ca factor de luptă și pentru interesele strict profesionale ale membrilor săi, și pentru interesele noastre culturale și naționale de aici.

A patra adunare generală poate fi considerată, prin importanța problemelor discutate, prin seriozitatea acestor discuții și prin participarea unui însemnat număr de membri din toate părțile Ardealului și Banatului, o consacrare a Sindicatului ca organizație bine introdusă în viața publică, reprezentând real întreaga presă românească din Ardeal și Banat.

Aceasta este în adevăr un succes. Sindicatul întărit cu încrederea tuturor ziariștilor va putea păși la îndeplinirea scopurilor sale cu mai multe șanse de isbândă. Organizație profesională, Sindicatul nu se reduce numai la rolul de intermediar între patron și salarizat, el are menirea de a fi un far cultural care pe deasudra tuturor deosebirilor politice, are putința de a strânge la un loc toată intelectualitatea noasiră, în lupta pe care este chemat să o ducă pentru desăvârșirea însușirilor noastre culturali.

Scrisori din Oradea-Mare

De unde ar trebui începută românizarea Orăzii-Mari — Iarăși funcționarii străini — Ce este cu agențiile de emigrare

Oradea-Mare. 18 Ianuarie. — Am scris într'un număr trecut al acestui ziar, că autoritățile locale nu pot fi cătuș de puțin învinuite de intoleranță față de elementul neromânesc și îndeosebi față de funcționarii străini. Dimpotrivă, este și azi o caracteristică a vieții orădane atențiunea manifestată față de acest element mai mult chiar decât față de cel românesc.

Pentrucă să contribui cu un nou argument la arătarea hulitei toleranțe românești, reproduc aci faptul, că și azi primăria acestui oraș dela frentieră are abia 10% funcționari români.

*

Nu putem vorbi despre funcționarii străini fără să amintim, că nu și-au însușit nici azi limbă română. Reținpentru locul acesta gluma ce-am auzit-o mai zilele trecute într'un oficiu al orașului, că dintre toate dactilografele primăriei, una singură, regățană, vorbește românește. Cred că trebue dată mai multă atenție acestui fapt spus în glumă. **Este un trist adevăr, că vorbesc aici ungurește și românii, și chiar între ei.** In aceste condiții, este firește foarte explicabil de ce funcționarii maghiari dau din umeri când le pui o cât de simplă întrebare în limba românească.

*

De altfel se vestesc și la primăria Orăzii-Mari semne îmbucurătoare. Exemplul dat în mic de apreciatul prefect al județului, d. V. Hodor, a îndemnat pe conducatorii orașului — dupăcât am aflat — să pună din nou la probă străduința depusă de funcționarii streini în învățarea limbii românești. Evident, acum nu prea va fi ce alege din cei 90 la sută de funcționari minoritari, gazetele streine au să țipe din nou din toate puterile. Se pare însă că avem de a face cu o hotărîre fermă din partea autorităților, așa că orice influență ce se va încerca, nu va mai putea prinde.

*

Tot în cadrul acestor informațiuni se cere faptul, că au fost primiți în serviciul primăriei, acum câteva săptămâni, o seamă de studenți români.

Credem că avem de a face cu un început îmbucurător.

*

De câteva zile gazetele ungurești din localitate au început să dea alarma, că agenți ai unor societăți de emigrare americane expatriază cetațenii de lângă această frontieră. Un ziar al finanței evreești a început chiar o serie de articole de pagini întregi, și făgăduește să continue.

Căutând să mă interesez de chestiunea aceasta, am aflat dela reprezentantul unei linii de navigație Nord-Americane, că dintre 170 de emigranți, 153 sunt de legea mozaică, bine înțeles dintre cei cari sunt numai găzduiți în țară.

Dacă este exactă informațiunea aceasta, avem de a face cu o alarmă tendențioasă, care, evident, nu poate să impresioneze.

In totul cazul însă, autoritățile au datoria să cerceteze.

—n.

Politica externa a lui Ramsay Mac Donald

Acum e aproape sigur că în scurt timp Ramsay Mac Donald șeful lui Labour Party va devem prim ministru și că cel dintâi guvern travaillist va lua ființă.

Presa occidentală e foarte preocupată de schimbarea ce ar putea s'o producă în politica externă a Angliei, venirea laburiștilor la puiere.

Cercurile ziariste din Anglia afirmă însă că în linii mari nici unul din scopurile urmărite până acum, de diplomația britanică, nu va fi înlăturat.

In politica externă a Angliei, divergența de partide a jucat totdeuna un rol secundar.

Venirea la putere a unei guvern travaillist va orienta probabil și mai mult Anglia în direcția pacifică.

Cât privește relațiile franco-engleze, se desmint știrile lansate de presa germană, că Ramsay Mac Donald ar fi ostit principiului de înțelegere între cele două țării în chestiunea reparațiunilor ce datorește Germania.

Dimpotrivă după o declarație făcută ziarului „Daily Herald" el înțelege că responsabilitatea situației actuale a Europei este împărțită de America, Anglia și Franța, ce dintâi fiindcă a renunțat la partea sa de refacere a Europei, a doua fiindcă a acceptat în 1919 încheierea unui tratat înaplicabil și a treia fiindcă întârzie venirea păcii, din cauză că nu-i ajutată de aliatele ei.

Ramsay Mac Donald înțelege mai bine decât toți predecesori săi, cauzele care determină politica actuală a Franței — falimentul promisiunilor făcute în 1919 de Anglia și de Statele Unite.

In ce privește chestiunile Orientului, Ramsay Mac Donald deși nu aprobă politica Sovietelor, cum a declarat într'un discurs ținut de curând alegătorilor săi, recunoscând necesitatea unor negocieri pentru rezolvirea datoriilor ruse, va recunoaște *de jure*, guvernul de la Moscova.

Se știe că în timpul din urmă, Rusia sovietică a acceptat să recunoască datoriile țarismului, în schimbul recunoașterei de jure.

A patra Adunare Generală
a Sindicatului Presei Române din Ardeal

Sâmbătă dimineaţa a avut loc, în localul „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat“ din piaţa Unirei (palatul Bánffy) cea de a patra adunare generală a ziariştilor români din Ardeal şi Banat. Ziarişti din toate părţile Ardealului şi Banatului, dela Sibiu, dela Timişoara, dela Blaj dela Arad şi aiurea s'au grăbit să răspundă într'un număr impunător la convocarea fostului comitet de conducere, dând acestei adunări generale caracterul unei însufleţite manifestaţiuni de încredere şi însufleţire în Sindicat.

A patra adunare generală s'a deschis într'o rară atmosferă de cordialitate şi interes. Chestiunile cari aşteptau o discuţie mai largă şi un interes deosebit erau multiple şi adunarea a înţeles să le dea toată atenţia ce li-se cuvenea. Prin felul cum a fost soluţionate, ele pun organizaţia „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat“ pe baze noui şi sigure.

Prima chestiune pusă în discuţia adunărei generale a fost necesitatea modificării Statutelor în conformitate cu situaţia reală a ziariştilor ardeleni. Această modificare ridica trei puncte conducătoare: afirmarea caracterului profesionist al Sindicatului fără a ştirbi rolul său cultural şi naţional; precizarea condiţiunilor de admitere în Sindicat în sensul ca toţi ziariştii ardeleni şi bănăţeni să poată lua parte la activitatea Sindicatului; şi instituirea unei continuităţi de muncă la conducerea Sindicatului, prelungind mandatul comitetului dela un an la 3 ani.

Alte mici modificări au completat lucrarea adunărei generale în această privinţă.

O a doua chestiune de mare importanţă, asupra căreia adunarea trebuia să se pronunţe, era dacă „Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat“ acceptă ideea unei federalizări a asociaţiunilor de presă din ţară, şi dacă în situaţia de astăzi poate participa la înfiinţarea unei atari federale. Din discuţiunile urmate, interesante şi prin bagajul de idei pe care l'a pus în circulaţie cât şi prin analiza făcută situaţiei în care se află astăzi presa, s'a căzut de acord, prin vot nominal asupra următoarei moţiuni:

„Adunarea generală a „Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat“, ţinută în ziua de 20 Iauuarie 1924, după discuţiunile urmate, primeşte în principiu ideea unei Federale a presei din România întregită, dar constată că în situaţia dată de astăzi, nu poate să participe la realizarea acestei Federale, fiindcă condiţiunile propuse de iniţiatorii ei, nu oferă garanţiile de apărare a intereselor naţionale“.

O altă moţiune care se pronunţa categoric împotriva ideei de federalizare a căzut.

Adunarea generală s'a pronunţat apoi asupra proiectului de regulament pentru funcţionarea Sindicatului, în care se cuprinde şi regulamentul de funcţionare al „Casei de pensii, ajutor şi împrumut“; a revizuit tabloul membrilor, şi după ce a dat descărcare vechiului comitet pentru ghestiunea anului trecut, a procedat la alegerea noului comitet pe 3 ani.

Rezultatul votului adunărei generale a fost:

Membri în comitet:

Dl D. Tomescu, dl Al. Hodoş, dl Radu Dragnea, dl M. Procopiu, dl Sebastian Bornemisa, dl N. Istrati şi dl D. I. Cucu, din Cluj; din provincie: dl Al. Lupeanu (Blaj), dl N. Bratu (Sibiu), d. St. Vlădescu (Timişoara) d. I. Moţa (Orăştie) şi d. M. Samarineanu (Oradea-Mare).

Supleanţi ai Comitetului

D. Ştefan Paul, d. Ion Istraţi şi d. Iustin Ilieş.

Censori

D. Colbazi, d. A. Gociman, şi d. A. Vasilescu.

*

După terminarea lucrărilor adunărei generale, a avut loc în sala cea mică a restaurantului New-York, o masă comună, la care a domnit multă voioşie şi înţelegere. D. Tomescu, într'o vorbire bine simţită, a ţinut să mulţumească foştilor membri ai comitetului pentru râvna depusă la conducerea Sindicatului.

Serbarea Bobotezei la Cluj

Serviciul divin — Asistenţa Zvârlirea crucei — Defilarea trupelor

Ca în fiecare an autorităţile locale au organizat, frumoase serbări cu ocazia zilei Bobotezei.

La biserica românească din Cluj s'a oficiat un serviciu divin de către P. S. S. Episcopul N. Ivan înconjurat de 11 preoţi.

Au luat parte la acest serviciu divin o foarte număroasă asistenţă printre care am remarcat pe toţi şefii autorităţilor locale în frunte cu dl prefect Sept. Mureşianu şi dl general Petala.

In faţa bisericei a fost postată o companie de onoare din Reg. 83 inf. După terminarea slujbei P. S. S. Episcopul N. Ivan a rostit o prea frumoasă predică de Bobotează ascultată cu mare atenţie de întreaga asistenţă.

Terminându-se solemnitatea dela biserică, toată asistenţa în frunte cu preoţii în odăjdii, şi cu muzica militară s'a formet într'un lung cortegiu care străbătand Piaţa unirei, strada Memorandului şi strada Şaguna s'a îndreptat spre baldachinul care fusese construit pe malul drept al Someşului.

Aci s'a oficiat o nouă slujbă religioasă după care P. S. S. Episcopul Ivan a aruncat crucea în apă spre a o salva s'au aruncat în râu un soldat şi un civil.

Crucea o fost scoasă de civil.

In timpul acesta de pe Feleg-var s'au tras 21 de lovituri de tun.

La ora 11½ a luat sfârşit şi solemnitatea delă Someş.

La 12½ a avut loc în Piaţa Unirei defilarea trupelor în faţa dlui general N. Petala.

— ATENŢIUNE!
După cererea generală am prelungit reducerea de **10%** *din preţurile fixe* la toate reioanele până la **1 Febr. 1924.**
Dir. Mag. S. A. V. „MISSIR“ & Co.
3277

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

INFORMATII

— In legătură cu un articol al dlui Dr. Popa, apărut în „Adevărul“ sub titlul „Imprumuturi ilicite şi plagieri“, şi vizând tratatul dlui profesor Papilian de Anatomie umană, dsa anunţă că întrucât nu poate răspunde pe larg la acest articol într'un ziar politic, a scos o broşură explicativă, întitulată „Un răspuns“, în care citiorii vor găsî toate informaţiile relativ la cauzele determinante ale articolului şi la veracitatea celor cuprinse în el.

*

— La telegrama pe care domnul prefect al judeţului S. Mureşianu a adresat-o cu prilejul anului nou, în numele funcţionarilor şi populaţiei Clujului, M. Sale Regelui, s'a răspuns cu următoarea telegramă:

M. Sa Regele mulţumeşte din toată inima de urările cu prilejul anului nou şi doreşte tuturor cetăţenilor din judeţ şi oraşul Cluj sănătate şi bună sporire întru toate.

MIŞU,
Ministru Casei Regale.

La telegrama ce s'a trimis domnului prim-ministru Ion I C. Brătianu, s'a răspuns următoarele:

Mulţumindu-vă pentru bunele dvoastre urări, vă doress din toată inima an nou de muncă rodnică pentru îndeplinirea marelor noastre datorinţi către ţară.

ION I. C. BRĂTIANU,
prim-ministru.

— Dr. Ioan Paul, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253.

*

— Comitetul de propagandă şi cel executiv, ales în conferinţa foştilor elevi şi eleve a şcoliilor din Blaj, îşi va ţinea şedinţa în toate zilele de Sâmbătă, la orele 5 după masă, în sala mică pentru şedinţe a Camerei de Comerţ şi Industrie, Cluj, Calea Victoriei No. 51., la cari sunt rugaţi a lua parte toţi membrii Comitetelor amintite, precum şi toţi aceia, cari însufleţiţi de dragostea faţă de şcolile Blajului, poartă la inimă soartea acestora. Totodată se aduce la cunoştinţă tuturor Doamnelor şi Domnilor, cari au primit adrese personale, cu toate sumele încassate să le verse la Banca „Albina“, prin cassierul Comitetului dl Virgil Scridon funcţionar la această bancă, unde se vor depune şi eventualele obligaţiuni referitoare la donaţiunile ce urmează a fi achitate în rate. *Prezidiul.*

— Renunţând de a-şi muta cabinetul dentar la Bucureşfi *Drul Ioan I. Paul medic dentist din Str. Eminescu No. 8. (Fadrusz)* pe ziua de 25 Ianuar reîncepe a primi pacienţi noi. Pentru funcţionari şi familiile lor 30% reducere şi în rate lunare.

— Sâmbătă va avea loc în sala cea mare a consilului oraşului şedinţa comisiunei administrative în care vor fi discutate mai multe chestiuni în legătură cu controlul străinilor din oraş şi judeţ.

*

— Dl Al. Lapedatu, ministrul Artelor şi Cultelor a fost eri la Alba-Iulia unde a predat, în numele M. S, Regelui dlui Şt. Cacoveanu, un vechiu Luptător ardelean, decoraţia „Coroana României“ în gradul de mare ofiţer.

In numărul de mâine vom publica o dare de seamă asupra serbărilor cari au avut loc la Alba Iulia cu acestă ocazie.

*

Suntem informaţi că dl. Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat va sosi în Cluj pe la finele săptămânei acestea.

*

Dl. Prefect al jud. Septimiu Mureşianu va pleca Miercuri la Bucureşti pentru a prezenta dlui ministru de interne un amănunţit raport asupra situaţei judeţul Cojocna şi asupra activităţei sale dela 2 August până în prezent.

Cu ziua de 1 Ianuarie salariile tuturor funcţionarilor dela Primărie şi prefectură au fost majorate.

— Dnii Ioan Jonette şi Victor Timbuş, practicanţi la prefectură, au fost înaintaţi în funcţiunea de pretori la plasa câmpeni, acest Judeţ.

— Ştiri de la întreceri! Diana-Franzbrantwein a învins pe toată linia. 2475—1

— Intr'un număr trecut al ziarului nostru a apărut ştirea că funţionarii dela Primărie ar fi beneficiat de gratificaţie de anul nou. Mai Mulţi funcţionari ai Primăriei ne roagă să arătăm că această ştire nu corespunde adevărului, deoarece nici un funcţionar dela Primăria din Cluj nu a beneficiat de nici-un fel de graticaţie.

— Dl judecător Emil Ionescu, dela Tribunalul Turda, a fost mutat la Tribunalul Arad, iar în locul dsale a fost mutat dl Ioan D. Popescu de la Tribunalul Deva.

Dl. Ioan I. Vârgolici, preşedinte de senat la Tribunalul Şighişoara este transferat în această calitate la Tribunalul Turda.

— Prin Inaltul Decret Regal din 1 Ianuarie 1924 s'au făcut următoarele înaintări în administraţia judeţului Turda-Arieş.

— Dl. Gheorghe Ardelean, practicant la Prefectura Judeţului, a fost înainta în funcţiunea de notar judeţean la subprefectura Turda-Arieş.

Din toată lumea

Legea presei în Turcia

In ordinea de zi a Adunărei naţionale din Angora se află şi revizuirea legei presei. După proectul care a fost depus de guvern, o ofensă adusă preşedintelui republicei şi adunărei naţionale este pedepsită cu închisoare dela trei luni la trei ani.

Acelaşi delict comis împotriva şefilor de stat străini nu e posibil decât de închisoare dela trei luni la doi ani. In sfârşit, când ofensa atinge persoana Califului sau memoria Profeţilor, pedeapsa aplicată nu-i mai mare decât de două luni până la un an.

Comentând, nu fără o oarecare ironie, această dispoziţie a legii, un ziarist turc conchise „că trebuie deacum încolo, înainte de a scri să te gândeşti de trei ori, când e vorba de preşedintele republicei sau de adunarea naţională; de două ori dacă articolul priveşte pe şefii statelor streine; o singură dată, când e vorba de Calif sau Profeţi.“

Sărmanii Profeţi!

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Marţi 21 Ianuarie

Film superb! Film superb!

Sapho

Senzaţională dramă în 5 mari acte. Filmul încoronat al dansatoarei mondiale, Pola Negri, în tura lui din capitalele mondiale.

Cinema Urania

Marţi, 21 Ianuarie:

Casa misterului

Seria IV.

(Triumful amorului).

Sfârşitul dramei grandioase. In rolul principal fenomenul Parisului, Ivan Mosjoukine. Partea cea mai splendidă a compoziţiunei superbe.

Cinema Apollo

Marţi, 21 Ianuarie:

Vasul fantom Seria I.

Escitantă dramă de aventuri în 2 serii şi 16 acte. Povestea „Olandezului rătăcitor“ pe ecran. Film nemai pomenit de interesant.

Ştiri din judeţul Turda-Arieş

In apropierea Comunei Grind Criatur acest Judeţ, a fost găsit îngheţat în zăpadă cadavrul individului Moca Ion din acea comună.

*

Societatea „Amicii Artelor“ din Turda, reconstituită, va da în seara de 26 Ianuarie cor. o representaţie. Se va juca: „Comoara“ dramă într'un act şi „Sfârşitul pământului „comedie în 3 acte.

*

Dl. dr. Iosif Kerekes, subinspector financiar, a fost numit în postul nou înfiinţat de subadministrator financiar al acestui Judeţ.

*

Indiviul Iosif Barabas, care de abia scăpase din închişoare, a fost arestat de poliţia Turda, fiind autorul mai multor furturi noi şi înaintat Parchetului din Turda.

*

In curând vor veni la Turda diatinşii artişti ai Operei Naţionale Române din Cluj, dra Aca da Barbu, dl Szabó Zoltán şi dl Schuller, cari vor de un concert.

OMAGIUL
făgărăşenilor adus d-lui prim-ministru Ion I. C. Brătianu

Cu prilejul zilei numelui domnului prim-ministru, o mulţime de intelectuali — fără deosebire de naţionalitate — din judeţul Făgăraş în frunte cu d. prefect al judeţului Andrei Micu, au trimis o telegramă de felicitare, în care, se insistă asupra nepieritoarelor merite ale desrobitorului Ardealului d. Ion I. C. Brătianu, urându-i viaţă lungă, pentru binele şi prosperarea ţării.

—„Opera dlui Ion I. C. Brătianu — scrie telegrama — nu se va sfârşi nici în 1924. Reformele prevăzute în noua Constituţie vor trebui sa fie înfăptuite în viitorul apropiat, aducând cu ele consolidarea definitivă a României unite.“

Chestiunea minorităților în România

Importantul studiu al dlui N. Iorga din „Prager Presse“

Sub acest titlu, dl profesor N. Iorga a publicat în ziarul ceh „Prager Presse“ primul articol dintr'o serie de studii cu același subiect.

Articolul dlui N. Iorga este scris mai înainte de toate cu o obiectivitate și demnitate care numai cinste îi poate face. In rândurile de mai la vale vom da pentru cititorii noștri, un scurt rezumat al importantului studiu al marelui nostru istoric.

Ungaria de ieri și minoritățile. Ce-a urmărit tot-deauna Ungaria?

D-sa începe cu constatarea că înainte de războiul mondial chestiunea minoritară era o problemă exclusiv ungurească. Ungurii fantastici și cu capul înfierbântat nu au voit să știe decât de „Unguri“ cu „buze“ streine, întocmai Grecilor cari încă nu voesc să știe de Slavi și Albanezi macedoneni, ci numai de albanofoni și slavofoni — *greci*.

Totul se spera dela minunile „ideii de stat maghiar“, menită să schimbe de pe-o zi pe alta și cu brutalitate, orice stare sufletească națională a națiunilor nemaghiare.

Naționalitățile se luptau unite sau singure contra statului atât de fățiș dușmănos, care confiscându-le școala și biserica voia să-i îmbrățișeze cu drag la caldul piept al națiunei maghiare.

Dreptul maghiar, ce se propovăduia pe la universități cu toate șiretlicurile lui medievale, a fost susținut până în cea din urmă clipă de advocații unguri și de evreii „patriotic“ intenționați.

In războiul mondial „patrioții“ sperau, dacă nu nimicirea totală, dar cel puțin micșorarea numărului naționalităților. Au murit, ce e drept, mulți din nemaghiari dar a mai murit alături de aceștia — de o adevărată moarte — însăși stimabila împărăție apostolică și milenară — Hungaria.

Naționalitățile pun stăpânire pe teritoriile locuite în majoritate de ele și tac să dispară asuprirea și silnicia milenară, dar nu și chestiunea minoritară. Românii găsiră pe teritorul Ardealului: Sași, Șvabi, Unguri și Săcui, colonizați de regimul maghiar în tot Ardealul. In Bucovina și Basarabia alte minorități, dar aceiași chestiune minoritară.

Ce voiește însă această populație streină, de circa 4 milioane și ce metode le va opune politica românească?

Cum privesc și astăzi Ungurii pierderea Ardealului

La prăbușirea Ungariei, populația maghiară a rămas ca tâmpită. Naționalitățile nemaghiare — și în primul rând românii — nu și au pierdut cumpătul ci au format gărzi naționale, înpiedecând orice disordine și anarhie.

„Trupele „valahe“ au intrat în Budapesta pentru a scăpa capitala maghiară ce se sbătea în ghiarele unui smintit bolșevism, fiind primite de populație cu o însuflețire fără margini.

Ungurii însă, nu și puteau închipui alipirea Ardealului la România decât ca ceva vremelnic, chiar și după fixarea granițelor.

Românii însă, au rămas. Ungurii au văzut cu amărăciune, cum Universitatea din Cluj, creiată anume pentru desnaționalizarea românilor, devine românească. La început au adoptat o politică de rezistență pasivă, formând după aceia 2 partide politice, reunite ulterior într'unul singur, de subt șefia baronului Josika, — de origine românească — mort de curând.

Am credința, că din Ungurii de seamă din Ardeal, cu toate asigurările lor de loialitate, nici unul nu s'a obicinuit cu ideia, că dominațiunea românească ar fi de-o durată vecinică.

Cum lucrează iredenta maghiară în România

Subt fațada discuțiilor și desbaterilor, maghiarimea, în așteptarea unor noui stări de lucruri, lucrează pe alte căi.

Bisericile ungurești, fără deosebire, s'au pus în serviciul națiunei lor.

Toate confesiunile dispun de o întreagă organizație școlară. Catolicii în urma donațiilor Habsburgilor au avut până la expropriere o mulțime de latifundii, cari le permiteau să întrețină pe „Marianum“ de pildă o adevărată Universitate, în care se face o propagandă fățișă contra stărilor de azi.

Citadela defensivei maghiare este astăzi biserica. In munca lor, bisericile a sprijinul oficianților de stat de limbă maghiară, mergându-se uneori până la sprijinirea complotiștilor unguri.

Repertoriul Teatrului Național

Marți 22 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta“* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ștefănescu și d-nii V. Stănescu-Papa, Neamțu-Ottonel, Al. Șerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 24 Ianuarie: „Ciuta“.

D-ra Elena Cerchez Theodorovich

virtuoasa clavirului, dă

Joi, 24 Ianurie al 2-lea Concert al ei de Piano

Bilete de Lei 50, 35, 25

la Librăria ANCA, Cluj.

Scandalul cu remaghiarizarile de localitati si strazi

Intervenția lui „Ellenzék“. Promisiunile autorităților

Ca răspuns la campania noastră referitoare la maghiarizarea străzilor Clujului ce se face în presa maghiară din Cluj, — confratele „Ellenzék“ are un prim articol în care ține să ridiculizeze „presa liberă“ pentru naționalismul ei.

„Acuzele ce ni le aduce zilnic presa liberă — scrie foarte ironic oficiosul maghiar — nu le putem lua în serios. Zâmbim asupra lor și ne vedem de treabă. Calomniatorul cel mai sistematic al presei maghiare, ziarul „Viitorul“ dela București se ridică acum cu o violență fără pereche contra numirilor maghiare ale localităților, neluând în seamă, că numele orașelor noastre (!) Kolozsvár, Nagyvárad, Ghulatehérvár, Brassó, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy sunt din moși-strămoși și aparțin comorii limbei maghiare. Intrebuințarea acestor numiri este cel mai mic drept prevăzut în tratatul de pace“.

Pe lângă impertinențele ce mieluțelul de „Ellenzék“ le aruncă în fața presei românești, mai avem deci și promisiunea lui de a continua cu remaghiarizarea orașelor și străzilor din Ardeal.

Promite și face. Primim zilnic și astăzi la redacție scrisori și ziare cu adresa localității remaghiarizată. Străzile Clujului se scriu și acum în coloanele ziarelor ungurești — remaghiarizate, spre cea mai mare cinste a autorităților în drept, cari, ele însuși, înainte de a începe noi campania, ni-au asigurat, că remaghiarizarea străzilor este o contravenție pedepsită de lege.

Confratele „Ellenzék“ se poate felicita, că deși legea există, nu se aplică când e vorba de — glorioasa națiune maghiară.

Privilegiile din trecut nu puteau fi scoase atât de repede din uz . . .

Publicațiune

Cercul de Recrutare Satu-Mare, pune în vedere tinerilor din Contigentul 1924 adică născuți în anul 1902 după teritoriul cercului, ca pe ziua de 1 Februarie 1924 să se prezinte la cercul de recrutare în Satu-Mare.

Se vor prezenta absolut toți fie-că au primit sau nu ordine de chemarea individuale.

Tot pe ziua de 1 Februarie 1924 se vor prezenta toți acei din contigente mai vechi, care nu au făcut armata până acum, fiind amânați sau din alte motive și cari au fost admiși a se încorpora cu clasa anului 1924.

Prezenta publicațiune dela data apariției în ziar, sau afișe, servește drept ordin de chemare.

Repertoriul Teatrului Maghiar

Marți: Dama Divortată. (Prețuri obișnuite. Abonament de zi 79. A. Seria 218.)

Mercuri: Pompadur. (Operetă. Premieră. Zöldhelyi, Somogyi, Tolnay, Tarnay, Berky, Leövey. Prețuri de Premiera. Abonement de Premieră 33. Seria 219.)

Joi: Pompadur. (Prețuri de Premieră. Abonement de zi 80. B. Serie 220.)

Vineri: Pompadur. (Prețuri de Premieră Abonement de zi 81. C. Seria 221.)

„Catolicismul unguresc în Transilvania“

de ONISIFOR GHIBU

Un catolicism anti-creștinesc, intolerant și agresiv Din trecutul catolicismului unguresc — Catolicismul ca armă politică

Cartea ce a apărut acum în editura „Ardealul“, Cluj este una din cele mai importante și mai obiective sfudii din câte au apărut dela unire încoace.

Studiul domnului profesor Onisifor Ghibu tratează pentru prmaoară sistematic și în deplină cunoștință de cauză chestiunea catolicismului unguresc din Transilvania. Ne vom însărcina deci în cadrul spațiului de care dispunem, să popularizăm în cercuri cât mai largi incontestabilele adevăruri ce le conține.

*

Autorul începe precizând caracterul catolicismului apusean, face comparația cu cel unguresc și dovedește că Ungurii au adoptat un catolicism intolerant, anticreștinesc, care nu este bazat pe iubire aproapelui. Istoria catolicismului unguresc este istoria unei și a dominațiunei a tot ce nu religii ai urei unguresc, în ea nu este aproape nimic divin totul este lumesc.

Acest catolicism a pornit în trecut o adevărată cruciadă contra românilor și legii românești. Nimeni nu se putea ridica din păturile românești la vre-o putere oarecare, decâi dacă îmbrățișa religia apuseană, rupându-se astfel de neamul său și îmbogățind rândurile Ungurilor.

In Ungaria opera de convestire religioasă s'a făcut cu mijloace politice și administrative, prin puterea legislativă laică, prin presiune politică și economică. Un popor care a devenit creștin prin astfel de mijloace și din astfel de motive, nu era capabil să întrebuințeze față de alții, alte mijloace, de ordin sufletesc.

*

Caracterul agresiv, necreștinesc al celor ce țineau în mâna lor soarta catolicismului unguresc reiese din diferite fapte istorice. Astfel, regele Andrei II al Ungariei a luat românilor mănăstirea făgărășeană Cârța, din țara Făgărașului, pentru a o da ungurilor.

La 1428 Regele Sigismund ordonă „să se despoaie de avere toți nobilii și erezii cari țin pe moșiile lor preoți ortodoxi ce duc poporul în rătăcire.“

Principii Ardealului dădeau zeci de sate românești ordinelor religioase venite din alte părți, făcând din Români servii catolicilor.

Unirea religioasă a românilor cu biserica papală în 1698 nu s'a făcu din convingeri religioase ci a fost o manoperă a catolicizmului, habsburgic, cari nu se dădea îndărăpt dela nici o terorizare sau presiune.

In numărul viitor vom continua cu darea de seamă a prea interesantului studiu al dlui O. Ghibu.

RAPORTUL

d-lui prefect S. Mureșianu asupra situației județului Cojocna

Ce cuprinde acest raport — Nevoile județului și mijloacele de înlăturare a acestor nevoi Situația moților.

Incheindu-se anul administrativ 1923, d-l Septimiu Mureșianu, prefectul județului Cojocna și al orașului Cluj, a făcut un raport amănunțit asupra activității prefecturei în tot acest timp. Acest raport va fi înaintat zilele acestea d-lui I. I. C. Brătianu, ministru de interne. In acest raport d. prefect descrie situația județului Cojocna, astfel cum a găsit-o în momentul când a luat conducerea prefecturei și arată munca depusă de atunci până astăzi de către d-sa.

D-l prefect stărueșle asupra nevoilor urgente ale județului Cojocna sub toate raporturile punând în evidență în acelaș timp mijloacele cele mai eficace pentru înlăturarea acestor nevoi — și cerând cu insistență concursul guvernului, d-l prefect arată în această parte a raportului său nevoile de cari suferă școlile și bisericile comunelor rurale din județ și pe de altă parte cere sprijin pentru complectarea numărului școlilor primare rurale, pentru îmbunătățirea drumurilor și pentru înmulțirea numărului cooperativelor.

In acelaș raport dl Prefect se ocupă pe larg de situația moților din munții apuseni arătând starea nenorocită a acestora și cere guvernului să oprească exploatările irațională ale pădurilor Munților Apuseni și în acelaș timp cere ca toate rezervele de stat să fie arendate acestor locuitori de veacuri ai Munților Apuseni.

Propune mărirea numărului școlilor primare din comunele moțești și complectarea drumurilor vicinale.

Intr'un număr viitor vom da cetitorilor noștrii amănunte precise asupra situației jud. Cojocna sub toate raporturile.

Reclame este sufletul comertului

Concurs.

Reuniunea muzicală a muncitorilor mineri și topitori din Băiuț, Caută dirigent (conducător) de muzică (türchiș).

Concurenți vor adeveri capacitatea lor de muzicant și activitatea de până acuma prin acte. Să cere să vorbească și scrie perfect în limba română.

Concursurile semnate de mâna propie precum si pretențiunea de salar se va adresa, Reuniunea muzicală a muncitorilor mineri și topitori din Băiuți p. u. Strâmbu Băiuțului județul Solnoc-Dobăca ce se vor inainta până la 29 Februarie 1924.

Direcțiunea.

ATENTIUNE

CASA DE CONFECȚIUNI PENTRU DAME

„ARCE"

ATENTIUNE

din București, (Bulevardul Elisabeta 60) va ținea o expoziție de modele originale din Paris

azi și mâne, 21, și 22 Ianuarie

în camera No. 50 din Hotelul „ASTORIA". Damele elegante nu vor scăoa aceasta ocazie.

Galoșii și Soșonii sunt cei mai buni

Wimpassing

2879

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-7.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

De vânzare
case, ville, moșii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

Masinist Tipograf
specialis meșter conducator bine platit, angajează Tipografia „RAPID", Bucuresti Strada Vasile Lascar No. 47.

---

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

„GANZ"

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

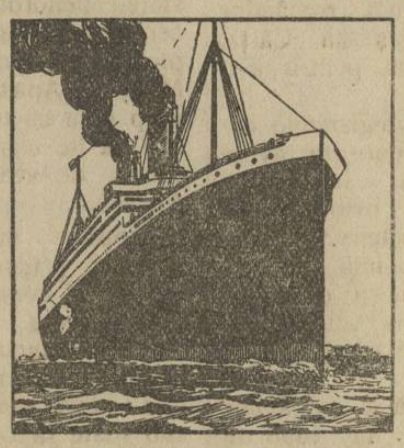

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi căștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

De vânzare
o villă cu trei camere, două verande 3276
acoperite și dependinte cu grajd și cu o grădină de 1 3/4 jugăre cu pomi fructiferi.
In grădină se află încă o locuință cu o cameră, verandă și pivniță.
Se pot ocupa imediat. Se fac avântaje de plată.
Str. Donat 74. Intre orele 12—3

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.

3170

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curătim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Se știe că numai CZINK vopsește, curățește, chimic, cel mai frumos si cel mai ieftin Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fratii Kupferstein. Cluj. Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 992 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Miercuri 23 Ianuarie 1924

Înfrățirea

CLUJ 23 JAN 1924 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 5425

ANUNȚURI: ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 lei
PE 6 LUNI . . . . . 120 lei
PE 3 LUNI . . . . . 60 lei
PE 1 AN pentru autorități . 480 lei

Organizarea intelectualilor

La inițiativa unui grup de scriitori, a început să apară la București o gazetă — *Săptămâna muncii intelectuale și artistice* — care-și propune să facă propaganda necesară pentru organizarea muncitorilor intelectuali.

„E absolută nevoie, — spune apelul lansat de inițiatori — ca astăzi, când clasa lucrătorilor manuali este atât de bine organizată încât își impune necontenit voința în aceea ce privește condițiunile de salarizare și repaus, când clasa țărănească e împroprietărită și domină viața politică prin sufragiul universal și când burghezia industrială și comercială a acumulat averi întinse prin legi și procedări de clasă privilegiată, ca și muncitorimea intelectuală să se organizeze."

Ideea aceasta de a strămuta și în lumea intelectualilor metodele de luptă ale lucrătorilor manuali nu este nouă. Ea a mai fost agitată la noi în primii ani de după război, ca un răsunet al acțiunei întreprinse în Franța de către grupul de scriitori și intelectuali numit „Clarté". Eram atunci în epoca marilor asalturi pe cari le dădea munca împotriva capitalului, și nu e de mirare, că în fața biruințelor câștigate de organizațiile muncitorești, intelectualii de pretutindeni s'au putut gândi o clipă să adopte și ei mijloacele de luptă întrebuințate de lucrătorii manuali. Dar acțiunea grupului „Clarté" a dat dela început faliment, ea nefiind decât una din multele aberații cari au sedus omenirea în zăpăceala de după război.

Căci înainte de a ne gândi la organizarea muncitorilor intelectuali, trebuie mai întâi să lămurim ce înțelegem prin a fi *intelectual*. Să fie oare intelectual orice om care a trecut printr'o școală și posedă o diplomă? De sigur că nu. Cineva nu poate fi socotit ca intelectual de cât dacă constituie un element de producție în domeniul cugetărei. Ceia ce hotărăște, prin urmare, calitatea de intelectual a unui om este nu știința de carte, ci puterea lui de gândire. Oricine gândește este, după părerea noastră, un intelectual. Gândirea însă ne izolează pe unii de alții, ea fiind prin excelență un privilegiu, și nimic nu ni se pare mai absurd decât să încerci organizarea celor cari trăiesc din gândire. Ca să fie posibilă o „Confederație generală a muncii intelectuale", ar trebui ca muncitorii intelectuali să fie total lipsiți de orice gândire personală. Ori a-i nivela pe oameni din punct de vedere al gândirii ar însemna să distrugi singura sursă a progresului care este gândul. Gândul neastimpărat, gândul mereu iscoditor, — acesta ar dispare ca forță creatoare într'o societate în care intelectualii ar primi să fie nivelați.

De aceia credem că se face un abuz când se întrebuințează cuvântul de „intelectuali" într'o acțiune ca aceia începută de noua gazetă dela București. Căci adevăratul intelectual este refractar oricărei de a l supune unei discipline. Cei cari, ca inițiatori, se oferă să fie „organizați" în vederea înfăptuirii unei „Confederații generale a muncii intelectuale", aceia pot fi orice, dar nu intelectuali, — adică creatori în domeniul gândirii. Ei pot fi oameni cari au învățat carte și cari înțeleg să trăiască de pe urma învățăturii lor, dar nu sânt intelectuali.

Dela Sindicatul Presei Romane din Ardeal si Banat

Ședința de constituire a Comitetului. Programul de activitate pentru continuarea festivalurilor în orașele din Ardeal și Banat. Reluarea conferințelor Presei

Eri seara a avut loc ședința de constituire a noului Comitet ales al „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat". Au fost aleși:

Președinte, dl D. Tomescu; Vice-președinte, dl Dr. Sebastian Bornemisa; Secretar general, dl D. I. Cucu; Cassier, dl D. Istrati; Referent pentru cererile de înscriere în Sindicat dl M. Procopiu.

Continându se ședința, Comitetul fixează în linii generale programul de activitate pentru continuarea festivalurilor presei în orașele Ardealului și Banatului. La aceste festivaluri, atât de bine primite de public, vor participa în viitor toți membrii comitetului și se va căuta a se strânge cât mai mult legăturile între public și Presă.

Totodată Comitetul a hotărât să se reia „Conferințele Presei" suspendate după congresul general al Presei din România. Un program complectat și adoptat, va anunța la timp deschiderea ciclului de conferințe care a stârnit atât de mult interes în publicul clujan.

In jurul unui faliment

Din motive ușor de înțeles s'au făcut încercări a se acredita svonul — care de altfel a și prins, că Banca Generală a Țării Românești, sucursala Cluj, este puternic interesată la falimentul firmei Elian din localitate.

Informându-ne mai de aproape am constatat că svonul răspândit este lipsit de orice temeiu și că Banca Generală a Țării Românești n'a stat niciodată în legătură cu numita firmă, care, deci, nici nu poate fi debitoarea Băncii Generale. Este de altfel știut că de acest faliment este atinsă în mod special Erdélyi Bank din Cluj.

Credem că e absolut necesar în asemenea cazuri ca publicul să nu fie fals informat și lucrurile să fie puse bine la punct.

Bursele studențești și administrația Consiliului Dirigent

Conferința ținută de d. Goga la Cluj despre „Ideea Națională", a avut darul de a da naștere unui interesant duel între d. Prie și d. Onisifor Ghibu. Răspunzând unor insinuații ale ziarului „Patria" după cari d. Goga se făcea vinovat că n'ar fi ajutat cu nimic studențimea, d. Prie a publicat în coloanele ziarului nostru un articol în care aducea acuzație precisă Consiliului Dirigent că ar fi cheltuit bursele studenților ardeleni din București.

La această acuzație „Patria" n'a răspuns nimic. In schimb, d. Ghibu, în calitatea sa de fost secretar general al resortului instrucțiunei sub Consiliul Dirigent a somat de mai multe ori pe d. Prie să precizeze cine anume din Consiliul Dirigent a determinat dela destinația lor sumele cari reprezentau bursele studenților ardeleni din Bucu ești.

Răspunsul, în adevăr, întârzia și situația devenia penibilă. In sfârșit, în numărul din 20 Ianuarie al „Țărei Noastre" d. Prie răspunde și din însăși conținutul răspunsului său înțelegem motivele cari l'au reținut să satisfacă mai curând neastâmpărul dlui Ghibu.

D. Prie publică două scrisori și o explicație. Le reproducem întocmai:

La 10 August 1920 d. Prie a adresat dlui Maniu următoarea scrisoare:

Domniei Sale Dlui
IULIU MANIU
deputat
București

Domnule Deputat,

In urma repețitelor reclamații ale Căminului studențesc din București pentru suma de 44 000 lei ordonanțate de Consiliul Dirigent, sumă în posesiunea căreia Căminul n'a intrat până azi, am onoare a vă ruga să binevoiți a ne pune în cunoștință despre modul de descărcare și de locul unde putem regăsi acea sumă, pentru a o preda destinațiunei sale inițiale.

Pe baza unei chitanțe dela „Banca Românească, am rugat în acelaș sens și pe dl Vasile Goldiș să ne lumineze, și domnia-sa ne-a răspuns prin scrisoarea pe care o anexăm aici în copie.

Așteptăm răspunsul dvoastră cu cât de mare urgență.

Cluj 10 August 1920.

dr. Octavian Prie
secretar general.

La aceasta, dl Maniu a răspuns:

Onorat Secretariat general al Instrucstrucțiunii și al Cultelor,

In urma prețuitei dvoastre scrisori Nr. 20.420, din 10 August 1920 am onoare a vă încunoștința, că suma de 44.000 lei, de fapt a ridicat o președinția Consiliului dirigent prin dl Dr. Savu dela dl Vasile Goldiș. Această sumă s'a înregistrat între încasările președinției Consiliului Dirigent, administrându-se prin casa acestei președenții. In conturile președenției Consiliului Dirigent de pe luna Februarie, Martie ori Aprilie se va găsi această sumă. Vă rog cu onoare să binevoiți a cerceta aceasta sumă în conturile de mai sns, numite ad. 20,420/920.

Cu distinsă stimă:
Iuliu Maniu

20 August 1920. București.

Din această corespondență, ca și din explicațiile pe cari le dă dl Octavian Prie, rezultă că suma de 44.000 lei, reprezentând bursele studenților ardeleni din București, a fost încasată și cheltuită de către Consiliul Dirigent — o mărturisește dl Maniu —, lăsând în lipsă această studențime.

Prin urmare afirmația dlui Prie făcută în ziarul nostru rămâne adevărată. Dl Onisifor Ghibu, dacă este în adevăr străin de această afacere, s'a aventurat într'o chestiune care până la un punct folosia partidului național, dar din care dsa, ca apărător naiv al acestui partid plin de păcate, nu iese tocmai curat.

Indelunga rezervă a dlui Prie are o explicație în însuși acest fapt. D. Ghibu cerea un lucru, care însemna desgroparea unui întreg trecut rău mirositor. Pentrucă fiind constrâns a dovedi că studențimea a fost frustată de către președenția Consiliului Dirigent, d. Prie a trebuit să facă și mărturisirea că i-a fost imposibil să controleze modul de întrebuințare a acestor bani, luați dela gura studenților ardeleni din București.

Astfel d. Prie face următoarea mărturisire:

„Ce mare îmi fu mirarea însă, când mie, ca membru în comisiunea de unificare, mi s'a refuzat controlul registrelor președinției Consiliului Dirigent! Intrebat asupra motivelor, președintele de pe vremuri al Comisiunei de unificare mi-a declarat, că d. Maniu la predarea președinției a stăruit, CĂ CINCI ANI CĂRȚILE PREȘEDINȚIEI SĂ NU FIE ARĂTATE NIMĂNUI ȘI A PRIMIT ACEASTĂ..."

Pentru ce a impus d. Maniu această ferire a gestiunei fostului Consiliu Dirigent de orice control? Și pentru ce a cerut un minimum de 5 ani ca păsuire?

Dacă gestiunea fostului Consiliu Dirigent este corectă, nu putem înțelege de loc dorința dlui Maniu. Mărturisirea dlui Prie însă, pune în lumină un întreg trecut plin de păcate și ascuns cu grijă. Alături de banii studențimei, cheltuiți, fără putință de control, la președenția Consiliului Dirigent, sânt și alte fonduri pentru justificarea cărora e necesar să se așeze uitarea celor cinci ani dela predarea gestiunei.

A. R. Gus.

"Ellenzék" și adunarea ziariștilor români din Ardeal

Suntem obicinuiți cu „dovezile" și „argumentele" oficiosului partidului maghiar „Ellenzék".

El a fost acela care ni-a calomniat țara în streinătate, el instigă populația maghiară din lăuntrul țării, etc.

Acum, cu prilejul adunării generale a Sindicatului Presei Române din Ardeal, când ar fi fost cel mai bun prilej pentru „Ellenzék" să dovedească sentimente de prietenie și colegialitate față de noi, dânsul nu a găsit decât niște cuvinte pline de răutate la adresa gazetarilor români, cari „adunați în localul clubului liberal" n'ar fi putut aduce decât hotărâri „cari mână apa la moara liberarilor."

Numai că localul în care s'a ținut adunarea ziariștilor noi mâni nu a fost cel al „clubului liberal", ci o odaie a localului „Clubului magnaților" ungari din localitate.

Dat fiind acest fapt, și după „argumentările" lui „Ellenzék" ziariștii remâniți ar fi trebuit să țină discursuri iredentiste, să citească solemn ele 10 porunc ale, Ungurilor cari se deșteaptă, și să se cânte duiosul

Édes anyám udvarában
Móc katonák járnak..."

(In ograda mamei mele umblă soldați mocani...

Insă, minunea minunilor, la această adunare generală nu s'a făcut politica iredentistă a partidului maghiar deși sala era a magnaților unguri. In timpul consfătuirilor ziariștilor români însă în sala de alături, unde magnații unguri își făceau siesta, este foarte probabil să se fi aflat în ....locul nostru pentru refacerea vechilor hotare ale „Ungariei dulci" sau să se fi insultat. Statul și poporul român.

Ceiace ne interesează deocamdată pe noi este noua dovadă de colegialitate și dragoste ce ni-o poartă unii dintre colegii unguri, cari nu se sfiesc să ne îngnească prin scrisul lor, din care reiese, că am fi niște simple unelte în mâinile unuia sau altuia dintre partidele politice.

Purtarea acesta ne dovedește cât de cuminte a fost hotărîrea noastră de a nu admite o federalizare a sindicatelor de presă fiindcă printre ele s'ar fi găsit unele cari stăpânite de o atare mentalitate ar fi făcut cu neputință o conlucrare, oricât ne-am fi străduit noi să creiem o atmosferă de prietenie și de cordialitate

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață **CZINK.**

Populația din Transilvania și Banat
în lumina cifrelor
— Studiul statistic al Dlui N. Istrate —

In „Buletinul statistic al României“ (Iulie-Decembrie 1923), găsim o foarte importantă lucrare statistică asupra populației din Transilvania și Banat datorită vrednicului nostru confrate, dl N. Istrate. Folosind materialul statisiic asupra populației în anul 1920, strâns de Ministerul de Interne pentru scopurile reformei electorale, precum și statisticele anuale asupra mișcărei populației în comunele urbane și rurale, lucrarea Dlui N. Istrate se înfățișează ca cel dintâi studiu serios asupra situației demografice în ținuturile transcarpatine ale țărei întregite,

După datele din 1920, numărul locuitorilor din Transilvania și Banat era de 5,114.124, răspândiți pe o suprafață de 102.200 km.

Pepartizând locuitorii după naționalitate, avem pentru acel an următorul tablou:

Români	2,930.120
Unguri.....	1,305.753
Germani ...	539.427
Evrei	181.340
Alții.....	157.484

Comparată cu statistica din 1910, avem în 1920 o scădere de 135 mii locuitori, această micșorare de populație se datorește pe deoparte expatrierii multor unguri în Ungaria, cât și pierderilor cauzate în timpul războiului, când și nașterile au fost în număr mult mai redus ca în anii normali.

De remarcat însă că în acest interval *populația românească totuși a crescut*, fapt care-și găsește explicația atât în repatrierea familiilor românești din America, cât mai ales prin stabilirea în anii din urmă în Ardeal a numeroși militari, profesori și funcționari.

Contribuția acestora din urmă la creșterea populației românești se observă în deosebi în comunele urbane, astfel numărul românilor la orașe a crescut cu peste 62 de mii locuitori.

Dimpotrivă numărul Ungurilor se află în scădere, foarte evidențiată la orașe cu peste 100 mii de locuitori mai puțin decât în 1910 și chiar cu 20 de mii locuitori mai puțin ca în 1900.

De amintit că scăderea populației maghiare e datorită și faptului că evreii la statistica din 1920 au fost scoși din rubrica ungurilor, așa cum erau socotiți la statisticele din 1900 și 1910.

Elementul românesc e însă covârșitor la sate, aproape în toate județele din Ardeal și Banat, cu excepția județelor din Secuime: Ciuc, Odorheiu, Trei-Scaune și a județului Mureș-Turda.

Totuși și în acestea, în afară de județul Odorheiu, ungurii n'au decât o majoritate relativă; astfel în județul Mureș-Turda numărul Ungurilor nu întrece decât cu vre-o 8 mii pe al Românilor (90.101 unguri față de 82.043 români.)

Numărul cel mai mare al Românilor a fost în anul 1920 în județele Caraș-Severin, Bihor, Hunedoara, Arad, Solnoc-Dobâca Cojocna, Alba de jos, Timiș-Torontal, Sătmar, Sălaj, Turda Arieș, cele mai românești în raport cu populația totală fiind: Făgăraș 95.86 la sută, Alba de jos 84.64 la sută, Huaedoara 84.45 la sută, Solnoc-Dobâca 81.28 la sută.

In majoritate relativă Românii se află numai în județele Târnava mare și Brașov.

In afară de județele citate mai sus ungurii se găsesc într'o proporție însemnată în județele: Bihor, Brașov, Sălaj, Cojocna, Șvabii au majoritate relativă în județul Timiș-Torontal iar Sașii sunt pretutindeni în minoritate, fiind într'o proporție mai însemnată în Târnava Mare Brașov și Sibiu, iar Evrei sunt mai numeroși în județul Maramureș (20 la sută.)

Foarte nefavorabil, se prezintă însă proporția elementului românesc în comunele urbane față de celelalte naționalități.

Deși majoritatea absolută n'o are nici o naționalitate în ce privește totalul populației orășănești, totuși majoritatea relativă este de partea ungurilor cu 45.79 la sută, după care urmează românii cu 25.18 la sută, apoi germanii (șvabii și sașii) evreii.

Românii au avut majoritate în anul 1920 în: Abrud, Alba-Iulia, Baia-Mare Caransebeș Deva Făgăraș, Gherla, Hațeg, Ocna Sibiului, Orăștie, Sebeșul-Săsesc; Ungurii în orașele: Aiud, Baia Sprie, Arad, Brașov, Cluj, Dej, Dicio-Sânt-Martin, Gheorgheni, Hunedoara, Ibașfalău, Mercurea Ciuc, Odorheiu, Oradea-Mare, Reghinul-Săsesc, Turda și Zălau.

Germanii (sașii și șvabii) au fost în majoritate la Bistrița, Careii-Mari, Mediaș, Sibiu, Sighișoara și Timișoara iar Evreii au avut majoritatea la Sighetul-Marmației.

In Cluj românii sunt în număr de 28.274, față de 41.583 unguri și 10.633 evrei.

De remarcat că în orașe mari ca Timișoara, Oradea-Mare și Arad numărul românilor e foarte redus (Timișoara 15.892 români față de 63.669 de alte naționalități; Oradia-Mare 8.441 români față de 40.744 unguri și 17.880 evrei; Arad 12. 469 români față de 39.399 unguri și 5306 evrei).

La Sighetul-Marmației, numărul populației evreiești e de două ori mai mare ca al românilor; Deasemeni evreii sunt mai numeroși de cât românii la Baia-Sprie și în număr egal cu românii în orașele: Careii-Mari, Dej, Reghinul-Săsesc, Sătmar, Șimleul Silvaniei, Tg. Mureș.

Desimea mijlocie a populației e de 60 de loc. pe km. p., cea mai deasă populație fiind în județele Brașov (68). Timiș-Torontal (67, Arad (66), Târnava-Mică (65), iar cea mai rară în Bistrița Năsăud (28), Ciuc (27).

Regiunea șesului din spre Tisa, prin valea Mureșului, a Târnavelor și în țara Bârsei, fiind cea mai bogată, în această regiune și populația e mai deasă.

Cât privește ocupația locuitorilor, 73% reprezintă agricultura, procentul cel mai mare de agricultori fiind în Târnava mică 87.9%, Făgăraș, Timiș Torontal, apoi Caraș-Severin, Arad, iar comercianții în: Timiș-Torontal, Bihor, Mureș-Turda, Cojocna.

O statistică a profesiunilor după naționalitate nu s'a făcut încă, *dar simpla constatare că numai 1/6 din întreprinderile industriale și numai 1/4 din firmele comerciale au fost românești reiese că atât industria cât și comerțul se află în mânile cetățenilor de origină etnică străină.*

De constatat deasemeni că proporția aceasta e și mai defavorabilă românilor la orașe unde ei suporta cu greutate concurența străină.

Serbarea Asociației Măcelarilor

Asociația măcelarilor din Cluj a serbat ieri înaugurarea noului local din Strada Anton Panu No. 12. La aceasta serbare au luat parte reprezentanții biserecilor, autoritățile, armata, reprezentanții consulilor și la diferitelor asociații din Cluj. După discursurile președinților Réthy și Kirkosa, părintele Hulea și preotul reformat Vásárhelyi au sfințit noua clădire.

Au vorbit apoi președintele Camerii de Comerț și Industrie, d. I. Negruțiu, dl Hevesi József, președintele asociației industriașilor, reprezentanții biserecilor, dl Ionașcu inspector al muncii, dl Evian președinte al Sfatului negustoresc, dl Mazuchi inspector comercial, dl Christea în numele ministerului de Agricultură și alții.

Seara s'a ținut un banchet în localul nou al asociației. Dintre participanți au luat cuvântul dl președinte al Camerii de Comerț și Industrie I. Negruțiu, dl Hevesi József, Tuffli Richard și altil.

Dl secretar episcopesc, părintele Hulea a ținut de asemenea o prea frumoasă cuvântare. Reprezentantul Bisericei maghiare, crezând că se află la o întrunire a partidului maghiar, a ținut de cuviință să facă politică, tulburând atmosfera de frățietate de până atunci.

La banchet au mai participat reprezentanții tuturor autorităților și asociațiilor locale, precum și cei ai presei române și maghiare.

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

INFORMAȚII

— Dl Sept. Mureșianu, prefectul județului — a plecat aseară la București. D sa se întoarce Vineri la Cluj.

— **Pentru statuia lui M. Eminescu.** In primele zile ale lunei Februarie va avea loc un mare bal de elită, mascat și nemascat, organizat de societatea „România Junâ“ în folosul fondului de ridicare unei statui lui M. Eminescu. Acest bal strict de elită va fi patronat de dl ministru Al, Lapedatu și de P. S. S. Episcopul N. Ivan.

*

— Din lipsă de spațiu, partea II-a a recenziei interesantului studiu al dlui prof, O. Ghibu despre „Catolicismul unguresc“ va apare în numărul de mâine.

— **Furt.** Zilele trecute la casieria Direcțiunei Regionale CFR. din localitate s'a constatat lipsa unei sume de 40.000 lei. In această chestie sunt implicați doi funcționari precum și femeia de serviciu din birou. Poliția continuă cercetările.

— **Accident mortal de automobil.** Sâmbătă de dimineață, trecătorii cari veniau dinspre Someș-Sat spre Cluj, au găsit pe șosea cadavrul unui țăran bătrân, care se afla în mijlocul drumului.

In urma cercetărilor făcute de către jandarmeria respectivă s'a constatat că nenorocitul sătean a fost călcat de un automobil, încă necunoscut în momentul primei anchete.

Cercetările fiind continuate și de către poliția locală, aci s'a putut stabili că nenorocitul sătean a fost călcat de automobilul cu Nr. 265 din Cluj, condus în momentul accidentului de către șoferul Anton Kramer Cadavrul a și fost transportat la morga Clinicelor Universitare pentru autopsie.

— Un domn profesor universitar ni se plânge, că întrând în prăvălie de fier Lepage-Reményik, la vorba dsale românească i s'a răspuns pe ungurește. Văzându-se de către cei din prăvălie că dsa nu voește să vorbească în dulcea limbă a lui Arpad, ca pedeapsă *a fost lăsat să aștepte o jumătate de oră, fără a fi servit*, decât după o intervenție energică. Relatarea acestei mici întâmplări o găsim potrivită mai ales pentru aceia, cărora le place să creadă, că de fapt nu mai este nimic de făcut în privința drepturilor limbei românești.

— **De-ale poștei „românești“ din Cluj.** Precum se știe, la oficiul poștal din localitate mai avem și azi o mulțime de oficianți unguri, cari nu și'au însușit nici cele mai elementare cunoștințe. Astfel, ieri unul dintre ei, crezând, că Brașovul este un sătuleț oarecare, a refuzat primirea unui pachețel, pe motivul, că nu este indicat și județul pe el. Numai într'un târziu s'a convins acest oficiant al României mari, că Brașovul este . . . Brasso! — deci un oraș din cele mai mari ardelenești . . .

— **Moții de la Răchițele puși în libertate.** Publicul nostru cetitor cunoaște regretabilul caz al moților de la Răchițele, cari s'au revoltat contra unor hotărîri ale comisiei agrare.

Procesul lor s'a judecat ieri la Tribunalul din loc. In cursul instrucției a fost ascultat delegatul guvernului pentru controlul reformei agrare, dl inspector general Bossie, care a constatat că deși greșala Moților nu se poate trage la îndoială, totuși, revolta lor *sufletească* este explicabilă prin faptul că reforma agrară nu s'a aplicat față de dânșii în chip mulțumitor.

In urma dovezilor ce s'au produs, dl procuror și-a schimbat acuza de „răzvrătire“ în una de „violență“ contra privaților.“

Moții au fost puși în libertate.

— **Prinderea a doi spărgatori periculoși.** Agenții Mihail G. și I. Fătu au reușit să aresteze pe indivizii Soltis Adam și Gall Ion cari au la activul lor mai multe spargeri, dintre cari două mai principale comise la dni Dri Leitner și Bigler, de unde au furat fiecăruia bijuterii și obiecte casnice în valoare de aproape 600.000 lei.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
Miercuri 22 Ianuarie
Film superb! Film superb!
Sapho
Senzațională dramă în 5 mari acte. Filmul încoronat al dansatoarei mondiale, Pola Negri, în tura lui din capitalele mondiale.

Cinema Urania
Miercuri, 22 Ianuarie
Casa misterului
Seria IV.
(Triumful amorului).
Sfârșitul dramei grandioase. In rolul principal fenomenul Parisului, Ivan Mosjoukine. Partea cea mai splendidă a compoziținei superbe.

Cinema Apollo
Miercuri, 22 Ianuarie
Vasul fantom Seria I.
Escitantă dramă de aventuri în 2 serii și 16 acte. Povestea „Olandezului rătăcitor“ pe ecran. Film nemai pomenit de interesant.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Sapun Schicht
„MARCA CERB“
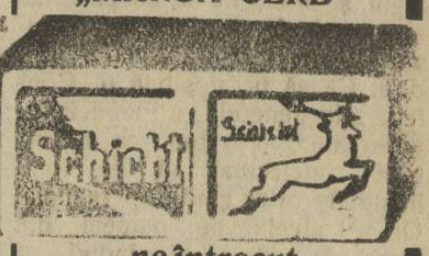

ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Strungurile „ASTRA“ sunt indispensabile in atelierele moderne

Marile solemnităţi dela Alba-Iulia

Decorarea P. S. S. Episcopului militar I. Teculescu şi a octojenarului judecător Ştefan Cacoveanu — Solemnităţile dela Catedrala în coronărei — Participarea dlui ministru Al. Lapedatu — Marile Banchet din sala Dacia — Cuvântările ce s'au rostit cu eceasta ocazie — Discursul dlui ministru Lapedatu

In ziua de Sfântul Ioan, oraşul Alba-Iulia s'a îmbrăcat în haine de sărbătoare, pentru a răsplăti munca a doi veneraţi bătrâni, cari au muncit necontenit dar fără paradă pe tărâmurile Bisericei şi a literaturei, şi pentru recunoaşterea căreia M. Sa Regele prin sfetnicul său dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi al artelor le-a conferit ordinele de înaltă distincţie. Este vorba de decorarea P. S. Episcopului militar I. Teculescu cu „Coroana României" în gradul de mare ofiţer şi a octogenarului literat şi judecător Stefan Cacoveanu cu Bene merenti cl. I.

*

La orele 9 toţi reprezentanţii autorităţilor civile şi militare din Alba-Iulia, şi toate şcolile, precum şi mult popor venit de prin satele învecinate erau adunaţi pe peronul gării din Alba-Iulia aşteptând sosirea dlui ministru Al. Lapedatu.

La ora 9 dl ministru Al. Lapedatu, însoţit de mai mulţi profesori universitari dela Cluj, descinde din tren în uralele de simpatie ale mulţimei.

Cuvântul de bun venit adresat dlui ministru a fost rostit de prefectul judeţului dl Velican.

La ora 10 începe solemnitatea în catedrala încoronărei unde dl ministru a fost întâmpinat de toţi prelaţii bisericei în frunte cu Episcopul Teculescu.

Biserica arhiplină de mulţime ascultă cu evlavie până la 11 şi jumătate serviciul religios.

Intr'o tăcere solemnă apoi dl ministru Lapedatu decerne insigniile celor doi apostoli ai culturei româneşti.

Decorarea P. S. S. Episcopului militar I. Teculescu

Prea Sfinţia Sa Episcopul I. Teculescu înconjurat de prelaţi, cu sceptrul episcopal în mână ascultă discursul dlui ministru Lapedatu care între altele spune următoarele:

„Prea Sfinţia Ta! Serviciile pe care de peste 30 de ani le-aţi adus Bisericei străbune şi naţiunei noastre au fost recunoscute în România-Mare.

Eu ca ministru am propus M. Sale Regelui să acorde Sfinţiei Tale distincţia care a fost acordată tuturor episcopilor noştrii.

Vă aduc cu bucurie această răsplată şi vă transmit brevetul M. S. Regelui.

Mărturisesc că mi a făcut o deosebită plăcere să vă remit personal, această înaltă distincţiune. Vă urez din suflet ca munca pe care aţi depus-o până aeum pe altarul patriei să o puteţt duce şi mai departe cu acelaş sacru devotament pentru binele obştesc.

P. S. Sa adânc emoţionat răspunde dlui Ministru în tăcerea solemnă a mulţimei şi aduce bicuvântarea sa dlui Ministru, rugându-l să transmită M. S. Regelui toate simţemintele sale de înaltă recunoştinţă.

Decorarea venerabilului judecător Ştefan Cacoveanu

In faţa altarului dl ministru Lapedatu adresându-se dlui Şt. Cacoveanu spune următoarele:

Cuvântarea dlui ministru Al. Lapedatu

„Mult stimate şi venerate domnule Cacoveanu:

„Mă folosesc de această ocazie să Vă prezint aci, în Biserica încoronărei, a reînvierei neamului, această distincţie pe care Acel ce şi-a pus pe cap în acest loc coroana de rege al tuturor românilor, v'a acordat-o pentru meritele literare câştigate.

M. S. Regele v'a acordat o distincţiune foarte rară dată numai celor ce o merită.

Permiteţi-mi ca faţă cu acest public adunat, ce a venit să vă cinstească, să-mi permit în calitate de ministru al Artelor şi al Cultelor să vă zic că dvoastră dle Cacoveanu nu aţi făcut literatura pentru publicitate, pentru a vă creia un nume ci a-ţi făcut literatură aşa cum vă cerea sufletul dvoastră de artist şi îndemnul lăuntric.

Acestor îndemnuri ai dat expresiune numai pentru mulţumirea proprie.

Şi aşa ai scris venerate dle Cacoveanu, după pilda, după modelul unuia aproape contemporan cu Dta, a lui V. Alexandri, care a scris cele mai frumoase legende cu subiecte bogate de popor.

Tot aşa, şi dumneata ai dat Floarea soarelui „Logofătul Tăutu" şi multe allele cari adunându-le într'un volum vor da literaturei româneşti una din cele mai frumoase pagini. Nu numai legende ai scris, pe cari le-a cetit şi Majestăţile Lor Regele şi Regina, ai scris şi fabule a căror valoare stă alături cu fabulele lui Alexandrescu.

Din aceleaşi porniri intim sufleteşti artistice ai făcut traduceri din cei mai mari poeţi ai iumei Antice ca „Osian" cu forme ce vor rămânea pildă generaliţiilor ce vin.

Ai scris poveşti pe cari le-ai stors din sufletul poporului şi le-ai literalizat poveşti ce vor sta alături cu tot ce literatura are mai de seamă alături de I. Creangă şi Ispirescu. Deosebirea însă între Creangă şi dta este că primul a căutat să scoată în relief partea veselă — humorul ţăranului nostru — iar dta ai scos în evidenţă partea ce te-a impresionat mai mult duioşia sufletului dela ţară.

Ai la activul dtale domnule Cacoveanu o operă ce va rămâne pentru posteritate, adevărate mărgăritare ale literaturei româneşti.

Dacă generaţiile de acum încă nu te-au cunoscut, generaţiile ce vor veni te vor pune alături de Alexandri din care ai absorbit şi dta miresmele poetice; alături de Eminescu cu care ai fost prietin şi cu mulţi alţi literaţi.

Distincţia aceasta vi s'a acordat de către acel ce stă deasupra noastră a tuturora de către M. S. Regele care te-a descoperit şi care ţi-a dat decoraţia ce a stat şi pe pieptul lui Alexandri.

Şi am venit să ţi-o aduc eu un atât în calitate de ministru cí ţi-o aduc eu să ţi-o pun pe piept urmărit de o amintire.

In tinereţea dlale fragedă când ca băiet de ţăran erai pe băncile liceului rom. cat. din Sibiu, erai coleg cu cineva care te seconda în indemnurile literale. Cu acel cineva ai făcut primele debuturi în poezie.

Aşa fiind, dta ca prietin şi eu ca fiu am venit să-ţi aduc cu această decoraţie şi să-ţi urez să trăeşti încă sănătos şi voinic şi ca operile dtale să le vezi tipărite răspândite şi cunoscute cât de curând."

Răspunsul dlui Ştefan Cacoveanu

Cu sufletul stăpânit de o înaltă mângâiere ce se citea din ochii înlăcrimaţi şi din vocea înceată şi tremurândă a bătrânului scriitor — a răspuns dl Ştefan Cacoveanu la cuvintele dlui ministru.

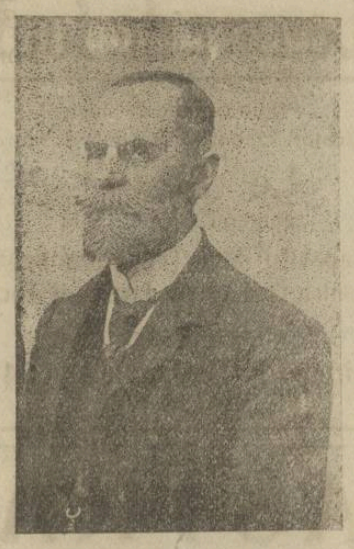

Dl Ştefan Cacoveanu

Răspunsul a fost dat nu atât prin vorbe cât mai ales prin atitudinea cuceritor de impresionantă şi care o stărnit o profundă emoţie în sufletele celor ce asistau la acest act de rară solemnitate. Dl Cacoveanu aduce viile sale mulţumiri M. S. Regelui şi dlui ministru Lapedatu pentru marea cinste ce i s'a făcut.

Solemnitatea dela Biserică a luat sfârşit la orele 12 şi 1/2.

Banchetul oferit sărbătoriţilor şi dlui ministru Lapedatu de către oraşul Alba-Iulia

La or 1 1/2 a avut loc în sala „Dacia" un mare banchet oferit sărbătoriţilor şi dlui ministru Lapedatu de către cetăţenii oraşului Albă-Iulia.

Au luat parte la acest banchet peste 150 de persoane, — din intelectualitatea oraşului.

Seria toastelor o începe dl ministru Al. Lapedatu, care între altele spune:

Toastul dlui Ministru Al. Lapedatu

„Domnilor, întruniţi la această masă comună prin care cetăţenii din Alba-Iulia ţin să onoreze pe doi dintre cei mai distinşi fruntaşi ai lor, primul nostru gând trebuie să se îndrepte spre acela care stă deasupra noastră a tuturora şi faţă de care cetăţenii acestei ţări, fără deosebire de limbă şi confesiune, se găsesc uniţi prin sentimente de respect şi de devotament — pentru M. S. Regele Ferdinand I. şi pentru augusta Casă domnitoare şi fiindcă cetăţenii din Alba-Iulia — oraşul de încoronare al dinastiei române — doresc negreşit ca aceste simţăminte ale lor faţă de măritul şi gloriosul nostru Suveran să fie exprimate şi manifestate cu mai multă tărie, să ridicăm primul pahar în sănătatea M. S. Regelui — şi fiindcă suntem în preajma anului nou — să i zicem într'un glas „mulţi ani pentru binele şi fericirea patriei comune.

Atâta vreme cât această patrie va avea în frunte regi înţelepţi şi viteji ca făuritorul României întregite, suntem sigur desvoltarea ei viitoare va fi asigurată. Să trăiască M. S. Regele şi Augusta să Familie".

Dl Velican prefectul judeţului închină pentru dnii ministru Lapedatu şi pentru sărbătoriţi.

Dl Aurel Sava, primarul oraşului vorbeşte pentru sărbătoriţi.

Mai toastează d-nii: Urzică protopop greco-catolic; Balaş Ferencz în numele bisericei romano-catolice; Adolf Klein în numele bisericei reformate, vorbeşte pentru înţelegerea culturală a tuturor confesiunilor; Basil Ţura sub-pretectul judeţului; I. Paul prof. univ. închină pentru d. ministru Lapedatu şi colonelul Filimon. Răspund în cuvinte foarte simţite P. S. S. Episcopul Teculescu şi d. Ll. Cacoveanu.

Răspunsul d-lui ministru Lapedatu

Dl. Al. Lapedatu reluând cuvântul spune următoarele:

Domnilor, după cum miaţi făcut onoarea primului cuvânt vă rog să-mi faceţi şi concesia celui din urmă.

Mulţumesc tuturor domnilor cari cu cuvinte atât de măgulitoare pentru mine miau arătat sentimentele de simpatie şi de încredere pentru mine, ca ministru, ca profesor şi ca ardelean.

Cu mulţumiri călduroase pentru onoarea ce mi-s'a făcut ridic această masă şi cum peste câteva ceasuri urmează să plec zic cetăţenilor şi prietinilor mei din Alba-Iulia, la revedere, întru cât voi avea în curând ocazia să vin din nou aici, pentru treburi de interes obştesc şi românesc.

Banchetul a luat sfârşit la ora 3 şi jum. într'o atmosferă de înălţare sufletească şi de intimitate.

Alfio.

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri

EGENSZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

SERBO ROMÂNĂ S. A. DE BANCA ŞI COMERŢ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Presa maghiara

Adunarea generală a Sindicatului Presei Române din Ardeal şi „Ellenzék"

Oficiosul partidului maghiar se arată desiluzionat, că adunarea generală a ziariştilor români din Ardeal a refuzat aderarea la federalizarea asociaţiunilor de presă din ţară. Ca să se răzbune, aminteşte cu ironie, că adunarea s'a ţinut în localul clubului liberal, ceeace nu-i adevărat şi că hotărârea Sindicatului român va mâna apa pe moara liberalilor (!). In continuare, varsă lacrimi de crocodil, amărându-şi inutil şi cu anticipaţie sufletul faţă de efectul ce va produce hotărârea ardelenilor în sânul anumitei prese din Bucureşti.

Invitaţia dlui ministru Anghelescu

Ziarele partidului maghiar înregistrează învitaţia domnului ministru Anghelescu adresată episcopului reformat Nagy Károly şi celui romano-catolic Majláth, pentru a lua parte la consfătuirile referitoare la proectul de lege al învăţământului.

Din invitaţia domnului ministru reiese câtă atenţiune dă dsa drepturilor juste ale minoritarilor, a căror părere este nu numai ascultată dar şi cerută, decâteori se discută o chestie ce atinge situaţia lor în stat.

Domnii partidului maghiar ar trebui să recunoască şi de data asta marea deosebire ce există între regimul mai mult decât tolerant românesc, şi între cel al asuprirei şi silniciei, din trecut, când nimeni nu ne întreba, dacă ne convine, sau nu, înainte de legiferarea ei, o lege sau alta.

„Mituiţi şi mituibili"

Aceştia suntem noi, românii, fără deosebire. după cele scrise de fituica din Târgu-Mureş, „Székely Napló".

Autorul susţine între altele, că sunt câţ se poate de puţine acele oficii româneşti, cari ar aduce hotărîri drepte şi fără mită.

„Fără de unsul roţilor, petiţiile mucezesc în sertarele biurourilor româneşti" — scrie loialul „confrate" între altele...

—Aflăm că oficianţii din Târgul-Mureş adânc jigniţi au hotărît să ceară domnului prefect al judeţului să intervină la Bucureşti pentru suspendarea apariţiei obraznicei fituice iredentiste.

Uu interview cu d. Corneliu Grofşoreanu

D. Corneliu Grofşoreanu, membru marcant al partidului poporului, întrebat fiind din partea unui redactor al ziarului timişorean „Temesvári Hirlap", a răspuns următoarele:

„Pactul dela Ciucea a fost aprobat cu unanimitate de către secţia bănăţeană a partidului poporului. Partidul nostru nu vrea să se producă o izolare a minoritarilor din România, cari, fiind elemente valoroase, atât din punct de vedere cultural, cât şi economic, pot avea roluri importante în viaţa de stat. A face declaraţii referitoare la pactul dela Ciucea ar fi prematur, deoarece înţelegerea nu intră în vigoare, decât în momentul ajungerii la putere a partidului domnului general Averescu. A sosit timpul ca să rupem cu politica şovinistă (!) şi să atragem minorităţile în viaţa politică. Apropierea este datoria noastră, pentrucă noi suntem majoritatea şi nimeni nu poate cere maghiarimei să fie iniţiatoare în calitate de minoritate."

In acelaş număr al ziarului maghiar se publică ştirea, că d. general Averescu „pregăteşte şi cu Saşii un pact similar cu cel dela Ciucea", şi că va fi încheiat în câteva săptămâni.

Rămâne de văzut dacă pactul averescan cu Ungurii şi cu Saşii va atrage sau nu şi simpatiile masselor electorale româneşti, singurele, dela cari *ar trebui* să atârne soarta unui partid în România.

Repertoriul Teatrului Naţional

Marţi 22 Ianuarie 1924, se va juca pentru prima oară *„Ciuta"* dramă în 3 acte de Victor-Popa cu d-nele: M. Ignătescu-Dobrescu, Apriliana Medianu, Nat. Ştefănescu şi d-nii V. Stănescu-Papa, Neamţu-Ottonel, Al. Şerban, N. Dimitriu. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 24 Ianuarie: „Ciuta".

Mica publicitate

De vânzare un pianin. Se poate vedea în magazinul de piane Triska, Cluj strada Şaguna Nr. 14. Telefon 419.

Repertoriul Teatrului Maghiar

Mercuri: Pompadur. (Operetă. Premieră Zöldhelyi, Somogyi, Tolnay, Tarnay, Berky, Leövey. Preţuri de Premiera. Abonement de Premieră 33. Seria 219.)

Joi: Pompadur. (Preţuri de Premieră. Abonement de zi 80. B. Serie 220.)

Vineri: Pompadur. (Preţuri de Premieră Abonement de zi 81. C. Seria 221.)

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Dunky Kato

profesoara de dans

învată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă in orice timp ia locuintă

Cluj, Strada Universităţi 3. Etaj III., 2. (lift este).

Lemne de foc!

3258

Prima calitate de stejar uscate, crepate se pot procura

Lei 820·—

stanjenu (4 metrii) la

Depositul S. A. Transilvaneana Pentru Comerţ cu Lemne de Foc.

Comenzii se primesc la

Biroul: Str. Memorandului 24

CLUJ.

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ŞI LICHERURI

3255

CLUJ, CALEA VICTORIEI 41.

Cărţi, Reviste

româneşti, fracneze, germane, etc. hârtie, articole de birou maşini de scris, confecţie de hârtie şi imprimate de orice natură la Libră ia-Papetăria Tipografia 2744-13

Lepage, Cluj.

FABRICILE DE MASINI AND. RIEGER

SOCIETATE ANONIMĂ SIBIU

Posedă spre vânzare:

Un motor stabil „maşină cu vapori compound" in bună stare de 50 PS efectiv, diam. cylindrilor 313/450 m/m, corsa 500 m/m, turaţie 60 pe minută, adminisiunea sistem Rider, fabricat Ed, Tatzel-Troppau. — Cazanul asemenea in perfectă stare, cu tuburi de incălzire. Suprafaţa 70 m. atmosfere 7, persiune normală. 3283

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596. Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada, America, Argentinia, Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

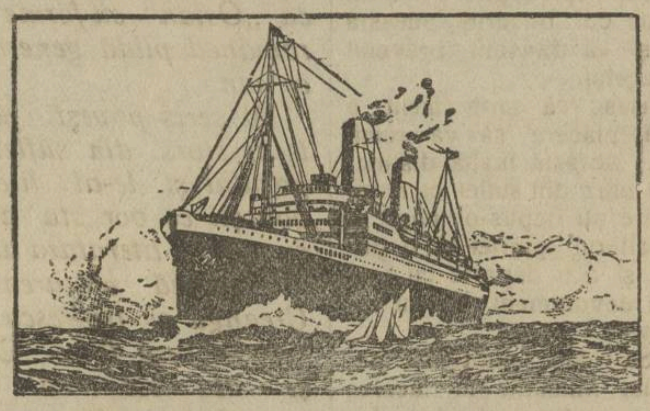

Corespondenţă în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!

Cereţi imediat prospect!!

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Institutul de Arte Grafice Fratii Kugerstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. No. 993 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Joi 24 Ianuarie 1924

CLUJ 24 IAN 1924 1

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1104

Infrățiți ca

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II) SUB CONDUCEREA UNUI COMITET Director: D. TOMESCU.

Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352 Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Presa maghiară și stăpânirea românească

Toleranța noastră nu trebue să meargă până la slăbiciune.

La rubrica presei magniare am înregistrat eri un articol al unui ziar unguresc din Tg.-Mureș, articol în care cu o obrăznicie revoltătoare se susține între altele că sunt foarte puține acele autorități românești cari ar aduce hotărîri drepte și cinstite.

„Fără unsul roților petițiile mucezesc în sertarele biurourilor românești scrie „Székely Napló".

De aproape patru ani de când îndeplinim aci un rost de apărare a intereselor noastre naționale, ne-am obișnuit cu atacurile violente pe cari presa maghiară le îndreaptă zilnic împotriva a tot ce este românesc. Stăpânirea românească este ținta săgeților pe cari ziarele maghiare le aruncă cu gândul de a slăbi autoritatea, de a săpa prestigiul ei. Nu există instituție românească, fie culturală, fie administrativă care să nu fi suferit atacurile nedrepte ale presei minoritare și cu deosebire ale celei maghiare.

Justiția, școala, armata, administrația, guvernul, parlamentul, Coroana, toate așezămintele pe cari se reazimă puterea statului român, au fost batjocorite, insultate și calomniate într'un mod care a stârnit revolta noastră unanimă și pe care nimeni nu-l poate îngădui.

Tratamentul de care se bucură minoritățile în statul român nu îndreptățește prin nimic ura mărturisită zilnic de presa maghiară împotriva statului și națiunei noastre. Acest tratament care stabilește pentru minorități condițiuni de viață tot atât de prielnice cași acelea de care se bucură națiunea dominantă, trebuia să fie prețuit de minorități și de presa lor așa cum se cuvine. Dar în loc să recunoască îndulgența și spiritul civilizat cu cari noi am înțeles să ne purtăm față de ele, minoritățile, prin presa și prin factorii lor politici, au avut dela început o atitudine ostilă față de statul și de națiunea românească.

In fruntea dușmanilor noștri a stat presa maghiară, care zi de zi ne împroașcă cu insulte, încearcă să clatine edificiul stăpânirii românești și întreține în mijlocul minorității maghiare un neadormit spirit de răsvrătire, de ură și de dispreț pentru România.

Impertinența săvârșită acum de ziarul din Tg.-Mureș nu ne surprinde, după cum nu ne mai poate surprinde nici un atac oricât de violent și oricât de nedrept pe care l'am întâlni în vreunul din ziarele maghiare.

Dar dacă ele nu ne mai pot surprinde, nu e un motiv totuși să rămânem cu mâinile în sân în fața lor. Polemica de presă nu este suficientă și protestarea noastră cât de îndreptățită rămâne totuși o manifestare platonică. Impotriva acestui sistem de batjocorire și de slăbire a autorității noastre de stat, se cuvine să se ia măsuri efective. Indulgența și toleranța noastră trebuie să înceteze, fiindcă duse prea departe ele constituesc slăbiciuni de cari vrăjmașii noștri se știu folosi fără scrupul.

Experiența pe care am făcut-o în cei cinci ani dela unire, stă în fața noastră cu toate învățămintele ei. Trebuie să înțelegem în cele din urmă că nu ni este îngăduit să ne lăsăm fără apărare în fața atacurilor. Atitudinea din zi în zi mai fățiș ostilă și mai cinic exprimată a presei maghiare nu este decât urmarea firească a slăbiciunei noastre. E timpul să punem stavilă stăruitoarei campanii de denigrare a statului pe care o duce presa minoritară. Iar începutul acestei acțiuni de apărare a intereselor noastre naționale trebuie făcut prin luarea de măsuri împotriva gazetei din Tg.-Mureș.

De la biroul populației

Cum se distribuesc noile buletine de către bir. populației. Infrânarea anomaliilor. — Pe viitor se va lucra conștiincios

Precum era și natural, de cum a început distribuirea nouilor buletine de populație, pe lângă acel birou se pripășiseră diferiți indivizi, cari în legătură cu unuii dintre funcționarii biroului respectiv, aveau posibilitatea ca în schimbul unei sume, să procure buletine unor anumite persoane.

Șeful acestui birou, fiind pus în curent cu cele ce se întâmplă, spre a pune capăt acestor anomalii, a dispus cele ce urmează:

Pe viitor nu se va mai elibera nici nu buletin, decât numai persoanei respective, care va trebui să producă neapărat la cerere, actul de naștere, legitimația militară, (atunci când e cazul) vechiul buletin al biroului populației precum și ori ce act care ar putea să-i justifice identitatea.

Și pentru un cât mai bun mers al serviciului, dl Mihnea, șeful acestui birou a dispus ca în cursul acestei săptămâni să nu se elibereze decât acelor persoane, a căror străzi au fost deja terminate, fără ca ele să-și primească buletinul respectiv.

Incepând de Luni însă, biroul populației își va continua lucrările conform ordonanței emise în acest sens la începutul acestei luni și distribuirea va reîncepe pe str. Brătianu.

Administrația Consiliului Dirigent

Destăinuirile d lui Octavian Prie. — Un raport asupra gestiunei Consiliului Dirigent de urma căruia nu se mai știe.

In numărul de eri am făcut reflecțiile necesare în legătură cu destăinuirile făcute de d. Oct. Prie asupra tainei care învăluie chestiunea financiară a Consiliului Dirigent. Cererea d-lui Iuliu Maniu ca până la împlinirea a cinci ani dela predare nimeni să nu arunce o privire indiscretă asupra gestiunei băneștí a fostului Consiliu Dirigent nu ni-a surprins prea mult. *In anul 1920, îndată după venirea la guvern a generalului Averescu un inspector financiar din vechiul regat a fost însărcinat cu facerea unei anchete privitoare la modul cum a fost întrebuințat banul public de către șefii diferitelor resorturi ale Consiliului Dirigent.*

In acel raport erau precizate fapte cari dovedeau nu numai nepriceperea celor cari au mânuit fondurile Consiliului Dirigent ci și o lipsă de corectitudine cu totul vinovată.

Raportul acesta a rămas însă fără urmări din motive pe cari nu le cunoaștem.

Faptele cuprinse în el cași cele destăinuite de dl Oct. Prie vin să arate cât de nejustificate sunt pretențiunile de cenzori ai vieții noastre publice pe cari și le iau oamenii din jurul dlui Maniu.

Loialitatea ziariștilor maghiari și Federala presei din România

Un confrate maghiar, ocupându-se de lucrările Adunărei generale a „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat" a crezut de cuviință să facă afirmația că hotărârea luată de către ziariștii români în chestia Federalei a fost determinată de faptul că Adunarea s'a ținut în localul clubului liberal. Afirmația se sprijină pe o inexactitate. In numărul nostru de eri am arătat că „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat" deține o cameră din apartamentul ocupat de „Clubul magnaților unguri" în palatul Bánffy și că dacă localul în care se ținea adunarea ar fi fost să aibă influența pe care i-o atribuie „Ellenzék", nu numai că n'am fi făcut rezerve asupra Federației ci am fi cerut și reconstituirea Ungariei milenare, așa precum dincolo de ușile despărțitoare o doriau magnații unguri.

Desigur, confratele maghiar știa că afirmă o inexactitate. O făcea însă cu conștiința împăcată că poate să arunice o perfidie mai mult asupra ziariștilor români, pe cari, a dovedit-o în nenumărate rânduri, că nu-i vrea prieteni decât în măsura în care ei s'ar lăsa înșelați și orbiți. In aceste condițiuni Federala asociaților de presă din România, așa cum se formula de la București, putea să bucure pe „loialii", noștri confrați maghiari, pentru că ea le oferea un sprijin românesc fără a le cere niciun sacrificiu peniru românism. Nouă însă nu ne putea aduce decât neplăceri și ca dovadă că așa era să fie, stă activitatea de toate zilele a presei maghiare.

Prin urmare, hotărârea adunărei generale a ziariștilor români din Ardeal și Banat în chestiunea Federalei era perfect logică. Ideea de federalizare a asociațiilor de presă din România o credem bună; nu putem însă admite ca organizațiuni de presă, cu caracter vădit ostil intereselor noastre naționale, să fie primite fără control și fără garanții. Or, tocmai pretenția noastră, de control și garanții, a supărat pe „Ellenzék".

Arestarea unui ziarist ungur la Paris

Paris. — Ziaristul ungur Iosef Halmi a fost arestat. Halmi scotea de câteva săptămâni, împreună cu romancierul francez Claude Farrere, o revistă în limba ungară.

Arestarea sa s'ar fi făcut din motive politice.

Comercializarea intreprinderilor Statului

Una din operele de căpetenie ale guvernării actuale este proiectul de comercializare a intreprinderilor statului. Experința trecutului a dovedit cu prisosință că întreprinderile statului, prin însăși structura lor, nu pot fi factori de producție și de câștig. In împrejurările de după războiu, aceste întreprinderi au dovedit o povară pentru stat, iar o ieșire din această situație nu se poate găsi decât în comercializarea lor.

*

Insemnătatea reformei pe care o prepară guvernul este incontestabilă. Statul aglomerat de nevoi a fost constrâns să alerge la puterea de contribuție fiscală a cetățenilor și, desigur, o bună parte din aceste contribuții ar fi să se înghită fără folos de către întreprinderile statului ca mine, uzine, păduri, lacuri și bălți, întreprinderi de transport, ateliere de confecții etc. Ori, toate acestea comercializate, adecă puse pe baze de proprie organizare și conducere, vor ușura simțitor sarcina statului, și deci sarcina masselor de contribuabili.

Intr'un interview acordat ziarului „Argus" d. Tancred Constantinescu, ministrul comerțului și industriei, lămurește textul proiectului de reformă, care în curând va trece în discuția Parlamentului. Toate întreprinderile statului vor fi conduse și organizate în conformitate cu prevederile coduiui de comerț. Un consiliu de administrație central, întocmit în așa fel încât participarea publicului să dea o majoritate la conducere, care se ferească organizația comercială a întreprinderilor statului de orice influență politică, va supraveghea și conduce activitatea întreprinderilor comercializate. De asemenea fiecare întreprindere va avea un consiliu de administrație aparte compus din reprezentanți ai ministerului de care aparține întreprinderea și din reprezentanți ai acționarilor particulari.

O altă inovație pe care o aduce proectul constă în aceea că aportul particular la întreprinderile comercializate ale statului nu stă numai în numerar ci poate fi și în natură. Este în țara românească, primul exemplu când se dă muncii o valorificare capitalistă și credem că aceasta este un bun început.

Nu vor fi comercializate trei mari întreprinderi ale Statului: căile ferate, posta și Regia monopolului.

Aceste intreprinderi au deja o administrație autonomă și un caracter de comercializare și se susțin din veniturile lor proprii. In fruntea fiecăreia dintre aceste trei întreprinderi va funcționa un consiliu de administrație, ceea ce garantează în bună măsură rolul național pe care aceste instituții sânt chiemate să-l joace în anumite împrejurări.

*

După o trecere de trei ani, prevăzuți ca perioadă de organizare, se calculează că statul va avea din intreprinderile comercializate un venit anual de cel puțin 200 milioane lei anual. Astfel, opera de consolidare întreprinsă de actualul guvern se întregește cu încă o lucrare de temeinic folos pentru țară.

Automobile **FORD** typ nou cu roți demontabile cu prețuri reduse
precum si alte sisteme de automobile gasiți la firma **PERRY,**
Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Școala de fete din Brad

In jurul schimbării de la direcțiunea școlii — Adevăratele motive ale acestei schimbări

O scrisoare a dlui Dr. Ioan Radu

Ca răspuns la un articol publicat acum câtva timp în ziarul „Patria" și prin care se critica vehement măsura luată de Ministerul Instrucțiunii Publice de a înlocui pe dra Valeria Nemeș, directoarea școalei de fete din Brad cu dna Crivăț, primim din partea dlui dr *Ivan Radu*, rândurile de mai jos, din care se va vedea, că departe de a putea fi criticată, măsura Ministerului Instrucțiunii, a fost dinpotrivă, în însuși interesul școalei, foarte bine venită.

Dle Director,

în ziarul „Patria" într'un articol de acum două săptămâni, școala de fete din Brad, e prezentată în colori întunecate. Pricina după acel corespondent ași fi subsemnatul.

Adevărul însă e următorul:

Dșoara Valeria Nemeș, cu începutul acestui an școlar a fost înlocuită din postul de directoare (nu și din cel de profesoară) cu dna Aurelia Crivăț. Just sau nu, acest ordin ministerial trebuia executat, mai ales că dșoara Nemeș n'a avut nici un titlu de directoară pe viață. (Dacă nu cumva îl va fi avut dela guvernul ungar, de pe când era în Trencsén.)

La 1 Oct., când dna Crivăț, s'a prezentat la oficiu, dșoara Nemeș i-a declarat, că nu-i predă nimic, tratând-o cu o bruscheță și un cinism revoltător. In acelaș timp, dsa a convocat comitetul școlar, milogindu se la toți membrii pentru sprijin, la părinții elevelor, chiar la eleve, măgulindu-le cu vorbiri duioase, solicitându-le „declarații", etc.

După-ce nici la intervenția subrevizorului școlar, însărcinat cu preluarea, n'a vrut să predea școala, în 25 Octomvrie 1923 a intervenit personal dl inspector din Sibiu și numai când i s'a pus în vedere amovarea din postul de profesoară, a predat școala. S'a obligat, că la 1 Dec. 1923. va preda și locuința, dar n'a făcut-o decât abia la 31 Dec. 1923 după un nou ordin mineistrial și o nouă intervenție personală a dlui inspector din Sibiu și după-ce i s'a pus termin scurt de evacuare prin poliție. Murdăria, în care a fost lăsată această locuință nu se poate descrie, lucru constatat și în procesul verbal dresat de autoritățile administrative.

Dar, de atunci, „dșoarele Nemeș nu se duc la școală de o lună", sub cuvânt că sunt „*iritate*" (!) — lucru care e adevărat.

— Nu e adevărat însă, că cursurile școalei stagnează din această pricină. Școala are puteri didactice suficiente, materiile sunt împărțite, de asemenea și orele și școala merge acum mai bine, decât în atmosfera de spionaj, de ură și vecinice însinuări, în cari dșoara Nemeș. e în adevăr „merituoasă"..

E un neadevăr, că Dsa a condus școala „dela preluarea imperiului". A condus-o întâi dl Avram Matieș, un tânăr zelos căruia dșoarele Nemeș încă dela început i-au făcut toate neplăcerile pentru a ajunge ele la conducere. Dl Matieș, din gentilețe, l-a cedat directoratul. Și fiindcă nu mai sosea numirea dela Cluj, dșoarele Nemeș, tot „iritate", ca și acum, timp de 2 săptămâni nu s'au dus la școală, pentru „dragostea de cultură și de neam". Și atunci în adevăr era lipsă arzătoare de puteri didactice.

In zelul său dșoara V. Nemeș, în anul școl. 1921/1922, timp de 6 lună, a ținut numai 7 ore de curs, căci 5 ore de dactilografie", puse între materiile sale, nici nn erau materii de învățământ și nici n'a ținut o singură oră, sub cuvânt, că n'avut mașini de scris.

In acelas timp ea specialista în toate aruncase chimia profesoarei de lucru manual și gospodărie, întrucât ar fi studii „înrudite"..

Inspectoratul din Timișoara deși extrem de tolerant la toate rapoartele ei, i-a impuns ștergerea dactilografiei.

In ceeace privește „menajul familiar", acela a fost practicat chiar de merituoasele dșoare: una directoară, ceealaltă secretară, bibliotecară, dirigintă de clasă, membră în comisii de examinare membră în comitetul școlar, etc.

Dar mai are și alte merite fosta directoare. Tratamentul civilizat... cu colegele sale întrece ori ce închipuire. Să stea pe scaun după rang, să se școale și să salute ori de câte ori apare directoarea, să nu facă nici o observare, că e „prea mare distanța între noi" etc., etc.

Pe o profesoară bătrână a apostrofat-o cu obicinuta-i urbanitate: „Dta ești o femee de stradă din Regat".

Cât pentru munca „pozitivă" în jurul școalei e destul să amintim, că la stăruintele dlui deputat Piso, sub guvernul Averescu, s'au votat 400.000 Lei pentru repararea zidirii dărăpânate atât în subsol cât și la coperiș, dar deși dl Piso i-a dat îndrumările necesare, nu s'a interesat și n'a ridicat nici un ban.

Edificiul școalei, curtea, porțile sunt o ruină.

In 30 Aprilie a. c. dl C. Georgescu, inspectorul învățământului, trimis de minister la Brad a inspectat școala de fete, a asistat la lecțiile dșoarelor Nemeș și a întrebat de directoare de ce se mai răsfață și azi pe frontispiciul școalei emblema statului uagar? Dșoara V. Nemeș în prezența mea i-a spus, că a voit să o dea jos cu zidarul Vasile Tirica, dar acesta i-a cerut 8000 Lei, sumă pe care a cerut-o la minister și nu-i s'a dat. La asigurările mele, că se poate da jos cu 300—400 Lei, dl inspector m'a însărcinat, ca în timp de 24 ore s'o dau jos Când am eșit în drum dela școală iată din întâmplare ne iese în cale zidarul Vasile Tirică. — „Cum ai putut cere 8000 Lei pentru un lucru așa mic, dle Tirică? — îl întreb — „De unde, dle, n'am decât 800 Lei, căci trebue schele etc. Dl inspector Georgescu a rămas deplin edificat. Emblema s'a dat jos cu spese de 301 Lei 25 bani!

In urma acestui incident ministerul a dat ordin ca dșoara V. Nemeș să fie înlocuită fără amânare din postul de directoare cu una dintre profesoare. Era la sfârșitul anului școlar și înlocuirea a urmat abia în anul acesta școlar, nu cu o profesoară „nepregătită", ci cu o profesoară cu diplomă și cu studii dela universitatea din București, dna A. Crivăț.

Așa stând lucrurile, ori cât de „cavaleri" am fi nu putem decât să ne bucurăm de schimbarea la direcțiunea școalei de fete din Brad.

Dr Ioan Radu

Repertoriul Teatrului Național

Joi 24 Ianuarie: „Ciuta".
Sâmbătă 26 Ianuarie 1924 „Băiat de viață"
Duminică 27 Ianuarie 1924 „Heidelbergul de altădată"
Marți 29 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima oară „Inșir-te mărgărite" poem feeric în 4 acte de Victor Ettimiu. In rolurile principale apar Dnii I. Stănescu-Papa, N. Neamtzu-Ottonel, Șt. Braborescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Mișu Ștefănescu, N. Dumitriu, Dem. Psata Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. și Dnele Ecat. Stanescu, Virginia Cronvalg, A. Medianu, Sylvia Jipescu etc. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.
Joi 31 Ianuarie 1924 „Inșir-te mărgărite"

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR,
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz engiez i-a

INFORMAȚII

— **Logodna.** In cerc intim familiar a avut loc Vineri seara logodna Dnei Lilly Neményi distinsa artistă a teatrului maghiar din localitate, cu dl I. Hegedüs.

— **Incercarea de sinucidere din str. Gh. Tămaș.** Azi dimineață a încercat să se sinucedă la locuința părinților săi din str. Gh. Tămaș No. 35 fata Maria Nagy, înghițind o mare cantitate de tinctură de iod. Din cercetările autorităților, reiese că tânăra a încercat să-și pună capăt zilelor din cauza unor violente certuri familiare. Starea sinucigașei este extrem de gravă.

— **Furt**. Azi dimineață în acceleratul ce venea dela Oradea Mare, s'a furat din buzunarul preotului Josef Serbănescu suma de 30.722 lei mai multe acte precum și carnetul său de identitate. Autoritățile fac cercetări pentru prinderea hoților.

— **S'a pierdut**, Marți seara la Teatrul Național sau pe str. I. C. Brătianu, o brățară formată din figuri în piatră (Camée d'Italie) legate între ele cu aur. Cine o va aduce la dl Prof. G. Bratu str. Brătianu No. 29, va primi o bună recompensă.

— **Convocarea Generală a Asociațiunei Medicilor.** Dnii Medici membri ai Asociațiunei Generale filiala Cluj-Cojocna sunt invitați a lua parte în ședința plenară, ce se va ține Joi 24 Ianuarie 1924 la oara 6 p. m. în amfiteatrul clinicei chirurgicale din loc în chestia declarării impozitelor pe ultimul an. In interes propriu sunt rugați a se prezenta în număr complect. 3285

— **Noui remaghiarizări de străzi.** Ziarul „Ujság" de astăzi — sfidând legea — a remaghiarizat din nou o mulțime de străzi din Cluj. Citim în cuprinsul lui despre Fötér, Király-utca, Heltai-utca, Radák-utca, Szentegyház-utca, Deák Ferencz-utca, Egyetem-utca, Unio-utca și alte multe bazaconii.

*

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Incercare de sinucidere.** Minorul Sposer Vilmos din Târgu-Mureș, certat cu părinții săi pe motivul că aceștia nu voiau să se învoiască la căsătoria ce o plănuia, într'un moment de desperare a încercat să se sinucidă, otrăvindu-se. Transportat la spital, a putut fi salvat.

— **Pentru Primăria orașului.** Un grup de cetățeni ne roagă să intervenim pe lângă Primăria orașului pentru curățirea zăpezii care se topește, și care formează adevărate lacuri în mijlocul străzilor, neavând unde să se scurgă din pricina canalelor astupate și pline cu mormane de gunoae.

Deasemenea, suntem rugați să atragem atenția Primăriei asupra faptului, că negustorii nu'și iau osteneala să mature trotuarul dinaintea prăvăliei lor. Unde s'a edificat, ori s'au făcut reparații, resturile de materiale se află și azi în mijlocul străzii, dând orașului un aspect de murdărie care nu face cinste, nici orașutui, nici edililor.

*

— Din lipsă de spațiu vom publica în numărul de mâine darea de seamă asupra piesei „Ciuta", a dlui Victor Popa, reprezentată eri seară pe scena Teatrului Național.

— **Biroul central al partidului maghiar.** Partidul maghiar a hotărât să înființeze în iocalul propriu din str. Șincai Nr. 9 un birou central al partidului, care se va ocupa cu organizarea și propaganda în Ardeal și vechiul regat.

— **Majorarea lefurilor artiștilor unguri**. Dl director al Teatrului Maghiar, dl Janóvics Jenő, a mărit lefurile membrilor artiștilor ungurilor cu 25 procente.

Majorarea s'a făcut din inițiativă proprie și fără de prealabile tratative între societari și director.

— **Moartea unei literate maghiare.** Cunoscuta literată maghiară, Berta Zathureczky, membră a Societății literare maghiare din Ardeal, a murit ieri la Sângeorgiu.

Procesul lui Ludendorff și Hitler

Berlin. Procesul contra mareșalului Ludendorff și a agitatorului naționalist bavarez, Hitler, se va judeca în cursul lunei Februarie a. c.

Patriarchul Tikhon deportat în Siberia

Riga. — Din Moscova se confirmă știrea arestării din nou a patriarchului Tikhon. Se anunță că patriarhul va fi deportat în Sibiria.

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piața Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderate.

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Scrisori din Oradea-Mare

Inceputuri de manifestări româneşti — Conferinţele „Asociaţiei profesorilor din Oradea“ — Săptămâna reprezentaţiilor şcolare

Oradea-Mare 19 Ian. — Cred că nu este cineva care trecând prin Oradea-Mare să nu fi rămas surprins de faptul interesant, că toţi românii de aici se cunosc între ei. Explicaţia firească ni-o de numărul lor mic, de abia zece mii şi mai bine. O mai dă apoi constatarea generală în oraşele ardelene, că românii neavând încă legături de înrudire sau chiar nici familie în situaţia în care sunt, viaţa lor se cheltueşte în mare măsură în faţa unui şvarţ la cafenea, în restaurant, etc.

Dându-ne seamă de lucrul acesta înrăuritor asupra vieţei şi ideologiei celor mai mulţi, ne surprinde deci, că intelectualii orădani încă n'au ajuns, să-şi înjghebeze un club, o casină sau alt local de distracţii şi discuţii. Un singur local care ar putea întruni destui cetăţeni, localul de lectură al „Celor trei Crişuri“, este cercetat din Crăciun în Paşti. In schimb, viaţa de cafenea este incomparabil mai intensă decât în capitala Ardealului.

*

Păcatul de care suferă toate centrele noastre, îl găseşti mare şi aici: viaţa culturală este aproape inexistentă. Puţinii stâlpi ai unui eventual templu cultural sunt retraşi şi abia acum s'a început o oarecare mişcare.

Vreau să vorbesc despre conferinţele corpului profesoral de aici, ţinute în fiecare săptămână odată. Au tratat până acum subiecte de filosofie şi literatură dnii: Speranţă, Aug. Cosma şi G. Botta, urmăriţi de un public destul de mare. Conferinţa dlui Aug. Cosma, tratând din puncte de vedere cu totul noui poezia lui Coşbuc, a fost ascultată de o mulţime de cetăţeni cum nu s'a mai văzut la o conferinţă în Oradea.

*

In urma începutului făcut de profesorii secundari s'au mişcat şi studenţii dela Academia de drept, începând Marţi, de Anul nou, o serie de şezători şi conferinţe bineapreciate.

*

De altfel săptămâna aceasta a fost a festivalurilor şcolare. Sâmbăta trecută a avut loc serbarea şcoalei normale de fete, în faţa unei selecte asistenţe în frunte cu P. S. Sa Episcopul unit dr Tr. Frenţiu. La celelalte şcoli s'au continuat festivalurile de Crăciun cu acelaş succes apreciat.

*

Luni, ziua întâi de Crăciun, s'a dat la teatrul orăşenesc piesa „Mesia“ a profesorului de liceu Aug. Cosma, jucată de studenţii Academiei de drept. Succesul piesei a fost deosebit, cu toate inerentele scăderi ale artiştilor de improvizaţie.

Avem de a face cu o bună piesă religioasă, cu isteţe caracterizări de situaţii şi persoane şi cu multă evocare în simplitatea feeriei tratate.

n.

O şcoală Politechnică Medie în Cluj

Nevoia care se simte de o astfel de şcoală

Asistăm azi la o luptă pornită din însăşi necesitatea internă a organismului nostru ca neam şi ţară.

Lipsurile survenite pe urma războiului încep a dispare. Societatea, care întotdeauna este într'o continuă fierbere, hrăneşte şi desvoltă sentimentul adânc de neam, — dovadă, acţiunea plină de viaţă şi de suflet românesc a generaţiei de astăzi. Pentru ca succesul să fie deplin, şi pentru ca idea să devie realizare, trebuie să cercetăm starea vieţii naţionale economice; gradul, conducerea şi puterea de muncă ce le posedă factorii competenţi.

In general, progresul, fie chiar naţional, este în funcţie de capacitatea de producţie şi de capabilitatea omului. Ori, aceste două cauze depind şi ele de gradul şi modul cum ţi le-ai însuşit în timpul pregătirei pentru munca efectivă.

Dacă la noi această pregătire a elementului românesc a fost mai mult sau mai puţin corespunzătoare, în unele ramuri ale vieţii, — în direcţia pregătirei tehnice, sunt lipsuri ce nici acum nu s'au complectat, — decât doar prin ante-proecte făurite şi lăsate în uitare. Această lipsă se vădeşte mai ales în pregătirea tehnicianilor de grad mediu, întrucât pregătirea elementelor cu cultură superioară s'a rezolvat.

Aşa fiind, nu este posibil de-a spune că putem prin forţa armatei de technicieni români să cucerim câmpul de luptă al tehnicei, sa devenim stăpâni ai vieţii industriale din această ţară, căci această armată trebuie să fie un corp sănătos naţional.

Intrucâtva şi acest corp îşi are organizaţia sa, dar lipsa unei părţi, nu poate să fie decât o boală a întregului, expus astfel mai curând sau mai târziu, pieirii.

In tehnică, capul, cel ce compune proecte, este pregătit în şcolile Politehnice de ingineri, din Timişoara şi Bucureşti. Elementele ce pun însă în execuţie proectele în industria mare şi concep şi conduc singure în industria mică, se pregătesc în şcolile Politechnice medii; *la noi în ţară nici una pentru toate ramurile tehnice*, — iar elementul ce execută este meseriaşul. Noi avem cu atât cu mai mult, azi, în faza de desvoltare a industriei, nevoie de aceşti oameni ce ne lipsesc prin neexistenţa unor şcoli româneşti în ţară, care să dea cunoştinţele necesare, atât teoretice cât şi practice, cu cât streinii pe cari îi importăm, nu pot avea nici sentimente naţionale şi de multeori sunt şi de o capabilitate mediocră.

Rezolvirea acestei crize ar fi numai în înfiinţarea institutelor respective în ţară. Şi primul pas ar putea, şi trebuie chiar făcut din acest oraş, întrucât mai are şi avantagiul de-a poseda două şcoli egale, în grad şi separate, cu ramuri diferite din specialitatea tehnică (electro-mecanică şi construcţii de lucrări publice) împreunându-le sub o singură conducere şi numire de P*oli tehnică medie*, mai adăugându-se încă şi o secţie de chimie industrială, pentru rezolvirea cerinţelor cu deosebire a acestei regiuni bogate ce aşteaptă a fi exploatată.

La înfiinţarea uneia dintre Politehnicele noastre a contribuit şi a lucrat în primul rând oraşul Timişoara, care a voit să-şi aibă o şcoală tehnică. Şi nici după înfiinţare chiar, oraşul nu a încetat a o sprijini, dând terenul pentru clădire, — după proect, una dintre cele mai frumoase şi bine organizate Politehnice, din care s'a şi edificat deja primul pavilon.

Cu atât mai mult Clujul, având atâtea alte şcoli trebue să sprijinească şi să caute a avea această şcoală tehnică cu toate secţiile, şcoală care să pregătească pe oamenii cari să ne dea o *industrie naţională*.

I. Adămoiu.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 Piaţa Uniri No. 12.

„Catolicismul unguresc în Transilvania“

— *Cartea dlui prof. O. Ghibu* —

Barbariile papistaşilor unguri — Distrugerea bisericilor româneşti — O biserică politică — Planul de exterminare al românilor — O provocare la adresa statului român — Statul catolic se menţine astăzi prin fraudă

II.

In dieta dela Csiksomiyó ţinută la 1726 s'a hotărît, la propunerea episcopului catolic Antalffy, ca „Valahii şi ereticii, cari trăesc printre papistaşi să fie datori a ţinea sărbătorile papistaşilor sub pedeapsă de 3 florini“, iar instrucţiunea dată comisiunei de N. Bethlen prevedea ca toate mănăstirile româneşti să fie nimicite: cele de lemn să fie arse, cele de piatră risipite. Astfel s'au dat foc tuturor mănăstirilor româneşti din Ţara Oltului, unde se găseau 23 de mănăstiri. Iată cum se explică că în vreme ce toate provinciile româneşti sunt pline de mănăstiri şi schituri, în Transilvania astăzi nu mai avem aproape nici o mănăstire.

Ca să nu se creadă, că sistemul de mai sus a fost un apanaj al medievalismului, ci un sistem permanent al catolicismului unguresc, mai amintim două momente din trecutul apropiat: înfiinţarea episcopiei din Hajdudorog şi tendinţa de a înfiinţa o episcopie ortodoxă maghiară cu scopul de a realiza înstrăinarea totală a Românilor ardeleni dela legea şi limba lor.

Planul amănunţit al războiului de exterminare a legii româneşti şi a naţiunei române a fost descoperit pe timpul ocupaţiunei româneşti la Budapesta. Este datorit lui Huszár Béla şi întitulat: „A magyarországi románok“ (Românii din Ungaria.) Se află la noi în două exemplare: unul în posesiunea P. S. S. episcopului Ciorogariu dela Oradea şi altul în aceea a dlui Iuliu Maniu.

*

Biserica din Ungaria avea o situaţie fundamental diferită de a Bisericei catolice apusene. Ea era mai mult decât o biserică de stat sau una naţională. Era o biserică politică în care Regele era totul şi în care însăşi dispoziţiile Papei trebuiau aprobate de Rege pentru a avea valoare în cuprinsul Ungariei.

Astăzi, când prin dreptatea istoriei o parte a Ungariei ni-a revenit nouă, ni se impune a pune această situaţiune de acord cu nouile stări de drept.

In anii de după unire însă, sub farmecul hotărârilor dela Alba-Iulia şi în urma toleranţei noastre s'au tolerat înscenări şi machinaţiuni menite a tulbura pentru un timp foarte îndelungat pacea şi bună înţelegere între confesiuni şi naţionalităţi. Ungurii, văzându-ne necunoscători ai dreptului şi situaţiei lor, au exploatat generozitatea şi... ignoranţa noastră, creîndu-şi sub masca catolicismului o adevărată citadelă de luptă politică care dispreţuieşte făţiş atât drepturile cari au trecut dela Statul ungar asupra Statului român, cât şi tendinţele pacinice ale acestuia, menţinând o stare de-adreptul războinică cu Statul român.

Această citadelă care a confiscat pentru sine drepturile statului nostru este aşa numitul *Stat catolic ardelean* a cărui fiinţă este o provocare la adresa statului român. El nu este întemeiat pe baza vre-unei legi şi i s'a admis funcţionarea în mod provizor printr'o simplă ordonanţă ministerială. Activitatea lui este un abuz contra legii autonomia sa — care n'a existat niciodată — o fraudă. Este condus astăzi de nişte oameni, cari sunt delegeţii oficiali ai statului unguresc, ale cărui puteri au încetat pe veci în 1 Decemvrie 1918.

Această biserică are câte-o filie în orice sat în care are 2—3 credincioşi, nu atât pentru a le păzi interesele sufleteşti, ci pentru a reprezinta interesele politice ale maghiarismului. Imensele averi i-au fost date de Regi din avutul ţării, pentru scopuri politice. In tradiţia lui nu există sentimentul de jertfă ci numai acela de exploatare a Statului şi de parasitism pe socoteala acestuia.

Un exemplu tipic pentru aceasta ni l'a dat însuşi preşedintele laic al Statului catolic, baronul Jósika, care o viaţă întreagă a stors dela stat milioane peste milioane, pentruca la moartea sa să nu lase Bisericii sale, care l'a ridicat la cel mai înalt grad, nici un ban din averea sa de trei miliarde lei.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Joi 23 Ianuarie

Film superb! Film superb!

Sapho

Senzaţională dramă în 5 mari acte. Filmul încoronat al dansatoarei mondiale, Pola Negri, în tura lui din capitalele mondiale.

Cinema Urania

Joi, 23 Ianuarie

Iulian Apostata

Mare dramă istorică în 7 acte. In rolurile principale Guido Graziosi, ILENA LEONIDOFF şi SILVIA MALINVERNI. Epizod grandios din timpul imperiului bizantin.

Cinema Apollo

Joi, 23 Ianuarie

Vasul fantom Seria I.

Escitantă dramă de aventuri în 2 serii şi 16 acte. Povestea „Olandezului rătăcitor“ pe ecran. Film nemai pomenit de interesant.

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand I. 2

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii
Szántó si Komlós din Arad
sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea
D-lui STIEF OTTO.
Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

„GANZ"
SOCIETATE ANONIMĂ
DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691
Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.
REPREZENTANŢA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.
pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la
Canada, America, Argentinia, Brazilia
063
să scrie numai de cât la
COSULICH LINE
Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

Corespondenţă în toate limbile
Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**
Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.
Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.
Nenumărate scrisori de mulţumire!
Cereţi imediat prospect!!

Repertoriul Teatrului Maghiar

Mercuri: Pompadur. (Operetă. Premieră. Zöldhelyi, Somogyi, Tolnay, Tarnay, Berky, Leövey. Preţuri de Premiera. Abonement de Premieră 33. Seria 219.)
Joi: Pompadur. (Preţuri de Premieră. Abonement de zi 80. B. Serie 220.)
Vineri: Pompadur. (Preţuri de Premieră Abonement de zi 81. C. Seria 221.)

S'A PIERDUT
O AUTORIZAŢIE DE BIRJĂ
!!
Aflătorul este rugat să o trimită pe adresa mea **Dumitru Gal** Cluj, Strada Minerilor Nr. 7.

Locuri de căsi
de vândut apte şi pentru stabilimente industriale 3282
în apropierea fabricei de piele Renner, mai departe în Strada Pietroasa.
Condiţiunile se vor comunica: P. Unirii 26. etaj, la advocatul **dr. Desideriu Schilling.**

Casă de vândut
cu 60 cameri, pivniţă mare, mai multe bucătării şi baie, situată în centru.
3282
Condiţiunile se vor comunica: Piaţa Unirii 26, etaj, la advocatul **dr. Desideriu Schilling.**

Masinist Tipograf
specialis meşter conducator bine platit, angajează Tipografia „RAPID", Bucureşti Strada Vasile Lascar No. 47.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereţi modele. 2744-7.

De vânzare
case, ville, moşii complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Presa maghiara

„Ellenzék" şi Franţa

Că „Ellenzék" are o politică externă deosebită dea statului român, nu este un lucru nou. In controversele noastre cu statele streine, de pildă, oficiosul partidului maghiar şi-a permis să enunţe păreri şi vederi pe cât de îndepărtate celor româneşti, pe atât de apropiate politicei Ungariei şi Germaniei.

In chestiunea Franţei, „Ellenzék" a secondat — fără nici o jenă — ziarele reacţionare din Berlin, a publicat articole atât de pline de ură contra aliatei noastre, de par'că România ar fi fost în stare de războiu cu Franţa.

Cu prilejul căderii valorii francului francez, „Ellenzék" crede de cuviinţă să se năpustească din nou asupra politicei Franţei, constatând că:

„Guvernul francez face de ani de de zile o politică de răsbunare. Această politică a ţinut sufletele într'o continuă fierbere şi a împiedecat consolidarea Franţei. A provocat atât rezistenţa sufletească a Germaniei, cât şi ura (!) aliaţilor ei".

— Nu cumva „aliaţii" Franţei de cari vorbeşte „Ellenzék" sunt păriile locuite de acei minoritari din statele succesoare ale monarhiei ale căror suflet au rămas tot dincolo de graniţă?...

„Internaţionala minorităţilor"

„Ideia minoritară — scrie dl Járosy Dezsö în „Keleti Ujság" — nu are încă o politică mondială. Ideia internaţionalei minorităţilor se răspândeşte tot mai mult. Intreg globul răsună de ecoul nouei chemări: *„Minoritari ai lumei, uniţi-vă!"* — Trebue însă să constatăm, că chestiunea cea mai arzătoare pentru noi este o internaţională între graniţele ţării. Aşteptăm realizarea internaţionalei minoritare".

După „proletari din toată lumea, uniţi-vă"! avem deci azi o deviză similară pentru unirea minorităţilor. Interesele diferiţilor minoritari însă, şi acesta nu este un lucru nou şi ar trebui să o ştie şi „Keleti Ujság", — nu sunt identice. Ceiace ar uni pe minoritarii din România de pildă nu ar putea fi, decât ura lor comună contra statului şi elementului românesc.

Reclame este sufletul comertului

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Metallum
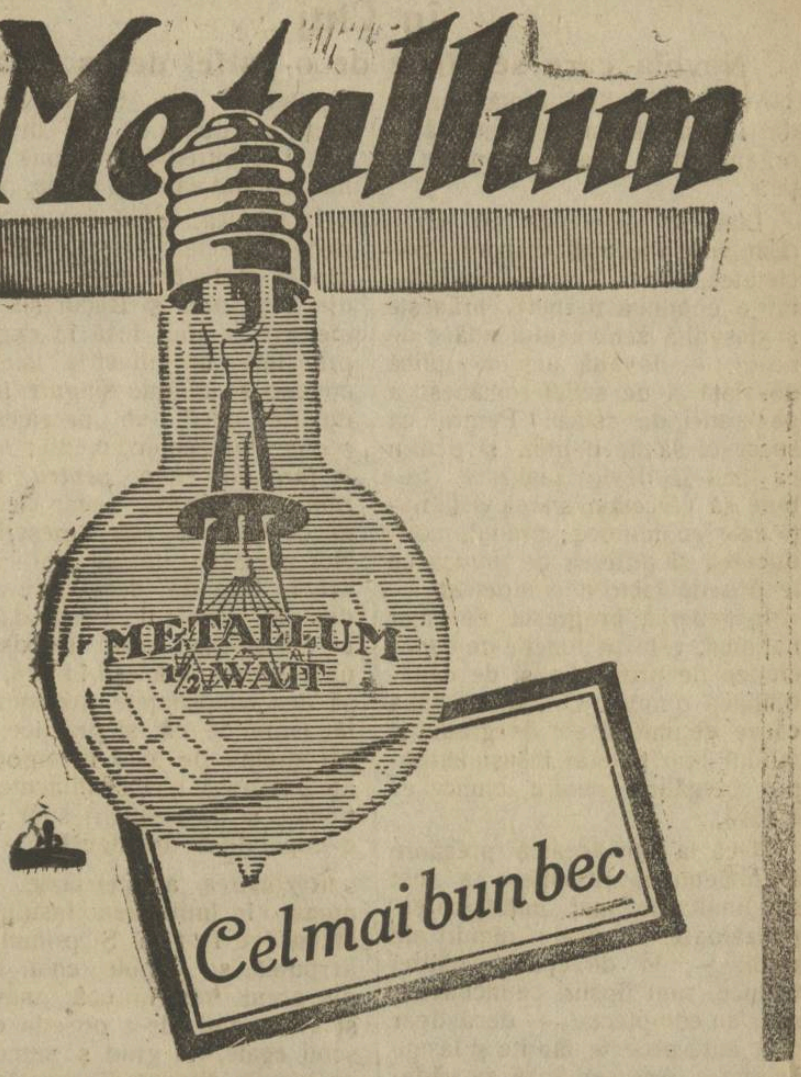

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU 26 JAN 1924

Anul IV. No. 994 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 25 Ianuarie 1924

R CLUJ 1 1216
Sibiu
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
18
CLUJ 25 JAN 1924

Infrățiți cu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

A patra epocă a dlui Maniu

Ce a scăpat din vedere d. Vaida în urarea sa de Anul nou

Urările făcute de Anul nou dlui Maniu de către partizanii săi din partidul național, n'au folosit la nimic; dl Maniu a căicat în noul an cu stângul. Căci nimic nu poate fi mai neplăcut pentru dl Maniu și nimic nu poate fi mai dureros pentru partidul național, decât a scormoni în trecutul plin de păcate al epocei Consiliului Dirigent.

Or partidul național începe noul an politic cu învinuirea categorică pe care i-o aduce dl Prie în „Țara Noastră" și despre care ne-am ocupat la timp. Ne amintim că dl Vaida, care a luat o atât de activă parte la actele de guvernământ ale Consiliului Dirigent, categorisind viața dlui Maniu în trei epoci esențiale, a trecut cu vederea poate cea mai însemnată epocă din viața șefului partidului național: epoca de glorie a Consiliului Dirigent. In adevăr în această epocă s'au putut consuma bursele studenților ardeleni la prezidența Consiliului Dirigent, fără ca nimeni să poată controla modul de întrebuințare a banilor, înainte de cinci ani după predarea gestiunei. Așa a fost dorința expresă a dlui Maniu, și desigur, că această dorință nu avea ca scop să dosească numai cei 44 mii lei rupți dela gura studențimei pentru apetiturile prezidenței Consiliului Dirigent, ci voia să ferească de privirile curioase ale „nepartizanilor" o întreaga gestiune bănească încurcată în chestiunile cari nu se pot justifica.

Pentru aceste motive avem tot dreptul să spunem că e prost începutul de an al partidului național. Aceasta se adevereşte și din desmințirea pe care „Patria" încearcă să o dea articolului nostru în care relevam dovezile aduse de dl Prie în „Țara Noastră". Dacă partidul național se crede în stare să desmintă, de ce oare desmințirea ni se adresează nouă și nu dlui Prie? Răspunsul este la îndămâna oricui. Partidul național știe că nu poate desminți pe dl Prie. Mai mult, își dă seama că încercând să desmintă ceea ce dl Prie a dovedit, riscă să provoace mânia acestuia cu întreg cortegiul de dovezi noui pe cari le deține fostul secretar general al intsrucției sub averescani și membru în comisia de unificare.

Așa dar, până ce dl Prie nu va fi desmințit, se poate vorbi cu toată libertatea despre activitatea pusă la adăpostul celor „cinci ani" ai Consiliului Dirigent, și de aici pornind, se pot face oricâte deducții ne permite logica, fără teama că săvârșim o faptă nedreaptă. Activitatea Consiliului Dirigent, chiar fără ajutorul vre-unei dovezi precise, Ardealul a cunoscut-o.

Partidul național își închipuia atunci că a devenit unicul stăpân al Ardealului, pe care îl poate exploata după plac, fără nici o obligație față de nimeni. Așa se creia în Ardeal o oligarhie națională, o nouă oligarhie românească, căreia i-a pus capăt unificarea întreprinsă de partidul poporului. Din aceea clipă partidul național a devenit democrat, a devenit campion al moralității și cinstei. Pus în siguranță cu gestiunea Consiliului Dirigent, sigilată pe cinci ani, îi convenea să o facă, pentrucă nimic nu putea să stea mărturie contrarie.

Dar, din nefericire pentru partidul național, mărturii asupra acestui trist trecut s'au făcut destule, fără a putea fi desmințite, iar dovezile puține câte s'au putut smulge, sînt suficiente pentru a ifustra minciuna din care se naște și trăiește partidul național de astăzi. Discuția nu este lipsită de folos. D. Maniu, cerând răgazul de cinci ani, nădăjduia că uitarea se va așeza strat gros asupra actelor Consiliului Dirigent, și partidul național va rămâne curat. Dar termenul se apropie și praful uitării, spulberat de vântul curiozității, se împrăștie în toate părțile, lăsând golașe păcatele Consiliului Dirigent. Când aceste păcate se vor desgropa în întregime, când se va cerceta acolo cu deamănuntul, am vrea să mai aibă cutezanța să vorbească de oligarhia altora, de necinstea altora și de imoralitatea altora . . .

Deschiderea școalei de arte și meserii din Turda

In ziua de 15 Ianuarie Școala de arte și meserii și-a deschis porțile, primind deocamdată, un număr de 40 elevi în clasa I.

Elevii sunt toți fii de țărani, iar șase din ei sunt orfani de războiu. Aproape toți sunt interni, numai doi elevi fiind externi.

Din orașul Turda sunt 2, din județul Turda-Arieș 29 și din județul Cojocna 9 elevi. Școala a început cu două secții: lăcătușeria și tâmplăria, urmând ca, cu vremea să fie mărită la patru secții.

Datorit sprijinului financiar dat de marea industrie din Turda, localul școalei a fost complect renovat și pus în stare de funcționare.

Comitetul școlar al acestei școli va începe în scurt timp o acțiune viguroasă pentru strângerea fondurilor necesare măririi localului, care în starea actuală, în scurt timp, va fi insuficient. Sperăm că comitetul școlar va depune toată munca ce se cere iar acțiunea lui va avea ecoul dorit prin sprijinul tuturor românilor, cari înțeleg scopul și foloasele unei asemenea școli în acest colț de țară înstreinat.

Țin să arăt aci că toată munca neobosită ce se cere pentru un succes al acestei școli de mare importanță este dusă și de harnicul director al școalei dl S. Dimitriu.

Impăratul Wilhelm și primpretorul ungur

„Kelet Ujság" de astăzi reproduce din ziarul budapestan „Budapesti Hirlap" o foarte interesantă dare de seamă a unei convorbiri ce a avut-o nu de mult prim-pretorul ungur pensionat dr. Baár Jenö cu ex-împăratul Wilhelm la Doorn.

In cursul convorbirii, Wilhelm a făcut vizitatorului său o sinceră declarație. Anume, că este un fanatic admirator al „solgăbirăilor" (prim-pretorilor) unguri. Pentruce, o spune el însuși.

...La o vânătoare din timpul dinainte de războiul mondial, i-a fost dat lui Wilhelm să se întâlnească cu un prim-pretor, care tocmai arestase, fără motiv legal și fără judecată, vre o 30 țărani unguri.

—„Îți permit d-tale legile țării să faci un asemenea lucru? — l'a întimpinat împăratul.

—„Majestate, — a răspuns „solgăbirăul" măsurând pe împărat cu privirea, — dacă am împlini totdeauna ceeace ne dictează legea, multe prostii am mai face..."

—„Răspunsul prim-pretorului, — mărturisi Wilhelm doctorului Baár, m'a facântat și i-am spus":

„De șapte ani caut în Germania un om la fel cu dumneata. Dar nu am găsit nici unul. Dacă ai fi cetățean german, te-aș numi cancelarul meu!"

*

Din această scurtă convorbire, reprodusă cu atâta mândrie de ziarele maghiare, reiese, cât de înrudită este mentalitatea prusiacă și maghiară.

Au pornit împreună la războiul de exterminare al statelor mici, s'au supralicitat unul pe altul în barbariile comise pe socoteala populației pacinice a teritoriilor de subt ocupația lor, iar după ce au fost înfrânți, cântă astăzi același cântec al umanitarismului și al frățietății, care sentiment este obligatoriu — bineînțeles — numai... pentru alții.

Cât de puțin au învățat din trecut cei cari au adus atâta nefericire pe capul lumei, arată tocmai convorbirea reprodusă mai sus. Ungurul și germanul își admiră chiar și acum însușirile cari le-au săpat groapa.

Dar... năravul din fire, n'are lecuire.

Expoziția de arte decorative la Paris

Printr'un decret-lege, cu data de 3 Ianuarie 1924, s'a autorizat cheltuiala de 5 milioane 500 de mii lire pentru participarea Italiei la expoziția internațională de arte decorative, ce se va deschide la Paris.

Noi am anunțat la vreme, că și România participă la acea expoziție.

Moartea lui Lenin

După o telegramă sosită ieri, dictatorul Rusiei roșii, Lenin (Wladimir Ulianow) a murit.

In ultimii ani am primit atâtea știri despre moartea acestui personagiu, încât ar fi firesc să ne îndoim și acum de veracitatea știrei de acum. Deastădată însă, fiind confirmată și de delegațiile sovietice din Paris, Berlin și Roma, știrea pare a fi exactă.

Lenin s'a născut în anul 1870, la Simbirs, lângă Volga. După terminarea liceului, părinții lui, nobili provinciali, l'au trimis la Kazan, la Universitate. Aici făcu cunoștință cu tinerii și scriitorii cu idei revoluționare.

Fiind eliminat dela Universitate, pentru propagarea acestor idei, Lenin plecă la Petrograd unde conspiră, împreună cu alții, contra vieții țarului Alexandru al III-lea. Fiind descoperit, fu condamnat și trimis în Siberia, de unde reuși să evadeze și să se refugieze în Elveția, unde întemeie o gazetă socialistă foarte citită pe vremuri.

Din Elveția, Lenin plecă la Paris și în 1903 fu numit conferențiar la institutul sociologic rusesc de aici.

In timpul războiului mondial, Lenin se afla în Elveția, și nu reveni în țară decât în anul 1917, pentru a duce la victorie, împreună cu Trotzki, revoluția bolșevică. După o acțiune de un an, bolșevismul, în urma sforțărilor lui Lenin, se întări. Mijloacele întrebuințate au fost și sunt după cum se știe brutalitatea și teroarea. Coheziunea organizației sovietice s'a menținut prin fanatismul infiltrat membrilor din soviet și prin o disciplină nemaipomenit de severă.

Lenin nu a fost un om obișnuit și calitățile lui nu erau de toate zilele. Când vedea, că vre-o părere de-a lui este greșită, o abandona numai decât.

Acest lucru s'a evidențiat în ultima sa proclamație, cu caracter economic, prin care admite comerțul privat și apela la ajutorul capitaliștilor streini pentru o cât mai eficace exploatare a bogățiilor economice ale Rusiei, rămase în părăginire.

Ca un om al realităților a recunoscut în ultimul timp necesitatea de a se lupta pentru recunoașterea sovietelor de către statele europene și s'a silit a scoate Rusia sovietică din izolarea în care se află și astăzi.

Cu moartea lui Lenin se prăbușește cel mai puternic stâlp al clădirii sovietice. Cine îi va fi urmașul, — o va arăta viitorul.

„Unirea bisericească"

— In jurul unei propagande suspecte —

E mai bine de o lună de când în ziarul „Universul", d. Onisifor Ghibu a publicat un articol prin care, arătând neajunsurile desbinării noastre religioase, cerea „organisarea celor două biserici românești și **reunirea lor cu biserica creștină universală**". *Deși scris cu gândul să provoace vâlvă și să câștige adesiuni, articolul a avut totuși un răsunet surprinzător de slab. Afară de obișnuitele polemici, — de astă dată însă parcă mai potolite — între „Unirea" și „Telegraful", articolul dlui Ghibu n'a dat loc la nicio discuție mai întinsă, așa cum ar fi fost de așteptat. Explicația trebuie căutată în faptul că, deși d. Ghibu avea curajul să atace problema atât de fingașă a unirii noastre religioase, totuși dsa era de o neclaritate care trezia nu numai nedumeriri, dar chiar și suspiciuni.*

Cetind articolul din „Universul", înțelegeai că d. Ghibu ar dori să realisăm unirea celor două biserici românești, dar nu înțelegeai de loc, în ce chip ar vrea dsa să se realizeze această unire. Curagios în a pune problema, dsa se arăta vădit precaut când era vorba de a-i da și deslegarea. **Cine cu cine să se uniască?** *— iată ce nu era limpede în articolul dlui Ghibu. E adevărat că dsa vorbia de „reluarea legăturilor cu biserica apuseană", dar lucrul era spus așa de ocolit, în cât vorbele acoperiau peste tot adevăratele intențiuni. E adevărat că „Unirea" din Blaj a publicat imediat o notiță prin care d. Ghibu era salutat cu toată dragostea pentru „această nouă atitudine" și așezat „în șirul luptătorilor pentru adevăr și lumină", dar, totuși, nimeni n'ar fi putut să afirme că salutul „Unirii" ar corespunde întru totul convingerilor dlui Ghibu.*

Ceia ce n'am înțeles încă atunci, începem să înțelegem acum. Articolul publicat în „Universul" a fost numai începutul unei acțiuni ale cărei tendințe urmau să se precizeze încetul cu încetul. Căci, răspunzând de curând unui articol care-i cerea să se explice, dl Ghibu nu s'a sfiit să spună că „biserica ortodoxă trebuie să se reîntegreze în biserica lui Hristos de care vitregiați dureroase au rupt-o fără voia ei".

Dar gândurile dlui Ghibu le găsim exprimate și mai fățiș în studiul d-sale despre „Catolicismul unguresc în Transilvania și politica religioasă a Statului român", unde ni se spune că singura posibilitate de a înstăpâni în această țară pacea, dreptatea, dragostea și frățietatea.. este crearea în România a unui puternic centru propriu de viață religioasă **pentru toți creștinii „catolici", orientali și occidentali".** *Și ca să fie și mai lămurit, d. Ghibu propune înființarea unui „patriarhat românesc" care să intre în legături canonice cu întreaga Biserică creștină universală și totdeodată să fie* „organul de viață al întregului catolicism de ambele rituri."

Adăugați acum și articolul părintelui dr. Elie Dăianu publicat în ultimul nr al ziarului „Cultura Poporului", și veți înțelege că ne găsim în fața unei propagande ale cărei mișcări avem datoria să le urmărim cât de mai aproape.

Camioanele cu cardan „ASTRA" au cea mai mare viteză.

Cronica dramatică

— „Ciuta", dramă în 3 acte de dl Victor Popa —

In anii din urmă piesele româneşti noui s'au bucurat de o atenţiune din ce în ce mai mare din partea teatrelor noastre, fie naţionale, fie particulare. E o constatare pe care o înregistrăm cu multă satisfacţie, fiindcă faptul înseamnă o încurajare reală pentru literatura noastră dramatică.

Am aşteptat cu o legitimă curiozitate reprezentarea pe scena noastra a „Ciutei", şi aceasta cu atât mai mult cu cât era vorba de o lucrare pe care critica bucureşteană a primit-o aproape în unanimitate cu atâtea elogii cu o atât de nestăpânită admiraţie încât ne-am închipuit că drama românească şi-a găsit în sfârşit capodopera. Cu o înfrigurare plină de nădejdi am pândit deci Marţi seara ridicarea cortinei.

Decorul izbutit, realizat de direcţia de scenă, primele scene ale actului I scrise cu îngrijire şi aducând cu ele o atmosferă bine prinsă de viaţă românească provincială, ne-au prelungit iluziile. Apariţia celor două secături, Moceanu şi Voinea, cu toată artificialitatea lor, nu stricase buna impresiune ba părea că prin contrast face mai evidentă atmosfera de viaţă românească din casa drului Micu. Şi apoi deodată, cu scena finală a actului I, o rostogolire care a mers accelerându-se în cele două acte următoare.

Carmen Anta (Ciuta) şi Octav Şoimu cari par a fi personagiile principale ale dramei rămân artificiali dela început până la sfârşit şi dacă în ce priveşte pe Moceanu, Voinea Ana Anta şi chiar Şoimu nu era aşa de mare nevoia de o reliefare a individualităţilor, în ce priveşte Ciuta autorul era obligat să ni-o înfăţişeze ca o personalitate lămurit prinsă şi cu viaţă.

Carmen Anta, fata cinstită, curată şi bună, care încolţită de escrocii din jurul ei îşi găseşte refugiul în dragostea pentru Şoimu, se omoară fiindcă mătuşe-sa i-a mâncat zestrea. Iubită de omul pe care îl iubea ea se ucide totuşi fiindcă nu mai are avere.

Cu această sinucidere inexplicabilă se sfârşeşte drama dlui Victor Popa.

Luptându-şe cu greutăţile unei lucrări atât de slabe, interpreţii au încercat eforturi mari.

Dl Stănescu-Papa a ştiut să pună în rolul drului Micu tot ce trebuia pentru a face să trăiască figura atât de simpatică a bătrânului provincial de treabă din oraşelele noastre. Dsa şi dna Natalia Ştefănescu, foarte bine în Maria dr. Micu, au izbutit să creieze o înduioşătoare atmosferă de viaţă românească a cărei tradiţie se mai păstrează încă în oraşelele provinciei.

Dra Apriliana Medianu pe care o vedem atât de rar pe scenă, a chemat în ajutor toate resursele sale scenice pentru a învinge dificultăţile unui rol care rămâne artificial dela început până la sfârşit. Şi ne pare destul de rău că, un rol care i-a cerut atâtea silinţe n'a putut să-i dea şi posibtlitatea de a ne dovedi talentul.

Deşi făcând apel la toată îndulgenţa noastră pentru elementele tinere cari se cer încurajate, ne mărturism uimirea că direcţia teatrului a putut încredinţa un rol de oarecare importanţă dlui Al. Şerban ale cărui însuşiri artistice sunt încă atât de limitate.

Ceilalţi interpreţi au făcut meritorii sforţări pentru a acoperi artificialitatea personagiilor din piesă.

Studentii si sanatatea satelor

O laudabilă iniţiativă a studenţilor medicinişti din Cluj

Multe plăgi sociale ce bântuiesc ca un flagel poporul nostru, desarmat de cele mai elementare noţiuni de igenă, au atras atenţiunea şi studenţilor dela Facultatea de medicină din Cluj, cari numai puteau rămânea pasivi faţă de marele dezastru ce tot mai mult ameninţă neamul nostru prin abuzul ce se exercită cu variatele beuturi alcoolice.

De aceea am crezut că e timpul să ne asociem şi noi, cu entuziasmul tinereţii ce ne caracterizează, tuturor persoanelor, cari simt încă românește şi-şi ridică glasul cu orice ocazie pentru asanarea poporului. In speranţa că vom fi susţinuţi şi ajutoraţi de toţi bunii Români, în munca ce voim s'o desfăşurăm, Societatea Studenţilor în medicină şi-a luat în programul său lupta plăgilor sociale, alergând în fiecare Duminecă şi sărbători la sate, unde starea sanitară se prezintă mai prost, — şi prin conferinţe, demonstrări de planşe, mulage şi filme cinematografice să pătrundem în sufletul poporului alungând microbul inconştienţei dela baza stării actuale.

Astfel Societatea Studenţilor în medicină Duminecă în 20 c. şi-a inaugurat prima şedinţă în comuna Feneşul-Săsesc (jud. Cojocna) unde în faţa unui public numeros s'a vorbit despre alcoolism şi sifilism cu demonstraţiuni cinematografice.

Ţinem cu această ocazie să aducem viile noastre mulţumiri dlui prefect Mureşan, care cu deosebită dragoste a îmbrăţişat programul nostru, care ne-a asigurat de tot concursul D-sale; dlui Prof. Dr. Moldovan, care ne-a pus la dispoziţie întreg muzeul ambulant; dlui medic jud Dr. Başiota, dlui Dr. Stanca, cari cu deosebită amabilitate ne-au asigurat de concursul experienţelor lor din domeniul propagandei igienice, precum şi dlui Ioachim Popa, învăţător din Feneşul Săsesc, care a ştiut subordona în toate timpurile interesele personale binelui comun.

Drd. Ioan Săroiu
Preşedintele Soc. stud. în medicină Cluj.

Un post de T. F. F. în Cluj

In ce stadiu se găsesc lucrările. — Când va începe funcţionarea lui. — Un apel către negustorii şi industriaşii din Cluj.

Ne-am ocupat într'unul din numerile trecute ale ziarului nostru de postul de telegrafie fără fir ce urmează să ia fiinţă la Cluj.

Azi putem servi cititorilor noştri amănunte precise.

Hotărîrea de a se înfiinţa un post de T. F. F. la Cluj a rămas definitivă.

Primăria oraşuiui a trecut în bugetul său, pe anul 1924, încă 300.000 lei pentru postul de telegrafie fără fir pe lângă cei 100.000 lei din bugetul de pe anul 1923. Ministerul de Interne a comunicat primăriei că a aprobat această sumă.

Această sumă va servi pentru construirea localului. In ceeace priveşte pilonul şi antenele, acestea sunt acordate în mod gratuit de către stat.

Toate aparatele au sosit în localitate şi sunt depozitate la inspectoratul technic de pe str. Regele Ferdinand.

Postul de T. F. F. va avea o intensitate de curent de 6 chilovaţi, care va permite transmisiunea şi receptarea telegramelor pe o distanţă de 1500 km.

Se va putea deci vorbi direct cu oricare oraş din Austria, Ungaria, Italia, Turcia, Polonia, Rusia, etc., iar prin serviciul de tranzit cu oricare post din lume.

Prin postul de T. F. F. din Bucureşti se va putea vorbi cu Statele-Unite.

Lucrările de instalare a acestui post vor începe în Martie, iar funcţionarea postului, cel mult în Septembrie.

Ar fi de dorit ca întreprinderile industriale şi comerciale din Cluj, precum şi toate organizaţiile acestora, să înţeleagă ce servicii enorme ar aduce acest post corespondenţelor comerciale şi să răspundă Apelului ce li s'a făcut, activând colectarea a cel puţin 100.000 lei cu care întreaga instalaţiune s'ar putea termina.

Când se va semna acordul italo-jugoslav

Belgrad, — „Le Temps" anunţă din Belgrad că dnii Pasici şi Nincici se vor duce la 26 Ianuarie la Roma pentru semnarea acordului italo-jugoslav.

Repertoriul Teatrului Maghiar

Joi: Pompadur. (Preţuri de Premieră. Abonement de zi 80. B. Serie 220.)
Vineri: Pompadur. (Preţuri de Premieră Abonement de zi 81. C. Seria 221.)

Programul Cinematografelor.

Cinema Select
Vineri 24 Ianuarie
Desfrâul
Grandioasă dramă socială în 5 acte, după romanul marelui scriitor EUGENE SUE. Interpreţii principali: FRANCESCA BERTINI, LIVIO PAVANEL şi GUIDO TRENTO.

Cinema Urania
Vineri, 24 Ianuarie
Iulian Apostata
Mare dramă istorică în 7 acte. In rolurile principale Guido Graziosi, ILENA LEONIDOFF şi SILVIA MALINVERNI. Epizod grandios din timpul imperiului bizantin.

Cinema Apollo
Vineri, 24 Ianuarie
Vasul fantom Seria I.
Escitantă dramă de aventuri în 2 serii şi 16 acte. Povestea „Olandezului rătăcitor" pe ecran. Film nemai pomenit de interesant.

INFORMAŢII

— Gratis pentru cititorii ziarului nostru le publicăm un anunţ de 10—15 cuvinte.

Cerem pentru aceasta ultimul cupon din gazetă împreună cu textul cari se vor trimite Administraţiei ziarului.

Fiecare cititor poate publica următoarele:

Caut post de funcţionar, la Stat sau oficii particulare.

Instituţiile de stat sau particulare cari doresc funcţionari.

Corespondenţă cu cunoscuţi sau rude.

Felicitări pentru zile onomastice precum şi anunţuri de căsătorie.

Pentru toate aceste vom face o rubrică specială.

— **Un dar al dlui G. Sion.** Cunoscutul donator, dl G. Sion, a dăruit bisericei unite din Cluj o frumoasă lampă, copie a unei lămpi care înfrumuseţează biserica San-Marco din Veneţia, unica biserică catolică în stil bizantin.

— **Câţi medici are spitalul din Tg.-Mureş.** Spitalul de Stat din Târgul Mureş are actualmente oficial, 18 medici dintre cari numai 6 sunt creştini.

— **Expulzarea din Târgul Mureş,** In oraşul nostru s'a hotărât să înceapă expulzările acelora cari s'au stabilit în ţară şi le-a expirat termenul.

Această măsură lăudabilă se datoreşte dlui Prefect Maior şi dlui primar E. Dandea.

*

Conform ord. Min. de Interne No: 87562|1923 se provoacă toţi refugiaţii creştini ruşi stabiliţi în ţară după 27 Martie 1918 ca în termen de 8 zile se-şi depună la primaria oraşului Cluj cererile privitor la regularea situaţiei lor. Nu intră în categoria aceasta evreii supuşi ruşi, cari sunt evidenţiaţi aparte.

? CUPON
Pentru cititorii ziarului „Infăţirea"
25 Ian 1924
Publicaţie gratuita!

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14. Telefon 431 2653

ATENTIUNE!
DIRECTIA MAGAZINULUI
„RENAISSANCE"
Calea Reg. Ferdinand 15 aduce la cunostiinta Onor. sale Clientela.
3240 Lloyd
Că face inca
10%
până la 1. Februarie 1924.

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii
Szántó si Komlós din Arad
sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea
D-lui STIEF OTTO.
Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru,* raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Lemne de foc!
3258
Prima calitate de stejar uscate, crepate se pot procura
Lei 820·—
stanjenu (4 metrii) la
Depositul S. A. Transilvaneana
Pentru Comerţ cu Lemne de Foc.
Comenzii se primesc la
Biroul: Str. Memorandului 24
CLUJ.

Masinist Tipograf
specialis meşter conducator bine platit, angajează Tipografia „RAPID", Bucureşti Strada Vasile Lascar No. 47.

Mica publicitate

De vânzare un pianin. Se poate vedea în magazinul de piane Triska, Cluj strada Şaguna Nr. 14. Telefon 419.

Căut cameră mobilată, student. Str. Isabela 10.

„Catolicismul unguresc în Transilvania“

— *Cartea dlui prof. O. Ghibu* —

Școlile „Statului catolic nu sunt școli confesionale“ — Opera de maghiarizare — Școlile ordinelor călugărești — Averile „Statului catolic“ — Episcopii șoviniști trebue înlăturați — Desmaghiarizarea diecezelor înstreinate

III.

La 1716 generalul Steinwile ia cu forța armată catedrala din Piața Clujului ce se afla până atunci în mâinile Unitarilor și o trecu Bisericei catolice. Biserici, domenii, averi, trec în proprietatea papistașilor, a căror prosperitate era considerată drept o întărire a dinastiei habsburgice.

*

Școlile „Statului catolic nu sunt școli „confesionale“ în adevăratul înțeles al cuvântului. Ele au fost create și susținute de Stat și au lucrat pentru scopurile acestuia. Ele urmăriau pe de-o-parte răspândirea și impunerea catolicismului, pe de alta maghiarizarea românilor și a tuturor nemaghiarilor. Dat fiind, că aceste școli au fost de stat, Ungurii, ca națiune, nu au nici un drept asupra lor.

Cât ce privește școlile ordinelor călugărești, ar trebui, ca urmând pilda Cehoslovaciei, să le statificăm pe toate.

*

Statul catolic deține o situație absolut ilegală. El își arogă o autonomie pe care niciodată n'a avut-o.

In virtutea acestei pretinse autonomii Statul catolic a luat asupra sa conducerea întregei vieți religioase culturale și naționale a catolicismului ardelean. Atitudinea dușmănoasă nouă și ilegalitatea ființării lui ne indică sosirea momentului pentru disolvarea acestui organism în afară de lege.

Dreptul de patronat suprem al regelui Ungariei peste Biserica catolică trebuie să treacă asupra Regelui român. De-asemenea i se cuvine și dreptul de a numi episcopi, și de a dispune de averile bisericești și mănăstirești.

Averile mobile și imobile ale Statului catolic vor trebui să revină Ministerului de culte, care va trebui să facă o nouă distribuție a lor, conform necesităților cetățenilor țării.

Avem datoria de a desmaghiariza diecezele înstreinate iar sediul episcopiilor catolice ce se află în centre și județe românești și necatolice, vor trebui mutate, sau desființate. Astfel, existența diecezelor din Oradea-Mare și Satu-Mare nu are nici un rost.

Episcopiii archișoviniști de felul contelui Majláth dela Albalulia de pildă trebuesc înlocuiți, căci Statul român nu are nevoie de dușmani-interni.

Greșelile ce s'au comis în trecut, avem datoria să le reparăm, regulând noi înșine situația Statului catolic.

Acestea sunt pe scurt, cele cuprinse în cartea dlui O. Ghibu.

*

Din lipsă de spațiu, suntem siliți să ne mărginim numai la atât.

In afară de acestea, cartea mai cuprinde o seamă de afirmații ce nu intră în vederile noastre, fiind, după noi, eronate și exagerate.

Asupra acestora, vom reveni în unul din numerile noastre viitoare.

Presa maghiara

Ungurii și biserica greco-catolică

Toate organele partidului maghiar se întrec de-o vreme încoace în a lua apărarea bisericei românești greco-catolice ale cărei interese, vezi doamne, ar fi primejduite de guvernul român.

Nu credem, că biserica greco-catolică ar avea nevoie și ar fi apelat la compromițătorul „ajutor“ al organelor iredentiste.

Cât privește guvernul, el cunoaște foarte bine nepieritoarele merite de ordin cultural și național ale acestei biserici și nu are nevoe de avertismentul nimănuia pentru a-și face pe deplin datoria față de ea.

Isprava contelui Szapáry Gyula

„Ellenzék“ ne aduce interesanta știre, din Arad că binecunoscutul aristocrat ungur, contele Szapáry Gyula, supărat pentru exproprierea parțială a moșiei sale de mai multe mii de iugăre, bineînțeles: muncită întotdeauna de alții, și-a dărâmat falnicul castel ce se afla situat în mijlocul moșiei, din temelie.

Pietrele castelului le-a dăruit populației maghiare din împrejurime, care a clădit din ele mai multe zeci de case țărănești.

Faptul acesta este comentat de „Ellenzék“ precum urmează:

„Astfel a devenit castelul, ce valora comori, proprietate a tuturora — totul, din pricina unilateralei (!) reforme agrare. Oare aceasta a fost intenția guvernului cu această reformă, sau mândrul magnat, a voit în acest fel să scape de castelul strămoșesc care, în urma împrejurărilor schimbate (!) nu-l mai putea ispiti decât cu amintiri triste?“

Înțelegem „tristețea“ contelui tălmăcită cu atâta melancolie de confratele „Ellenzék“. Intr'adevăr în timpul erei maghiare, conții unguri trăiau o viață feudală, fără muncă, și cu venituri provenite din munca altora. Este firesc deci să nu le convină disproporția dintre situația lor de acum și atunci.

Dar „amintirile triste“ se referă și la rezultatele operei de dreptate a reformei agrare. „Amintirile triste“ de acest fel se pot însă lesne alunga prin o viață de muncă pozitivă, care nu poate decât prii magnaților unguri, neurastenizați de atâta lene.

Gestul pitoresc — ca să-i zicem așa — al îngâmfatului și romanticului feudal nu este un argument contra reformei agrare, ale cărui binefaceri nu le mai poate tăgădui nici un om de bunăcredință. De-asemenea, nici mentalitatea medie vală a acelor nemulțumiți cu reforma agrară nu ne poate face să regretăm desrobirea țărănimei de sub jugul latifundiarilor.

Românii și Ungurii

„Alfa și omega poporului maghiar — scrie „Keleti Ujság“ — este legalitatea. Poporului român nu i s'a îngăduit însă să'și desvolte stima față de lege. Lipsa simțului de drept public a adus cu sine insensibilitatea față de regulele dreptului privat. Iar din toate acestea urmează, că orice ilegalitate s'ar întâmpla în țară, ea nu produce impresie, este fără ecou“.

Este adevărat, răspundem noi confratelui maghiar, că poporul românesc a avut o soarte mai mașteră decât cel maghiar.

Este adevărat, că demulteori în timp ce noi apăram civilizația Europei contra năvălirilor barbare, Ungurii puteau în tihnă lucra la clădirea edificiului lor cultural.

Protestăm însă contra afirmației, că cei ce au ars de viu pe Dozsa, și au rupt pe roată pe Horia, ar avea mai mult simț de dreptate înăscut, decât noi.

Ba, dacă comparăm dominația blândă și tolerantă a românilor cu cea din timpurile de urgie a dominației ungurești, asemănarea ce vrea să o facă ziarul maghiar, iese hotărât în defavorul celora cari își permit azi să ne critice într'un mod atât de perfid.

Statuia lui Avram Iancu

Machetele prezentate la concurs

Ceia ce preocupă astăzi mai ales cercurile intelectuale din Cluj, este chestiunea statuiei lui Avram Iancu.

Cele 18 machete expuse în sala de ședință a Primăriei sunt zilnic cercetate de sute de cetățeni curioși de statuia ce va împodobi orașul nostru.

Trebue să mărturisim însă că majoritatea machetelor denotă o concepție submediocră, și sunt executate cu stângăcia caracteristică începătorilor.

Multe din ele sunt par'că niște jucării făcute deci pentru copii, cu figuri țapene, fără nici o mișcare și nespunând nimic.

Numai trei patru dintre ele ar merita un cuvânt bun. Și acestea, nu pentrucă alcătuirea ar fi ireproșabilă în ansamblul ei, ci din motivul unor calități de detaliu.

Spre bucuria noastră însă, este între machete una — văpsită în arămiu — care pare într'adevăr opera unui artist de talent.

Statuia trăiește, are mișcare, avânt și suflet în ea. Trăiește Avram Iancu în atitudinea lui războinică, călare și amenințând cu sabia un dușman invizibil, trăiesc Moții, în plină năvală, înarmați cu coase și cu topoare și având „preoți cu cruce'n frunte“....

Această machetă, precum și altele, care ni s'au părut mai bunișoare, le vom publica în clișeu în unul dintre numerile viitoare.

De-ocamdată, ne permitem încă o singură obiecțiune. Suntem informați, că vre-o 4—5 machete au întârziat dela concurs, din pricina dificultăților transportului.

Suntem de părere să nu se ia în sens atât de strict termenul concursului și să se dea posibilitatea de-a concura și celor câțiva întârziați.

Nu limitarea ci darea posibilității tuturor artiștilor să participe la concurs este ceia ce dorim. Căci s'ar putea foarte lesne întâmpla, ca tocmai între machetele întârziate să se găsească cea mai potrivită și mai frumoasă. Și ar fi păcat să ne lipsim orașul de ea, numai de dragul respectării unui termen de concurs.

Instalarea noului prefect de Bihor și Oradea-Mare, d. G. Popovici

Programul de muncă, sfatul adresat minorităților și presei acestora și directivele date de noul prefect obștei și'n rândul dintâi conducătorilor Orăzii-Mari — Cuvântul reprezentanților autorităților bisericești, lumești și militare

Oradea-Mare, 21. Ianuarie. După cum am mai avut prilejul de a anunța, guvernul a numit în locul dlui prefect Victor Hodor — căruia i-a destinat o funcțiune mai înaltă — pe dl G. Popovici, fost în două rânduri prefect al acestui județ și oraș, unul dintre cei mai deseamă funcționari dintre bihoreni. Instalarea dsale a avut loc eri, în sala festivă a primăriei, participând reprezentanții tuturor autorităților bisericești, lumești și militare, minorităților, plaselor și comunelor învecinate.

Actul solemn s'a început la orele 11, după celebrarea serviciului divin la cele două catedrale românești. Sala era archiplină, fiind de față un pnblic neobișnuit de mare, care a ținut și prin aceasta să-și exprime încrederea în noul prefect. Sunt de față: tot personalul primăriei, în frunte cu d. primar dr. Bucico; comandanții tuturor regimentelor, episcopii Roman Ciorogaru, dr. V. Tr. Frențiu, Bjelic administratorul Episcopiei ungurești catolice, ș. a.

D. Primar dr. Bucico deschide ședința festivă, după care se dă citire decretului din M. O., de numirea dlui Popovici în fruntea județului Bihor și orașului Oradea-Mare.

Urmează cuvântul dlui primar către noul prefect căruia 'i urează spor la muncă și sănătate și îi exprimă încrederea populației de care s'a făcut pe deplin vrednic în cele două rânduri când a mai condus acest județ.

Răspunsul dlui G. Popovici a fost ceeace se poate mai înălțător, mai deschis, de o sinceritate care a ținut să spună fiecăruia, că nu este numai o formalitate ceeace se spune aici, ci este începutul unei munci, în decursul și spre reușita căreia fiecare să știe de ce să se țină.

Cred — stăruind asupra acestui fapt — că mai categoric n'a spus nici un prefect în Ardeal, de ce are să se țină fiecare pentru fericirea patriei. De aceasta — și pentrucă acest program s'a desvoltat în Oradea-Mare, unde jena românilor este mai mare ca ori unde — cred că fac o faptă îndoit bună arătând pe larg cele spuse de noul prefect al Bihorului.

Programul de muncă al noului prefect al Bihorului

„Să nu uitați satele“

„In ziua aceasta solemnă, — începe noul prefect, d. G. Popovici — când se împlinește un act de suveranitate națională, când vin pentru a treia oară în fruntea acestui oraș, ca reprezentant al guvernului, nu pot uita cuvintele ce P. S. Sa Părintele Roman Ciorogaru mi-le-a adresat la o instalare a mea în fruntea acestui județ: „Nu uita satele, Dle Prefect“. Vă declar solemn, că nu le-am uitat pentrucă nu, mai pot uita copilăria de pe plaiurile pitorești ale Beiușului, anii ce, apoi, tot în tinerețe, i-am petrecut în acest oraș, și toți anii mei petrecuți în frumusețea acestui ținut pe care mi-a revenit să'l conduc astăzi!“

O situație amenințătoare pentru statul român

După această declarație, care este făgăduință privitor la interesul ce'l va arăta noul prefect românilor și 'ndeosebi țăranilor dela granița maghiară, ajungând la atitudinea ce va avea-o în funcțiunea sa, d. G. Popovici spune:

„Știu și aceasta, că în timpul din urmă s'au făcut aici multe defecțiuni, moravurile s'au stricat, o nevroză a cuprins pe toți și se văd puternice semnele veștejirii virtuților patriotice creștinești. Ori, când vedem aceste defecțiuni, mai avem oare timpul să discutăm și să ne separăm pe principii și să nu începem odată ceeace se impune: munca? Nu este vreme, căci cu toții știm, că istoria produce evenimente de însemnătate istorică, în care se caută numai rezultatul, efectivul energiei depusă sub orice deviză, dar din suflet curat.“

După această lapidară schițare a situației și după îndemnul la unirea tuturor forțelor pe cari le-a separat intriga de partid sau alte cauze ale democrației de azi, d. G. Popovici a adăogat:

„Nu sunt omul vorbelor multe, n'am fost și nu voi fi nicicând; deaceea schițez în scurt programul cu care vin să îndrumez acest oraș și județ.

Voi vorbi întâi despre chestiunea minoritară, pentrucă eu cred, că aceasta este o chestiune dintre cele mai de seamă aici, trebuind rezolvată spre mulțumirea tuturor. Dlor, eu vă declar că năzuințele mele în această chestiune vor concorda cu prescripțiunile Constituției și litera legii, dar iarăș nu voi îngădui să nu se recunoască statului nostru calitatea de stat național unitar.“

Un cuvânt către presă

In continuare, noul prefect a vorbit despre presă, ținând să stăruie asupra limitelor pe care aceasta nu poate să le treacă. Cu exemplul Rusiei, care a ajuns unde este pentrucă nu s'au știut înlătura dintru început tendințele extremiste și subversive, a arătat că nu se poate îngădui nici o instigație, și a ținut să sublinieze că o declară aceasta cu toată sinceritatea.

„Accentuez aceasta — spune d. prefect Popovici — pentrucă sunt oameni, nu inconștienți ci descreierați, cari propagă idei subversive printre funcționari, bunăoară.

Mai departe spune, că presa nu are să se atingă de cinstea familiară și personală a nimănui, sau de interesele statului.

D. prefect a vorbit apoi despre toleranța religioasă, despre credința bisericii ortodoxe și unite către stat — dându-o aceasta ca exemplu — apoi a trecut la chestiunile muncitorești, ale funcționarilor și ale școalei, accentuând și aci, că profesorii au datoria să rămână la catedră și să nu asculte la instigații pentrucă —a adăogat— cine își poate închipui că nu există un guvern care să le asculte durerile.

*

După aceste declarații, P. S. Sa Episcopul Ciorogariu s'a adresat noului prefect mulțumind pentru bunele sale intenții în ce privește sanarea moravurilor, apoi a arătat că este o datorie românească ridicarea elementului românesc dela țară și gravitarea lui spre acest oraș.

P. S. Sa Episcopul dr. V. Tr. Frențiu cere harul lui Dumnezeu asupra operei noului prefect, arătată în liniile de mai sus.

P. S. Sa Bielik, administratorul eparhiei romano-catolice, dorește noului prefect succes.

Urmează apoi reprezentanții bisericilor: reformată, evanghelică, izraelită; apoi reprezentantul baroului, Curții de Apel, Tribunalului, școalelor și armatei.

După aceasta au urmat recomandațiile, în decursul cărora noul prefect s'a întreținut cu toți reprezentanții comunei și județului.

Reclama este sufletul comerțului

Nr. 2163—923. Adm. 3286

Publicaţiune.

Având in vedere că la licitaţia ţinută la 5 jan. 1924 oferanţii nu-sau conformat condiţiunei de licitaţie nu-sau putut ţinea licitaţia prin urmare pe lângă condiţiunile statorite şi publicate din 1. Dec. 1923 pentru facerea eelor 5227 de tăbliţe de casă să fixează un termen din nou pe 13 Febr. a. m. la 10 oare care licitaţie se va tinea la oficiul plasel Hida.

No. 60-924. Adm. 3287

Concurs.

Noi Primpretorul plasei Hida publicăm concurs pentru completarea postului de hornar de plasă devenit vacant in comuna Ilida.

Doritorii de a ocupa acest post işi vor inainta cererea complectată cu documentele prescrise in §-ul 4 al art. XVII. din 1884 până la 15 Febr. 1924 oficiului plasei Hida.

Retribuţiunile sunt celea prevăzute in statutul judeţan.

Primăria Hidă. Nr. 441—923. not.

Publicaţiune.

Să aduce la cunostintă, că la primăria comunală din Hida se va vinde pe calea licitaţiunei publice o casă de locuit cu 6 camere şi un intravilan de 1062 st. □ cari formează proprietatea comunei politice Hida.

Terminul licitaţiunei să defige pe ziua de 11 Februarie 1924 st. n. la oarele 10 a. m. in Oficiul primăriei.

Licitaţiunea se va ţinea pe lângă oferturi inchise conform dispoziţiunilor legei contabilităţii.

Preţul strigării este 75 000 Lei.

Condiţiunile de licitare să pot vedea în Oficiul Primăriei din Hida.

3289 **Primăria.**

Stiri din Targul-Muras

— **Furt prin efracţie.** In ziua de 20 Ianuarie, la orele 2 după amiază, s'a spart magazinul dnei Precup, debitantă de tutun, de unde hoţii au furat lucruri în valoare de aproximativ 20.000 lei, plus o sumă mare de bani.

Poliţia locală se află pe urmele hoţilor cari, după indicaţiuni sigure, s'ar afla acum la Cluj.

— **Bandă de hoţi.** Jandarmeria locală a fost înştiinţată că în mai multe sate din jurul oraşului Târgul-Mureş operează o bandă de hoţi periculoşi cari la drumul mare au jefuit şi maltratat mai mulţi negustori şi ţărani. Autorităţile au luat măsuri pentru prinderea periculoasei bande care se crede că face parte din banda locotenentului Bléneşi, de origină săcui din aceste părţi.

— **Epidemii.** In judeţul nostru au început din nou epidemiile. Tifosul exantematic abdominal a luat proporţii înspăimântătoare. Spitalul de stat din Târgul-Mureş numără, intraţi în decursul a trei zile numai 15 cazuri grave. Autorităţile au luat măsuri serioase în această privinţă.

— **Dela biroul populaţiei.** Biroul Populaţiei din Târgul-Mureş numără zilnic aproximativ 30—40 de indivizi care vin zilnic şi cer să se stabilească în acest oraş. Dl Prefect Maior a cerut şefului acestui birou ca să facă o situaţie zilnică a tuturor streinilor cari vin din alte părţi să se aşeze în oraşul nostru.

Repertoriul Teatrului Naţional

Sâmbătă 26 Ianuarie 1924 „Băiat de viaţă"

Duminică 27 Ianuarie 1924 „Heidelbergul de altădată"

Marţi 29 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima oară „Inşir-te mărgărite" poem feeric în 4 acte de Victor Eftimiu. In rolurile principale apar Dnii I. Stănescu-Păpa, N. Neamtzu-Ottonel, Şt. Braborescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Mişu Ştefănescu, N. Dumitriu, Dem. Psata Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. şi Dnele Ecat. Stanescu, Virginia Cronvalg, A. Medianu, Sylvia Jipescu etc. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 31 Ianuarie 1924 „Inşir-te mărgărite"

Fiul lui Matia Kun

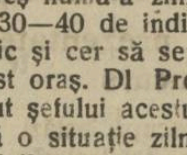

cuţitărie si optician
Cluj,
C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ŞI LICHERURI

3255

CLUJ,
CALEA VICTORIEI 41.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia ti căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Industria Laptelui
DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA
Fabrica Str. 3 August 24.
2944

„GANZ"
SOCIETATE ANONIMĂ
DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru preţătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

D-ra Elena Cerchez Theodorovich

virtuoasa clavirului, dă

Joi, 24 Ianuarie al 2-lea Concert al ei de Piano

Bilete de Lei 50, 35, 25 la Librăria ANCA, Cluj.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

Anul IV. No. 995 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 26 Ianuarie 1924

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1290

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

La moartea lui Lenin

A murit Lenin, dictatorul Rusiei, — și necroloagele, pregătite de cine știe câtă vreme, ale „anumitei prese", s'au și repezit să ceară înălțurarea pasiunei în judecarea acestei „legendare personalități". Vorbind cu adorație despre „teoreticianul propagandist care avea să se reveleze ca un formidabil om de acțiune", ziarul „Lupta" poruncește Istoriei să-l înscrie chiar de pe acum în rândurile oamenilor mari, iar dl Brănișteanu, în „Adevărul", ne asigură că tot ce i se poate imputa lui Lenin sunt numai unele „abuzuri" și „greșeli" care și acelea trebuie iertate, fiindcă „a fost animat în mod sincer de cele mai înalte idealuri de dreptate și omenie". Incolo, nici un cuvânt despre crimele săvârșite în numele acestor „idealuri de dreptate și omenie" și nici despre mizeria pe care teoria, „măreață, nobilă și umanitară", a întins-o peste tot pământul Rusiei.

Să ne ierte însă „anumita presă" dacă nici acum, la moartea lui, nu putem găsi pentru Lenin atâta putere de iertare încât, uitându-i crimele, să-i proslăvim teoriile.

Căci ce-am putea să admirăm în omul pe care dl Brănișteanu ne invită să-l decretăm ca „erou, sfânt și semizeu"?

Un intelectual dintre aceia pe cari în Rusia țaristă îi găsiai pe toate drumurile: fără nici o disciplină în cultură și străini de orice ocupație precisă.

Deci: *revoluționar de profesie*. Refugiat în Elveția, își petrece timpul în biblioteci umplându-și capul cu toate teoriile socialiste și construind planuri în vederea societății viitoare.

Bucher, el nu e un savant; sectar, el nu e un inspirat. Simplu rumegător al ideilor marxiste, el nu poate fi așezat de loc în rândul cugetătorilor și visionarilor cari au ilustrat Istoria doctrinelor socialiste. Și, totuși, acestui bucher modest al teoriilor altora i-a fost dată marea sarcină de a întreprinde aplicarea marxismului integral. Transformând Rusia într'un laborator de experiențe sociale, el a sămănat pretutindeni teroarea, mizeria și moartea numai ca să-și vadă teoriile coborâte în faptă.

Iubirea pentru marile mulțimi? Dar mulțimile n'au fost pentru el decât un material de experiență. Din tot ce se frământă în adâncimile sufletului popular, el n'a ales decât instinctele pe care le-a mânuit și exploatat cu cinismul feroce obișnuit tuturor demagogilor.

Dorința de a-i vedea pe cei mai buni în fruntea societății? Dar statul lui major, cu care pornise să realizeze paradisul social, era alcătuit din hoți, criminali și aventurieri.

Credința că servește un ideal? Dar după doi ani de experiențe, marele nostru reformator a început să renunțe la tot ce făcea esența idealului socialist și să accepte concepțiile așa zise „burgheze".

Idealul, pentru care se pregătise o viață întreagă, i-a servit numai ca să distrugă. Când a fost însă vorba să construiască și să creieze, atunci și-a abandonat toate teoriile pentru a adopta vechile idei burgheze împotriva cărora pornise revoluția.

Ce să admirăm deci la Lenin? Demagogia cu care a știut să exploateze instinctele josnice ale maselor? Cinismul cu care a asistat la îngrămădirea atâtor ruine și dureri în jurul lui? Ușurința cu care și-a părăsit ideile pentru triumful cărora a ucis o întreagă țară?

Sau poate veți zice că are meritul de a fi făcut o experiență de ale cărei rezultate se va folosi omenirea în viitor?

Nu. Din punct de vedere intelectual și moral, Lenin rămâne un maniac, — și nimic mai mult.

Omenirea nu-i datorește nimic. De pe urma lui, nici o idee care să strălucească în viitor. Singurul lucru bun pe care putea să-l facă, era să moară mai de vreme. Și nici pe acela nu l-a făcut.

In jurul gestiunei Consiliului Dirigent

O tactică care nu poate prinde

Revenind asupra discuției stârnită de d. Prie cu privire la gestiunea fostului Consiliu Dirigent, „Patria" după ce ne desminte pe noi și nu pe d. Prie, încearcă să ne aducă — tot nouă și nu dlui Prie — acuzația de calomniatori.

Ca în totdeauna, „Patria" ține să fie ridicolă. Căci ridicol este a ne desminți pe noi, cari n'am făcut decât să reproducem dovezile dlui Prie, și a ne acuza pe noi, când nu noi am afirmat că d. Maniu a cerut ca gestiunea Consiliului Dirigent să nu fie cercetată de nimeni timp de cinci ani de zile.

Or „Patria", dacă se simte tare, de ce nu desminte pe d. Prie și de ce evită de a face calomiator pe fostul membru al comisiei de unificare? Când d. Prie greu, întârzia a produce dovada afirmației sale că oamenii partidului național au mâncat bursele studenților ardeleni, „Patria" nu mai contenea cu somațiile, se burzuluia și amenința. Pe atunci d. Prie era „un calomniator". Și acum, când d. Prie a vorbit, când dovezile stau sdrobitoare înaintea tuturor privirilor, calomniatorii sântem noi; d. Maniu și partidul național nu sânt decât „victimele" urei noastre, iar de d. Prie și despre articolul său din „Țara Noastră" nu se suflă nimic.

Tactica „Patriei" este prea grosolană pentru a nu fi înțeleasă. Oficiosul clujan al partidului național încearcă să provoace diversiunea, pentru a nu fi silit să răspundă ce s'a făcut cu cei 44.000 lei ai studenților ardeleni și pentru ce d. Maniu a pecetluit gestiunea bănească a Consiliului Dirigent? Zădarnică încercare. Până ce „Patria" nu va răspunde precis și cu fapte la dovezile dlui Prie, noi nu vom dezarma și nici nu ne vom speria de epitetele ce ni se aruncă.

STATUL si BISERICA

In ședința Senatului dela 29 Decembrie, dl. Al. Lapedatu, ministrul Artelor și Cultelor, a răspuns printr'o remarcabilă cuvântare la interpelarea adresată într'o ședință anterioară de către P. S. S. Episcopul Bartolomeu Stănescu al Râmnicului asupra situațiunei și trebuințelor Bisericii ortodoxe.

Discursul d-lui Al. Lapedatu, publicat în întregime în „Viitorul", cuprinde un documentat istoric al raporturilor cari au existat între stat și biserică. Respingând învinuirea că statul s'ar fi arătat vitreg cu biserica ortodoxă, ministerul cultelor a dovedit, că dela întemeierea sa și până astăzi, statul a făcut tot ce a putut în împrejurările cunoscute pentru a asigura existența și desvoltarea bisericii.

S'a spus de către mulți, că secularizarea averilor mănăstirești, lipsind biserica de venituri mari, i-a creiat o situațiune deosebit de grea care a împiedecat desvoltarea ei. Dl. Lapedatu a arătat cari au fost necesitățile de ordin național, politic și social cari au făcut necesară opera de secularizare a averilor mănăstirești și a dovedit cu fapte și argumente irefutabile că aceste averi fiind în mâna călugărilor greci ele n'aduceau nici un folos bisericei pământene.

Biserica și statul n'au putut decât folosi de pe urma secularizării, iar clerul de mir a cărui situațiune era foarte rea înainte de secularizare, și-a văzut starea îmbunătățindu-se prin participarea statului la administrarea și la cheltuelile bisericii.

„Apoi nu prin acest stat căruia i-se contestă interesul pentru biserică, s'a stabilit ierarhia? Nu prin acest stat s'a înființat Sf. Sinod? Nu prin acest stat s'a câștigat autocefalia? Nu prin acest stat s'a înființat Casa Bisericei și se întreține tipografia Cărților Bisericești?," se întreabă cu drept cuvânt d-l ministru A. Lapedatu.

S'a mai spus de asemeni că bărbații cari au fost la conducerea statului au avut o mentalitate de import și că din această cauză ei n'au acordat bisericii sprijinul necesar.

D-l Alex. Lapedatu a spulberat această acuzație arătând că un Kogălniceanu, un Brătianu, un Lascăr Catargiu sau un Dimitrie Sturdza, oameni despre cari nu se poate spune că au avut mentalități de import, aceștia au fost conducătorii țării și ei au avut toată solicitudinea și toată înțelegerea pentru problemele și nevoile Bisericii românești. Și aceasta, cu am spus aât de frumos dl. Lapedatu, în baza unei străvechi tradițiuni seculare care a menținut totdeauna de acord interesele statului cu ale Bisericii.

Greutățile prin cari trece astăzi statul fac foarte deficilă opera de întărire a instituțiilor noastre istorice. Nădejdile trebuesc să rămână însă întregi fiindcă trecutul este martor că statul și-a făcut pe cât o putut datoria sa față de biserică.

Nu sunt mai înțelepte și mai potrivite cuvinte pentru a încheia cele spuse mai sus, decât cuvintele cu cari dl. Lapedatu și-a sfârșit magistrala-i cuvântare:

„Puțină răbdare încă, bunăînțelegere între toți, conlucrare și sprijin reciproc și vom ajunge ca în statul român și prin statul român Biserica ortodoxă să devină ceeace trebuie să fie în viața neamului, — instituțiunea care să promoveze toate năzuințele superioare, religioase și morale ale acestui neam."

Relațiile polono-ruse

Paris. — Se anunță din Varșovia că guvernul sovietic a agreat alegerea dlui Darowski ca ministru al Poloniei la Moscova.

Dl Darowski se va demite deci din funcțiile sale de ministru al muncii și al prevederii sociale.

Desăvârșirea operei de refacere a țării

Programul de activitate al parlamentului — Legea de unificare a învățământului — Reforma magistraturei — Celelalte proecte de legi care se vor discuta în Parlament

Vacanța Parlamentului e pe sfârșite. Cele două Corpuri Legiuitoare își vor relua activitatea ducând mai departe opera de reclădire a statului.

Inceputul acestei sesiuni parlamentare a fost aproape în întregime absorbit de discuția la mesaj. Deși această discuție a luat mult timp lucrărilor Parlamentului, nu se poate spune că ea a fost inutilă. Din discuția la mesaj țara și-a putut face o părere exactă asupra curentelor de idei cari dau caracteristică fiecărui partid. In restul sesiunei se va trece la opera de construcție. Opoziția care din discuția la mesaj se pare că s'a mai potolit, va avea prilej să se dovedească factor de ordine și de muncă.

O sumă de proiecte de legi necesare pentru întregirea constituției, așteaptă a fi discutate și votate în restul acestei sesiuni. Astfel se va depune pe biroul Camerei, imediat după vacanță, legea pentru reforma și unificarea învățământului. Prin importanța pe care o are această lege, discuția în jurul ei va putea fi foarte interesantă. In proiectul guvernului se prevede unificarea programelor de învățământ pentru a da o singură formă de organizare tuturor școalelor, de toate gradele și din toate regiunile.

Invățământul liceal se va reduce dela 8 ani la 7, ceeace va spori considerabil contingentul de absolvenți, de cari are țara atâta nevoie, gimnaziul redus de la 4 ani la 3 ani, va înlesni mult trecerile spre școlile de specialitate practică.

Un capitol important se referă la învățământul minoritar. Noua lege va da stabilitate acestui învățământ, creind norme precise pentru funcționarea școlilor confesionale, ceeace va avea darul să curme actuala stare de agitațiuni și provizorat. Fără a știrbi întru câtva drepturile de liberă manifestare culturală, înscrise în constituție, noua lege reglementează funcționarea școlilor confesionale minoritare sub controlul statului.

O altă lege de netăgăduită însemnătate este legea pentru unificarea magistraturei. Proiectul de lege întocmit de dl Gh. Mârzescu împreună actualele sisteme din nouile provincii și vechiul regat, dând un întreg armonios și perfect. Pentru magistrați se prevede un sistem de ierarhizare mai corespunzător rolului chemați să îl joace acești înalți funcționari ai societății. Având în vedere aglomerarea tribunalelor și judecătoriilor, se va introduce judecătorul unic. O altă modificare pe care a înlesnit-o legea de organizare a magistraturei din Ardeal, este introducerea instituției notarului public în vechiul regat și celelalte provincii.

Vor urma apoi: legea pentru reorganizarea armatei în conformitate cu necesitățile nouei noastre situații; reforma bisericească, chemată să reglementeze raporturile dintre confesiuni, și să dea Bisericei naționale poziția pe care o merită; proiectul de lege a minelor; proiectul de lege al generatorilor de energie; proiectul pentru comercializarea intreprinderilor statului despre care ne-am ocupat; proiectul de lege al căderilor de apă etc.

Din acest vast program de lucru se poate constata râvna guvernului de a înzestra țara cu un material legislativ cuprinzător și util. Aplicarea acestor legi va asigura o mai bună desvoltare a însușirilor noastre naționale, va da administrației o mai sigură temelie de funcționare și va stimula punerea în valoare a tuturor bogățiilor solului și subsolului nostru.

Scrisori din Turda

Activitatea culturală în Turda în anul 1923

Cu ocazia revelionului românesc care a avut loc în „Casina Română“ înființată acum doi ani și care este singurul loc de întâlnire a întregei societăți române din acest oraș, într'o atmosferă frățească și o veselie curat românească, Dl dr. Valer Moldovan a făcut o dare de seamă, înșirând momentele culturele și economice mai de seamă ale anului 1923, pe care o dăm mai jos. Mai înainte de a expune aceasta, țin să arăt aici pe scurt micul program care a însuflețit întreaga românime adunată. Serbarea s'a deschis la orele 9 a. m. cu un mic program muzical, executat de societatea corală română de sub conducerea harnicului profesor de muzică al liceului din localitate, dl I. Caranică. A declamat studentul Farcașan „Doina“ de Eminescu, care a stârnit vii și prelungite aplauze. Dl M. Constantinescu, șeful Siguranței, a procurat câteva clipe de râs prin declamațiile și cupletele sale vesele.

A fost o frumoasă surpriză, atenția arătată de membrii corului față de conducătorul lor Dl Caranică, căruia Dl președinte al societății i-a înmânat un frumos baston de argint cumpărat prin colectă. In urmă, a urmat dans până la orele 15 p. m., când președintele casinei, dl Iacob Trif, prin câteva frumoase cuvinte a urat tuturor an nou fericit.

Activitatea culturală în Turda în anul 1923

a) Secția Turda a „Societății pentru literatura și cultura poporului român“ a desvoltat în anul acesta o activitate mulțumitoare. Delegații comitetului au ținut prelegeri potrivite în 20 de comune, iar la 3 Iulie s'a ținut o impozantă adunare generală în comuna Ghiriș-Arieș, la care a participat majoritatea „intelectualilor din Turda“, „Reuniunea femeilor române“, „Societatea corală“, muzica Reg. 97/98 și câteva sute de țărani din satele din împrejurimi. S'au împărțit premii țărancelor care au prezentat cele mai frumoase țesături, s'a premiat dansurile naționale și copii cei mai bine îngrijiți.

Tot sub auspiciile „Asociației“ s'au ținut o serie de șezători literare la liceul din localitate.

b) „Reuniunea Femeilor române“, pe lângă balul ce l-a aranjat în carneval în localul casinei române, a luat parte la adunarea din Ghiriș, dând ajutor însemnat întru aprecierea expoziției de copii, de țășături și dansuri naționale.

c) „Societatea corală“ a dat în 24 Iunie o foarte reușită reprezentație în sala teatrului comunal, jucând frumoasa piesă „Șezătoarea“ de Tiberiu Brediceanu, iar în 24 Noemvrie a dat un al 2-lea concert, pur popular, deasemenea foarte reușit.

d) „Societatea studenților universitari „Valea Arieșului“ a aranjat o petrecere de anul nou în casina română, iar la prinderea postului de Paște a dat comedia „Ginerele dlui Prefect“.

e) Elevii dela liceul „Regele Ferdinand“ ne-au dat în carneval o reușită reprezentație cu „Domnul Notar“ de O. Goga, iar la Crăciun piesa „Răsplata păcătosului“

f) Școala secundară de fete a debutat tot în carneval cu piesa „Venus pe pământ“ a dlui prof. Iasinsky dela liceul Turda și „Dansul primăverii“. Tot în anul trecut s'au produs cu piesele de sus și în Ludoșul de Mureș și Uioara.

g) Societatea „Amicii Artelor“ a dat o bună reprezentație a dramei „Pentru țară“.

h) In anul acesta a luat ființă societatea „Principele Mircea“ pentru ocrotirea copiilor, deschizând un dispensar în care s'a dat ajutor medical câtorva sute de copii.

Ca momente culturale mai relevăm:

Concertul cântăreților din Cluj: Lia Pop și Acca de Barbu.

Trupa Teatrului Național din Cluj, care ne-a dat o excelentă reprezentație „Extemporalul“.

Trupa Ion Manolescu cu drama „Pierduți în întuneric“.

Mare importanță culturală și materială are:

Transformarea școalei medie de fete în școală secundară de fete luând denumirea „Principesa Ileana“ și deschiderea unui internat deocamdată numai pentru 30 de fete.

Inaugurarea căminului pentru ucenici și a noului local al casinei meseriașilor, în casa pusă la dispoziție din partea Subprefecturei Turda, și în fine, ca cel mai însemnat în efectele lui viitoare: înființarea unei școli de arte și meserii, care se va deschide solemn abia în anul 1924.

In Nr. de mâine vom continua cu activitatea economică în Turda în decursul anului trecut.

Coresp.

Cronica muzicală

Concertul de piano

al dșoarei Elena Cerchez Theodorovich

In fața unui public mai redus ca număr dar select și cunoscător de artă și-a ținut dșoara Cerchez concertul de piano, așteptat cu mult interes de lumea muzicală.

Vechii maeștri italieni, pe lângă cunoașterea perfectă a tainelor mecanismului vocal erau și compozitori și executanți. Probabil această împrejurare a îndemnat pe dșoara Cerchez să cultive cu atâta diligență și cântul, și ne-a făcut și pe noi să asistăm la ambele concerte, cari reprezentau o formă reînoită a divizării unui talent.

De data aceasta, pianista a plecat cu mai multe șanse din izbândă, decât cântăreața, la înfrângerea indiferenței, ce domnește totdeauna față de o persoană necunoscută publicului, și a reușit în mod strălucit să se apropie de sufletul colectiv al asistenței, să emoționeze și să fie convingătoare.

Pianul este un instrument docil în mâna Dșoarei Cerchez. Adeptă a școalei moderne, dsa știe să scoată sonorități puternice numai prin echilibrarea greutății mâinilor, adică fără sforțări desperate, parcurgând o scară infinită de nuanțe. Grație tehnicei ireproșabile, a reușit să treacă cu o uimitoare ușurință peste greutățile țesăturilor, a varietății stărilor de suflet și să realizeze într'o formă mai înaltă ca formă și concepție dificilul program.

Dintre autorii înscriși în program, Bach-Taussig, Chopin, Schumann, Liszt, și Brahms, ultimul a fost cel mai bine interpretat („Rapsodia în si minor“)

Notele caracteristice artei Dșoarei Cerchez sunt forța aproape bărbătească a sunetelor, siguranță absolută, tușeul cristalin, tehnică apreciabilă, analiză sufletească interpretare fidelă și superioară.

Aplauzele de aseară au fost bine meritate și sincere.

Ima.

Scrisori din Oradea-Mare

Orașul străinismului — Nomenclatura scandaloasă a străzilor — Se impune o revizuire radicală

Oradea-Mare 22. Ianuarie. — Rare orașe Ardelene cari să se fi împotrivit cu atâta stăruință și succes afirmării naturale a elementului românesc restabilit în drepturile sale. In această capitală de județ românesc totul este străin și astăzi, începând dela majoritatea funcționarilor publici și sfârșind cu tăblițele indicatoare a străzilor. Exemplele ce le voi cita mai jos, vor dovedi că într'adevăr aproape nimic nu s'a schimbat decând era aici stăpânire ungurească. Ba dimpotrivă.

S'a constatat aceasta și în alte rânduri, în însemnările câte unui ziarist rătăcit pe aici. Deschizând din nou discuția, o facem datorită faptului că de atunci s'a scurs o vreme în care nimic nu s'a îndreptat; dimpotrivă, în zilele mai nouă s'a încercat o nouă nedreptățire a românismului.

Ce nume credeți că poartă și astăzi străzile Orăzii-Mari? Să citez la întâmplare: *Alapi, Arany János, Bajza, Balassa, Berkovits Ferencz, Ivonyi Ödön, Bunyitai, Bethlen* (posibil în onoarea actualului prim-ministru maghiar), *Csáky, Csengeri, Kálmán, Krisztina, Dudek, Imre, Fáblán Lajos, Deák Ferencz, Gedeon, Gerliczy, Gillányi, Heltai, Hevesi, Hodossy Miklos, Jokay Mor, Komáromi, Ladislau, Lakatos, Leopold, Ludovik, Maghiară, Nagy István, Nilgesz, Nogáll, Petöfi, Práy György, Rédey Rimanoczi, Romer, Schlauch, Szöllös, Szigligeti, Szmetka György, Sztaroveszky, Teréz, Várady Zsigmond, Veress Balázs.*

Le-am ciatt pe toate, ca să se vadă cât de mare a fost neglijența cu care s'a procedat la rebotezarea străzilor de aici. Ați băgat de seamă firește, că sunt printre numele de mai sus unele cari nu au dreptul să figureze sub nici un chip în statul român. Înțeleg numele de regi maghiari: Imre, Ladislau, Ludovic, Francisc, Leopold, Tereza, ș. a., cari nu se pot împrumuta străzilor unui oraș din România. Cititorii își amintesc de bună seamă, de scandalul de anul trecut dela Cluj, din pricina chipurilor acestor regi dela catedrala catolică. Acele chipuri au trebuit înlăturate din ordinul guvernului, și totuși, la Oradea Mare regii vechei Ungarii figurează pe tăblițele străzilor.

Mai amintesc aici amănuntul interesant, că unele dintre numele de mai sus, nu existau sub unguri, și **au fost date sub stăpânirea românească.** Astfel strada numită sub unguri Körös, n'a fost tradusă, ca altele mai puțin poetice, spre a i-se zice Strada Crișului, ci i s'a dat de către Români numele regelui maghiar... **Sf. Ladislau.**

La cele de mai sus cred că mai trebue adăogată constatarea pe care am făcut-o dealtfel și la Cluj în privința păstrării unor nume de străzi cari nu au nici un rost. Astfel s'au tradus și s'au menținut și sub Români nume de străzi ca acestea: „Leagănului“, „Lebedei“, „Oglinzilor“, „Părăului“, „Râului“, „Paserilor“, „Potârnicilor“, „Porumbelului“, „Ulmului“ (fostă a „Corbului“), „Tandurei“, „Rozetei“, etc.

Ce rost a putut avea menținerea acestor nume, când numele istorice românești lipsesc cu desăvârșire, nu ne poate intra în cap, cu atât mai puțin, cu cât Oradea-Mare are și un consilierat cultural care să se ocupe cu nomenclatura străzilor.

—n.

INFORMAȚII

— **Balul funcționarilor administrativi din Dej.** In ziua de 6 Februarie 1924 va avea loc la Dej, în sala festivă a județului, un mare bal de elită organizat de funcționarii administrativi ai jud. Solnoc-Dobâca, în scop de binefacere.

— **Dela românii din Serbia.** Corul și fanfara românească din Dolovo a dat un concert în ziua de Bobotează în sala Srpska. Citaonica din Dolova.

Gazetele jugoslave vorbesc foarte elogios despre acest concert.

— **Conferința profesorului Szádeczky.** Asociația ungurească a „Muzeului ardelean“, a organizat o serie de conferințe științifice. Cea dintâi a fost acea a profesorului dr. Szádeczky K. Gyula care a vorbit aseară, Joi, despre „Cum s'au format munții noștri producători de aur?“

— **De la Consiliul orașului.** Consiliul orașului Cluj într'una ședințele lui viitoare va pune din nou în discuție proectul de activitate al lui pe anul 1924. Se știe că fiecare consilier a fost învitat de dl Primar să-și facă un program de activitate pentru anul 1924, program în care să se cuprindă principiile generale după care fiecare consilier înțelege să se conducă în rezolvarea problemelor ce li s'ar prezenta.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistrița, Deva, Huniedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunei ziarului.*

— **De vânzare. Pe Strada principală, bodegă (restaurant). — Vad bun.**

Loc corespunzător pentru b'rou, fabrică, sau magazin de orice fel.

A se adresa la administrația ziarului, — subt „local.“

— **De la regionala C. F. R.** Direcția regională a C. F. R. din Cluj se lucrează la un tablou care va cuprinde numărul tuturor vagoanelor de pe teritoriul regionalei, specificându-se starea în care se găsesc, și destinația lor.

— **Moartea unei artiste maghiare.** Fosta societară a teatrului maghiar din Cluj, Ajtay K. Pepi, a murit la Budapesta în vârstă de 80 de ani.

— **Pierdut.** Miereuri seara o geantă de piele galbenă, în care se aflau mai multe **cărți, hârtii** și unele acte fără valoare pentru găsitor. Geanta a căzut din trăsură pe străzile: Eminescu, Moților, Șaguna sau Nicolae Filipescu până la Parisien.

Cine o va aduce **la ziarul** „Infrățirea“, Strada Iuliu Maniu 3, pt. Dl N. Ionescu, va primi o bună recompensă.

— **Conferințele „Astrei“.** Astăzi Vineri 25 Ianuarie orele 6 d. m. în Sala Nr. IV. dela Universitate reîncep Conferințele „Astra“. Va vorbi Dl General I. Anastasiu despre „Puterea armată a Românilor“.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Dela „Asociația profesorilor secundari“.** In seara de 23 Ianuarie a avut loc o ședință a „Asociației profesorilor secundari“ — secția Cluj.

In această ședință s'a discutat chestiunea unei reviste profesionale și chestiunea salarizărei membrilor corpului didactic.

— **Dela Universitate.** Se aduce la cunoștința domnilor studenți și domnișoarelor studante că în baza hotărârii aduse de Consiliul Facultății în ședința ținută în 28 l. c. Decemvrie 1923, înscrierile la Facultatea de Filosofie și Litere din Cluj pe semestrul al II-lea, s'au început la 22 Ianuarie a. c. și vor dura inclusiv până la 31 l. c.; iar cursurile vor începe la 1 Februarie a. c.

— *Gratis pentru cititorii ziarului nostru le publicăm un anunț de 10—15 cuvinte.*

Cerem pentru aceasta ultimul cupon din gazetă împreună cu textul cari se vor trimite Administrației ziarului.

Fiecare cititor poate publica următoarele:

Caut post de funcționar, la Stat sau oficii particulare.

Instituțiile de stat sau particulare cari doresc funcționari.

Corespondență cu cunoscuți sau rude.

Felicitări pentru zile onomastice precum și anunțuri de căsătorie.

Pentru toate aceste vom face o rubrică specială.

*

Conform ord. Min. de Interne No: 87562|1923 se provoacă toți refugiații creștini ruși stabiliți în țară după 27 Martie 1918 ca în termen de 8 zile se-și depună la primaria orașului Cluj cererile privitor la regularea situației lor. Nu intră în categoria aceasta evreii supuși ruși, cari sunt evidențiați aparte.

Reichstagul se va deschide în Februarie

Berlin. (Rador). — Reichstagul german va reîncepe lucrările la 10 Februarie. Comisiunea pentru refacerile externe de pe lângă Reichstag a fost convocată pentru 30 Ianuarie.

O importantă descoperire în domeniul fizicei

Roma. — Civita-Vechia. — După îndelungate studii și experințe, profesorul Guglielmotti anunță o descoperire — care răstoarnă legile fizice asupra răsfrângerei luminei, când trece prin corpurile elastice după cum ar fi apa. Această invențiune ar permite să se vadă submarinele la mari adâncimi, precum și să se măsoare profunzimea apelor.

Reclama este sufletul comerțului

Anchetele noastre

Manufactura de tutun din Cluj

Activitatea din anul 1923 a acestei instituţii — Producţia — Incasările făcute de fabrică în anul 1923 au fost de aproape 450 milioane lei — Situaţia muncitorilor

Este cunoscut în deobşte că una din sursele principale de venituri pentru stat sunt manufacturile de tutun a cărui vânzare, după cum iarăşi se ştie, este monopolizată de stat.

Dintre toate fabricile de tutun din ţară, cea din Cluj ocupă locul al doilea ca mărime şi ca producţie.

Fabrica funcţionează în condiţiuni admirabile atât sub raportul tehnic cât şi sub raportul calităţei şi cantităţei produselor.

Producţia

In ceia ce priveşte producţia, situaţia se apropie foarte mult de normal.

Singura greutate pe cure o are fabrica în această direcţie este faptul că duce lipsă de maşini, cele de acum fiind insuficiente pentru fabricarea tutunurilor şi ţigărilor de calitate inferioară. Aceste maşini sunt însă de mult comandate şi se aşteaptă sosirea lor.

In ceea ce priveşte producţia tutunurilor şi a ţigărilor de clasa I. şi II., aceasta satisface în întregime cererile consumatorilor de pe teritoriul de desfacere al fabricei şi care cuprinde 7 judeţe din Ardeal.

Fabrica produce zilnic: $2^1/_2$—3 milioane de ţigări şi 10.000 kgr. de tutun.

Din ţigările: R. M. S., Regale şi R. M. S. — Intime, se trimit mari cântităţi şi în vechiul regat.

In fiecare lună fabrica încasează din vânzări mai bine de 40 milioane lei.

Tutunul special de Macedonia se fabrică azi exclusiv numai la Bucureşti. In schimb, ţigările de foi se fabrică numai în fabricile din Ardeal, deoarece acestea au lucrători specialişti cu experienţă veche.

Situaţia muncitorilor

Fabrica lucrează cu 1360 lucrători dintre cari numai 250 sunt bărbaţi, restul sunt femei.

Conducătorii fabricei au organizat pentru aceşti lucrători un Consum unde alimentele li se vând cu preţuri mult mai mici decât cele de piaţă.

Pe lângă acest Consum, fabrica a mai pus la dispoziţia lucrătorilor şi o popotă în care li se serveşte ceaiul, prânzul şi masa de seară cu suma de lei 870 lunar.

In legătură cu capacitatea de producţie a fabricei ni s'a spus de către conducătorii fabricei că dacă ar sosi maşinile comandate, producţia s'ar mări cu 1 milion şi jumătate de bucăţi pe zi la ţigările zise Naţionale.

Alegerea dela „Corporaţia industrială“

Situaţia scandaloasă de până acum — Elementul românesc pus în inferioritate — Nouile alegeri — Propaganda instigatorilor de meserie — Lista românească

Săptămâna trecută scrisesem un articol în care făceam o dare de seamă asupra industriei şi comerţului clujan. Spuneam cu acest prilej, că aşa numita „Corporaţie industrială“, care ar trebui să întăţişeze adevăratul tablou al industriaşilor din Clujul românesc, în urma boicotului emisarilor partidului maghiar, din 36 membrii ai comitetului nu are decât 9 români.

Situaţia aceasta jicnitoare şi de inferioritate a elementului românesc a durat dela unire încoace până astăzi.

Şcoala de ucenici industriali este mai mult o instituţie ungurească, cu limba de predare maghiară.

Brevetele ce se eliberează sunt de-asemenea ungureşte redactate.

Dl consilier Iosif Varga, care se află de câtva timp, provizoriu, în fruntea acestei instituţii, a făcut totul pentru a înfrânge cerbicia şovinismului unguresc, dar totul a rămas însă fără rezultat.

O schimbare a acestor deplorabile stări de lucruri se aşteaptă dela noua alegere, de membri ai comitetului, ce va avea loc Luni, 28 Ianuarie.

In această zi, toţi membrii „Corporaţiei industriale“, români, unguri, saşi şi evrei, vor trebui să păşească pe faţă cu votul lor. Din rezultatul voturilor minoritare ne vom putea convinge, dacă vecinicele lor promisiuni de loialitate şi de alipire la statul român sunt într'adevăr sincere.

Cu părere de rău trebue să constatăm, că unii dintre aceşti minoritari se dedau acum, în preajma alegerii, la o propagandă antiromânească cu mijloacele cele mai nepermise, instigând contra statului şi elementului românesc. După aceşti agitatori de meserie, a căror demascare nu va întârzia, elementul românesc, deşi este naţiune dominantă trebue să rămână şi pe mai departe în situaţia de inferioritate şi înjositoare de azi, pentrucă în „Kolozsvárul maghiar“ nu românilor li s'ar cuveni întâietatea.

Faţă de această propagandă criminală, care numai spre răul ungurilor poate fi şi care trebue întâerată cu toată energia de înşăşi minoritarii, „Reuniunea Comercianţilor şi Industriaşilor Români“ a venit cu o soluţie de împăciuire şi de natură a mulţumi atât pe Români, cât şi pe minoritari. Anume, a propus pentru alegere o listă din persoane cari nu pot fi escepţionate nici din punctul de vedere al statului nostru cu caracter naţional, nici din cel al intereselor juste minoritare, întrucât pe ea figurează şi mulţi minoritari, din acei cari înţeleg vremurile actuale şi datoria lor de a colabora cu noi ca cetăţeni loiali şi paşnici.

Ca ziar românesc ne facem datoria de a face apel la solidaritatea industriaşilor români, cari au datoria patriotică de a impune corporaţiei lor caracterul naţional, ducând la isbândă lista românească.

CUPON
Pentru cititorii ziarului
„Infrăţirea“
26 Ian. 1924.
Publicaţie gratuită!

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Sâmbătă, 26 Ianuarie

Desfrâul

Grandioasă dramă socială în 5 acte, după romanul marelui scriitor EUGENE SUE. Interpreţii principali: FRANCESCA BERTINI, LIVIO PAVANEL şi GUIDO TRENTO.

Cinema Urania

Sâmbătă, 26 Ianuarie

Iulian Apostata

Mare dramă istorică în 7 acte. In rolurile principale Guido Graziosi, ILENA LEONIDOFF şi SILVIA MALINVERNI. Epizod grandios din timpul imperiului bizantin.

Cinema Apollo

Sâmbătă, 26 Ianuarie

Vasul fantom Seria I.

Escitantă dramă de aventuri în 2 serii şi 16 acte. Povestea „Olandezului rătăcitor“ pe ecran. Film nemai pomenit de interesant.

Tratativele italo-ungare

ROMA. — Budapesta. Negocierile financiare şi economice cu reprezentanţii italieni s'au terminat. Protocolurile respective au fost semnate. Acest acord prevede orânduirea chestiunilor financiare şi a comunicaţiilor cu porturile din Adriatica. Acordul va fi înaintat în curând guvernelor respective.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Noul guvern englez

Chemarea la putere a lui Ramsay Macdonald nu înseamnă o biruinţă a socialismului ci o biruinţă a spiritului practic al poporului englez

Camera Comunelor a dat un vot de neîncredere în cabinetul Baldwin, care şi-a prezentat demisiunea. Regele George a însărcinat cu formarea noului guvern pe Ramsay Macdonald, şeful partidului muncitoresc. Este întâia dată în istoria politică a Angliei, când guvernul nu este dat de unul sau altul din cele două partide istorice: conservator şi liberal.

Cele mai multe din ziarele din străinătate şi dela noi au privit acest eveniment ca o strălucită biruinţă a socialismului. Intara prin excelenţă monarchistă, tradiţionalistă şi aristocrată, muncitorimea a luat totuşi frânele ţării! S'ar părea în adevăr la prima privire că suntem în faţa unei izbânzi a socialismului. Dar dacă examinăm cu atenţiune condiţiunile în cari s'a format noul guvern, dacă ţinem seama de declaraţiile făcute de şeful, sau dacă ne oprim cercetători asupra compoziţiei cabinetului muncitoresc, dacă nu neglijăm declaraţia făcută de partidul liberal, atunci suntem în măsură să vedem că departe de a însemna o biruinţă a socialismului, venirea la putere a partidului muncitoresc nu constitue de fapt decât o capitulare a lui în faţa spiritului englezesc şi a tradiţiei de stat.

Chemarea la putere a lui Macdonald se datoreşte faptului că liberalii şi conservatorii nu s'au putut înţelege pentru a forma un guvern unionist aşa cum a avut Anglia în timpul războiului. Pe de altă parte, nici unul din partidele politice n'are în parlament majoritatea necesară pentru a guverna.

Guvernul Magdonald nu va putea rămânea la putere decât dacă partidul liberal nu-i retrage încrederea. Or, Lloyd George a declarat că la cea dintâi încercare a guvernului laburist de a se depărta dela politica tradiţională a Angliei sau de a pune în aplicare teoriile socialiste, partidul liberal îi retrage încrederea, ceiace înseamnă căderea dela guvern a partidului muncitoresc.

Prin urmare faptul că leaderii partidului laburist au acceptat să formeze guvernul, constitue o dovadă că ei au renunţat la toate teoriile socialiste cari nu sunt acceptate de tradiţia şi de spiritul poporului englez.

Lucrul acesta se vădeşte de altfel şi din compoziţia noului guvern din care fac parte personalităţi politice care au avut locuri în guvernele conservatoare şi liberale. Pe de altă parte, chiar Macdonald a declarat că politica guvernului său nu se va abate nici o clipă dela tradiţia engleză. Acest spirit de cumpenie şi cumpătare politică a caracterizat totdeauna socialismul englez, dat ca pildă în privinţa aceasta de lumea întreagă.

In lumina acestor fapte, chemarea la putere a partidului muncitoresc nu constitue deci o victorie a socialismului, ci o strălucită biruinţă a spiritului practic şi a cumpeniei politice a poporului englez.

Antiromânismul evreilor din Ardeal

Un scurt istoric al evreilor ardeleni de la unire încoace — Aderarea lor făţişă la partidul maghiar — Ungurii le-au promis „tot ajutorul“ — Scandalul cu liceul evreesc de la Oradea — Necesitatea unei intervenţii energice —

In toată ţările din lume evreii cearcă a asimila cultura naţiunei dominante, se silesc a i învăţa limba şi a se arăta — pentru ochi măcar — drept cetăţeni loiali şi credincioşi ai patriei.

Nu ne-am fi putut închipui deci, că tocmai în România să avem parte de o staré de lucruri chiar şi din această privinţă intolerabilă, mai ales în ceia ce priveşte chestiunea evreilor din Ardeal.

Aceştia, chiar dela început, ni-au arătat atâtea dovezi de ură şi de neînţelegere a situaţiunei, încât, trebue să o spunem, sunt mai departe de concepţia unei pacinice convieţuiri cu noi, decât înşişi milenarii noştrii adversari maghiari.

La nobilul gest al statului român ce oferea evreimei din Ardeal posibilitatea de a'şi înfiinţa şcoli evreieşti, în care să se propage cultura evreiască, introducându-se, bineînţeles, şi învăţământul limbei româneşti, — evreii din Ardeal ne-au răspuns că, deoarece astfel stau lucrurile, dânşii nu mai sunt evrei ci... — maghiari şi ca atare, au „dreptul“ de a nu ne învăţa limba.

La marea întrunire a partidului maghiar din anul 1922, evreii din Ardeal au luat parte activă, şi faimosul agitator evreu, Berkes Salamon, a asigurat adunarea, că coreligionarii lui vor ţine şi la bine şi la rău cu naţiunea maghiară.

La aceasta neaşteptată manifestaţie de simpatie, şefii partidului maghiar, au promis, din partea lor, *tot sprijinul, tuturor evreilor rămaşi credincioşi Ungurilor.*

La congresul evreiesc ce s'a ţinut anul trecut la Timişoara, aceiaşi evreime a declarat serbăloreşte, că **se simte legată pentru totdeauna de cultura maghiară şi va purta recunoştinţă vecinică Ungariei care a desrobit o în trecut.**

„Evreimea din Ardeal — spune între altele textul hotărârii acestui congres — sionistă şi de alte nuanţe, hotăreşte cu unanimitate să sprijinească cu drag şi pentru viitor, orice acţiune a culturii maghiare.“

*

Evreimea ardeleană rămânând credincioasă acestei hotărâri a făcut totul pentru a-şi câştiga simpatia — nu a statului ce o ocroteşte — ci a partidului unguresc.

Având de a alege între limba de predare ebraică şi română, evreii din Ardeal au refuzat pur şi simplu pe amândouă. Au arătat faţă de limba românească mai multă antipatie, decât chiar Ungurii, cari cu durere în suflet ce e drept, dar au admis totuşi în principiu întroducerea învăţământului limbei româneşti în şcoalele lor.

Ca o dovadă a intolerabilei stări de lucruri de azi, ne vine acum ştirea, că liceul evreiesc din Oradea Mare a refuzat pe faţă atât executarea ordinelor ministeriale, cât şi întroducerea limbei româneşti ca limbă de predare.

Atitudinea revoluţionară şi de sfidare a evreilor dela conducerea liceului din Oradea a determinat pe d. ministru al instrucţiunei publice, dr Anghelescu, să trimită la faţa locului pe dl Inspector general al învăţământului din Ardeal, Alexandru Pteancu, pentru anchetarea nemaipomenitului scandal.

Nu-i vorbă, e trist, că a trebuit să ajungem până aici. Vina este şi în bunătatea şi toleranţa înnăscută a românului, care de multeori tinde să fie „înţelegător“ chiar şi atunci, când e vorba de mentalitatea unui duşman.

Nu trebue să pierdem prilejul de a impune respectul „antipedagogicei“ noastre limbi chiar şi celor cu două patrii, dintre cari — vorba domnului prof. Iorga — pe una n'o locuiesc, pe alta n'o iubesc.

Şcolile nesupuse, ce nu se sfiesc a refuza pe faţă executarea legilor ţării şi ordonanţelor ministeriale, cum este de pildă cel dela Oradea, trebuesc închise fără multă discuţie.

Stima celor crescuţi în trecut în cultul forţei brutale şi în a dispreţuiului adeveratei iubiri de oameni, nu vom putea-o obţine, decât prin atitudini şi măsuri energice şi hotărâte.

Dela Subprefectul Județului Cojocna.

Nr. 719—924.

Concurs.

Pentru aprovizionarea oficiilor județene cu lemne de foc în anul 1924, escriu concurs cu termenul de 10 Februarie 1924.

Doritorii de a furniza aceste lemne cari în total vor fi 40—50 vagoane, sunt invitați a-și inainta ofertele sigilate și prevăzute cu un vadiu de 30,000 Lei în numerar sau în hârtii de valoare de stat până la termenul de sus subscrisului subprefect.

Ofertele nesigilate, fără vadiul cerut sau înaintate după termenul fixat, nu se vor lua în considerare.

Ofertele se vor deschide în prezența unei Comisiuni și antreprenorul a cărui ofertă va fi primită, va avea imediat de a începe furnizarea în cuantumuri cum se vor aviza din partea administratorului palatului judetean.

3290 Subprefect: GHETIE.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

FABRICILE DE MASINI AND. RIEGER

SOCIETATE ANONIMĂ SIBIU

Posedă spre vânzare:

Un motor stabil „mașină cu vapori compound" in bună stare de 50 PS efectiv, diam. cylindrilor 313/450 m/m, corsa 500 m/m, turație 60 pe minută, adminisiunea sistem Rider, fabricat Ed, Tatzel-Troppau. — Cazanul asemenea in perfectă stare, cu tuburi de incălzire. Suprafața 70 m. atmosfere 7, persiune normală. 3283

Cine voește a călători lute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

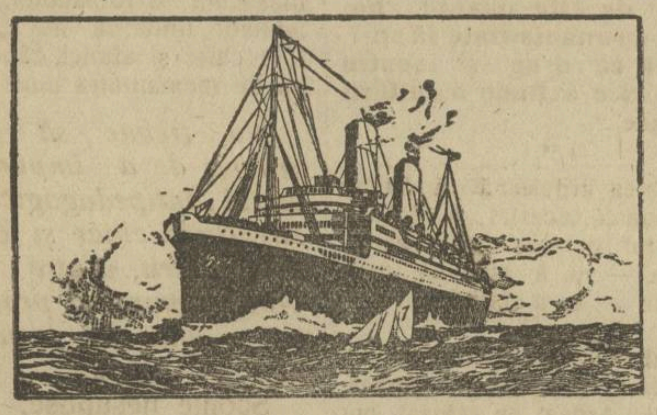

Corespondență în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!

Cereți imediat prospect!!

RESTAURANTUL „AMERICA' 3288

CLUJ, PIAȚA UNIREI 23.

Cel mai bun și mai eftin restaurant din Cluj. Mâncări delicioase. Locul de intâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de pește precum și grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

De vânzare

case, ville, moșii

complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,

Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

HOTELUL „ELYSEE PALACE"

din București, Calea Griviței, in apropiere de gara de Nord, 120 camere, construcție nouă, instalațiuni moderne, se inchiriază camere cu ziua și cu luna. Rador

3266

PREȚURI REDUSE!

Fiul lui Matia Kun

cuțitărie si optician

Cluj,

C. Victoriei 2

Cel mai renumită și cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparațiuni. Fabricantul și depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Moara Mare Timisoreana

Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz și porțelan, sticle technice, sticle pentru sifon și sticle pentru limonadă 2910

TIMIȘOARA

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine. 3170

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

Repertoriul Teatrului Național

Sâmbătă 26 Ianuarie 1924 „Băiat de viață"

Duminică 27 Ianuarie 1924 „Heidelbergul de altădată"

Marți 29 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima oară „Inșir-te mărgărite" poem feeric în 4 acte de Victor Eftimiu. In rolurile principale apar Dnii I. Stănescu-Papa, N. Neamtzu-Ottonel, Șt. Braborescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Mișu Ștefănescu, N. Dumitriu, Dem. Psata Arsene Popovlci, C. Potcoavă etc. și Dnele Ecat. Stanescu, Virginia Cronvalg, A. Medianu, Sylvia Jipescu etc. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 31 Ianuarie 1924 „Inșir-te mărgărite"

Dunky Kato

profesoara de dans

învată la locuința s'a toate jocurile noi. Oare private dă in orice timp ia locuintă

Cluj, Strada Universității 3.

Etaj III., 2. (lift este).

Masinist Tipograf

specialis meșter conducator bine platit, angajează Tipografia „RAPID", Bucuresti Strada Vasile Lascar No. 47.

„GANZ"

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
SIBIU 26 IAN 924

Anul IV. Nr. 996 — 6 PAGINI — 2 LEI — 6 PAGINI — Duminecă 27 Ianuarie 1924

Infrăți...

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ I. 1492

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Imbunătățirea situației funcționarilor

Nimeni nu poate tăgădui greutățile covârșitoare sub cari se sbate clasa funcționarilor de stat din cauza diferenței mari între ceiace primesc ca salarii și între ceiace sunt nevoiți să cheltuiască pentru a face față necesităților de trai. Dar nu numai în ordinea materială ci și în ordinea morală, slujbașii statului au avut și au încă foarte mult de suferit, fie din cauză că organizarea lor nu este desăvârșită, fie din cauză că o mentalitate politică învechită a înțeles să facă din funcționari unelte ale sale, fie din multe alte cauze pe cari nu le mai înșirăm aci și din cari unele sunt a se căuta în chiar mijlocul funcționarilor.

Dacă în ceiace privește organizarea clasei funcționarilor, statul unic întocmit de comisiunea numită de actualul guvern stabilește normale generale și fixează condițiunile în cari urmează să se desvolte munca slujbașului de stat, realizându-se prin urmare un pas înainte în soluționarea problemei funcționarilor, în ceiace privește salarizarea slujbașilor de stat nu s'a putut acorda decât un spor provizoriu și acela insuficient.

Marile greutăți bănești prin care a trecut statul și din mijlocul cărora el a eșit de abia acum slăbit ca un om după o boală grea, l'au împiedecat să vină mai mult decât a făcut în ajutorul celor cari-l slujesc. Funcționarii sunt datori să înțeleagă un lucru și anume: că îmbunătățirea stării lor materiale este în strânsă legătură cu ameliorarea situației financiare a statului și că fără realizarea celei din urmă este imposibilă împlinirea celei dintâi.

Este prezent încă în mintea tuturora tristul fapt întâmplat sub guvernul Averescu, când din cauza dezastroasei politici financiare și economice, din cauza risipei banului public, statul nu era în măsură să-și plătească funcționarii la capătul fiecărei luni și făcea apel la împrumuturi pentru a achita salariile slujbașilor săi.

Grație înțeleptei politici financiare a actualului guvern, grație mai ales cerbiciei cu care ministrul de finanțe, dl Vintilă Brătianu, s'a împotrivit oricăror cheltueli cari nu erau absolut necesare, bugetul statului s'a echilibrat în așa fel încât el a putut face față tuturor plăților, iar în ce privește salariile funcționarilor săi nu numai că au fost la timp achitate, dar s'au acordat sporuri depășind în doi ani 3 miliarde lei.

Cu tot ce s'a făcut în direcția ajutorării funcționarilor și îmbunătățirii situației lor materiale și morale, și nu e nevoie să înșirăm faptele realizate fiindcă ele sunt de toți cunoscute, trebuie să recunoaștem că starea funcționarilor de stat de orice categorice este, mai cu seamă din punct de vedere material, încă destul de anevoioasă.

Aceasta însă nu dă dreptul nimănui să facă agitație și să întrețină în mijlocul funcționarilor un neastâmpărat spirit de nemulțumire față de stat. Or partidele politice de opoziție n'au făcut decât să agite necontenit problema funcționarilor publici fără să contribuie totuși cu nici o soluție la rezolvirea ei.

In această privință, un recent articol al generalului Averescu, publicat în „Indreptarea", poate fi socotit ca tipic. Șeful partidului poporului examinează în acest articol situațiunea slujbașilor de stat, recunoaște greutatea ei, mărturisește că sporul de salarii nu înseamnă o îmbunătățire a situațiunei funcționarilor fiindcă pe măsură ce se urcă salariile se scumpește traiul și-și sfârșește articolul fără să fi dat o soluție.

Ei bine, întreaga acțiune desvoltată de toate partidele politice de opoziție are acelaș caracter negativ. Ele au discutat, au analizat, au agitat problema, dar nici unul n'a dat soluții. Și soluția problemei nu poate fi decât aceea preconizată de actualul guvern. Intâi ameliorarea situațiunei statului, consolidarea și organizarea lui și pe măsură ce întreaga noastră viață de stat se va reașeza în făgașuri normale, situațiunea funcționarilor statului se va îmbunătăți dela sine.

Iată cum trebue privită chestiunea și iată de ce rămânând indiferenți la toate agitațiile cari se pun la cale în jurul lor, funcționarii statului sunt datori să închine statului toate puterile lor de muncă pentruca scoțându-l din mijocul greutăților să-și vadă propria lor situațiune îmbunătățită și asigurată.

Opera constructivă a guvernului și partidul național

Oficiosul bucureștean al partidului național închină un lung articol de fond „Puhoiului de legi" cu care se anunță redeschiderea sesiunei parlamentare. E în acest articol de pretinsă critică un întreg program politic. Partidul național e incapabil să vadă în toată legislația pe care o pregătește guvernul și parlamentul de ordine altceva decât **„afaceri liberale"**. *Tot ceea ce e bun și necesar în legislația bogată, îndelung pregătită pentru a fi pregătită în actuala sesiune parlamentară, devine inexistent pentru partidul național.*

Cel puțin în această privință, partidul național rămâne consecvent. Toată politica de până acum a acestui partid s'a scurs alături de realitatea trebuințelor țărei. Partidul național nu știe face decât politică de disoluție, politică de vorbe goale și de critică stearpă. In cei cinci ani de zile, de când partidul național se manifestă în cadrele României întregite, nu avem o singură dovadă de pricepere politică sau de muncă prestată în folosul exclusiv al țării. Cât timp a ținut domnia Consiliului Dirigent, partidul național a lucrat numai pentru sine. Pentru Ardealul pe care și-l reclama ca un drept definitiv și incontestabil, n'a făcut nimic. In schimb, a lăsat în urmă o gestiune așa de încurcată încât dl Maniu s'a văzut nevoit să ceară pecetluirea ei pe cinci ani, și nemulțumirea unanimă a masselor populare ardelenești care nu găseau cuvinte destule să blesteme pe „domnii de român".

Constrâns a intra în cadrele politicei generale românești, partidul național a purtat cu sine aceea mentalitate de sectarism politic. Guvernarea dlui Vaida urmăria reînvierea procedeelor din Consiliul Dirigent. Din fericire, ea a fost prea scurtă pentru a face tot răul pe care îl urmărea. Căci dacă în opoziție partidul național se dovedește a fi complect inutil țărei, la guvern devenea din toate punctele de vedere, un permanent pericol.

Atitudinea partidului național față de programul de lucru ce își anunță parlamentul în acest sfârșit de sesiune, este consecința firească a unei notorii neputințe. Numeroasele legi anunțate sunt pentru acest partid un „puhoi" împotriva căruia nu poate opune decât revărsarea criticei neputincioase. În adevăr, ce poate înțelege partidul național din trebuințele unei reforme a învățământului, când în problema învățământului n'a văzut până acum decât o chestiune electorală; ce poate înțelege partidul național din rosturile unei reforme a magistraturei, când până acum n'a văzut în magistratură decât o instituție **coruptă**; *și ce poate înțelege partidul național din legile economice și administrative pe cari le cere țara, când în programul său o concepție economică precisă nu există și când de administrație nu s'a interesat decât atunci când și-a putut plasa partizanii?!*

Critica oficiosului bucureștean al partidului național nu este decât acelaș scrâșnet de ură cu care partidul național — incapabil să pună umărul la refacerea țărei — a inundat coloanele ziarelor sale și sălile de întrunire de câteori alții au isbutit să înfăptuiască ceva.

Ungurii și reforma învățământului

Minoritarii din România Mare aveau până acum regimuri diferite pentru învățământul lor. Basarabia, Bucovina și Ardealul au probleme și minorități ce nu se aseamănă și orânduieli specifice de cari trebuie să ținem seama până la o deplină unificare.

Una dintre preocupările principale ale celor ce pregătesc proiectul de lege al învățământului este unificarea regimului pentru școlile minoritare, și ceva mai mult, așezarea temeliei relațiilor lor cu statul român.

Dl ministru Anghelescu lăsându-se condus de românească sa toleranță și concilianță ce'l caracterizează în toate relațiile dsale cu minoritarii, nu a pregătit proiectul de lege izolat în patru ziduri, ci, dsa a ținut să afle părerea și a capilor bisericești și oamenilor reprezentativi minoritari. In acest scop, ministrul nostru de instrucțiune publică a învitat la București între alții pe episcopii catolici Bielik și Majláth, cari s'au prezentat la consfătuiri în tovărășia „Statului catolic": Balázs András și Kovács Kálmán; — pe episcopul Nagy Károly, pe domnii dr Illés Gyula și Csernák din partea bisericii reformate și unitare etc.

Toți aceștia au fost rugați să arate felul cum ar înțelege dânșii organizația și regimul școlilor minoritare în cadrul organizațiuni noastre de stat.

Reprezentanții minoritari au expus punctul lor de vedere, rămânând să întocmească până Luni un memoriu în care punctul de vedere maghiar să fie definitiv precizat.

Din partea statului român, dl ministru Anghelescu a promis minoritarilor că vor avea toată libertatea de a susține școli proprii. Statul român își va rezerva doar dreptul să le supraveghieze, necerându-le altceva decât să se conformeze legilor țării și regulamentului obligator pentru toate școlile din România.

Felul cum s'a discutat, precum și concilianța dlui ministru a făcut o deosebită impresie asupra tuturor celor de bună credință.

Se înțelege, au fost și de aceia, cari au crezut că ministrul i-a chemat pentruca proectul de lege să se redacteze conform programului partidului maghiar și a cerințelor iredentismului unguresc...

Aceștia însă, mai curând sau mai târziu trebuie să se convingă că ar fi o greșală de neiertat de a pretinde ministrului țării împlinirea unor cereri minoritare ce nu intră în cadrul ideii noastre de stat național și românesc.

In preajma redeschiderei Parlamentului

Luni Parlamentul își reia activitatea, întreruptă de vacanța de Crăciun. In numărul nostru de ieri am arătat care este programul de lucru pregătit de guvern în acest timp. O vastă legislație așteaptă să fie discutată și votată în scopul de a da țărei mai multă siguranță și orientare în manifestările sale firești.

Față de acest program, e interesant de știut cu ce aport se prezintă în Parlament partidele de opoziție?

La aparență, situația opoziției pare a fi staționară. Partidul național păstrează aceeași rancună neputincioasă împotriva guvernului. E totuși în situația acestui partid o schimbare. Infrânt în toate atacurile conduse sau puse la cale de el, partidul național a trebuit să se potolească și să se gândească la o reorganizare a forțelor sale slăbite. In acest scop partidul național a întreprins noui „pertractări" cu partidul țărănist. După cât se pare însă, încercarea nu promite prea mult. Partidul țărănist el însuși în fază de reorganizare, se pare că nu e prea încântat de avansurile partidului național. „Pertractările" merg greu și nu este de mirare, căci experiențele, destul de dese în trecut, au pus zid despărțitor între aceste două partide, de atâtea ori unite și desăcute.

Un fapt apare evident nici partidul național și nici partidul țărănist nu mărturisesc vre o preocupare deosebită pentru lucrările parlamentului. Aceasta dovedește că la conducerea ambelor partide primează interesele de partid și nu interesele țărei.

Fără îndoială, un eveniment important constituie reîntrarea în parlament a fracțiunei dlui Argetoianu. Partidul poporuiui, țărămițat prin ruptura provocată de d. Argetoianu, este incapabil să răspundă împrejurărilor de astăzi. Totuși prezența fracțiunei averescane în Parlament va schimba aspectul vieței parlamentare, mai cu seamă că se vestește o strânsă colaborare între aceasta și partidul naționalist-democrat al dlui Iorga.

Pe de altă parte, fracțiunea averescană a partidului poporului se crede că va continua să rămână în afară de parlament. Pactul dela Ciucea, confirmat de către oficiosul „Indreptarea" nu schimbă întru nimic situația acestui partid în disoluție. Dimpotrivă, o întărește.

In fața acestei situații politice activitatea care se anunță a parlamentului, nu se va prezenta prea mult schimbată. Partidul național și partidul țărănist vor aduce în parlament preocupările lor de partid, poate ceva mai puțin vehemente ca în trecut. Pe de altă parte, opoziția de ordine a dlui Iorga, întărită cu elementele dlui Argetoianu, va putea impune mai multă grijă față de interesele țării, restului opoziției.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alți!** 2725—1 **Incercați și vă veți convinge** Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuința 1099. Str. Regina Maria No 2.

Grupul electrogen de benzină 2972-8 **„ASTRA"** servește curent electric pentru 75 bucăți **becuri de 25 luminări.**

Scrisori din Satu-Mare

Instalarea noului președinte al Tribunalului

Câteva declarații interesante

Zilele trecute, spre bucuria tuturor românilor, a avut loc în Satu-Mare, solemnitatea instalării noului președinte al Tribunalului.

Erau de față magistrații și întreg corpul funcționăresc.

Dl. Francisc Erdössi, noul președinte a ținut cu această ocazie să declare în fața tuturor, că deși ca prietin al funcționarilor cinstiți și muncitori, nu va tolera însă cu nici un preț starea de lucruri de până acum, în ceeace privește limba română.

Vorbele sale au fost subliniate de aplauzele magistraților, cari la rândul lor, din tot sufletul ar doriromanizarea acestui Tribunal.

Pentru a cunoaște de aproape programul de activitate al noului președinte, am căutat să-l întâlnesc.

D sa mi-a făcut următoarele declarațiuni:

„Sunt hotărît să introduc la toate secțiile tribunalului din Satu Mare limba română. Până acum, foarte puțin se lucra în limba statului.

Și aceasta din motivul că nimeni n'a stăruit pe lângă funcționari să-și însușească limba românească.

In alte instituții, ca de exemplu la calea ferată, s'au înființat școli unde cei interesați au urmat regulat la cursuri. Progresul este evident: toți știu românește. La Tribunalul nostru ai impresia că te afli în Ungaria.

Sunt chiar magistrați cari nu cunosc limba română. Ori cari ar fi măsurile ce trebue să le iau, eu nu voi mai tolera starea actuală de lucruri.

Desigur, procesele cetățenilor, cari nu știu românește, le voiu repartiza secțiilor anume creiate, conduse de magistrați maghiari.

Imi pare bine că am câțiva eminenți magistrați din vechiul Regat cum sunt dnii: Cocea, Huzum, etc. pe concursul cărora pun mari speranțe."

*

După cele arătate mai sus reese că d. Francisc Erdössi are un program cu totul opus celui al predecesorului său.

Coresp.

CUPON
Pentru cititorii ziarului „Infrățirea"
27 Ian. 1924.
Publicație gratuită!

INFORMAȚII

— **Dela „Reuniuniea meseriașilor și industriașilor români."** Joi seara a avut loc în palatul Camerii de Comerț și Industrie, adunarea membrilor „Reuniunii meseriașilor și industriașilor români" din Cluj în vederea alegerii de Luni dela „Corporația industrială". Au vorbit dnii: Ant. Moldovanu, Ion Gilescu, Victor Munteanu, Teodor Orban și Teodor Maior, toți insistând asupra solidarității ce trebue să domnească între toți meseriașii și industriașii români, cu prilejul alegerii comitetului Corporației.

— **Cum minte „Ellenzék"?** Ziarele maghiare, în frunte cu „Ellenzék" au scornit minciuna, că autoritățile românești au hotărît să expulzese din oraș pe venerabilul artist octogenar Szentgyörgyi István și pe deputatul Sándor József, deputat la Cameră. Insinuația ziarului maghiar este pur și simplu o calomnie la adresa autorităților din Cluj. Adevărul este tocmai contrarul. Acestor doi domni, deși ei au neglijat să'și îndeplinească formele recerute de lege pentru a li se recunoaște aparținerea la Cluj, totuși, li s'a recunoscut acest drept fără discuție. Publicul maghiar are încă odată prilejul de a se convinge de obiectivitatea și mentalitatea celor cari ar avea menirea să-i dea îndrumări.

— *Gratis pentru cititorii ziarului nostru le publicăm un anunț de 10—15 cuvinte.*

Cerem pentru aceasta ultimul cupon din gazetă împreună cu textul cari se vor trimite Administrației ziarului.

Fiecare cititor poate publica următoarele:

Caut post de funcționar, la Stat sau oficii particulare.

Instituțiile de stat sau particulare cari doresc funcționari.

Corespondență cu cunoscuți sau rude.

Felicitări pentru zile onomastice precum și anunțuri de căsătorie.

Pentru toate aceste vom face o rubrică specială.

— **ATENȚIUNE!** După cererea generală am prelungit reducerea de **10%** *din prețurile fixe* la toate reioanele până la **1 Febr. 1924.**

Dir. Mag. S. A. V.
3271 **„MISSIR" & Co.**

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistrița, Deva, Huniedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunei ziarului.*

Prof. Camil Negrea și prof. Gh. Leon, am deschis birou de avocatură în asociație Adresa: Piața Ștefan cel Mare 11. etaj. Orele de Consultați. 9—12 a. m. și 3—5 p. m. 3292

Cu adâncă recunoștință mulțămesc tuturor rudeniilor, prietinilor și cunoscuților, în special corpului didactic și Domnului Prefect Solomon Haliță, cari au binevoit a luă parte la înmormântarea scumpei mele soții, precum și acelora, cari prin scris mi-au comunicat participarea la durerea mea, dorindu-mi dela Cel de Sus mângâierea sufletească de care am nevoie.

Ilvamică, la 15 Ianuarie 1924.

Dămian Nechiti
inv. pens.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. Ugr. Juvaere Cluj

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
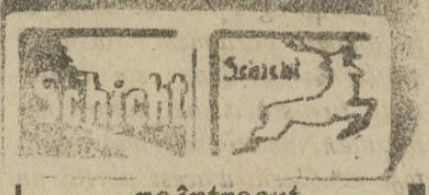
ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-1.

Damele din elită
își procură toaletele numai din salonul de mode
D-na Dr. Fekete
Cluj, Strada Mico 30.
Unde afară de cele mai noauă **modele de seară, originale sosite, toalete** cari se pot vedea se pregătesc modele si după comandă.
Puteți cerceta magazinul fără a fi obligați a cumpărăra.
Telefon: 554. Telefon: 554.

Noul prefect al poliției Cluj

Astăzi la orele 12 a. m. la prefectura poliției locale a sosit mult așteptatul ordin telegrafic, prin care se confirmă numirea ca prefect titular a dlui Ovidiu Grita despre care ziarul nostru a vorbit în repetate rânduri.

O dată cu numirea titularului, mandatul dlui insp. Gl. Bogdan girantul prefecturei expirând, dsa cu toate formele legale a predat gestiunea noului prefect, care sosise încă de eri în localitate.

După primirea gestiunei, dl Grita a chemat în cabinetul său pe toți șefii de comisariate și birouri din prefectură, cărora le-a ținut o scurtă cuvântare și apoi s'a întreținut cu fiecare în parte.

In numerile noastre viitoare vom reveni.

N. I.

Căderea unui avion ungar la noi

O telegramă sosită autorităților centrale arată că între Timișoara și Arad, a căzut un aeroplan unguresc.

In aeroplan se afla aviatorul conducător, ajutorul său și un ziarist, corespondentul ziarului „Az Est" la Constantinopol, unde de altfel mergea aeroplanul.

Aterizarea s'a făcut pe teritorul românesc, din cauza unei pane la motorul avionului.

Atât aparatul căzut cât și pasagerii n'au suferit nimic.

Este mai mult decât probabil că autoritățile românești vor acorda învoirea ca avionul să-și poată continua călătoria la Constatinopol.

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura și de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Guvernele de colaborare

Dl Sever Dan pledează pentru colaborare în momentul când partidul național e mai izolat decât oricând

In „România" de Vineri, dl Sever Dan publică un articol prin care pledează pentru guvernele de colaborare cari singurele ar putea asigura țării o guvernare serioasă și folositoare.

Nu e cazul să combatem cu argumente teza dlui Sever Dan. Trista experiență făcută de guvernul Vaida-Lupu-Mihalache cași de guvernul Averescu-Tache Ionescu vorbește prea puternic împotriva colaborărilor.

Dar partea nostimă în articolul dlui Sever Dan o constitue faptul că pledoaria dsale pentru colaborarea între partide vine tocmai în momentul când partidul național, după toate pertractările duse în cinci ani de activitate politică, se găsește în raporturi de dușmănie cu toate celelalte grupări politice.

In cuvântarea de răspuns la urările făcute de devotați cu prilejul anului nou, însuși dl Iuliu Maniu a recunoscut că partidul național este privit cu dușmănie de toate partidele.

Și acest fapt am ținut să-l subliniem în legătură cu intempestiva propunere de colaborare făcută de dl Sever Dan.

Succesorul lui Lenin

BERLIN. — Din Moscova se anunță că locul lui Lenin în consiliul comisarilor popuralui va fi ocupat în mod provizoriu de Kamenev.

Un comunicat al guvernului rus anunță, cu prilejul morții lui Lenin că congresul panrus al sovietelor care are loc la Moscova, va lua hotărârile necesare pentru continuarea politicei sovietice.

Franța va recunoaște guvernul grec

ATHENA. — Din sursă oficială grecească se anunță că Franța va recunoaște guvernul grec încă în cursul acestei săptămâni.

Probabil că ambasadorul Franței la Atena va fi rechemat.

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd **Cluj, Piața Unirii No. 15.** 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderate.

Conferinţele „Astrei“

Originile puterii militare a Românilor

Conferinţa dlui General Anastasiu

Aseară 25 l. c. dl general Anastasiu, comandantul Corpului VI Teritorial, în faţa unui public ales, a reluat seria conferinţelor „Astrei“, desvoltându-şi interesantul d-sale subiect: „Originele puterii militare a Românilor“. —

D-sa începe prin a afirma că originile oştirei noastre nu se opresc nici la 1870, şi nici la 1859 sau 1830, ci sunt cu mult mai îndepărtate. „In primul loc — a spus d-sa — pentru a putea ajunge la originile organizării armatei noastre, trebue să privim oştirea ca pe un pom plin de fructe, adică dela prezent către trecut, prezentul fiind războiul din urmă, bogat în fructe, pe care le înghite politica pe nemestecate“.

Elementele armatei. Cum a fost organizată armata noastră în trecut

In reorganizarea fiecărei armate sunt două elemente: unul permanent sau activ şi un altul teritorial, constituind masa armatei.

Războiul din urmă este resultatul epocei Regelui Carol şi a ilustrat organizarea armatei dela 1870 încoace. In acest interval de timp avem „vânătorul“, care e în deplină desvoltare şi „roşiorul“, cari-'şi mai păstrează încă existenţa. Ca element teritorial avem încă pe „călăraş“, care merge spre declin şi am avut până la 1891 pe „dorobanţ“, care apune odată cu organizarea dela 1890.

Inaintea acestei epoce avem reorganizarea pe temelii noui din anul 1890, care se bazează pe o mare influenţă rusească, — şi apoi perioada de 7 ani a lui Cuza Vodă, cu influenţa franceză, după care urmează sistemul prusian al lui Carol I.

Nu se poate însă nimic organiza dacă nu există ceva organizat mai înainte, aşa că origina armatei noastre trebue căutată cu mult mai înainte de 1830. De altfel D. Cantemir şi'n urmă Bălcescu, ne dau date precise asupra organizărilor anterioare acestei epoci şi alţi scriitori streini contimporani ai diferitelor războaie petrecute în această parte a Europei, pomenesc de contribuţia adusă de pedestrimea şi călărimea română în acele războaie.

Cronicarul Costin spune că dorobanţii „port armele din tată în fiu“. Gheorghe Bariţiu, în a sa „Istorie a Transilvaniei“ spune că între 1780—1828 exista un strat ostăşesc permanent cu diferite numiri ca: haiduci, panduri, roşi, şalupari şi un alt strat teritorial, dorobanţi, călăraşi, — iar vorbind de puterea guvernială spune: „se circumscrie sfera de activitate în districtele numite ale haiducilor de odinioară colonizaţi în aceste ţinuturi.“

Mergând mai departe în trecutul nostru, vom vedea că Şerban Cantacuzino, după cum ne spune istoricul *Engel*, *„la 1688, reformă şi mări oştirea, urcându-o la 40.000 oameni şi 38 de tunuri mari, plus 4000 de talpaşi şi cazaci, foşti dorobanţi şi rămăşiţele dorobanţilor.“*

Şi aceste rămăşiţe de dorobanţi provin dela Radu Vodă al Munteniei a cărui oştire la 1611 cuprindea: roşi, călăraşi, dorobanţi şi alţi slujitori. Deci Şerban Cantacuzino reorganizează rămăşiţele oştirilor mai vechi, a căror denumire s'a păstrat până în timpurile noastre.

Continuând cercetările mai în urmă vom da peste strălucitele domnii ale lui Mihai Viteazul în Muntenia şi ale lui Petru Rareş, Bogdan şi Ştefan cel Mare în Moldova. Epoca lui Ştefan cel Mare poate fi considerată ca cea mai măreaţă epocă militară a timpului, căci Papa îi adresează următoarele cuvinte:

„Faptele tale contra Turcilor păgâni au adus atâta celebritate numelui tău, încât eşti în gura tuturor“, iar Şincai îl numeşte *„coroana Vitejilor“*. Prinţul D. Contemir ne vorbeşte despre aşezământul ostăşesc al lui Ştefan cel Mare, că era compus din *„Slujitori cu leaţă, pedestrime: Segbani, beşlii, corpul de nemţi; călărime: cozaci, lipcani, fustaşi etc*

Coborându-ne mai adânc în trecut dăm peste domniile lui Vlad Ţepeş şi Vlad Dracul în Muntenia şi ale lui Alexandru cel Bun şi Juga în Moldova. Şi pentru a ilustra această epocă, e deajuns să ne gândim la celebra bătălie dela Marienburg, a cavaleriei Moldave, ceeace e o dovadă de strălucită organizare.

Apoi vom ajunge la epoca lui Mircea cel Bătrân şi a lui Bogdan I în Moldova, cunoscuţi ca cei dintâi organizatori militari a ţărilor române.

Radu Negru când descalecă în Ţara Românească. „află deosebite căpităuaturi pe care le supuse dar le păstră. Aceste Căpităuaturi erau alcătuite din pedestrime sau dorobanţi.

Cu aproape 150 de ani înainte de întemeierea statelor române „atunci când vestitele Cavalerii mongole invadează părţile acestea ale Daciei, în 1240, ele sunt opzite aici de oştiri româneşti „spune D'Ohsson în „Histoire des Mongols“. Şi sunt multe dovezi de acestea, prin care se adevereşte că oşti româneşti au existat înainte încă de data descălecatului fixată de istorici, ceace ne îndreptăţeşte să credem că întemeierea statelor române a avut loc cu mult înainte, întrucât nicăeri şi niciodată o organizaţie militară nu a existat în afara unui stat, deoarece oştirea e primul element politic de afirmare a unui stat. Rămâne ca istoricii să lămurească şi această parte a trecutului nostru.

Din luptele Dacilor cu Romanii, s'a născut necesitatea afirmării elementului român pe aceste locuri, aşa că origina puterii noastre militare trebue căutată tocmai în aceste timpuri îndepărtate, aşa că armata română prezintă o continuitate constantă dealungul veacurilor, născută din nevoia apărării puterii de viaţă şi a formei miliţiei pământeşti.

La Romani sistemul militar era cel obligatoriu, cu excepţia străinilor, după cum a fost şi la noi până în timpurile din urmă.

Toate oştile noastre şi-au păstrat cu sfinţinie numirea şi obiceiurile de luptă ale strămunilor noştri de pe malurile Tibrului, aşa că armata noastră are o tradiţie datorită unei vieţi organice neîntrerupte, continuată până'n timpurile noastre.

„Dacă constitue un titlu de laudă, — spune conferenţiarul — originea noastră romană, un titlu bine meritat de glorie, îl constitue şi originea ostăşească a soldatului român; şi cu unul şi cu altul ne putem mândri.“

Iu jurul impozitelor pe firme

Chestiunea impozitelor pe firme preocupă zilnic ziarele maghiare şi formează încă un permanent motiv de instigaţie.

Cauza nemulţumirii lor o formează ordonanţa ministerială care dispune impunerea firmelor redactate în limbi streine cu câte 8 mii de lei anual.

In faţa executării acestei ordonanţe atât de îmbucurătoare pentru toţi cari dorim românizarea aspectului oraşelor Ardealului românesc, năpădite de străini şi magharizate cu forţa, emisarii partidului maghiar au intrat în acţiune, susţinând nişte teorii tot atât de imposibile, ca şi cele ale „Dreptului maghiar“ şi ale Constituţiei Ungarei.

Şoviniştii cari nu voiau să recunoască în vechea Ungarie nici măcar *existenţa* naţionalităţei române, slovace, sârbe, etc., ci numai cea a ungurilor cu „buze streine“, — astăzi nu vreau să ştie chiar de faptul prevăzut în Constituţie, că România este stat naţional.

Pornind de la premisa că populaţia românească din România ar fi de abia 10 milione de locuitori, dânşii ne consideră ca pe un stat poliglot. Pentru dânşii, în România nu poate fi considerată o limbă ca streină decât dacă nu am avea cetăţeni să o vorbească. Adunitând această teorie maghiară, nici o limbă din lume nu ar putea fi privită ca streină, în România, deoarece, slavă Domnului, avem cetăţeni de aproape orice limbă de pe pământ.

In felul acesta nu numai limba rusească, bulgărească, ţigănească, etc. nu ar fi limbi streine, ci — presupunând cazul că am avea şi cetăţeni de aceast fel — nici limba indiană, chineză şi anamită.

Intrebăm ziarele maghiare, care susţin că este destul a avea minoritari ce vorbesc o anumită limbă, pentru ca aceasta să devină nestrăină pentru statul român, — dacă toate limbile din lume trebuie să le considerăm de nestreine sau dacă nu, — cari sunt cele streine?

*

Câtă nevoie este pentru aplicarea *ad litteram* a ordonanţei ministeriale, ne am convins în cursul călătoriei noastre prin unele oraşe de lângă graniţa ungurească şi din nordul Ardealului cu firme exclusiv ungureşti. Chiar şi când sunt bilingvice, limba noastră este stâlcită şi batjocurită. Intr'adevăr, am văzut la orice colţ de stradă inscripţii de felul următor: *„Magazin de popor“*, *„Croleşte dame“*, *„N. N. tinăr şi fecior“* (în loc de „N. N. junior şi fiul) etc. etc.

Inzădar ziarul „Ujság“ de azi ne ameninţă cu profeţia, că oraşul Cluj, oricât ne-am sbate noi, va rămânea dea pururi maghiar.

Noi ne vom şti îndeplini datoria noastră de români pentru românizarea oraşelor noastre.

Impozitul pe firmele streine trebuie să se impună tuturor firmelor redactate în altă limbă decât cea românească. Ordonanţa ministerială este însăşi aplicarea Constituţiei ţării care prevede cu precisiune, că statul nostru este unul naţional. Iar limba unui stat naţional nu poate fi decât una, — toate celelalte sunt străine, fie ele chiar şi ale aliaţilor noştri.

Scrisori din Arad

Primăria oraşului Arad a înţeles că cel mai bun sistem de a aduce venituri oraşului, pe de o parte, şi pe de alta, pentru a pune la dispoziţia populaţiei oraşului diferite avantagii, este înfiinţarea şi susţinerea diferitelor instituţiuni industriale de utilitate publică.

Printre aceste instituţiuni ţinem să remarcăm: Uzina electrică, uzina de gaz, uzina de ghiaţă şi tramvaiul electric.

Am vizitat aceste uzini şi am constatat lucruri fnadevăr surprinzător de mulţumitoare.

In primul rând, în ceia ce priveşte capacitatea de lucru, şi mai ales capacitatea de producţie a acestor uzini, ea este suficientă pentru a satisface nevoile oraşului şi a populaţiei oraşului Arad. La Arad nu se pomeneşte de întreruperea apei sau a luminei electrice. Acest fapt se datoreşte amplificărei uzinei, înlocuirei maşinelor uzate şi suficienţei materiilor brute.

Primăria oraşului Arad a dat spre conducere aceste uzini unor oameni cari, pe lângă priceperea de care au dat dovadă în conducerea uzinelor, au arătat şi o foarte mare bunăvoinţă faţă de populaţia oraşului, asigurându-i principalele necesităţi: apa şi lumina în condiţii băneşti avantajoase.

In ziua de 1 Iulie 1922, uzinele au luat în administraţie proprie canalul Shone care până atunci fusese în directă administraţie a Primăriei. Prin aceasta s'a ajuns la aceea că Primăria a desfiinţat secţiunea de canalizare care era susţinută cu cheltueli mari pentrucă taxele de canalizaţie erau stabilite după consumaţia de apă şi erau percepute împreună cu taxele de apă.

In urma acestei dispoziţii prin care secţia apaductului, a canalizărei şi cea de gaz au intrat în administraţia comună, uzinele au început să meargă mult mai bine, cheltuelile de administraţie reducându-se foarte mult, conducerea lor asigurându-şi unitatea. Aceleaşi progrese sub toate raporturile se constată, şi la tramvaele electrice care sunt tot ale Primăriei oraşului.

Această desvoltare a mers crescând an cu an la fiecare din aceste uzini.

Anul acesta s'a putut da oraşului mai multă apă, mai mult gaz decât anul trecut, iar în ceia ce priveşte secţia tramvaielor, atât la persoane cât şi la povară mişcarea a crescut.

Situaţia financiară a uzinelor

Din punct de vedere financiar — afară de secţia ghiaţă, unde reducerea producţiei a avut o mare influenţă asupra bilanţului, rezultatul bănesc al acestor instituţii e satisfăcător, în deosebi ţinând seamă că preţurile nu s'a schimbat în timp ce cheltuelile de producţie s'au urcat simţitor. Ca să aducem numai două exemple, amintim, că cheltuelile de personal faţă de anul anterior s'au urcat cu 54.52 la sută (dela 1,634.116.59 lei la 2,532.849.19 lei) iar preţul lemnelor de foc în genere a fost în loc de 1935 lei 3012 lei, deci cu 55.66 la sută mai mult ca în anul anterior.

Suma totală a prolitului uzinelor pe anul 1922 a fost de 46293 49 lei.

Din toate cele de mai sus, se poate constata în mod cu deosebire clar, grija pe care o pune Primăria oraşului nostru în a satisface nevoile locuitorilor. Acest lucru, poate constitui un frumos exemplu pentru unele din primăriile din ţara noastră.

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Anchetele noastre în Ardeal

VIAȚA INDUSTRIALĂ IN ARAD

O vizită la fabricile de vagoane și de locomotive ale soc. „Astra" — Istoricul fabricilor „Astra" — Fabrica de vagoane — Secția de locomotive — Celelalte secții — Capacitatea de lucru și de producție a fabricilor „Astra" — Fabrica, din lipsă de comenzi, este amenințată să-și suspende funcționarea.

In atenția guvernului

Aradul este unul dintre cele mai importante orașe industriale ale Ardealului și poate a întregei țări.

Am întreprins o amănunțită anchetă în acest oraș și am rămas adânc impresionat de intensa mișcare industrială din ele.

Pe teritoriul orașului Arad funcționează mat mult de 50 de fabrici. In articolele ce le începem ne vom ocupa de câteva dintre cele mai importante dintre aceste fabrici, și nu putem să nu începem cu cea mai importantă instituție industrială a Aradului care este renumita fabrică de vagoane și automobiie „ASTRA".

Am vizitat atelier cu atelier această fabrică și, fără nici o exagerare, sub toate raporturile, ea poate rivaliza cu orice uzină din străinătate.

Și mai începem dările noastre de seamă asupra mișcării industriale din Arad, cu fabrica „Astra", pentrucă vrem să aducem cât mai curând la cunoștința guvernului o serie de fapte, cari în interesul superior al economiei naționale, nu mai pot fi lăsate să dăinue, deoarece o dăinuire a lor ar compromite și statul și ar contribui într'o foarte mare măsură la distrugerea uneia dintre cele mai impunătoare și mai utile instituții industriale ale țării întregite.

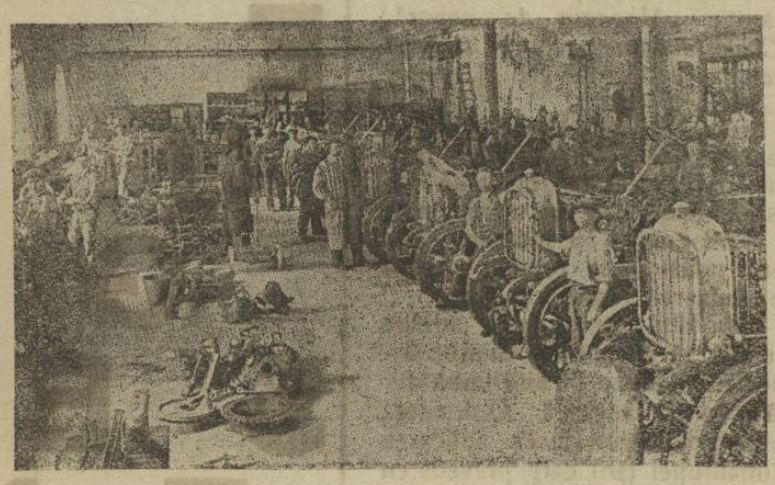

Uzinele „Astra" — Arad — Secția automobilelor.

Istoricul fabricei

Societatea „ASTRA" a rezultat din unirea fabricei „WEITZER" — fabrică de vagoane cu renume mondial — cu fabrica de automobile „MARTA"; ambele din Arad.

Fabrica „Weitzer" și fabrica „Marta" sunt construite una lângă alta; ele ocupă o suprafață de 210,000 m² teren. Afară de construcțiunile existente, cari formează clădirea fabricelor, se mai găsesc în momentul de față în construcție hale noui pentru mărirea diverselor secțiuni.

In fabricele „Astra" sunt utilizați actualmente 2400 lucrători și 160 ingineri și funcționari.

Adăogăm că capacitatea de producție a fabricei este mult mai mare decât cea actuală. Fabrica de vagoane are instalațiuni care i permit să scoată câte $1^1/_2$ *vagon nou construit în fiecare oră de lucru efectiv.* Actualmente toate secțiunile fabricei sunt ocupate numai cu reparațiuni. Credem că după trecerea actualei crize economice se va putea obține comenzi de vagoane de persoane, de lux, vagoane de dormit și restaurante, precum și de vagoane de marfă.

Forța motrice este produsă de două uzine. In ele se află 11 cazane de vapori, reprezentând o suprafață de încălzire de 1400 m², o mașină „Compound" cu vapori, de 1000 H. P., 2 turbine, „Laval", o turbină cu vapori, sistem, „Zoelly" de 660 H. P., 1 motor „Diesel" și un alternator trifasic.

Energia totală, de care dispun fabricele se ridică la 2400 H. P. Energia mecanică este transformată prin ajutorul mai multor generatori puternici în energie electrică, dela care se alimentează grupurile de electro-motoare, ce servesc la punerea în mișcare a întregului utilaj din ambele fabrici.

Atelierele sunt prevăzute cu mașini-unelte moderne, (cu dispozitive pentru evitarea accidentelor). Mumărul lor se ridică la 790.

Un laborator de rezistența materialelor și un laborator de chimie technologică, în care lucrează inginerii specialiști ai fabricei, servesc la facerea diverselor analize și încercări de care este nevoe.

Din ce se compune fabrica de vagoane „Astra" — Secțiunile fabricei

Clădirile fostei fabrici de vagoane „Weitzer" adăpostesc următoarele secțiuni:

1. Secția de locomotive,
2. Secția de cazangerie,
3. Secția podurilor metalice,
4. Secția turnătoriei.

Interprinderea posedă două uzine de energie. Cea mai nouă, a cărei clădire a fost începută în 1914, a fost terminată în 1918.

In uzine se găsește o baterie compusă din 3 cazane, din care 2 au câte 265 m² suprafață de încălzire. Timbrul lor este de 14 Atmosfere. Cazanele sunt construite chiar în fabrică, ele sunt de sistemul Walter & Co. și reprezintă ultimul cuvânt al technicei moderne. Bateria de cazane este prevăzută cu alimentare automată de cărbuni prin elevatoare și convoyer-e, economiser-e, suprafncălzitoare de vapori, grătare rulante, etc.

Secțiunea turnătoriei pesedă două cuptoare pentru fontă, 8 prese hidraulice pentru presat modelele necesare turnătoriei, macarele etectrice etc. Capacitatea cuptoarelor permite turnarea pieselor de fontă până la o greutate de 15.000 kg.

Turnătoria de bronz, ca continuare a secțiunei, servește la turnarea robinetăriei, armaturei, cusineților, etc., necesare reparațiunilor locomotivelor și vagoanelor.

Secția mecanică, cu 337 mașini-unelte a fabricei de vagoane confecționează buloane, piulițe de toate categoriile, strunge te osii și bandaje, într'un cuvânt prelucrează toate piesele necesare fabricațiunei sau reparațiunei de vagoane. Tot din această secțiune fac parte și lăcătușii de precisie, necesari montării pieselor delicate.

Secția prelucrărei mecanice a lemnului, unde se prepară caroseria de lemn a vagoanelor, este instalată cu mașini moderne pentru prelucrarea lemnului.

Secțiunea este prevăzută cu dispozitive de absorbit talajul și rumegătura rezultată din tăierea sau prelucrarea lemnului.

Secțiunea de tapițerie face toate lucrările de această branșă necesare vagoanelor de persoane.

Fabrica posedă reserve imense de material de prima calitate.

Secțiunea cazangeriei. In această hală să construesc și se repară cazanele și cutiile de foc ale locomotivelor, precum și cazane stabile, cisterne etc. Această secțiune e prevăzută cu cele mai moderne instalațiuni, ca aer comprimat, ciocane, macarale electrice de mare putere mașini găuritoare, laminoare, mașini de rânduit marginea etc.

Secțiunea podurilor metalice în care se construesc podurile cele mai complicate, este prevăzută cu instalațiuni moderne pentru acest scop.

In această hală se repară actualmente numai vagoane.

Fabrica de Motoare

Această fabrică are 1200 lucrători pentru maximul de producțiune, ea este instalată pentru construirea de automobile de turism, de lux, camioane, motoare de aviație și industriale mașini unelte precum și alte piese de precisie.

Clădirea cu 2 etaje, în partea dreaptă. la intrare adăpostește birourile Direcțiunei și Administrației fabricei și birourile comerciale, garajul, atelierul pentru prelucrat tabla de zinc, aramă, etc. Alături se găsește hala nouă de montaj, hala atelierului mecanic (strunguri, raboteuze, mașini de frezat) magaziile de materiale, hala veche de montaj, instalație pentru încălzit cu căldură centrală, sala de probat motoarele și helicele.

La stânga intrării principale se găsesc sălile cu dulapurile fiecărui lucrător, lavabouri etc.; în clădire separată, cantina, iar mai departe se găsesc birourile technice de construcții, scularia, hala cu cuptoare de călit, hala de forjă și magazia de materiale.

Intreaga organizație a acestei fabrici, cât și instalația ei, sunt studiate pe bază științifică, în toate detaliile.

Prin ajutorul parcului de mașini unelte de mare precisie, avem posibilitatea să utilizăm cele mai moderne metoade de fabricațiune, fabrica fiind prototip de fabrică modernă. In fabrica de motoare se găsesc în funcțiune 400 mașini unelte.

Hala de montaj a motoarelor. In această hală se montează toate motoarele care sunt construite în fabrică.

Motorul, odată montat, este supus unei probe, cu care ocazie el este frânat cu frână electrică sau hidraulică.

Motoarele construite pentru aviație sunt probate pe un dispozitiv-balançoir, unde în timpul probei se încearcă și forța de tracțiune a helicei.

Sala de control a fabricațiunei.

In această sală, toate piesele, imediat după ce au fost prelucrate, sunt controlate de către specialiști-controlori.

Intr'o instalație de precisie, ca aceea pentru construirea de automobile și motoare și piesele lor de rezervă, orice piesă trebue să se potrivească cu exactitate la locul ei. Parcul de mașini-unelte permite o exactitate 1/100 m/m.

Prin ajutorul dispozitivelor de precisie, cu care sunt prevăzuți controlorii, fiecare piesă este examinată în parte și asupra exactității.

Laboratorul de rezistența materialelor și de chimie technologică servește la examinarea și facerea probelor de rezistența materialelor necesare fabricațiunii.

Nevoile fabricilor „Astra"

Din cele expuse în această descriere sumară a Uzinelor „Astra" din Arad, se poate vedea ce proporții enorme a dat societatea „Astra" acestei instituții industriale; ce sacrificii s'a făcut pentru a îmbogăți țara cu o asemenea uzină, și, mai ales, se poate vedea ce posibilități de propășire a vieței noastre economice ar fi oferit această instituție dacă n'ar fi fost așa de neglijată de toate guvernele de până astăzi. Vom ilustra această afirmație cu câteva relatări.

*

Se știe că una din cele ma importante probleme economice care s'a pus imediat după unire în interesul superior al propășirei țărei pe toate tărâmurile a fost refacerea căilor ferate.

Toate guvernelele și-au dat seama că normalizarea vieței noastre economice depinde în cea mai largă măsură de normalizarea transporturilor, fie de mărfuri, fie de călători. In acest scop s'au cheltuit până acum zeci de miliarde.

Ei bine, societatea „Astra" a luat ființă și a făcut neasemănat de mari sacrificii de toate felurile, construind fabricile de vagoane „Astra" dela Arad tocmai cu scopul de a ajuta statul la refacerea căilor ferate, prin urmare la normalizarea vieței noastre economice.

Societatea „Astra" încă din primele luni ale existenței ei s'a aprovizionat cu mașini, lemne de construcție, instalații moderne, lucrători specialiști, și tot felul de materiale prime, sacrificând zeci de milioane, în speranța — care pentru toată lumea era o certitudine — că statul va face comenzile de vagoane necesare la aceste fabrici, mai ales că condițiunile de plată oferite de „Astra" erau mult mai avantajoase decât ofertele din străinătate.

Realitatea însă a fost cu totul alta.

Toate guvernele de până azi au neglijat această instituție și cu toate că fabrica „Astra" lucra în condițiuni technice superioare și cu prețuri mult mai avantajoase decât ori care altă fabrică

Uzinele „Astra" — Arad — Parcul de vagoane

din străinătate, toate comenzile mari de vagoane și de locomotive necesare CFR. s'au făcut în străinătate. Mai mult decât atât, datorită relei voințe a conducătorilor CFR. multe din aceste comenzi au fost încredințate altor fabrici mici care nu prezentau nici o garanție că comenzile vor fi executate conștiincios. Aceasta pentru că uzinele lor nu aveau instalații moderne.

Ținem să atragem atenția guvernului actual, care întotdeauna a încurajat industria națională, că datorită acestei situații inexplicabile, mai bine de jumătate din atelierele uzinelor, „Astra" nu funcționează, neavând comenzi, și că această Uzină este amenințată să-și suspende complect funcționarea dacă statul nu i va veni în ajutor, făcându-i comenzi mai mari și mai multe de vagoane și locomotive.

Să nu se uite că făcându-se comenzile uzinelor „Astra", pe lângă executarea lor care nu poate fi decât superioară, statul ar face enorme economii prin faptul că „Astra" este aprovizionată cu cantități enorme de materii prime încă din 1919 și prin urmare cu prețuri mult mai mici.

Altfel fabrica se va închide, peste două mii de lucrători vor rămânea pe drumuri, iar statul va trebui să suporte prețurile fantastice cu care sunt executate comenzile lui de vagoane de către fabricile din străinătate.

Alfio P.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Ausosit la magazinul
M. Neumann
Raglane
Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Scrisori din Turda

Mişcarea economică din Turda în anul 1923

Am publicat în Nr. nostru de ieri, o interesantă corespondenţă, cuprinzând date şi amănunte asupra activităţii culturale desfăşurată în Turda în cursul anului 1923. Complectăm astăzi articolul cu rândurile de mai jos, care vor da cititorilor noştri un succint tablou al mişcărei economice pe anul trecut din acest oraş.

Mai puţin îmbucurător este progresul economic realizat de elementul românesc în acest oraş înstreinat.

Pentru ca evidenţa să fie mai desăvârşită, am cules datele statistice pe cinci ani în urmă, adică dela venirea stăpânirei româneşti. In vremile de răsboiu, românismul era reprezentat pe teren financiar bancar prin:

„Banca Arieşeană“ şi filiala băncii „Lumina“ din Sibiu.

Faţă de acestea, neromânii aveau două institute financiare.

După unire, schimbarea s'a făcut în desavantajul românilor. Filiala „Lumina“ a fost desfiinţată, iar „Arieşana“ prin fuziunea cu „Banca Centrală“ a fost redusă la rolul de sucursală.

In acelaş timp, neromânii şi-au menţinut cele două bănci independente, sporindu-le cu sucursala băncii „Erdélyi Bank“ din Cluj.

Pe terenul cooperatist avem după unire „Cooperativa meseriaşilor români“ care luptă din greu cu lipsa de capital şi cu indiferentismul membrilor ei. Federala cooperativelor săteşti „Cheia Turzii“ în urma unor operaţii nereuşite a sistat orice activitate.

Pe terenul comerţului, până la unire am avut în Turda 4 comercianţi români: Librăria poporală, Iuliu Hossu, Emil Petricaş şi Drogheria Murgău.

In cei cinci ani dela unire încoace s'au adăugat prăvăliile: Iosif Ilea, Cooperativa meseriaşilor, Ioan Dăncilă, Ana Todea, prăvălia de făină a Băncei Centrale şi prăvălia fabricei de sticlă.

Faţă de acest foarte modest spor s'au inaugurat 27 prăvălii ungureşti şi 24 evreeşti. In procente evreii au sporit cu de ori şi ungurii cu de 4 ori şi jumătate mai mult ca românii.

Dintre industriaşii români şi-au deschis prăvălii pe linia principală de comerţ: Nicolae Bota măcelar, Pompeiu Pop pantofar, Tacuescu pantofar.

Ca o caracteristică a politicei naţionale greşite, este faptul că în anul 1923 dintre 13 brevete de cârciume, restaurane, bodegi, 6 s'au dat la unguri, 5 la evrei şi numai 2 la români.

Industria mare era reprezentată până în 1918 prin următoarele întreprinderi exclusiv neromâneşti: Fabrica de sodă Solvay, fabrica de bere, fabrica de gips, fabrica de var şi fabrica de mobile.

Din acestea, singură fabrica de ciment s'a naţionalizat trecând din stăpânirea unor ovrei unguri în mâna unor ovrei franco-români.

Dela 1918 încoace s'au întemeiat în Turda următoarele întreprinderi mari: Fabrica de sticlă, cu capital românesc, fabrica de piele, cu capital în mare parte evreesc, fabrica de parchet cu capital românesc disparent, fabrica de ciocolată cu capital neromânesc, fabrica de ceramică cu capital neromânesc, o a doua fabrică de piele cu capital maghiaro-evreesc, fabrica de produse chimice cu capital în majoritate strein.

Faţă de aceste forţe economice redutabile neromâneşti, trebuie să înregistrăm cu bucurie şi cu profundă încredere în viitor, trei aşezăminte economice, a căror temelie s'a pus în 1923. Două din aceste anume: şcoala de arte şi meserii şi căminul ucenicilor, sunt chemate să furnizeze în anii ce vin cetele de muncitori instruiţi şi meseriaşi destoinici, meniţi să cucerească şi să romanizeze industria acestui oraş azi înstreinată. Al treilea aşezământ este modesta tipografie românească „Arieşul“, care a reuşit deja în anul acesta să desrobească economiceşte scrisul şi gândirea românească şi să servească drept temelie solidă unui organ de publicitate românesc, care să propage ideile generoase ale iubirei de patrie, de neam şi de legea strămoşească.

Coresp.

Repertoriul Teatrului Naţional

Duminică 27 Ianuarie 1924 „Heidelbergul de altădată“

Marţi 29 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima oară „Inşir-te mărgărite“ poem feeric în 4 acte de Victor Ettimiu. In rolurile principale apar Dnii I. Stănescu-Papa, N. Neamtzu-Ottonel, Şt. Braborescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Mişu Ştefănescu, N. Dumitriu, Dem. Psata Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. şi Dnele Ecat. Stanescu, Virginia Cronvalg, A. Medianu, Sylvia Jipescu etc. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu.

Joi 31 Ianuarie 1924 „Inşir-te mărgărite“

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum“. 3226.

Casă de vândut

cu 60 cameri, pivniţă mare, mai multe bucătării şi baie, situată în centru.

3282

Condiţiunile se vor comunica: Piaţa Unirii 26, etaj, la advocatul dr. Desideriu Schilling.

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Duminecă, 27 Ianuarie

Desfrâul

Grandioasă dramă socială în 5 acte, după romanul marelui scriitor EUGENE SUE. Interpreţii principali: FRANCESCA BERTINI, LIVIO PAVANEL şi GUIDO TRENTO.

Cinema Urania

Duminecă, 27 Ianuarie

Repriză aşteptată!

Casa misterului

Amicul trădător. Seria I.

Grandioasă dramă socială în 4 serii 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE şi artiştii cei mai buni al Parisului.

Cinema Apollo

Duminecă, 27 Ianuarie

Vasul fantom Seria I.

Escitantă dramă de aventuri în 2 serii şi 16 acte. Povestea „Olandezului rătăcitor“ pe ecran. Film nemai pomenit de interesant.

ASTRA

PRIMA FABRICĂ ROMÂNEASCĂ DE RUM, COGNAC ŞI LICHERURI

3255

CLUJ, CALEA VICTORIEI 41.

De vânzare

case, ville, moşii complect aranjate, fabrici, locuri de fabrici, diferite prăvălii, hoteluri elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581

Coloman Dunky,

Cluj, Piaţa Unirii Nr. 10.

Locuri de căsi

de vândut apte şi pentru stabilimente industriale 3282

în apropierea fabricei de piele Renner, mai departe în Strada Pietroasa.

Condiţiunile se vor comunica: P. Unirii 26. etaj, la advocatul dr. Desideriu Schilling.

ATENTIUNE!

DIRECTIA MAGAZINULUI

„RENAISSANCE“

Calea Reg. Ferdinand 15 aduce la cunostiinta Onor. sale Clientela.

3240 Lloyd

Că face inca

10%

până la 1. Februarie 1924.

Presa maghiara

Lenin şi Macdonald

„In ziua — scrie „Keleti Ujság — în care Lenin, cel mai puternic stăpân al Rusiei, zace pe catafalc, Macdonald a intrat în palatul preşedinţiei de miniştri al marei împărăţii britanice. Metodele lui Lenin şi ale lui Macdonald sunt tot ce poate fi mai deosebit. Faţă de mijloacele pacinice ale celui din urmă, Lenin credea că numai prin mijloacele revoluţionare şi dictatoriale se poate ajunge la o concepţie superioară a statului; el însă n'a putut ajunge decât până la rezultatul convingerii ţăranului rus, că tronul ţarului este îi acum ocupat.“

„D. Anghelescu va fi măturat de vânt!...“

Ziarul „Ellenzék“ simţindu-se în preajma legiuirii noauei reforme a învăţământului, cu tactica şi bunul simţ ce l'au caracterizat întotdeauna, crede de cuviinţă să insulte, să împroaşte cu noroi şi să ţipe ca şi cum ar fi sosit ziua apocalipsului.

Nu-i convine, că atunci când noi spunem „Apusul“, ne gândim în primul rând la Franţa şi ne recomandă pilda adevăratului Apus, deci a Germaniei.

„Principiile reformei sunt greşite — scrie „Ellenzék“; — îi lipseşte atât fundamentul material, cât şi cel spiritual. Nu va fi de durată lungă.

Acel vânt, care va mătura de pe scaunul ministerial pe ministrul Anghelescu, îi va izbi de pământ şi opera. Reclădirea va fi grea, deoarece va trebui prealabil să se cureţe două dărâmături, Aceia cauzată de dragul noului sistem, apoi, ruinele sistemului.“

Elucubraţiile ziarului şovinist, or fi ele pe placul celor de la conducerea partidului maghiar, dar din partea noastră ele nu merită un comentariu.

Ne mărginim a asigura acea populaţie maghiară, cere nu ne poartă gânduri rele şi care a renunţat definitiv la nebunia speranţei în „salvatorul Horthy“, — că reforma ce se pregăteşte la Bucureşti nu este îndreptată contra magharimei, şi nu va nemulţumi pe ungurii sinceri doritori de a convieţui în această ţară în cadrele legilor şi a îndatoririlor de cetăţeni loiali.

„Ordonanţa enigmatică“

Astfel numeşte ziarul „Ellenzék“ ordonanţa ministerială care obligă personalul ceferist să întrebuinţeze în serviciu limba românească.

Aresţui ziar nu-i vine să creadă că ministrul comunicaţiilor ar fi putut avea curajul să impună vorba românească slujbaşilor statului unei românesc.

Desigur, în primii ani de după unire, „Ellenzék“ a fost obicinuit cu alte stări de lucruri. Personalul ceferist, nu ştia, sau nou voia să vorbească nimic în limba statului, care'l plătea.

Cine avea ideea barocă de a se adresa pe româneşte unor asemenea cerberi ai vechii Ungarii, era în aşa fel împroşcat cu un **Nem tudom!!**, de îi trecea poftа de a mai lungi vorba. Recunoaştem, că subt guvernul Vaida şi Averescu la Cfr. domnea într'adevăr ceva din nefalsificatul „spirit maghiar“, dar trebue să înţeleagă şi „Ellenzék“, că în „împrejurările schimbate“ de az şi Statul nostru are cerinţele sale de ordin naţional.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, &&&

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Reclama este sufletul comertului

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Galoşii şi Soşonii sunt cei mai buni **Wimpassing** 2879

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Fabrica de articole de metal şi tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poştei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină şi alifii, deasemenea căni pentru petrol şi uleiuri şi tesale.**

„OLIMPIA” BODEGA SI RESTAURANT Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

3291 **Serveşte la ori ce oră mâncări calde şi reci.** Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, preţuri convenabile se dau şi abonamente lumare.

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna.

Nr. 719—924.

Concurs.

Pentru aprovizionarea oficiilor judenţene cu lcmne de foc în anul 1924, escriu concurs cu termenul de 10 Februarie 1924.

Doritorii de a furniza aceste lemne cari în total vor fi 40—50 vagoane, sunt invitaţi a-şi inainta ofertele sigilate şi prevăzute cu un vadiu de 30,000 Lei în numerar sau în hârtii de valoare de stat până la termenul de sus subscrisului subprefect.

Ofertele nesigilate, fără vadiul cerut sau înaintate după termenul fixat, nu se vor lua în considerare.

Ofertele se vor deschide în prezenţa unei Comisiuni şi antreprenorul a cărui ofertă va fi primită, va avea imediat de a începe furnizarea în cuantumuri cum se vor aviza din partea administratorului palatului judetean.

3290 Subprefect: GHETIE.

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

„GANZ”

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

Industria Laptelui

DIN BANAT S. P. A.

TIMIŞOARA

Fabrica Str. 3 August 24.

2944

Ce mai modernă şi mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana”

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic. 33

METALLUM

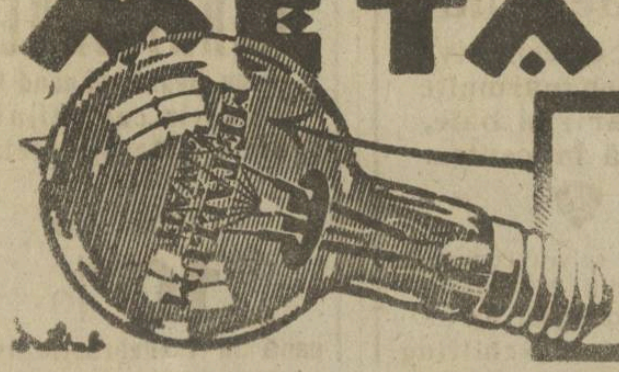

Cel mai bun bec!

RUBRICA SPECIALA

Cereri şi căutări de posturi

CAUT POST la ori-ce instituţie de stat sau particulară, unde pot lucra numai după masă înte orele 3—6. Adresa la ziar subt „Tânăr titrat“.

CORESPONDENŢE

VIORICA SIBIU. Răspunde-mi urgent ce faci. Sunt neliniştit. J. D. Cluj

OPERA CLUJ. Ajunsă bine. Părinţii sănătosi. Cuvântul mi-l ţiu. In Februarie revedere Mimi.

CĂSĂTORII

DOMN TÂNĂR, profesie liberă venit lunar 15.000 lei doreşte căsătorie cu doamnă sau Domnisoară până la 30 ani. A se adresa la ziar subt „Liber profesionist“.

DOAMNĂ 40 ANI funcţionară fizic plăcut venit 60.000 lei anual doreşte căsatorie cu domn vârstă echivalentă şi de preferinţă funcţionar privat. Adresa „Medy“ post-restant.

DE VÂNZARE

DE VÂNZARE un pianin. Se poate vedea în magazinul de piane Triska, Cluj strada Şaguna Nr. 14. Telefon 419.

Singura marca veritabila este **DIANA Franzbrantwein.** **Să observam marca DIANA.**

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272

GARDI & Co.

Specialist pentru fotografarea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.

CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Haine pentru bal vopseşte în toate culorile şi curaţă CZINK.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
30 IAN 924
CLUJ 9 JAN 924 1

Anul IV. Nr. 997 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Marți 29 Ianuarie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ I. 1537

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 552
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

„OPERA" LUI LENIN

Credem că nu sântem singurii cari am rămas uimiți când am văzut că aproape toate ziarele noastre, scriind despre Lenin, au vorbit despre „opera" lui ca despre ceva care ar covârși puterea de judecată a vremurilor de azi. Luându se la întrecere în a da cetitorilor cât mai multe amănunte biografice, ele s'au oprit brusc în fața „operei" a cărei apreciere au lăsat-o pe seama viitorului. Când și când, s'a vorbit și despre „greșelile" dictatorului, dar s'a vorbit cu atâta esitare și cu atâta îndulgență în cât cetitorii au putut foarte ușor să rămâie cu impresia că ne găsim în fața unui geniu asupra operei căruia nu sântem încă vrednici să ne rostim.

Noi îndrăsnim însă să spunem că nimic din ceia ce a făcut Lenin nu depășește puterea de judecată a presentului. Căci dacă e să judecăm valoarea unei revoluții după imensitatea dezastrelor lăsate în urma ei, atunci trebuie să recunoaștem că un cutremur de pământ poate oricând să întunece opera revoluționară săvârșită de Lenin. Credeți oare că pentru a distruge e nevoie să pornești neapărat dela ideologia lui Karl Marx? Dar în câteva minute, cutremurul din Japonia a îndeplinit exact aceiași operă revoluționară pe care a îndeplinit-o Lenin, fără ca pentru aceasta să pretindă și recunoștința omenirei. De ce adică deslănțuirea puterilor elementare să fie socotită ca o calamitate, iar ceia ce a făcut Lenin să fie socotit ca o binefacere?

A, știm: Lenin a „experimentat" o ideie. Fanatic adept al lui Marx, el a vrut să coboare marxismul din domeniul ideologiei în lumea realităților, încercând astfel o experiență ale cărei rezultate rămân să fie utilisate ca material de studiu de către cei cari se ocupă cu științele sociale. Dar era oare nevoie de o experiență pentru a încerca valoarea ideilor marxiste? Marx a scris acum șeaizeci de ani, și dela moartea lui s'au produs o sumă de fapte și evenimente care ele singure erau suficiente pentru a convinge pe orice cugetător că teoriile marxiste nu pot fi acceptate ca literă de evanghelie. De atunci încoace, am asistat la noui etape ale evoluției industriale și am căpătat elemente de apreciere asupra capitalismului pe care întemeietorul socialismului german n'a putut să le aibe pe vremea când a conceput „Capitalul". Cine cunoaște cât de puțin literatura socialistă, știe ce largă libertate de interpretare a ideilor marxiste își luaseră și cei mai fanatici adepți ai marxismului.

Și atunci, ce putem spune despre omul care, ieșind din biblioteci, s'a apucat să experimenteze o teorie care se dovedise că nu poate rezista nu numai în fața raționamentului pur, dar nici în fața nouilor realități economice care toate au venit să desmintă categoric prevederile și profețiile marxiste? De sigur că omul acela n'a putut fi de cât sau un nebun sau un șarlatan. In niciun caz însă un geniu asupra căruia prezentul n'ar avea încă dreptul să se pronunțe. Oameni, ca Lenin, au fost după răsboi pe toate drumurile. Un guvern mai slab, și din oricare Moscovici al nostru putea să iese un experimentator de doctrine sociale tot așa de perfect ca și Lenin.

De aceia vom spune încăodată: Nu ne putem închina nici în fața omului, nici în fața operei. Omul îl găsești pe toate cărările, iar „opera" ni-o poate da orice deslănțuire oarbă a puterilor elementare.

Activitatea Consiliului Dirigent

„Patria" se încăpățînează a nu răspunde

In chestiunea ridicată de d. Prie cu privire la activitatea fostului Consiliu Dirigent, oficiosul clujan al partidului național s'a grăbit să ne desmintă pe noi și să ne arunce nouă acuzația de calomniatori. In două rânduri am întrebat „Patria" de ce nu desminte pe d. Prie, căci d. Prie a dovedit că bursele studenților ardeleni au fost deturnate de către președinția Consiliului Dirigent, și tot d. Prie a făcut afirmația că gestiunea Consiliului Dirigent a fost pecetluită pe cinci ani la dorința expresă a dlui Iuliu Maniu, — și până acum „Patria" nu consimte să dea niciun răspuns.

Care să fie cauza acestui mutism subit? Ignorează oare „Patria" până într'atât pe d. Prie, încât preferă să lase să planeze asupra partidului național toate acuzațiunile aduse de fostul secretar general al resortului instrucțiunei? Sau cuprinsă pe neașteptate de simpatie pentru d. Prie, vrea să menajeze pe d. Prie de neplăcerile unei desmințiri categorice?

Oricari ar fi scrupulele „Patriei" repetăm întrebarea:

Este adevărat că suma de 44.000 lei destinată a plăti bursele studenților ardeleni la căminul studențesc din București, a fost întrebuințată de către președinția Consiliului Dirigent, fără a se putea controla modul de întrebuințare al banilor?

Este adevărat că gestiunea președinției Consiliului Dirigent a fost predată Comisiei de unificare cu condiția de a nu fi de nimeni cercetată timp de cinci ani, fapt pentru care nu s'a putut urmări destinația dată sumei de 44.000 lei, ruptă dela gura studenților ardeleni din București?

Partidul național trebuie să răspundă precis și cu fapte la aceste două întrebări.

Prințul Carol la Milan

Milan. — Principele moștenitor al României a sosit aci venind din Turin. El a vizitat stabilimentele Caproni, asistând la diferite experiențe de aviație.

Dovedirea unei tradări

Dl Const. T. Diamandi. ministru plenipotențiar, reprezentantul României la Petrograd în timpul războiului și delegat al țării aproape în toate conferințele internaționale post-belice, publică în „Viitorul" o scrisoare la care adâugă textul faimosului memoriu remis de dl C. Stere generalului Ludendorff, în Martie 1917.

Această scrisoare a dlui Const. Diamandi a fost provocată de un articol al dlui Stere, publicat în revista sa „Viața Românească", articol prin care se osândește politica românească din timpul războiului și se aduc unele învinuiri dlui Diamandi.

După ce spulberă cu date și argumente precise aserțiunile cuprinse în articolul dlui Stere, dl Diamandi publică un capitol din memoriul înaintat de dl G. Stere generalului Ludendorff în Martie 1917.

Despre existența și cuprinsul acestui memoriu, s'a știut și s'a vorbit la noi, însă în mod vag. S'a spus că în esență el constitula un fel de închinare a țării la Puterile Centrale.

Datorită dlui Diamandi ne-a fost dat să cunoaștem o parte din textul acestui memoriu. Am citit, reprodus în scrisoarea dlui Diamandi, capitolul desigur cel mai dureros din acest memoriu. L'am citit cu o revoltă pe care socotim că o vor împărtăși toți câți simt românește.

Dl Stere propune României unirea cu Austra-Ungaria sub sceptrul casei de Habsburg. Dsa arată și mijloacele prin care s'ar putea realiza acest plan: câștigarea unei victorii după care Rușii fiind izgoniți din Moldova, iar armata română înfrântă, să se institue un guvern provizoriu cu menirea să proclame detronarea actualei Dinastii și alegerea celei noi. Țara afirmă dl Stere, ar putea fi câștigată pentru acest gând prin realizarea reformei agrare în ce privește orașele.

Iată planul pe care dl Stere îl rumega și pe care îl propunea unui inamic care se dovedise atât de crud cu noi. Și această propunere se făcea în clipe când, sfâșiată de dureri, o națiune întreagă strânsă în jurul Regelui țării ducea cu disperare lupta pentru idealul național.

Ce renunțare mai odioasă la mândria, la demnitatea și la sentimentul național, ce crimă mai nelegiuită împotriva aspirațiilor unui neam, decât această rușinoasă propunere!

Și totuș, omul acesta care poartă pe umerii săi greutatea unui păcat atât de mare, în loc să se căiască și să se închidă în tăcere peniru a se face uitat, îndrăznește să vorbească în numele țării și încearcă să joace încă un rol în politică.

Dar țara a dat o sentință definitivă și ea nu va îngădui reabilitarea acelora cari, ca dl Stere, s'au eliminat prin faptele lor din mijlocul națiunei.

In jurul reformei învățământului școlar

De vorbă cu dl inspector general al învățământului din Ardeal, Al. Pteancu

Folosindu-ne de prezența la Cluj a domnului inspector general al învățământului din Ardeal, Alexandu Pteancu, am ținut să'i întrebăm asupra impresiilor dsale referitoare la lucrările proectului de lege al învățământului, la care dsa a luat o parte din cele mai active. Iată ce ne-a spus dsa.

Ce legi s'au alcătuit

„Pentru ducerea la îndeplinire a lucrărilor au fost alese 5 comisiuni însărcinate să elaboreze următoarele 5 legi:

1. Legea pentru organizarea ministerului central și descentralizarea administrativă școlară.
2. Legea învățământului primar și normal primar.
3. Legea învățământului secundar.
4. Legea învățământului profesional.
5. Legea învățământului particular.

*

Toate aceste cinci comisiuni și-au terminat lucrările și proectele de lege sunt gata.

Reforma învățământului

Reforma învățământului este una din cele mai importante din toate reformele dela unire încoace. Scopul este de a se organiza învățământul pe baze mai moderne, ca viitoarele generații să'și poată câștiga în școală — potrivit treptelor sociale ce vreau să le ocupe — cultura generală și profesională necesară pentru cetățenii unei țări moderne.

Pentru o alcătuire cât mai potrivită a legilor, ne-a fost de mare ajutor studierea legislației marei noastre aliate Franța.

Ar fi însă o mare greșală să se creadă că proectul de lege ar fi o simplă imitație a legii franceze.

Ar fi o presupunere absurdă chiar și din punctul de vedere al nepotrivirii între situația internă a Franței, și cea a noastră.

Proectul de lege este o emanație isvorâtă din necesitățile specifice ale neamului românesc, constatate și formulate în baza unei experiențe de cinci ani a specialiștilor în ale învățământului. Rezultatele la care s'a ajuns după o experinență ce durează dela Unire încoace, au fost mai bune indicii pentru acești specialiști, decât pilda oricărei legi streine.

Dispozițiile privitoare la chestiunea noastră minoritară atât de deosebită de a celorlalte țări, pornesc din aceiași situație internă specifică a țărei noastre.

Situația școlilor minoritare. O declarație a dlui ministru dr Anghelescu

Cu prilejul consfătuirilor la care au fost învitați capii bisericilor minoritare, dl ministru Anghelescu a redus la nimic toate presupunerile tendențioase ale unor ziare ungurești. D-să a declarat formal, că:

„Statul român nu are nici intenția nici interesul să desnaționalizeze pe minoritari".

Din categoricul răspuns al domnului ministru, ungurii noștri trebue să înțeleagă, că românii din această țară nu sunt în situația ungurilor din vechea Ungarie, în minoritate chiar și în propria lor țară.

Elementul românesc formează o majoritate absolută, deoarece din 17 milioane de locuitori, cel puțin 14 milioane sunt români iar restul de 3 milioane minoritari răsleți nu constitue nici o primejdie pentru statul român. Noi vom avea toată solicitudinea față de ei, dacă își vor îndeplini datoriile cetățenești și nu avem nici o nevoie să le aplicăm mijloacele brutale ale Budapestei. Dacă vreau deci să trăiască în mijlocul neamului nostru, să'și dea seamă ce conduită trebue să aibă într'un stat atât de tolerant.

„Noi nu vrem — a mai spus dl ministru — să împiedecăm desvoltarea minoritărilor. Sub condiția că se vor conforma legilor și vor fi loiali, statul român le asigură o deplină libertate a limbei, culturei și a cultului lor bisericesc".

Cuvintele înțelepte ale domnului ministru — închee dl inspector Pteancu — sunt însăși baza și principiul ce stă la temelia tuturor dispozițiilor ce privesc pe minoritari ale proectului de lege.

Reforma învățământului este una din alcătuirile cele mai fericite: s'au asigurat atât interesele statului și ale elementului românesc, cât — și în concordanță cu acestea — cele juste ale minoritarilor.

Italia și deprecierea francului

ROMA. — „Tribuna", „Giornale d'Italia" și alte ziare publică articole scrise de cei mai de seamă economiști italieni prin care se apreciază măsurile destinate să remedieze criza francului.

Dl Luzzati, fost președinte de Consiliu, a cărui competință în materie financiară este cunoscută, recunoaște valoarea și oportunitatea programului financiar al dlui Poincaré. Marele economist arată că patrionismul Franței va ști să facă față acestui nou verdun financiar. Toți ceilalți economiști sunt de acord să recunoască că „oricare guvern francez ar fi la putere ar avea obligația să adopte măsurile financiare proiectate".

Inițiativa privată în asistența socială

Opera dlor doctori M. Matias și I. Buia — Sanatoriul „Park"

In toate ramurile de activitate inițiativa privată a jucat și va juca totdeauna un rol covârșitor de important. Este deajuns să amintim aici, pentru a ilustra afirmația de mai sus, avântul pe care l'a luat în ultimii doi ani, în special în vechiul regat, construirea de școli primare — și aceasta datorită exclusiv inițiativei particulare provocată de apelul dlui ministru dr Anghelescu.

Se știe că în ultimii doi ani s'au construit mai multe școli primare în vechiul regat — decât în ultimii 50 de ani.

In Cluj, în iarna anului trecut, din inițiativa dlui dr Mátyás Mátyás și a dlui dr Buia, a luat ființă un mare sanatoriu.

Asupra acestei importante instituții de asistență socială vom vorbi în articolul de față.

Sanatoriul „Park" din Cluj, căci despre el este vorba, este așezat chiar în imediata apropiere a parcului orașului, într'un loc unde condițiile higienice sunt mai bune decât în ori care altă parte a orașului. Plantațiile de brad cari înconjură sanatoriul, și arborii bătrâni din parc, ozonifică atmosfera și acest lucru constitue un mare avantaj pentru bolnavi.

Sanatoriul în general este o instalație dintre cele mai moderne. Este o clinică complectă. In această clinică particulară se primesc în tratament tot felul de bolnavi, afară de cei cu boli contagioase și se execută în condiții cu totul superioare operații de orice natură.

Sanatoriul cuprinde: Un mare și complect laborator Roengten, sub conducerea cunoscutului medic Fest, un important laborator de bacteorologie, unde se face în condiții admirabile reacția Wasserman, laborator pus sub conducerea dnei dr Elisabeta Eliean; un laborator chimic condus de dl dr Fileu; un laborator de ortopedie, sub conducerea dlui dr Veinberger, și o admirabilă sală amenajată pentru operații de orice natură cu aparatele și instrumentele cele mai moderne.

Sanatoriul este compus din două mari pavilioane legate printr'un fel de podiu deasupra căruia este instalată o admirabilă terasă pentru băi de soare.

Sanatoriul are 150 de paturi distribuite în secțiuni și împărțite în trei clase după starea materială a bolnavilor. Actualmente, senatoriul are 68 de bolnavi interni, iar în fie care zi este vizitat de peste 30 de pacienți.

In ceia ce privește tariful pe care îl plătesc pacienții interni, acesta este foarte redus și anume: o cameră Cl. I. costă 250 lei pe zi; cl. II. 150 lei pe zi și cl. III. 100 lei.

Pentru aceste sume se dă bolnavilor casă, masă suficientă, încălzit și îngrijirile necesare.

Ori care medic din Cluj își poate plasa bolnavii spre tratament în acest sanatoriu.

Am stat de vorbă cu câțiva bolnavi dela diferitele clase și cu toții nu mai găseau cuvinte să și manifeste admirația față de modul cum sunt îngrijiți. Dăm acest sanatoriu ca exemplu tuturor acelora ce vor voi să imite inițiativa dlor dri Matias și Buia și îl recomandăm cu toată căldura publicului.

Știri din Sălaj

— **Sfințire de clopote.** In fruntașa comună Supurul de jos a avut loc sfințirea clopotelor nouei biserici. La această solemnitate a participat Episcopul Orăzii-Mari Dr. Frențiu. Sătenii din multe comune apropiate au luat parte cu toții. P. S. S. Episcopul și însoțitorilor li s'a oferit o masă îmbelșugată în casele dlui Petru Cupcea.

— **O inițiativă laudabilă.** Pentru a complecta materialul didactic necesar, harnicul învățător din comuna Socaciu, n'a așteptat bani dela stat, ci a organizat o frumoasă serbare școlară cu diferite producțiuni. S'a încasat o sumă bunicică care a permis dascălului să procure cele necesare școalei, iar pentru poporeni serbarea a fost un moment de desfătare sufletească.

— **Înghețată de frig.** Din cauza gerului ce bântuie la noi, în noaptea de 20 Ianuarie a fost găsită înghețată o femee la capătul viilor Socaciu. Identitatea încă nu i s'a stabilit.

Coresp.

CUPON
Pentru cititorii ziarului „Infrățirea"
27 Ian. 1924.
Publicație gratuită!

Incorporarea contingentului 1924

Când și unde trebue să se prezinte acești tineri pentru încorporare

Autoritățile militare superioare, au luat dispoziții ca toți tinerii contingentului 1924 (recrutați anul trecut) să fie încorporați în acest an, până la 1 Februarie inclusiv afară însă de acea categorie de tineri cari au fost recrutați pentru călărașii cu schimbul, carl se vor prezenta la 1 Martie.

In consecință s'au dat instrucțiunile necesare, tuturor comandamentelor teritoriale, cercuri de recrutare, etc.

Cercul de recrutare local, în baza ordinelor primite, s'a și adresat biroului militar de pe lângă primărie, care a și dat o ordonanță în acest sens.

In această ordonanță să pune în vedere celor interesați ca la data respectivă să se prezinte numai la cercul de recrutare (Calea Dorobanților) de unde vor fi trimiși corpurilor unde a fost repartizați. Tot o dată, mai atrage atenția acestor tineri că la prezentare să fie bine îmbrăcați și încălțați, pentru iarnă, spre a nu fi expuși să sufere de frig până la ajungerea lor la corpuri. — unde atât îmbrăcămintea cât și încălțămintea le va fi date de corpuri.

Despre celelalte categorii de tineri amânați, dispensați, publicația nu vorbește nimic.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Scrisori din Bihor

Cât este de românească Orade-Mare

Intr'una din scrisorile auterioare am avut ocazie să arat și cititorilor din alte părți, cari își în chipuiau Bihorul în România, cât de nerâmânească este și azi, ca aspect, ca toponimie etc., capitala acestui ținut, Oradea-Mare. Cred că au rămas surprinși toți delargheța toleranței noastre, manifestată aici prin aceea, că față de vr'o zece nume de străzi de ale regilor Ungariei, ne găsinduse suficient acest număr, s'a mai adăogat, în primele zile ale stăpânirii noastre, numele Sfântului Ladislau unei străzi care sub ungurii nu purta numele unui rege maghiar, iar acum de curând un consilier — firește dintre mulții unguri dela primărie — s'a gândit să sporească acest număr cu o stradă închinată lui Ady.

Adaog acum amănuntul, că Bulevardul Regele Ferdinand, care poartă acest nume în ungurește și românește, mai are un nume, rămas dela unguri, pe vechile tăbliță cari nici astăzi nu sunt date jos. Aceasta ți-se întâmplă să o vezi pe toate străzile: deși s'au afișat nume noui, în românește și vezi bine și în ungurește (strada Alexandru — Alexandru utca, ca mostră) se mai păstrează și azi, tot pe a treia patra casă, tăbliței cu numele de pe timpul ungurilor.

In împrejurări de acestea firește că nimeni nu se miră, că pe sinagoga evreească stă scris și azi, cu litere de o jumătate de metru, o inscripție numai ungurească. Am dat-o aceasta numai ca un exemplu; nu ca o excepție, pentrucă sunt nenumărate casele cari afișează și azi numai un nume unguresc.

Evident, românii, botezând și pe ungurește toate străzile și instituțiunile, au fost de o gentileță incomparabilă față de răspunsul acelora cari nu găsesc de cuviință — nici chiar atunci, când există un ordin ministerial — să'și boteze instituțiunile și românește.

Ceeace însă isbește mai mult în toată această chestiune, este faptul, că majoritatea Orăzii Mari nu este ungurească, ci evreiască, și, deci, de dragul unora cari nu au nimic comun cu minoritatea maghiară, ne-am pretat a păstra nume ungurești, ba, mai mult, am dat în schimonositură ungurească până și strada, care poartă numele M. S. Regelui.

Știri din Sătmar

— **Neregulile dela poliția punctului Halmeu.** Neregulile la poliția de frontieră Halmeu au făcut pe inspectorii centrali dela București să ceară suspendarea telegrafică a șefului poliției Bălănescu. Pentru a pune capăt scandalurilor ce se petreceau la această poliție, întreg personalul a fost și el mutat în Basarabia.

Față de această măsură funcționarii poliției punctului au intervenit direct la dl subsecretar Franasovici, care văzând dreptatea funcționarilor a dispus să se revină asupra mutării. In prezent toți au rămas pe loc afară de șeful punctului, care a fost înlocuit cu dl Munteanu, dela Oradea-Mare

— **Punere în disponibilitate.** Pe ziua de 15 Ianuarie dl Boga, agronomul regional al plășii Halmeu, a fost pus în disponibilitate de oarece studiile sale nu corespundeau postului de agronom.

Coresp.

INFORMAȚII

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistrița, Deva, Huniedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunei ziarului.*

— **Ofițeri români în armata Cehoslovacă.** Guvernul român a hotărît să trimită o seamă de ofițeri români în Cehoslovacia, pentruca făcând acolo serviciu, să studieze părțile bune ale armatei aliatei noastre. Intre Jugoslavia și Cehoslovacia a avut loc un similar schimb de ofițeri.

Teatrul Național din București la Turda. Trupa Teatrului Național din București, care se află în turneu oficial sub conducerea domnului N. Soreanu, și-a anunțat sosirea la Turda pentru ziua de 5 Februarie, când se va reprezenta „Avarul", comedie de Moliére și „Un amic din tinerețe" comedie într'un act de Emond Sée.

— **Adunarea Asociației medicilor din Cluj.** Asociația medicilor din Cluj a ținut eri o ședință prezidată de d. prof. universitar Iacobovici.

S'au discutat mai multe chestiuni de breaslă.

— **Majorarea timbrelor de asistență socială.** Direcțiunea oficiului telefonic din Cluj ne informează, că timbrele de asistență socială al căror preț de până acum a fost de 10 bani, s'a urcat la 25, cele de 25 s'au urcat la 50, cele de 50 la un leu, cele de un leu la doi.

Direcțiunea oficiului telefonic din Cluj caută mai mulți tineri — exclusiv români — trecuți de 18 ani și absolvenți a 4 clase secundare, pentru a i angaja în serviciu.

— **Inchiderea unor școli din Secuime.** Miniserul Instrucțunei publice a dispus închiderea mai multor școli din Secuime, pe motivul, că învățătorii însărcinați cu predarea limbei românești nu cunoșteau această limbă.

— **Dela biroul populației.** In urma unui ordin telegrafic, pentru obținerea noului buletin de înscriere la biroul populației, fiecare cetățean trebue să prezinte odată cu actele justificative ale naționalității și două fotografii, în loc de una, cum s'a cerut până în prezent.

Dintre aceste fotografii, una se atașează buletinului, iar a doua fișei care rămâne la biurou.

Cei cari au primit nouile buletine aducând o singură fotografie, sunt obligați a se prezenta și cu a doua la data care ulterior se va anunța prin ziare.

— **Dela poliție.** Dl. Ovidiu Gritta, noul prefect al poliției locale, după ce a făcut cunoștință cu întregul personal al prefecturei, a dispus unele schimbări, cari după afirmațiile sale erau strict necesare pentru bunul mers al serviciului.

*

Săptămâna aceasta se vor termina lucrările de transferare a șefilor de circumscripții polițienești din Cluj. Anunțasem că se va face un fel de rotație. Ca șef al circumscripției I se spune că va fi numit d. Anton, fost șef de siguranță și polițist cu vechime de peste 10 ani în vechiul regat.

— **Noul prefect al poliției Lugoș.** Se știe că în ultimul timp, poliția din Lugoș a fost transformată în prefectură, numindu-se ca prefect titular pe dr. Valeriu Popovici, fostul prefect al poliției locale.

— **Om înghețat.** Eri dimineață trecătorii din piața Mihai Viteazul, au găsit lângă o gheretă cadavrul unui sătean cam de 40 de ani.

In urma cercetărilor polițienești, cadavrul este al săteanului Ilie Timoftei din comuna Cordoș (Cojocna), care a murit din cauza gerului.

Parchetul a dispus să se facă autopsia cadavrului.

*

D. dr. I. I. Paul, dentist, str. Eminescu 8. renunțând de a se muta la București, și-a reluat lucrările și continuă să primească clienți noui.

— **Amânarea congresului general al presei.** Congresul general al presei din întreaga țară care urma să aibă loc ieri 27 Ian. s'a amânat pentru ziua de 21 Martie și se va ține tot la București.

— **Balul aviației.** Sâmbătă seara a avut loc un mare bal mascat și nemascat în saloanele hotelului „New York" organizat de grupul aviației din Cluj.

Scopul pentru care s'a dat balul a fost mărirea fondului de ridicarea unei statui aviatorilor români căzuți în Ardeal.

Reușita balului a fost dintre cele mai frumoase.

— **Descoperirea autorilor marilor furturi din Uioara.** Detectivul Sternberg dela poliția locală, având de făcut niște cercetări prin Uioara, în timpul investigațiilor a descoperit firul unei alte afaceri cu mult mai importante, și anume a descoperit și arestat o bandă de spărgători compusă din indivizii Videan Niculae, Popa Ion și Morar Theodor cari au la activul lor spargeri în valoare de aproape un milion lei.

Păgubașii sunt: Horovitz Aladar, Kupferstein Iosef comercianți, Direcția Salinei Uioara, precum și o vizitatoare a băilor d-ra Deak funcționară la R. M. S. din Bueurești.

Intreaga bandă a fost înaintată la parchetul din Alba-Iulia.

— Gratis pentru cititorii ziarului nostru le publicăm un anunț de 10—15 cuvinte.

Cerem pentru aceasta ultimul cupon din gazetă împreună cu textul cari se vor trimite Administrației ziarului.

Fiecare cititor poate publica următoarele:

Caut post de funcționar, la Stat sau oficii particulare.

Instituțiile de stat sau particulare cari doresc funcționari.

Corespondență cu cunoscuți sau rude.

Felicitări pentru zile onomastice precum și anunțuri de căsătorie.

Pentru toate aceste vom face o rubrică specială.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

Prof. Camil Negrea și prof. Gh. Leon, am deschis birou de avocatură în asociație Adresa: Piața Ștefan cel Mare 11. etaj. Orele de Consultați. 9—12 a. m. și 3—5 p. m. 3292

Presa maghiara

Dl Iorga la Sorbona

In ultimul număr al ziarului „Keleti Ujság" a apărut un articol datorit corespondentului dela Paris al ziarului, Bölöni György, care articol interesând şi publicul românesc, îl reproducem în parte, lipsindu-ne de comentar.

„Dl Iorga a anunţat, că va ţine la Sorbnna două serii de prelegeri. Dânsul este unul din cele mai distinse personalităţi din România şi nu este o mirare dacă este un oaspe atât de dorit al Universităţii din Paris. Dl Iorga — ca cel mai bun cunoscător al istoriei Balcanului şi Bizanţului — are cea mai bună reputaţie în lumea ştiinţifică. Prestigiul său emanează din însăşi personalitatea sa. Ori unde şi'ar face apariţia, ori unde ar vorbi, cel ce'l ascultă simte radiarea spiritului său extraordinar.

*

„Cu prilejul serii de Anul nou românesc, studenţimea română din Paris a aranjat o serată, invitând la ea şi pe dl N. Iorga. Au participat peste 400 studenţi români.

— Patru sute de studenţi români văd la această masă, grăbiţi să participe la banchet, — i-a întimpinat dl N. Iorga. La lecţia mea însă, nu au fost mai mulţi decât cinci studenţi români. Intre cei ce desconsideră atât de puţin ştiinţa, eu nu pot avea loc, şi iată de ce nu pot rămânea aici."

*

„De altcum, prelegerile domnului Iorga sunt foarte cercetate. A'l cunoaşte pe Iorga ca orator, este o placere deosebită.

M'a suprins foarte mult, cum poate fi acest savant atât de apropiat de public chiar şi când tratează despre lucruri ştiinţifice rigide şi cum îi reuşeşte să-şi facă atât de interesant subiectul. Cuvintele şi ştiinţa curg de pe buzele dsale, şi psihicul românesc se desfăşoară în naturaleţă.

„Comerţul cu statele din orient" — acesta îi este azi subiectul. Omului nici nu i-ar veni să creadă câte lucruri încap în acest titlu de conferinţă.

Iorga vorbeşte şi o doamnă notează cuvânt cu cuvânt discursul domnului Iorga la o maşină de dactilografie. Popoare se ridică şi se surpă. Apar, spre spaima Europii, Tătarii. Şi dl Iorga, forate captivant, ca şi cum ar istorisi o poveste, spune, că aceşti sălbatici Tătari, sdrobitori ai statelor din Europa răsăriteană, aveau cele mai minunate legături comerciale, şi un sistem de vamă care s'a înrădăcinat şi în Balcani pentru mai multe secole.

„Cât de mică este viaţa unui om sau unui naţi înaintea ochilor unui istoric! Viaţa pământului pusă în perspectiva secolelor ne pare atât de neînsemnată, ca şi globul pământesc în marea de stele.

„Savanţii naţionali nu înţeleg bine istoria neamului lor, căci o văd prea de aproape. Cea mai bună istorie a revoluţiei franceze este cea a lui Carlyle şi a rusului Kropotkin. Iorga, ar şti să scrie cu multă măestrie istoria Ungariei. Iar istoria României şi-ar găsi adevăratul măestru în Iorga unui alt neam."

Programul Cinematografelor.

Cinema Select

Marţi, 29 Ianuarie
Atenţiune!
La vérité nue.
Escelentă dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal frumoasa Pima Menichelli. Tablou frapant din viaţa artiştilor. In cadrul acestui program debutează comicul mondial fără de pereche, ZIGOTO, într'o comedie în 2 acte: ZIGOTO VICOMTE.

Cinema Urania

Marţi, 29 Ianuarie
Repriză aşteptată!
Casa misterului
Seria II.
Grandioasă dramă socială în 4 serii, 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE şi artiştii cei mai buni ai Parisului.

Cinema Apollo

Marţi, 29 Ianuarie
O noapte de groază într'o menagerie
Escitantă dramă cu fiare sălbatice. In rolul principal neîntrecutul CARL de VOGT. Film nemaipomenit de interesant.

Lysoform

No. 74/1924.

Concurs

Publicăm concurs pentru complectarea următoarelor posturi:

	Salar.	Adaus de scumpete.	Chirie.	Total lunar
1. Şef de birou cl. II conducător al Oficiului Public de Plasare din Zălau	850	1650	212 50	2712 50
2. Camerist cl. I pentru Oficiul Public de Plasare Zălau	400	1280	100	1780.—
3. Subşef de biurou cl. I la Oficiul Puplic de Plasare Cluj	800	1560	200	2560.—
4. Agent cl. I pentru Oficiul Public de Plasare Dej	600	1240	150	1990.—
5. Camerist-curier pentru Oficiul Public de Plasare Dej	400	1280	100	1780.—

Cererile se vor înainta Inspectoratului Muncii Cluj, Calea Victoriei No. 51 până la 6 Februarie 1924. Postulantul va anexa la cerere actele prevăzute la Art. 7 din Regulamentul Statutului Funcţionarilor Publici, publicat în Monitorul Oficial No. 189 din 27 Noemvrie 1923.

Cluj, la 26 Ianuarie 1924

3295 **INSPECTORATUL MUNCII CLUJ.**

Alegerea dela Corporaţia industrială

Azi dimineaţă a avut loc alegerea noului comitet al „Corporaţiei industriale", despre care ne-am ocupat zilele trecute. Alegerea a avut loc în sală mare a Primăriei. La orele 10, dl consilier industrial Varga a deschis şedinţa, constituind biuroul alegerii.

A fost ales ca preşedinte, dl Romanovici, industraş, venificatori dnii: Samuel Einsenstätter şi Teodor Maior, iar secretar dl Alex. Anca. Biuroul odată constituit, se prezintă o listă cu 20 semnături, prin care se cere votarea secretă.

Verificându-se persoanele semnatare, s'a constatat că numai 13 dintre semnatari erau prezenţi şi cererea nu se ia în considerare.

Preşedintele expune însemnătatea alegerii, accentuând asupra armoniei ce trebue să existe între membrii acestei Corporaţii şi între toate elementele producătoare ale ţării.

Dsa citeşte apoi lista candidaţilor, întocmită de o comisie de candidare. Lista a fost aclamată de întreaga asistenţă şi strigăte de „Să trăiască" au întimpinat alegerea comitetului nou.

In cursul acestei săptămâni, noul comitet îşi va ţine prima şedinţă de constituire în localul Corporaţiei.

Iată şi lista noului comitet:

1. Prezident: Anton Moldovan zidar. 2. Viceprezident: Ioan N. Jilescu industraş. 3. Viceprezident: Carol Réthy măcelar. 4. Censori: Moise Anghel expert financiar. 5. Iosif Lohr arch. şi zidar şi 6. Armin Rozenfeld tinichigiu, precum şi 37 membri ordinari şi 12 membri supleanţi.

Politica internă şi streinătatea

Un articol al dlui N. Iorga

Noi am protestat în diferite rânduri împotriva acelor partide româneşti cari neputându-se impune la conducerea ţării fiindcă le lipseşte forţa încrederii şi simpatiei dinăuntru, au încercat şi încearcă să ajungă la putere cu sprijin dinafară. In privinţa aceasta acţiuaea d-rului Lupu în Europa şi America cu prilejul călătoriei sale, corespondenţele trimise în diferite ziare din streinătate cu privire la rosturile politice din ţară şi cu deosebire faimoasa carte scoasă de partirul naţional „Le iutte contre l'absolutisme en Roumanie" sunt dovezile unei acţiuni odioase împotriva căreia ne-am ridicat cu tărie.

Intr'un număr recent al „Neamului Românesc", dl N. Iorga publică un articol în care dă alarma împotriva acţiunei de câteva partide politice din ţară cari înjghebând „legături speciale" cu anume puteri socotesc că cu ajutor din afară vor putea să ajungă acolo unde nu pot să ajungă prin puterea lor.

Ctuţaţi până acum de umilinţa de a vedea guvernele şi politica internă a ţării hotărându-se după îndemnuri din afară, noi nu putem admite ca în România întregită să dicteze altcineva decât voinţa naţiunii.

Cum spune foarte bine dl N. Iorga, „tot bunul simţ al acestei ţări se va ridica contra acestei politici care încearcă să se impună prin streinătate".

Ne mărturisim satisfacţia că dl Iorga se găseşte alături de noi în protestarea pe care am îndreptat-o totdeauna împotriva unei politici păgubitoare intereselor şi demnităţii naţionale.

Suspendarea tratativelor pentru concesionarea liniei Arad—Cenad

In numerele noastre anterioare am anunţat la timp tratativele angajate între stat şi societatea de exploatări de căi ferate particulare Arad—Cenad. Tratativele au fost suspendate pentru 3 săptămâni, când se vor discuta chestiunea financiară şi constatarea în ce priveşte detentorii de acţiuni ale societăţii. D. ing. Cosmovici, dela direcţiunea c. f. particulare, va pleca în curând în Arad, unde împreună cu d. inspector general financiar Mănăilă va constata la faţa locului cari sunt detentorii acţiunilor.

REPERTORIUL TEATRULUI NATIONAL

Marţi 29 Ianuarie 1924 se va reprezenta pentru prima oară „Inşir-te mărgărite" poem feeric în 4 acte de Victor Eftimiu. In rolurile principale apar Dnii I. Stănescu-Papa, N. Neamtzu-Ottonel, Şt. Braborescu, V. Vasilescu, Al. Ghibericon, Mişu Ştefănescu, N. Dumitriu, Dem. Psata Arsene Popovici, C. Potcoavă etc. şi Dnele Ecat. Stanescu, Virginia Cronvalg, A. Medianu, Sylvia Jipescu etc. Piesa e pusă în scenă de dl Gogu Mihăescu

Opoziţia se orientează...

Tâlcul nouilor pertractări — Către o reînviere a germanofilismului în politica românească? O apreciere a dlui Iorga

Acum în preajma reluărei activităţei parlamentare, opoziţia e în mare fierbere. Partidul de opoziţie se agită în vederea unei ciudate alianţe. E vorba de noui „pertractări" între partidul naţional, partidul ţărănist şi partidul poporului.

Faptul, la prima aparenţă, s'ar părea imposibil. Cu toate acestea „pertractările sînt în plină activitate. De la Cluj, de la Iaşi, de la Severin mesagerii circulă neobosiţi. Partidul naţional se pare că şi-a pus toate nădejdile în aceste „pertractării", menite să pună la un loc pe dl Goga şi dl Vaida, pe dl Stere şi dl Maniu, pe dl Matei Cantacuzino şi dl general Averescu. Din acest amestec ciudat de concepţii politica se desprinde o singură idee comună: apropierea de fostele Puterii centrale.

In adevăr, partidul naţional n'a găsit nici o vorbă de spus în chestia întâlnirei generalului Averescu cu Ludendorf. Ziarele partidului naţional au trecut peste această chestiune ca şi când nimic nu s'ar fi întâmplat.

Pe de altă parte, partidul ţărănist a serbătorit, cu mare fast, intrarea d-lui Matei Cantacuzino în partidul ţărănist. O întrunire publică şi un banchet au avut loc eri, Duminică, la Iaşi, care „solitarul din dealul Copoului" a apărut în mod oficial braţ la braţ cu vechiul său amic şi amic al nemţilor dl Stere.

Iar în timp ce la Iaşi germano-filismul se consacră la conducerea partidului ţărănist, dl general Averescu convorbea la Bucureşti cu dl Marghiloman, fără ca partidul naţional să fie strein de acest lucru.

Se petrece în jurul nostru o adevărată conjuraţie. Incapabile să şi găsească un reazim în politica internă a ţării, partidele opoziţiei au început să privească lacome în afară de graniţe. Evenimentele politice care se desfăşură acum în Europa li se par potrivite pentru a satisface pofta lor de putere.

De aici au pornit „pertractările", şi unde pot ele duce e lesne de înţeles. Ca toate combinaţiunile partidului naţional, noua combinaţie este condamnată să se împotmolească la cea dintâi încercare mai serioasă de apropiere. Ambiţiunile îşi vor face iarăşi apariţia şi va fi desigur atunci o formidabilă întrecere de germanofilie din care desigur dnii Vaida, Maniu şi generalul Averescu, vor fi cu mult lăsaţi în urmă de către dl Stere, Cantacuzino şi Marghiloman.

Dar ne întrebăm? Ce folos poate să aibă ţara din această politică pe care o detestă şi pe care a sancţionat-o energic altădată? Desigur, nici una. Din potrivă, forţele noastre naţionale răsleţite în lupte streine de ceea ce constituie însăşi puterea de viaţă a ţărei, ne slăbesc şi ne întârzie progresul. Ceea ce fac acum partidele de opoziţie, constituie un trist episod al istoriei noastre politice contemporane.

In această privinţă, d. Iorga, care se află la Paris, de unde ne poate privi cu toată obiectivitatea perspectivei şi de unde ne poate judeca cu toată libertatea scrie:

„Acei cari au lucrat cu Puterile centrale găsesc, de când Anglia cruţă Germania şi germanii simpatizează pe englezi, un reazim eventual în amestecul Angliei prin aceste părţi.

„Se lucrează în acest sens. Se lucrează şi se sperează„.

„Tot bunul simţ al acestei ţări se va ridica însă contra acestei politice care încearcă a se impune prin străinătate.

Şi desigur, d. Iorga are dreptate. Incercarea partidelor de opoziţie, naufragiate într'o politică greşită, de a se reface cu sprijinul străinilor, se va isbi de acel bun simţ de care vorbeşte d. Iorga şi care a scos din viaţa politică pe cei doi oameni ai nemţilor, d. Marghiloman şi d. Stere.

SERBO ROMÂNĂ S.A. DE BANCA ŞI COMERŢ

3105 CENTRALA: BUCURESTI, BULV. LASCAR CATTARGIU 30. SUCURSALA: TIMISOARA.

Se ocupa cu toate ramurile afacerilor bancare.

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna.

Nr. 719—924.

Concurs.

Pentru aprovizionarea oficiilor judenţene cu lemne de foc în anul 1924, escriu concurs cu termenul de 10 Februarie 1924.

Doritorii de a furniza aceste lemne cari în total vor fi 40—50 vagoane, sunt invitaţi a-şi inainta ofertele sigilate şi prevăzute cu un vadiu de 30,000 Lei în numerar sau în hârtii de valoare de stat până la termenul de sus subscrisului subprefect.

Ofertele nesigilate, fără vadiul cerut sau înaintate după termenul fixat, nu se vor lua în considerare.

Ofertele se vor deschide în prezenţa unei Comisiuni şi antreprenorul a cărui ofertă va fi primită, va avea imediat de a începe furnizarea în cuantumuri cum se vor aviza din partea administratorului palatului judetean.

3290 Subprefect: GHETIE.

Publicaţiune de concurs.

Societatea Ocrotirea Orfanilor din Războiu, filiala Dej, prin aceasta publică concurs pentru postul de directoară (director) la orfelinatul „Eleftera şi dr. Mihali Teodor“ Dej.

Doritorii de a ocupa acest post vor înainta cererea însoţită de documente originele sau copii antentice la presidenta filialei Dej în termen de 15 zile de la apariţia prezentului concurs.

Presidenta: **Emilia dr. Sliam** m. p.

Secretar-contabil **A. Gherghel** m. p.

RUBRICA SPECIALA

Cereri şi căutări de posturi

CAUT POST la ori-ce instituţie de stat sau particulară, unde pot lucra numai după masă înte orele 3—6. Adresa la ziar subt „Tânăr titrat“.

CĂSĂTORII

DOMN TÂNĂR, profesie liberă venit lunar 15.000 lei doreşte căsătorie cu doamnă sau Domnisoară până la 30 ani. A se adresa la ziar subt „Liber profesionist“.

DOAMNĂ 40 ANI funcţionară fizic plăcut venit 60.000 lei anual doreşte căsatorie cu domn vârstă echivalentă şi de preferinţă functionar privat. Adresa „Medy“ post-restant.

Galoşii şi Soşonii sunt cei mai buni **Wimpassing**

2879

Cine voeşte a călători iute, comod, eftin, sigur şi direct la **Canada, America, Argentinia, Brazilia**

3063

să scrie numai de cât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

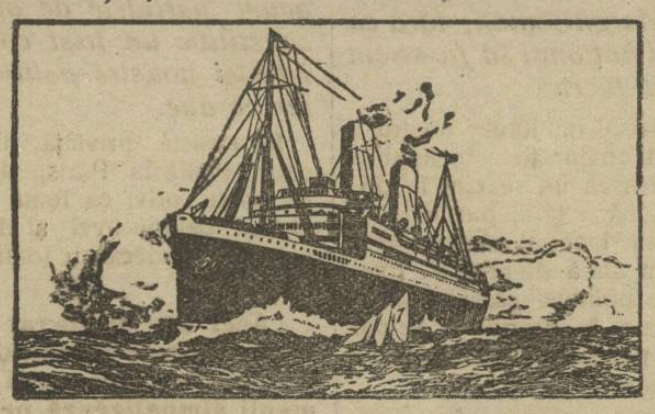

Corespondenţă în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.

Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!

Cereţi imediat prospect!!

„Lebeda“

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

oo 1334 oo

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curătim dezinfectăm şi scărmânăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Direcţiunea Societăţii „Creditul Minier“

Minele Ilba, Satu-Mare **caută** pentru conducerea Uzinei de preparat

un mecanic

cu scoală şi practică şi un mecanic pentru atelier.

Pentru angajare a se prezenta la Mina Ilba, cu certificatele de serviciu. 3294

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.

3170

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Haine pentru bal vopseşte în toate culorile şi curaţă CZINK.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIU

Anul IV. Nr. 998 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Miercuri 30 Ianuarie 1924

SIBIU 31 IAN 1924 — CLUJ 30 JAN 924 — 77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu — R CLUJ 1. 7273

Infrăți...

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852 — SUB CONDUCEREA UNUI COMITET — Director: D. TOMESCU. — Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Partidul național și cazul Stere

In presa noastră, fie „independentă", fie în slujbă de partid, s'a discutat foarte mult ceiace s'a numit „cazul Stere". Unele păreri erau că dl Stere nu este vinovat de trădare, fiindcă dsa n'ar avea altă vină decât aceia că a împărtășit alte convingeri decât cele ale țării. Alții susțineau că dl Stere este vinovat și că prin urmare dsa nu mai are ce căuta în viața politică a țării. In sfârșit mai era o categorie care fără a se rosti hotărât dacă dl Stere este sau nu vinovat, cerea să se așeze vălul iertării peste toate crimele de trădare săvârșite în timpul războiului nostru.

Acum după publicarea textului memoriului înaintat de dl Stere generalului Ludendorff în Martie 1917, nu mai rămâne nici o îndoială asupra vinovăției sale. Ea apare atât de evidentă și într'o formă atât de odioasă încât nici omul cel mai aplecat spre indulgență, n'o poate ierta.

Cu publicarea memoriului acesta „cazul Stere" se lămurește și pentru aceia cari mai aveau vre-o umbră de îndoială asupra vinovăției fostului profesor dela Iași.

Toți aceia cari au încercat reabilitarea dlui Stere își văd acum inutile sforțările. Documentul dat publicității de dl Const. Diamandi, stabilind categoric vinovăția dlui Stere, face imposibilă orice încercare de reabilitare. Cuprinsul acestui memoriu dovedește nu numai trădarea ci și planul pentru realizarea căruia a lucrat dl Stere și acoliții săi. Țintuit pentru totdeauna la stâlpul infamiei, nici o putere din lume nu va putea să-l scoată pe dl Stere de subt sancțiunea națiunei.

Și care era planul dlui Stere? Unirea României cu Austro-Ungaria, adică pierderea independenței și suveranității naționale, detronarea Dinastiei și renunțarea la înfăptuirea idealului național.

In lumina faptelor desvăluite prin publicarea memoriului remis de dl Stere generalului Ludendorff, ne putem explica acum mai lesne atitudinea anumitor partide politice față de cazul Stere, și în primul rând atitudinea partidului național.

Față de dl Stere, partidul național n'a luat niciodată o atitudine hotărâtă. Conducătorii cași presa partidului național au evitat cu grijă să se rostească asupra trădării dlui Stere. Ba din atitudinea lor s'a desprins mai de grabă o notă favorabilă pentru acesta. Alianța partidului național cu țărăniștii, între cari dl Stere joacă rol de îndrumător, este încă o dovadă că oamenii din jurul dlui Maniu nu s'au simțit jicniți în sentimentele lor naționale stând alături de un om, care poartă pe fruntea-i semnul infamant al trădării de neam.

Această atitudine, nu poate fi explicată decât prin aceia că în fapta domnului Stere, partidul național nu vede o trădare. Intre ceia ce urmărea dl Stere și între ceia ce gândeau conducătorii partidului național în 1817 și mai târziu sunt puncte de contact. Astfel între ideia intrării României într'o confederație a „Mittel-Europei" și ideia „autonomiei Ardealului aliat cu Ungaria și România" există o apropiere atât de strânsă, încât nu e de mirare că în planul supus de dl Stere generalului Ludendorff, partidul național nu vede actul unui trădător ci exprimarea unor convingeri politice pe cari, dacă nu în totul, cel puțin în parte le împărtășeau și fruntașii partidului național. Și că tot acestea erau și vederile partidului național în vremea războiului ne dovedesc articolele dlui Vaida din „Oesterreichische Rundschau", tratativele dlui Goldiș, și Maniu cu Oscar Jászi la Arad în 1918, declarațiile de după unire ale „unchiului Coroianu" și recentele mărturisiri ale dlui Romul Boilă. Și tot această mentalitate în ce privește idealul național și războiul nostru se vădește și din articolul de eri al „Patriei" care, ocupându-se de documentul dat publicității de dl Const. Diamandi, se arată mai mult preocupată de întârzierea pusă în darea la lumină a memoriului, decât de actul de trădare a dlui Stere.

*

Textul din memoriul dlui Stere dat publicității de dl Constantin Diamandi stabilește deci nu numai trădarea fruntașului, ci explică în acelaș timp atitudinea de până azi a partidului național față de dl Stere. Și această lămurire era necesară pentru a înțelege mai bine mentalitatea partidului național în ce privește toate chestiunile de ordin național.

Oligarhia Consiliului Dirigent

Câteva explicații prețioase

Drept răspuns la nenumăratele noastre întrebări adresate „Patriei" în chestiunea burselor studenților ardeleni din București și a pecetluirei gestiunei președinției Consiliului Dirigent — la care „Patria" n'a consimțit să răspundă, — un membru al partidului național care a jucat un important rol în Consiliul Dirigent, mă întâmpină aseară și-mi spuse:

— „Nu înțeleg de loc insistența dv. în chestia pusă în discuție de articolul dlui Prie din „Țara Noastră". Cred că dl Prie a făcut o greșeală publicând acele dovezi, și a făcut o greșeală nu pentrucă s'ar putea spune că ele nu sunt adevărate, ci pentrucă ele se referă la o perioadă specială a vieții noastre politice de după unire.

„In adevăr, domnule, -- continuă interlocuitorul nostru, -- ce reprezintă epoca fostului Consiliu Dirigent? Reprezintă o perioadă de transiție, o perioadă de transformări sociale și mutații naționale, care a dat naștere la o imensitate de situații anormale. Instituția Consiliului Dirigent nu trebuie privită ca o instituție cu atribuții normale și funcțiune regulată. Consiliul Dirigent avea în primul rând rolul să dea naștere la o clasă de conducători politici români.

„Pentru aceste motive gestiunea președinției Consiliului Dirigent era bine să se pună la adăpost de orice interpretare pătimașă. Nu știu într'u cât afirmația dlui Prie este adevărată; dar dacă se adevărește că d. Maniu a cerut în mod expres să nu se arate nimărui gestiunea președinției până după cinci ani de trecere dela predarea ei, aceasta ne dovedește că d. Maniu are mult simț politic. Acest timp era necesar să treacă, pentru a potoli spiritele și a înlătura orice preconcept de dușmănie la verificarea gestiunei președinției Consiliului Dirigent."

„Orice altă interpretare s'ar da măsurei de înaltă înțelepciune politică luată de d. Maniu, ne înșiră în credința că măsura a fost bună. In ceea ce privește întrebuințarea sumei de 44.000 lei, odată ce ea a fost mânuită de președinția Consiliului Dirigent, este destul pentru a înțelege că acolo ea a avut o misiune tot așa de națională, precum ar fi avut dacă s'ar fi dat Căm. Studențesc din București."

In fața acestor considerațiuni de **înalt ordin național și politic** *înțelegem pentru ce „Patria" refuză să dea vre-o explicație întrebărilor noastre insistente. Cu toate acestea, nu ne putem însuși fondul explicațiilor reproduse mai sus, și cu riscul de a fi considerați ca lipsiți de...* **simț politic** *și de suficiente sentimente patriotice, am vrea să auzim și explicațiile oficiale ale partidului național.*

Din aceste explicațiuni însă, rezultă că partidul național a privit totdeauna Consiliul Dirigent ca o întreprindere proprie, cu ajutorul căreia să-și creieze o situație privilegiată în Ardeal.

Viața în Germania

Dăm cititorilor noștri costul extra ordinar al unor lucruri de prima necesitate în Germania.

O pereche de ghete costă dela 4 până la 5 miliarde de mărci; un kilogram de pâine 60 milioane; un ou 25 milioane; o mașă de cărbuni 750 milioane; Kilogramul de zahăr 100 milioane; un costum de haine 20 miliarde. Prin urmare, după marele ziar german „Hamburghisches Zeitung" viața a devenit iarăș cât se poate de scumpă și foarte îngrijorătoare pentru poporul german.

Ce urmărește d. Onisifor Ghibu

O destăinuire edificatoare — D. Ghibu în slujba catolicismului — Tactica misionarului

In sfârșit tendințele cuprinse în acțiunea d-lui Onisifor Ghibu încep să se demasce. Ceeace n'am putut înțelege acum o lună, când d-sa printr'un articol publicat în „Universul", a pus chestia unirii noastre religioase, înțelegem astăzi mulțumită destăinuirilor pe cari d. dr. I. Mateiu a făcut în ultimul nr. din „Țara Noastră" sub titlul: *Rătăcirile unui dilettant*. Ocupându-se de noua lucrare a d lui Ghibu, *Catolicismul unguresc în Transilvania și politica religioasă a statului român*, și căutând să dea o explicație psihologică faptului că din pedagog d. Ghibu a devenit pe neașteptate teolog, d. dr. I. Mateiu dă la iveală următoarele amănunte: **1. Că d. Ghibu, în 1920, cu o bursă pe care și-a votat-o singur, s'a dus la Roma unde a fost primit în audiență de Papa; 2. Intors în țară, cu sufletul aprins de strălucirea marilor instituții ale Curiei romane, d. Ghibu și-a destăinuit prietenilor „gândul hotărît de a converge națiunea noastră că viitorul ei este în sînul Romei papale"; 3. Curând, după întoarcere, d. Ghibu a primit în locuința sa din Cluj vizita nunțiului papal Marmaggi.**

Aceste trei amănunte sunt suficiente nu numai pentru a explica schimbarea bruscă săvârșită în preocupările dlui Ghibu, dar și pentru a înțelege o întreagă acțiune asupra tendințelor căreia opinia noastră publică este încă nedumerită.

Intr'adevăr, destăinuirea făcută de d. I. Mateiu ne dă dreptul să vedem în d. Ghibu un misionar al catolicismului.

Tactica, trebuie să recunoaștem, e destul de iscusită. Intâi, un articol vag în „Universul", din care s'ar fi putut înțelege, că d. Ghibu pledează pentru întoarcerea bisericii unite la biserica din corpul căreia s'a deslipit. *Căci ce altceva ai fi putut înțelege dintr'un articol al cărui autor se ostenea pe nu știu câte coloane să ne convingă că a sosit momentul să refacem* **„unitatea religioasă a poporului român"**? Dar, nu: rostul articolului din „Universul" era cu totul altul. *Scris anume întortochiat și neclar, articolul acela avea numai menirea să provoace discuții și polemici, pentruca, fiind silit să răspundă, d. Ghibu să aibă posibilitatea să-și desvăluie încetul cu încetul planurile sale de misionar al catolicismului.*

Și cum discuțiile au pornit, dl Ghibu a trimis „Telegrafului" din Sibiu o scrisoare în care, sub cuvânt că lămurește articolul din „Universul", spune următoarele: „*Trebuie să refacem unitatea religioasă a poporului român, sfâșiată de împrejurări dureroase din trecut* și **trebuie să ne reîntregrăm și în biserica lui Hristos de care vitregități tot atât de dureroase ne-au rupt fără voia noastră!** Refacerea unității religioase a poporului român, — aceasta e o chestiune pe care o înțelegem. Dar ce înseamnă oare *„reîntregrarea în biserica lui Hristos"!* Răspunsul ni-l dă tot dl Ghibu în lucrarea sa despre „Catolicismul unguresc în Transilvania", unde ca soluție a „reîntregrării", ni se prezintă următoarea aberație: *crearea unui patriarhat românesc care să fie organul de viață al întregului catolicism de ambele rituri.*

Vra să zică, plecând dela „unitatea religioasă a poporului român", d. Ghibu ajunge să vorbească de „reîntregrarea noastră în biserica lui Cristos" și de „catolicismul de ambele rituri". Cine nu înțelege însă că vorbind de „catolicismul de ambele rituri", d. Ghibu urmărește să împrăștie încetul cu încetul repulsiunea care există în masele credincioșilor noștri față de cuvântul „catolic"?

Dar să așteptăm. Fiindcă misionarul e de abia la începutul acțiunii sale...

Funeraliile lui Lenin

Inmormântarea lui Lenin a avut loc Duminecă cu participarea mai multor sute mii de oameni.

Cel dintâi orator la ceremonialul funebru a fost însăși soția lui Lenin, Narodnica, care a îndemnat poporul rus să ducă la bun sfârșit opera începută în condiții atât de grele de defunctul ei soț. Discursul a avut mare succes.

După ceremonial, sicriul dictatorului a fost așezat în Piața Roșie, fiind înfățișat la mai mult de un milion de oameni.

La orele 2, când convoiul de înmormântare s'a pornit, toate sirenele fabricilor au început să fluere, s'au tras salve, trenurile s'au oprit pentru 5 minute, uzinele au încetat să lucreze și centrala dela Moscova a telefoniei fără fir a comunicat în cele mai depărtate colțuri ale Rusiei sovietice marșul funebru executat de o orchestră monstră.

Cadavrul va fi ars într'un crematoriu și cenușa va fi așezată în palatul Kremlin.

Ştiri din Tg.-Mureş

— **Balul soc. „Orfanilor de războiu“.** In scopul măririi fondului soc. „Orfanilor din Război“, din acest oraş, s'a hotărât ca la 2 Februarie 1924 să se dea un mare bal mascat. Comitetul roagă pe toţi oamenii cu dare de mână ca să sprijine această ideie participând la acest bal.

— **Un bust lui Avram Iancu la Târgul-Mureş.** In vederea ridicărei unui bust eroului naţional Avram Iancu la Târgul-Mures, comitetul de iniţiativă va lansa nişte liste de subscripţie, cari au de scop mărirea fondului. Rugăm pe această cale pe toţi bunii români să sprijinească această înălţătoare operă cu puţinul lor ajutor material.

In acest scop ziarul nostru va publica zilnic lista tuturor acelora cari au contribuit şi ajutat la realizarea operei de mai sus.

— **Crimă.** In comuna Sâmbac din judeţul nostru s'a întâmplat o crimă în următoarele împrejurări:

In seara zilei de 14 Ianuarie, la orele 11 seara, bătând cineva la fereastra cârcimarului din comună, acesta a eşit afară, când prin surprindere a fost lovit cu un topor în cap căzând în nesimţire. Trecătorii, în zorii zilei găsindu-l mort, l'au dus în camera sa.

Jandarmaria locală find înştiinţată despre acest fapt a făcut cercetări şi a arestat pe săteni: Pascu Andrei şi Ion Tambur ca autori ai crimei. Aceştia, după mai multe ezitări au recunoscut crima. Ambii au fost arestaţi şi înaintaţi parchetului local.

— **Un nou protest evreesc.** In oraş se vorbeşte că „Uniunea evreilor“ din acest judeţ va trimite la Bucureşti o delegaţie care să protesteze împotriva impunerii limbii româneşti, ca limbă de predare în liceele şi şcolile primare minoritare.

— **Iminenta suspendare a unui ziar maghiar.** Ziarul maghiar “Székely Napló“ din Tg.-Mureş, după informaţiile ce le avem va fi suspendat, deoarece apariţia lui nu este decât un perpetuu scandal, numitul ziar nefăcând altceva decât să înjure şi să atace zilnic autorităţile şi statul român.

— **O îndoită sinucidere din dragoste.** In spitalul de stat din Tg.-Mureş au fost internaţi în stare gravă tinerii Kobori Zoltán din acest oraş şi Paula Ilieş din Gheorgheni, cari au încercat să se sinucidă, înghiţând o mare cantitate de sulfat de strichină.

Acest act desperat a fost determinat de neînvoirea părinţilor la căsătoria lor.

Ambii se află în agonie.

— **Epidemie.** In oraşul Tg.-şi judeţ bântue febra recurentă. Sunt înregistrate mai multe cazuri.

— **Diverse.** In oraşul nostru s'a constatat o creştere de 25 la sută a prostituatelor. Autorităţile locale au cerut expulzarea lor din oraş constatându-se că foarte multe sunt venite de peste frontieră în mod clandestin

— **Festivalul Esperantiştilor.** Sâmbătă seară, secţia locală a Societăţii Esperantiste Române a aranjat un festival în Palatul Cultural. Dl dr. Groza a salutat oaspeţii bucureşteni, apoi a urmat cuvântarea dlui medic-căpitan Iosif, vicepreşedinte al Societăţii, despre „Importanţa limbii Esperanto şi foloasele ei.“ Preotul Andrei Ceh a vorbit despre „Radiotelefon şi limba universală“, iar dl Tiberiu Morariu, secretarul Societăţii a ţinut o cuvântare în Esperanto despre „Literatura esperentistă“. Şezătoarea s'a sfârşit cu prezentarea unui program distractiv.

Delegaţia bucureşteană a făcut vizite la autorităţile şi şcolile din localitate, ai căror conducători de altfel au asistat la şezătoarea culturală.

Moravuri însălbătăcite

Unul care'şi vinde soţia vechiului curtezan cu 25 mii lei

Rareori ne întâlnim cu dovada unei atât de complecte abrutizări a sufletului omenesc ca cel ce se desprinde din cazul de mai jos, relatat de „Ellenzék“.

Eroii nemaipomenitului caz sunt următorii locuitori din Săcuime: László András, soţia lui şi Máthis András.

Soţul, adică László András, având nevoe de bani s'a dus la curtezanul de ordinoară al soţiei sale, la flăcăul Máthis András oferindu-şi soţia spre vânzare. Máthis András, a primit propunerea cu singura condiţie că învoiala să se facă la notarul satului Máthis György, pentru a fi mai cu temeiu şi conform prescripţiilor legii.

Târgul s'a încheiat la 11 Ianuarie, în următoarele condiţiuni:

László András îşi vinde soţia născută Matilda Denes lui Mathias András care o cumpără cu 25 mii lei.

Obiectul vânzării va fi predat cumpărătorului în ziua de 20 Ianuarie, oara 9 dimineaţa.

In afară de femee, vânzătorul se mai obligă a pune la dispoziţia cumpărătorului încă un porc gras, doi boi şi zestrea femeii. Toate acestea se socotesc în preţul de cumpărare de 25 mii.

Cel care va absta dela târg va fi obligat să plătească celuilalt 50 mii lei.

*

Contractul, pentru a fi cât mai conform cerinţelor prevăzute în lege, a fost provăzut cu timbre în valoare de 500 de lei.

*

După încheierea contractului cei doi Andrăşi au piecat la... obiectul vânzării, adecă la soţia lui László, arătându-i contractul. Aceasta, crezând că totul este o glumă, l'a iscălit, râzând. Mare i-a fost însă mirarea, când bărbatul i-a spus, că planul fiind ceva foarte serios, Duminecă la oarele 9 dânsa va trece în proprietatea noului stăpân.

Faţă de această perspectivă, soţia lui László în proxima noapte, luându-şi cu sine copilul, a fugit la casa părintească şi a intentat proces de divorţ contra lui László András.

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie si optician
Cluj,
C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum“. 3226.

Scrisori din Oradea-Mare

Lupta împotriva şcoalei româneşti

Oradea-Mare. — Este cunoscută tuturor românilor ostilitatea minoritarilor din capitala Bihorului faţă de cartea românească şi în general faţă de tot ce este românesc, — dar mai ales, este cunoscută atitudinea mai mult de cât ostilă a comunităţii evreeşti din oraşul acesta.

Rostul rândurilor de azi nu este să reînprospăteze toate şicanele ce s'au înregistrat aici la adresa românilor, nici instigatoarele proteste ridicate săptămânal de evreii „unguri“ din Oradea-Mare contra cărţii româneşti. Am amintit însă cele de mai sus pentrucă sunt în legătură strânsă cu faptul de mai la vale.

După ce comunitatea Israelită-maghiară de aici avea deja un liceu în care nu îngăduia limba română, precum şi alte şcoli la fel ungureşti şi chiar iredentiste, comercianţii de aici, aproape toţi evrei, au mai înfiinţat două şcoli secundare comerciale, de băeţi şi de fete, cu limba de predare maghiară, întocmai ca în liceul comunităţii. S'a profitat deci de împrejurarea, că organizaţiunea lor economică nu se poate confunda cu comunitatea izraelită, şi au exploatat împrejurarea aceasta în folul de mai sus. Aici, firesţe, nimeni nu mai avea de ce se amesteca pentru a le atrage atenţia că nu au nimic de-a face cu unguri, şi cu atât mai puţin cu propaganda maghiară.

Constatarea noastră e şi mai gravă, dacă avem în vedere că în organizaţiunea care întreţine cele două şcoli comerciale şi alte şcoli inferioare deasemenea ungureşti, sunt şi români, cari nu s'au mărturisit până acum cu ungurii şi nu au de ce avea vreun interes în întreţinerea unor şcoli cari numai exclusiv maghiare nu au dreptul să fie.

Socotim însă, că împrejurările acestea au fost numai întâmplător scăpate din vederea autorităţilor şcolare cari nu se pot desinteresa de ele. — **n.**

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi, 31 Ianuarie „Inşir-te mărgărite“.

TEATRUL MAGHIAR

Marţi: POMPADOUR. In rolurile principale: Kovács Kató, Neményi Lily, Stolz Hilda, Sümegi, Bányász, Iuliu Nagy şi Mihályfy. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 34. Seria 228.

Miercuri: POMPADOUR. Preţuri de Premieră. Abonanemt de zi 83. B. Seria 229.

Joi: POMPADOUR. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 84. C. Seria 230.

Vineri, matineu: ROMEO ŞI IULIA. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează dnul Iosif Rózsa. Seria 231.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-s

1 Franc - 7 Lei
la Libraria LEPAGE CLUJ
pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

INFORMAŢII

— **„Balul juriştilor“.** „Societăţii Studenţilor în drept“ aranjează pe ziua de 9 Februarie 1924 un bal care va avea loc în saloanele hotelului „New-York“. Venitul curat este destinat pentru „Fondul de ajutoare a Soc. Stud. în Drept. Taxa de întrare de persoană este de 60 Lei, de familiei (3 persoane) 150 Lei, pentru studenţi 30 Lei. Suprasolviri se primesc cu mulţumită.

— **Procesul comuniştilor din Cluj.** Consiliul de războiu al Corpului VI Armată a început ieri desbaterea procesului muncitorilor clujeni unguri, în număr de 21, acuzaţi cu propagandă comunistă şi cu uneltiri contra siguranţei statului. Acuzaţii, fiind ascultaţi, au tăgăduit faptele. Au fost ascultaţi ca martori şi domnişoarele Neményi Lily şi Baróthy Erzsi, artiste, care luaseră parte la unele matineuri muncitoreşti aranjate de cei inculpaţi.

Ele au declarat că nu ştiu nimica despre propaganda bolşevică a acestora.

— **Vizite ministeriale.** Pe la sfârşitul acestei săptămâni Clujul va fi vizitat de către Dnii subsecretari de stat Tătărăscu dela Interne şi Alex Cipăianu dela Domenii. Domniile-Lor vin în oraşul nostru, pentru a ancheta la faţa locului nişte chestiuni agrare.

De la Consiliul de miniştri. In ultimul consiliu de miniştri, cu unanimitate de voturi, dl Septimiu Mureşian, prefectul judeţului Cojocna, a fost ales ca membru al comusiunei, pentru verificarea proectului de lege al nouei reforme adviministrative.

— **O nouă donaţie a Domnului ministru Lapedatu.** Ministrul Cultelor şi Artelor, Dl Alexandru Lapedatu, a donat judeţului Cojocna, 500 perechi tablouri, artistic lucrate, reprezentând pe Suveranii noştri

Aceste tablouri vor sosi în cursul acestei săptămâni şi vor fi distribuite tuturor şcoalelor şi primăriilor din judeţ, acolo unde ele lipsec.

— In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Huniedoara, Timişoara şi Caransebeş ·Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.

— Gratis pentru cititorii ziarului nostru le publicăm un anunţ de 10—15 cuvinte.

Cerem pentru aceasta ultimul cupon din gazetă împreună cu textul cari se vor trimite Administraţiei ziarului.

Fiecare cititor poate publica următoarele:

Caut post de funcţionar, la Stat sau oficii particulare.

Instituţiile de stat sau particulare cari doresc funcţionari.

Corespondenţă cu cunoscuţi sau rude.

Felicitări pentru zile onomastice precum şi anunţuri de căsătorie.

Pentru toate aceste vom face o rubrică specială.

— **Unde duce mizeria.** Detectivii clujeni Ionel Cotz, Uncu şi Stemberg au zădărnicit ieri o spargere pe care o pregătea la prăvălia Biasini fostul ceferist ungur Bell György, care trăia în cea mai mare mizerie.

Detectivii aflând de planul spargerii, s'au ascuns în pivniţa numitei prăvălii, reuşind să prindă pe spărgător în flagrant delict.

Spărgătorul Bell este însurat şi are opt copii. A declarat, că mizeria familiei sale şi incapacitatea sa de a lucra l'a îndemnat la furt.

— **Funcţionăreşti.** Dl primar al oraşului, de comun acord cu întregul consiliu comunal a dispus achitarea gratificaţiilor ce s'au acordat funcţionarilor de Anul nou.

— **Dela Primărie.** Consiliul comunal într'una din ultimele sale şedinţe, a decis darea în judecată a ziarului „Ellenzék“ din localitate, care, cu ocazia unor încetăţeniri acordate în ultimul timp unui deputat şi unui artist maghiar, pe lângă că a făcut nişte afirmaţii cu totul contrare stărei de fapt, a mai găsit de cuviinţă să calomnieze în mod grosolan pe consilieri.

Prof. Camil Negrea şi prof. Gh. Leon, am deschis birou de avocatură în asociaţiei Adresa: Piaţa Ştefan cel Mare 11. etaj. Orele de Consultati. 9—12 a. m. şi 3—5 p. m. 3292

— **ATENŢIUNE!**
După cererea generală am prelungit reducerea de **10%** *din preţurile fixe* la toate reioanele până la **1 Febr. 1924.**
Dir. Mag. S. A. V.
3277 **„MISSIR“ & Co.**

Serbarea din Bratca

Duminecă 20 Ianuarie a avut loc la Bratca o dublă serbare dată de tinerii învăţători şi normalişti sub patronajul dlui George Bota. După serviciul religios ţăranii s'au adunat în sala şcoalei din sat unde D. George Bota le-a ţinut o conferinţă pe înţelesul lor, arătându-le drepturile Românilor aici şi indicând în linii generale ce avem de făcut pentru consolidarea noastră.

Seara a avut loc a doua şezătoare urmată de aal. D. Bota a ţinut o conferinţă în faţa unui public de intelectuali compus din români, unguri, evrei. Conferenţiarul a ţinut să demonstreze publicului intenţiile noastre curate şi frumoase, demonstrând că nu mai poate fi vorbă de revanşă şi ură, căci războiul acesta a fost războiul dreptăţii. Şcoala românească nu seamănă ură, ci un naţionalism demn şi luminat. Cei ce vor căuta să ne cunoască mai bine vor vedea că au alături un neam tânăr, cu viaţă, dar şi capabil de cele mai nobile sentimente.

Odată cu aceasta d. Bota, preşedintele secţiei de propagandă a „Cele Trei Crişuri“ a asigurat pe d. învăţător Groza că ea va fi alimentată mai departe cu reviste şi cărţi.

Serbarea a urmat apoi până la ziuă cu mare însufleţire. Venitul a fost destinat tot pentru biblioteci.

Motorul de benzină „ASTRA“ dispune de forţă motrică sigură.

Instalarea noului Prefect de poliţie din Cluj

Cu ce gânduri şi cu ce planuri vine dl Gritta în fruntea poliţiei Clujului — Măsuri pentru executarea exactă a legilor şi a ordonanţelor — Chestiunea locuinţelor — Controlul tuturor caselor din Cluj — Reorganizarea poliţiei clujene — Specula

O convorbire cu Dl Gritta, noul Prefect al poliţiei oraşului Cluj

Am anunţat la timp că în urma faptului că dl. V. Popoviciu, fostul prefect de poliţie, a fost transferat din Cluj în interes de serviciu — căci acesta este singurul motiv care a adus după sine mutarea dlui Popovici, — guvernul a numit ca prefect de poliţie al oraşului nostru pe dl Gritta, fostul prefect de poliţie al oraşului Arad. Persoana dlui Grita este foarte cunoscută clujenilor de pe când era inspector de poliţie în direcţiunea regională de poliţie, care funcţiona pe lângă directoratul general al internelor din Cluj.

Ca prefect de poliţie al oraşului Arad, Dsa a fost acela care a organizat această poliţie aşa de bine, în cât toţi superiorii săi l'au dat de exemplu şi multe din inovaţiile sale la poliţia Aradului au fost impuse de minister tuturor poliţiilor din ţară.

Om cu multă experienţă poliţienească, spirit viu şi energic, d. Gritta a fost crescut în cultul dreptăţei pe care o respectă şi ştie a o face respectată.

Despre toate aceste calităţi dsa a dat dovadă în toate funcţiile pe mare răspundere pe care le-a ocupat până acum şi suntem absolut siguri că în curând activitatea dsale în Cluj va confirma cele spuse mai sus.

Dorind a cunoaşte sentimentele cu care îşi începe activitatea în fruntea poliţiei noastre ne-am adresat dlui Gritta, şi în timpul unei lungi convorbiri dsa ne-a declarat următoarele:

N'am fost şi n'am să fiu niciodată omul reclamei. Tot ce am făcut eu în viaţa mea pentru in-

Dl Ovidiu Gritta
Noul Prefect de Poliţie al Clujului

teresul public; a fost opera unei conştiinţi a datoriei şi şi a unei dorinţi intime de a vedea că prin munca mea am contribuit şi eu cu ceva la bunul mers şi propăşirea unui oraş şi la mulţumirea populaţiei lui.

Trimis de guvern în fruntea Prefecturei de poliţie a oraşului Cluj sunt ferm hotărât să pun în serviciul intereselor oraşului toată puterea mea de muncă, toată experienţa pe care o am, pentru a putea satisface în primul loc încrederea pe care şi-a pus'o guvernul în mine, şi al doilea rând, pentru a câştiga încrederea şi concursul populaţiei oraşului. Sunt hotărât să nu renunţ la nici un sacrificiu şi la nici un mijloc legal pentru a asigura populaţiei Clujului cea mai perfectă ordine.

Voiu căuta prin toate mijloacele pe care legea şi experienţa mea mi le pune la dispoziţie să fac să se respecte cu stricteţe Constituţia, şi în primul rând libertatea personală a cetăţenilor acestui oraş. — Nu voiu face nici cea mai mică deosebire între cetăţenii oraşului, indiferent de credinţă şi de naţionalitatea de care se ţin.

In schimb însă, voiu pretinde şi voiu şti să impun tuturor cetăţenilor acestui oraş să respecte legile, demnitatea şi sacrificiile pe care Statul român le-a făcut în special în cursul ultimului deceniu până ce a ajuns acolo unde este astăzi.

Faţă de toţi acei cari nu vor respecta legile Statului românesc mă voiu purta ca cel mai înverşunat duşman şi voiu aplica, *oricine ar fi persoana în chestie*, cele mai drastice şi radicale sancţiuni ale legei.

Imi voi da toate silinţele ca cetăţenii acestui oraş să fie mulţumiţi de felul cum voi aplica legile şi, în special, să vadă că Clujul are o poliţie energică şi conştientă.

Pentru aceasta însă, am mare nevoie de sprijinul real al marelui public şi îi fac apel rugându-l ca orice cerere sau plângere să-mi fie adusă personal, fiind încredinţat ca nimic nu mă va putea opri ca să nu-i fac dreptate dacă o are.

Am oroare de intermedieri şi de aceea sunt hotărât să nu satisfac nici o cerere care mi se aduce prin aceşti intermediari".

După precizarea acestor câteva chestiuni de principiu, convorbirea avută cu dl Gritta, a intrat în câteva chestiuni speciale:

Intre altele, dl Gritta ne-a declarat că actualmente lucrează la reorganizarea internă a serviciului poliţienesc din Cluj.

Incheindu-se convorbirea, dl Prefect ne roagă să facem un insistent apel către public, rugându-l să execute toate ordonanţele pentru că este hotărât să ia cele mai severe măsuri împotriva contravenienţilor.

Actualmente dl prefect Gritta pregăteşte o serie de măsuri pentru o mai eficace aplicare a legei contra speculei.

Chestiunea limbei româneşti în Ardeal

Ingăduinţa statului româa ne ridică deasupra neamurilor a căror intoleranţă porneşte de la sentimentul fricei şi de la propria lor slăbiciune.

Cu toate acestea, partidul maghiar nu vrea nici mort să recunoască faptul, evident pentru toată lumea, că subt blânda dominaţie românească cultura şi limba nici unei minorităţi nu este stânjenită.

Ceiace îi doare nu poate fi deci durerea pentru propria lor limbă şi cultură, neameninţată de nimeni, ci este necesitatea impusă de nouile stări de lucruri de a învăţa o limbă atât de neplăcută pentru ei, ca cea română.

Acestă regret este principalul motiv al plângerilor şi atacurilor presei maghiare.

Ungurii nu şi pot închipui, cum pot fi ei, unguri neaoşi, urmaşi ai lui Árpád şi Tuhutum, degradaţi până la învăţarea „proastei limbi valahe".

Această mentalitate să desprinde şi din primarticolul din „Keleti Ujság" al publicistului ungur Árpád Paál, atât de nedrept ori decâteori vorbeşte despre situaţia ungurilor din România.

Dsa nu vrea să recunoască nici măcar necesitatea examenului de limbă română a învăţătorilor unguri şi nu admite, că profesorii şi învăţătorii ce predau această limbă pot să-şi peardă postul dacă nu îşi dau silinţa să o cunoască.

Avem convingerea, că argumentările confratelui maghiar sunt, aberaţii şi punctele lui de vedere sunt false.

Dsa ar trebui să ştie că statul în care trăieşte este nu o Elveţie poliglotă ci un stat naţional. Iar oricât de buni unguri ar fi învăţătorii a căror soartă o plânge, dsa trebuie să 'nţeleagă că învăţarea limbei unui stat naţional — şi au avut destul timp pentru aceasta de la unire încoace — este nu numai un lucru impus de lege şi necesar, ci şi unul de bun simţ pentru orice intelectual chiar şi dacă nu mănâncă pâinea statului.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 30 Ian. 1924.

CINEMA SELECT

Atenţiune! ▽ Atenţiune!

LA VÉRITÉ NUE

Escelentă dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal frumoasa Pima Menichelli. Tablou frapant din viaţa artiştilor. In cadrul acestui program de butează comicul mondial fără de pereche, ZIGOTO, într'o comedie în 2 acte: ZIGOTO VICOMTE.

CINEMA URANIA

Repriză aşteptată!

CASA MISTERULUI

Seria II.

Grandioasă dramă socială în 4 serii. 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE şi artiştii cei mai buni al Parisului.

CINEMA APOLLO

O noapte de groază într'o menagerie

Escitantă dramă cu fiare sălbatice. In rolul principal neîntrecutul CARL de VOGT.

Film nemaipomenit de interesant.

Lysoform

Sapun Schicht
„MARCA CERB"

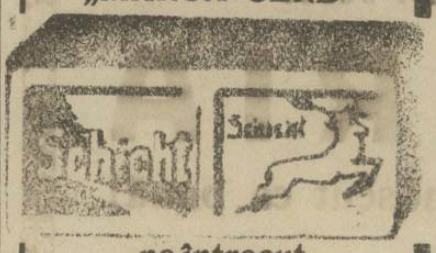

neîntrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

„Creditul industrial"

Rolul acestei instituţii în desvoltarea industriei naţionale

Chestiunea creerei unei industrii naţionale puternice ocupă un loc de căpetenie în programul de activitate stabilit la început de actualul guvern.

In sesiunea parlamentară a anului trecut, se ştie că guvernul a adus o lege prin care se înfiinţa o instituţie de stat, „Creditul Industrial", care să ajute în mod efectiv industria naţională, aflat prin mijloacele de protecţie împotriva încercărilor de penetraţiune a capitalurilor streine acaparatoare, cât şi prin acordarea de credite de lungă durată tuturor industriilor româneşti.

Cum era de aşteptat, anumite cercuri industriale, cărora li-e mai drag capitalul strein decât cel românesc, n'au putut să privească cu ochi buni această instituţie de Stat, menită să salveze industria naţională de criza financiară prin care trecem.

Relevăm acest fapt, fiindcă într'un număr recent, ziarul „Plutus" se foloseşte de declaraţiile a trei industriaşi din Ardeal, dintre cari unul răspunde la românescul nume de Böszörmény, pentru a ataca instituţia „Creditul Industrial", acuzându-o că n'ar dispune de capital suficient pentru a satisface necesităţile industriei dintr'o singură provincie şi că ar manifesta chiar intenţii ostile faţă de industria din Ardeal.

Desigur că asemenea afirmaţii eronate nu pot proveni decât sau din rea credinţă, sau din necunoştinţă de cauză.

Creditul industrial deşi a luat fiinţă de aşa scurt timp, acordă în mod efectiv credite pentru industria noastră naţională din orice provincie, dar numai după prealabile cercetări în urma unui serios examen technic şi financiar din partea experţilor, al indusfriei care solicită sprijinul său.

Se acordă însă numai credite de exploatare nu de investiţiuni noui, căci scopul „Creditului industrial" nu poate fi la început decât de a ajuta industriile existente şi apoi de a încuraja creiarea de noui industrii.

De remarcat că până acum, s'au prezentat „Creditului industrial" cereri în valoare de peste 2 miliarde, fapt care arată că această instituţie e de o imperioasă necesitate pentru industria noastră, ale cărei nevoi s'au şi satisfăcut în parte, acordându-se credite de 200 milioane până acum.

Credem că e în însuşi interesul industriaşilor din Ardeal să aibă încredere în începuturile bune ale acestei instituţii şi să n'o critice pe nedrept, fiind siguri că ea va sta necontenit de strajă la bunul mers al industriei noastre naţionale.

O victorie a solidarităţii româneşti

— In jurul alegerii de la „Corporaţiunea industriaşilor" —

După rezultatul atât de îmbucurător cu prilejul alegerii decanului baroului advocaţial, când în ciuda tuturor machinaţiunilor minoritarilor de sentimente duşmănoase a reuşit, totuşi, lista românească, — a ajuns la o nouă victorie a românismului, obţinută cu ocazia alegerii de ieri a „Corporaţiunei Industriale" din Cluj.

Cititori noştrii cunosc sforţările desperate ale şoviniştilor unguri şi ale evreilor de limbă maghiară, cari ar fi vrut să facă din „Corporaţiunea Industriaşilor din Clujul românesc o citadelă a iredentismului, şi a răuvoitorilor industriaşilor români. Cu prilejul alegerii, partidul maghiar a mobilizat pe toţi agitatorii şi instigatorii de meserie, a dat ordin oficioaselor partidului să facă totul pentru zădărnicirea listei româneşti.

Toate calomniile, instigaţiile articolelor din ziarele ungureşti au fost însă de prisos. Cei cari au dat lovitura de graţie sfângei de şovinism turbulent, au fost însăşi minoritarii loiali cari — înţelegători ai timpului şi a drepturilor de naţie dominantă a elementului românesc, prin atitudinea lor au desavuat pe cei ce propăvăduiau ură şi discordie în sânul „Corporaţiei industriaşilor".

Cât de puţin sunt industriaşii români animaţi de sentimente exclusiviste ne-o dovedeşte numeroasele nume ale colegilor minoritari ce figurează pe lista dusă la izbândă la alegeri.

Primejdia ce ne ameninţa a unei „Corporaţii industriale" duşmănoasă nouă, odată înlăturată, felicităm industriaşii români pentru strălucitul succes datorii şi de astădată, *solidarităţii elementului românesc.*

Solidaritatea, iată cuvântul magic ce ne va duce întotdeauna la victorie. Pentru ca elementul românesc din oraşele dela noi cu populaţie în majoritate streină, să răsbată, avem nevoe în primul rând de o strânsă colaborare a tuturor românilor.

Orice chestiune naţională se va ivi şi de-aici încolo, nu trebue să existe nici o deosebire de atitudine între liberali, naţionalişti, averescani, etc., ci să fim cu toţii *români*, însufleţiţi de gândul că această ţară să devină într'adevăr a noastră.

Lupta începută de advocaţi şi industriaşi trebue să îndemne la muncă pe toţi românii copleşiţi de streini. Munca noastră va fi grea şi de lungă durată, pentrucă elementul românesc nu se bucură în nici un mare oraş din Ardeal de importanţa şi rolul ce l'ar merita.

Ausosit la magazinul

M. Neumann
Raglane

Paltoane, haine pentru baeti Cluj, Piata Unirii No. 14.
Telefon 431 2653

CUPON

Pentru cititorii ziarului „Infrăţirea"
27 Ian. 1924.

Publicaţie gratuită!

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Serveşte la ori ce oră mâncări calde şi reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, preţuri convenabile se dau şi abonamente lumare.

3291

RUBRICA SPECIALA

Cereri şi căutări de posturi

DOAMNĂ TÂNARĂ fizic plăcut funcţionară stat Doreşte post de menajeră la domn singur, însă bine situat. — A se adresa ziar subt „Menajeră".

TÂNĂR STUDENT doreşte a medita elevei de liceu. Pretenţii modeste. Adresa ziar „Tânăr modest".

CAUT POST la ori-ce instituţie de stat sau particulară, unde pot lucra numai după masă înte orele 3—6. Adresa la ziar subt „Tânăr titrat".

CĂSĂTORII

STUDENT drept ultimul an venit anuat 60.000 lei doreste căsatorie cu Dna său Dră pană la 25 ani, cu venit echivalent. Ofertele serioasa se vor adresa la ziar subt „Casatorie serioasă".

VOIAJOR LA CASĂ mare comercială fizic plăcut venit lunar 10.000 lei doreşte căsătorie cu Domnisoară sau Doamnă văduvă până la 40 ani cu situaţie materială frumoasă. Adresa „Voiajor" ziarul Infrăţirea.

DOMNISOARĂ TÂNARĂ orfană, cultă frumoasă avere personală 50.000 lei, având şi mobil în centrul Clujului, în lipsă cunostintei doreşte casătorie cu domn tânăr titrat poate fi şi sărac însa să aibă caracter. — Răspund numai ofertelor serioase, insoţite De fotografie. A se adresa subt „Aphrodita 22" la ziar.

DOMN TÂNĂR, profesie liberă venit lunar 15.000 lei doreşte căsătorie cu doamnă sau Domnisoară până la 30 ani. A se adresa la ziar subt „Liber profesionist".

CORESPONDENŢE

STOICA CLUJ. Eşti reintegrat, Direcţia însa se opune la urmă însă va ceda. Felicitări G. M.

I. BĂTRÂN ARAD. M'am stabilit Cluj. Scrie mi pe adresa. St. Iosef 1. Sever Sebastian.

DE VÂNZARE

DE VÂNZARE un pianin. Se poate vedea în magazinul de piane Triska, Cluj strada Şaguna Nr. 14. Telefon 419.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Reclama este sufletul comertului

Direcţiunea Societăţii „Creditul Minier"

Minele Ilba, Satu-Mare **caută** pentru conducerea Uzinei de preparat

un mecanic

cu scoală şi practică şi un mecanic pentru atelier.

Pentru angajare a se prezenta la Mina Ilba, cu certificatele de serviciu. 3294

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

„GANZ"
SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celeu mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi *America*

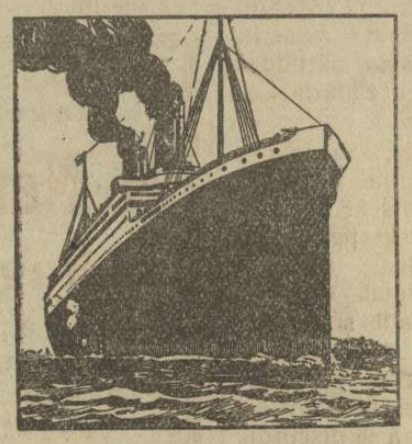

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslușiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Fabrica de bere din Turda S. A.

o 2248 o

FABRICA:
TURDA, TELEFON 5

Rador 880.

KORONA

CEA MAI GUSTOASĂ BERE DESCHISA

BERE DIN MALT DUBLU

GLORIA

De calitate recunoscut ca bună!

Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobantilor 11. Telefon 394.

Presa maghiara

Articolul dlui Tulbure şi „Ellenzék"

Citim în „Ellenzék":

„Revista „Tara Noastră", a prietenului înţelegător al minorităţii maghiare, dl Octavian Goga să ocupă din nou cu chestiunea minoritară. De astădată, am citit un interesant articol datorit dlui Gheorghe Tulbure, fost revizor şcolar în judeţul Bihor.

Ne-a surprins tonul şi consideraţiile curajoase ale articolului întru apărarea drepturilor limbei materne, în legătură cu starea de frământare a maghiarimei ardelene."

Rămâne de văzut, dacă îi convine domnului Octavian Goga, autorul conferenţei „Ideia naţională" titulatură de „înţelegătorul prieten al ungurilor din Ardeal" *venită din partea celui mai şovinist zidr ungur,* a cărui laude la adresa românilor nu pot fi decât cu tâlc.

Declaraţiile dlui V. Goldiş

Redactorul lui „Ellenzék" a luat la Arad un interview domnului Vasile Goldiş, din care citäm:

„Nu există imperialism rusesc sau slav. Rusia, în afară de propaganda ei internă în folosul unei transformări sociale, este incapabilă de o politică de expansiune. Chiar dacă ar exista însă acest imperialism rus, nu trebuie să uităm, că trăim în veacul al XX-lea. Revolta întregei lumi i s'ar opune acelui popor care ar încerca să supună pe altul unei dominaţii brutale."

„Chestiunea Basarabiei este definitiv tranşată.

Guvernul rusesc, în mod semioficios a recunoscut dreptul României asupra Basarabiei. Chestiunea basarabeană nu există decât pentru ceice doresc un conflict între Rusia şi România."

*

„In principiu, condiţia apropierii româno-maghiare este că ambele popoare să se convingă de necesitatea unor relaţii prieteneşti. Noi românii nu urâm pe unguri. Nu vrem să câştigăm nimic, dreptul nostru l'am susţinut şi toată străduinţa noastră este ca să-l păstrăm. Dacă Ungaria nu va primejdui printr'o politică duşmănească acest drept al nostru, în principiu, nu poate sta nimic în calea unei apropieri româno-maghiare."

„In practică, apropierea trebue începută pe terien economic. Tratativele ce sunt acum în curs dovedesc că ambele ţări şi-au recunoscut adevăratele interese. Ar fi o mare greşeală să se afirme, că Ungaria şi România nu ar avea economiceşte nevoe una de alta."

„Limba românească trebue învăţată

Intre puţinii corbi albi ai presei maghiare atât de făţiş duşmănoasă statului român, este gazeta săptămânală „Haladás" din Sft. Gheorghe. Acest ziar, fără a-şi tăgădui dragostea pentru poporul în limba căruia scrie, înţelege totuşi să dea adeseori directive sănătoase şi patriotice cititorilor ei din Secuime.

„Nu odată am scris — citim în ultimul număr al ziarului „Haladás" — despre necesitatea învăţării limbei româneşti.

Trebue să o înveţe nu numai oficiantul care mănâncă pâinea statului, ci toţi cari pot avea un contact cu autorităţile în orice chestiune. De-asemenea şi industriaşii şi comercianţii au datorinţa de ă învăţa limba naţiunei dominante".

„Facem atenţi pe slujbaşii statului să se apuce de învăţat. La caz dacă există în oraşul în care dânşii locuesc cursuri de limbă română, să se folosească de ocaziune, cercetându-le cât mai sârguincios".

Urmarea poveţelor ziarului „Haladás" este pentru binele şi folosul populaţiei maghiare. Aceasta, cunoscându-ne limba şi sufletul se va descoperi în noi nu adversari ci fraţi şi — în consecinţă — va deveni unul din cel mai credincios şi preţios element al României întregite.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
Fau. Lips. D. 990
R CLUJ 1 1750
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 31 IAN 1924

Anul IV. Nr. 999 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Joi 31 Ianuarie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 8. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN 240
PE 6 LUNI 120
PE 3 LUNI 60
PE 1 AN pentru autorități . 480

Problema minoritatilor si pactul de la Ciucea

-- O apropiere pe care nu o putem primi —

Intr'un articol publicat în „Țara Noastră", d. Gh. Tulbure se arată nemulțumit de felul cum a fost primit în public și în presă pactul de la Ciucea. In discuțiunile care au fost provocate de tratativele dintre partidul poporului și reprezentanții partidului maghiar, în criticele care s'au adus acordului încheiat în modesta căsuță de la Ciucea a dlui Goga, d. Tulbure vede aceeași „manieră vulgară, saturată de cel mai grosolan șovinism", din presa ungurească de altădată, în manifestările ei contra românilor.

Apropierea ni se pare hazardată. In adevăr, atitudinea presei românești față de pactul de la Ciucea a fost oare numai șovinism? Se poate pretinde, cu conștiința împăcată, că presa românească stă piedeca oricărei înțelegeri cu minoritățile? Oare aceeași este situația noastră față de situația ungurilor din trecut? Să vedem. In criticele aduse înțelegerii partidului poporului cu partidul maghiar, s'au găsit de aceeași parte a baricadei aproape toate ziarele care nu sînt ale partidului poporului, de la cele mai înaintate ca idee politică conducătoare, până la cele mai strict naționale. Nici unul din aceste ziare nu s'a pronunțat vre-odată împotriva unei apropieri între noi și minoritatea maghiară. Din potrivă, situația noastră de popor sigur pe drepturile noastre aici, sufletul nostru larg și îngăduitor, ni-a scutit de a cădea în excese de naționalism și n'a fost ziar românesc care să nu pledeze cu căldură pentru o convietuire în bună înțelegere cu ungurii. Dacă a fost o presă care a lucrat împotriva acestei bune înțelegeri, aceea este presa maghiară de toate nuanțele, deci și presa maghiară a partidului maghiar.

Ce a făcut pactul de la Ciucea pentru a schimba mentalitatea presei maghiare, ostilă și de rea credință? Dl Tulbure evită să vorbească despre acest lucru, și evită tocmai pentrucă nu ni-ar putea aduce ca dovadă decât menajamentele ce se fac partidului poporului acolo, continuându-se opera de batjocurire a tot ce este românesc. Problema minorităților fiind, cum însuși dl Tulbure recunoaște, o problemă de stat, nu poate fi soluționată prin combinațiuni de la partid la partid, așa cum a făcut-o partidul poporului. Aranjamente făcute între patru ochi, nu pot fi „o acțiune politică serioasă" și nici nu pot da garanția unei rezolvări fericite, mai cu seamă în chestia minorităților.

Dl Tulbure desigur face o mare greșală când ne apropie de presa maghiară de altădată. In aceeași măsură greșește, când pledează pe două pagini pentru *drepturile limbei* ca să ajungă la concluzia că „o pașnică convietuire nu s'ar putea creia, decât în bază de normale concesiuni reciproce."

Concluzia este așa de ciudată, încât nu știm cum s'o luăm. Dl Tulbure care a crescut și trăește aici în Ardeal, ar putea să fie ceva mai bine informat. Schimb de concesiuni normale cu ungurii noi n'avem a face. Concesiuni am făcut și facem necontenit fără să ni se dea nimic în schimb. Mai mult încă, nici pactul de la Ciucea n'a putut determina să ni se răspundă onest avansurilor noastre de prietenie. Presa partidului maghiar continuă aceeași campanie sistematică împotriva autorității statului.

Ce să mai cedăm noi? Să ne cedăm și drepturile noastre istorice pentru triumful cărora am luptat atâta? De bună seamă că numai aceasta ar mai putea satisface pe bunii prieteni ai dlui Tulbure. Dar, în cazul acesta, unde este *reciprocitatea?*

Pactul dela Ciucea păcătuiește tocmai prin această necontrolare serioasă a consecințelor lui. Aranjamentul făcut între partidul poporului și partidul maghiar, aranjament făcut în strict secret, nu poate fi o soluție pentru chestiunea minorităților, și nu poate fi o soluție pentrucă la acest aranjament nu participă țara și el nu reprezintă sentimentul unanim al țării. Pactul dela Ciucea poate fi o bună combinație electorală, dar oricât s'ar căuta să se ascundă aceasta, nu putem primi să se prezinte ca o rezolvire a unei chestiuni care întrece cu mult puterile slăbite ale partidului poporului.

Relațiile noastre cu Austria

Obiectul vizitei cancelarului Seipel

Cancelarul Austriei, monseniorul Seipel, și-a anunțat vizita la București pentru primele zile ale lunei Februarie. Cancelarul va fi însoțit de ministrul de externe d. Grünberger și de ministrul plenipotențiar von Riedl.

Scopul vizitei șefului statului austriac este încheierea unei convențiuni economice între România și Austria. Reprezentanții Austriei vor fi primiți de Suveran, iar la ministerul de externe vor urma discuțiunile la cari vor lua parte ca reprezentanți ai României dnii I. I. C. Brătianu, I. G. Duca și Tancred Constantinescu.

Dintre toate statele foste inamice, Austria este aceia care animată de intenții pacifice a înțeles să facă din respectarea clauzelor tratatului de pace temeiul legăturilor sale internaționale.

Intre România și Austria nu există nici un fel de neînțelegere, interesele celor două țări fiind strâns legate de raporturile amicale dintre ele.

Vizita cancelarului Seipel, fortificând prietenești legături dintre cele două țări, va contribui mult la fericita soluționare a acestor probleme. Faptul că dela București, monseniorul Seipel va merge la Praga și Belgrad dovedește că nu numai cu România dar cu toate statele alcătuind Mica Înțelegere, Austria înțelege să-și întărească raporturile de prietenie, conducători ei dându-și bine seama de puterea politică și economică pe care această constelație o înfățișează în centrul Europei.

Pentru sănătatea populației noastre

Lupta împotriva boalelor sociale

Printre urmările nefaste ale războiului, un loc însemnat îl ocupă la noi flagelul bolilor sociale: sifilisul, tuberculoza și malaria, care doboară mai multe victime în populația satelor și orașelor noastre, decât toate celelalte boale.

După cercetările unui cunoscut specialist, Dr. Irimescu, numai în privința morților provenite din tuberculoză, țara noastră înregistrează de la 80—90 de mii victime anual.

Și boalele sociale lovesc mai ales în pătura țărănimei noastre, a cărei stare sanitară și igienică e din cele mai jalnice, mai ales când la aceste boli se adaugă și patima alcoolului.

Cauzele acestei ingrijitoare stări de lucruri stau mai înăi în lipsa de elemente folositoare capabile să lupte pentru a împiedeca răspândirea bolilor sociale și a vindeca pe bolnavii atinși de ele.

De obia avem un medic la aproape 3000 de suflete și chiar acolo unde există, de foarte multe ori el n'are medicamente și aparatele necesare pentru cu rarea sănătății.

Se adaugă apoi ignoranța și superstițiile țăranului nostru, care se decide foarte cu greu să-și caute sănătatea primejduită.

In sesiunea parlamentară a anului trecut, doi deputați au găsit cuvinte puternice pentru a zugrăvi tabloul trist al stării sanitare rurale; pericolul a fost semnalat de însuși A. S. R. Principele Carol care patronează activitatea „Crucii Roșii" *și cu deosebită satisfacție am înregistrat că tineretul universitar de la facultatea de Medicină din Cluj a luat frumoasa inițiativă să înceapă lupta pentru combaterea boalelor sociale care bântuie și în țărănimea din Ardeal.*

Nici guvernul actual n'a rămas impasibil față de această stare de lucruri.

Pentru prima oară astfel, bugetul țării noastre prevede o sumă importantă, 32 de milioane, spre a servi ca un început în lupta contra boalelor sociale.

Fără îndoială însă, că față de mărimea pericolului, pe lângă sforțările pe care le depune statul, e nevoie de o contribuție mai largă peniru combaterea flagelului amintit mai sus.

Și această contribuție nu poate veni decât de la inițiativa particulară, care în alte țări a făcut adevărate minuni în această privință.

Urmând exemplul „Crucei roșii" sau pe acel al medicinițtilor români din Cluj, fiecare cetățean poate contribui prin obolul său cât de mic la sănătatea populației țării, atrăgându-și prin fapta lui recunoștința generațiilor viitoare și binemeritând de la patrie.

Scrisori din Satu-Mare

Miscarea culturala in Satu-Mare

Activitatea culturală din orașele: Satu-Mare, Baia-Mare, Carei-Mari, Baia-Sprie, și Șomcuta-Mare — Situația învățământului

Când se vorbește despre județul Satu-Mare, se vorbește ca despre unul din județele cele mai înstreinate și cele mai refractare întinderei culturei românești.

Cu toate aceste, astăzi, suntem un județ în plină activitate culturală, poate mult mai intensă ca în alte județe. Astfel, e de ajuns să spunem că în centrul județului, în orașul Satu Mare, se înfiripează o tot mai multă viață românească. Liceul românesc e din ce în ce mai populat. In decursul anului 1923 s'a deschis o școală profesională de fete, bine cercetată. Tot în decursul acestui an s'au făcut încercări pentru a se întări presa românească.

In afară de ziarul *„Satu-Mare"* care apare aici din primele zile ale unirei, anul trecut au început să apară ziarele *„Infrățirea Română"*, *„Tribuna Liberă"* și revista *„Săgeata"*. Durata lor nu a fost însă lungă. Au dispărut nu atât din lipsa de sprijin din partea publicului cât din cauza lipsei de organizare a administrației lor — un rău care sapă mormântul multor publicații românești

In schimb a început să apară în Octomvrie o revistă literară, intitulată *„Icoane Maramureșene"*. Revista este redactată de dl George Mihail-Zamfirescu, un tânăr publicist venit din vechiul regat. Această revistă începe să pătrundă tot mai mult în rândurile cărturarilor din județ. Număr de număr se îmbunătățește, în rândul colaboratorilor figurând nume binecunoscute în mișcarea literară mai nouă.

Revista tinde a se emancipa din sfera strâmtă de activitate pe care i-o impunea titlul, devenind o publicație de interes general.

După revista *„Țara de sus"* — o încercare nereușită — se pare că *„Icoanele Maramureșene"* vor avea viață lungă.

In orașul Satu Mare, în ultimul an, au fost 17 șezători literare, 14 reprezentații de teatru dilletant și câteva concerte, aranjate de localnici. In afară de aceste, au fost diferite turnee ale artiștilor teatrului din Cluj și Capitală.

Mișcarea culturală în Baia-Mare

La Baia-Mare, al doilea oraș al județului, activitatea culturală e mai redusă. Liceul „Gh. Șincai", în afară de activitatea dintre zidurile școalei, nu dă alte semne de viață. „Reuniunea femeilor române" de sub conducerea d nei *Maria Iepure*, dă de asemenea mai puține semne de viață ca în 1921—22. Înțeleg acestea pe tărâmul cultural, căci pe terenul asistenței sociale e foarte activă. Astfel, cu ocazia sărbătorilor, a împărțit ajutoare în valoare de 25 mii lei. Baia-Mare a fost cercetată de mai puține trupe teatrale ca Satu-Mare. In schimb, în 1923, au dat mai multe concerte și reprezentații aici echipele diletante ale *„Cercului Cultural"* din Satu-Mare, și ale societății studențești *„Junimea Sătmăreană"*. Astfel aceasta din urmă a aranjat de Anul Nou, un bine reușit festival. Programul a fost compus din diferite puncte de muzică și declamare, precum și o farsă de Locusteanu.

In Careii Mari

Reședința județului, Careii Mari, oraș eminamente unguresc, cu români cari acum își reînvață limba, începe să dea tot mai dese semne de trezire. Școalele românești înmulțindu-se, se aranjază festivaluri culturale reușite.

Situația tristă din Șomcuta-Mare și Baia-Sprie

O așezământ minier Baia-Sprie e în plin somn . . . Rar, foarte rar, dă semne de viață societatea românească.

Aceiași situație e la Șomcuta-Mare, care pe vremuri era unul dintre centrele de viață românească. Acolo unde înainte de războiu se opreau toate trupele de teatru și toți artiștii români, astăzi nu se abate nimeni. O cauză a acestei stări, e faptul că orașul nu are legătură cu linia de cale ferată, devenită așa de importantă, Cluj—Baia Mare. Localnicii, mai puțini ca în vremea ungurească, căci sunt împrăștiați în toată țara nu'și dau silința să mențină prestigiul din trecut. Înființarea unui gimnaziu aici, care va deveni treptat liceu, poate va avea vre-o influență binefăcătoare asupra activității culturale. In ultimul timp, chiar despărțământul „Astrei", începe să se miște . . .

Satele din județ sunt în plin progres. Situația școlară este mult mai bună ca în alte județe, lipsa de învățători mai puțin accentuată. In timpul verii, studenții țin conferințe cu diferite subiecte din domeniul practic.

*

Rezumând cele de mai sus, vedem că un progres real se semnalează. Și acest progres va fi durabil, dacă nu vor strica armonia de până acum discuțiile inutile despre „regățeni și ardeleni" asemănătoare cu aceia, căreia ziarul „Satu-Mare" foarte rău a făcut că i-a dat loc în ultimile sale numere.

Sfinx.

Sinuciderea unui avocat

Dr. Ștefan Pop avocat din Hațeg s'a sinucis cu prilejul unei vânători.

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

INFORMAȚII

— **Incetarea crizei de carne.** *In urma măsurilor luate de autorităţile locale, criza de carne care s'a resimţit în ultimul timp pe piaţa Clujului va înceta începând cu ziua de mâine, când se va pune în vânzare în cantitate îndestulătoare.*

— **Adunarea dela „Corporaţia Industriaşilor" din Oradea-Mare.** La Oradea Mare adunarea generală a „Corporaţiei Industriale" de acolo va avea loc Duminecă 3 Februarie. Pentru cele două locuri de prezident sunt candidaţi dnii: George Bohuş şi V. Boros. Dintre candidaţi unul e român iar celalalt ungur.

— **Nenorocirea din gară.** Ieri după amiază, o maşină care manevră prin gara locală, a călcat pe frânarul Ion Antal de 35 ani, care s'a ales cu ambele picioare retezate mai sus de genunchi. — In stare gravă a fost transportat la Clinică.

— **Dela Consiliul de războiu.** In cursul zilei de Luni şi Marţi s'a judecat în faţa Consiliului de războiu local procesul locotenentului Pometrescu din Oradea-Mare, acuzat că împreună cu plutonierii Hodişan, Matei şi Doicescu au sustras dela poligonul de tragere din aceea garnizoană, mari cantităţi de muniţii pe care apoi le-au vândut în oraş.

Aseară la orele 11, consiliul de judecată de sub preşedinţia dlui colonel Antonescu a pronunţat următoarea sentinţă: Lt. Pometrescu a fost condamnat la 6 luni închisoare şi destituire, plutonierul Hodişan la 5 ani muncă silnică, iar plutonierii Matei şi Doicescu au primit câte 9 luni închisoare. Cei patru acuzaţi au făcut recurs.

— **Societatea medicilor clujeni** a ţinut în ziua de 29 Ianuarie, Marţi, la orele 6 p. m. o şedinţă puplică în sala de şedinţe a Camerei de Comerţ şi Industrie. Cu acest prilej doctorul Koleszár László a ţinut o conferinţă.

— **Noui tribunale în Ardeal.** Odată cu reorganizarea justiţiei din România, d. ministru Mârzescu mai plănueşte înfiinţarea unor noui tribunale în Ardeal, anume la Blaj, Abrud, Haţeg, etc. De asemenea se vor înfiinţa o mulţime de judecătorii de ocol, de pildă la Gilău, Cojocna, Şărmaş, Sângeorgiul-Român, etc. Se vor reînfiinţa şi judecătoriile desfiinţate în anii 1875—1876.

— **Reuniunea comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor Români din Cluj, invită onoratul public clujan la MARELE BAL, în ziua de 3 Februarie 1924, orele 9 seara în saloanele Hotelului Central, dat în scop cultural, taxa de persoană lei 40, de familie lei 100, (3 pers.), pentru militari şi studenţi lei 25.**

Comitetul.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— *Şcoala liberă de arte frumoase (pictură) din Cluj se redeschide la 1 Februarie a. c. în Muzeul Şcoalei de Arte şi Meserii Str. Bariţiu. Inscrierile între orele 3—5 p. m. Cursurile se ţin după masă.*

Un furt senzational in valoare de 10 000.000 lei

In trenul expres Bucureşti—Cluj, s'a întâmplat ieri un eveniment fără pereche în cronica criminală mondială.

O bandă criminală internaţională a furat din vagonul de bagaje a trenului expres un obiect în valoare de 10.000.000 lei.

Acest furt cu toate peripeţiile lui a fost cinematografiat cu multe sacrificii iar filmul poartă titlul „Theodora".

Pentru a lămuri publicul cum s'a întâmplat acest furt vom face istoricul.

In momentul când trenul expres trecea peste podul Prahova, doi indivizi au sărit de pe arcul podului în vagonul de bagaje. Pătrunzând în vagon, în timp ce unul dintre hoţi ameninţa cu revolverul pe conducătorul vagonului, celalalt luând o ladă din vagon pe care a asvârlit-o jos. Anunţându-se imediat forurile competente s'au început cercetările. Primul interogat a fost conducătorul vagonului, care a declarat următorele:

In momentul când trenul a trecut peste podul Prahova, doi indivizi au sărit în vagon, şi unul dintre ei au aruncat o ladă afară iar după aceea m'au narcotizat, aşa încât nu ştiu ce s'a mai întâmplat pe urmă.

In urma cercetărilor energice, se crede că în curând se vor putea descoperi atât autorii, cât şi lada cu acest preţios film.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 31 Ianuarie 1924.

CINEMA SELECT

Atenţiune! ▽ Atenţiune!

LA VÉRITÉ NUE

Escelentă dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal frumoasa Pima Menichelli. Tablou frapant din viaţa artiştilor. In cadrul acestui program debutează comicul mondial fără de pereche, ZIGOTO, într'o comedie în 2 acte: ZIGOTO VICOMTE.

CINEMA URANIA

Repriză aşteptată!

CASA MISTERULUI

Seria III.

Grandioasă dramă socială în 4 serii. 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE şi artiştii cei mai buni ai Parisului.

CINEMA APOLLO

CRIMA DELA HOTEL SPLENDID

Excitantă dramă detectivă în 5 mari acte.

In rolul principal marele detectiv englez, SCHERLOCK HOLMES.

Deschiderea Parlamentului

Bucureşti. — Marţi la orele 3 p. m. a avut loc întâia şedinţă a Parlamentului, sub preşedinţia d-lui Orleanu.

Inaintea ordinei de zi a luat cuvântul d. Ioaniţescu, care a declarat că fracţiunea Argetoianu din partidul poporului, contrar crezului general este puternică şi devine din zi în zi tot mai populară. Acelaş lucru l'a spus, dar despre restul partidului poporului, deputatul Jornescu. Dl. Madgearu din partidul ţărănesc a făcut o aspră critică d-lui Argetoianu.

Trecându-se la ordinea de zi, s'a discutat tratatul de pace al Aliaţilor cu Turcia şi convenţia internaţională asupra comisiei Dunării. Parlamentul a ratificat apoi convenţia de cale ferată dela Barcelona şi a votat un credit de un milion şi jumătate pentru scopuri sanitare.

S'a trecut apoi la discuţia legii asupra persoanelor morale şi juridice.

Şedinţa s'a ridicat la orele 7 seara.

Consfatuirea de aseara a autoritatilor locale

Eri după prânz dela orele 4 până la orele 7 jumate a avut loc la prefectura judeţului importantă consfătuire a tuturor autorităţilor civile şi militare din Cluj. Consfătuirea a fost prezidată de dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, şi au luat parte dnii Oct. Ulalea, primarul oraşului, Ovidiu Gritta, prefectul de poliţie al oraşului, dl Pop, procurorul general şi Colonel Rădulescu.

Chestiunea principal care s'a discutat şi în legătură cu care s'au luat importante şi mult aşteptate măsuri, a fost chestiunea atitudinei ostile şi de foarte multe ori obraznice pe care o au ziarele maghiare faţă de statul, autorităţile şi toate acţiunile româneşti.

S'a constatat prin cetirea diferitelor articole publicate prin ziarele maghiare că toate autorităţile sunt cu rea credinţă şi tendenţios calomniate, că toate chestiunile româneşti sunt bârfite şi discutate cu rea voinţă, şi că de multe ori aceste ziare maghiare s'au dedat la instigaţiuni contra prestigiului şi siguranţei statului.

In urma desbaterilor s'a hotărât să se trimită câte o somaţie tuturor acestor gazete atrăgându-li-se pentru ultima oară atenţia că autorităţile româneşti nu mai pot tolera obrăznicia şi reaua credinţă cu care sunt desbătute chestiunile româneşii în ziarele maghiare, şi că se vor lua cele mai severe măsuri represive contra acelor ziare cari nu vor înţelege să-şi schimbe atitudinea.

Intre aceste măsuri s'au fixat în primul loc: aplicarea cenzurei militare, dat fiind că oraşul nostru se găseşte sub regimul stărei de asediu, apoi se vor aplica, după gravitatea faptelor: retragerea dreptului de colportaj şi suspendarea temporală sau definitivă a gazetei calomniatoare.

Opinia publică românească va primi cu o vie satisfacţie aceste hotărâri a autorităţilor locale şi aşteaptă aplicarea lor cât mai drastică.

Alfio.

Cronica dramatică

Inşir'te mărgărite

Poem feeric în 4 acte de dl Victor Eftimiu

Am fost acuzaţi ca judecata noastră este prea severă în ce priveşte manifestările artistice sau culturale din oraşul nostru şi că aceasta constitue un adevărat boicot al artei şi al culturii naţionale. Fără să ne fi lăsat convinşi de adevărul acestei acuzaţiuni, socotim că datoria unui cronicar dramatic este să fie sincer şi cinstit înainte de toate.

Iată de ce ne simţim obligaţi să mărturisim că reprezentaţia de aseară a fost din toate punctele de privire la înălţimea celor mai dificile pretenţii de artă. Valoarea literară a poemului, montarea splendidă, interpretarea superioară, acordurile melodioase ale muzicei din culise, toate concurau pentru a cuceri pe spectatori, cari copleşiţi de atâtea frumuseţi înlemniseră de admiraţie în scaune.

„Inşir'te mărgărite" este cea mai bună dintre lucrările dlui Victor, Eftimiu, talentatul fost director al Teatrului Naţional din Bucureşti. Povestea „Inşir'te mărgărite" este cunoscută de toată lumea românească.

Dar conştient de puterea talentului său dl. Victor Eftimiu, păstrând în linii generale elementele basmului, a încercat o reabilitare a Smeului, înfăţişându-l în cu totul altă lumină decât aceia creiată în jurul acestui personaj de basm. Şi trebuie să recunoaştem că a reuşit de minune să realizeze acest lucru. Versurile cu frumoase sonorităţi, atmosfera de basm admirabil prinsă, cadrul feeric în care se mişcă personagiile poemului, sentimentalismul care îndulceşte fiecare cuvânt, fac din „Inşir'te mărgărite" o lucrare menită să cucerească un public care descoperă frumosul chiar acolo unde nu este.

Pentru interpretarea acestui minunat poem, teatrul din Cluj şi-a mobilizat aproape toate forţele sale artistice. Interpretarea a fost atât de reuşită încât ne sileşte să ne exprimăm dorinţa de a vedea trupa teatrului naţional jucând cât mai des feerii. E prilejul să întrebăm direcţia teatrului de ce nu reia reprezentaţiile „Cavalerului Vloia", poemul care anul trecut a obţinut un atât de răsunător succes.

Dl I. Stănescu-Papa a fost un admirabil Alb-Impărat: bonom, vocos şi totuşi împunător. Strălucitor de eleganţă, de frumuseţe şi de tineresc elan, dl St. Braborescu ne-a dovedit în Făt-Frumos prea frumoasele sale însuşiri artistice şi deosebitul talent cu care rosteşte versurile.

In Smeul Smeilor, dl Dem. Psatta a avut un rol foarte potrivit mijloacelor sale. Dsa a realizat un joc sobru şi impresionant aşa cum se cuvenea unui personaj nedreptăţit de legendă şi arât de strălucit reabilitat de dl Victor Eftimiu. Dnii N. Dimitriu, Al. Ghibericon, Dem. Constantinescu, N. Şubă, C. Rusei, V. Vasilescu, V. Potoroacă, Al. Şerban, C. Simionescu, Mişu Ştefănescu, Titus Lapteş, I. Suhi, C. Şerambey, V. Mardare, Gh. Bănuţiu, M. Neamţu Ottonel şi A. Popovici, în rolurile episodice, au dreptul la toate cuvintele noastre de laudă pentru talentul cu care au reuşit să completeze prin jocul lor atmosfera plină de vrajă a basmului.

Nu găsim cuvinte pentru a arăta cât de bine au fost dna Ecat. Stănescu în Impărăteasa, şi Drele Medianu şi Jipescu în cele două fete.

Delicată şi graţioasă, dra Cronvald a rostit cu glas dulce plângătoarele versuri ale Zânei Florilor. Dna Jeanne Landry a avut graţioase înlădieri în Floarea Soarelui. Foarte reuşite dnele Caracioni, Borsa şi dna Bănuţiu. Dra M. Miriam a fost o Ileană Cosinzeană, fermecătoare de frumuseţe şi de gingăşie. Iar dl C. Potcoavă a realizat o adevărată creaţie în Vrăjitoarea.

Montarea a fost fără cusur. Cu deosebire ni a plăcut decorul din actul al treilea unde, la margine de codru, alături de stejari seculari se ridică din mijlocul stâncilor galbena floare a soarelui.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, &&& Piaţa Uniri No. 12. 3054

1 Franc - 7 Lei

la Libraria LEPAGE CLUJ

pentru editii Masson—Paris, la celelalte editori de literatura şi de stiinta cel mai mare favor de schimb. 2744-1

Lysoform

Vizitaţi marele

Magazin de bijoterie

Fenyő & Braunfeld

Lloyd **Cluj, Piaţa Unirii No. 15.** 3251-2

Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de

Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.

Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderate.

Spulberarea unor calomnii

In jurul „panamalei" cu pădurile din Răchițele

Un răspuns al Dlui Dr. Alexandru Andreiu, deputat

Din partea Dlui dr. Alex. Andreiu, avocat și deputat, primim următoarele:

Mult stimate Dle Director!

La calomniile ordinare, ce mi s'a adus în Nr. din 27 Ianuarie 1924 al ziarului „Patria", pentru lămurirea celor de bună credință, cu onoare Vă rog, să binevoiți a publica în prețuitul Dv. ziar, următoarea corespondență:

Domnului

Eugen Fischer, comerciant de lemne

Oradea-Mare.

In șirul articolelor ce s'au perindat în „Patria" în chestia societății *„Regatul-Mare"*, unde și Dvoastră sunteți acționar, în Nr. din 27 Ianuarie 1924, se afirmă într'un nou articol, că Dvoastră, a ți declarat că eu, în fața Dlui colonel Castano, în Huedin am pretins dela Dvoastră suma de 50.000 Lei, care sumă mi s'a și pus de Dv. la dispoziție, în scopul de a vă lăsa în pace, să deslănțuiți ilegalități în defavorul Moților din Răchițele,

Voind a da o categorică desmințire, ziarului „Patria", pe această cale Vă rog, ca imediat să'mi scrieți, dacă într'adevăr Dv. ați făcut această afirmațiune, că eu ași fi pretins și ridicat suma de 50.000 Lei.

Huedin, la 27 Ian. 1924.

Cu stimă:

Dr. Alex. Andreiu
adv. deputat.

Iată răspunsul primit:

Dlui

Dr. Alexandru Andrei, av. dep.
Huedin.

La adresa Dvoastră din 27 Ianuarie 1924, declar, că *nimănui și nici odată nu am făcut o astfel de declarație,* că Dv. ați pretins, iar eu v'ași fi predat vre-o sumă în chestia societății „Regatul-Mare", cu atât mai vârtos, cu cât această societate este alcătuită în mod legal, precum tot în mod legal s'a câștigat și aprobat de către autorități pădurea din Răchițele, asupra căreia se face atâta gură, fără nici un temei.

Oradea Mare, la 30 Ian. 1924.

Cu stimă:

Eugen Fischer.

On. Direcțiunei intreprinderii **„Forestiera"** din Călățele

Cluj.

In Nr. din 27 al ziarului „Patria" din Cluj, sunt învinuit, că am ridicat dela D-voastră suma de 40.000 lei, în scopul de a închide ochii în fața ilegalităților, ce s'au făcut Moților din Răchițele.

Voind a da o desmințire acestei calomnii ordinare, Vă rog să binevoiți a confirma, ori desminți acest fapt imediat.

Huedin, la 27 Ianuarie 1924.

Cu stimă:

Dr. Alex. Andreiu,
adv. deputat.

La această adresă am primit următoarul răspuns:

Dsale dlui

Dr. Alexandru Andreiu, deputat
Huedin.

Cu referire la adresa D-voastră, din 27 Ianuarie 1924, cu onoare Vă avizăm, că dela intreprinderea forestieră Călățele *nici când nu ați ridicat vre-un ban,* neavând intreprinderea noastră nici un interes în chestia amintită.

Cluj, la 30 Ianuarie 1924

Soc. An. forestieră din Călățele

Sehnensieb, m. p., *Kelemen*, m. p.

In urma acestor documente zdrobitoare, cred că orice om de bună credință va rămânea convins de cât adevăr se cuprinde în acuzația murdară a „Patriei".

Primiți Vă rog, etc.

Huedin, la 30 Ianuarie 1924

Dr. Alexandru Adreiu.
advocat, deputat de Huedin.

Antiromânismul

funcționarilor unguri dela CFR.

Sentimentul de ură față de români este adeseori mai adânc sădit în sufletul multor unguri din Ardeal, decât am crede și el iese la iveală foarte deseori.

Inzădar s'au dat funcționarilor de stat ordine severe pentru întrebuințarea exclusivă a limbei române în orele de oficiu și față de public. După plângerile ce zilnic ne vin la redacție, vedem însă că majoritatea oficianților de origină streină nu vor să vorbească nici azi decât în limba lor, atât între ei, cât și cu publicul.

Un oficiant român ceferist ne scrie, că zilele trecute o oficiantă maghiară a venit la birou purtând la piept efigia coroanei Ungariei încadrată cu tricolorul maghiar, fără a fi supărată de cineva!

In discuțiile ce se încing, acești funcționari unguri tolosesc cele mai jicnitoare vorbe la adresa României și a neamului românesc.

Atragem atenția Direcțiunei CFR. asupra acestei intolerabile stări de lucruri, rugând-o să încerce să îmblânzească sentimentele iredentiste ale slujbașilor rătăciți.

Aceștia, primind pâinea statului, ar avea datoria de a-i cinsti și limba. Nu avem nevoie de slujbași răuvoitori și îndărătnici. Cine vrea să facă politică și se încăpățânează în atitudini antiromânești, nu are decât să părăsească slujba statului, lăsând-o în seama altora mai vrednici.

Iar dacă agenții iredentismului se cred destul de deștepți pentru a lua leafă dela stat și a-l și desconsidera în acelaș timp, va trebui noi înșine să avem curajul a i așeza la locul lor, primenind birourile oficiilor noastre de stat, invadate de o lume atât de suspectă.

„Venetici" și „Colonisti"

Un cititor ne atrage atenția asupra unui articol din ziarul „Székely Napló" în care se discută mișcările studențești din Cluj. Acest ziar are îndrăzneala să scrie că studenții sânt „niște băieți cari trebuie să-și steargă nasul, oameni cari nu reprezintă nici o garanție legitimă față *de noi*" (de semito-maghiarii dela „Székely Napló" — N. R.) Și mai departe: *„Unii dintre aceștia sânt veniți din regat, alții sânt colonisti, ei nu sânt oamenii de baștină, ci venetici".*

Precum se vede pentru confrații secui (?) dela Târgul-Mureș, cei din vechiul regat sânt venetici, iar coloniștii sânt românii ardeleni. De *„baștină"* nu sânt decât cei dela „Székely Napló" și ungurii din Ardeal.

Obrăznicia este evidentă. Cei cari strigă împotriva „tiraniei românești" își pot permite, nesupărati de nimeni, tot felul de îndrăzneli. Dar aceasta poate merge oare la nesfârșit? Oricât s'ar sprijini obrăznicia maghiară pe afirmațiile dlui Sever Dan, autoritățile au datoria să intervie.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez 1-a

Situația pădurilor noastre

Interviewul dlui C. Opran, administratorul „Casei Pădurilor"

Veniturile pădurilor se cifrează la peste 3 sferturi de miliard — Proiecte pentru viitor

D. C. Opran, administratorul „Casei Pădurilor" a acordat câte un interview ziarelor „Viitorul" și „Dimineața" asupra situației pădurilor noastre.

Relevăm mai jos câteva părți mai interesante din acest interview, întrucât el scoate în evidență câteva date asupra situației actuale a pădurilor statului și anunță proiecte de realizat pentru viitor.

In anul trecut „Casa Pădurilor" a realizat venituri de peste 3 sferturt de miliard.

Din această sumă, 400 de milioane lei s'au depus la tezaurul public, iar *350 milioane lei au reprezentat materialul lemnos pentra noule construcții școlare.*

De remarcat că nici funcționarii publici n'au fost uitați, lor li-s'a dat lemne cu reducere de 30 la sută în valoare de 48 milioane lei. Văduvelor, orfanilor și invalizilor de război li-s'a acordat lemne în mod absolut gratuit în valoare de 30 milioane lei.

Dacă punerea în valoare a pădurilor statului s'ar face după legea comptabilității generale a Statului și dacă nu s'ar vinde material lemnos la autorități și cooperative cu preț redus, veniturile pădurilor ar atinge suma de un miliard lei.

Ocupându-se de întinderea domeniului silvic care în România întregită are peste 7 milioane hectare, d. C. Opran a arătat că personalul silvic actual fiind insuficient pentru exploatarea și îngrijirea pădurilor, „Casa Pădurilor" va înființa o secție nouă de silvicultură pe lângă școala superioară politechnică din Timișoara, 3 școli de pădurari, 2 de brigadieri silvici și una de conductori.

In acest scop s'au și înscris în buget sumele necesare.

„Casa Pădurilor" se ocupă de asemeni și de îmbunătățirea situației silvicultorilor cari, până acum au fost foarte rău retribuiți, și datorită sprijinului deosebit pe care l'a arătat d. Ministru al Domeniilor Al. Constantinescu, s'a putut vota în sesiunea parlamentară trecută, legea prin care silvicultorii sunt incadrați la un loc cu personalul technic inginerese dela celelalte instituții ale statului.

De amintit de asemeni, că una din grijile de căpetenie ale „Casei Pădurilor" a fost în timpul din urmă alcătuirea unui proiect pentru formarea pădurilor comunale în vechiul regat, proiect care va fi votat în sesiunea actuală a Corpurilor legiuitoare.

Vizite miniseriale la Cluj

Trei miniștri vor vizita în curând Clujul — Rostul acestor vizite ministeriale

Am anunțat în numărul nostru de ieri că la sfârșitul acestei săptămâni sau la începutul săptămânei viitoare vor sosi la Cluj dnii dr C. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice, Al. Lapedatu, ministrul cultelor și al artelor și Gh. Cipăianu, subsecretar de stat pe lângă ministerul agriculturei.

In ultimul timp aflăm că este foarte posibil ca în acelaș timp să vie la Cluj și dl Gh. Tătărăscu, subsecretar de stat în ministerul de interne.

Aceste dese vizite pe care miniștrii țărei le fac prin Ardeal este cea mai bună dovadă că guvernul arată cea mai mare solicitudine față de această provincie, care după cum se știe, a fost atât de neglijată de toate guvernele de până acum.

După informațiunile pe care le-am putut căpăta până acum iată care ar fi rostul vizitelor pe care acești trei sau patru miniștri le fac orașului nostru.

In ultimul timp se știe că dl ministru Anghelescu, împreună cu o numeroasă comisiune la care au fost învitați și numeroși conducători ai minorităților, a stabilit și a redactat principiile esențiale ale proectului de lege pentru reforma învățământului.

Odată ce principiile generale ale acestei reforme au fost stabilite de comun acord cu reprezentanții minorităților, dl ministru Anghelescu a găsit necesar să facă o anchetă personală prin Ardeal pentru a constata la fața locului mijloacele cele mai eticace care întrebuințate fiind să poată garanta o cât mai serioasă aplicare a acestei reforme.

In acest scop, dsa venind la Cluj va vizita diferite școli românești și minoritare și va avea dese consfătuiri cu reprezentanții acestor școli. In afară de aceasta, dl ministru Anghelescu se va interesa de mersul învățământului primar, atât din orașul Cluj cât și din județul Cojocna.

Un deputat de Cluj ne-a declarat că dl ministru Anghelescu, cu ocazia venirii sale la Cluj, va vizita regiunea izvoarelor Someșului și o mare parte din regiunile munților Apuseni — țara Moților — de oarece intenționează să înzestreze aceste regiuni cu toate școlile primare de care comunele Moților de aci, au nevoie.

În legătură cu îmbunătățirea soartei Moților noștri vine și dl Gh Cipăianu, pentru a tranșa definitiv chestiunea modului cum a fost aplicată reforma agrară în această regiune — chestiune în jurul căreia s'a făcut atâta scandal în ultimul timp.

Cunoscându-se hotărârea pe care încă mai de mult a luat-o dl Cipăianu, — după care toate contractele-tip prin care rezervele de stat au fost arendate altora decât țăranilor, sunt anulate și aceste rezerve atribuite obștiilor sătești — suntem siguri că cel puțin de data aceasta cererile justificate ale Moților vor fi satisfăcute.

Dl Al. Lapedatu vine la Cluj pentru a culege noui informațiuni care i vor servi la întocmirea proectului reformei și unificării bisericilor.

Acesta ar fi în linii generale, și după informațiile pe care le-am putut căpăta până acum, rostul vizitei celor trei reprezentanți ai guvernului, la Cluj.

Alfio P.

Reclama este sufletul comertului

Din cauza edificării la magazinul de stofe și mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe prețurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 262

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare. 3291

Greva macelarilor din Cluj

In fața solidarității grevișt-ilor măcelari, trebuie să se opuie rezistența autorităților și a publicului consumator

Se știe că acum câtăva vreme, autoritățile locale, silite pe de o parte de nemulțumirea generală a publicului consumator și pe de altă parte de specula neobrăzată la care s'au dedat măcelarii din Cluj, au fixat o serie de prețuri maximale, fără să mai consulte și pe măcelari.

Măcelarii, cari nedeprinși până acum să întâmpine vre-o stânjenire în libertatea speculei la care se dedau, și pe de altă parte, nevoind să primească de bună, o hotărâre a autorităților locale, cu o solidaritate de care au dat dovadă numai atunci când a fost vorba de făcut opoziție autorităților românești, au declarat greva.

De o săptămână, măcelarii refuză cu îndârjire să taie vite și porci, iar populația sufere.

S'au dus delegații peste delegați, în frunte cu cunoscutul șovinist Rety, la București.

Au protestat contra autorităților locale și sub amenințări că nu vor renunța la grevă, au pretins ministerului de interne să se dea ordin autorităților locale de a retrage toate restricțiunile ce s'a pus speculei lor, și deci să desființeze prețurile maximale.

*

In fața unei asemenea situații, noi nu cerem decât un singur lucru:

Autoritățile locale, și în special publicul consumator, în interesul lui, trebuie să facă front comun contra solidarității grevișt-ilor măcelari, căci numai astfel vom putea ajunge să înfrângem lăcomia măcelarilor, deocamdată, și a tuturor acelora, cari speculează publicul consumator, mai târziu.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 31 Ianuarie: „INȘIR'TE MĂRGĂRITE".
Sâmbătă 2 Februarie: „INȘIR'TE MĂRGĂRITE".
Duminică, 3 Februarie seara: „PAPA".
Marți, 5 Februarie: „BĂIAT de VIAȚĂ".
Joi, 7 Februarie: „BANII".
Sâmbătă, 9 Februarie: „INȘIR'TE MĂRGĂRITE".
Dumineca, 10 Febr. (matineu) „PAPA".

TEATRUL MAGHIAR

Miércuri: POMPADOUR. Prețuri de Premieră. Abonanemt de zi 83. B. Seria 229.
Joi: POMPADOUR. Prețuri de Premieră. Abonament de zi 84. C. Seria 230.
Vineri, matineu: ROMEO ȘI IULIA. Reprezentație pentru tinerime cu prețuri de tot reduse. Conferează drul Iosif Rózsa. Seria 231.
Vineri seara: POMPADOUR. Prețuri de Premieră Abonament de zi 35. A. Seria 232.
Sâmbătă, matineu: FETELE GYURKOVICS. Cu Tolnay. Prețuri reduse. Seria 233.
Sâmbătă seara: POMPADOUR. Prețuri de Premieră Abonament șters. Seria 234.

Consiliul Orasului Cluj. Nr. 1180—1924. cons.

Publicațiune.

Orașul Cluj cumpara în licitație publică următorul material de piele nacesar pentru Maieristea Centrala:

1. 150 kgr. piele Blanc.
2. 1 „ „ de cosut
3. 5 „ „ de lac.

Ofertele de vor inainta registraturei consiliului orășănesc până la 31 Martie 1924 în plic sigilat având oferantul a depune la Cassa alodială o garanție de 10%.

Ofertele întârziate nu se vor lua in considerare.

Condițiunile de licitație și tabloul despre material se pot vedea în oficiul Maieristei Centrale Calea Traian 19.

3297 **Primar.**

Dunky Kato
profesoara de dans
învată la locuința s'a toate jocurile noi. Oare private dă in orice timp ia locuintă
Cluj, Strada Universități 3.
Etaj III., 2. (lift este).

De vânzare
case, ville, moșii
complect aranjate, **fabrici**, locuri de fabrici, diferite prăvălii, **hoteluri** elgante, cafenele etc. Adresa agentul: 2581
Coloman Dunky,
Cluj, Piața Unirii Nr. 10.

Locuri de căsi
de vândut apte și pentru stabilimente industriale 3282
în aproprie ea fabricei de piele Renner, mai departe în Strada Pietroasa.
Condițunile se vor comunica: P. Unirii 26. etaj, la advocatul **dr. Desideriu Schilling.**

TINICHIGIU
DE BUNĂ PRACTICĂ SE CAUTĂ
!! 3296
DE UZINELE SOLVAY S. A. DIN TURDA, JUD. TURDA-ARIES.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

RESTAURANTUL 3288
„AMERICA'
CLUJ, PIAȚA UNIREI 23.
Cel mai bun și mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de intâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de pește precum și grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumitemărci.
Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Direcțiunea Societății „Creditul Minier"
Minele Ilba, Satu-Mare **caută** pentru conducerea Uzinei de preparat
un mecanic
cu scoală și practică și un mecanic pentru atelier.
Pentru angajare a se prezenta la Mina Ilba, cu certificatele de serviciu. 3294

Casă de vândut
cu 60 cameri, pivniță mare, mai multe bucătării și baie, situată în centru. 3282
Condițiunile se vor comunica: Piața Unirii 26, etaj, la advocatul
dr. Desideriu Schilling.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Magazinul de haine pentru bărbați și copii
Szántó si Komlós din Arad
sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea
D-lui STIEF OTTO.
Să capăta pe prețurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbați și copii ***pregatite in atelierul nostru***, raglane, paltoane de iarnă și mantale scurte de blană. 3219

Metallum

Fabrica de bere din Turda S. A.
o 2248 o Rador 880.
FABRICA:
TURDA, TELEFON 5
KORONA
CEA MAI GUSTOASĂ BERE DESCHISA
BERE DIN MALT DUBLU
GLORIA
De calitate recunoscut ca bună!
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobantilor 11. Telefon 394.

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1000 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Vineri 1 Februarie 1924

R CLUJ 1. 6229

Infrățirea

CLUJ 77 1-FEB 1924

Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 252
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

„Puterile nefolosite" ale Ardealului...

Confundînd Ardealul cu cei „o sută", organul partidului național afirmă că forțele intelectuale ardelenești încezesc neîntrebuințate.

Tocmai cînd opinia publică aștepta să i-se dea un răspuns cu privire la gravele destăinuiri făcute de d. Octavian Prie, organul partidului național găsește potrivit să glorifice vremurile Consiliului Dirigent descriind pe larg elanul cu care resortiștii și-au părăsit familiile pentru a începe „o viață de jertfă și de abnegație" în posturile ce li se încredințase.

Înțelegem, de sigur, starea de nostalgie în care cade „Patria" ori de cîte ori i-se amintește de epoca Consiliului Dirigent. Nu de geaba doară, în adînca dsale înțelepciune, d. Iuliu Maniu a dat poruncă aspră ca registrele cuprinzînd gestiunea faimoaselor resorturi să nu fie deschise timp de cinci ani. Liberă este deci „Patria" ca din cînd în cînd să se refugieze în trecut și să încerce să ne transmită și nouă sentimentul de înduioșare pe care i-l trezește epoca de „jertfă și de abnegație" a Consiliului Dirigent. Dar organul partidului național nu se mulțumește numai cu atît, ci, proslăvind trecutul, el se uită cu scârbă la vremurile de azi în care forțele intelectuale ale Ardealului se irosesc neîntrebuințate din pricina „regimului politic al vechiului Regat". Într'adevăr, „Patria" afirmă că „în **posturile conducătoare ardelenilor cu pregătire aproape le-a secat semânța**", lăsând, firește, să se înțeleagă că slujbele au fost date toate pe mâna regățenilor.

Și i-am da dreptate confratelui dacă și noi am crede că forțele intelectuale ale Ardealului nu pot fi căutate de cât în sânul comitetului de o sută. Și încă nici atunci! Pentrucă ce sântem noi de vină dacă „intelectualii" partidului național, în loc să primească slujbe și demnități potrivite cu puterile lor, visează toți ministere sau cel puțin niște „resorturi" ca acelea de pe vremea Consiliului Dirigent? O, înțelegem că din rândurile celor o sută s'ar putea recruta destule elemente care să fie utilisate în Ardeal ca notari, pretori, primpretori și poate și ca prefecți. Dar cine e vinovat dacă d. Sever Dan, de pildă, în loc să primească un loc de muncă și de răspundere în administrația Ardealului, își pierde vremea afișând velei ăți de mare bărbat de stat? Pe cine-am putea să învinuim dacă oamenii dlui Maniu, scoși din minți de pleașca Consiliului Dirigent, umblă mereu după măriri, când puteau să folosească Ardealului ca modești slujbași în administrație, învățământ și justiție? Dar aceasta nu înseamnă că puterile intelectuale ale Ardealului au rămas nefolosite. Căci pe lângă intelectualii cuprinși în comitetul de o sută, Ardealul are încă destule forțe care, unind seriositatea cu rîvna, muncesc cu folos pentru organizarea și întărirea statului român.

Alături de Ardealul intulectualilor cari fac politică pentru vanitatea și ambiția lor, avem Ardealul intelectualilor muncitori cari, rămași departe de sbuciumul sterp al luptelor politice, își întrebuințează toate forțele într'o rodnică muncă constructivă. Pe cei dintâi îi găsești acum în varieteurile și barurile din București, pe când cei din urmă au rămas lipsiți de vatra Ardealului căutînd fiecure să puie o cărămidă la opera de întărire a României. Pe aceștia îi găsești pretutindeni, și ei reprezintă aportul de inteligență și de muncă al Ardealului în atelierul forțelor noastre naționale.

Singuri intelectualii partidului național au rămas să sbîrnăie pe din afară, așteptând să se reîntoarcă vremurile de chlipir ale Consiliului Dirigent. Dar în timp ce ei sbîrnăie, Ardealul muncește. În școală, în administrația, în justiție, în bănci, în industrie și în comerț, — pretutindeni forțele intelectuale ale Ardealului ocupă locuri de muncă și de răspundere contribuind necontenit la biruința românismului. Și totuși, mai sînt încă destule locuri cari așteaptă să fie ocupate. Domnii din partidul național să poftească deci la muncă.

Politica cu două fețe a partidului național

Regionalist în Ardeal, partidul național este regnicolar în vechiul regat

Zilele trecute partidul național a ținut o întrunire publică la Severin.

Dintre membrii din Ardeal ai partidului au luat parte la întrunire dnii Mihai Popovici, Caius Brediceanu și Iuliu Maniu. Câteși trei fruntașii au rostit cuvântări în cari au atacat cu aceiași lipsă de obiectivitate și de seriozitate opera actualului guvern. Ceiace este însă interesant în discursurile celor trei fruntași, este faptul că fiecare dintre ei s'au socotit obligați să aducă omagii vechiului regat.

In vreme ce reprezentanții partidului național vorbesc astfel ori de câte ori au în față un public de regățeni, aci în Ardeal ei n'au părăsit politica regionalistă.

Dincolo de munți, partidul național se voește socotit ca partid regnicolar, iar dincoace el rămâne la vechea sa mentalitate separatistă. Și pe când dl Maniu aduce la Severin sau aiurea, cu o fățărnicie învățată la Blaj, un cuvânt de admirație și de iubire pentru vechiul regat, dl Sever Dan scrie în „Patria" articole prin care „numește pe regățeni" bastarzi de corturărese" și acuză întreaga viață a vechiului regat de corupție și imoralitate.

Această deosebire de atitudine, după cum este ținut să se manifeste aici sau dincolo, pune încă odată în lumină politica de fățărnicie a partidului național. Am găsit un bun prilej pentru a o sublinia în cuvântările rostite la întrunirea dela Severin.

Descoperirea vechiului regat

Decăteori oamenii partidului național trec granița lor... Carpații, pentru a descinde în vreun orășel din vechiul regat, eu simt un fel de bucurie nelămurită. Mă bucur, bineînțeles, nu de nenorocul bieților cetățeni supuși torturii vorbăriei încâlcite și fade a domnului Maniu, ci pentrucă cei ce și-au făcut un sistem din a defăima vechiul regat fără a'l cunoaște, au un nou prilej de a se convinge cât de greșiți au fost în oarba lor campanie de denigrare a stărilor „de dincolo".

In fața realității văzută cu ochii, cei de bunăcredință vor trebui să aibă un dublu sentiment: unul de remușcare pentru prăpastia ce au săpat-o în sufletele celor slabi și naivi, și altul de mulțumire, că altă este realitatea.

Vor trebui să se convingă, că au greșit când au înfățișat pe țăranul român din vechiul regat ca pe un îndobitocit de foame, de pelagră și de sifilis; când au afirmat că el este încă exploatat, ca în evul mediu, de „ciocoi".

In propaganda lor de partid, dacă un vor putea întruni la adunările lor decât câțiva curioși dornici de se 'nveseli, — în schimb își vor putea îmbogăți cunostințele cu lucruri neștiute de ei până acum. Cu prilejul ultimei întruniri ținută la T. Severin, au putut să cunoască, de pildă, mehedinteni chipeși, voinici, curați, plini de vigoare și sănătate sufletească și trupească. Faptul, că orașenii din partea locului nu au prea primit cu brațele deschise pe cei ce luptă împotriva uniret sufletești, nu poate fi pentru d. Maniu și soții, decât o dovadă a bunului simț și a desteptăciunii populației. De asemenea, a trebuit să facă o impresie bună însuși orașul Turnu-Severin, curat, cu străzile lui tot atât de drepte ca ale Clujului, cu minunata lui Piață și gradină publică.

Bunii noștrii „naționaliști" vor fi trebuit să rămână foarte mirați că vechiul regat, — deși nu a fost ocărmuit după formule budapestane — nu este țara barbară, „balcanică", pe care le-au plăcut să o trâmbițeze cu atare în toată lumea.

Cunoscând însă mentalitatea oamenilor din partidul național, suntem siguri, că nu numai nu'și vor da nici o osteneală pentru a spulbera părerile greșite asupra vechiului regat pe care ei însuși le-au răspândit, ci vor continua și pe mai departe campania de învrăjbire între Ardeal și Vechiul regat, în care „totul este putred, toți oamenii sunt necinstiți, pungași și fără de caracter", — cu singura excepție a „democraților" tachiști de subt sefia domnului Iuliu Maniu!!...

Alianța franco-cehă

„Alianța între Franța și Cehoslovacia — scrie ziarul ceh „Prager Presse" în ultimul număr — nu este decât o continuare logică a sistemului nostru de alianțe, prin cari voim să ferim Cehoslovacia și Europa centrală de unele noui încercări de restaurare ce s'ar putea ivi în Germania, de pildă. Alianța aceasta este consecința concepției politico-filozofice ale tuturor aliaților noastre, de până acum, de un caracter atât de pacifist.

Nu vrem decât respectarea în datoririlor internaționale. Temerile unora, ca alianța franco-cehă ar însemna o orientare periculoasă și unilaterală a politicei cehoslovace, sunt înlăturate prin însuși spiritul și scopul tratatului. El nu este decât dovada consecvenței politicei cehoslovace, servește siguranța statului nostru, și garantează pacea în întreaga Europă centrală".

Monumentul comemorativ al intelectualilor Franței

Președintele Republicei a inaugurat monumentul morților, ridicat la școala alsaciană, în memoria celor 131 profesori și foști elevi, morți pentru Franța. Leon Berard și generalul Gourand au însoțit pe președintele Republicei, ai cărui doi fii au studiat la școala alsaciană.

Autoritatea Parlamentului și contestațiile opoziției

Declarațiile celor două „partide" ale poporului — Supralicitarea de popularitate — Neseriozitatea contestațiunilor aduse Parlamentului actual

Ședința de redeschidere a parlamentului a adus o notă nouă și oarecum hazlie în viața noastră politică. Cele două fracțiunui ale partidului poporului s'au prezentat la Cemeră și la Senat pentru a citi câte o declarație.

La Cameră, d. D. R. Ioanițescu în numele „partidului poporului de sub președinția dlui C. Argetoianu", a făcut declarația că „partidul" poporului își „menține, fără nicio slăbire, condamnarea procedeelor electorale care au înlesnit formarea actualelor majorități" dar că față de agravarea situației economice de astăzi care amenință interesele vitale ale statului, acest „partid" consimte să-și reia locul în Parlament.

D. Ionescu, în numele „partidului poporului de sub președinția dlui „Averescu", s'a grăbit să nu lase în inferioritate „partidul" din care face parte, și a declarat că el n'ar mai avea nimic de lămurit de oarece atitudinea sa a fost precizată la începutul actualei sesiuni parlamentare.

Declarația continuă:

„In sânul Partidului Poporului s'au produs însă în vremea din urmă oarecari defecțiuni, cari ar putea fi exploatate de factorii interesați în scopul de a zăpăci buna orientare a lumei noastre politice. Iată de ce Partidul Poporului ține să-și reînoiască vechea lui declarație de nesolidarizare cu tot ce emană din voința Camerelor actuale.

„Defecțiunea din Partidul Poporului nu reprezintă decât exact 138 membrii ai comitetelor județene și aproape nimic din comitetele comunale, deci în total nici 50% din cele 76 organizațiuni întinse peste toată țara; cu toate defecțiunile de această calitate morală și politică oricât de mult ar fi puse la contribuție împotriva unei organizațiuni care crede cu tărie în chemarea ei de a servi și pe viitor țara, aceste defecțiuni nu pot să-i clatine nici o clipă nestrămutata ei concepție politică" (!)

La Senat, d. I. Irimescu în numele „partidului poporului de sub președinția d-lui Argetoianu" și d. Ilie Dăianu, în numele „partidului poporului de sub președinția d-lui general Averescu", au citit aceleași declarații.

Ilaritatea stârnită în cele două Corpuri Legiuitoare de citirea acestor declarații, dovedesc cu prisosință cât de neserioasă este manevra celor două grupulețe destrămate ale fostului partid al poporului. Supralicitația de popularitate pe care o conține declarația „partidului poporului de sub președinția generalului Averescu", trădează trista stare de descompunere în care se află.

De asemenea, graba averescanilor de a se prezenta în Parlament pentru a nu lăsa ca fracțiunea d-lui Argetoianu să se prezinte nestânjenită ca partid al poporului, dovedește că ostilitatea față de actualele Corpuri Legiuitoare nu este motivată decât de nestabile combinații de partid.

In adevăr, dacă averescanii n'au a se teme de defecțiunea d-lui Argetoianu, firesc era ca „partidul poporului de sub președinția d-lui general Averescu" să rămâie consecvent atitudinei fixate și să nu se prezinte în Parlament, pentru a cere acestui Parlament contestat să aprecieze valoarea politică a desbinărei provocată de d. Argetoianu.

Pe de altă parte, declarația „partidului de sub șefia dlui Argetoianu" este tot așa de ridicolă. Dacă dl Argetoianu și partizanii săi cred serios că se poate contesta autoritatea actualului Parlament, ce îi îndeamnă să ia parte la lucrările acestuia? Chestiunile economice? Aceasta ar fi o culme a îndrăznelii. Cât de specialist s'a dovedit dl Argetoianu în chestiuni economice și financiare, ne-o dovedește trecerea d-sale pe la ministerul de finanțe. Chestiunea bonului de tezaur dat „Băncei Comerciale" este încă vie.

Prin urmare nu preocupații de interes general a adus „partidul poporului de sub președinția dlui Argetoianu" în Parlament, ci pur și simplu dorința de a se manifesta în acest Parlament contestat, ca „partid al poporului", în detrimentul celuilalt partid al poporului de sub președinția dlui general Averescu".

Ambele aceste cazuri, ca și altele anterioare, ne dovedesc cât de neîntemeiate sunt toate acuzațiile aduse guvernului și actualului parlament. **A. R. Gus.**

Mașinile unelte „A S T R A“ sunt furnizabile din magazie.

Scrisori din Bihor

Problema teatrului romanesc în zona culturala

O măsură fericită — De la toamnă orașele din nordul Ardealului vor avea teatru românesc

Așa cum s'a pus până acum, chestiunea teatrului românesc în Ardeal, dar mai cu seamă în zona zisă culturală, dealungul frontierei apusene, ea a avut o soartă cât se poate de ingrată, și este bine, că în sfârșit, deslegarea ei se încearcă acum pe alte căi decât pe aceea ce ne-a arătat-o, plină de bunăvoință interesată, minoritatea maghiară. Urmărind drumul ce l'a încercat până în vara trecută soluția acestei probleme, am văzut — ceeace am mai constatat într'o scrisoare din Oradea-Mare — că ziarele și teatrele ungurești au ținut mereu să ne arate, că chestiunea teatrului nostru este strâns legată de a teatrului lor, că adică, nu ne putem gândi la un progres al teatrului românesc, fără să ținem seamă, că avem aceiași datorie față de cele opt teatre ungurești. Astăvară, s'a văzut că organizarea teatrului românesc nu o puteam discuta fără ca să cerem și părerea maghiarilor, cu toate că nu este între teatrul nostru și al lor nimic comun.

In conferința de astăvară, convocată pentru discutarea chestiunii comune a teatrului nostru și a celui unguresc, s'a văzut apoi până unde poate merge răutatea. Conferința n'a putut discuta nimic din cauza unui incident între directorii maghiari; s'a sfârșit astfel fără nici un rezultat pentru noi, iar teatrul maghiar a rămas tot cu cele opt trupe avute, ba, în ultimul timp a mai obținut o concesie.

In urma acestei dejucări, chestiunea celor două teatre a trebuit definitiv separată. Nu cunoaștem legea care va reglementa în viitor funcțiunea celor opt, respectiv nouă teatre maghiare (unul se zice că nu funcționează în prezent), dar, în ce privește reorganizarea teatrului românesc, în orașele de-alungul granței, și, avem primul semn în înființarea unui înspectorat al artelor, special cu această atribuție, în zona culturală. Rostul acestui inspectorat este să pregătească înființarea unor trupe de teatru românesc aici se poate asigura mai bine prin trupe ambulante, inspectoratul va lua contact cu diferitele orașe pentru asigurarea contribuției materiale.

La faptele acestea putem să adăogăm unele amănunte, care dovedesc că încă din toamna viitoare zona noastră culturală va putea să'și aibă teatrul său românesc.

Am aflat astfel, că încă înainte de votarea bugetului actual, orașele Timișoara, Arad, Oradea-Mare, Satu-Mare și orașele mai mici ca: Baia-Mare, Sighet, Careii-Mari, Beiuș ș. a. — au prevăzut în gestiunea lor întreținerea unei trupe românești ambulante, contribuind, toate, cu suma de 1 milion, jumătate, la care statul va adăoga două milioane și jumătate. La acestea se adăoge înlesnirile secundare, dar deasemenea importante, localul, luminatul, încălzitul ș. a.

După cum am spus, trupele acestea — două după cât am aflat — vor putea să'și înceapă activitatea încă dela toamnă, dând reprezentații cu luna într'o regiune. Va fi — firește — un mare pas înainte, în românizarea orașelor noastre, și o alimentație intelectuală pentru marile ținuturi locuite numai de români, cari, deci, vor asigura viitorul acestui teatru.

Propaganda legitimiștilor unguri și contele Bethlen

Cu ocazia celei de a unsprezecea aniversări a nașterei lui Otto de Habsburg, s'au celebrat la Budapesta servicii religioase iar unele ziare au publicat cu această ocazie ediții speciale de propagandă. Astfel „Képes Kronica“ a apărut cu portretul regelui Otto II și cu fotografii, reprezentând scene din viața familiei regale în Spania.

„Uj Nemzedék“, organ legitimist, scrie următoarele cu privire la această aniversare: Mii de suflete, trimit salutul lor respectuos regelui, care tăiește izolat în Spania. E regele nostru, atât prin sânge, cât și prin legea și constituția noastră. Cu toate că el nu poartă încă coroana St. Ștefan el este totuși regele nostru. Din patria sa, milioane de porumbei albi zboară până la el ducându-i mesagii de considerație și de dragoste.

Ei îi aduc aminte că Carpații, Dunărea, Tisa, Drava și Sava, Transilvania și Tatra, că regatul întreg, indivizibil și imprescriptibil, îl așteaptă“.

Se evidențiază astfel că cu toate asigurările date prin discursul ținut la Szolnok, când a afirmat că Ungaria renunță la politica reacționară și că va inaugura o politică cu totul democratică, contele Bethlen continuă să sprijine pe ascuns pe legitimiști.

După trimiterea în Statele-Unite a contelui Apponyi să facă propagandă împotriva Micei Antante atitudinea actuală cu privire la propaganda legitimiștilor arată că Bethlen nu s'a decis să părăsească definitiv politica care dealtfel nu poate să aibă decât consecințe funeste pentru Ungaria.

Magazinul de haine pentru bărbați și copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe prețurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbați și copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă și mantale scurte de blană. 3219

INFORMATII

— Gratis pentru cititorii ziarului nostru le publicăm un anunț de 10—15 cuvinte.

Cerem pentru aceasta ultimul cupon din gazetă împreună cu textul cari se vor trimite Administrației ziarului.

Fiecare cititor poate publica următoarele:

Caut post de funcționar, la Stat sau oficii particulare.

Instituțiile de stat sau particulare cari doresc funcționari.

Corespondență cu cunoscuți sau rude.

Felicitări pentru zile onomastice precum și anunțuri de căsătorie.

Pentru toate aceste vom face o rubrică specială.

— **Esperantiste.** Numărul recent al revistei mondiale „Esperanto Triumfanta“ în loc de frunte aduce știrea, că Majestatea Sa Regina Maria a binevoit să acorde Societății Esperantiste Române dreptul de a traduce scrierile Sale în Esperanto.

— **Chestia crizei de carne.** Precum am relatat în numărul de ieri, în urma măsurilor luate de către autorități, astăzi s'a pus carne în vânzare cu prețurile maximale de până acum.

Cauza tuturor dificultăților este trustul măcelarilor, cari — deși vitele se ieftinesc — nu se dau îndărăt dela nici un mijloc pentru majorarea prețurilor de pe piață.

In timpul din urmă, s'au găsit o seamă de măcelari români cari s'au oferit să taie carne cu prețurile fixate de autorități. Autoritățile românești le vor da tot sprijinul, pentruca lipsa de carne de pe piața Clujului să înceteze.

— **Boicotul elementului român în fabrici.** Precum se știe, antreprenorii — în majoritate minoritari — ai fabricelor din Ardeal, duc de multă vreme o întinsă campanie pentru excluderea elementului românesc din fabrici. Muncitorii români sunt dați afară din slujbe și stăpânii fabricilor nu angajează decât minoritari.

Dl Prefect al județului nostru a hotărât să ia măsuri pentruca excluderea elementului românesc să înceteze și muncitorii români să fie reprezentați în mod proporțional.

— **O nouă revizuire a locuințelor.** Comisiunea pentru controlul locuințelor libere a fost încărcinată să facă o revizuire a locuințelor din Cluj. Cu acest prilej se va cerceta și situația streinilor ce s'au strecurat în mod fraudulos și dețin camere în oraș.

— **Incetarea grevei lăutarilor.** De câteva zile în cafenelele Clujului nu mai cântă lăutari. Aceasta din cauza grevei de protestare contra impozitului prea mare. Incepând cu ziua de azi această grevă încetează, întrucât patronii cafenelelor au obținut asigurări că impozitul se va revizui.

— **Furtul dela magazinul „Parisien“.** Dl Iosef Eisenstätter, patronul magazinului „Parisien“ din calea Regele Ferdinand, a reclamat poliției centrale, că în ziua de Marți 29 crt. s'au furat din magazinul său mărfuri în valoare de aproape 20.000 lei.

Poliția cercetează.

— **Recunoașterea baptismului.** Ministerul cultelor a recunoscut baptismului dreptul cultului.

— **Inceput de incendiu.** Aseară la orele 9, un început de incendiu s'a declarat în strada Regele Ferdinand Nr. 101, la locuința dlui Sema funcț. vamal.

Focul a luat naștere dela un coș de sobă, care nu fusese curățit încă din toamna anului trecut.

In urma intervenției pompierilor, focul a fost complect stins.

— **Universitare.** Consiliul profesoral al facultății de științe de pe lângă Universitatea din Cluj se va întruni Sâmbătă la orele 5 p. m. pentru a discuta modificarea regulamentului facultății și chestiunea reorganizării învățământului superior.

— **Dela „Căminul studențesc“.** In urma alegerilor făcute la Căminul studențesc din strada Avram Iancu, dl Hurghis a fost ales ca președinte iar dl Boeriu ca vice-președinte al studenților din cămin.

— **Conferințele „Astrei“.** Vineri 1 Februarie, orele 6 d. a. în Sala Nr. IV. dela Universitate, va vorbi dl prof. Dr. M. Botez despre „Educația fizică“.

— **Pomenirea unui magistrat.** Duminecă 3 Febrarie 1924 ora 11 a. m. se va oficia în biserica greco-orientală din localitate parastasul de un an dela moartea mult regretatului Anton D. Grigorovici, fost judecător la tribunalul Cluj.

Prietenii și cunoscuții sunt rugați a lua parte la această pioasă pomenire.

— Reuniunea comercianților, Industriașilor și Meseriașilor Români din Cluj, invită onoratul public clujan la MARELE BAL, în ziua de 3 Februarie 1924, orele 9 seara în saloanele Hotelului Central, dat în scop cultural, taxa de persoană lei 40, de familie lei 100, (3 pers.), pentru militari și studenți lei 25.

Comitetul.

— **Duelul Harșia-Vescan.** Zilele trecute a avut loc la Reghiu un duel între dl Harșia din partidul poporului și d. Vescan, fost prefect al județului Mureș-Turda. Motivul duelului a fost o ceartă în cursul căreia dl Vescan a întrebuințat cuvinte ofensătoare. Duelul a avut loc la marginea unei păduri de lângă Reghin. S'au schimbat focuri de pistol, fără ca adversarii să se rănească. Combatanții nu s'au împăcat după duel.

— **Sentința în procesul comuniștilor.** Se știe că în cursul zilei de Luni și Marți în fața consiliului de războiu local, au avut loc desbaterile procesului celor 26 de comuniști arestați în orașul nostru acum patru luni. Acești indivizi erau acuzați de instigații la nesupunere față de legi și uneltiri contra statului român. Avându-se în vedere cele aproape cinci luni cât acești comuniști au stat în prevenție, comisia de judecată după o lungă deliberare a pronunțat sentința prin care la 8 dintre ei li s'au aplicat pedepse minimale care constă dintr'un an, nouă și șase luni, — iar restul de 18 au fost achitați.

— **Arestarea unor falsificători de pașapoarte.** Poliția dela graniță a arestat ieri pe indivizii Révész Lajos și Váradi Kornel din Ungaria, asupra cărora s'a aflat în afară de o sumă de 150 mii de lei și 180 pașapoarte false menite a fi puse în vânzare.

— **Un proces nostim.** Consiliul de războiu al Corpului 6 Armată, a judecat și achitat eri dimineață pe agronomul Alexandru Șaroșy din Tășnad, care a fost surprins în momentul când voia să se sinucidă într'un hotel din Oradea-Mare cu un revolver militar. Numitul a fost adus în fața consiliului de războiu, întrucât era contravenient la ordonanța Nr. 4 a Corpului 6 Armată, care pe zona stărei de asediu nu permite nici unui civil de a purta armă de foc.

O alianță Stere-Averescu-Maghiloman?

Articolul prin care d. N. Iorga demasca acțiunea unor oameni politici dela noi cari înțeleg să se impună în țară folosind împrejurările politicei externe, se vădește foarte întemeiat.

In adevăr se urmărește o alianță între d-nii Stere, Marghiloman și Averescu. Pe câteși trei îi leagă amintirea unei politici comune în timpul războiului nostru. D. Stere este omul care a înaintat faimosul memoriu generalului Ludendorf, d-l Averescu omul tratativelor dela Buftea, iar d-l Marghiloman este autorul păcii dela București. Sentimente comune și o politică externă aceeași, trebuiau să-i apropie pe acești oameni pe cari îi apropie și situațiunea lor în politica externă.

D nii Stere și Marghiloman sunt niște ostracizați. Mai norocos, fiindcă a reușit să scape de subt sancțiunea opiniei publice, d-l Averescu se găsește totuși într'o dificilă situațiune prin faptul că partidul său slăbit în urma nefastei opere de guvernare s'a rupt în ultimul timp în două fracțiuni.

O alianță între acești trei oameni este deci firească Dar gândul pe care îl urmăresc este irealizabil. Intâi, fiindcă în România întregită, mai puțin decât în mica Românie de odinioară, guvernarea țării nu se va putea nicicând impune cu ajutor din afară de granițe, și, în al doilea rând, fiindcă, prea mult compromiși prin ceeace au făcut, d nii Averescu—Stere—Marghiloman nu se mai pot bucura de încrederea opiniei noastre publice. Și'n atari condițiuni o alianță a domniilor lor nu va izbuti decât să reamintească țării odioasa politică pe care au făcut-o împreună în timpul războiului eliberator.

CUPON

Pentru cititorii ziarului „Infrățirea“

31 Ian. 1924.

Publicație gratuită!

PRESA MAGHIARĂ

Şi „Ujság" este pentru Banatul integral!

„Lucru firesc — scrie „Ujság" — pe noi maghiarii nu ne interesează chestiunea graniţei din Banat în măsura în care îi interesează pe români. Desigur, alipirea întregului Banat la România ar fi sporit numărul minoritarilor din această ţară, şi în lupta noastră pentru drepturile minoritare am fi avut mai mulţi fraţi de arme."

„Se face ziuă?..."

Pactul dela Ciucea s'a încheiat, planul de luptă pentru viitoarele alegeri s'a făcut, slujbele şi candidaturile de deputăţie s'au prenotat, — este firesc deci titlul primarticolului din „Ellenzék" de ieri: „Se face ziuă."

„Românii din Ardeal — scrie confratele — încep să declare că tratamentul faţă de maghiari este greşit.

Oamenii încep să nu se mai teamă de acuzaţiile de „antinaţionalism" şi „trădare de patrie".

„Oare aceste cântece de cocoş sunt într-adevăr prevestitoarele unei dimineţi? — Nu este sigur, deşi semnele sunt încurajatoare. Ar fi timpul ca aceste semne să însemneze într'adevăr că.. se face ziuă. Căci, dacă mai ţine mult regimul urei, pierim cu toţii, atât naţiunea dominantă cât şi minoritarii!.."

Oficiosul partidului maghiar uită că ura nu la oamenii de stat români ci la şefii partidului maghiar trebue căutată. Românul, tolerant din fire, nu este nici o primejdie pentru neconsolaţii după privilegiile din trecut.

Mare senzaţie: „Ellenzék" ne laudă!

Ziua de 31 Ianuarie 1924 trebue încrestată la răboj. „Ellenzék", poate pentru prima oară dela apariţia lui, laudă statul român. Il laudă pentru măsura luată de către dl ministru Anghelescu, care a dat ordin să nu fie lăsaţi fără leafă învăţătorii unguri cari nu au reuşit la examenul de limba română.

Aceşti învăţători, conform legii şi ordonanţelor ministeriale ar fi trebuit destituiţi din slujbă, căci au avut destul timp dela unire încoace de a învăţa limba statului.

Cu toate acestea, dl ministru Anghelescu, din curat umanitarism, le-a prelungit termenul de examen pe luna August a. c. şi a dispus să li se plătească lefurile pe tot timpul.

„Această dispoziţie a autorităţilor şcolare — scrie „Ellenzék" — dovedeşte o mentalitate de înţelegere şi conciliantă şi a produs cea mai bună impresie în sânul învăţătorimei îngrijată de existenţa ei".

Dacă confratele „Ellenzék" ar fi numai pe jumătate obiectiv, pe cât e de bătăios, ar recunoaşte, că în timpul guvernării partidului liberal, toate dispoziţiile şcolare nu au fost decât un lung lanţ al dovezilor de toleranţă şi mentalitate înţelegătoare.

Partidul maghiar
îşi recunoaşte singur iredentismul

„Ellenzék" şi articolul dlui N. Iorga din „Prager Presse". — Oficiosul partidului maghiar reconfirmă prin tăcerea sa iredentismul unguresc

Partidul maghiar dela formarea lui a avut o serie de atitudini în flagrantă contradicţie cu tot ce a spus referitor la loialitatea sa faţă de statul român.

Din dovezile de iredentism pe cari le-a dat acest partid numai în ultimul timp, amintim recunoaşterea faptului, că şi-a oferit tot ajutorul moral complotiştilor din anul trecut a căror mulţumită la adresa partidului maghiar a fost înregistrată ca un titlu de glorie a politicei ce acesta o face.

Cu prilejul cererii României ca Ungaria să o despăgubească de cheltuelile campaniei ce a scăpat pe unguri de sub stăpânirea bolşevică, — „Ellenzék" a sărit ca ars, luând parte făţişă — nu României, de care ar trebui să o lege un sentiment de cetăţenie — ci Ungariei revanşarde.

Iredentismul partidului maghiar ni-l confirmă azi — încă odată — însuşi oficiosul „Ellenzék" într'un primarticol întitulat **„Iorga Miklós(l)"**...

„Ellenzék" porneşte dela următoarea consideraţie atât de obiectivă şi dreaptă a domnului N. Iorga, apărută în „Prager Presse":

„Am credinţa că din Ungurii de seamă din Ardeal, cu toate asigurările lor de loialitate, nici unul nu s'a obicinuit cu ideia, că dominaţiunea românească ar fi de-o durată vecinică."

Ca de obiceiu, când „Ellenzék" citează, textul citat din memorie a articolului domnului Iorga este falsificat în însuşi înţelesul lui, întrucât în articolul din „Prager Presse" nu se află nică ieri afirmaţia că *„ungurii îşi dau toată silinţa de a'şi dovedi loialitatea prin fapte."*

Articolul domnului Iorga însă nu convine ziarului nici chiar cu amintita falsificaţie. Certificatul că *„nici unul dintre Ungurii de seamă nu a renunţat la speranţa unei reîntegrări a Ungariei în vechile ei hotare"* — i-a pus la grea încercare pe reprezentanţii politicei partidului unguresc.

In adâncul sufletului lor, dânşii desigur, recunosc adevărul acestei afirmaţii. In aşa măsură, încât se mulţumesc să dea următorul răspuns:

„Domnul Iorga „Miklós" (înainte de unire era pentru „Ellenzék" „Nyikuláj" N. R.) vrea să ne cerceteze speranţele, visurile şi gândurile ce dormitează în adâncul sufletului nostru. Dar despre acestea nu putem fi obligaţi să dăm seamă nimănui. Constituţia românească apără chiar şi secretul corespondenţei şi nu îngăduie cenzura decât în vremuri anormale. Scormonirea gândurilor noastre ar face parte dintr'un nefericit sistem politic. Adevăratul om de stat deduce din vorbe şi judecă din fapte."

„Faptele" partidului maghiar le cunoaşte prea bine opinia publică românească iar vorbele, cu tâlc, le avem înaintea noastră.

Cu alte cuvinte, deşi presupunerea domnului Iorga este adevărată, noi să nu ne încumetăm a cerceta adevăratele intenţii ale celor ce ne duşmănesc, — să închidem ochii dacă la baza faptelor lor este dorinţa de a submina şi discredita statul român.

Chestiunea iredentismului este o chestiune privată şi gingaşe; — să avem deci delicateţea de a nu ne ocupa, de a nu ne atinge de ea!

Datoria noastră, aşa cum ni o impune partidul maghiar este să ne mulţumim cu declaraţii stereotipe de loialitate, cu vorbe goale şi „fapte" ca celea de până acum ale partidului maghiar.

„Ellenzék", care ne cere să fim înţelegători ai iredentismului sentimental, dar care ne ia zilnic în nume de rău naţionalismul nostru practic, nu înlătură acuza domnului Iorga, ci o confirmă.

Invitaţia lui de a nu ne interesa de ceia ce stă la baza sufletească a ungurilor şovinişti din Ardeal o înţelegem şi o credem firească.

Opinia publică românească şi guvernul au încă odată prilejul să cunoască oamenii partidului maghiar, ale căror vorbe şi fapte ne întăresc zilnic în credinţa că avem de-a face cu nişte periculoşi duşmani interni ce lucrează cu toate mijloacele la subminarea statului român.

Aviz urgent!

Ni-se anunţă din Bucureşti, că filmul „THEODORA" în drum spre Cluj, a fost furat din vagonul de bagaj al trenului expres.

Direcţiunea Cinematografului Select, având o responzabilitate materială pentru acest film, a fixat o recompensă de 50.000 Lei pentru acela, care-i va descoperi urmele acestui furt.

Direcţiunea Cinematografului Select.

Opera Română

„Pagliacci" cu Dşoara Ana Rozsa

Ca de obiceiu, spectacolul de aseară al Operei române, a început cu „Cavaleria Rusticana", a maestrului Mascagni. In rolul Santuzzei, dna Belskia, n'a putut face faţă cu nimic dificultăţilor rolului încredinţat Dsale.

Despre dl Apostolescu nu putem spune altceva decât că bruschează natura şi sfidează publicul, de o indulgenţă fără margini. Efectele experimentării sale se pronunţă tot mai mult şi roadele vor fi de natură fatală.

Debutul dşoarei **Rozsa** în rolul **Nedei**, a creat o atmosferă caldă şi impresii durabile de înaltă valoare artistică

Nedda este primul rol mare al dşoarei Rozsa, — azi una dintre speranţele Operei Române, — care s'a achitat minunat, spre marea mulţumire a asistenţei. Pe lângă timbrul vocii catifelat, întinderea egală, atacul sigur al acutelor, trecerile magistrale prin şi între registre, a jucat foarte degajat şi conştient, dând dovadă de mult temperament şi adâncă pricepere a teatrului.

Ima.

Cluj, la 31 Ianuarie 1924.

„Crinul vieţei" la Cluj

Aflăm că în curând se va reprezenta la Cluj, şi în alte centre din Ardeal, frumosul film „Crinul Vieţei", după povestea fantastică a M. S. Regina Maria, film care a rulat anul trecut la Teatrul Naţional din Bucureşti, în prezenţa familiei regale şi a elitei bucureştene şi a avut un mare succes.

„Sindicatul Presei Române din Ardeal" a primit acum concesiunea acestui film pentru Ardeal. Reprezentaţiile ce se vor da cu acest film al Reginei la *Cluj, Oradea, Arad, Timişoara, Lugoj, Blaj, Turda* vor servi pentru sporirea fondului de zidire a Căminului Presei.

Subiectul acestui film cinematografic, se poate rezuma cu aceste cuvinte ale Suveranei noastre:

— *„Străbătând munţi, străbătând piedici şi ţinând piept vrăjilor, tânăra domniţă căuta dragostea şi se jertfi, dând-o altora".*

Ce efect are acest film asupra publicului ne-o arată criticul dela ziarul francez „Journal des Debats" care după reprezentarea filmului la Paris, a scris următoarele:

„Era de aşteptat ca Cinematograful să cucerească şi domeniul fantasticului, al basmelor şi feeriei. Lucrul acesta a reuşit de minune cu filmul „Crinul Vieţei" alcătuit după o poveste feerică a Reginei României în care marea artistă *Miss Loie Fuller*, împreună cu elevele şcoalei de dans a ei, şi de câţiva artişti foarte cunoscuţi, înterpretează cu o garanţie fermecătoare, povestea Reginei, în care două domniţe iubesc pe acest Făt-Frumos.

Vom anunţa la timp când se va reprezinta acest film la Cluj.

Anchetele noastre

Producţia de cărbuni din Valea Jiului

Cât cărbune se exploatează? — Situaţia muncitorilor — Proectul muncitorilor români

De vorbă cu dl Iancu, insp. minelor din Valea-Jiului şi Oltenia

Bogăţiile pământului românesc, râvnite de exploatatorii streini, sunt dintre cele mai importante bunuri ale Europei. Astăzi când în lumea ştiinţifică se vorbeşte cu legitimă îngrijorare despre epuizarea stocului de cărbuni din pământ, merită să se ştie că suntem printre ţările cele mai bogate în acest preţios minereu. In Valea-Jiului, Banat şi Oltenia sunt importante zăcăminte de cărbuni, unele în curs de exploatare, iar altele cari numai de acum înainte vor fi exploatate.

Pentru a afla unele date despre situaţia dela aceste intreprinderi, ne-am adresat inspectorului minelor din Valea Jiului, Banat şi Oltenia, Dl Iancu.

La întrebarea noastră, asupra cantităţii producţiei de cărbuni, dl Iancu ne-a spus următoarele:

Cât cărbune se extrage

„Exploatările se apropie tot mai mult de normal. Cauzele care au contribuit în decursul războiului la micşorarea producţiei dispar încetul cu încetul. Astfel la minele din Valea-Jiului s'a ajuns iar la o producţie de 480—500 vagoane de cărbuni zilnic. Din această cantitate, circa 12—15 la sută e utilizată de intreprinderile proprii, iar restul revine Căilor Ferate şi consumului intern.

In Valea-Iiului, în afară de intreprinderile statului „*Lonea*", mai sunt trei societăţi care exploatează cărbuni. Anume: Petroşani, societate naţionalizată; Uricani-Valea-Jiului şi Valea-Jiului de jos, societăţi în curs de naţionalizare".

Situaţia materială a muncitorilor

— *Care este situaţia materială a muncitorilor* — am pus o nouă întrebare interlocutorului nostru.

— „Un muncitor e plătit cu 70—80 lei pe zi, în bani. In afară de aceasta, are avantaje cari se pot evalua la 35—40 lei zilnic. Anume: primesc alimentele de întâia necesitate pe un preţ extrem de redus. Astfel pâinea o plătesc muncitorii cu 23 bani kilogramul; zahărul cu 53 bani kilogramul; unsoarea 1 leu 90 bani; slănina 1 leu 50 bani iar cartofii cu 8 bani kilogramul. Din alimentele aceste ieftine fiecare muncitor primeşte o cantitate îndestulitoare, în raport cu membrii familiei.

In afară de aceste avantagii fiecare muncitor mai primeşte anual câte 3 perechi de bocanci pe preţul de 8 lei perechea.

Care este situaţia muncitorilor români

Intreprinderile de exploatare a cărbunilor din Valea Jiului au în total 18—19 mii de muncitori. Dintre aceştia mai bine de jumătate sunt români. Situaţie elementului românesc este însă foarte rea în raport cu cea a elementelor de altă naţionalitate, la clasa aşa zişilor „mineri", lucrători de specialitate.

Pentru a se ajunge la crearea unei clase de meseriaşi români s'a înfiinţat la Petroşani o şcoală electro-mechanică. Absolvenţi acestei şcoli sunt imediat angajaţi în calitate de „minieri". Elevii acestei şcoli sunt în marea lor majoritate români.

S'a mai înfiinţat şi o altă şcoală ai cărei cursuri ţin 3 ani. Elevii acestei şcoli devin după terminarea cursurilor funcţionari auxiliari ai uzinelor".

Sfinx.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 1 Februarie 1924

CINEMA SELECT

Atenţiune! ▽ Atenţiune!

LA VÉRITÉ NUE

Escelentă dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal frumoasa Pima Menichelli. Tablou frapant din viaţa artiştilor. In cadrul acestui program debutează comicul mondial fără de pereche, ZIGOTO, într'o comedie în 2 acte: ZIGOTO VICOMTE.

CINEMA URANIA

Repriză aşteptată!

CASA MISTERULUI

Seria IV.

Grandioasă dramă socială în 4 serii, 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE şi artiştii cei mai buni ai Parisului.

CINEMA APOLLO

Masca neagră

Istorie aventurioasă umoristică în 6 acte.

In rolul principal: AUD EGEDE, PAUL RICHTER. Film nemaipomenit de distractiv.

Lysoform

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă 2 Februarie: „INŞIR'TE MĂRGĂRITE".
Duminică, 3 Februarie seara: „PAPA".
Marţi, 5 Februarie: „BĂIAT de VIAŢĂ".
Joi, 7 Februarie: „BANII".
Sâmbătă, 9 Februarie: „INŞIR'TE MĂRGĂRITE".
Dumineca, 10 Febr. (matineu) „PAPA".

TEATRUL MAGHIAR

Vineri, matineu: ROMEO ŞI IULIA. Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează drul Iosif Rózsa. Seria 231.
Vineri seara: POMPADOUR. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 35. A. Seria 232.
Sâmbătă, matineu: FETELE GYURKOVICS. Cu Tolnay. Preţuri reduse. Seria 233.
Sâmbătă seara: POMPADOUR. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 234.

Fiul lui Matia Kun

cuţitărie şi optician Cluj, C. Victoriei 2

Cel mai renumită şi cunoscută firmă din Ardeal. Atelier de reparaţiuni. Fabricantul şi depozitarul renumitelor lame de ras „Unicum". 3226.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Politica externă a Romaniei si streinătatea

— Părerile unei reviste franceze —

Revista franceză „L'Europe Nouvelle" a publicat cu prilejul conferinţei de la Belgrad un articol, în care ocupându-se de relaţiile dintre cele trei state care formează Mica Înţelegere a acuzut pe nedrept România că ar substitui politica curentelor naţionale, unei politici dinastice. România ar dori o hegemonie politică şi militară a ei împreună cu Polonia în Orient, deschizând drum liber influenţei engleze şi înlocuind politica interaliată în Europa orientală, care prevede menţinerea integrităţii tratatelor, printr'un joc al intereselor dinastice.

Cum era de aşteptat, presa opoziţiei şi în special cea ţărănistă s'a grăbit să reproducă şi să comenteze acest articol nefavorabil nouă, ale cărui concepţii greşite le-am relevat la timp.

Iată că şi o cunoscută revistă franceză, „Revue bleue" într'un număr recent se opreşte pe larg asupra articolului din „l'Europe Nouvelle", scoţând în evidenţă erorile de apreciere ale autorului articolului.

Reproducem mai jos câteva pasagii din cele mai interesante din acest articol.

„Omisiunea iniţială — din articolul scris în „l'Europe nouvelle" — spune „Revue bleue" este tocmai adevărul de bază: *România*, care e acuzată că voieşte să substituie o politică dinastică, politicei menţinerei integrale a tratatelor de pace, *este în realitate tot aşa de legată de menţinerea acestor tratate ca şi aliaţii săi din timpul războiului, sau din Mica Înţelegere, căci în virtutea acestor documente ea este astăzi o ţară şi un popor ce şi-a putut realiza idealul naţional, reunind într'un acelaşi stat imensa majoritate a Românilor, care trăiseră până în 1914 sub dominaţiunea ungară, austriacă şi rusă.*

*

E un adevăr atât de elementar încât pentru cineva care e cât de puţin iniţiat în chestiune, e de mirare că el poate fi ignorat tocmai de personalităţi aşa de versate în politica europeană.

Menţinerea integrală a tratatelor este însăşi axa întregei politicei externe a Românii, căci fără această menţinere, marea Românie actuală e în pericol şi nu există un singur român care să nu fie convins de aceasta".

Ocupându-se de relaţiile dintre România şi Rusia, care după „l'Europe Nouvelle" ar fi un alt punct slab al Micei Înţelegeri, „Revue bleue" arată *„că chiar dacă Rusia evită încă să recunoască legitimitatea reîntoarcerei la patria, mamă, a Basarabiei, — reîntoarcere consacrată de marii aliaţi — Cehoslovacia care e în relaţii bune cu Rusia poate să servească ca instrument de apropiere nu numai între Franţa şi Rusia, dar şi între Rusia şi România.*

*

Căci e un lucru cert care trebuie ştiut: Rusia nu poate împiedeca în nici un caz dislocarea unui bloc atât de pacific şi de folositor ca Mica Înţelegere.

Singura politică, înţeleaptă pentru toate aceste ţări este politica de apropiere din ce în ce mai strânsă între ele, de consolidare a Micei Înţelegeri şi de unire cu Franţa pentru menţinerea tratatelor, care le garantează pacea şi viaţa lor naţională".

Cine voeşte a călători lute, comod, eftin, sigur şi direct la

Canada,
America,
Argentinia,
Brazilia

3063

să scrie numai decât la

COSULICH LINE

Bucureşti, Calea Griviţei No. 181.

Corespondenţă în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente.

Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 şi 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulţumire!

Cereţi imediat prospect!!

Administraţia Clinicilor Universităţii Cluj.

No. 91—1924.

Concurs.

Administraţia Clinicilor Universităţii Cluj publică concurs pentru ocuparea postului de şef de biurou principal cl. I. pentru conducerea serviciului primirei bolnavilor şi statisticei medicale. Concurenţii îşi vor inainta cererile până la 15 Februarle a. c. Administraţiei Clinicilor însoţite de:

1. Atestat şcolar.
2. Extrasul de naştere.
3. Atestat de moralitate.
5. Acte dovoditoare despre serviciile ce a avut până în prezent.
5. Acte pespre situaţia militară.

Retribuţiunile sunt: 850 Lei salar de bază lunar şi accesoriile prevăzute acestui salar.

Postul este a se ocupa cel mult până la 1 Marţie 1924.

3299 Administrator: **Jonel Crişan.**

Consiliul Oraşului Cluj. Nr. 945—1924. cons.

Publicare.

Oraşul Cluj cumpără în licitaţie publică următorul material necesar pentru Faurăria din Maieristea Centrală:

1.	2500	Kgr. fier pentru potcoave,
2.	2500	„ „ „ raf,
3.	1000	„ „ „ diferit,
4.	80	„ „ oţel pentru arcuri,
5.	1000	bucăti potcoave,
6.	5000	„ suruburi,
7.	50	m □. tinichea,
8.	40	bucăti înpiedecătoare (Sopon),
9.	40	Kgr. piulită,
10.	50	„ cercuri de fer,
11.	100	„ caiebe
12.	100	„ cuie de sârmă,
13.	20	buc. sledere,
14.	40	„ fireză,
15.	40	„ pile,
16.	40	„ rindea,
17.	50	„ bucsă,
18.	10	„ dalte,
19.	260	pachete colţi Nr. 1 şi 2,
20.	20	Kgr. sârmă.
21.	20	buc. osie de fer,
22.	300	„ cătărămă,
23.	10	„ capoce,
24.	30	„ chei la ham,
25.	200	„ verigi,
26.	30	„ furci cu 4 coarne,
27.	30	„ lopeţi,
28.	30	„ cersele,
29.	20	„ lanţuri pentru cai.
30.	10	„ lanţuri de oprit.

Ofertele se vor inainta inchis sigilate cel târziu la 31 Marţie 1924 la registratura cons. oras. şi se va depune o garanţie de 10% a preţului oferit.

Ofertele sosite mai târziu nu se vor lua in considerare.

Condiţiile de licitaţie se pot vedea în Oficiul Maieristei Centrale Calea Traian Nr, 19.

3298. Primar: **Dr. Utalea.**

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.

3170

RESTAURANTUL ,AMERICA' 3288

CLUJ, PIAŢA UNIREI 23.

Cel mai bun şi mai eftin restaurant din Cluj. Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de peşte precum şi grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Reclama este sufletul comertului

RUBRICA SPECIALA

Cereri şi căutări de posturi

DOAMNĂ TÂNARĂ fizic plăcut funcţionară stat Doreşte post de menajeră la domn singur, însă bine situat. — A se adresa ziar subt „Menajeră".

TÂNĂR STUDENT doreşte a medita elevi de liceu. Pretenţii modeste. Adresa ziar „Tânăr modest".

CAUT POST la ori-ce instituţie de stat sau particulară, unde pot lucra numai după masă înte orele 3—6. Adresa la ziar subt „Tânăr titrat".

CĂSĂTORII

DOMNISOARĂ TÂNARĂ orfană, cultă frumoasă avere personală 50.000 lei, având şi mobil în centrul Clujului, în lipsă cunostintei doreşte căsătorie cu domn tânăr titrat poate fi şi sărac însa să aibă caracter. — Răspund numai ofertelor serioase, însoţite De fotografie. A se adresa subt „Aphrodita 22" la ziar.

DOMN TÂNĂR, profesie liberă venit lunar 15.000 lei doreşte căsătorie cu doamnă sau Domnisoară până la 30 ani. A se adresa la ziar subt „Liber profesionist".

DE VÂNZARE

DE VÂNZARE un pianin. Se poate vedea în magazinul de piane Triska, Cluj strada Şaguna Nr. 14. Telefon 419.

DE VÂNZARE o garnitură modernă, dormitor, picturi, covoară Persiene, perdele şi paploane. Se pot vedea zilnic după masă între oarele 16. Strada Regală 8, II. 1.

CAUT

CAUT PERECHE harnică gospodară pentru curte la mosie 1000 lei lunar. Dimitrescu, Str. Carageale No. 29. Bucureşti.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Moara Mare Timisoreana
Sectia de Sticlarie

Fabrică tot felul de sticle pentru laboratoare, se află permanent în depozit recvizite pentru laboratoare, vase de quarz şi porţelan, sticle technice, sticle pentru sifon şi sticle pentru limonadă

2910

TIMIŞOARA

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.

Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtie bună, legat in jum. pânză şi coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonaţi preţ de favor e L. 200.— cu porto.

Librăria Lepage, Cluj.

Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniuo. 6. N

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1001 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 2 Februarie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1979

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 352
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Noi și maghiarimea din Ardeal

— Greșeala „concesiunilor reciproce" —

Intr'o comunicare făcută la Senat, dl Dr. Bianu ridică chestiunea tribunalelor minoritare oculte. Dsa arată că populația evreo-maghiară se sustrage sistematic jurisdicțiunei tribunalelor românești, datorită așa ziselor tribunale de arbitraj, care funcționează statornic pe tot cuprinsul Ardealului.

Chestiunea devine de o deosebită importanță astăzi. După școli și universități clandestine, unde învățământul maghiar căuta să se sustragă controlului statului, după transformarea cultului în toate bisericile maghiare în oficii de agitațiuni iredentiste împotriva a tot ce este românesc; tribunalele arbitrare cu structură exclusiv maghiară și cu caracterul lor de permanență, tind a complecta o întreagă organizație autonomă minoritară în cadrele organizației noastre de stat și protivnică ei. Ar mai trebui creiată o Dietă la Cluj și o armată proprie pentru ca acestui stat în stat să nu-i lipsească nimic.

Aceasta este realitatea. Ungurii nu vor să recunoască și în fapt autoritatea statului pe care o recunosc de formă numai, și nu lasă să le scape nici o ocazie pentru a rămâne străini și dușmani nouă. Faptele dovedesc cu prisosință aceasta, iar atitudinea unor ziare maghiare spune destul. Totuși s'a găsit un partid politic românesc care a avut naivitatea să creadă că încheind un acord electoral cu partidul maghiar, a rezolvat în mod definitiv problema spinoasă a minorităților. Căci din explicațiile pe care ni le dau oamenii partidului poporului, acesta vrea să fie rostul așa zisului pact dela Ciucea.

Dintr'un comunicat publicat mai dăunăzi de „Indreptarea", oficiosul partidului poporului, se lăsa să se înțeleagă că partidul maghiar, semnând acordul de la Ciucea, a renunțat la acțiunea sa de uneltiri și agitații de până acum. Ori, prezența tribunalelor arbitrare semnalată la Senat de către d. dr. Bianu, ca și atitudinea ziarelor maghiare care stau sub inspirația directă a partidului maghiar, ne dovedesc cât de mult s'au înșelat conducătorii partidului poporului. Buna credință și patriotismul acestora este în afară de orice bănuială. Ceea ce însă constituie marea greșeală a parpartidului poporului este imensa naivitate de a se fi lăsat atras într'o combinație care, chiar dacă ar fi fost făcută cu gând onest și de cealaltă parte, ar fi fost totuși insuficientă.

Și partidul maghiar tocmai aceasta urmărește. Pentru a menține întacte organizațiile clandestine cu caracter autonom ale minorității maghiare, este nevoie ca atenția noastră să fie necontenit abătută de la acestea, este nevoie ca oamenii politici ai partidului sau ai altui partid românesc să se erijeze în apărători teoretici ai *drepturilor limbei*, și mai ales, este nevoe ca cel puțin un partid politic românesc să acopere cu autoritatea lui manevrele antiromânești ale perfidului partid maghiar.

Astfel, în timp ce naivul domn Tulbure va pleda în „Țara Noastră" pentru o conviețuire pe baze de „normale concesiuni reciproce" și „Indreptarea" va susține cu căldură necesitatea unei imediate apropieri cu ungurii, tribunalul *Lloyd* din Timișoara va continua să prezideze la clasificarea intereselor maghiare, iar celelalte tribunale arbitrare răspândite pretutindenea în orașele ardelene, vor smulge zi de zi populația maghiară de sub autoritatea judecății de stat.

Cine nu simte evidența acestei stări de lucruri e mai orb decât toți orbii. Partidul maghiar nu consimte să cedeze în fapt nici o iotă din apucăturile sale dușmănoase. Principiul „normalelor concesiuni reciproce" cade deci prin însuși acest fapt și ar fi să fim prea naivi pentru a face concesiuni când nu ni se oferă în schimb decât vorbe goale. O înțelegere durabilă se va putea face numai atunci când toate faptele potrivnice ale minorității maghiare vor dispare, — și această înțelegere nu se va putea face în nici un caz cu combinațiuni electorale la bază.

Sărbătorire d-lui Matei Cantacuzino

Un dureros „mea culpa"

Țărăniștii au sărbătorit la Iași, printr'un banchet, intrarea d-lui Matei Cantacuzino în partidul de subt șefia dlui Mihalache.

S'au rostit numeroase toasturi și s'au adus mari elogii profesorului și intelectualului distins care este dl Cantacuzino. Nimeni n'a vorbit despre meritele sale politice, fiindcă încercarea ar fi fost foarte grea.

In cuvântarea pe care a rostit-o, dl Matei Cantacuzino a voit să explice evoluțiile sale în politică, dela conservatorismul reacționar al lui Petre Carp la democrația de răspântie a drului Lupu, trecând prin partidul liberal și prin liga generalului Averescu. Și trebuie să mărturisim că oricâte subtilități de gândire și de frază a întrebuințat, dl Cantacuzino n'a izbutit să ne explice cum a putut realiza atât de capricioase salturi dela o margine la alta a politicei.

Cuvântarea dsale a fost, oricât ar protesta, un dureros „mea culpa". Simțind acest lucru nu e de mirare deci că a exprimat la sfârșitul cuvântării dsale, unele deziderate a căror cuminție politică n'a fost de loc pe placul năbădăioșilor energumeni din jurul drului Lupu.

Au reînceput pertractările

Tratativele dintre partidul național și țărăniști

Este de toată lumea cunoscută pasiunea partidului național pentru pertractări. In privința aceasta s'ar putea spune că, în afară de opera de agitație demagogică la sate, partidul dlui Maniu n'a desfășurat în opoziție altă activitate decât aceia a unor interminabile pertractări duse rând pe rând și câteodată concomitent cu diversele grupări politice din țară.

După desfacerea alianței cu țărăniștii, fapt care s'a întâmplat anul trecut, părea că oamenii dlui Maniu au renunțat la pertractări și, retrăgându-se într'o splendidă izolare, înțelege să se organizeze pentru a fi gata să ia puterea în momentul unei schimbări de guvern.

Dar acelaș insuccos pe care l'a înregistrat lupta comună a opoziției, l'a încercat și acțiunea izolată a fiecărui partid în parte.

Guvernul mai puternic decât oricând prin încrederea țării, își desvoltă nesupărat opera de guvernare și de consolidare a vieții naționale.

Puse în fața unui atât de lamentabil eșec al acțiunei lor, partidele de opoziție au început să se gândească din nou la o înțelegere între ele pentruca cu forțe unite să dea asalt puterii. Zicătoarea „unirea face puterea" le îndeamnă ademenitor.

După cum era de așteptat, partidul național este cel dintâi care a reluat pertractările. Informațiuni din București arată că între oamenii dlui Maniu și oamenii dlui Stere au reînceput tratative pentru stabilirea unui program comun de acțiune în opoziție și desigur și a unui program comun de guvernare.

„Anumita presă" pregătește terenul acestei înțelegeri, publicând articole în care se înșiră toate argumentele pledând în favorul unei alianțe.

In ceiace privește pertractările partidului național cu țărăniștii, momentul este foarte rău ales fiindcă ele urmează imediat după publicarea memoriului înaintat de dl Stere generalnlui Ludendorff. O alianță a partidului național cu dl Stere înseamnă deci o alianță cu trădătorii războiului de eliberare. Faptul acesta ar pune într'o arâtă lumină partidul național care mai mult decât oricare grupare politică din România are obligațiunea morală să se înfățișeze ca ireductibil vrăjmaș al celor cari au trădat cauza războiului de întregire națională.

Iată de ce, admițând că înțelegerea dintre țărăniști și partidul național s'ar realiza, ea n'ar putea câștiga simpatiile opiniei publice, fiindcă poartă semnul infamant al unei pactizări cu trădătorii de neam.

Prin Ungaria de azi

O zi la Seghedin

Aspecte. Țărance originale. Viața orașului. Circulația. Universitatea Seghedinului. Cum e compusă studențimea. „Numerus clausus" aplicat. Un inexplicabil fenomem psihologic.

Orașul blestemat al dureroaselor zile de ieri, Szegedinul, cu temnițele cari au închis între zidurile lor sure și reci pe cei mai de seamă luptători ai Ardealului încătușat, este astăzi orașul cel mai important al Ungariei, după Budapesta. Prin înființarea unei Universități aici, acest sat uriaș de până acum a căpătat o importanță netăgăduită.

Dacă vom adăoga apropierea lui de frontiera română și mai ales de cea sârbească (3 km.), în afară de faptul că e centrul regiunei celei mai bogate al Ungariei, vom înțelege pe deplin, dece el este cel mai important oraș de provincie al Ungariei de azi.

Cu toate acestea, impresia ce te stăpânește intrând în el, este aceia ce ți-o produce un oraș mai mic ori un sat uriaș, ca cele din pusta ungurească.

Coborît din tren în gara Rokus, am luat tramwaiul. Ceea ce m'a surprins întâiu a fost lumea puțină și circulația redusă pe străzi. Tramwaiul de asemenea foarte puțin populat. Străzile largi și drepte îți fac impresia unui oraș părăsit. Mai înspre centru, circulația este mai intensă, dar nici pe departe nu se poate asemăna cu a Clujului spre exemplu. Lumea pășește grav, nu e grăbită. O curiositate particulară a Seghedinului anume țărancele elegant îmbrăcate, e remarcată imediat. Inspre seară aceste țărance apar pe „corso" în cele mai elegante toalete, cu blăni, șoșoni dar cu . . . năframe pe cap. Moda se vede că nu a distrus tradiționalismul. Aceste femei, fac parte din țărănimea orașului bogată și pretențioasă.

Bărbații, poartă toți raglane dar pălării ungurești, cu borduri înguste, puse pe-o ureche. Pălăria mea cu borduri late este remarcată imediat. Mulți dintre trecători se uită mirați la mine, recunoscându-mă imediat, că's strein.

Cafenelele sunt puțin cercetate. Ungurul din Szegedin face cheful în crâșmă, ori în „hanurile" depe malul Tisei, Cafeneaua este pentru el un lux, care nu face să fie plătit cu toată abondența de bani. In cafenele vin numai streinii și oamenii de afaceri.

Universitatea Seghedinului

Universitatea Seghedinului, ori Universitatea „Ferenc Jozsef", cum se numește pentru a arăta că este o instituție refugiată din teritoriile „ocupate" de Valahi, este instalată în clădirea Curții de Apel, care la rândul ei e adăpostită în edificiul unui liceu.

Profesorii acestei universități ungurești sunt profesorii fostei universități ungurești din Cluj. Studenții în marea lor majoritate sunt din „teritoriile ocupate", în special din Ardeal. Abia 30—35 la sută sunt din Seghedin și împrejurimi.

Aici își găsesc refugiul toți studenții din statele succesoare cari nu s'au împăcat cu noua stare de lucruri, ori nau reușit să treacă examenele la universitățile dela noi.

Universitatea aceasta are vre-o 2000 de studenți, dintre cari 90 la sută sunt creștini, „numerus clausus" fiind în vigoare.

Studenții evrei au acces la universitate numai într'un număr de 10 la sută din totalul celor înscriși. *De sub această restricție, până în anul trecut, au format excepție evreii din Ardeal, cari au fost primiți fără a se avea în considerație numărul studenților creștini înscriși.*

Pentru a avea acces la universitate mulți studenți evrei din Ungaria trec la creștinism. Astfel se spune că din totalul studenților creștini originari din Ungaria, 20—25 la sută sunt de origină evreiască.

Studenții creștini nu comunică cu colegii lor evrei admiși la cursuri. Evreii iau loc în ultima bancă la fiecare curs. Sunt complect izolați, și cu toate aceste mulți dintre ei sunt de un șovinism unguresc înfocat, când e vorba de „Ungaria ciuntită". Că sunt supuși cu toate acestea la cele mai grozave umiliri, este un inexplicabil fenomen. Psihologii au de studiat dedesubturile psihice ale acestei atitudini, căci pentru cei mai puțin inițiați în tainele sufletului omenesc, este un mister.

In numărul viitor vom vorbi despre propaganda iredentistă din Universitatea Seghedinului și despre diferitele organizații ale studențimei acestei universități.

Donațiile facute Bihorului de dl ministru Gl Mosoiu

Săptămâna trecută d. Ministru Moșoiu a donat pentru repararea străzilor din orașul Oradea-Mare suma de Lei 500.000. Acuma suntem informați că a transmis pentru județul Bihor o nouă donațiune de 500.000 Lei, care a fost repartizată astfel: Comuna Beiuș 100.000 Lei, comuna Tinca 100.000 Lei, comuna Săcueni 100.000 Lei, comuna Mărghita 100.000 Lei și comuna Beliu 100.000 Lei. Sumele sunt destinate pentru pardosirea drumurilor cari traversează prin comunele respective. Sumele au fost preluate în ziua de 28 Ianuarie de către Primarii și Casierii comunelor respective. Comunele au hotărât că din Consiliul Comunal vor aduce o hotărâre, prin care vor mulțumi în scris pentru grija pe care o are dl Ministru al lucrărilor Publice general Moșoiu pentru lipsurile județului Bihor.

In BARUL grădinei de iarnă a hotelului „CENTRAL“

2232. **Numai câteva zile debutează în programul din luna Februarei artistul Garret.** Lloyd 2029.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuințați praful și crema pentru băeti **„Höfer“.**

SCRISORI DIN SECUIME

Sfințire de drapel — O nouă manifestare populară de înfrățire româno-secuiască

„Corporația Meseriașilor“ din com. Lazarea, județul Ciuc, și-a sfințit drapelul, cu mult fast, având naș pe d. St. D. Spătaru, prefectul județului. Toți meseriași, comercianții, cu familiile, delegați ai corporațiilor din Remetea, Ditrău, Gheorgheni, Subcetate, etc. au luat parte la serviciul religios oficiat în biserica rom.-catolică, în cap cu autoritățile.

Au vorbit în biserică preotul Șipoș, prefectul Spătaru, colonelul Dobre, și alții.

In sala corporației s'a dat un banchet, la care a luat parte peste 150 meseriași și delegați din com. vecine.

Dl. prefect Spătaru închină, cel dintâi, pentru M. S. Regele și M. S. Regina Maria, după care păr. Șipoș aduce laudă meseriașilor, pentru munca, disciplina și armonia de care dau dovadă.

Dl. Mardiros, președintele „Corporației Meseriașilor“ — și-arată bucuria că visul urmărit de meseriași de 30 de ani, de a vedea simbolizate într'un drapel al lor, munca, cinstea, disciplina și iubirea dela cetățean la cetățean, — s'a înfăptuit în sfârșit, datorită dlui prefect Spătaru.

„In jurul acestui steag, continuă d. Mardiros, stăm cu toții, cu credință și îndemn la muncă; cu supunere la legile țării căreia îi purtăm iubirea; cu devotament față de Tron, față de care suntem gata a ne jertfi ca cetățeni buni și loiali.“

Colonelul Dobre, închină pentru tineretul muncitor care fiind vrednic să poarte galonul de ostaș; e vrednic și la meseria lui. Asigură tineretul care va veni sub drapel, la datorie, că vor găsi iubire părintească și îndemnări sănătoase și folositoare vieții.

Dl. Kerestes Sandor, își exprimă recunoștința, că meseriașii, datorită d-lui Spătaru, au început să fie și ei băgați în seamă. „Nu mai vedem — spune d. Kerestes — deosebire între Secui și Români, ci vedem că suntem una. Dacă așa este, noi, Secuii, nu se poate să fim altfel decât credincioși Patriei, și M. S. Regelui.

Noi vrem să trăim în armonie, să ne iubim, și văd cu bucurie că am ajuns la această țintă.“

D. Olah Albert, în numele populației sătești mulțumește d-lui prefect Spătaru de munca ce o pune pentruca Secui să fie mulțumiți.

D. primpretor Mihalyi își arată satisfacția de rezultatul de azi, ca fiu al acestui sat — Lazarea — ca fost slujbaș al comunei și ca Secuiu. Mulțumește d-lui prefect Spătaru, care a înțeles și cunoaște sufletul Secuilor, de care s'a apropiat.

Secuii i-au răspuns cu aceiași iubire sinceră, stabilindu-se o legătură sufletească care nu mai poate fi ștearsă.

„Secuimea — spune dl Mihaly — e dinastică, și își înțelege rostul de cetățeni credincioși. Secuii cer să se continue cu această actitudine de frăție“.

Dl Matei Gaspar, președintele „Corporației meseriașilor“ din orașul Gheorgeni, își arată mulțumirea ce o simte văzând această caldă și mare sărbătoare.

Dsa constată că în România-Mare se poate manifesta oricine liber, se poate solidariza orice breaslă în perfectă libertate.

Dr. László, președintele Corporației din Remetea, constată că vede întâia oară în Casa Muncitorilor, oamenii de la conducere și vede în aceasta un simțământ democratic care face cinste celor ce-l au. „Să fim atenți, — spune D-sa — noi muncitorii, numai la munca noastră cinstită, și, oricât de grea ar fi, s'o ducem cu hotărâre, căci numai așa ne putem bucura de roade fericite. Numai atunci vom avea și respectul tuturora. Să gonim de la noi, îndemnurile rele, să ne iubim, să muncim și să refuzăm pe agitatori. Să iasă din mintea noastră definitiv ideea grevei, care folosește numai unor pescuitori, iar nouă nu. Munca și numai munca e mândria și folosul nostru. Morala creștină oprește pe muncitor de la acte anarchice, cari sânt dăunătoare muncitorimii. Noi să știm numai o deviză: Muncă, cinste, viața și drapelul.

Mai vorbesc D-nii: Bence Augustin, din Valea Strâmbă, Kerestes Ștefan, primar, și învățătorul Batentan, din Sărmaș, după care dl Prefect Spătaru, arată legăturile sufletești ce trebue să existe între Români și Secui și datoriile ambelor părți, analizând faptele din trecut, care fatal aduc la această înfrățire care trebue să îndepărteze și cele mai mici urme neplăcute, prin contribuția sinceră a tuturora, spre armonia pe care nimeni și nimic să n'o mai poată slăbi. Dsa termină cerând tuturor a propaga această frumoasă frățietate, singura care poate aduce fericirea comunității.

Serbarea s'a terminat la orele 7 seara, urmând apoi balul la orele 9.

*

A doua zi, dl Prefect a avut adunare la Valea Strâmbă unde poporul a fost vestit să'și spună ori ce nemulțumuri, declarații, dorințe, etc.

Aci, primirea a fost cu aceeași căldură.

Coresp.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Lysoform

Presa maghiară

Aprecieri ungurești la adresa Parlamentului român

„S'a deschis parlamentul dela București — scrie ziarul brașovean „Brassói Lapok“. Oamenii cari se întrunesc sunt tot cei ce au ajuns la mandat pe baza unei alegeri corupte și brutale. Pentruca să aibă stimă și autoritate în fața opiniei publice, parlamentul ar trebui să fie emanația voinței alegătorilor, iar nu o corporație pe care protecția și corupția a descalificat-o. Sistemul parlamentar putred a avut consecințele cele mai dezastruoase. După experiențele de până acum, astăzi avem și mai puțină încredere în aceste corpuri legiuitoare, compuse din membrii, pe cari numai banii, forța și ingerințele electorale i-au scos la iveală.“

Insultele ce le adresează acest ziar Parlamentului țării ne indignează, dar nu ne mai miră. Ele sunt în parte consecința propagandei criminale la care s'a dedat o anumită opoziție antinațională și fără scrupule care, pentru a se răzbuna pe partidul liberal, impus de massele populare, a lovit de cele mai multe ori în însuși prestigiul țării.

„Ujság“ și emblema Ungariei

Autoritățile noastre județene au făcut în timpul din urmă mai multe inspecții în comunele mai mici din județ. Cu acest prilej, s'au constatat o mulțime de lucruri, cari nu prea sunt în concordanță cu vecinicele declarații de loialitate ungurești.

In comuna Crișeni, de pildă, preotul reformat și-a sculptat în lemnul porței sale emblema Ungariei, și Coroana sfântului Ștefan.

Pentru această provocare la adresa statului român nimeni nu l'a pedepsit însă, ci autoritățile s'au mulțumit numai a'l soma să îndepărteze sculpturile jicnitoare.

A fost destul însă și atâta pentru ca „Ujság“ să se năpustească asupra autorităților românești, taxând măsurile lor drept unele ce „vor produce pretutindeni explozii de ilaritate“ iar lumea „va clătina din cap cu compătimire.“

Tonul obraznic al ziarului, atât de consecvent cu atitudinea ce a avut-o în trecut, este obicinuit pentru noi, cari zilnic îl citim. In interesul prestigiului statului român cerem însă autorităților să ia măsuri față de cei cari pe deoparte ne calomniază în streinătate că i am asupri, iar pe de altă parte nu se sfiesc să zeflemisească autoritățile și statul nostru.

„Front unitar“

Citim în „Brassói Lapok“:

„Ungurii și sașii se luptă formând un front unitar. Se luptă pentru existența lor națională, pentru salvarea școalelor și culturei lor. Limba lor maternă, libertatea lor de desvoltare este primejduită. Nu este o simplă întâmplare deci dacă s'au întâlnit pe câmpul de luptă.“

Dat fiind că nimănui nu-i trece prin minte să desființeze „limba maternă, școalele, cultura și libertatea de desvoltare“ a minoritarilor din România, ziarul „Brassói Lapok“ nu vorbește decât în numele Don Chihoților ce se luptă cu morile de vânt.

INFORMAȚII

— **Inventarierea bunurilor episcopiei maghiare din Oradea.** Conform legii, ce prevede inventarierea averilor bisericești după moartea episcopilor. Ministerul Cultelor a delegat în acest scop pe d. director general Ionescu investindu-l cu puteri de comisar guvernial și pe primprocurorul Statutului d. dr. Ioan Suciu, advocat.

Capitlul romano catolic a protestat contra acestui fapt susținând că Dinastia Țării Românești nu este autorizată de Papa cu drepturi majestatice ca cele ale regelui Ungariei! Cu toată atitudinea provocătoare a catolicilor din Oradea, Luni s'au început tratative între reprezentanții Statului și între cei ai catolicilor.

Inventarierea va dura câteva luni.

— **Dela ministerul de război.** In monitoarele oficiale no. 217 din Decembrie 1923 și 1 și 15 din Ianuarie 1924 a apărut decretul de primire a ofițerilor de rezervă din fosta armată austro-ungară în cadrele de rezervă ale armatei române. Cei interesați să se informeze și să-și trimită adresa cercului de recrutare pe teritorul căruia locuiesc.

— **De vânzare. Pe Strada principală, bodegă (restaurant). — Vad bun.**
Loc corespunzător pentru birou, fabrică sau magazin de orice fel.
A se adresa la administrația ziarului, — subt „local“.

— **Pentru școlile din Blaj.** Comitetul executiv al „Acțiunei pentru ajutorarea școlilor din Blaj“, în ședința sa ținută la 26 Ianuarie cor. a hotărât ținerea unui MATINEU la Teatrul Național în folosul acelor școli.

Dl Constantin Pavel, împreună cu toți membrii Teatrului Național și ai Operei Naționale, au promis concursul lor cel mai larg la acest matineu, încât matineul se poate considera un eveniment artistic pentru societatea din Cluj.

Matineul se va ține prin mijlocul lunei Februarie. Atragem deja de pe acum atențiunea publicul nostrului iubitor de artă și a tuturor acelora, cari conștienți de însemnătatea istorică și culturală a Blajului, — doresc a contribui pentru prosperarea școlilor din acest orășel, — asupra acestui matineu.

E datoria tuturor românilor de bine salvarea prestigiului Blajului.

— **Studențești.** Soc. Stud. Bucovineni din Cluj și-a constituit pentru anul școlar 1923/24 următorul comitet: Președinte: Maxim Săveanu stud. în drept. Vicepreședinte: Dragoș Cotlarciuc stud. în drept. Secretar general: Dimitrie Berariu stud. med. Secretar de ședințe: Orest Macovei stud, med. Cassier: Onisim Mitrofan stud. agr. Econom și bibliotecar: Vasile Blându stud. med. Controlor: Arcadie Clipa, stud. în drept.

— **Filmul THEODORA a fost regăsit pe graniță.** Filmul filmelor, miracolul splendid ale artei și technicei: **Theodora**, care film pe drumul lui din *București spre Cluj* a fost furat din trenul expres de niște bandiți plătiți de concurența din străinătate, — *a fost regăsit pe graniță* și va rula cu începere de *Duminecă, 3 Februarie* exlusive numai la *Cinematograful Select.*

— **Reluarea tratativelor româno-jugoslave.** Tratativele româno-jugoslave, cu privire la stabilirea unui regim de reciprocitate pentru școlile și bisericele acestor două țări, vor fi reluate în curând.

Ministrul cultelor și artelor, a primit încunoștințarea din partea guvernului jugoslav, că în ce privește chestiunea regimului școalelor, ea a fost complect soluționată, în sensul vederilor guvernului român.

— **Amânarea depunerii declarațiilor pentru firmele comerciale** Conform dispozițiunilor articolului 90, din lege în mod excepțional pentru acest an termenul pentru prederea declarațiunilor de impunere pentru firmele cari închee bilanț în regulă se prelungește până la finele lunei Fearuarie, iar pentru Societățile Anonime până la finele lunei Aprilie.

— **Deraiere.** Ieri a deraiat în gara Stana un tren de marfă. Victime omenești nu sunt.

— **Epidemie la Tg. Mureș.** La Târgul-Mureș bântuie epidemie de vârsat și tifos. Sunt foarte multe cazuri mortale.

— **Iubileul decanului baroului din Oradea.** Decanul baroului de la Oradea-Mare, dr. Demetriu Kiss și-a serbat Lunia trecută jubileul de 40 ani de avocatură. Cu acest prilej, prietenii, colegii și magistrați i-au oferit un banchet.

Consiliul orșului Oradea-Mare în ședința de Luni a felicitat deasemenea pe dl Demetriu Kiss.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

TINICHIGIU
DE BUNĂ PRACTICĂ SE CAUTĂ
!! 3296
DE UZINELE SOLVAY S. A. DIN TURDA, JUD. TURDA-ARIES.

Cu începerea zilei de 1 Februarie în Cafeneaua „PATRIA“ (fosta PARK)

Intrarea liberă. **în fiecare seară să va da un frumos și bogat program strict familiar.** **Intrarea liberă**

Din activitatea soc. „Ungurii cari se desteapta"

Două documente sensaţionale — Societatea iredentistă ungurească urmăreşte reocuparea Croaţiei şi a Burgenlandului

Un ziar unguresc din Viena, redactat de ziariştii unguri emigraţi din Ungaria, publică în ultimul său număr două documente de mare importanţă, cari dovedesc intenţiile războinice ale Ungariei de azi.

Este vorba de două ordine, publicate de acest ziar în facsimil, adresate de secţia „Apărării naţionale" a societăţii „Ungurilor cari se deşteaptă" (EME) organizaţiilor secrete din Croaţia şi Burgenland, pentru a începe organizarea populatiei, în vederea unei răsvrătiri, care s'ar produce în momentul când graniţele Jugoslaviei şi Austriei vor fi atacate de „ebredişti". Se vorbeşte într'unul din aceste ordine despre sute de mii de foi volante de propagandă, trimise spre a fi distribuite populaţiei Croaţiei. Răspunsul organizaţiilor din provincie asigură organizaţia centrală că împărţirea acestor upărituri s'a făcut. Se mai vorbeşte în această corespondenţă între organizaţiile societăţii ebrediştilor despre plasarea a 5000 membri devotaţi ai organizaţiei, ca muncitori agricoli pe teritoriul Croaţiei şi Burgenlandului, cari să fie moleculele pe lângă cari s'ar organiza armata revoluţionară a localnicilor în momentul când „ora libertăţii va suna"...

Aceste destăinuiri aruncă lumină asupra multor fapte, al căror tâlc nu l'am înţeles până acum. Înţelegem acum declaraţia lui Ulain, făcută înaintea judecătoriei cu ocazia unui interogatoriu.

Şeful „Brigăzii din şesul unguresc" a declarat că cei 18,000 oameni ai acestei organizaţii secrete, nu-i trebuie pentru a-i utiliza contra guvernului.

Vedem cu surprindere, că guvernul Ungariei închide ochii în faţa tuturor acestor organizări. Dar cine ne poate asigura că în secret nu le dă chiar un sprijin efectiv ?

Chiar pentru aceasta, călcarea tratatului de pace în mod aşa de flagrant trebue să ne îndemne a fi precauţi. Destăinuirile ziarului vienez se referă numai la planurile de reocupare a Croaţiei şi a Burgenlandului. Existenţa acestora dovedită, putem fi siguri că şi în contra noastră se urzesc planuri la fel, căci doar pierderea Ardealului i-a durut mai mult pe unguri.

In legătură cu aceste destăinuiri, ne întrebăm de ce a cerut guvernul unguresc ca trenurile cari vin din Ungaria după diferite lucruri ce le exportăm să poată fi însoţite şi peste graniţa românească de personalul unguresc ?

Ni se pare că în lumina destăinuirilor relatate mai sus vedem ceva şi din urzelile împotriva noastră, acoperite încă de mister...

Sfinx.

„Pericolul propagandei maghiare"

Cu prilejul apariţiei interesantei cărţi *„Un noveau danger pour la paix eropéenne"*, datorită publicistului elveţian Jean Bauler cu texte şi documente cu privire la starea de spirit a Ungariei revanşarde, — ziarul „Universul" publică un articol întitulat „Pericolul propagandei maghiare."

Din această carte confratele bucureştean citează o mulţime de informaţii şi documente.

*

Astfel, ne poate interesa broşura de propagandă publicată la Budapesta de scriitorul Pethő Sándor şi editată de „Liga pentru integritatea Ungariei", în care autorul afirmă, că:

„Ungaria va ridica armele şi va pune în pericol pacea europeană spre a cuceri frontierile sale istorice şi geografice."

Intr'un manifest adresat ungurilor din Ardeal se spune:

„Aşteptaţi cu încredere ceasul luptei! Pregătiţi-vă pentru munca liberării! Transilvania a maghiarilor!"

Copii de şcoală unguri învaţă din cărţi în care naţiunea română este înfăţişată drept **„cea mai mârdară naţiune din lume"** iar tratatul de pace o zdreanţă de hârtie ce trebue călcată în picioare.

Şcolarii ungurii sunt siliţi să înveţe poezii ca acestea:

„Nu, nu vom ceda o bucăţică din pământul nostru nici cu preţul sângelui, nici cu preţul tratatelor, nici cu preţul Infernului sau al Cerului", etc.

*

Cea dintâi obiecţiune ce o facem acestor relatări este, că ele nu ne surpind de loc. Noi, cari suntem siliţi zi de zi să înregistrăm manifestaţiunile iredentiste ale partidului maghiar şi ale presei ungureşti dela noi, nu constatăm de astădată decât unitatea iredentismului unguresc, de aceiaşi calitate, indiferent dacă se află dincoace sau dincolo de graniţa apuseană a ţării.

Cărţile iredentiste de felul celor citate de „Universul" există nu numai în Ungaria lui Héjjas şi Prónay ci şi la noi. In cartea *„A franciák és a civilizació"* (Francezii şi civilizaţia) ce se lăfăia acum 3—4 luni în vitrina librăriei *Rigo* din Cluj se aflau aceleaşi îndemnuri incendiare, ca şi în broşurile din Budapesta.

„Cele 10 porunci ale iredentei maghiare" au fost împărţite în mii de exemplare în toate satele şi oraşele din Ardeal şi se găsesc şi azi în aproape orice casă ungurească.

In şcolile ungureşti din Ardeal limba şi neamul românesc sunt luate în bătae de joc, atât de către profesorii, cât şi de şcolarii unguri.

Epitete ca *„tâlhari ordinari"*, *„balcanici"* *„mituiţi şi mituibili"* *„koardă de selbatici"*, le-am citit şi în coloanele ziarelor din Ardeal.

Toate aceste delicateţe le am înghiţit, ziarele maghiare au continuat să ne insulte, propaganda iredentistă s'a înteţit, numirile de străzi s'au remaghiarizat şi nimic nu ne-a putut determina, ca să reacţionăm.

In schimb ne indignăm de ceia ce se întâmplă... în Ungaria.

Pentru ca să putem ţine piept duşmanilor din lăuntru şi din afară, trebue, mai întâi de toate, să ne îndreptăm pe noi înşine. Să stârpim în noi mentalitatea materialistă, să îndrăgim cultura românească şi să ne facem capabili a reacţiona nu numai când interesele pungei sunt atinse, ci şi când demnitatea naţională este în joc.

Cât priveşte ameninţările caraghioşilor de la Budapesta, ele nu pot emoţiona un neam ca al nostru.

Cei ce la 1919 ni-am ştiut face pe deplin datoria, suntem gata şi acum a răspunde, drastic, la orice provocare, — iar **drumul** îl cunoaştem...

Opera societăţilor de binefacere din Cluj

— Activitatea filialei „Crucea Roşie" —

Intre instituţiile de înaltă utilitate naţională şi umanitară, trebue să amintim în primul rând cea a *„Crucei Roşii"*.

Iar una dintre cele mai meritoase secţii ale „Crucei Roşii" este tânăra filială clujană, înfiinţată la 22 Mai 1919.

Iată scurtul istoric al acestei filiale.

*

Odată cu prăbuşirea monarhiei a dispărut şi „Crucea Roşie austro-ungară, lăsând în urma ei un gol ce impunea îndatorirea de-a întra în acţiune imediat.

Această nobilă îndatorire şi-a asumat-o şi a dus-o la îndeplinire „Crucea Roşie Română", formată în Cluj, în frunte cu următorul comitet:

Preşedinte de onoare: dl gen. N. Petala, prezidenta comitetului: dna Sidonia Docan, vicepreşedinţi: dna Ana Maior Nemeş şi dl dr Basil Başiota, casieră: dna Felicia Maior Iacoban, secretară: dna Felicia dr Rozvan, iar membre în comitet, doamnele: Elena dr Utalea, Dora Poruţiu, Silvia Comşa, Maya dr Dragomir, Nuţi dr German, Olivia Marcu, Iustina dr Gerasim, Marietta dr Păteanu, Valeria Olga, Silvia dr Pordea, Elena dr Filipescu-Perry, Maria Col. Tătărescu, Elena Căp. Furlugean, Maria Bariţiu, Anetta Tomuţa, Veturia dr Pop şi domnişoarele Mărioara Suciu şi Ana A. Pop.

Activitatea „Crucei Roşii" române face cinste membrilor ei şi merită recunoştinţă obştească. Activitatea ei a fost bogată şi rodnică.

A aprovizionat spitalele militare cu albituri, cu schimburi, a ameliorat hrana pacienţilor şi răniţilor din spitale, a împărţit daruri la toate sărbătorile. Cu ocazia luptelor dela Tisa a susţinut la gara din Cluj o cantină, unde se împărţiau răniţilor alimente, ţigarete, cărţi jurnale etc.

*

In scopul înrolării unor noui membrii s'au aranjat conferinţe, concerte, etc. a căror venite au fost destinate pentru scopurile nobile ale „Crucei Roşii".

Căutarea prisonierilor a fost încă o preocupare însemnată a domnelor dela „Crucea Roşie". In acest scop s'a păstrat o permanentă legătură cu „Crucea Roşie" din Geneva, centrul acţiunei caritative.

In anul 1921, răspunzând la apelul domniţei Ileana „C. R"., organizează cheta şcolarilor în favorul copiilor tuberculoşi şi distribuieşte copiilor lipsiţi, haine şi alimente.

Iarna a împărţit pentru copii anemici făină „Neştlé", a secondat acţiunea caritativă cu ocazia catastrofei din Lupeni, etc. cu un cuvânt a aliinat suferinţele şi lipsurile omeneşti cu toate ocaziile.

Datoria opiniei publice româneşti este să sprijinească acţiunea umanitară a „Crucei Roşii" care, pentru a şi face pe deantregul datoria are nevoie şi de fonduri.

Credem, că nici băncile noastre nu se pot lipsi de a se înrola ca membri în cota de binefacere, ce ele votează la încheierea anului financiar. A sprijini „Crucea Roşie" înseamnă a ajutora pe cei bolnavi şi lipsiţi, a asigura bunăstarea şi prosperitatea maselor din România întregită.

Românii din Secuime

La baza Secuimei stă sângele românesc şi cultura veche traco-romană

„Buletinul Societăţii Regale române de Geografie", tomul XLI apărut de curând, conţine între altele câteva observaţiuni foarte interesante asupra *Românilor din Secuime*, datorite Dlui profesor *Vintilă Mihăilescu*.

Autorul schiţând graniţele blocului secuiesc, între Oşorhei-Ditrău pe Mureş la Nord, râul Olt la Sud şi cursul superior al Târnavelor la apus (aproximativ linia Oşorhei-Baraolt) arată că spre Est, unde încep munţii, Secuii sunt pretutindeni în minoritate sau extrem de risipiţi, cu aşezări persistente pe Bistricioara. Bicaz, Trotuş şi Oituz. Acelaşi lucru la marginea blocului spre Podiş, unde Românii împreună cu Saşii predomină asupra Secuilor (Târnave, spre Bistriţa, şesul Bârsei).

Existenţa lanţului vulcanic dintre Giurgeu şi Barolt desparte Secuimea în două printr'un masiv muntos împădurit, lipsit de populaţie.

Intre aceste două goluri de populaţie, bazine închise, sunt pasuri uşoare şi numeroase, trecători intercarpatice.

Pericolul cuman şi cel tătar au creiat insula de Secui în spre Moldova, trimisă spre apărarea graniţelor de Est de către regatul apostolic ungar, în timp ce Românii erau băştinaşi de multă vreme în aceste locuri.

Fără să fi găsit aici locuri goale Secuii nu pot fi decât coloniştii regelui ungur, aduşi şi îngrămădiţi peste un strat de populaţie băştinaşă, rărită din cauza năvălirilor şi emigrărilor; acestea din urmă provocate, în primele timpuri ale stăpânirei maghiare în Ardeal, mai ales de smulgerea silnică a proprietăţilor din mânile vechilor posesori.

Desimea lor în faţa pasurilor şi pe laturile drumurilor de pe Târnava în zona de concentrare din apusul Harghitei, stă ca o dovadă directă a rolului lor, de apărători ei graniţei.

Lipsă Românilor din cea mai mare parte a satelor Secuimei nu însemnează însă că ei n'au existat chiar şi acolo, unde elementul secuiesc e în majoritate azi.

Folosindu-se de două hărţi, una arătând distribuirea reală a locuitorilor pe sate, alta distribuirea medie pe regiuni naturale, autorul scoate în evidenţă câteva date foarte sugestive:

1. Păstrarea Românilor nedesnaţionalizaţi la periferia blocului secuiese, însă în minoritate;

2. Procentul slab de greco-orientali şi greco-catolici, înăuntrul massei secuieşti dintre Târnave şi prelungirea lui, *mai ridicat însă de alungul drumului Odorhei-valea Trotuşului;*

3. La Nord şi la Sud de regiunile cu puţine urme de Români secuizaţi spre Mureş şi spre Olt, la Apus şi la Răsărit de Munţii Harghita, *procentul acestora creşte, trecând apoi la regiunile periferice menţionate la primul punct.*

4. Cu excepţia împrejurimilor Odorheiului mai ales, *aceşti greco-orientali şi greco-catolici cari nu sunt decât români desnaţionalizaţi, graţie izolărei geografice, se reprezintă risipiţi într'o pânză continuă.*

Datele şematismelor româneşti mai vechi (1871-76-90-96) arătând o descreştere în unele perioade de timp sau o creştere slabă a enoriaşilor greco-catolici din unele protopopiate ale Secuimei, ne îndreptăţesc să credem că această pânză era ma deiasă, dacă nu şi mai întinsă chiar la jumătatea secolului trecut.

Din faptele expuse mai sus ies în evidenţă concluzii preţioase:

Românii din Secuime, primul strat de populaţie din această parte, au suferit o desnaţionalizare continuă care poate fi urmărită chiar documentat în trecut.

Desnaţionalizarea s'a făcut mai ales dealungul drumurilor militare unde îngrămădirea coloniştilor unguri a fost mai puternică în vederea apărării Statului ungar, contra atacurilor venite din estul Carpaţilor.

Aşa se explică dispoziţia Românilor dealungul drumului Odorhei—Trotuş şi Paraid—Tulgheş. Urmele lor au rămas însă în toponimie.

Pe căile mai largi unde legătura cu massa românească a fost relativ mai liberă (spre Mureş-Tulgheş, Trotus, cotul Oltului şi Buzău), Românimea s'a păstrat în minoritate sau nu şi-a pierdut religia.

In unele localităţi de pe Olt (de pildă Bicsad, Miconifalău) sau dinspre Mureş (Ilieş) numărul lor trece de 50 la sută şi chiar de 100% din cel al romano-catolicilor.

La baza Secuimei stă deci sângele românesc şi cultura veche traco-romană.

Caracterul geografic special: bazine şi văi fertile închise între munţi, izolate deci în timpuri liniştite şi zonă de pază spre Răsărit, cerând o organizaţie militară specială, explică venirea coloniştilor unguri în această parte a Ardealului.

Intre Secui şi Maghiari de altfel nu e identitate cel puţin atât cât nu e între Saşi şi Germani.

Substratul etnic pe care s'au sprijinit coloniştii privilegiaţi ca şi influenţa îndelungă a mediului fizic, economic şi politic regional, au modificat caracterele nouilor veniţi, creind tipuri etnice noui.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 2 Febr. 1924

CINEMA SELECT

Atenţiune! ▽ Atenţiune!

LA VÉRITÉ NUE

Escelentă dramă sentimentală în 6 acte. In rolul principal frumoasa Pima Menichelli. Tablou frapant din viaţa artiştilor. In cadrul acestui program debutează comicul mondial fără de pereche, ZIGOTO, într'o comedie în 2 acte: ZIGOTO VICOMTE.

Cu începere de Duminecă, 3 Febr.

!! THEODORA !!

CINEMA URANIA

Repriză aşteptată!

CASA MISTERULUI

Seria IV.

Grandioasă dramă socială în 4 serii, 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE şi artiştii cei mai buni ai Parisului.

Cu începere de Dumîneca, 3 Febr.

Doua Orfeline.

CINEMA APOLLO

Masca neagră

Istorie aventurioasă umoristică în 6 acte.

In rolul principal: AUD EGEDE, PAUL RICHTER. Film nemaipomenit de distractiv.

Cu începere de Duminecă, 3 Febr.

Casa Misterului.

CONVOCARE

BANCA GENERALĂ DE CREDIT DICIOSÂNMĂRTIN

î-şi ţine în 11 Februarie a. c., la orele 11 înainte ameaz în Diciosânmărtin în localul institutului a VI-lea adunare generală ord. anuală la care sunt ivitaţi prin aceasta stimaţii acţionarii.

Ordinea de zi:

1. Raportul anual al consiliului de administraţie şi al comitetului de supraveghere.
2. Stabilirea bilanţului, împărţirea profitului net şi votarea absolutorului.
3. Alegerea consiliului de administraţie.
4. Alegerea comitetului de supraveghere.
5. Ridicarea capitalului social de 2 milioane la 5 milioane lei.

Diciosânmărtin la 31 Decembrie 1923.

Direcţiunea.

ACTIV — BILANŢUL GENERAL — INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1923. — **PASIV**

Cassa		620.392·47			
Portofoliu		3.057.107·—	3.677.500·47		
Acţiuni			723.929·65		
Debitori in cont curent					
Diverşi debitori acoperit cu poliţe şi cu intabulare		7.951.489·53			
Avansuri as Cereale şi spirtuoase		2.020.858·72			
Diverse		327.447·—	10.299.825·25		
Imobile			215.068·89		
Mobiliar descris			—·—		
				Capital social	2.000.000·—
				Rezerve	720.000·—
				Penziuni	89.888·— 2.809.888·—
				Poliţe reescontate	
				la Banca Naţională	394·500·—
				la Banca Marmorosch, Blanc & C. S.A.	1.287·000·— 1.681.500·—
				Depuneri spre fructificare	
				pe livrete	5.881.100·73
				pe cont curent	833.218·50 6.714.319·23
				Conturi curente creditoare	1.496.819·—
				Diverşi	1.589.870·04
				Transitorii	124.105·74
				Dividende nereclamate	2.601·—
				Profit:	
				reportat din anul 1922.	6.935·67
				net în anul 1923.	490.285·58 497·221·25
			14.916.324·26		14.916.324·26

DEBIT — CONTUL DE PERDERE ŞI PROFIT — INCHEIAT LA 31 DECEMBRIE 1923. — **CREDIT**

Salari			350.896·66		
Cheltueli de administraţie			407.937·46		
Impozit			124.796·34		
Chirie			14·650·—		
Profit:					
Reportat din anul 1922.		6.935·67			
Net în anul 1923.		490.285.58	497.221·25		
			1.395.501·71		1.395.501·71

Diciosânmărtin, la 31 Decembrie 1923.

I. Bach m. p.
şef. contabil.

Direcţiunea:

Csató, preşedinte m. p., baron **P. Horváth** m. p., **A. Pekri** m. p., **Koch** m. p. **I. Farkas** m. p.

G. Pekri m. p., dr. **Caluţiu** m. p., prof. **Răduceanu** m. p., **L. Adam** m. p., **Révész** m. p.

Verificat şi găsit conform cu registrele:

Comitetul de censori:

Popescu Balteni, preşedinte m. p.

A. Farkas m. p. **Dr. Albert** m. p.

Notă: Conform §-lui 15. din statute, în adunarea generală pot să voteze numai acei acţionarii, cari cu 8 zile înainte de adunarea generală şi-au depus acţiile la cassa institului, sau la Sucursala proprie din Odorheiu, sau la Sucursala din Târgu- Mureş a Băncii Marmorosch, Blank & Co. S. A.

Consiliul orasului Cluj — No: 1071-1924 cosn

Publicaţiune

Orasul Cluj dă în arendă prin licitaţie publică transportarea şi distribuirea gheţei produsă în Fabrica dd gheaţă proprietatea orasului.

Arendarea se face pe timp de 3 (trei) ani începând cu 1 Mai 1924.

Ofertele în scris se vor înainta registraturei cons. oräş. până la 30 Martie 1924 in plic inchis şi sigilat având ofertantul a depune ca garanţie la cassa alodială suma de 20.000.— (douăzeci mii Lei) în numerar şi alăturând recepisa casei la ofertă.

Ofertele intârziate nu se vor lua in considerare.

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea în biroul Dir. Abatorului.

Primar: **Dr. Utalea.**

OPERA ROMANE

Luni 4 Februarie; „Aida" în rolul Amacasio DI G. Teodorescu primbariton dramatic dela Opera Româna din Bucureşti.

Mercuri 6 Februarie; „Lohengrin" în rolul Telramund DI G. Teodorescu primbariton dramatic dela Opera Română din Bucureşti.

Administraţia Clinicilor Universităţii Cluj.

No. 91—1924.

Concurs.

Administraţia Clinicilor Universităţii Cluj publică concurs pentru ocuparea postului de şef de biurou principal cl. I. pentru conducerea serviciului primirei bolnavilor şi statisticei medicale. Concurenţii îşi vor inainta cererile până la 15 Februarie a. c. Administraţiei Clinicilor însoţite de:

1. Atestat şcolar.
2. Extrasul de naştere.
3. Atestat de moralitate.
5. Acte dovoditoare despre serviciile ce a avut până în prezent.
5. Actę pespre situaţia militară.

Retribuţiunile sunt: 850 Lei salar de bază lunar şi accesoriile prevăzute acestui salar.

Postul este a se ocupa cel mult până la 1 Marţie 1924.

3299 Administrator: **Jonel Crişan.**

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!

Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro

Eisenstädter Fülöp si Sotii

Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.

Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.

3170

STANIOL

ALBA ŞI COLORATĂ LA PAPETARIA

2744-8 **LEPAGE, CLUJ.**

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.

Cumpărători au reducere la transport de 45%.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă 2 Februarie: „INŞIR'TE MĂRGĂRITE".
Duminică, 3 Februarie seara: „PAPA".
Marţi, 5 Februarie: „BĂIAT de VIAŢĂ".
Joi, 7 Februarie: „BANII".
Sâmbătă, 9 Februarie: „INŞIR'TE MĂRGĂRITE".
Dumineca, 10 Febr. (matineu) „PAPA".

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă, matineu: FETELE GYURKOVICS. Cu Tolnay. Preţuri reduse. Seria 233.
Sâmbătă seara: POMPADOUR. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 234.
Dumineca, matineu: FLOAREA din GHIMES. Preţuri reduse. Seria 235.
Dumineca seara: POMPADOUR. Abonanemt şters. Preţuri de Premieră. Seria 236.
Luni: POMPADOUR. Intâia distribuite. Preţuri de Premieră. Abonament şters. Seria 237.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniuo. 6. N

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1002 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Duminecă 3 Februarie 1924

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 2988

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Automobilele Consiliului Dirigent

Gestiunea Consiliui Dirigent este plină de surprize. După dovada făcută de dl Prie că președenția Consiliului Dirigent a consumat, fără scrupule, pentru apetiturile sale, bursele studenților ardeleni din București, după dovada făcută și de dl Prie și de dl Bucșan că gestiunea președenției Consiliului Dirigent s'a predat Comisiei de unificare, pecelluiă de dl Maniu pe cinci ani, iată că dl Bucșan vorbește, înti'o declarație făcută în „Indreptarea", și despre niște anumite automobile cumpărate într'un chip foarte ciudat de către dl Iuliu Maniu, președintele partidului național, dela dl Iuliu Maniu, președintele Consiliului Dirigent.

Operația este în adevăr vrednică de interes. Fostul Consiliu Dirigent avea, se zice, 4 automobile care nu-i mai erau de folos. In acelaș timp, partidul național care se organiza, avea o grozavă nevoie de automobile pentru „vizitațiunile" politice ale celor 100 de corteși și, în consecință, aflând (?) că se găsesc automobile de vânzare la președenție, s'a prezentat acolo ca cumpărător. Până aici, nimic anormal. *Dar, chestiunea devine foarte ciudată din clipa când ni-se lămurește că și cumdărătorul și vânzătorul erau una și aceeași persoană.* In adevăr, Consiliul Dirigent era partidul național și partidul național era Consiliul Național. Deci vânzarea se făcea, ca să zicem așa, în familie. *Dl Maniu vindea și tot d-sa dl Maniu cumpăra.*

Mai mult încă. Această ciudată transacție de vindere-cumpărare, care nu se făcea după clasicul sistem juridic al părților, nu se făcea nici după clasicul sistem al schimbului de valori. Faptul este firesc și baroc, în acelaș timp. Excluzân-du-se părțile, era firesc să se renunțe și la schimbul de valori: dai bani și iei automobile. Este însă baroc, întrucât transacția totuși determina o schimbare de proprietate: automobilele Consiliului treceau din proprietatea Statului în proprietatea unui partid politic, fără însă ca statul să primească nimic în schimb, decât doar consimțimântul integrului cumpărător și vânzătsr d. Iuliu Maniu.

Mai târziu inervine un factor nou și neprevăzut în această operație. Consiliul Dirigent, fiind constrâns să renunțe la eternizarea pe care și-o pregătise, a fost silit să-și predea gestiunea în mânele Comisiei de unificare, și abia atunci d. Maniu și-a adus aminte că automobilele „cumpărate" de la Consiliul Dirigent, trebuiesc să fie și plătite. Pentru a răspunde acestei obligații, d. Maniu a predat dlui Suciu, președintele Comisiei de unificare, o scrisoare prin care recunoaște că plătește 20.000 de coroane pentru cele 4 automobile, adică 5000 coroane automobilul, sau.. 2500 lei.

In sfârșit, operația era oarecum în regulă. Ce s'ar fi întâmplat însă dacă nu se desființa Consiliul Dirigent și dacă d. Maniu rămânea și pe mai departe prezident al acestuia și prezident în acelaș timp al partidului național? Câte câmpărături de acelaș soiu nu s'ar mai fi făcut și câte vânzări?

Acest fapt ne dovedește cât de justificate au fost toate nemulțumirile Ardealului împotriva administrației Consiliului Dirigent. D. Maniu, în loc să ridice impetuos de moralitate și cinste, pentru a alunga cu biciui șleahta de șnapani din jurul său, nu numai că a fost slab și incapabil de a domina cu autoritatea sa poftele partizanilor, ci li-a cultivat, li-a întreținut și apărat. Dorința exprimată de dsa la predarea gestiunei Consiliului Dirigent rămâne tipică. Totuși partidul național își permite să vorbească de oligarhia vechilor partide, de moralizarea vieții publice și de „hoțiile" acelor ce nici n-au cumpărat automobile tără să le plătească, nici n'au cheltuit pe alte lucruri banii de bursă ai studenților și nici n-au cerșit îndosirea actelor de gestiune făcută de ei. **A. R. G.**

Neregulele Consiliului Dirigent

O nouă afirmație rămasă nedesmințită

La repetatele noastre somații adresate „Patriei" de a desminți afirmațiile făcute de către d. Prie în „Țara Noastră", oficiosul partidului național n'a răspuns până acum nimic. „Patria" s'a mulțumit a da o desmințire confuză ziarului nostru. De ce n'a desmințit pe d. Prie? rămâne încă un mister.

Iată însă că d. fostul secretar general al resortului de interne, d. Bucșan, fost membru în comisia de unificare, însărcinat cu luarea în primire a gestiunei Consiliului Dirigent, face în „Indreptarea" declarații pe aceeași temă.

Dl Bucșan afirmă că dl Iuliu Maniu, a cerut dlui Suciu, fost președinte al comisiei de unificare două lucruri:

1. Să se oblige că va păstra la sine și nu va arăta nimănui timp de cinci ani registrele președenției Consiuliului Dirigent.

2. Să aprobe 4 chitanțe cari făceau dovada că dl Iuliu Maniu a plătit la adminastrația financiară câte 20.000 coroane (5 mii lei) pentru 4 automobile pe cari le cumpărase prin bună învoială dela... Consiliului Dirigent!

Dl Suciu a comunicat comisiei de unificare, din care făcea parte și dnul Petru Grozea, fost ministru, că a îndeplinit ambele cereri.

Cunoscând procedeele partidului național, și pentru a evita o desmințire nelalocul ei, ni-am ferit de a reproduce declarațiile dlui Bucșan, deși ele a fost publicate acum trei zile. Partidul național a avut destul timp să desmintă direct. Totuși n'a făcut-o și pentru că n'a făcut-o avem dreptul să credem în temeinicia declarației dlui Bucșan.

Așa dar, fostul Consiliu Dirigent a sustras fondurile burselor studențeș i pentru apetiturile sale, iar când a fost constrâns să-și predea gestiunea, a avut grijă să-și ia toate garanțiile că neregulile de acolo se vor îngropa pentru totdeauna.

Tăcerea partidului național confirmă acest lucru. De altfel confirmarea s'a făcut în coloanele ziarului nostru, acum câteva zile.

Cultura franceză în Ardeal

O nouă dovadă de înțelegere a problemei culturale dela noi și de vădită simpatie, ne-o dă un francez, d-l **Beinaimé**, *într'un artical din* **„Revue bleue"** *în care, arătând roadele culturii franceze în România și legătura sufletească care leagă poporul nostru de cel francez, sfătuește pe intelectualii francezi să desvolte cât mai mult raporturile intelectuale cu frații lor de gință din România.*

Dl. Bienaimé remarcă în special „setea de cultură franceză" care se manifestă în Ardeal, într'o societate în care până acum a predominat cultura germană și maghiară. E lucru știut, că în timp ce vechiul regat — un adevărat post înaintat al culturii latine în Orient, — își îndrepta energia culturală prin filtrul culturii franceze, în celelalte părți transcarpatine ale neamului românesc, Ardelenii și Bucovinenii își adoptau direct sau indirect cultura germană sau maghiară.

Odată cu terminarea războiului și unirea tuturor românilor într'un singur stat, s'a schimbat și aspectul cultural al Românilor din nouile provincii, cari până acum, desrădăcinați de cultura latină, își desvoltaseră aptitudinile într'un mediu opus spiritului rasei.

S'a simțit imediat nevoia ca în sfera nouei vieți culturale să se adopte și în nouile ținuturi tradiția culturii franceze, spre a se creia o concepție unitară și în sensul larg al culturii.

Insă-și configurația pe care a luat-o Europa centrală impune, îndeosebi acum, răspândirea cât mai largă a culturii franceze în România întregită.

Exemplul Rusiei, subminată de prezența culturii și a forței economice germane, infiltrată în toată structura sa socială de această cultură, evidențiază că prietenia între state nu e asigurată nici odată de alianțele politice sau militare, ci de tăria legăturilor de ordin cultural și economic ce există între ele.

Pentru a opri revărsarea culturii germane în România, care nu e decât avantgarda intereselor economice dela Berlin, atât noi cât și Francezii suntem datori să strângem tot mai mult legăturile culturale.

Și această nevoie e cu atât mai imperioasă în Ardeal, unde spirttul cultutli franceze aduce un dublu avantaj românismului, căci pe lângă că înlocuește cultura germană, îl emancipează și de tutela pe care indirect o exercită asupra lui cugetarea maghiară, afiliată la cultura germană, care a dat totdeauna cel mai puternic sprijin șovinismului dela Budadesta.

Nădăjduim deci că din ce în ce mai mult, cultura franceză în Ardeal își va da toată silința, prin profesorii trimiși de guvernul francez alci, să contribuie la desvoltarea raporturilor intelectuale dintre noi și Franța.

Prin Ungaria de azi

O zi la Seghedin

II.

Lumea Universitară

In numărul de ieri al ziarului nostru am descris primele impresii ale călătorului grăbit, care sosește la Seghedin din streinătate.

Am arătat apoi o latură a vieții universitare din acest oraș, care fără de desmembrarea Ungariei ar juca și azi un rol secundar în viața culturală a vecinilor noștri, rămas, ce era și mai înainte, un uriaș sat. Datorită Universității, înființată aici după românizarea Universității ungurești din Cluj, Seghedinul s'a ridicat mult în ochii țării.

Cu toate aceste, cetățenii *„Szőged"*-ului, cum îi zice poporul, consideră Universitatea de aici ca o continuare a Universității din Cluj. Autoritățile au sprijinit această părere numind o până mai ieri *„Universitatea clujană „Ferencz Jozsef", refugiată la Seghedin."*

Sub ce influență, nu știu, azi se numește numai „Universitatea Ferencz Jozsef".

Cu toate aceste, nu aș putea spune că nu se sprijină credința că este Univérsitatea Clujului, ceiace e un continuu memento că Ardealul e stăpânit de „streini".

Coridoarele clădirei nouei Universități oferă vizitatorului un curios spectacol. Printre diferite etichete și ilustrații de propagandă pan-maghiară, lipite cu prisosință pe pereți, sunt așezate tablourile Universității din Cluj. Am trecut aici în revistă toate instituțiile Universității din Cluj. Sunt fotografiate toate sălile de cursuri, bibliotecile, sălile profesorilor, seminariile, colecțiile geografice botanice și zoologice. Reproducerile acestora împodobesc toți pereții, arătând studenților cât de bogată este Universitatea ungurească „din teritoriile ocupate de Valahi".

Este și acesta un mijloc de propagandă, un mijloc de a arăta tinerelor generații ce bogății au ajuns pe mâinile Valahilor, deci a stimula dorul de redobândire.

Profesorii universitari, refugiați aproape toți din Cluj, trec suspinând printre aceste amintiri atât de dureroase pentru ei... Privindu-i, nu ți-se par niște propovăduitori ai unei reînvieri, ci niște oameni doborâți de evenimente, dar cari se îndârjesc a face cel puțin pe alții să creadă că situația se va schimba, un lucru care în conștiințele lor îl cred foarte puțin probabil.

Studenții . . .

Starea sufletească a tinerimei este cu totul alta. Expansivitatea tinerească a ajutat mult iredentei. Strigătele de alarmă ale organizațiilor iredentiste află un ecou puternic la studenți.

Invățăturile profesorilor, agitația zilnică care se întreține prin mijloace artificiale, împiedecă liniștirea spiritelor.

Studenții în marea lor majoritate fac parte din „E. M. E." (Ébredő Magyarok Egyesülete — Soc. Ungurilor cari se deșteaptă), din Liga pentru intregitatea Ungariei, care continuă a funcționa pe sub mână. O altă societate din care fac parte aproape toți studenții e aceia a *„Batalioanelor pentru ocrotirea muncii"*, (Munka Védelmi zászlóaljak).

Președintele acestor batalioane este Contele Teleky Pál originar din România. Chemarea lor — mărturisită — este de a relua lucrul în întreprinderile și fabricele în care muncitorimea s'ar pune în grevă și de a da sprigin la silirea muncitorilor ca să lucreze. Sub pretextul că învață diferite meserii, se adună zilnic la exerciții. Ce exerciții vor fi făcând, ușor ne putem închipui, dacă ținem seama de persoana președintelui, care ar fi foarte bucuros să recâștige pentru Ungaria cel puțin latifundiile lui din România.

Dar, chiar dacă aceste „batalioane" sunt organizate numai pentru a paraliza pe muncitori în acțiunile lor de revendicare a unui trai mai bun, ele prezintă destulă curiozitate.

Religiositatea studenților

In afară de aceste organizații cu scop politic — mărfurisit ori ascuns — studențimea face parte din diferite societăți religioase.

Viața religioasă este poate mai intensă ca la orice școală de teologie de la noi. In special studenții din Ungaria sunt foarte religioși. Nu sunt raritați, studenții cari se spovedesc și se cuminecă în fiecare zi, dar sunt foarte rari cei ce nu îndeplinesc aceste forme religioase cel puțin odată la săptămână.

In fiecare zi se ține câte o ședință religioasă a diferitelor congregații. Ca să nu dea de bănuit, cei mai zeloși cercetători ai acestor ședințe sunt evreii creștinizați!

Studenți din Ardeal, mai puțin religioși, au de multe ori conflicte cu „autochtonii" cari mereu le fac observații referitor la ținuta religioasă.

Ardelenii de altfel s'au organizat aparte, înființând Clubul *„Szefhe"*. (Székely és erdélyi főiskolai hallgatók egyesülete-Societatea studenților Universitari Secui și Transilvăneni). După informațiile ce le-am putut căpăta această societate este mai mult o organizare pentru apărarea intereselor specifice ale acestor studenți. Ar fi făcând și politică? Nu știu sigur, dar cred că da, și încă iredentistă, deoarece se accentuiază prea mult prin gazeta studențească „comunitatea de sentimente".

*

Imi rămâne de vorbit despre condițiile de traiu din Ungaria, despre presa din Seghedin ca să încheiu aceste fugare note de drum. Dar despre acestea în numărul viitor.

Sfinx.

In BARUL grădinei de iarnă a hotelului „CENTRAL“

2232. **Numai câteva zile debutează în programul din luna Februarei artistul Garret.** Lloyd 2629.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

INFORMAȚII

— Gratis pentru cititorii ziarului nostru le publicăm un anunț de 10—15 cuvinte.

Cerem pentru aceasta ultimul cupon din gazetă împreună cu textul cari se vor trimite Administrației ziarului.

Fiecare cititor poate publica următoarele :

Caut post de funcționar, la Stat sau oficii particulare.

Instituțiile de stat sau particulare cari doresc funcționari.

Corespondență cu cunoscuți sau rude.

Felicitări pentru zile onomastice precum și anunțuri de căsătorie.

Pentru toate aceste vom ace o rubrică specială.

— **Reuniunea comercianților, Industriașilor și Meseriașilor Români din Cluj, invită onoratul public clujan la MARELE BAL, în ziua de 3 Februarie 1924, orele 9 seara în saloanele Hotelului Central, dat în scop cultural, taxa de persoană lei 40, de familie lei 100, (3 pers.), pentru militari și studenți lei 25.**

Comitetul.

— **De vânzare. Pe Strada principală, bodegă (restaurant). — Vad bun.**

Loc corespunzător pentru birou, fabrică sau magazin de orice fel.

A se adresa la administrația ziarului, — subt „local“.

— **Un ziarist italian în România.** Primredactorul cunoscutului ziar din Milano, „Corriera dela Sera“ cavalerul Giordano a sosit de câteva zile în România, D-sa va veni și la Cluj.

— **Asistență judiciară.** Decanul Baroului Cluj roagă pe toți dnii advocați sau stagiari, cari doresc a solicita postul de director al asistenței judiciare ce se va înființa în scurt în Cluj în cadrul Baroului, să binevoiască a-și depune cererile la Barou până cel mai târziu 15 Februarie 1924. Remunerația Directorului va fi fixată de Consillului Baroului.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Sanatoriul Bănătean** Timișoara, strada Odobescu Nr. 2. Institut medical modern, pentru boale interne, de copii, de nervi, femenine, chirurgie, și boale de nas, urechi, gât, piele și ochi. Bucătărie dietetică. Aparate medicale din cele mai moderne: Röntgen, Radium. Quarz, Diathermi și întreaga electrotherapie, nămol și Fango. Tratament special. Ingrijitoare vieneze. — Camere cu preț ieftin. 3152

Rador. Nr. 586

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Ridicarea drepturilor de publicitate unor scoli minoritare

Ministrul Instrucției a ridicat dreptul de publicitate dela următoarele școli secundare: liceul evangelic reformat, școala normală romano-catolică pentru fete, toate trei din Satu Mare, pentru motivul, că nu au executat ord. Min. 100090/923.

Tot din acest motiv a aplicat pedeapsa avertismentului: școalei civile comerciale și normale ev. ref. din Satu-Mare și școalei civile ev. ref. pentru fete din Oradea-Mare. Tuturor acestor școli li s'a pus în vedere, că dacă până la finele lunei Ianuarie a. c. nu se vor conforma ordinelor ministeriale vor fi închise definitiv.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 3 Febr. 1924

CINEMA APOLLO

Repriză așteptată!

CASA MISTERULUI

Seria I.

Grandioasă dramă socială în 4 serii. 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE și artiștii cei mai buni ai Parisului.

Direcțiunea Societății „Creditul Minier“

Minele Ilba, Satu-Mare **caută** pentru conducerea Uzinei de preparat

un mecanic

cu scoală și practică și un mecanic pentru atelier.

Pentru angajare a se prezenta la Mina Ilba, cu certificatele de serviciu. 3294

CINEMA URANIA

Eveniment marcant artistic! Program de intreaga saptamana!

Cu începerea de Duminecă, 3 Feb.

CELE DOUA ORFELINE

Zguduitor roman cinematografic, în 8 acte. In rolul principal atletul **BUFFALO BILL.**

Majestatea Sa Regina Maria, asistând la reprezentarea acestui film, la Cinematograful Select din București, adânc emoționată cu lacrimi în ochii a părăsit sala

Film de subiect zguduitor și de o montare somptuoasă!

CUPON

Pentru cititorii ziarului „Infrățirea“

3 Febr. 1924.

Publicație gratuită!

Lysoform

Conferințele „Astrei“

„Educația fizică“

Conferința dlui Prof. Dr. M. Botez

Aseară, 1 Februarie a. c., în sala IV-a a Universității, Dl Prof. *M. Botez* și-a desvoltat Conferința D sale *„Educația fizică“*, arătând rolul covârșitor pe care îl ocupă ea în desvoltarea și mărirea vitalității popoarelor.

Problema educațiunei fizice e foarte mult comentată și discutată și toți acei cari se ocupă azi de progresul omenirei trebue să dea o mare importanță acesteî probleme.

In primul rând, după ultimile cercetări în materie de fiziologie, trebue să înțelegem că nu poate exista nici o barieră între educația fizică și cea intelectuală, ci din contra, ele se găsesc într'o perfectă armonie, și una se complectează pe alta. Microscopia ne dovedește că omul nu poate să resimtă nici odată numai o oboseală intelectuală, ci resimte și o oboseală fizică, — și viciversa.

Educația fizică a copilului

Educația individului trebue să înceapă odată cu concepția, iar nici de cum după naștere și la o anumită vârstă, după cum se crede de marea majoritate. Prin această educație se înțelege că mama trebue să fie fericită atât de accidentele fizice, cât și de loviturile morale, care au o simțită repercutare asupra vieții pruncului. După naștere, copilul trebue lăsat în toată voia lui, iar nici decum supus la anumite rigori, căci toate mișcările și manifestațiunile lui sunt rezultatul unei puternice vitalități. Orice intervenție înainte de vreme nu e bună, căci va stingheri creșterea și desvoltarea lui.

O a treia etapă în educația copilului, este timpul când el începe să se joace și să se pasioneze de anumite lucruri, în care timp i se desvoltă atențiunea, inteligența și capătă dispoziția și expresia feței pentru diferitele sentimente, pe care le încearcă. In cere privește educația lui în școală, e momentul să spunem că dacă timp de 7 ani a avut vreme să se joace în voie, asta nu inseamnă că dela această vârstă, copilul trebue să fie cu totul lipsit de plăcerea jocurilor și de viața în aer liber. Copiii cari au de multe ori anumite afecțiuni fiziologice, — polipi, afecțiuni ale glandii tiroide, — și cari sunt greoi sau incapabili de a asimila și memora ceva, e absolut necesar să fie supuși operațiilor medicile, și apoi unui regim de mișcare în aer liber, căci numai în felul acesta vor putea să'și recapete întreaga vioiciune copilărească

In ceace privește educația fizică propriu zisă, e necesar în primul rând să se cunoască individul asupra căruia se exercită această educație și să se caute a se stabili un echilibru între toate organele corpului, pentru a nu se desvolta unele în pofida altora.

S'au văzut în multe cazuri atleți cari și au desvoltat prin exerciții neîntrerupte mușchii brațelor și ai toracelui, lăsând celelalte părți ale corpului neexercitate iar la urmă murind tuberculoși.

Metodele educației fizice

Metodele de educație fizică sunt foarte numeroase și printre altele e de remarcat Gimnastica, care s'a văzut că nu a dat rezultatele dorite. In Franța, acum câteva decenii în urmă, s'a căutat a se înlocui gimnastica prin exerciții militare, făcând din școlari o armată de mici soldați, la fel cu micii noștri dorobanți de acum 15—20 ani.

Toată lumea însă s'a convins că procedeul e greșit, de oarece dădea rezultate cu totul opuse, ceace a făcut pe un general francez să spună: „faites-vons des hommes et nous feront des soldates“. Și'ntradevăr s'a căutat să se dea a tinerețului o educație fizică cu totul alta, și s'a ajuns azi la convingerea că sporturile sunt cele mai folositoare și eficace.

Pe lângă acestea, Gimnastica suedeză are darul de a putea desvolta părțile mai debile ale corpului, putându-se stabili un echilibru între toate organele corpului omenesc.

Educația fizică a individului se poate face și la o vârstă mai înaintată, nu numai în frageda copilărie, și pentru a dovedi acest lucru dl prof. dr Botez aduce un exemplu foarte interesant.

In Belgia, majoritatea tinerilor ce urmează a fi încorporați, sunt oameni cari au trăit și crescut în mine, deci în condițiuni insalubre, și mare parte din ei, până în timpul din urmă, nu îndeplineau condițiunile de a putea fi încorporați.

Pentru a se preîntâmpina un dezastru național la un moment dat, acești tineri neapți pentru serviciul militar, au fost totuși încorporați, însă în loc de a fi puși la instrucția militară, au fost obligați să facă zilnic gimnastică suedeză în aer liber și s'a văzut că după 6 luni erau prefect formați pentru armată.

Educația fizică se recomandă tinerilor de ambe sexe, și este singurul mijloc de a se putea stabili o concordantă între psihicul și fizicul individului.

Ar fi de dorit ca și la noi să se dea o cât mai extinsă desvoltare acestei educațiuni, căci numai astfel se poate gregăti națiunea pentru momentele de încercare.

A. T.

STANIOL

ALBA ȘI COLORATĂ LA PAPETARIA

2744-8 **LEPAGE, CLUJ.**

Autobusele „ASTRA“ 11 dispun de tot confortul.

Cu începerea zilei de 1 Februarie în Cafeneaua „PATRIA“ (fosta PARK)

Intrarea liberă. în fiecare seară să va da un frumos și bogat program strict familiar. Intrarea liberă.

Automobile **FORD** typ nou cu roți demontabile cu prețuri reduse precum si alte sisteme de automobile gasiți la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Chestiunea românească în școalele românești confesionale

Că există o asemenea chestiune și mai ales că trebue numai decât să o aducem în discuție publică — acum îndeosebi, când se pune chestiunea reformei școlare — este fără îndoială un lucru întristător, dar totodată plin de învățăminte pentru vânturătorii de critici contra politicei școlare de centralizare. Această chestiune, de fapt, există în școlile noastre confesionale — mai cu seamă în cele dela granița apuseană — cu toate că nu poate fi vorba de o situație direct primejdioasă. Nici n'ar putea fi vorbă despre așa ceva, în școli în cari se cresc copii trăiți în tradiție românească, fiind cei mai mulți dela țară, și în mijlocul recentelor evenimente reprezentate la sate cu toată puterea. Este însă vorbă despre altfel de primejdii, cu urmări ce se înrădăcinează în mentalitatea oamenilor, robindu-i unor feluri de a fi opuse spiritului românesc și cunoscute sub eticheta regionalismului reprezentat în limbă de etimologiștii Consiliului Dirigent, în politică de un Socol oarecare, iar în viața de toate zilele de acele platitudini reduse de spiritul străin la o eternă lipsă totală de scânteiere.

Prin consecințele enumărate aci, chestiunea ce o aducem în discuție prezintă toată seriozitatea și trebue discutată astfel. Sarcina ce ni-a revenit, de a-i arăta urmările antiromânești, anticulturale și antiomenești, ni-o face și mai plăcută faptul, că în acelaș timp guvernanții statului român au adus proectul marei reforme școlare, așa că vorbind acum despre școala confesională, se pot scoate din această paralelă consecințe cu atât mai elocvente cu cât școala confesională a avut în acești cinci ani românești tot timpul necesar unei îndrumări noui pe care însă n'a sesizat-o.

Ce vedem în școlile confesionale dela noi, în acele internate sau școli secundare și chiar superioare, din cari unii oameni vor să scoată argumente contra școlilor de stat și în special contra politicei școlare a partidului liberal?

Aducem aci un fapt, pe care oricine ar putea să-l constate în aceste școli. Râvnei profesorilor îi anihilează efectele, internatele în cari limba oficială a conversațiilor este și astăzi cea ungurească. Dela internat, sau dela domiciliul din oraș, elevii sătmăreni, bihoreni sau sălăjeni, nu vorbesc decât limba lui Arpad, în care discută și între ore.

Constatarea acesta deosebit de serioasă astăzi, privește un fapt repetat zilnic, oră de oră, minută de minută, și evident, dacă patria română își mai poate pune încrederea în patriotismul unor astfel de viitori luminători ai poporului ei, cultura românească — în orice caz — se găsește în fața unor perspective descurajatoare. Cunoaștem asemenea școli, dar mai ales asemenea internate și chiar și școli superioare de acest fel, unite și ortodoxe, în care elevii crescuți în ultimii ani în vre'o școală a statului român, îngroziți de lipsa de inițiativă românească, de opoziția ce se face limbii românești și de inerenta îngustime a orizonturilor acelora cu cari stau într'o bancă. In aceste pepiniere ale mediocrității apoi, băeții de țărani cari în viața lor n'au auzit vorbă ungurească în casa părintească, se molipsesc dela ceilalți, și dacă nu ajung să uite limba românească de acasă, în schimb o schimonosesc mai rău decât până în 1918.

Iată astfel, o perspectivă cât se poate de puțin măgulitoare întâi și întâi pentru Ardealul care a știut da dovada atâtor însuflețiri pentru idealurile înalte românești. Cu aceasta (revenim acum la chestiunea reformei învățământului) nu vrem să zicem că este nevoe de o intervenție a statului. Cu atât mai puțin aceasta, cu cât biserica românească din Ardeal a știut să ne deprindă cu idei frumoase despre simțimintele sale naționale. Dar, pentrucă poate confesiunile noastre nu cunosc ca noi aceste fapte, s'au n'au voit să le atribue consecințe mai serioase, a trebuit să le arătăm în goliciunea lor adevărată, profitând întâi de toate de împrejurarea, că noua reformă școlară a atras atenția confesiunilor mai mult decât oricând asupra școalei.

Chestiunea carnei la Cluj

— Criza de carne se va rezolva —

Indărătnicia măcelarilor clujeni, în special a celor din trusturile speculante, crește pe zi ce merge.

Măsurile luate de autoritățile locale nu au putut rezolva decât în parte această criză. Astfel, cu toate promisiunile date autorităților, pe ziua de ieri măcelarii au pus în vânzare numai o cantitate nesatisfăcătoare de carne, dând abia câte o jumătate kilogram de consumator.

Pentru înlăturarea definitivă a acestei crize, autoritățile au avut ieri o consfătuire la Prefectura județului sub prezidența dlui prefect Mureșanu, la care a participat și dl inspector din Ministerul de interne, Tacit.

S'au desbătut modalitățile prin cari se va putea ajunge la rezolvarea crizei. Desbaterile au ținut 5 ceasuri.

S'au hotărît că față de îndărătnicia măcelarilor să se înființeze un sindicat al măcelarilor români și al acelor dintre minoritari cari sunt dispuși a intra, cu obligația ca să taie carne în cantitate îndestulătoare, punând o în vânzare cu prețurile stabilite de autorități.

Acest sindicat va fi sprijinit efectiv de băncile românești, așa că va avea posibilitatea să facă față cerințelor publicului.

Sx.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

O broșură de propagandă națională: ‚Pentru Macedonia'

Zilele acestea a apărut de sub tipar o nouă broșură de propagandă națională, datorită dlui *Marin Dragnea*, student, care are scopul de a face cunoscută marelui public problema atât de mult discutată a fraților noștri Macedoneni.

Autorul, abordând o chestiune de actualitate și de cea mai mare importanță pentru noi Românii din stânga Dunării, reușește ca în cele 4 capitole în cari este împărțită lucrarea, să ne dea o ieoană fidelă a vieții Macedonenilor.

In capitolul *„Expansiuneă noastră etnică“* se arată în primul loc procesul de extindere a popoarelor tracice și datorită căror împrejurări găsim azi în Sudul Balcanilor această frântură a românismului. „Când la 46 a. Chr. au descălecat Românii în Balcani, au găsit acolo o cultură tracă, precum au găsit mai târziu la descălecarea pe stânga Dunării, în regatul luptătorilor lui Decebal. Această cultură dăinuia de veacuri, ca una ce avea rădăciui adânci în sufletul populației.“ In felul acesta se explică continuitatea elementului traco-român în Sudui Balcanilor, care constitue azi grupul *aromânilor*, cu obiceiurile și limba lor distinctă față de celelalte naționalități cu care conviețuiesc.

In al doilea capitol, *„Din Istoria Aromânilor“* se desprind faptele glorioase la care a luat parte elementul românesc din Balcani și cu toate că „istoria popoarelor subjugate, se înglobează în totdeauna la istoria poporului dominator“, totuși autorul ne schițează cu mult adevăr momentele însemnate din istoria Macedoniei.

„Așezarea actuală a Macedoniei“, constitue al treilea capitol al broșurei. Elementul românesc din Balcani, trăește cu totul independent și izolat de celelalte naționalități, datorită unui „fapt de psihologie specială Aromânului.“ Limba și obiceiurile sunt cu totul diferite de a celorlalte populațiuni eterogene. Ocupația de predilecție este păstoria „care e o artă între Aromâni“, iar femeile lucrează lâna făcând adevărate comori de artă casnică. In ceace privește cultura Aromânilor, ea se menține cu sacrificii enorme și cu mari greutăți, întrucât atât Sârbii, Bulgarii și mai ales Grecii caută pe toate căile să desnaționalizeze pe Aromâni, — deoarece aceștia din urmă au adus coloniști Greci din Asia Mică, în ciuda intereselor naționale și economice ale băștinașilor.

Și tocmai asupra acestor lucruri, autorul accentuează în capitolul *„Imperativul nostru național“*, cerând ca politica noastră să lupte pentru o Macedonie autonomă, căci, numai în felul acesta elementul românesc din Balcani se va putea menține mai departe.

Scrisă într'un stil clar și ușor, broșura dlui Dragnea are darul de a umplea un gol destul de simțit în publicistica noastră, fapt pentru care o recomandăm cu căldură marelui public.

REPERTORIUL TEATRELOR

OPERA ROMANE

Luni 4 Februarie: „Aida“ în rolul Amacasio Dl G. Teodorescu primbariton dramatic dela Opera Româna din București.

Mercuri 6 Februarie: „Lohengrin“ în rolul Telramund Dl G. Teodorescu primbariton dramatic dela Opera Română din București.

TEATRUL NAȚIONAL

Duminică, 3 Februarie seara: „PAPA“.
Marți, 5 Februarie: „BĂIAT de VIAȚĂ“.
Joi, 7 Februarie: „BANII“.
Sâmbătă, 9 Februarie: „INȘIR'TE MĂRGĂRITE“.
Duminecă, 10 Febr. (matineu) „PAPA“.

TEATRUL MAGHIAR

Duminecă, matineu: FLOAREA din GHIMES. Prețuri reduse. Seria 235.
Duminecă seara: POMPADOUR. Abonanemt șters. Prețuri de Premieră. Seria 236.
Luni: POMPADOUR. Intâia distribuite. Prețuri de Premieră. Abonament șters. Seria 237.

Scrisori din Tg.-Mureș

Secuii și Generalul Bem

In jurul unei măsuri a Primăriei din Tg.-Mureș

In piața orașului Târgu-Mureș sta înainte de 1919 statuia lui Iosif Bem, — de naționalitate polon, care nici nu știa ungurește. — general în armata revoluționară maghiară din 1848—49. In revoluția *noastră* dela sfârșitul anului 1918 s'a demontat statuia, fiindcă era simbolul unei puteri care a dispărut pe veci de pe aceste plaiuri. Soclul a stat însă, până acum câteva luni, când primăria a îndepărtat și această ultimă rămășiță din trecut. Și la demontarea statuiei, ca și la cea a piedestalului, presa noastră minoritară a țipat și ne-a insultat.

Pentru ce? — nu știm.

Căci motive istorice nu aveam nici noi, nici „secuii“, ca să se mențină această statuie. Poate pentrucă a învins cândva Bem, trupele austriace! Nouă însă ne putea impune Bem cu atât mai puțin, cu cât oștirile trimise de el contra românilor totdeauna au fost bătute: de două ori, când au fost comandate de maiorul Hatvani, apoi au fost sub comanda colonelului baron Kemény Farkas, — iar „voinicii“ conduși de însuși Pavel Vasvári, au fost și ei bătuți, când însuși comandantul a rămas pe câmpul de luptă de la Fântânele.

Dar nici Secuii nu credem să aibă motive pentru a deplânge îndepărterea monumentului . . .

Pentru a dovedi și aceasta publicăm în extras un ordin de zi a lui Bem, dat către *Secui*:

„Ordin de zi“

Curtea marțială, care s'a înființat pentru a judeca pe aceia, cari și-au trădat steagul, conducătorul, comandantul și camarazii prin fugă lașă de pe câmpul de luptă, a adus judecata. Și judecata s'a pronunțat așa: sau *ar trebui să împușc în massă Secuii, sau ar trebui să le aplic bastoane cu sutele*. Prima, nu o voesc, căci cred, că cine e pătruns de spaimă poate face încă serviciu bun patriei sale și libertății, dacă trece peste frica-i de femee bătrână și își vine în fire; a doua nu o fac fiindcă nu voesc să vă tratez ca pe niște vite, etc.. etc.

Dat la cartierul general din Bistrița, la 5 Iun. 1849.

Iosif Bem, general.

Deci nici pentru Români, nici pentru Secui — de și din motive diferite — nu a fost de dorit menținerea statuei, cu atât mai puțin al soclului, despoiat de ea.

Prin urmare, Primăria a procedat de astădată conform dorinței unanime. . .

Scrisori din Bihor

Un ținut românesc uitat

O datorie românească care se impune — Ceva despre Românii din jurul Salontei-Mari — Liceul din Salonta — Chestiunea unei colonizări

Oradea-Mare, 30 Ianuarie. Românii despre cari va fi vorbă în articolul de față, sunt de bună seamă cei mai uitați dintre toți românii grăniceri de pretutindeni. Ziarele nu i-au învrednicit de nici o atenție, monopolizatorii tuturor durerilor românești sau vajnici opozanți, cuprinși totdeauna de o profundă durere pentru obijduirea românească, n'au aflat nici astăzi, că lângă granița maghiară, dominat de centrul unguresc dela Salonta-Mare, este un ținut românesc lipsit de orice atingere cu razele culturei românești revărsate cu prisosință peste tot pământul desrobit. Ținutul în chestiune e românesc, fiind locuit de țărani harnici, patrioți, dar lipsiți de ceeace le-ar putea da cultura românească. Centrul spre care gravitează toate zecile de sate despre cari vorbim — Salonta-Mare — este atât de unguresc, încât nici astăzi nu se găsește într'ânsul o carte literară românească, o gazetă, pentru preoții și țăranii cărturari cari au zilnic cale pe aici. Firește că, după cele mai sus spuse, nu găsiți în centrul acesta să vorbească românește decât pe puținii români — în număr de câteva zeci — cari trebue să reprezinte aici Statul român. Și, evident, într'un asemenea mediu, spiritul ce se propagă aici nu poate fi de loc favorabil Statului român, lucru s'a și dovedit la liceul maghiar care a trebuit pedepsit pentru atitudinea-i antiromânească.

De dragul zecilor de mii de români cari domină ținutul, și nu pentru a friza sentimentele unor minoritari, trebue deci să punem, în sfârșit, cu tărie, chestiunea afirmării noastre în ținutul Salontei, și să aducem în discuție lucrurile de mai jos.

Salonta-Mare are azi un liceu de stat, cu limba de predare maghiară în cinci clase, limba română predându-se în primele două și'n a cincia, iar ca materie în toate clasele.

Atâta drept a trebuit să ne rezervăm fără îndoială într'un liceu al Statului, susținut într'un ținut românesc în care numai reședința liceului este maghiară.

Dar cu introducerea limbei românești nu s'a făcut încă îndreptățirea românilor din ținutul Salontei, căci a lor trebue să fie școala aceasta. Elevii români înscriși aci sunt în număr din cale afară de mic, dat fiind, că nici un român nu mai are vre-un interes să-și crească copii la școala maghiară, chiar de stat dacă este. Iar din aceasta rezultă marele inconvenient, că școala va rămânea înainte numai a orașului și nu și a ținutului.

Nu poate deci să fie de prisos, ca părinții români din acest ținut să fie îndemnați a-și înscrie copii aici. Apoi, pentru ca să nu poată exista crima pe care o constitue creșterea la o laltă cu ungurii a copiilor ardeleni cari vorbesc încă de-acasă o limbă românească pocită, le revine părinților din ținuturile românești curate, sau din vechiul regat, dar întâi de toate Statului, să furnizeze școlii acesteia contingentul de elevi necesari unei ere de transiție de câțiva ani, până când ținutul românesc al Salontei își va recâștiga încrederea în sine și odată cu ea afirmarea.

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

3291 **Servește la ori ce oră mâncări calde și reci.** Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Ce mai modernă și mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana"

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic. 33

Singura marca veritabila este **DIANA Franzbrantwein.** Să observam marca DIANA.

„GANZ"

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ◻ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

Magazinul de haine pentru bărbați și copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in **Cluj, Piata Unirii No 14** sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe prețurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbați și copii *pregatite in atelierul nostru*, raglane, paltoane de iarnă și mantale scurte de blană. 3219

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

AL 6-LEA TÂRG INTERNAȚIONAL IN WIENA

Incepând din 9—15 Martie 1924.

Cea mai bună ocazie de cumpărare în toate branșele.

Asortiment bogat! Prețuri de concurență!

Marele succesal târgului din anul 1923: 100.000 cumpărători

dintre cari din 72 state 25.000 au fost cumpărători străini.

Deslușiri la Wiener Messe, Wien VII. cât și la reprezentanțele onorifice și birourile oficioase. — Cari dam informații la

Cluj: Consulatul Austria, Str. Iuliu Maniu 2.
„ Sfatul Negustoresc, Str. Iulin Maniu 1.
„ Soc. de Import și Export International Hubertus F. Wilhelm Petri și Fiul. 3300
„ Schenker & Co., Cal. Reg. Ferd. 107.

Având legitimatie oficioasă pentru târg C. F. R, la întoarcere fac o reducere de 50%.

Locuri de căsi

de vândut apte și pentru stabilimente industriale 3282

în aproprierea fabricei de piele Renner, mai departe în Strada Pietroasa.

Condițiunile se vor comunica: P. Unirii 26. etaj, la advocatul dr. **Desideriu Schilling.**

Cine voește a călători lute, comod, eftin, sigur și direct la

Canada, America, Argentinia, Brazilia

3063

să scrie numai decât la

COSULICH LINE

București, Calea Griviței No. 181.

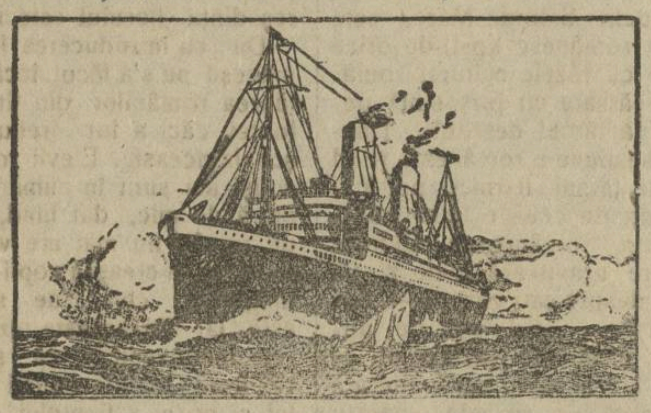

Corespondență în toate limbile

Transportarea călătorilor să face cu vapor **modern cu elice dublă**

Călătoria durează **numai 7 zile.** — Masă excelente. Cabine mari aerisiate pentru 2, 4 și 6 persoane.

Nenumărate scrisori de mulțumire!

Cereți imediat prospect!!

Lepage, Almanach Medical Portativ 1924

16

In urma cuprinsului bogat (de ex. lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare. simptomele și tratamentele intoxicațiilor, noțiuni de dietetică etc. Organizația sanitare a României, instituțile sanitare din țară, stațiunile climaterice ăi balneare, etc.) *e indispensabil pentru medici, farmaciști* etc. Almanachul frumos executat. legat în jum pânză pe 600 pagini Lei 200.—

Librăria Lepage Cluj.

Raspanditi „Infratiraa"

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detall, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Fabrica de articole de metal și tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.

Cronica Judiciară

Procesul spargatorilor de la drogueria „EMKE"

Desbaterile — Sentința

Ieri dimineață, în fața Tribunalului local a avut loc desbaterile procesului spărgătorilor drogueriei „Emke" din piața Unirei, tâlhărie care după cum se știe a fost comisă prin luna Iunie 1923.

Tribunalul a fost presidat de către dl judecător Șutzu, acuzarea susținută de către dl procuror Illea, iar apărarea reprezentată prin dnii dri Rrauss Emeric și Weisz Eugen.

Pe banca acuzării se aflau doi indivizi și anume: Holănder Iosef de profesiune mecanic, acuzat că împreună cu servitorul firmei, anume Perczel Andrei, principalul autor și actualmente fugit în Ungaria — s'au introdus în biuroul magazinului unde spărgând casa de bani, au furat din ea 102.000 lei, — și al doilea acuzat, Naftale Moise, care în momentul spargerei a păzit intrarea, sau mai bine zis apropierea persoanelor străine.

In primul rând, Tribunalul a luat interogelorul primului acuzat, care între altele a declarat că a venit la droguerie de bună credință fiind, căci Perczel Andrei, când l'a luat de acasă i-a spus că stăpânii lui i-au ordonat să spargă casa de bani, întrucât cheile au fost pierdute.

A recunoscut că a spart casa de bani și că pentru acest serviciu a primit dela Perczel suma de lei 6000.

Al doilea acuzat declară că nici nu s'a gândit să păzească în momentul spargerei, întrucât el se luase după spusele servitorului și i se părea că totul e în regulă. De altfel, a mai spus acuzatul, — eu n'am păzit, întrucât tot timpul am stat în cafeneaua „Palace".

Atât din partea acuzării, cât și din partea apărării neexistând nici un martor, Tribunalul a dat cuvântul dlui procuror Ille care, după ce a evidențiat complecta vinovăție a acuzaților, a căutat să le pună în sarcină întreaga imfracțiune cerând să li se aplice ambilor acuzați, aspre pedepse.

Pentru primul acuzat, a vorbit avocatul Weiss, care a căutat să demonstreze că Holländer Iosef, a fost de bună credință și că el ar fi denunțat singur autorităților pe Perczel Andrei dacă ar fi bănuit adevărul.

Ultimul a luat cuvântul dl dr Emeric Krauss, apărătorul lui Naftale Moise, care a descris starea de fapt în amănunțime, subliniind probele de nevinovăție ale clientului său și cerând achitarea.

Tribunalul intrând în deliberare a condamnat pe Holănder la 3 ani muncă silnică iar pe Moise Naftale la un an și jumătate recluziune. Ambii condamnați au făcut recurs. *N. I.*

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografarea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Casă de vândut
cu 60 cameri, pivniță mare, mai multe bucătării și baie, situată în centru.
3282
Condițiunile se vor comunica: Piața Unirii 26, etaj, la advocatul
dr. Desideriu Schilling.

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
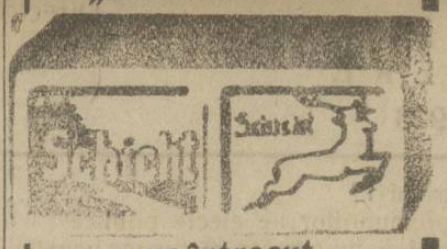
ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Chestiunea scolara-bisericeasca a romanilor din Iugoslavia

„Graiul Românesc" organul partidului român din Iugoslavia, într'un articol de fond, comentând situația politică din Iugoslavia și conferința Micei Antante, se ocupă și de regularea chestiunei școlare-bisericești a fraților noștri din Banatul rămas la Sârbi și Timoc, chestiune care a fost pusă în discuție în consfătuirile ce au avut loc între dl Duca, ministru de externe, din partea noastră și dnii Pasici și Nincici din partea guvernului iugoslav.

După ziarele din Belgrad nu s'a putut ajunge la nicio înțelegere, guvernul iugoslav declarând că nu se poate pune pe baze de reciprocitate, dând românilor din Serbia o libertate culturală egală cu aceia pe care noi o dăm sârbilor din țara noastră, ci ar sta pe baza tratatului referitor la minorități, înțelegând să rezolve această chestiune cum va crede el de cuviință, cel mult în înțelegere cu Românii din Serbia, dar un printr'un acord cu statul român.

De vânzare
în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă și grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa: 2581
Coloman Dunky,
CLUJ. Piața UNIRII. Nr. 10

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd **Cluj, Piața Unirii No. 15.** 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderat

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Galoșii și Soșonii sunt cei mai buni **Wimpassing**
2879

Lepage-Almanah Medical Portativ - 1924.
Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtié bună, legat in jum. pânză și coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonați preț de favor e L. 200·— cu porto.
Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE, Cluj. Cereți modele. 2744-1.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Miracolul neintrecut al artei și technicei de filme!

THEODORA

Superbă realizare cinematografică capo d'operei literare a lui VICTORIEN SARDAU. In rolul principal nemuritoarea artistă franceză, RITA JOLIVET și cei mai buni artiști ai arte mondiale.

Cu incepere de Dumineca, 3 Febr.

Filmul va fi acompariat de muzică militară complectă de 18 inși.

Nevrând să expunem publicul nostru neajunsurilor inevitabile cu reprezentarea așa unui film monumental, ambele serii vor rula de odată, cu prețuri modest ridicate, anume:

Loc in loja L 26, Fotoliu L 21, Stal I. L 15·75.

CINEMA SELECT

THEODORA

2 serii și 10 acte de odată! 5000 de metri, 240 tablouri, 32 schimbări de scenă 25, 600 statiști! Un intreg circ clasic reconstruit! — 40 Lei năpustiți asupra publicului din circ!

Cu incepere de Dumineca, 3 Febr.

Eveniment artistic fără pereche in istoria Clujului.

Nevrând să expunem publicul nostru neajunsurilor inevitabile cu reprezentarea așa unui film monumental, ambele serii vor rula de odată, cu prețuri modest ridicate, anume:

Loc in loja L 26, Fotoliu L 21, Stal I. L 15·75.

BANCA NAȚIONALA A ROMÂNIEI

Bilanțul general încheiat la 31 Decemvrie 1923

ACTIV

Casa	Bilete	In cassă	829,098.201·—				
		In expediție	48,104.022·—	877202223	—		
	Argint și diverse monete			395831	55		
	Aur monete			118781465	53	996379520	08
Lingouri de aur				8486647	17	8486647	17
Aur depozitat	Monete și lingouri			315179980	41		
	Monete			112959699	70	428139680	11
Stoc metalic: 6,011.658.870·38							
Disponibil trate și bonuri de tezaur aur				5456251077	57	5456251077	57
Portofoliul român	Centrala			4122222645	28		
	Sucursale și agenții			1741887720	19	5864110365	47
Cassele de împrumut pe gaj a agricult. și industriașilor				—	—	76987743	28
Împrumuntul Statului de 15.000.000 fără dobândă (1901)				—	—	8042556	05
Impr. Stat. de	1.600.000.000	1914 – 1918	1.024.600.000·—				
„ „ „	1.500.000.000	12 Mai 1919	1.493.942.854·10				
„ „ „	1.000.000.000	16 Oct. 1919	1.000.000.000·—				
„ „ „	2.500.000.000	6 Ian. 1921	399.457.212·46				
„ „ „	200.000.000	30 Iulie 1921	150.000.000·—	4073000066	56		
„ „ „	5.000.000.000	11 Iunie 1920	5.000.000.000·—				
„ „ „	2.500.000.000	5 Ian. 1921	2,025.994.172·93	7025994172	93	11098994239	49
Împrumuturi pe efecte publice	Centrala		98.802.100·—				
	Suc. și Ag.		112.422.300·—	211224400	—		
Împrumuturi pe efecte publice în cont curent			209.191.100·—				
din cari nu s'au ridicat.			66.480.646·05	142710453	95	353934853	95
Efectele capitalului social				—	—	11999785	—
„ fondului de rezervă				—	—	26387827	—
„ „ amortiz. imob., mob. și mașini de imprim				—	—	2846595	—
Efectele fondului pentru mărirea palatului băncii				—	—	5481470	—
„ „ de pensii și ajutor al funcționarilor băncii				—	—	7748976	70
Imobile				—	—	118290594	52
Mobilier și mașini de imprimerie				—	—	9808010	82
Dobânzi datorate la împrumunturi pe efecte publice				—	—	9754801	10
Conturi curente				—	—	56768524	81
„ de valori				—	—	249046052	91
„ diverse				—	—	633043532	97
						25422502854	—
Efecte și alte valori în păstrare				349314742	20		
Bonuri de tezaur aur în gaj pentru împrum Statului.				8553500000	—		
Efecte în gaj și în păstrare provizorie				2600444188	05	11503258930	25
Conturi de ordine				—	—	1762569028	55
						13265827958	80

PASIV

Capital	—	—	12000000	—
Fond de rezervă	—	—	80723910	67
„ pentru mărirea palatului Băncii, refacerea clădirilor din provincie și nou localuri în teritoriile unite	—	—	25825947	50
Fond pentru amortizarea imobilului, mobilierului și mașinelor de imprimerie	—	—	70705631	56
Fond pentru pensii și ajutoare al funcționarilor Bancii	—	—	9065056	14
Bilete Banca Națională a României emise	In circulație	17916829449	—	
	In cassă și expediție	877202223	—	18794031672	—
Conturi curente și recepise la vedere	—	—	45734025	67
Reescontul anului viitor	—	—	45166530	05
Conturi diverse	—	—	5927643854	41
			25422502854	—
Diverse efecte și alte valori de restituit	—	—	11503258930	25
Conturi de ordine	—	—	1762569028	55
			13265827958	80

Guvernator, M. OROMULU. Director, C. I. BĂICOIANU.

PROFIT ȘI PIERDERE

DEBIT — încheiat la 31 Decemvrie 1923 — CREDIT

Onorari, apuntamente salarii și chirii	6622822	89		
Salarii și chiril personalului fabricării biletelor și de imprimerie	1994095	30		
Prima de scumpete	10934116	99		
Cheltuieli de administrație, asigurări și altele	29854136	34		
Impozite și diferite taxe	6918623	70		
Luminat și încălzit	2608620	58		
Dreptari de prezeță	184039	70		
Material și cheltuieli pentru fabricarea biletelor și de imprimerie	2530286	52		
Cheltuieli de emis. la soc. naț. de cred. ind., particip. bancii	2500000	—		
Cheltuieli pentru amortizarea primei la aur și argint	40325936	64		
Diferințe de curs la efecte publice	15414565	75		
Trate și remize și diverse operațiuni cu străinătatea	3609839	70		
Amortizarea imobilelor	25000000	—		
„ mobilierului și mașinilor	1000000	—		
Fond de preved. pentru event. pierderi la portof. român și străin	10000000	—		
Fond pentru dif. de curs la disp. în valută străină	4000000	—		
„ „ diferență la imprum. pe efecte publice evacuate	1000000	—		
Fondul „Cultura“ pentru funcționarii B. N. R.	1000000	—		
Fond pentru asistența medicală a funcț. B. N. R.	600000	—		
Dotațiunea suplimentară a fondului de pensii	1000000	—	167097084	11
Beneficiul net de lei 28,303.542·94 se distribuie în modul următor:				
Fond de rezervă: Partea rezervată 20% asupra sumei de iei 27,583.542·94 (lei 28 303.542·94 minus primul dividend de lei 720.000 conform statutelor)	5516708	60		
Restul de lei 22,786.856·34 se repartizează astfel:				
30% Ministerului de finanțe	6620050	30		
7% Tantiemele cons. de ad ție și de censori	1544678	30		
1% Casei de pensii și ajutor a funcț. băncii	220668	30		
Dividend pe 1923: Impoz. as. div. de lei 103.50 de act.	2,484.000			
Acont dividend „ 100·— „	2,400.000			
Rest „ „ 396·50 „	9,516.000			
Div. integral lei 600.—	14400000	—		
De reportat pe anul viitor	1437	44	28303542	94
			195400627	05

Soldul semestrului I.	—	—	15048362	02
Dobânzile împrumuturilor ae efecte publice	11402868	44		
„ portofoliului comerc. și diverse beneficii	168518099	84		
Venitul efectelor publice	431296	75	180352265	03
			195400627	05

Guvernator, M. OROMULU. Director, C. I. BĂICOIANU.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniuo. 6. N

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

R CLUJ 1. 1304

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

Anul IV. Nr. 1003 — 4 PAGINI — 2 LEI — Marți 5 Februarie 1924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Tradițiunalismul țăranului român

Intr'un recent articol din *„Ideea Europeană"*, Dl C. Rădulescu-Motru pornind de la părerile unor oameni zice-se luminați, scriitori și pe la gazetele democratice, cari tăgăduiesc folosul credinței religioase și chiar însăși existența religiosității creștine la țăranul nostru, se întreabă dacă este oare sau nu acest țăran cu adevărat creștin?

D-sa găsește cu drept cuvânt, că după cum țăranul trece în oraș pe lângă multe lucruri pe care nu le vede, fiindcă nu le înțelege, tot astfel nu trebuie să ne mirăm dacă orășanul crescut la școala culturii europene din Apus, lipsit de contactul direct cu sufletul țăranului, ignorează puterea tradiției și misterul creștinismului primitiv care stau la baza religiei țăranului nostru.

In drumul năvalnic spre progres, uităm că buna stare a orașelor se razimă tocmai pe acea viață a satelor, puternică și originală, în care se păstrează sufletul viu al bisericei ortodoxe orientale.

Spre deosebire de celelalte biserici care predică creștinismul, interpretat prin teologii cari s'au inspirat în mod individual din învățătura lui Christos, creștinismul ortodox are sufletul pe care i l'a dat tradiția.

Datorită acestei tradiții se explică de ce singură biserica ortodoxă a devenit o adevărată instituție de Stat prin care se întreține continuitatea națională, și poporul, la care se dovedește aceasta mai bine, este tocmai cel românesc.

Țăranul nostru identifică credința religioasă cu legea strămoșească, el întreține continuitatea sentimentului național și e conservator prin naștere, fiindcă are simțul tradiției.

Interesantele constatări ale dlui Rădulescu-Motru ne permit să facem câteva reflecții referitoare la preocupărilor pol tice care frământă „noua democrație" de după războiu și lipsa lor de influență asupra țăranului nostru.

Fără îndoială că crescut în tradiția ortodixmului, având înăscut în el respectul continuității și al stabilității, e foarte firesc ca țăranul să se lase atras numai de acea politică, care reprezintă experiența și progresul evolutiv.

Legat de pământ, el e legat și de trecut, și oricât de ispititoare ar fi pentru folosul său imediat, o schimbare bruscă de lucruri, țăranul nu se lasă ademenit de cei cari au pretenția să schimbe dintr'odată rânduiala lumei.

Sentimentul său tradiționalist ortodox îl împiedică să fie antitradiționalist în politică, făcându-l să respecte la fel legile emanate din viața politică a țării ca și pe acele ale bisericei.

Așa se explică de ce ideile nouilor reformatori, cari voiau să despartă tradiția religioasă de cea naționalistă, n'au prins în rândurile țăranilor noștri.

N'au prins nici propaganda comuniștilor noștri cari voiau să reverse asupra țării flagelul bolșevismului rusesc; nici făgăduințele utopice ale țărăniștilor, cari în dragostea ce pretindeau că o au pentru sate propovăduiau într'o vreme alungarea educației religioase din școli; nici aiurările averescanilor și regionaliștilor din Ardeal, cari voiau să facă din țăran o unealtă pentru împlinirea intereselor lor de partid.

Credincios tradiției sale religioase și naționale, țăranul român a arătat că nu poate să acorde încrederea lui decât acelora cari se apropie de sufletul lui, și cari țin seama înainte de toate de condițiile stadiului de evoluție în care el se găsește.

Dl Mihalache își vinde via . . . . .

Zilele trecute un anunț publicat în „Aurora" ne aducea la cunoștință că dl I. Mihalache și-a scos în vânzare via pe care o are în comuna Topoloveni.

Faptul acesta merită să ne oprim atențiunea asupra lui pentrucă în lumina reflecțiilor sugerate de el se poate mai lesne desprinde psichologia și mentalitatea acestui „om nou" a cărui cămașe țărănească e fluturată ca un steag de un partid politic.

Furat de vârtejurile vieții politice, dl Mihalache rupe una câte una toate legăturile sale cu lumea în mijlocul căreia a trăit până acum.

Învățător, și învățător foarte bine pregătit, d-sa a părăsit totuși într'o bună zi, vrăjit de politică, școala unde putea să fie atât de folositor consătenilor săi, și prin urmare țării, pentru a se înhăita cu toți aventurierii vieții noastre politice.

Acum, vânzându și via, își părăsește o gospodărie înfloritoare desigur cu trudă, cu pricepere și cu chibzuială.

Cât de mare este atracția pe care o exercită politica asupra dlui Mihalache se vede din faptul că d-sa vinde o vie de douăsprezece pogoane și părăsește o gospodărie bine întemeiată pentru ca mutându-se la hotel „Astoria" în București să poată lua parte la sbuciumul steril al unei politici de agitație și de demagogie.

Zmulgându se de acolo, din lumea țărănească în mijlocul căreia își avea un rost și o chemare, d-sa s'a aruncat în politică pentru care, hotărît, este mai puțin pregătit și mai puțin chemat decât pentru dăscălie.

Ne aducem aminte că pe vremea când era ministru al agriculturii, dl Mihalache a declarat că nu nizuește un loc în politică și că așteaptă să vadă țărănimea stăpână pe pământ pentruca, întorcându-se în satul său cu mistria într'o mână și cu cartea într'alta, să lucreze acolo pentru ridicarea țărănimei.

Iată însă că d-sa face tocmai contrariul. In loc să părăsească politica, d-sa își părăsește și gospodăria după ce și-a părăsit catedra. Prea mult prins în angrenajul politicei, dl Mihalache rupe cea din urmă legătură cu țărănimea al cărei reprezentant și luptător se socotește.

În tierbințeala vremurilor de după războiu, foarte mulți oameni dela noi, ademeniți de mirajurile politicei, au părăsit rosturi unde puteau fi în adevăr utili vieții naționale. Dl Mihalache este, între aceștia, un tipic exemplar.

Dascăl pregătit, gospodar în toată puterea cuvântului, om luminat, d-sa putea realiza în mijlocul sătenilor din Topoloveni o frumoasă operă de ridicare și de luminare a țărănimei. A abandonat această chemare a sa pentruca asvârlindu-se în brațele politicei, să lipsească țara de o energie care în cercul ei firesc de activitate ar fi putut aduce o utilă contribuție la munca națională.

Cronica externă

Acordul italo-iugoslav nu lezează interesele Romaniei

Se știe că zilele trecute a fost semnat la Roma acordul italo iugoslav. Faptul a fost primit cu deosebită satisfacție de cercurile politice, de presă și de opinia publică europeană.

Diferendul dintre cele două țări se găsește acum rezolvit. Singura țară care n'a primit cu bucurie știrea despre încheerea acordului dintre Iugoslavia și Italia este Ungaria ale cărei veleități se bizuiau pe rivalitatea sârbo-italiană. Presa maghiară a încercat să acrediteze svonul că tratatul italo-iugoslav ar leza interesele politice și economice ale României și Cehoslovaciei.

Evident svonul nu putea prinde iar desmințirea lui se face chiar prin protocolul adițional al pactului din Roma. In acest protocol se spune limpede că tratatul nu lezează într'u nimic tratatele de alianță ale Iugoslaviei cu România și Cehoslovacia.

Incercarea presei maghiare de a arunca suspiciune asupra acordului italo-iugoslav s'a prăbușit astfel.

Prin Ungaria de az

O zi la Seghedin

III.

Un început de conflict între studenții ardeleni și cei băștinași — Presa din Seghedin — Publicațiile de propagandă Inchisoarea din piața Marte

Am arătat în ultimul articol din această serie, că prin „Uj-Élet", gazeta studențească, se accentuiază comunitatea de sentimente ce ar domni între studențimea ungurească de pretutindeni.

Ar fi iluzoriu a crede că aceasta nu este așa, mai ales în ceeace privește dorul revanșei, deopotrivă de viu în fiecare. Cu toate aceste, am de relatat un fenomen curios constatat la Seghedin. Anume, studenții ardeleni se separă tot mai mult de cei băștinași. Cauza acestei separări desigur nu sunt sentimentele mai bune ale conpatrioților noștri, față de noi. In această privință vom arăta numai un singur caz din care cititorul va deduce aceasta cu, ușurință. La facultatea de drept la cursul de istoria dreptului, profesorul Klebelsberg (actualul ministru de culte al Ungariei) a a desvoltat și o teorie asupra incapacității de guvernare a Românilor, cari, cu toate sforțările, nu pot deveni — a spus conferențiarul — „element susținător de stat."

Adăugând la felul acesta de propagandă, cu aspecte de știință întrucât este făcută dela catedră, propaganda diverselor, societăți care țin spiritele într'o continuă agitație prin tot felul de minciuni înțelegem de ce starea de spirit și atitudinea politică a studențimei este la fel.

Un conflict se semnalează însă, dar un conflict de ordin social, născut din diferența de temperament a studenților ardeleni și a celor băștinași. Acești din urmă, ieșiți fără excepție din rândurile țărănimei din șesul Ungariei, foarte bine situată materialicește, dar de o inteligență extrem de redusă, poartă în mod fatal, pecetea originei lor. Sunt lipsiți complect de orice preocupare intelectuală.

„In societatea lor nu auzi vorbindu-se decât despre cultura grâului de cai și de vinul hanurilor depe malul Tisei", îmi spune un student pe care l cunosc dela Cluj. Ardelenii, dintre cari foarte mulți evrei, sunt cu gusturi mai rafinate, mai intelectuali, așa că începutul unui conflict între cele două tabere se accentuiază din ce înmai mult. In viața socială întâlnirile studenților de „dincoace" și „dincolo" sunt tot mai rare.

Presa Seghedinului

Un gazetar care vizitează un oraș strein, natural se va interesa și de presa din acel oraș. Cu toată dorința mea de-a cunoaște structura redacțiilor de aici, nu m'am încumetat a le face o vizită... M'am mulțumit a le cunoaște din lectura numerelor ce le-am găsit pe piață.

Seghedinul are 4 ziare zilnice: *„Szeged"*, *„Szegedi Uj Nemzedék"*, *„Szegedi friss Ujság"* și *„Friss Hirek"*. Dintre aceste întâiul este scris de evrei. Face politică democrată, atât cât se poate sub dictatura horthystă. El e boicotat desfudențime. *„Szegedi Uj nemzedék"* este organul oficios al horthyștilor. Este antisemit și iredentist. Celelalte două sunt gazete mici, de informații. Aici amintesc despre o librărie a studenților. Ca toate celelalte, este plină de cărți de progandă iredentistă. Ca să arăt cititorilor cum se întreține în Ungaria atmosfera ostilă nouă, într'un viitor articol voiu cita câteva fragmente dintr'o carte apărută la Budapesta sub titlul *„Bukaresti Séták"* (Plimbări bucureștene). Autorul se ascunde sub pseudominul *„Ion Florea"*.

Inainte de a părăsi Seghedinul am făcut o plimbare spre piața Marte (Mars-tér) unde este clădirea celebrei închisori ungurești de aici. Piața Marte e unul dintre locurile cu circulația cea mai redusă. Singurii oameni cari circulau în momentul când am trecut pe acolo erau cei doi „părcălabi" cari se plimbau în fața porților. Zidurile sure și înalte mă despărțeau de locul suferințelor îndurate cu resemnare de atâția Români.

M'a cuprins o emoție puternică... Și în momentele acele am simțit mai mult ca altădată dreptatea istoriei, care a adus prăbușirea Ungariei vechi, a Ungariei care își baza puterea pe închisori ca ceia pe care o aveam in fața ochilor...

Sfinx.

In jurul concesionarii uzinei electrice

Intr'una din ultimele ședințe ale consiliului comunal local, se știe că s'a discutat chestiunea uzinei electrice, și anume, dacă uzina să mai fie exploatată de primărie sau să fie concesionată. La sfârșitul acelei ședințe, ivindu-se divergență între consilieri, s'a dispus de către președinte, ca întregul dosar al acestei importante chestiuni să fie înaintat ministerului de Interne spre a decide.

Vineri, primăria locală a primit răspunsul ministerului care aduce la cunoștința dlui Primar că'i lasă întreaga latitudine de a decide în acest sens, după o aprofundată studiere a chestiunei însă.

Totodată, cu ordinul ministerului, a mai sosit la primărie și o adresă a societății „Electrica" din București, prin care Dl Ing. Roată, actualul director al uzinei, este rechemat în serviciul societății unde suszisul este funcționar și de unde fusese numai detașat la Uzina Electrică locală.

In BARUL grădinei de iarnă a hotelului „CENTRAL“

2232. **Numai câteva zile debutează în programul din luna Februarei artistul Garret.** Lloyd 2020.

Artistice

Serata Drei Salgó Maria

La 10 Februarie a. c. la orele 8 şi jumătate seara va avea loc în sala festivă a „Colegiului Unitar“ serata dată de distinsă şi talentată declamatoare *Maria Salgo*.

Elevă a celebrului Törzs, d-sa interpretează cu mult simţ şi cu multă pătrundere bucăţi din poeţii moderni. Dicţiunea clară cu care spune versurile, adâncirea întregei simţiri a poetului, pe care o scoate apoi în întregime la iveală sunt cele mai remarcabile calităţi ale d-rei Salgo.

Serata d-sale dela Cluj va fi un eveniment demn de reţinut şi plin de interes şi pentru noi Românii, întrucât în afară de poeţii unguri moderni, d-sa va interpreta şi bucăţi din Minulescu, Anghel, Blaga, D. Botez, etc.

Sx.

Ştiri din Oradea-Mare

In mişcarea culturală-artistică din Oradea-Mare ce ia zi de zi un avânt tot mai îmbucurător, încercările de a se intensifica cultul muzicei ocupă un loc de frunte. Pentru a ajunge la un rezultat cât mai bun şi pentru a strânge şi fonduri „Societatea Filarmonică“ din localitate a făcut un călduros apel la toţi iubitorii de muzică din jur ca să se înscrie ca membrii în această societate.

Scopul reuniunei este cultivarea muzicei vocale şi instrumentale, aranjarea de concerte, etc.

Reuniunea are membri de onoare, fondatori cari plătească odată pentru totdeauna 2000 lei; titulari, ce se obligă a plăti în cursul a trei ani consecutivi o cotizaţie anuală de 200 lei şi sprijinitori, cu o taxă pe trei ani consecutivi de á 50 lei.

Membrii fondatori şi titulari beneficiază anual de liberă intrare la trei concerte ale reuniunei, precum şi de alte favoruri.

Politica în imagini

Ziarele dlor Rosenthal şi Brauer pledează cu înflăcărare pentru un bloc al opoziţiei. In acest scop, „Adevărul“ şi „Dimineaţa“ au mobilizat toate forţile redacţionale. Desenatorul, firește, n'a fost scutit, avându-se în vedere cât de bune rezultate pedagogice dă învăţământul întuitiv.

Astfel, „Adevărul“ publică un clişeu în care dnii Iorga, Maniu, general Averescu, Argetoianu şi Marghiloman fac cerc în jurul iţarilor dlui Mihalache, întrebând precipitat pe proprietarul lor: *„Dar care e soluţia, să vedem soluţia?“* Iar bunul d. Mihalache, fericit şi naiv nevoie mare, o găseste: *„Ştiţi ceva? Dacă nu ni-am mai bate într noi?“* La aceasta „corul şefilor“ răspunde: *„Tii! ştie că e o idee!“*

Trecând peste naivitatea cusută cu aţă albă a legendei, interesantă rămâne morala desenului. Stau acolo, alături, d. Iorga şi d. Mihalache între cari nu poate fi nicio apropiere; d. general Averescu la un loc cu d. Argetoianu, cari se bucură grozav de „ideea“ dlui Mihalache; d. Maniu alături da d. Marghiloman...

O! domnul Marghiloman! Iată în adevăr scopul desenului! Mai trebuia să-şi arate capul de după umerii dlui Iorga şi d. Stere; d. Madgearu să se pape cu d. Argetoianu, iar d. Maniu să gâdile nasul colorat al dlui Lupu. Idila ar fi fost complectă, iar d. Marghiloman n'ar fi fost atât de străin în mijlocul acestui „cor de şefi“.

Lysoform

Dela Românii din Iugoslavia

Uneltiri pentru desfiinţarea elementului românesc

Dela fraţii noştrii din Banatul robit ne vin ştiri tot mai îngrijorătoare.

Guvernul iugoslav, desmiţind toate asigurările ce le-a făcut guvernului român de a nu asupri elementul românesc, a găsit de cuviinţă să aducă pe capul fraţilor noştri din Banat tot felul de colonişti cu menirea de a desfiinţa massa compactă românească.

Aliaţii noştri Sârbi, precum faptele o dovedesc, nu'şi prea respectă cuvântul dat.

Au expropriat în afară de lege tot pământul comunal din localitatea Uzdin şi în acelaşi timp, au chemat în ţară colonişti sârbi de provenienţă din Ungaria, pentru a le ceda lor pământul acesta românesc.

Coloniştii au fost plasaţi prin casele Românilor, cari, sub ameninţări grele, au trebuit să se îngrijească de întreţinerea lor cu alimente, cu haine, cu albituri cu încălzitul şi cu toate cele trebuincioase.

Aceşti colonişti vor rămânea în casele fraţilor noştri din Banat în tot cursul acestui an, spre desperarea populaţiei româneşti care, faţă de aceasta stare de lucturi, începe să emigreze în număr tot mai mare în America.

Stadiul tratativelor româno-ruse dela Tighina

O nouă conferinţă la Viena

Tratativele ce se urmează la Tighina între delegaţia română şi cea rusă, are de scop să stabilească în primul rând modul cum vor lucra comisiunile mixte care vor funcţiona pe ambele maluri ale Nistrului, cu privire la condiţiile de navigaţie pe acest fluviu.

S'a discutat chestiunea pescuitului pe Nistru şi s'a stabilit ca în timpul zilei pescuitul să fie permis locuitorilor, cari vor avea voie să umble cu luntrile lor pe fiecare parte până la mijlocul fluviului.

In privinţa trecerei ilicite a graniţei s'a hotărât, ca în caz când cei ce vor trece în mod fraudulos de pe un mal pe celalt sunt basarabeni sau au neamuri în Basarabia, vor fi lăsaţi în ţară şi înaintaţi consiliului de războiu.

In caz contrar, ei vor fi predaţi comisiunei mixte din sectorul respectiv, care va dispune trecerea lor peste Nistru.

Comisiunile mixte de anchetă cari vor fi puse sub conducerea a două comisii centrale cu sediul la Chişinău şi Odesa şi cari vor avea oficiul de instanţe de apelare vor fi compuse din trei membri; un preşedinte şi doi consilieri.

Imediat ce lucrările comisiunilor cari urmează tratativele vor fi terminate şi tratatul semnat vor începe a funcţiona comisiunile susmenţionate.

In ultimul timp o telegramă anunţă că Rusia a propus Romăniei să înceapă şi tratativele care urmau să aibă loc la Salzburg, schimbând însă sediul la Viena.

Guvernul nostru ar fi admis alegerea oraşului Viena, urmând ca deschiderea conferinţei să fie chiar în cursul acestei luni.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

INFORMATII

Moartea lui Wilson

O telegramă din Londra anunţă încetarea din viaţă a fostului preşedinte al Statelor-Unite, Wilson.

— **Examenele funcţionarilor poştali din Oradia Mare.** Este ştiut faptul că Oradia-Mare este unul dintre oraşele cele mai refractare românizării. Funcţionarii de aici cu toate cursurile gratuite ce se ţin pentru diferitele categorii de funcţionari, nu ştiu nici acum româneste. Situaţia cea mai rea în această privinţă este la poştă. Pentru a curma această situaţie, direcţiunea generală a poştelor din Bucureşti a dispus ca în Februarie şi Ianuarie să se ţină ultimele examene de limba română. Funcţionarii cari nici până la această dată nu-şi vor însuşi limba statului vor fi definitiv concendiaţi.

— **Controlul streinilor la Oradea-Mare.** Un punct principal din programul dlui prefect dr Popovici este revizuirea streinilor din Oradea-Mare. In acest scop, precum s'a accentuat şi în şedinţa Comitetului administrativ, dl prefect a numit o comisie, în care a rugat să ia parte dnii: Decan al academiei de drept dr Hoványi, protopop A. Horvath, Primprocuror dr V. Şovrea, Şefinspector dr Gocan şeful serviciului de siguranţă din Prefectura Poliţiei I. Bejan şi notarul Primăriei I. Fildan. Dl Prefect a cerut autorizaţia Ministerului de Interne pentru a putea executa hotărârile cari se se vor aduce din partea Comisiei instituită.

— **Artistice.** Tânăra şi talentata declamatoare Salgó Maria va ţinea Duminecă, 10 Februarie seara la orele 8 şi jum. în sala festivă a „Colegiului Unitar“ o serată, în care Dsa va interpreta poezii din poezii moderni unguri şi francezi.

Astăzi Luni, 4 Februarie la ora 8 seara are loc în sala festivă a liceului romano catolic concertul drei Mihalyfi Irén care va cânta printre compoziţiile autorilor clasici şi câteva cântece populare româneşti. La pian dl Tarnovsky.

— **Noui judecătorii de ocol în judeţul Mureş-Turda.** Conform informaţiilor primite judeţul Mureş Turda va avea în curând două noui judecătorii de ocol. Să va reînfiinţa judecătoria de ocol din Band, desfiinţată în anul 1898 iar alta se va înfiinţa la Acăţari.

— **Aprovizionarea cu făină a oraşului şi judeţului.** In scopul de a se rezolva criza de făină pe piaţa noastră, Prefectura judeţului Cojocna anunţă o licitaţie publică care se va fixa ulterior, pentru aprovizionarea cu făină de grâu şi porumb a oraşului Cluj şi a judeţului Cojocna. Ofertanţii pot lua zilnic informaţiuni dela Primăria oraşului.

— **Militare.** Dl Ll. Colonel Alex. Predescu, şeful biuroului transporturilor militare de pe lângă Direcţiunea Regională C. F. R. Cluj, a fost mutat ca ajutor la Regimentul 83 Inf. Cluj. Aflăm în ultimul moment, că ordinul de mutare a fost contramandat, dsa rămânând pe mai deporte ca şef al acelui biurou.

— **Un nou profesor francez la Cluj.** Aflăm că dl Georges Rousseau a fost numit profesor de limba franceză la şcoala civilă „Principele Carol.“ D sa vine din Franţa ca membru al misiunei franceze pentru propaganda limbei şi culturei franceze în România. A făcut parte din misiunea culturală franceză din Spania, unde a servit din Septembrie 1919 până în Septembrie 1923 când a cerut transferarea în România.

— **Dela şcoala civilă.** Cu începutul anului acestuia şcoala civilă de băeţi a fost transformată în liceu real, întroducându-se pentru cursul inferior limba latină din cl. III—IV şi limba germană începând cu cl. II.

La orele de limba latină a fost numită D-na Văleănu.

— **Un scandal.** Cu ocazia balului aranjat de „Reuniunea Comercianţilor români din Cluj“, un oarecare D n Popescu, care se dă drept secretar al facultăţii de medicină din localitate, a provocat un enorm scandal, cu care ocazie a lovit pe unul din aranjatorii balului.

Numitul Popescu a fost înaintat circ. I de poliţie pentru anchetare.

— **† Moartea „responsabilului“ I. Popa Necşa.** In vechea Ungare, fiecare gazetă românească avea câte-un aşa numit „responsabil“ cu menirea de a ispăşi singur crima românismului articolelor din gazetele româneşti,

Când procurorului unguresc îi venia capriciul de-a umple din nou temniţele cu mânuitorii români ai condegiului, „responzabilul“ ieşia la iveală, şi se ofera să ispăşească singur „crima“ publiciştilor români.

Un astfel de idealist a fost Ioan Popa Necşa care a murit denuăzi în comuna Săcele de lângă Sibiu în vârstă de 77 de ani.

Dânsul, în calitate de culegător-tipograf a fost timp de 15 an un asemenea „responzabil“ al „Gazetei Transilvaniei“. In cursul acestor 15 ani a trăit mai mult în temniţă decât liber.

Omagiul nostru memoriei acestui martir al gazetăriei româneşti din Ardealul de subt Unguri!

— **Dela biuroul populaţiei.** In urma unui ordin telegrafic eliberarea noilor buletine a fost suspendată până la noi dispoziţiuni.

— **Chestiunea şcoalelor de dans.** Autorităţile locale au primit zilele trecute un ordin prin care li se pune în vedere, că nu se poate acorda nici unei persoane dreptul de a deschide şcoală de dans, afară de acele care posedă diplomă de profesor, recunoscută de minister.

— **Convocare.** Domnii acţionari ai Societăţii pentru procurarea de Lemn şi Material de Clădit S.-A. din Cluj sunt provocaţi prin aceasta să ia parte la

adunarea generală extraordinară a Societăţii care va avea loc la 10 Februarie 1924 ora 10 a. m. în localul societăţii din Strada Regina Maria 29.

Ordinea de zi: 1. Modificarea statutelor.

Pentru acest scop Dnii acţionari sunt învitaţi să depună acţiunile lor împreună cu cupoanele scadente până cel mai târziu la 9 Februarie a. c. la Casseria Societăţii.

Consiliul de Administraţie.

— **O măsură bună.** Sâmbătă la amiază, Dl Septimiu Mureşan prefectul judeţului, a rugat pe dl primar al Clujuiui ca pe viitor publicaţiile Primăriei să nu mai fi redactate în două limbi, ci numai în limba românească, întrucât aceasta este limba oficială.

— **Asistenţa judiciară.** Decanul Baroului Cluj roagă pe toţii Dnii advocaţi sau stagiari, cari doresc a solicita postul de Director al asistenţei judicare ce se va înfiinţa în scurt şi în Cluj în cadrul Baroului să binevoiască a-şi depune cererile la Barou până cel mai târziu 15 Februarie 1924. Remuneraţia Directorului va fi fixată de Consiliului Baroului.

— **Şedinţele comisiunilor administrative.** Comisiă administrativă a judeţului se va întruni Miercuri 13 Febraarie, iar comisia administrattvă a oraşului Sâmbătă 9 Februarie. Până la aceste date se vor complecta şi listele membrilor acestor comisiuni,

— **Prelungirea mandatelor comisiilor înterimare.** Ministerul de interne a dispus cu mandetele actualelor comisii înterimare să se prelungească până la votarea nvuei legi administrative.

Proces de presă. După începerea mişcărilor studenţeşti a apărut la Cluj un ziar studenţesc „Dacia Nouă“. Printre mulţi redactori ai acestui ziar a fost şi studentul V. Petti, care între altele a scris şi un articol în care spunea că bursele ce le acordă fabrica „Renner“ sunt date cu predilecţie streinilor. Fabrica „Renner“ a întentat prozes de presă, care s'a desbătut ieri la Camera de punere sub acuzare, care nu la găsit vinovat pe student. Dl Prim-procurar Cepescu a făcut apel, văzând în cazul amintit o penalitate pedepsită de codul penal, § 173, cu mai mulţi ani închisoare, ca fiind agitaţie contra confesiunilor.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi, 5 Februarie 1924

CINEMA SELECT

Mare eveniment artistic!

THEODORA

Superbă dramă istorică în 10 acte In rolul principal RITA IOLIVET O montare monumentală. Filmul e acompaniat de muzica militară.

CINEMA URANIA

Două Orfeline

Dramă cu cel mai mişcător subiect în 8 acte. In rolul principal faimosul atlet, BUFFALLO BILL.

CINEMA APOLLO

Repriză aşteptată!

CASA MISTERULUI

Seria II.

Grandioasă dramă socială în 4 serii, 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE.

Scrisori din Blaj

Inspecție administrativă — Ce cer sătenii din plasa Blaj
Un banchet

Continuând seria inspecțiilor administrative, intreprinse în Județ, prefectul județului Alba-Inferioară, *Dr. Camil Velican*, s'a oprit în ziua de 29 Ianuarie, c. la Blaj, însoțit fiind de dl subprefect al județul, *Dr. Ciura*, de dl prim-notar județan dl *V. Petricu* și de toți șefii oficiilor administrației centrale județene: dl *Danielescu*, consilier agricol; dl *Ignea*, directorul Administrației financiare, dl căpitan *Ursu*, comandantul companiei de jandarmi; dl *Marian Sasu*, revizor; dl *Bocskor*, șeful oficiului de poduri și șosele; contabilul județului și secretarul personal al dlui prefect.

Imediat după sosire, dl prefect a primit, în o sală dela oficiul Preturei pe toți șefii oficiilor din localitate, fiind de față primarii și secretarii alor 22 comune ale plășii Blaj și mult popor, invitându-i să și prezinte eventualele doleanțe.

Majoritatea plângerilor a fost în legătură cu reforma agrară, nu însă pentrucă s'ar fi făcut abuzurii, ci sătenii, și-au exprimat dorința de a mai primi un jugăr, două de pământ, dacă ar mai fi de unde. E tipic cazul unui tânăr țăran care a cerut să fie împroprietărit, căci e certat cu părinții, cari nu vreau să-i dea partea cuvenită de moștenire. In mijlocul unei ilarități generale, a fost îndrumat să se împace cu părinții. Țăranilor din Crăciunel, li s'a arătat că în curând își vor primi lotuirile pentru case în conformitate cu legea.

S'au prezentat cu plângeri, de asemenea, mai mulți invalizi și văduve de războiu. Intrucât nu aveau actele în regulă au fost invitați să le prezinte pentru a primi pensia cuvenită.

S'au prezentat pe urmă alte multe cereri de mai puțină importanță.

Dl prefect a remarcat cu multă satisfacție că nu a fost nici o plângere în contra organelor administrative din plasă.

Dl *Ioan Maior*, fost consilier agricol, ca cetățean al Blajului, a cerut sprijinul d-lui prefect, pentru înzestrarea Blajului cu lucrări de utilitate publică, insistând asupra necesității unui apaduct.

Dl Prefect a răspuns, că planurile sunt gata și că va interveni la „Casa Adm. Comunelor" ca orașul să obțină un împrumut cu procente mici pentru lucrările necesare.

D-sa a dat apoi ordine organelor administrative să pună în aplicare cât mai curând decizia asupra unirii orașului cu satul Blaj, insistând asupra faptului că lucruri mari numai cu puteri unite se pot face.

Răbdarea și bunăvoința cu care dl Prefect a ascultat cele mai mai neînsemnate lucruri a provocat o adâncă mulțumire celor de față.

S'a remarcat mai ales interesul mare, ce-l poartă dl Prefect instrucțiunei rurale. D-sa a luat act cu plăcere, că sătenii înțeleg rostul important al școlii, comitetele școlare întreținând toate școalele.

La ora 2 Administrația plășii a oferit dlui Prefect o masă comună la restaurantul „Central", la care au luat parte pe lângă toți funcționarii administrației de plasă și comunali, mai mulți intelectuali din Blaj în frunte cu părintele protopop *A. C. Domșa*.

Primul, a închinat părintele protopop în sănătatea dlui Prefect, urându-i mulți ani, spre a putea munci pentru prosperarea județului. Adânc mișcat dl Prefect a declarat, că în calitate de fost elev al școlilor din Blaj și de șef al administrației județene, va face tot ce-i va sta în putință pentru prosperarea acestui vrednic orășel, de care-l leagă cele mai scumpe amintiri.

A ridicat apoi paharul primpretorul T. *Denghel*, care a mulțumit dlui Prefect, pentru interesul sincer, ce'l poartă față de oficianții și de populația plășii.

Subprefectul *Dr. Ciura* a închinat pentru vrednicii secretari și primari dela sate, în sarcina cărora cade povara grea a administrației, dorindu-le același devotament și pe viitor, spre binele Patriei.

Terminându-se masa, Comisia administrativă județeană a plecat spre gară, convinsă că în Blaj și în plasa Blaj, oficianții știu să-și îndeplinească datoria.

Coresp.

Rubrica economică.

Criza pieții

Se resimte în timpul din urmă o creștere simțitoare a prețurilor de vânzare a alimentelor pe piața nonastră, și fiecare caută să explice această urcare în diferite feluri.

Așa în primul loc, carnea, ouăle și pâinea, — articole alimentare de prima necesitatea — s'au urcat simțitor și aproape lipsesc din comerț. Lipsa cărnii a accentuat în ultimul timp și mai mult nevoia alimentelor de natură leguminoasă, care au trebuit să în locuiască carnea. Frigul și încetarea parțială a circulației au împiedecat până la un punct transportarea pentru orașul nostru a alimentelor din alte localități, de oarece se știe în deajuns că orașul Cluj este lipsit de împrejurimi atât de bogate, încât la un moment dat acestea să poată satisface toate nevoile pieții, și mai ales cu carnea și legumele suficiente alimentării întregii populații.

Pe de altă parte, criza de numerar, resimțită aproape de toate instituțiunile comerciale, nu permite angajări de capitaluri mai importante din partea negustorilor. Ne siguranța pieți, lipsa complectă a stabilității din cauza diferitelor măsuri luate în pripă, prin lipsa de prevedere a acelora cari au obligația de a lua seamă de aprovizionarea locuitorilor, a făcut ca prețurile de pe piață să se ridice pe zi ce merge. Ordonanțele ce se emit, fără a se ține seamă de cerințele și ofertele pisții, fără a se avea în vedere nestabilitatea tranzacțiilor comerciale, și apoi, slabele sancțiuni sau complecta lor lipsă față de contravenienții la aceste ordonanțe, au făcut să creeze o totală lipsă de conștiinciozitate, atât din partea cumpărătorului cât și din partea vânzătorului.

Ar fi timpul credem, de a se căuta un *„modus faciendi"*, ca această urcare vertiginoasă a prețurilor pieții să înceteze odată și să se pună o stavilă speculii care se face în umbra cauzelor arătate mai sus, — care au o oarecare influență, e drept, asupra prețurilor, — însă care nu sunt singurele.

T. A.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

‚Complicitățile' partidului național

O acuzare semnificativă a ziarului „Dimineața"

Simțindu-se direct vizat de un articol al oficiosului partidului național din Cluj, ziarul „Dimineața" răspunde publicând următoarea notiță:

„Ziarul „Patria" vorbind despre cazul preotului Tudor Popescu, găsește prilejul să verse două coloane de venin contra... evreilor.

„Dacă o parte din puținii ortodoxi credincioși din Capitală au luat apărarea preotului dela „Cuibu cu barză", vinovați sunt evreii, sau mai bine zis, vinovate sunt ziarele cari au și redactori evrei, după ziarul din Cluj.

„Dacă „Patria" se crede nevoită să facă unele concesii ca să fie asigurată că nu va mai fi ruptă pe stradă de studenți, să-i fie de bine.

„In cazul acesta ar fi însă corect ca nici „Patria", ca ziar, nici partidul care o susține, ca organizație politică, să nu tragă foloase pe urma „presei anti-tradiționale care nu urmărește de cât minarea autorității în stat". Nu de alta, dar s'ar putea da loc, din partea adversarilor, la acuzări întemeiate de complicaități".

Cazul în sine, discuția și opiniile în jurul incidentului dela Biserica Stf. Ștefan „Cuibul cu Barză", nu are aici decât o foarte slabă importanță. Fapt important este însă că „Dimineața" se crede în drept a reproșa „Patriei" și partidului național anumite foloase culese *„pe"*, (în românește *„de pe"*) „urma presei anti-tradiționaliste" și anumite complicități *„întemeiate"* cu anumita presă.

Ce zice partidul național de acest lucru, și ce zice „Patria"? Că partidul național s'a bucurat totdeauna de o suspectă bunăvoință din partea unei anumite prese, faptul este îndeobște cunoscut. Că pentru a menaja susceptibilități firești în redacțiile unei anumite prese, foile partidului național s'au ferit de a-și spune respicat cuvântul asupra mișcărilor sociale anti semite din ultimul timp, lucrul era lesne de înțeles, având în vedere „foloasele" de cari vorbește astăzi „Dimineața".

Dar că partidului național i s'ar fi putut aduce „întemeiate acuzări de complicitate", nu credem că s'ar fi gândit nimeni fără mărturia prețioasă a confratelui ‚Dimineața'.

Așa dar, partidul național nu beneficiază de un sprijin **„ideal"** *— ca să-i zicem așa, ci tot concursul dat partidului național de anumita presă implica un schimb de servicii, o* **„întemeiată complicitate"!** *Cel puțin așa ceva vrea să spună notița din „Dimineața".*

Din ce constă această complicitate?... iată un lucru pe care partidul național este dator să-l precizeze.

PRESA MAGHIARĂ

Partidul maghiar la lucru

Citim în *„Ellenzék"*

„Concomitent cu organizarea „Biroului central", partidul maghiar a început studierea chestiunilor politice de la ordinea zilei. Această sarcină este încredințată celor cinci comisiuni de specialitate formate nu de mult. Ele au o îndatorire dublă: de-oparte să semnaleze și să-și dele părerea asupra tuturor lucrurilor ce ar putea interesa partidul, iar de altă parte, să inițieze măsurile necesare. Chestiunile de specialitate — studiate de cele 5 comisiuni — sunt următoarele: internele, externele, politica culturală, politica socială și politica economică.

Partidul nostru năzuicște, ca aceste comisiuni să fie compuse din cei mai distinși oameni de specialitate ai maghiarimei."

In timp ce minoritățile lucrează zi și noapte pentru realizarea scopurilor lor — asupra cărora orice român conștient este pe deplin edificat — o anumită opoziție, prin lipsa de patriotism ce o caracterizează, face totul să mâne apa la moara dușmanilor neîmpăcați ai țării noastre.

"Brassoi Lapok" și... Solon.

Vorbind despre stările din România. ziarul brașovean *„Brassoi Lapok"* scrie:

„Filosoful grec din anticitate, Solon a afirmat că oamenii respectă chiar și contractele, dacă nici unul din părțile contractante nu are vre-un folos din călcarea lor.

Intocmai ca oamenii, guvernele își respectă promisiunile, până când nerespectarea lor nu este aducătoare de folos. Dar îndată ce văd acest folos, se grăbesc să le calce.

Regula aceasta a lui Solon este generală dar se aplică mai mult ca oriunde, în România. Guvernul român aplică legea în folosul lui, iar nu în conformitate cu cel al cetățenilor."

O fi având, nu dăgăduim, confratele maghiar o străsnică cultură clasică, de „combate" statul român chiar și cu argumentele lui Solon...

Il povățuim însă, ca în loc de a se face de râs, aducând în sprijinul iredentismului maghiar argumentele filozofilor antici, să recomande înțeleptele povețe ale lui Solon însuși partidului maghiar, care, cu toate declarațiile lui de loialitate, continuă și azi propaganda lui antiromânească și de discreditare a statului român. Il povățuim să facă acest lucru, tocmai pentrucă povețele lui Solon sunt *înțelepte*.

Legăturile între unitarii englezi și unguri.

Pentru o cât mai strânsă legătură sufletească, unitarii din Anglia și unitarii unguri din Ardeal sunt într'o corespondență continuă.

Astfel, „Ellenzék" ne aduce știrea, că unitarii englezi au raportat coreligionarilor lor din Ardeal lista unitarilor aleși deputați în parlamentul din Anglia.

Intre aceștia se află între alții, și cunoscuții dușmani ai României, colonelul *Wedgowod* și lorzii *Palmoor și Newton*.

„Falimentul Operei în România."

„Cultul Operei — scrie ziarul timișorean „Temesvári Hirlap" — care dovedește dacă un popor este major în ale artelor, sau nu, se află astăzi în mare primejdie în România. Se știe de toată lumea că Opera din Cluj nu poate să viețuiască (!) și că nici uriașa subvenție ministeriială nu este în stare să cheme la viață un cult al Operii, acolo, unde — *pur și simplu — nu trebuiește!!] operă.*

Publicul românesc nu este pregătit pentru reprezentații de operă. Și nici nu ar putea să fie, căci în trecut nu a avut parte de așa ceva."

Sălile pline dela Opera din Cluj sunt cea mai bună dovadă a netemeiniciei afirmațiilor jignitoare ale ziarului maghiar.

Insulta ce „Temesvári Hirlap" o aruncă în fața publicului românesc din Ardeal este cu atât mai revoltătoare, cu cât vine tocmai din partea acelora cari pe vremuri au încercat — fără folos — totul pentru a ne ține în întunerec.

REPERTORIUL TEATRELOR

OPERA ROMANE

Luni 4 Februarie: „Aida" în rolul Amacasio Dl G. Teodorescu primbariton dramatic dela Opera Româna din București.

Mercuri 6 Februarie; „Lohengrin" în rolul Telramund Dl G. Teodorescu primbariton dramatic dela Opera Română din București.

TEATRUL NAȚIONAL

Marți, 5 Februarie: „BĂIAT de VIAȚĂ".
Joi, 7 Februarie: „BANII".
Sâmbătă, 9 Februarie: „INȘIR'TE MĂRGĂRITE".
Duminecă, 10 Febr. (matineu) „PAPA".

Din cauza edificărei la magazinul de stofe și mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe prețurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Primăria Orașului Deva No. 345—924.

Publicațiune.

In baza ordinului No. 1732/924 al Ministerul Internelor din 26 Ianuarie 1924 se ascrie concurs pentru a II-a licitațiune publică a pădurei orașului Deva publicată deja sub No. 4212/923. — Licitațiunea se va ține la 14 Februarie 1924 ora 11 a. m. la primărie sala No. 3. asupra materialului lemnos a pădurei de circa 178.7 iugere cadastrale, conform estimațiunei Regiunei Silvice stabilat la 28.510 m. steri la cari sa statorit prețul de strigare 1,614.288 Lei sub care preț nu se va vinde. Garanția este 162000 Lei și trăbue depusă cu ocazia licitației in efecte garantate de stat sau numarar. Ofertele inchise sunt a-se inainta inaintea de inceperea licitației presidentului insarciant cu conducerea licitației. Oferte intărziate nu se primesc.

Condițiunile mai deaproape se pot vedea la Primăria orașului Deva, la Regiunea Silvică Deva și la Ocolul Silvic Deva.

3306 **Aug. Herbay**, primar.

Direcțiunea Regiunei I. A Ocrotirilor Sociale Cluj.

Concurs

Pentru ocuparea postului de Administrator să publică concurs la următoarele instituții:

1.) Azilul de copii Arad cu 850 Lei salar de bază, locuință cu 3 camere, bucatărie și baie. (Reducere la vipt cu 50%).

2.) Biroul de ocrotirea mamelor și copiilor Cluj cu 750 Lei salar de bază, locuință (care constă din una cameră) și reducere la vipt cu 50%.

3.) Direcțiunea I. Regionale Cluj, cu 750 Lei salar de bază fără locuință. (Intendența).

Reflectanții dela cari să recere (cel puțin) absolvirea unei școale medii cu maturitate își vor inainta rugarea insoțită de: a.) Certificatul de studii, b.) Extrasul de pe actul de nastere, c.) Dovezi pentru satisfacerea serviciului militar d.) Certificat de sănătate și e.) Declarație de limbile ce cunoaște, — arătand totodată și situația familiară — acestui Directorat pană la 15 Februarie 1924.

Reflectanții cari de prezent ocupă funcție de stat (județ sau comună) vor anexa o copie a statului de serviciu și a foaie calificativă, — cei cari stau in serviciu particular vor anexa o dovadă din care să reiese activitatea și purtarea morală a postulantului.

Persoanele cu practică administrativă sau bancară vor fi preferite.

3304 Director regional: **Dr. Titu Ionescu.**

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat și prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne și albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri și alte Institute.
Vindem și cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric și seegras brut și prelucrat.
Curătim dezinfectăm și scărmănăm prin masinile noastre electrice pene și vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Administrația Clinicilor Universității Cluj.

No. 91—1924.

Concurs.

Administrația Clinicilor Universității Cluj publică concurs pentru ocuparea postului de șef de biurou principal cl. I. pentru conducerea serviciului primirei bolnavilor și statisticei medicale. Concurenții își vor inainta cererile până la 15 Februarie a. c. Administrației Clinicilor însoțite de:

1. Atestat școlar.
2. Extrasul de naștere.
3. Atestat de moralitate.
5. Acte dovoditoare despre serviciile ce a avut până în prezent.
5. Acte pespre situația militară.

Retribuțiunile sunt: 850 Lei salar de bază lunar și accesoriile prevăzute acestui salar.

Postul este a se ocupa cel mult până la 1 Marție 1924

3299 Administrator: **Jonel Crișan.**

Galoșii și Soșonii sunt cei mai buni **Wimpassing**

2879

Lepage-„Condică de Termene pentru avocați 1924" Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Lepage-Almanah Medical Portativ-1924.
Va apare in curând. Frumos executat. pe hârtie bună, legat in jum. pânză și coprinzând cca 5-600 pagini. Pentru abonați preț de favore L. 200.— cu porto.
Librăria Lepage, Cluj.
Editorul Almanahului Medical 1924. 12.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

RUBRICA SPECIALA

Cereri și căutări de posturi

DOAMNĂ TÂNARĂ fizic plăcut funcționară stat Dorește post de menajeră la domn singur, însă bine situat. — A se adresa ziar subt „Menajeră".

TÂNĂR STUDENT dorește a medita elevei de liceu. Pretenții modeste. Adresa ziar „Tânăr modest".

CAUT POST la ori-ce instituție de stat sau particulară, unde pot lucra numai după masă înte orele 3—6. Adresa la ziar subt „Tânăr titrat".

DE VÂNZARE

DE VÂNZARE o garnitură modernă, dormitor, picturi, covoară Persiene, perdele și paploane. Se pot vedea zilnic după masă între oarele 16. Strada Regală 8, II. 1.

CAUT

CAUT PERECHE harnică gospodară pentru curte la mosie 1000 lei lunar. Dimitrescu, Str. Carageale No. 20. București.

Căut cameră mobilată, student. Str. Isabela 10.

CORESPONDENȚE

FETIȚE FRUMOASE vreți cunoștința unui băiat serios 25 ani licentiat atunci adresați pentru „Radames" la administrația ziarului care vă asigură satisfacție deplină așteptărilor voastre epistole cu fotografie pe lângă discreție absolută.

HEPHAISTOS Aphrodite nu ia în considerare scrisori fără fotografie.

TÂNĂR de 29 ani de profesiune inginer și dorește cunoștința unei Dșoare pentru căsătorie. Avere nu se cere. Scrisori cu fotografii să prefera ziar sub. „Inginer".

Lepage, Almanach Medical Portativ 1924 16

In urma cuprinsului bogat (de ex. lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare. simptomele și tratamentele intoxicaților, noțiuni de dietetică etc. Organizația sanitare a României, instituțiile sanitare din țară, stațiunile climaterice ăi balneare, etc.) *e indispensabil pentru medici, farmaciști* etc. Almanachul frumos executat. legat în jum pânză pe 600 pagini Lei 200.—
Librăria Lepage Cluj.

TINICHIGIU DE BUNĂ PRACTICĂ SE CAUTĂ !! 3296
DE UZINELE SOLVAY S. A. DIN TURDA, JUD. TURDA-ARIES.

Jucarii pentru copii și decoruri pentru pom de Craciun!!
Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro
Eisenstädter Fülöp și Sotii
Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.
Să deschide în 20 Novembrie expoziția de jucări de Crăciune pentru copii cu prețurile cele mai ieftine.
3170

Cu începerea zilei de 1 Februarie în Cafeneaua „PATRIA" (fosta PARK)
Intrarea liberă. în fiecare seară să va da un frumos și bogat program strict familiar. Intrarea liberă

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1004 • 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI Mercuri 6 Februarie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 5183

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA[illegible] (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 240
PE 6 LUNI . . . 120
PE 3 LUNI . . . 60
PE 1 AN pentru autorități 480

Pilda Austriei

Dintre toate țările înfrânte în războiu, singura care în mijlocul nenorocirii sale s'a știut face simpatică lumei, este fără îndoială Austria.

Părăsind orice gânduri de revanșă, renunțând la planuri de reîntregire a fostului imperiu, acceptând cu resemnare verdictul pe care l-a dat războiul, poporul austriac și-a închinat toate energiile și sforțările muncii de refacere.

Și totuși Austria de azi copleșită de nevoi, redusă la o neînsemnată parte din ceiace fusese odinioară, are și ea un trecut de glorie și de strălucire care putea să hrănească visuri de revanșă și veleități de refacere a hegemoniei de eri.

In privința aceasta, deosebirea dintre politica Ungariei și politica Austriei este izbitoare.

In adevăr, în vreme ce Austria renunțând în gânduri de revanșă, s'a oprit la o politică reconstructivă, cuminte și stăruitoare, Ungaria continuă a face politică de agitație, luând atitudini de frondă împotriva tratatelor de pace și nevoind să recunoască realitatea stărilor creiate de războiu.

Popor de adevărată cultură, austriacii au găsit în ei, în virtuțile lor naționale, reazimul de care simțeau nevoie după dureroasele izbituri încercate. Iată de ce, înțelegând că și pe colțul de pământ pe care cu drept îl stăpânește puterile sale creiatoare se poate nestânjenit valorifica poporul austriac după războiu la munca fecundă de refacere. Iar poporul maghiar neputând găsi alinarea suferințelor în forțele sale sufletești, a adoptat o politică de exaltare a orgoliului național care îl împiedică să vadă și să recunoască realitățile.

Și în vreme ce prin cumințenia sa Austria își câștigă simpatiile lumei și realizează o operă de consolidare, Ungaria se afundă din ce în ce mai rău și continuă să fie socotită ca o vrăjmașă a păcii.

Toate guvernele austriace au dus aceiași politică cuminte care a făcut cu putință opera sa de refacere internă și i-a adus folositorul sprijin al tuturor țărilor.

Vizita cancelarului Seipel la București și de aici în celelalte capitale ale grupului Micei Înțelegeri este o verigă în lanțul acestei politici, care în afară a reluat prietenești legături cu toate statele, iar înăuntru îndeplinește o fecundă muncă de reconstrucție.

Pilda de cumințenie pe care o dă poporul austriac poate sluji și celorlalte națiuni care au eșit înfrânte din războiu. Și cea dintâi țară care în interesul întăririi și prosperității ei ar trebui să urmeze pilda Austriei, este Ungaria. Fiindcă nu prin sterila exaltare a orgoliului național, nici prin ura distrugătoare, nici prin jelirea unei artificiale splendori trecute, un popor își îndeplinește misiunea, ci prin ceeace forțele și virtuțile sale sunt în stare să creieze.

Cine este urmașul lui Lenin?

Moscova, 4. — Comitetul executiv al Sovietelor s'a întrunit ieri spre a alege pe urmașul lui Lenin. A fost ales cunoscutul conducător din stânga, Rycow. Contra candidat i-a fost Kamenew.

După alegerea urmașului lui Lenin s'a procedat la reorganizarea comisariatelor. La externe a fost ales Cicerin iar la războiu Trotzki.

Sarbatoarea Unirei

Mâine se împlinesc 65 ani de la cea dintâi unire politică a Românilor, despărțiți în două mici stătulețe de împrejurări istorice neprielnice. O parte din poporul românesc, mai nefericit, n'a cunoscut o indepedență națională decât cândva, în noaptea timpurilor, pe vremea patriarhalelor voivodate și cnezate; altă parte a poporului românesc a putut, în Moldova și în Muntenia, păstra o independență relativă. Era un reazim național, dar un slab reazim. Cele două țărișoare românești, se desvoltau separat, adeseori străine una de alta, și câteodată vrăjmașe. Dar sub influența marelor curente de idei generoase care au stăpânit începutul veacului trecut, conștiința românească de pretutindeni ieșea din amorțeala veacurilor. Generații tinere se puneau atunci în serviciul unei cauze sfinte, care trebuia să devină cu vremea însăși temelia unirei tuturor Românilor.

Din această formidabilă frământare se înfiripa acuma 65 de ani nucleul de românism al României mici de ieri. Din două țări slabe, și mici, ni-am creiat dincolo de Carpați o țară care se întărea repede pe toate tărâmurile de activitate. Intr'o jumătate de veac ne puneam în pas cu vremea. Dar mai presus de toate, dădeam ideei de român și românism o concretizare, care înainte de unirea principatelor române se socotia o utopie.

Statul român devenia o realitate. O nouă viață începea pentru poporul român. Generații de luptători și-au dat obolul lor pentru a se putea vorbi fără jenă de o cultură românească, de o artă românească; iar în dosul acestora, se cimentau elementele esențiale ale vieței naționale în comun: o armată și o economie națională, chiemate să ducă pe mai departe opera primei uniri.

Actul de la 1859 constituie temelia unirei noastre desăvârșite, complecte la 1918, și pentru aceasta aniversarea de astăzi trebuie privită ca o îndoită semnificație și un îndoit exemplu de virtute națională.

MOARTEA LUI WOODROW WILSON

— Câteva date biografice —

Copilăria și tinerețea — Scriitorul, cugetătorul politic și profesorul — Spre politică — Alegerea ca președinte — Wilson și războiul . . .

O telegramă sosită alaltăeri ne anunța că boala fostului președinte al Statelor-Unite din America de Nord, Woodrow Wilson, s'a agravat.

După 24 de ore o altă telegramă ne vestea desnodământul fatal.

Știrea aceasta, lățită cu iuțeală peste întreg cuprinsul globului va fi dureroasă pentru toți cei ce în urma luminoaselor sale principii, cari au săpat temelia șubredă a imperiilor fendale din Europa, au avut vre-un folos. Principiul autodeterminării popoarelor lansat cu toată autoritatea lui de șef al unui stat puternic și cu aceia a unui profesor savant, a fost un temeiu pe care acțiunea românilor din ținuturile românești de sub dominație streină s'a putut sprigini cu încredere deplină, în decursul acțiunei porniie pentru eliberare.

Principiile lui Wilson, au avut un viu răsunet la noi. Chiar cea dintâi provincie românească, Basarabia, care a decretat unirea cu țara mamă la 27 Martie 1918 motivează acest act și cu „principiul, că noroadele singure să hotărască soartea lor". Adunările dela Cernăuți și Alba-Iulia, nnde s'a decretat unirea Bucovinei și a Ardealului cu țara mamă deasemeoea nu uită de principiul luminos și drept al lui Wilson.

Principiul autodeterminării popoarelor, ori mai bine zis enunțarea lui cu autoritatea sa imensă de care se bucura, constituie opera epocală a lui Wilson, izvorând din ea dreapta împărțire actuală a Europei.

Cea mai activă dintre aristocrațiile care domină Statele Unite ale Americei este alcătuită de descendenții familiilor puritane care au creat acolo moravurile, cultura și statul. Prin obîrșia sa, Woodrow Wilson aparține acestor familii. Bunicul său, James Wilson, era originar din Ulster. Stabilit în 1807 în Filadelfia și mai apoi în Ohio, el începe prin a fi tipograf pentruca după aceia să întemeieze două ziare pe care le conducea cu ajutorul copiilor săi cari erau culegători și în acelaș timp și publiciști. Cel mai mic dintre copii, Joseph Rupple Wilson, învață la universități și ajunge pastor și profesor. Se căsătorește cu Janet Woodrow, care de asemenea e de origine presbiteriană. In acest cămin se naște Thomas Woodrow Wilson la 28 Decemvrie 1856, la Staunton (Virginia). Pastorul Wilson trecea drept un om de spirit și cu vorbire aleasă. Aceste calități le-a moștenit și fiul său Woodrow Wilson. Biografii nu găsesc în copilăria și tinerețea lui nici o trăsătură mai deosebită. Era un tînăr anglo-saxon, bine înzestrat, care creștea și se desvolta în tradițiile rasei sale. Ca atâția alții, el se îndrăgește de mare, și vrea să ajungă marinar, și tot ca atâția alții se pasionează de exercițiile fisice în care dealtfel se și distinge. Pentru științe dovedește foarte puțină înclinare. In schimb arată o mare pornire, o aviditate ciudată pentru lecturile istorice, filosofice și literare. Gustul pentru scris, iată pasiunea care-l predomină. La 21 de ani, el e membru în comitetul de direcție al unei reviste pe care o publică colegii săi dela universitatea din Princeton; la 22 de ani, el conduce revista singur și iea un premiu literar pentru o lucrare asupra lui Pitt.

Se poate spune că începând cu această lucrare, el își fixează adevărata lui vocație care este aceia de scriitor politic. Evenimentele nu-i lipsesc pentru a întări în el îndemnurile acestei vocații. Copilăria lui e încadrată de războiul de Secesiune (1861—1865) ale cărui evenimente au deșteptat în el cugetarea politică. La 23 de ani, el publică în „International Review" (August 1867) un articol intitulat „Cabinet Government în The United States" din care se vede orientarea spiritului său spre studiul problemelor politice care l-au preocupat toată viața. In 1880, Wilson publică în revista Universității din Virginia câteva essais-uri asupra unor oameni politici englezi (John Bright, Gladstone). La sfârșitul acestui an, surmenat de o muncă intelectuală excesivă, el părăsește Universitatea și stă un an să se recreeze în sînul familiei. Fiind însă sărac și trebuind să și agonisească singur mijloacele de existență, el se hotărăște pentru profesiunea de avocat și se stabilește în Mai 1882 în noul oraș Atlanta, unde viața era întensă și afacerile numeroase. Totuși, după un an de așteptare, trebui să constate că nu-și alese bine cariera. Treburile îi mergeau prost. El aștepta clientela să-i vină, dar nu știa s-o caute și nici s-o atragă. Părăsi deci Atlanta și se întoarse la Universitate pentru a-și termina studiile. In 1885, fu numit profesor de istorie la Bryn Masor College. Tot în acest an publică un volum întitulat: „Guvernul congresional, studiu asupra politicei americane". E o lucrare de crudă analisă în care Wilson vrea să arate că ideia Constituției americane e falsă și resultatele ei absurde.

De aici înainte, toate studiile lui sânt îndreptate asupra unei singure probleme: Statul și funcțiunea lui, problemă pe care el o îmbrățișează în toată întinderea ei. După trei ani de cercetări, Wilson publică un nou studiu întitulat: Statul, elemente de politică istorică și practică. E o lucrare care a avut un mare succes în universitățile americane. In urma ei, Wilson a fost numit profesor de jurisprudență la Universitatea din Princeton (1890).

Incepând să fie din ce în ce mai cunoscut și mai admirat, el e ales în 1902 președintele Universității din Princeton.

In această demnitate; Wilson a dovedit puternice însușiri de reformator, dând universității din Princeton a nouă disciplină și o nouă viață. Sub președintele din Princeton începea să se iveaască viitorul președinte al Statelor-Unite. In anul 1909 se retrage de la președenția universitară. După doi ani e ales guvernor al statului New-Yersey, în care situație deslășură o bogată muncă de organizator, dovedind că e „un idealist capabil să mînuiască oamenii și să obțină resultate". In acest timp el întreprinde și un turneu de conferințe politice care-i sporesc faima. Discursul pronunțat la Washington în 1912 îl așează dintr'odată printre bărbații politici de frunte. In acelaș an e ales președintele Statelor-Unite, având ca adversari pe Roosevelt și Taft.

La izbucnirea războiulni mondial Statele Unite rămân neutre. Wilson, cu toată simpătia lui pentru cauza antantei, a ales pacea dintre cele două alternative ce i s'au pus.

Dar obrăznicia Nemților, cari se credeau singurii stăpâni ai lumei indispunea și pe președintele cel mai pacifist. Scufundarea vaporului „Lusitania" de către Nemți, are influență nespus de mare asupra americanilor. Călcarea flagrantă a dreptului internațional, a adus cu sine o tensiune între Germania și Statele-Unite, tensiune care în Februarie 1917 — acum 7 ani — a ajuns la culme prin ruperea relațiilor diplomatice între cele două țări. Cauza acestei rupturi a fost o notă a Germaniei prin care anunța că submarinele germane vor ataca toate vasele chiar și cele neutre fiindcă furnizează antantei materiale.

America a intrat apoi în războiu. Acestui fapt nu i-s'a dat întâiu mare importanță. Se credea că sprijinul nu va efectiv. Dar vasele Americei în scurt timp au trecut peste Ocean, un număr însemnat de trupe americane, cari au contribuit mult la realizarea mai grabnică a principiilor celui din fruntea patriei lor.

După încheierea armistițiului Wilson a format cu Lloyd Georg, Clemenceau și Orlando „consiliul suprem" care a definitivat victoria armelor câștigată pe câmpul de luptă, și în viața politică și diplomatică.

La ultimele alegeri partidul lui Wilson a ajuns în opoziție.

Nu mult după aceasta, Wilson obosit de munca însemnată și grea depusă pentru fericirea omenirei și sub povara anilor, s'a îmbolnăvit, dar s'a însănătoșit curând. Insănătoșirea însă nu i-a fost trainică; boala îl pândea mereu, până când acuma l-a învins.

Plânge copilul? Pentruce nu întrebuințați praful și crema pentru băeți „Höfer". 2

Un grav conflict între autoritățile militare și Poliția din Cluj

Chestia localului „Automobil-Clubului" din Cluj — Comandantul Pieței împiedecă cu armata executarea unui ordin al Ministerului de Interne — Comandantul Corpului nu execută nici el ordinele Ministerului de Războiu

Un grav conflict s'a produs între comenduirea Pieței și Poliția din Cluj. Cazul este regretabil și poate avea urmări neplăcute.

Este vorba de împiedecarea executărei unui ordin al Ministerului de Interne prin baionetele pe care Comenduirea Pieței le-a scos în acest scop.

Ori, nu este admisibil ca ordinele Ministerului de Interne să fie la discreția soldaților pe cari Comenduirea Pieței îi are la dispoziție, chiar și într'o așa zisă zonă a stărei de asediu.

Istoricul chestiei

Istoricul este simplu: „Automobil-Clubul Regional-Cluj," această instituție de sport care stă sub președenția de onoare a Alteței Sale Regale Principelui Moștenitor, a închiriat în Ianuarie 1923 etajul I. al „Casinoului magnaților", plătind chiria până la 1 August 1924 în sumă de lei 60.000. Contractul legalmente inchiriat a fost aprobat de forurile respective.

Dar, „A. C. Rg. C." nu a putut intra în clubul său fiindcă „Cercul Militar" care deținea încăperile pe baza unei rechiziții din 1919, rechiziție care între timp, dat fiind legile de chirie care au fost votate, și-a pierdut puterea legală, nu voia cu nici un preț să le predea, nevoind să plătească nici chiria cerută de proprietari.

De aci a urmat proces, și tratative de luni de zile, cari nu au dus la nici un resultat, între „A. C. Rg. C." și „Cercul Militar." Dar, la înățișare „Cercul Militar" declară prin președintele său că nu este legalmente recunoscut și întrucât nu are existența unei persoane juridice, nu poate fi dat în judecată. Cu alte cuvinte „Cercul Militar" își da singur un certificat că nu funcționa în mod legal! Față de această declarație, „A. C Rg. C." își retrase acțiunea.

Pe de altă parte însă „Cercul Militar," ceru și obținu la 18 Octomvrie 1923 rechiziționarea acelor încăperi dela comisiunea mixtă din Cluj, comisiune care nu avea altă îndatorire decât să rechiziționeze locuințe pentru funcționarii civili și militari ai Statului.

Contra acestei rechiziții „A. C. Rg. C." protestă la Ministerul de Interne.

Ministerul ceru actele, constată dreptatea „A. C. Rg. C." și dispune evacuarea imobilului și anularea rechiziției făcute pentru *„Cercul Militar"* cerc care nu există — după cum singur declarase în fața Jstiției.

Ordinul în sfârșit veni la 29 Decembrie 1923. La 3 Ianuarie 1924 Prefectura îl înaintă Poliției spre executare!

Totuși Poliția, fiind vorba de ofițeri, — căci de un *Cerc* constituit nu mai putea fi vorba când însuși Cercul negase aceasta — se adresă la 12 Ianuarie 1924 Comenduirei Pieței, cerând executarea.

Dacă ordinul nu era legal, el putea fi atacat de Comenduirea Pieței dela 29 Ianuarie până la 1 Februarie pe aceeași cale, prin Comandament — Ministerul de Războiu la Ministerul de Interne cerându-se revenirea.

Armata împiedecă executarea ordinului

Comeduirea însă nu făcu nimic. Sau cel puțin nu obținu nici un rezultat în această direcție. La 4 Februarie, când urma să se facă predarea după încunoștințarea la timp a tuturor interesaților, Comandantul Pieței, care este întâmplător și Președinte al „Cercului Militar", nerecunoscut, a scos soldați din cazarmă, cu cari împiedecă executarea ordinului semnat de Ministerul de Interne.

Acest procedeu, desigur, este regretabil și credem că el nu va rămâne fără sancțiuni, întrucât, repetăm, nu se poate ca prin puterea baionetei scoasă *ad hoc* din cazarmă să se împiedece executarea unui ordin al Ministerului. Admițând acest mod de a vedea lucrurile, nu se vor mai putea executa decât acele legi, ordine și dispoziții ministeriale cari din întâmplare ar fi și pe placul Comandamentelor Pieței din diferite orașe ale României Mari.

O întorsătură senzațională: Corpul VI de Armată nu execută ordinele Ministerului de Războiu!

Această afacere care pasionează toate spiritele din Cluj, ia însă o întorsătură și mai senzațională, prin faptul că, după câte aflăm, Ministerul de Războiu, recunoscând dreptatea cererii „A. C. Rg. C." a trimis de mult un ordin Comandamentului Corpului VI prin care cerea ca „Cercul Militar" să evacueze localul „Casei Magnaților" și să se mute în Palatul Comandantului Corpului VI de Armată, palat care deși are peste 20 de încăperi, nu este locuit decât de Comandant, singur, și de doi civili. Acest ordin însă, din anumite motive, n'a fost nici el executat de Comandamentul Corpului VI, deși acest ordin emana dela însuși Ministerul de Războiu.

Vom ține în curent pe cititori cu desfășurarea acestui grav și curios conflict.

INFORMAȚII

— *Mâine fiind Sărbătoarea Unirii, ziarul nostru va apare Joi la orele obișnuite.*

— **De la Universitate.** Ieri s'a început la Universitatea locală cursul Dlui G. Bogdan-Duică despre Eminescu. Distinsul profesor a desvoltat ieri întâia parte a cursului său „Bibliografia lui Eminescu". Cursul a fost ascultat de un foarte mare număr de studenți și de un foarte numeros public. Dl Bogdan Duică își ține acest curs în fiecare Luni dela ora 5 la 7.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat** *instalându-se în local propriu, roagă să i-se adreseze orice corespondență pe adresa: Piața Unirii 29 (Casa Banffy), Cluj.*

D-nii membri din provincie sunt rugați a reproduce în ziarele lor această înștiințare.

— **Contrabandă.** Inspectoratul vamal local a fost înștiințat telegrafic, că în apropiere de vama Sighet, s'a prins o însemnată contrabandă de vite care au și fost confiscate.

Procesul studentului Botez. Am scris la timp despre incidentul ivit vara trecută la „Arena Sportivă" între Lt. Colonelul în retragere Stoica și studentul St. Botez, când colonelul a insultat grav pe student. Procesul s'a desbătut la judecătorie, care a găsit vinovat pe d. Lt. colonel Stoica, dar nu l-a condamnat. Apelul făcut de Dl Botez s'a desbătut ieri în fața Tribunalului. care a condamnat pe Lt. colonelul Stoica la 2000 lei amendă penală și suportarea cheltuielilor de judecată.

— **Dela „Societatatea Etnografică Română".** „Societatea Etnografică Română" își va ține ședința ordinară lunară Miercuri, 6 Februarie a. c. la orele 6 p. m. în sala cea mare a Muzeului Etnografic al Ardealului (strada G. Barițiu 5).

Comunicări: 1. Dl R. Vuia: „Așezări și tipuri de case din țara Hațegului" (cu proiecțiuni); 2. Dl G. Vâlsan: „Știri vechi despre Românii din Craina Serbiei"; 3. Dl V. Bogrea: „Musca Columbacă" în tradiția populară și istorică.

— **Razzie polițienească.** Ieri, 4 Februarie a. c. s'a făcut în Cluj o severă razzie polițienească în toate localurile publice din localitate. Cu această ocazie au fost duși la poliție mai multe persoane cari nu s'au putut legitima. Scopul acestei razzii a fost pentru a se face un mai strict control al persoanelor cari nu au dreptul de a locui în oraș.

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat.** *Domnii membri cari doresc să cumpere lemne cu preț redus din stocul pus la dispoziția Sindicatului de către „Uniunea generală Forostieră", sunt rugați a trece pe la biroul Sindicatului între orele 11—12 a. m. și 5—6 p. m, de unde vor căpăta bonurile de lemne.*

— **Pentru școalele din Blaj.** „Comitetul de propagandă al Acțiunei pentru ajutorarea școalelor din Btaj" își va ține proxima ședință plenară Joi, în 7 l. c. ora 17, în sala de ședințe a Camerei de Comerț și Industrie, la care sunt invitați a lua parte toți foștii elevi și prietini ai școalelor din Blaj.

— **Incorporarea tinerilor conting. 1924 funcționari la CFR.** Aflăm că M. St. Major a luat dispoziținea ca tinerii din contingentul 1924, actualmente funcționari la CFR. și cari urmau să fie incorporați pentru stagiul militar pe ziua de 1 Februarie a. c. să fie incorporați în 3 serii, pentru a nu se descomplecta serviciile căilor ferate.

— **Școlare.** La liceul „Gh. Barițiu" din localitate s'a instalat un cinematograf, la care vor rula filme cu caracter educativ pentru elevi. Cu această ocazie s'a intervenit pe lângă Directoratul Finanțelor pentru a se scuti de taxele de spectacol, având în vedere scopul pentru care s'a instalat cinematograful.

Rubrica economică

PIAȚA

In articolul nostru de eri „Criza pieții" am arătat în linii generale cauzele care au determinat urcarea prețurilor, în special la alimente, din ultimul timp. Credem că această urcare însă va fi stăvilită prin diferite mijloace, aplicate de autoritățile în drept.

Se resimte de altfel, — în ultimele două zile, — o scădere a prețului ouălor, care s'au coborât la 3 lei unul, ceeace s'ar explica prin faptul că după Sărbători ele nu mai sunt atât de căutate și deci pornirea spre speculă a negustorilor, nu se mai poate exercita.

Carnea a început să fie adusă pe piață, în urma prohibirii exportului vitelor și a greutăților pe care le întâmpină exportatorii de carne. Se pare că fluctuațiunile pieții și marea lipsă resimțită în ultimul timp, au adus un moment de acalmie și stabilitate în prețuri. Aceste fluctuațiuni au fost provocate de anumiți comercianți interesați, cu scopul bine determinat de a realiza o urcare a prețurilor de desfacere cu toate că într'o măsură oarecare, alimentele de prima necesitate nu au lipsit, ci din contra ele au fost dosite, pentru ca jocul să reușească mai bine.

Ar fi de dorit ca autoritățile să preîntâmpine, prin posibilitățile pe care le au la îndemână, o nouă perturbare în mersul normal al pieții, pentru ca la un moment dat populația să nu mai aibă de suferit lipsa alimentelor după cum a suferit în săptămânile din urmă.

Cu toate că ouăle și carnea au reapărut pe piață, totuși se resimte încă o mare lipsă de leguminoase, care sunt procurate mai cu seamă din satele învecinate Clujului.

O altă problemă destul de importantă care se pune mai cu seamă pentru populația săracă a orașului nostru este chestiunea combustibilului.

Prețul lemnelor s'a ridicat foarte mult și se face o îngrozitoare speculă cu acest articol de prima necesitate, întrucât în comerț a ajuns 8000 lei vagonul.

Comercianții de lemne au realizat în acest an foarte frumoase câștiguri, pe spatele populației nevoioase și în umbra nepăsării acelora ce au căderea să oprească acest lucru. E timpul, credem, ca să se ia riguroase măsuri de îndreptare, pentrucă iarna nu s'a terminat încă și dacă lucrurile vor merge și mai departe tot așa, vom ajunge să cumpărăm lemnele cu balanța cu care se cântăresc produsele farmaceutice.

T. A.

Cum povestește Regina noastră...

Publicul din Ardeal se pregătește să admire la Cinematograf filmul Reginei noastre: **„Crinul Vieții"**.

„Sindicatul Presei Române din Ardeal" a primit în concesiune acest film pentru a-l reprezenta în centrele ardelenești, în beneficiul „Caminul Presei".

Ce este acest film? Ne-o spune literatul francez J. L. Croze, în ziarul parizian „Comoedia":

„Viziuni ce nu se pot uită! Materializare a nerealului, nerealitate a planurilor, a fondurilor, minune a penumbrelor! Cât sânt de fericit de a vă fi privit, *„Crinul Vieții"* se poate numi, îl numesc — ași voi să fac chiar un subtitlu al filmului — *o minune cinematografică*. Pretutindeni unde va fi proiectat, vor trebui să meargă spre a-l vedea toți căutătorii de himere, însetații de ideal, simplii, melancolicii chiar, pe cari viața i-a rănit. Ei sânt siguri că vor găsi tot farmecul uitării, toată magia visului".

Filmul acesta va fi reprezentat la 14 și 15 Februarie la Cinema *„Urania"* din Cluj, și apoi pe rând în orașele *Oradea-Mare, Arad, Turda, Blaj, Alba-Iulia, Timișoara, Lugoj etc.*

Lysoform

Rezolvirea crizei de locuințe

Prin Proiectul dlui ministru Mârzescu se prevede suma de un miliard pentru noile locuințe

Proiectul de lege al dlui ministru de justiție, Gh. Mârzescu, privitor la chirii va fi întovărășit de un al doilea proiect, prin care se prevede începerea de urgență a unei vaste companii de construcție, destinate funcționarilor statului.

De acord cu dl ministru de finanțe s'a hotărât ca toate ministerele să obțină sume importante din disponibilitățile budgetare, din creditele extraordinare și orice alte venituri, cari să fie afectate numai construirei de locuințe.

In toate orașele țărei unde nevoia de locuințe e acută, se va începe construirea de case pentru funcționari.

Plata acestor locuințe pentru funcționari și orice salariați de stat, se va face în rate lungi și după un calcul care să permită o amortizare într'un răstimp de aproximativ 20 de ani.

Guvernul intenționează ca toate materialele de construcție să le obțină din țară și să facă apel la toate mijloacele posibile ca prețul lor să fie redus.

Campania de lucru va începe chiar în primăvara acestui an și guvernul intenționează să acorde pentru construirea acestor locuințe necesare funcționarilor o sumă de un miliard lei.

Grupul electrogen de benzina „Astra" 12 ***este cel mai potrivit pentru a servi curent electric hotelurilor și castelelor.***

Cele 10 porunci iredentiste
ale „Ungurilor cari se deşteaptă“

Ca o curiositate facem cunoscut şi cititorilor noştri conţinutul celor „10 porunci“ iredentiste ale „Ungurilor cari se deşteaptă“, răspândite în sute de mii de exemplare atât în Ungaria, cât şi între Ungurii din Ardeal. — Iată-le:

I. Să nu uiţi că eşti fiul neamului maghiar, care a fost umilit şi înjosit. Să-ţi aminteşti întotdeauna că fraţii tăi — mai multe milioane —suferă în robia îngrozitoare şi brutală a tâlharilor perfizi.

II. Atât timp cât chinuiţii tăi fraţi gem în sclăvie, să nu simţi plăcere adevărată şi să n'ai serbătoare sufletească.

III. Propagă, că nu se vor sfârşi mizeriile noastre şi nu va fi pace în lume până când nu se vor reocupa vechile noastre hotare.

IV. Făgăduieşte înaintea atotputernicului Dumuezeu, că vei lucra cu toate mijloacele şi din răsputeri ca să contribui la recâştigarea ţării noastre.

V. Consideră ca duşmani şi distruge pe mişeii ce din laşitate şi din interes personal vorbesc de resemnare şi renunţare. Pe aceştia nu-i doare soarta neamului; — nu-i cruţa deci!

VI. Cine spune că alungarea banditilor nu poate avea loc decât după consolidarea Ungariei nu vrea decât să-şi apere interesele personale şi îşi teme gospodăria. Mişeii de acest fel îşi găsesc fericirea, desigur, şi în Ungaria ciuntită. N*oi avem însă destui soldaţi şi în teritoriile vremelnice ocupate ca să putem isprăvi repede cu veneticii.* Nu ne trebue decât un priceput şi energic conducător de oaste care să ia comanda.

VII. Să ţi dai toată silinţa ca să provoci demoralizarea internă şi externă a duşmanilor noştrii. *Să nu alegi mijloacele, pentrucă fiecare e sfânt dacă l întrebuinţezi cu intenţia cinstită de a folosi neamului maghiar.*

VIII. Nu ajuta guvernele ce înclină spre compromisuri şi sunt slăbănoage.

IX. Prisosul veniturilor tale închină-l pentru scopurile reînvierii patriei maghiare.

X. *Până la reînvierea patriei nu fi nici creştin, nici catolic, nici reformat, nici ţăran, nici boier, nici opoziţionist, nici guvernamental, ci fii ungur îndrăzneţ, încrezător în propria-ţi putere, fii răzbunător şi, la nevoie, fii de o furie desperată. Aşteaptă nerăbdător să bată ceasul răfuelii; nu cunoaşte milă, fii sălbatic şi maghiar păgân.*

PRESA MAGHIARĂ

— „Ellenzék“ instigă contra „Corporaţiei industriaşilor“ —

Precum se ştie, la alegerea „Corporaţiei industriale“ din Cluj a reuşit lista românească. Deşi pe această listă figurează şi numeroase nume ale minoritarilor, unii industriaşi unguri şi evrei — emisari ai partidului maghiar — încearcă acum să nimicească rezultatul alegerii.

Pornind dela premisa că majoritatea industriaşilor din Cluj sunt minoritari, dânşii pretind — conform poveţelor partidului maghiar şi ale lui „Ellenzék“ — că românii n'au ce căuta în comitetul de conducere.

Pentru a-şi ajunge acest scop unii dintre minoritarii aleşi, terorizaţi de industriaşii nealeşi, intenţionază să-şi prezinte demisia Ministerului de industrie, sub pretextul ridicol, că alegerea ar fi fost ilegală, — determinând o nouă alegere.

La această viitoare alegere aceşti unguri speră că deslănţuind toată teroarea partidului maghiar şi prin ameninţări cu Horthy şi cu Héjjas, vor reuşi să scoată învingător un comitet aşa cum dânşii voesc, care, prin excluderea industriaşilor români, să fie într'adevăr oglinda netalsificatului spirit maghiar.

Ca răspuns la instigaţiile lui „Ellenzék“, care nu se stieşte să facă propagandă lăţişă în această privinţă, avem numai atât de observat că ultima alegere lăcându-se sub auspiciile celei mai stricte legalităţi, svârcolirea neputincioasă a industriaşilor iredentişti — desavuată de toţi ungurii ce-şi respectă îndatoririle de loialitate — nu este decât o uneltire antiromânească şi criminală.

Ungurii şi partidele din opoziţie

„Pentru cititorii de ziare — scrie „Aradi Közlöny — nu poate fi indiferent faptul că interesul faţă de chestiunea minoritară creşte din ce în ce la Români.

Ziarele din Bucureşti ale opoziţiei consideră maghiarimea ca o massă puternică, formată din două milioane şi jumătate de oameni şi ca o aliată a lor.“

Cunoaştem într'adevăr anumite partide din opoziţie în aşa fel conduse, încât o alianţă a lor cu partidul maghiar ni s'ar părea de foarte lirească.

Tovărăşia acestora însă — asigurăm noi partidul maghiar — nu este atât de îmbucurătoare şi valoroasă, pentru ca „Aradi Közlöny“ să'şi piardă cumpătul şi în zăpăceala lui să sporească numărul ungurilor din Ardeal dela 1 milion 300 mii până la 2 milioane 500 mii!!

„Vrem literatură ardelenească!“

Făcând o dare de seamă asupra mişcării literare din Ardeal dela unire încoace, ziarul „*Brassói Hirlap*“ scrie următoarele:

„A avut dreptate cel ce a afirma nu de mult, că literatura ardeleană din ultimii 5 ani trebue declarată de nulă, trebue măturată, creindu-se una nouă în locul ei.

Până acum au făcut literatură cei ce n'au nimic comun cu pământul sfânt al Ardealului.

Prin nulificarea acestui colţ de ţară, dânşii au voit să impună maghiarimei scrisul lor strein de sufletul naţional. *In consecinţă, din literatura acestora lipseşte ceeace dă viaţă maghiarimei din Ardeal, lipseşte sufletul, sângele şi* oftatul *nostru, lipseşte Ardealul.*“

Nu voim să comentăm antisemitismul ce se desprinde din scrisul confratelui maghiar; — el nu ne priveşte.

Să nu creadă însă confratele maghiar că „Ardealul“ numai din scrisul cosmopolit al Evreilor ce s'au înstăpânit pe literatura ungurească „lipseşte“.

Să nu'şi închipuiască, de pildă, că literatura iredentistă — chiar când e de cea mai neaoşă proveniență ardelenească — ar putea fi oglinda adevăratului Ardeal, românesc din toate punctele de vedere.

Ştiri şi fapte din viaţa politică

Ţăranii din Basarabia împotriva dlui Stere. — Corespondentul din Soroca al Ziarului „Universal comunică următorul fapt asupra căruia conducătorii partidului naţional ar trebui să mediteze cât mai mult:

Parlamentarii partidului ţărănesc din Basarabia convocaseră un congres într'o comună din jud. Soroca. Pentru ca succesul congresului să fie asigurat, iniţiatorii puseseră în mişcare toate mijloacele de agitaţie ale demagogiei ţărăniste. Aşa, de pildă, ei redactaseră un apel către ţărani în care se spunea că guvernul actual a răpit ţărănimei toate drepturile dobândite prin „revoluţie“. Cu toate acestea, ţăranii veniţi la congres nu au lăsat pe oratori ţăraniști să vorbească. D. Halippa, încercând să dea lămuriri adunărei, a fost apostrofat cu violenţă de ţărani. **Totdeodată, ţăranii au ridicat proteste vehemente împotriva politice a dlui Const. Stere.** *Spiritele fiind foarte întărîtate, congresnl nu s'a putut ţine.*

Ori, ne aducem aminte că, acum patru ani, când încercăm să arătăm că prezenţa dlui Stere în viaţa politică a României înseamnă cea mai grozavă jignire ce se poate aduce conştiinţei noastre naţionale, ziarul „Patria“ ne răspundea totdeauna cu cele 36.000 de voturi cu care d. Stere fusese trimis în parlament de către ţăranii din jud. Soroca. De atunci însă, ţăranii s'au desmeticit şi ei încep nu numai să iea ofensiva împotriva demagogiei ţărăniste, dar să înţeleagă şi unele lucruri pe cari conducătorii partidului naţional dovedesc că n'au ajuns să le înţeleagă nici până azi. Şi pe când ţăranii din judeţul Soroca „ridică proteste vehemente împotriva acţiunii politice a dlui Stere“, dnii Maniu şi Vaida nu se sfiesc să pună la cale combinaţii politice cu omul care şi-a trădat ţara.

Pagini din trecut

O mare adunare studenţească
la „Reduta“ --- acum 10 ani

Se cuvine, ca în zilele de serbătoare naţională, ca cea de azi, din respect faţă de suferinţele trecutului, să ne aducem aminte de viaţa noastră de odinioară.

In acest scop şi pentru a arăta starea de spirit a studenţimei universitare maghiare de acum 10 ani, publicăm în cele de mai jos câteva fragmente din darea de seamă a ziarului clujan „Ujság“ de la 3 Februarie 1914, când tinerimea maghiară a tuturor facultăţilor a aranjat în „Reduta“ din Cluj o mare adunare cetăţenească *„pentru a pregăti sufletele faţă de primejdia valahă“*.

Intre alţii a luat cuvântul un anumit Veress Jenö care a spus următoarele:

„Cererile Valahilor sunt nejustificate pentrucă alte pretenţii, decât cele maghiare nu pot avea loc. Valahii cer şcoli primare, licee, catedră universitară valahă. Mai cer libertatea presei valahe, funcţionarea liberă a instituţiilor lor.

Am ajuns aşa de departe, încât supuşii noştri îndrăznesc azi să şi facă apariţia în sânul dulcei patrii maghiare în calitate de naţiune valahă. Multe păcate are Valahul, dar dacă se pocăieşte şi recunoaşte că ceeace spun Goga, Lucaciu, Şerban şi Damian este utopie, noi îl vom ierta . . .

Protestăm contra cumpărării de pământ maghiar din partea Valahilor. Pentru acest pământ s'au luptat strămoşii noştri încă de pe atunci, când Valahii nici nu au existat pe lume.

Chiar şi opincarii slovaci s'au luptat la Branisko pentru Ungaria, numai Valahul nu.

Noi, popor, iubitor de libertate şi care am trăit marile zile de la Onod şi Dobriţin, am ajuns până la tolerarea uneltirilor lui Tisza Istvan care, acordând Valahimei avantagii (??) ruinează în acest chip naţiunea“.

Alt orator, Rákóczy Imre, spune:

„Regret că colegii cu buze valahe nu au venit şi ei la adunare pentru a mulţumi maghiarimei care a ridicat dintre slugi pe Valahi, dându-le cinste, lucru care până acum nu l'au avut“.

„Este revoltător că aceşti studenţi valahi conversează pe coridoarele Universităţii şi azi în limba valahă, neglijând astfel ordinul Rectorului ce opreşte acest lucru.“

*

Oratorii adunărei din 1914 — fără să'şi schimbe mentalitatea — fac astăzi politica partidului maghiar şi sunt în strânsă alianţă cu acei politiciani români cari, regretând par'că unirea înfăptuită şi disprețuind suferinţele din trecut, au singura preocupare de-aşi asigura simpatia, nu a elementului românesc dornic de muncă pozitivă şi refacere, ci a sfângei minoritarilor iredentişti.

Hotărârea congreselor medicale cehe şi iugoslave
Un omagiu gazetarilor sârbi şi iugoslavi

Citim în „Prager Presse“, că la congresul medicilor iugoslavi din anul trecut s'a hotărât ca toţi membrii sindicatelor din Iugoslavia să se bucure în caz de îmbolnăvire, de un tratament medical gratuit.

Urmând pilda medicilor iugoslavi, medicii cehi, la congresul lor de la 25 Ianuarie au hotărât acelaşi lucru.

Consideraţia medicilor cehi şi sârbi faţă de muncitorii condeiului, face cinste ţărilor cărora ei aparţin.

Rămâne de văzut, dacă pilda lor va fi urmată şi în ţările a căror presa se află într'o situaţie cu adevărat precară.

REPERTORIUL TEATRELOR

OPERA ROMANA

Mercuri 6 Februarie; „Aida“ în rolul Telramund Dl G. Teodorescu primbariton dramatic dela Opera Română din Bucureşti.

TEATRUL NAŢIONAL

Joi, 7 Februarie: „BANII“.
Sâmbătă, 9 Februarie: „INŞIR'TE MĂRGĂRITE“.
Duminecă, 10 Febr. (matineu) „PAPA“.

Sapun Schicht
„MARCA CERB“

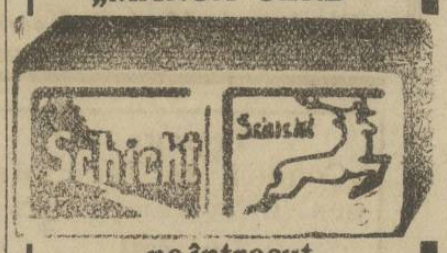

ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:

Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile seurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricatie engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie engleză originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	*6 L*
Ciorapi	*27 „*
Cămeşi femeeşti	*95 „*
Paltoane croşetate	*540 „*
Manuşi p. dame	*58 „*
Şorţuri „ „	*120 „*
D. M. C.	*5 „*
Aţă	*9 „*

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Se confectionează trasuri BERE si după comanda!! Mare asortiment în manusi pentru barbati!! Mare asortiment în ghete barbatesti, femeesti si pentru copii!!! Mare asortiment în tricouri BERE!!! — Comenzile de aibituri pentru barbati din zefir si matasa se executa în 48 ore corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

Serbătorirea zilei de 24 Ianuarie la Cluj

Pentru sărbătorirea zilei de 24 Ianuaria (6 Februarie) se va oficia dimineaţă la orele 10 jumătate un Te-Deum la bicerica din str. Petran, la care vor lua parte toate autorităţile din localitate.

După amiază la ora 3 va avea loc un festival la Teatrul Naţional, la care vor lua parte toate autorităţile şi cu care ocazie dl prof. *Bogdan-Duică* va ţine o conferinţă, urmată de reprezentaţia presei *„Legenda coroanei“* jucată de artiştii teatrului.

Şcolile din localitate vor serbători ziua de 24 Ianuarie în localurile respective, ţinându-se cu această ocazie conferinţe în care se va arăta importanţa zilei.

Viitorul regim al băuturilor spirtoase

Spre stăvilirea întrebuinţării alcoolului

In cadrul legislativ al impozitelor indirecte, al căror proiect a fost întocmit de ministerul de finanţe, intră şi legea pentru viitorul regim de fabricaţie şi de vânzare al băuturilor spiritoase.

O comisiune compusă din parlamentari şi reprezentanţi ai fabricelor de băuturi spirtoase va lucra la unificarea regimului de fabricaţie şi de vânzare a băuturilor spirtoase, revizuind în acelaşi timp brevetele de licenţă emise până în prezent şi reglementând fabricarea rachiului de prune (ţuică).

Dl ministru de finanţe. Vintilă Brătianu. voieşte să realizeze unificarea regimului de fabricaţie pe baza sistemului cotei fixe de producţie. care e în vigoare azi în Ardeal.

Prin acest sistem se limitează în primul rând producţia alcoolului în ţară. ca o măsură de combatere a alcolismului.

Dl ministru de finanţe intenţionează apoi să îndrumeze prin acest proect. fabricarea alcoolului spre noui preparate de ordin chimical-farmaceutic: eter. parfumerii şi alte preparate cu bază de alcool.

Statul îşi propune deasemeni să încurajeze cultura şi industrializarea prunelor. prin înfiinţări de cooperative şi de mari fabrici sistematice pentru preparat compoturi, marmalade, prune uscate, etc.

Proiectul are şi un rol direct moralizator, pentru combaterea alcoolismului, prin unele măsuri de ordine luate în ce priveşte desfacerea băuturilor spiritoase.

Se prevede astfel repausul Duminicat pentru cârciumi şi un anumit orariu de vânzare în prăvălii pentru sate şi periferiile oraşelor.

Această tendinţă a proectului a motivat punerea întregei comisiuni pentru studierea lui sub presidenţia I. P. S. S. Mitropolitului Primat, care şi-a spus cuvântul său hotărâtor referitor la combaterea alcoolismului în discursul ce l-a ţinut la Senat nu de mult timp.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz engiez I-a

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 6 Febr. 1924.

CINEMA SELECT
Mare eveniment artistic!
THEODORA
Superbă dramă istorică în 10 acte în rolul principal RITA IOLIVET O montare monumentală. Filmul e acompaniat de muzica militară.

CINEMA URANIA
Două Orfeline
Dramă cu cel mai mişcător subiect în 8 acte. In rolul principal faimosul atlet, BUFFALLO BILL.

CINEMA APOLLO
Repriză aşteptată!
CASA MISTERULUI
Seria II.
Grandioasă dramă socială în 4 serii. 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE.

Jucarii pentru copii şi decoruri pentru pom de Craciun!!
Magazinul cel mai mare pentru vinderea angro
Eisenstädter Fülöp si Sotii
Cluj, Str. Regina Maria (fost Deák Ferenc) 13.
Să deschide în 20 Novembrie expoziţia de jucări de Crăciune pentru copii cu preţurile cele mai ieftine.
3170

MICA PUBLICITATE

CAUT

Administraţia Casei Invăţătorilor caută un bucătar bun. Doritorii se vor adresa administraţiei.

Publicaţie de licitaţie

In baza încredinţării a firmei Lorschy şi Krausz comercianţi de lemne cu sediul Cluj (Str. N. Corches. 7 se publică licitaţia celor 858.200 kgr. lemne de foc de fag din calitate primă, neputrăd cari se află pe Valea Drăganului la „Craciun“.

Preţul srtigării s-a fixat în 5350 Lei pro 10.000 kgr. care preţ se poat reduce până la ofertul dat.

Vadiul va fi depus în numerar la începerea licitaţiei în suma de 10%-la mâna subsemnatului notar public.

Cumpărătorul la licitaţie e dator a achita preţul de cumpărare în momentul terminării licitaţiei împeună cu toate taxele, cari se vor ivi din efectuarea licitaţiei.

Firmei Lorschy şi Krausz se obligă a învagona şi preda lemnele licitate în termin de 8 săptămâni dela ziua licitaţiei pe spesele sale în gara Poienului si cumpărătorul la licitaţie va fi dator a prelua lemnele cumpărate în terminul acesta.

Cumpărătorul la ltcitaţie e dator a vedea lemnele la faţa locului.

Locul şi timpul licitaţiei : primăria comunală în Poieni la 11. Februarie 1924 la oarele 16.

Dr. Hugo Baruch, notar public.

Acestă licitaţie se va ţinea în sarcina şi pericolul cumpărătorului tardiv în preluare, a firmei din Galaţi Comptoir Anglo Italo Roumain.

Lorschy şi Krausz.

Reclama este sufletul comertului

Direcţiunea Regiunei I. A Ocrotirilor Sociale Cluj

Concurs

Pentru ocuparea postului de Administrator să publică concurs la următoarele instituţii :

1.) Azilul de copii Arad cu 850 Lei salar de bază, locuinţă cu 3 camere, bucatărie şi baie. (Reducere la vipt cu 50%).

2.) Biroul de ocrotirea mamelor şi copiilor Cluj cu 750 Lei salar de bază, locuinţă (care constă din una cameră) şi reducere la vipt cu 50%.

3.) Direcţiunea I. Regionale Cluj, cu 750 Lei salar de bază fără locuinţă. (Intendenţa).

Reflectanţii dela cari să recere (cel puţin) absolvirea unei şcoale medii cu maturitate işi vor inainta rugarea insoţită de: a.) Certificatul de studii, b.) Extrasul de pe actul de nastere, c.) Dovezi pentru satisfacerea serviciului militar d.) Certificat de sănătate şi e.) Declaraţie de limbile ce cunoaşte, — arătand totodată şi situaţia familiară — acestui Directorat pană la 15 Februarie 1924.

Reflectanţii cari de prezent ocupă funcţie de stat (judeţ sau comună) vor anexa o copie a statului de serviciu şi a foaie calificativă, — cei cari stau in serviciu particular vor anexa o dovadă din care să reiese activitatea şi purtarea morală a postulantului.

Persoanele cu practică administrativă sau bancară vor fi preferite.

3304 Director regional :**Dr. Titu Ionescu.**

Lepage, Almanach Medical Portativ 1924
16
In urma cuprinsului bogat (de ex. lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare. simptomele şi tratamentele intoxicaţilor, noţiuni de dietetică etc. Organizaţia sanitare a României, instituţile sanitare din ţară, staţiunile climaterice ăi balneare, etc.) *e indispensabil pentru medici, farmacişti* etc. Almanachul frumos executat. legat în jum pânză pe 600 pagini Lei 200.—
Librăria Lepage Cluj.

RESTAURANTUL „AMERICA“ 3288
CLUJ, PIAŢA UNIREI 23.
Cel mai bun şi mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de intâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de peşte precum şi grătar special.
Sâmbătă seara „Pomâna porcului“. Vinuri alese din cele mai renumitemărci.
Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Raspanditi „Infratiraa“

Hărtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2744-5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama
UNICUM

şi azi este numai 7 lei. Aparate de ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun. oglindă, pămătuf, aparat de ascuţit lame in cea mai fină execuţie de lux cu preţuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — şi trimit adresa, una de probă gratis.
***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

Fabrica de bere din Turda S. A.
o 2248 o
FABRICA:
TURDA, TELEFON 5
Rador 880.
KORONA
CEA MAI GUSTOASĂ BERE DESCHISA
BERE DIN MALT DUBLU
GLORIA
De calitate recunoscut ca bună!
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobantilor 11. Telefon 394.

Lepage- „Condică de Termene pentru avocaţi 1924“ Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

SIBIU 9 FEB 924
BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU
77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
R CLUJ 1. 5904

Anul IV. Nr. 1005 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Vineri 8 Februarie 1924

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRA... (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 852
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

WILSON

Căzut de mult în uitare, a trebuit să vină moartea pentruca numele lui să îmbrace din nou faima care i-se acordase la început cu atîta extaz și i-se luase la urmă cu atîta cruzime.

Căci față de Wilson, omenirea s'a purtat într'adevăr după normele pragmatismului american. Pragmatismul ne învață că o ideie nu are valoare de cât în măsura în care ea poate sluji ca instrument de acțiune pentru atingerea unor scopuri practice, — și această concepție, crudă prin ea însăși, și a găsit cea mai crudă aplicare în aprecierea ideilor wilsoniene. Când omenirea ajunsese să fie sătulă de un război care părea să nu se mai isprăvească, ideile lui Wilson au fost salutate cu frenesie de toți câți au sperat că prin ele se va grăbi sfârșitul teribilului măcel. Și frenesia a crescut pe măsură ce fiecare tabără descoperia că cele patrusprezece puncte ale programului wilsonian pot fi interpretate și utilisate potrivit intereselor ei.

Până și Germania, în lipsa unei victorii, a înțeles că ar fi o bună afacere ca după ce-a pornit la război în numele forței, să se prezinte la Conferința păcei în numele ideilor generoase ale lui Wilson.

De aici uriașa și răsunătoarea faimă care a acoperit dintr'odată numele lui Wilson. Dar, războiul încheiat, principiile wilsoniene și-au pierdut repede toată puterea lor de seducție. Manevrate de Consiliul celor patru, ele apăreau și dispăreau după cum erau sau nu prielnice intereselor aflate în joc. Până când, la urmă, ni-a fost dat să vedem și nesocotirea drepturilor celor mai evidente în numele principiilor care fuseseră salutate tocmai ca salvatoare ale dreptului. Și atunci a început ridiculisarea faimoaselor principii și prăbușirea în uitare a omului care le enunțase. Ca și Lenin, Wilson a căzut fulgerat de îndrăzneala de a fi crezut că realitățile pot să îngenunche în fața ideologiei.

Nu tăgăduim, de sigur, forța ideilor, dar tragedia wilsoniană ne învață că nimeni nu are dreptul ca la forța ideii sa adauge și forța lui. O ideie trebuie lăsată să lupte cu propriile ei puteri, zămislitorul ei neavând de cât un singur drept: acela de-a o exprima. Wilson însă, ca și Lenin, a crezut că poate să dicteze în numele unei ideologii în fața căreia realitățile refusau să se plece dintr'odată. Căci din mijlocul Consiliului Suprem și la adăpostul autorității pe care i-o dădea puterea materială a țării sale, Wilson s'a purtat și a lucrat ca un dictator, înlocuind puterea ideii cu puterea situației lui. Și aceasta l a doborît.

Moartea il găsește înconjurat de uitare și osîndit să vadă cum oamenii, dorind pacea, continuă totuși să pregătească războiul. Pentrucă pacea este visul, iar războiul realitatea.

Noui construcții de școli primare

Ce s'a făcut în vechiul regat și în Ardeal. Pregătirea nouei campanii de lucru pentru vară

Am arătat de mai multe ori prin coloanele ziarului nostru ce rezultate strălucite a dat în special în vechiul regat, campania pentru construirea de noui localuri de școli primare, campanie inițiată și susținută de dl dr. C. Anghelescu, ministrul instrucțiunei publice.

Numai în vechiul regat țăranii au dat pentru construirea de școli nu mai puțin de 1 miliard și 200 milioane, bani, afară de materiale.

In cursul anului trecut au fost construite complect, astăzi funcționând 4000 săli de clase iar alte 4000 sunt în lucru. Pe lângă aceasta, tot în vechiul regat prin contribuția țăranilor s'au reparat 1500 de localuri de școli, cu 2500—3000 de săli de clase, — localuri ruinate în timpul războiului.

In ceeace privește mersul construcției nouilor localuri de școli în Ardeal. acesta este nesătisfăcător.

Datorită unor motive a căror proveniență ne este, până acum necunoscută, țărănimea ardeleană nu s'a putut de bărăra de concepția că în ce privește școlile, statul și numai el este acela care este obligat să facă aceste școli.

Din această cauză, în Ardeal nu s'a putut ajunge, în ceeace privește construirea de noui localuri de școli, la rezultatele obținute în vechiul regat.

Totuși, în câteva județe din Ardeal, datorită activității autorităților și a comitetelor școlare s'au realizat sume frumoase pentru școli.

Așa în județul Trei-Scaune s'au strâns 6 milioane; în jud. Arad 5 milioane; în Târnava-Mare 5 milioane, etc.

La ministerul de instrucție se lucrează actualmente la planul nouei campanii de lucru pentru vară în vederea viitoarelor construcții de școli. Această nouă campanie se va accentua de data aceasta mai ales în Ardeal și celelalte teritorii alipite.

In acelaș timp se prepară și planurile pentru internate și școli normale.

Monseniorul Seipel

vorbește presei din București

Cancelarul Austriei Monseniorul Seipel a făcut presei din Capitală, o expunere asupra misiunii cu care a venit în România. Monseniorul Seipel, a stăruit asupra relațiunilor amicale existente azi între România și Austria.

S'a putut constata în dezbaterile cari au avut loc, că spiritul cel mai amical a domnit în tot cursul dezbaterilor și că ambele guverne au manifestat dorința de a da relațiunilor lor în viitor o formă cât mai precisă.

Când dl Vaida nu face politică...

Conferința de la „Institutul Social Român"

Simțul de dreptate ne îndeamnă să spunem un cuvânt bun cu privire la conferința ținută de dl Alexandru Vaida despre **„Problema frontierelor noastre"** *ținută la „Institutul Social Român"!*

Fără să facă de astă dată politicianism, ci vorbind ca unul care'și iubește neamul, dl Vaida a exprimat câteva juste adevăruri și desiderate în această conferință.

După considerații generale asupra granițelor țării, d-sa a vorbit despre primejdia permanentă în care se găsește Ardealul din pricina fruntariilor de azi, rele și nedrepte.

Granița dinspre Cehoslovacia ne-a rupt de comunele Apșelor, ne-a tăiat căile de comuntcații cu Maramureșul. Cea cu Ungaria — nefiind formată de un stăvilar firesc, creiază „un paradis pentru contrabandiști și este un excitant de halucinații iredentiste". Iar cea a Bănatului este cea mai dureroasă rană deschisă a neamului românesc.

Așa cum sunt — a spus dl Vaida — frontierele noastre trebuiesc păstrate. In acest scop avem nevoe de întăriri **externe** *prin alianțe și crearea unor relații cordiale cu vecinii, și* **interne** *prin formarea de-alungul frontierei a unei zone de coloniști aleși dintre foștii voluntari, legionari și gardiști.*

Dintre considerațiile d-lui Vaida, a fost una care ne-a surprins — dar ne a și bucurat — mai mult ca toate. Anume, d-sa, unul dintre autorii „punctelor" de la Alba-Iulia care rezervă minoritarilor „teritorii etnice", deci și perpetuarea caracterului maghiar al orașelor ardelene, — a avut curajul să insiste, asupra necesității românizării orașelor din teritoriile desrobite, cerută de atâtea ori de noi.

In acest scop, dl Vaida a propus să introducem în aceste orașe, în industrie și comerț elementul românesc, recrutat cu îngrijire din pătura țărănească.

*

Suntem bucuroși că — de astă dată — suntem în situația de a putea aproba toate aceste păreri ale d-lui Vaida, atât de contrazicătoare politicei partidului național care, de la unire încoace n'a făcut altceva decât să mâne apa la moara streinilor.

Relațiile franco-italiene

Laffayette. — Marsilia. — Foștii combatanți italieni au înființat o asociație franco-italiană, lucrând la înfăptuirea unei alianțe dintre aceste două țări, cari sunt avantgarda Uniunei latine.

Scrisori din Budapesta

Procesul lui Ulain — Cum e justiția în Ungaria — Poftiți acasă dlor emigrați — Omorurile dela Kecskemet în Camera Peidl a cerut plecarea lui Horthy — Un ministru englez care n'a dat mâna cu Horthy

Budapesta, 3 Februarie. — Capitala Ungariei în ultimul timp are senzația ei, care e subiectul conversațiilor tuturor cercurilor. Dela conte până la muncitor se vorbește despre un eveniment într'adevăr demn de reținut: Ulain, eroul ultimei lovituri de stat, ultrahortistul sângeros, care o apelat la concursul unor Bavarezi ca să scoată țara din mâinile lui Horthy și să o supună unei dictaturei mai aspre, o fost dat în judecată. Evenimentul acesta a fost senzaționalul care o scos din fire și pe cei mai pașnici cetățeni. Până acum s'ar fi crezut că în Ungaria lui Horthy, un Ulain ori Héjjas ori Prónay sunt imuni. Dar iată că justiția și-a făcut datoria! Este adevărat că desbaterile procesului au fost secrete, ceeace însă nu are importanță. Sentința s'a dat și s'a constatat chiar . . . . vinovăția acestui „erou național" de până acum. Că justiția consideră o îndestulătoare pedeapsă arestul preventiv de șase săptămâni, pe care l'a făcut Ulain în închisoarea din str. Markó, aceasta intră în altă ordine de idei, cum în altă ordine de idei intră și faptul că s'a luat *ca o circumstanță atenuantă declarație fetiței lui Ulain, făcută unui redactor al ziarului hortist „Szózat"... Fetița* sub zece ani l-a salvat pe tatăl său spunând: *„tătucul este patriot, el vrea numai binele patriei sale!"*

Cred, că aceasta este un amănunt destul de picant despre cum se judecă în Ungaria de azi.

Concomitent cu această curioasă sentință, ministrul de justiție Nagy Emil a făcut în Parlament o declarație că ordinele de urmărire date contra emigranților vor fi retrase. Așa dar, toți cei cari au părăsit Ungaria din cauza prigonirilor, se pot întoarce în dragă voie. Dar ministrul, pe la sfârșitul cuvântării, a revenit asupra acestei mărinimii și a adăugat că odată sosiți acasă vor trebui să se supună judecății, pentru ca justiția să se pronunțe dacă sunt vinovați ori nu. Până la pronunțarea sentinței, Nagy Emil a promis emigranților libertate deplină . . .

Realizarea dorinței ministrului Nagy depinde de emigranți. Fără îndoială, aceștia vor porni cu proximele trenuri spre Budapesta patria libertății... până la pronunțarea sentinței!

*

In legătură cu omorurile dela Kecskemét comise de Héjjas după retragerea trupelor române (numărul victimelor nu se știe după unii au fost omorîți 53 de inși, după alții 200), Peidl, șeful partidului social democrat din Ungaria, a ținut în parlament o cuvântare senzațională prin faptul că prin ea a cerut plecarea lui Horthy. Anume, a cerut să se facă lumină în ceeace privește bănuelile, cari planează asupra guvernorului, că el ar fi dat ordine lui Héjjas să organizeze acel grozav măcel.

Cuvântarea lui Peidl, a fost foarte comentată. Cu toate acestea, până acum nimeni nu i-a răspnns.

Aici amintesc că Peidl a fost învitat la o consfătuire, de către Macdonald. Șirea aceasta neliniștește mult pe guvernamentali. cari simt că propaganda făcută cu prisosință în Anglia, dă efectele nedorite. Cercurile de acolo se interesează de Ungaria, adevărat, dar stau de vorbă nu cu Horthy ci cu Peidl. Și ca să nu transpire lucruri pe care nici Héjjas nu ar vrea să le cunoască streinătatea, primministrul Bethlen vizitează zilnic pe Peidl. Fi-va acesta destul de tare ca să înfrunte propunerile lui Bethlen, ori va fi fascinat de deosebita atenție ce i-se dă în ultimul timp, iată ce se așteaptă să se știe în viitorul apropiat.

*

După constituirea guvernului Macdonald s'a reînprospătat în memoria locuitorilor capitalei ungurești un caz care pe vremuri a fost viu comentat prin toate saloanele. S'a întâmplat în 1920 că premierul Ungariei, Simonyi Sándor a cerut streinătății să vină să ancheteze dacă ceeace se spunea atunci despre „dictatura albă" este adevărat. Partidul muncitoresc englez a trimis la Budapesta o comisie din care făcea parte și actualul ministru al muncii din cabinetul Macdonald, Sir Jowet. Acesta, informat despre isprăvile lui Héjjas și Pronay, când a fost în audiență la Horthy, l-a întrebat cine sunt aceștia.

— *„My best officers"* (cei mai buni ofițeri ai mei) a răspuns Horthy. La plecare Jowet a refuzat să dea mâna cu Horthy. Un ziarist din Viena l a întrebat dece a făcut acest gest. Iar răspunsul a fost:

— *I will'nt shake hands with a murderer* (nu dau mâna cu ucigași)!

Din această întâmplare înțelegem multe. Intre altele și dece Bethlen are mereu convorbiri cu socialistul Peidl, invitat la Londra de guvernul din care face parte și Jowet, ministrul atât de odios lui Horthy.

I. Doran

Un monument al Ultimatumului

La Bruxeles se va ridica un monument al „Ultimatumului". Monumentul e opera sculptorului Cesar Serouvens, si va reprezinta pe Regele Albert călare, cu brațul întins. Nu s'a stabilit încă locul unde va fi așezat acest monument.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé

Mai eftin ca la alți!

2725—1

Incercați și vă veți convinge

Telefon: biroul 999. Str. Reg. Ferd. 99.
Telefon: locuința 1099.
Str. Regina Maria No 2.

INFORMAȚII

O sfidare care cere sancțiuni

Orchestra Operei Române refuză să cânte „IMNUL REGAL" la serbarea Unirii

La festivalul de ieri — cu ocazia aniversării unirii — de la Teatrul Național, orchestranții Operei au refuzat să execute Imnul nostru regal.

Gestul orchestranților, ori care ar fi motivul lui, este o sfidare la adresa statului și a publicului românesc.

Opera din Cluj este o instituție de stat. Ca atare, ea avea datoria de-a contribui din toate puterile la reușita serbării naționale de ieri.

In loc de aceasta însă, orchestranții au înțeles să facă pe greviștii și să împiedece ca serbarea să aibă loc după programul stabilit.

Aceiași orchestranți, cari în conflictul lor din anul trecut în chestiunea urcării lefurilor au apelat la ajutorul moral al publicului clujan, astăzi au pentru același public o atitudine din cele mai ofensatoare.

Vinovată este în această privință și Direcția Operii care nu a găsit mijloace să'și impună voința.

Cât de multă nevoe avem de o mână tare la această instituție de stat o arată tocmai faptul că orchestranții își permit, când le vine capriciul, a ne jicni chiar atunci când ne întrunim pentru manifestarea sentimentelor noastre naționale.

Condamnabilul gest de ieri ne-a revoltat adânc și în numele opiniei publice sfidate cu atâta neobrăzare cerem cele mai severe sancțiuni.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat** *instalându-se în local propriu, roagă să i-se adreseze orice corespondență pe adresa: Piața Unirii 29 (Casa Banffy), Cluj.*

D-nii membri din provincie sunt rugați a reproduce în ziarele lor această înștiințare.

Dnii membri ai Sindicatului mai jos notați sunt rugați a-și anunța adresa la Biroul Sindicatului, având a li-se face importante și urgente comunicări.

Lucian Bolcaș, Const. Cehan-Racoviță, Aurel Ciato, Radu Colbazi, Aron Cotruș, Ion Flueraș, Iustin Ilieșu, Virgil Iosif, Iosif Jumanca, Gib. I. Mihăiescu, Petre Nemoianu, Horea Petra-Petrescu, Ion Podea, Voicu Nițescu, Septimiu Papa, Ghiță Pop, C. Savu, Iosif Schiopul, I. U. Soricu, Adam Popa, I. B. Sima, Marin Bădescu, Gh. Petruca, I. Petruca, Gh. Retezanu, Andrei Popovici, Paul Nițescu.

— **Pomenirea lui A. Grigorovici.** Duminecă dimineața la orele 11 și jum a avut loc la biserica ortodoxă din localitate un parastas pentru odihna regretatului Anton Grigorivici, fost magistrat în Cluj. Au luat parte la această pioasă solemnitate d-nii Praporgescu, președintele tribunalului; Cepescu, prim-procuror; Șuțu, Botea, Xantopol, Decuseară, Palade, Persescu, Pastea și Prosper Constantinescu, magistrați. Din partea Curții de Apel au luat parte numai d-nii: V. Dimitriu și Balașiu. La parastas au fost de față și d-na Catargiu și d-ra Miclescu.

— **Noui denumiri în Administrație.** Citim în numărul 19 al „Monitorului Oficial" că au fost numiți ca prim-pretori: d-l dr. Aurel Deac la Teaca, d-l Emanuil Moceanu la Borșa și d-l Iulian Babescu la Hida.

— **Plecări.** Eri 6 Februarie, d. dr. Titus Ionescu, Inspectorul general Sanitar, a plecat într'o inspecție administrativă la Arad i Timișoara.

— **In jurul unui pretins scandal.** In numărul nostru din 5 Februarie sub titlul „Un scandal", s'a publicat o informație în care era amestecat numele dlui Iulian Popescu, secretarul facultăți de medicină.

Intrucât după explicațiile d-sale, informația nu corespunde adevărului, facem cuvenita rectificare.

— **Ședință medicală.** Secția medicală a societății ungurești „Muzeul Ardelean" a ținut Marți, la ora 9 seara o întrunire științifică la care d. dr. Iuliu Filip a citit un interesant studiu asupra boalelor interne.

— **Balul funcționarilor de bancă.** Funcționarii români dela băncile din Cluj aranjează la 11 Februarie a. c. în saloanele hotelului „New York" un bal, al cărui beneficiu este destinat „Asociației funcționarilor români de bancă". Inceputul va fi la orele 9 jumătate seara. Comitetul aranjator, întru cât este posibil roagă doamnele să se prezinte în costume naționale

— **Amânarea seratei d-rei Salgó Maria.** Serata de declamații a d-rei Salgó Maria, anunțată pe seara de 10 Februarie a. c. din motive neprevăzute s'a amânat pentru seara de 17 Februarie când se va ține tot în sala „Colegiului Unitar".

— **Desființarea Institutului medico-militar.** In urma unui ordin al Ministerului de Răsboiu, Institutul medico-militar din localitate, a fost desființat pe ziua de 1 Februarie a. c.

Elevii repetenți din anul doi, au fost trimiși la București, iar elevii ofițeri au rămas însemnați în statele Spitalului Militar.

— **Activitatea socială a studenților medicinești.** Societa-Studenților în Medicină de sub conducerea dlui Săroiu, a început o serie de conferințe cu caracter științific popularizător prin satele din împrejurimile Clujului. Duminecă 10 Februarie a. c. se va ține o conferință în comuna Apahida despre „Mijloacele de profilaxie a tuberculozei".

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat.** *Domnii membri cari doresc să cumpere lemne cu preț redus din stocul pus la dispoziția Sindicatului de către „Uniunea generală Forestieră", sunt rugați a trece pe la biroul Sindicatului între orele 11—12 a. m. și 5—6 p. m, de unde vor căpăta bonurile de lemne.*

— **Recrutarea cont. 1925.** La 28 Februarie a. c. va începe recrutarea contingentului 1925. Pentru orașul Cluj recrutarea va avea loc în zilele de 3—10 Martie, iar pentru restul județului itinerarul se va afișa ulterior.

— **Balul Boemilor.** Sâmbătă seara 16 crt. în saloanele hotelului „Central" din localitate, va avea loc așa zisul „Bal al Boemilor", costumat și necostumat.

— **In jurul unei calomnii a ziarului „Patria".** Aflăm că dl profesor univ. dr Gh. Leon, a dat în judecată redacția ziarului „Patria", pentru articolul din numărul de Crăciun prin care insinua că d-sa a fost forțat să și dea dimisia din postul de director al „Băncii Românești".

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

Partidul național și apărarea națională

Cu prilejul deschiderii discuțiilor în jurul legei pentru înființarea unei fabrici de explosibile sub controlul direct al Statului, guralivul secretar general al partidului național a citit la Cameră o declarație, în care, după cum era de așteptat, condamnă legea „ca dezastruoasă din toate punctele de vedere".

Faptul că legea este adusă în discuție de partidul liberal, este suficient pentru partidul național să o condamne. Utilitatea națională a legei, partidul național nu o vede. O industrie a esplosibilelor cu capitalul exclusiv românesc și sub controlul permanent al Statului ne scoate din robia străinătății. Aceasta însă partidul național n'o discută, sau nu o discută tocmai pentru aceasta.

Amenințarea pe care o face, că va desființa actuala lege, când partidul național va fi la cârmă, nu poate să aibă decât o singură explicație.

Partidul național, partizan al introducerii capitalului străin în țară, fără control, vede pierzând o însemnată industrie din planurile sale nefaste, și pentru aceasta amenință.

Desigur însă că amenințarea, ca multe altele de acelaș soiu ale partidului național, nu va impresiona pe nimeni. Din potrivă le va rămâne ca o dovadă mai mult a desorientării politice a acestui partid.

CONGRESUL AGRICOL

Dela desvoltarea agriculturii se așteaptă prosperitatea țării

Importanța congresului agricol — Programul schițat de dl Vintilă Brătianu

Luni dimineața s'a deschis la București congresul agricol organizat de soc. agronomilor din România.

Importanța acestui congres o înțelegem cu toții. După realizarea marei opere care se numește împroprietărirea, chestiunea agrară nu poate fi socotită ca desăvârșită, fiindcă producția agricolă nu depinde numai de faptul că țăranul este stăpân pe bucata lui de pământ. Ea depinde și de alți factori. Trebuie să punem la îndemâna țăranului uneltele necesare pentru lucrarea pământului, trebuie să-i dăm micului proprietar apricol mijloacele pentru o cât mai rațională și mai intensă exploatare a acestui sol atât de rodnic.

Congresul care se ține acum la București de către cărturarii plugăriei își propune să caute soluțiile cele mai eficace pentru realizarea acestui scop.

Înțelegând însemnătatea congresului, M. S. Regele a onorat cu prezența Sa deschiderea congresului, iar guvernul a fost înfățișat prin trei reprezentanți ai săi.

In cuvântarea de deschidere rostită de dl ministru general Văitoianu, dsa a asigurat pe congresiști de grija pe care guvernul o poartă intereselor plugăriei și însemnătatea pe care o dă acestei ramuri de activitate națională.

Scopul acestui congres este de a da agriculturii și agricultorilor noștri, fără deosebire de clasă, organizarea cea mai aleasă.

Intreaga propășire a țării este legată de propășirea plugăriei, îndreptarea stărilor de astăzi va veni în primul rând dela sporirea producției agricole. Această sporire nu se poate realiza decât printr'o muncă din ce în ce mai bine organizată, mai științifică și mai întinsă.

In cuvântarea rostită de ministrul finanțelor, dl Vintilă Brătianu, dsa insistând asupra faptului că de desvoltarea agriculturii depinde îndreptarea finanțelor țării și prosperarea întregei vieți economice naționale, a schițat și programul de muncă pe care cărturarii plugăriei trebuie să-l desfășure.

„Dacă pentru înființarea industriilor — a spus dl Vintilă Brătianu — trebuesc cheltueli mai mari, mașini și specialități unele necunoscute la noi, în agricultură trebuie mai cu seamă șiat pentru o mai bună îndrumare, mijloace de pornire care pe urmă pe un pământ și cu un popor ca al nostru, își înzecesc repede roadele.

„Va fi nevoie și aci de mașini, de irigație, de vite mai bune de reproducție, de înzestrări noi, *dar azi în primul rând avem nevoie să folosim mai bine mijloacele de care dispunem, de o arătură mai adâncă, de semințe mai bune și, succedându-se în mod mai normal, de muncă mai la timp făcută, de o mai bună îngrijire a vitelor, a porcilor, adusă de o mai bună folosire a muncei ce se cheltuește, a pământului ce avem.*

„Deci, în primul rând organizare pentru ca să formăm pe acești sfătuitori care să știe ce să spună pentru o mai bună folosire a pământului nostru; organizări pentru a primi și a aplica aceste sfaturi: obștii, cooperative, sindicate. — și, sus, un minister al agriculturii reorganizat, așezat nu pe biurocrație ci pe colaborarea cu organizațiile profesiunale care ele reprezintă viața reală agricolă. Adică activitatea superioară de stat bazată pe Camere Agricole unde să se facă legătura între această viață reală și statul, înaltul ocrotitor, îndrumător, ajutător, pentru interesul mare al economiei naționale.

„Dar nu este destul de a produce. Noul regim agrar și întregirea neamului a schimbat cu totul condițiile economiei noastre rurale și cererile consumațiunei. Iată de ce trebue să pășim la o organizare nouă pentru punerea în folosință mai bună și mai lesnicioasă a roadelor pământului azi împărțite în mâinile mai multora.

Dacă este o ramură în care știința poate să aibă o înrâurire mare, este de sigur agricultura. Din cunoștința compuneret pământului, din cercetarea condițiunilor climaterice a celor mai bune și mai economice de punere în folosință, poote că și din o muncă mai bună și la timp a pământului va izvori nou belșug.

Nu ne pot folosi școlile de agricultură, dacă nu vom stabili prin stațiuni agronomice și cercetări locale ce să învățăm pentru o cultură mai bună a pământului în condițiunile în care se găsește cel românesc. Acolo trebue să se întâlnească omul de știință care a cercetat și a soluționat, cu omul practic care simte numai nevoia. Și în această direcție trebue să se manifesteze opera de colaborare a Statului cu factorii vieței agricole".

Pe baza acestui program, schițat în liniile sale largi de dl Vintilă Brătianu, urmează să se desvolte munca ce se cere din partea tuturor acelora fie cărturari fie muncitori cari și-au închinat activitatea lor culturii pământului.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Lysoform

Motoarele de benzină „ASTRA" sunt cele mai economice.

13

Sărbătorirea zilei de 24 Ianuarie la Cluj

Eri împlinindu-se 65 de ani dela Unirea Principatelor, — Muntenia şi Moldova, — s'a sărbătorit această zi prin diferite festivităţi, cari au avut darul de a reaminti generaţiei prezente actul măreţ al Unirei.

Te-Deumul dela biserica ortodoxă

Sărbătorirea s'a început prin oficiarea unui „Te-Deum" la biserica ortodoxă din strada Petran la care au luat parte d-l Septimiu Mureşanu, prefectul judeţului, d l general Petala, Comandantul Corpului VI Armată, d-l Ulalea, primarul oraşului, d. general Anastasiu, comandantul Corpului VI Teritorial, pe lângă reprezentanţii autorităţilor civile şi mlitare, a luat parte şi un numeros public din toate clasele sociale.

Onorurile au fost date de o companie din reg. 83 Inf.

După oficiarea serviciului religios, Sf. Sa Părintele Spătaru, ţine o predică în care arată însemnătatea zilei, rugând Pronia Cerească să cimenteze cât mai mult Unirea între ţările surori şi să erte păcatele acelora ce au luptat pentru înfăptuirea Unirei.

Vorbeşte apoi d-l general Petala, ofiţerilor şi trupei, arătând în puţine cuvinte importanţa zilei de 24 Ianuarie pentru Români.

Festivalul dela Universitate

In sala IV a Universităţii a avut loc un festival dat de către Liceul de aplicaţie al Seminarului pedagogic.

Vorbeşte d-l prof. *Ghidionescu*, directorul Liceului, în faţa unui numeros public, arătând că Unirea dela 1859 este piatra fundamentală a României de azi, datorită în cea mai mare parte minţilor luminate şi patriotice care au fost: Alex. I. Cuza, C. Negri, M. Cogălniceanu şi alţii, fără de cari ea nu s'ar fi putut înfăptui decât mult mai târziu.

Urmează corurile bine executate de către elevele şi elevii Liceului de aplicaţie, sub conducerea d-nei *Millea* şi a d-lui *Sava Golumba*, care au dovedit muncă şi multă pricepere.

Au urmat apoi declamaţii executate reuşit de elevii Liceului şi festivitatea s'a încheiat prin „Hora Unirei".

Festivalul dela Liceul „Gh. Barițiu"

La Liceul „Gh. Barițiu", d-l prof. *Şerban* vorbeşte despre importanţa zilei de 24 Ianuarie în trecutul nostru, după care urmează coruri executate de elevii liceului sub conducerea d-lui prof. *Lipovan*. Elevul Petruca din cl. IV execută un Solo de vioară, după care au urmat corurile elevilor din cl. VIII.

Festivalul dela Teatrul Naţional

După amiază la ora 3 a avut loc un festival la Teatrul Naţional, la care a luat parte o mulţime imensă din toate clasele sociale, în frunte cu atorităţile şi intelectualitatea Clujului, precum şi şcolile.

Festivalul s'a început cu „Imnul Regal", executat de corul Operei şi ascultat în picioare de întreaga asistenţă, după care urmează

Conferinţa dlui profesor Gh. Bogdan-Duică

Dl profesor Bogdan Duică, ascultat „cu multă atenţie şi interes de toată lumea", îşi desvoltă conferinţa *„Evoluţia ideii de unire la Români"*, arătând în primul rând că această ideie de unire este cu totul recentă, dar cu atât mai viguroasă.

„Până la o constituire a unităţii noastre de pretutindeni nu s'a înălţat încă nimeni", spune N. Iorga în volumul I. din a sa Istorie literară, atunci când vorbeşte de epoca dela 1830.

Şi cu drept cuvânt, ideia de unitate se transplantează în Principate prin dascălii ardeleni şi mai cu seamă prin Gh. Lazăr, ca unii ce veneau din Occidentul frământat de ideile înaintate.

Vine apoi aceea societate cu caracter superficial de literatură a lui Câmpineanu, dar care în realitate nu avea alt ţel decât cultivarea spiritului în direcţia unirei.

Când la 1840, Rosetti, fraţii Ion şi Dimitrie Brătianu în Muntenia, Negri, Cogălniceanu, Alesandri în Moldova, emit ideia unei uniri, au fost împiedecaţi de reacţionari pe toate căile dela îndeacestui scop; cu toate acestea ideia de unire a dăinuit în mod latent, până ce la 1848 a isbucnit pe faţă, pentru care lucru capii mişcării au fost surghiuniţi.

Toate manifestaţiunile literare din acel timp ţinteau spre unire şi poezia *„Anul 1840"* a lui Alexandrescu este tipică în acest fel, pe lângă discursul lui Bălcescu care „e o strălucită expunere" a acestei idei.

Propaganda care se făcea în Moldova înainte de 1859, era opera a vre-o 8 patrioţi căci o scrisoare a lui Cogălniceanu către Rosetti arată munca enormă pe care sunt nevoiţi s'a desfăşoare a mână intimă de oameni.

După alegerea lui Cuza ca domnitor al Principatelor-Unite, A. Papiu Ilarian îi spune acestuia că după victoria unirei celor două ţărişoare surori, mai este de făcut o mare unire, aceia a tuturor Românilor. S'a văzut însă că îndată după actul dela 1859, spiritele au avut o ideie cu totul stioasă despre Unirea întregului neam sub aceiaşi Coroană, căci chiar marele nostru Hajdeu, într'o conferinţă ţinută la Atheneu spune că nu e timpul să trecem Carpaţii, dar atunci când îi vom trece să nu poată nimeni da înapoi.

Cu toate acestea însă, în bugetele anuale ale României de dincolo de Carpaţi s'au prevăzut întotdeauna sume însemnate pentru ajutorarea învăţământului de dincoace de Carpaţi, şi nu de rare ori Aron Pumnul, fiul sufletesc al Blajului, trecea dela Cernăuţi la Iaşi spre a ridica bani colectaţi pentru întreţinerea focarului de cultură din Ardeal, Blajul.

Unirea din 1918, născută din elanul generaţiei de azi, este cu mult mai puternică şi mai trainică, spune dl Bogdan-Duică, pentru că la înfăptuirea ei a luat parte toată suflarea românească, iar nu ca la 1859 când ea a fost opera numai a unei pături intelectuale.

„Dacă masele au răspuns cu atâta sânge la realizarea unui vis, care este datoria noastră?"

„Tendinţa supremă este de a uni sufletele tuturor pentru a putea realiza speranţele ce constau în anumite plasmuiri de fericire socială, şi să se întărească unirea prin aducerea fericirei pe pământul nostru."

E o ruşine fără seamăn ca astăzi să mai existe în vorbire cuvântul de *„regăţean"*, când atâţea jertfe şi sacrificii s'au făcut pentru această unire pe care suntem datori să o închegăm cât mai strâns.

Reprezentarea poemului „Legenda Coroanei"

După conferinţa Dlui Prof. Bogdan-Duică, se reprezintă poemul „Legenda Coroanei" de Mircea Rădulescu, cu artiiştii Teatrului Naţional, unde am avut ocazia să auzim declamând pe Dl Popovici în rolul Impăratului şi Dna Ignătescu Dobrescu în rolul Impărătesei. Dl Gh. Bănuţiu în roul Vraciului, a declamat cu mult suflet.

*

După terminarea festivalului studenţii au manifestat până la statuia „Lupoiaca", unde s'a jucat „Hora Unirei", după care s'au împrăştiat în linişte.

T. A.

Programul conferintei austro-romane dela Viena

Semnarea aranjamentului comercial

In consfătuirea ce a avut loc la ministerul de externe între dnii Grünberger ministrul de externe al Austriei şi I. G. Duca ministrul nostru de externe, la care au luat parte şi dnii Tancred Constantinescu ministru de industrie, Filodor, secretarul general al ministerului de externe, Carp de la comisiunea pentru executarea tratatelor, Dem. Gheorghiu secretarul general al ministerului de finanţe, Ionescu Dolj, secretarul general al ministerului de justiţie, inginer insp. general Răileamu, reprezentantul ministerului de comunicaţii precum şi experţii technici austriaci care însoţesc pe Cancelarul Seipel. s'a stabilit în linii generale programul conferinţei ce va avea loc în curând la Viena, având de scop să rezolve toate chestiunile în litigiu dintre Austria şi ţara noastră.

Aceste chestiuni fac parte din mai multe categorii:

Chestiunile financiare cuprinzând: rezolvarea problemelor derivând din aplicarea tratatelor, chestiunea creanţelor, a datoriilor problema fondurilor religioase, chestiunea pensiunilor, etc.

Chestiuni juridice cuprinzând convenţiunea de extrădare şi aceea a asistenţei, etc.

Chestiuni privitoare la căile ferate: regularea situaţiunei căilor ferate de interes privat din Bucovina, chestiunile de navigaţie în legătură cu fosta societate austriacă de navigaţie pe Dunăre.

Chestiuni artistice: restituirea obiectelor de artă.

Chestiunea lichidărei restituţiunilor.

Chestiunea paşapoartelor.

Probiemele economice cuprinzând: asigurarea temeinică a comerţului de vite între România şi Austria şi măsurile menite să activeze schimbul de mărfuri între ambele ţări, etc.

S'a semnat în acelaşi timp aranjamentul comercial dintre România şi Austria, cu clauza naţiunei celei mai favorizate, aranjament menit să intensifice în deosebi activarea comerţului de vite.

O obrăznicie

Studenţii Academiei Comerciale împiedecaţi de a vizita o fabrică

In zilele de 3, 4 şi 5 Februarie a. c. un grup de 35 studente şi studenţi dela Academia Comercială din Cluj, au făcut o excursie ştiinţifică cu scopul de a vizita şi cerceta stabilimentele industriale din Turda şi Câmpia Turdei, sub conducerea dlui profesor dr Voinea.

Au vizitat fabricile de ciment, piele, sticlă, var şi ceramică din Turda, precum şi fabrica de cuie şi sârmă a Băncii Centrale din Ghiriş.

Un fapt ce merită a fi remarcat mai cu seamă în această parte a ţării este următorul: „Excursioniştii cari au vizitat toate întreprinderile cunoscute prin măreţia lor, au fost opriţi pur şi simplu de a intra în vastele uzine ale societăţii *„Solvay"* pentru bunul motiv că Direcţiunea *„nu avea ordin dela Viena să permită vizitarea instalaţiunilor"*.

Atâta sfidare faţă de un tineret dornic de cultură, nu poate suporta nici o calificare.

Destidem pe oricine va putea să ne dea un exemplu de felul acestuia petrecut în oricare altă ţară din lume, şi de aceia ne folosim de această ocazie spre a spune odată pentru totdeauna, tuturor acelora cari se plâng, că în această ţară streinul este oropsit, că acestea nu sunt decât simple infamii ce se aruncă cu multă uşurinţă; — deoarece nici un popor din lume nu e mai tolerant ca poporul român, toleranţă care isvorăşte nu din prostie, ci dintr'un înalt spirit de noblеţă de rasă.

T. A.

Specula cu carnea

Se ştie că în urma grevei măcelarilor, autorităţile locale au adus o mărire a preţului cărnei, urmând ca măcelarii să satisfacă cerinţele populaţiei ca şi mai înainte.

Profitând însă de îngăduinţa prea mare a autorităţilor, măcelarii găsesc de cuviinţa să şi bată joc de public, silindu-l să cumpere carnea aşa cum vor ei, adică mai mult oase decât carne.

Pentru a evidenţa această adevărată bătaie de joc suntem în măsură a da un exemplu foarte semnificativ.

La „Cooperativa de producţie a muncitorilor măcelari şi cărnăţari" din Str. Regina Maria No. 49 s'a vândut unui funcţionar, în loc de un kilogram de carne, cât plătise, numai 830 gr.; iar din această cantitate 550 gr. erau numai oase!

Cazul a fost reclamat Prefecturei poliţiei oraşului pentru ca vinovatul să fie dat în judecată ca contravenient la legea speculei.

Aşteptăm deci ca autorităţile să'şi facă datoria.

Raspanditi „Infratirea"

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3261-2
Care este cel mai bine asortat în permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderat

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2624

Noul proiect al legei minelor

Declarațiile dlui Ministru Tancred Constantinescu

Dl ministru Tancred Constantinescu într'o expunere făcută ziarului „Universul" asupra proiectelor de lege pe care Dsa le va supune deliberării parlamentului a schițat și noul proect al legei minelor, în care sunt fixate principiile referitoare la toate minele de petrol, gaz, metan și ape minerale.

Proectul va fi discutat până la sfârșitul acestei luni de o comisiune compusă din delegații tuturor secțiunilor din Cameră și Senat, din delegații asociației inginerilor de petrol și mine și din dnii L. Mrazec, directorul Institutului geologic și ing. Tănăsescu inspector general de mine.

Grupele de chestiuni cu care se ocupă legea

Legea se ocupă de proprietățile substanțelor minerale, de clasificarea zăcămintelor, de valorificarea substanțelor minerale și de regimul substanțelor aparținând statului.

Ea examinează apoi regimul perfecționării explorărilor și atât în regiunile explorate prin permise exclusive, cât și în regiunile cunoscute fără a fi explorate printr'un permis exclusiv.

Examinează apoi instituirea concesiunei de exploatare, regimul concesiunilor redevențiare, al concesiunilor în asociație cu statul precum și regimul mixt.

Ea prevede participarea proprietarilor suprafeței la redevență, participări la beneficiu în favoarea funcționarilor și lucrătorilor, etc.

Legea mai stabilește toate normele trebuitoare la instituirea concesiunilor, la raporturile exploatatorilor cu proprietarii suprafeței, la raporturile între minele învecinate sau suprapuse, la instalațiile pentru transportul produselor miniere și la stabilirea industriilor pentru concentrarea sau transformarea acelor produse.

In fine, legea se ocupă de supraveghirea administrativă a explorărilor și exploatărilor, de regimul concesiunilor devenite libere, de constatarea abaterilor dela lege și de aplicarea penalităților, de case de ajutor și pensii pentru lucrători și funcționari și de instituirea consiliului superior al minelor.

Legea minelor nu ignorează nici regulele după care se vor da concesiuni de petrol pe terenurile cunoscute ale statului cât și pe terenurile devenite cunoscute în urma unei lucrări de explorare.

Totodată se stabilește legislația specială pentru ă bune, bi'umine solide, petrol, gaz metan și gaz natural, dându se criteriile necesare pentru exploatarea minelor de aur, de grafit, fosfați, turbă etc.

Regimul drepturilor câștigate

Contrar insinuațiile aduse de o anumită presă și de cercurile ostile ale opoziției, guvernul nu urmărește să aducă vre-o știrbire drepturilor reale ale oricărui miner; dar în același timp el nu poate admite ca acele drepturi ce nu sunt dovedite prin acte cu dată certă, să fie admise ca valabile prin lege.

Legea va veni în studiul parlamentului în cursul lunei Martie și toate cerferile în suspensie aflate azi la comisiunea economică se vor găsi de drept rezolvate prin aplicarea legii.

In acest scop ele se clasifică de pe acum, astfel încât, dacă legea va fi votată până la finele lui Martie, toate cercurile pendinte vor fi dela sine rezolvate până la sfârșitul lui Aprilie.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi, 7 Februarie: „INȘIR'TE MĂRGĂRITE".
Sâmbătă, 9 Februarie: Ciuta.
Duminecă, 10 Februarie: (mat.) „HEIDELBERGUL de ALTĂDATĂ".
Marți 12 Febrnarie: „BĂIAT de VIAȚĂ".
Joi 13 Februarie: „CAFENEAUA MICĂ"

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR. Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 8 Februar 1924.

CINEMA SELECT
Mare eveniment artistic!
THEODORA
Superbă dramă istorică în 10 acte In rolul principal RITA IOLIVET O montare monumentală. Filmul e acompaniat de muzica militară.

CINEMA URANIA
Cina celor 12 briganti
Istorie senzațională americană în 6 acte.
Film nemaipomenit de interesant.

CINEMA APOLLO
Repriză așteptată!
CASA MISTERULUI
Seria III.
Grandioasă dramă socială în 4 serii, 28 acte. In rolul principal. IVAN MOSJOUKINE

MICA PUBLICITATE

Mașina de scris se poate învăța in mod conștiincios și pe lângă condițiuni avantajoase în Str. Sulutiu 1.

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați!
Prețuri eftine senzaționale!
Eisenstädter Fülöp și Sotii
(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :: 3170

Confecționăm tot felul de incălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

RESTAURANTUL „AMERICA' 3288
CLUJ, PIAȚA UNIREI 23.
Cel mai bun și mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de intâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de pește precum și grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumite mărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Lepage, Almanach Medical Portativ 1924 16
In urma cuprinsului bogat (de ex. lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare, simptomele și tratamentele intoxicațiilor, noțiuni de dietetică etc. Organizația sanitare a României, instituțiile sanitare din țară, stațiunile climaterice ăi balneare, etc.) *e indispensabil pentru medici, farmaciști* etc. Almanachul frumos executat, legat în jum pânză pe 600 pagini Lei 200.—
Librăria Lepage Cluj.

De vânzare
în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă și grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucătărite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa: 2581
Coloman Dunky,
CLUJ Piața UNIRII. Nr. 10

Direcțiunea Regiunei I. A Ocrotirilor Sociale Cluj.

Concurs

Pentru ocuparea postului de Administrator să publică concurs la următoarele instituții:

1.) Azilul de copii Arad cu 850 Lei salar de bază, locuință cu 3 camere, bucatărie și baie. (Reducere la vipt cu 50%).

2.) Biroul de ocrotirea mamelor și copiilor Cluj cu 750 Lei salar de bază, locuință (care constă din una cameră) și reducere la vipt cu 50%.

3.) Direcțiunea I. Regionale Cluj, cu 750 Lei salar de bază fără locuință. (Intendența).

Reflectanții dela cari să recere (cel puțin) absolvirea unei școale medii cu maturitate își vor inainta rugarea insoțită de: a) Certificatul de studii, b.) Extrasul de pe actul de nastere, c.) Dovezi pentru satisfacerea serviciului militar d.) Certificat de sănătate și e.) Declarație de limbile ce cunoaște, — arătand totodată și situația familiară — acestui Directorat pană la 15 Februarie 1924.

Reflectanții cari de prezent ocupă funcție de stat (județ sau comună) vor anexa o copie a statului de serviciu și a foaie calificativă, — cei cari stau in serviciu particular vor anexa o dovadă din care să reiese activitatea și purtarea morală a postulantului.

Persoanele cu practică administrativă sau bancară vor fi preferite.

3304 Director regional: **Dr. Titu Ionescu.**

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Fabrica de bere din Turda S. A.

o 2248 o **FABRICA:** Rador 880.
TURDA, TELEFON 5

KORONA
CEA MAI GUSTOASĂ BERE DESCHISA
BERE DIN MALT DUBLU
GLORIA
De calitate recunoscut ca bună!
Depozit principal: CLUJ, Cal. Dorobantilor 11. Telefon 394.

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.
Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.
3291

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1006 — 4 PAGINI • 2 LEI • 4 PAGINI — Sâmbătă 9 Februarie 1924

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu
R CLUJ 1. 6238

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
Telefon: REDACȚIA No. 211

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

După moartea lui Lenin

Sacrificarea lui Trotzki — Resurecțiunea naționalismului rusesc

Moartea lui Lenin era firesc să provoace importante consecințe politice. Chestiunea succesunei preocupa în primul loc, atât cercurile politic externe cât și massele poporului rus, și aproape pe buzele tuturor apărea numele aceluia ce, tovarăș cu Lenin la conducere, condusese de fapt destinele Rusiei până acum: Trotzki.

Lenin fusese marele dictator în principiu, marele experimentator de formule utopice — cel puțin așa ni-l prezentau faptele și puținele știri cari puteau străbate până la noi. Ttrotzki era dictatorul de fapt al Rusiei sovietice. El decreta și tot el aplica și condamna. Sub mâna lui atot cuprinzătoare „ideile“ lui Lenin căpătau formă concretă, se materializau, luând aspectul acelei bolșevicizări care a schimbat atâta fața de astăzi a Rusiei.

După moartea lui Lenin era firesc să urmeze Trotzki ca unic dictator al Rusiei sovietice. Stăpân atot puternic până acum, omul acesta dedat cu puterea și stăpân pe atâtea mijloace pentru a și-o păstra, se desemna ca succesor incontestabil al dispărutului „țar roșu“.

Dar din căruciorul pe care'l țintuise paralizia, „țarul“ lucra. Experiențele făcute de șeful său de lucrări sugerau creerului său ros de boală, gânduri nemărturisite, gânduri de corectare. Lenin murind își pregătea succesiunea. Trotzki folositor în primele momente ale dictaturei, devenia periculos nu pentrucă era și stăpânea secretele conducerei sovietice, *ci pentrucă nimic nu-l mai putea opri de a duce mai departe o experiență care dăduse greș.*

Trotzki era un străin, cu alte cuvinte un experimentator lipsit de legături cu massele și, prin urmare, incapabil de a simți rezultatele și a le corecte. Vechile *„prejudicii“* de rassă își recăpătau, în chiar mijlocul celor ce le contestaseră, locul de cinste. Lenin a fost cel dintâi care să revină la ele și care să se gândească la un viitor al Rusiei, *numai prin Ruși.* Și astfel, a apărut, după moartea sa, figura necunoscută a rusului Rykov, crescut dictator de cel care deși pironit pe patul suferinții, avea totuși puterea să smulgă una câte una armele puterei din mânele puternicului „periculos“ Trotzki.

Astăzi Trotzki este arestat de bolșevici, iar partizanii săi, aproape toți străini de Rusia, urmăriți cu înverșunare. O ultimă telegramă, destul de laconică, informează că cercurile politice influente ale sovietelor *se pronunță în favoarea alegerii unui rus ca președinte al consiliului comisarilor*, și în nici un caz nu admit dictatura unui singur om.

Faptul este de o îndoită importanță. Mai întâiu, el marchează încetarea dictaturei și deschiderea unui început de constituționalitate în Rusia; iar în al doilea loc, înseamnă că toată cauza de până acum a sovietismului n'a putut desrădăcina simțul de naționalitate din sufletul poporului rus, simț care renaște acum cu atât mai impetuos cu cât a fost mai mult dus în rătăcire.

Moartea lui Lenin, deschide o nouă eră în viața de stat a poporului rus.

In jurul exproprierei pădurilor orășenești

Clujul nedreptățit. — In ce stadiu se află aceste exproprieri. — O revizuire din partea comitetului agrar e absolut necesară

Averea orașului Cluj, în bună parte constă din păduri, cam vre-o 7000 jugăre în total, păduri cari sunt situate parte în comunele Corniș și Jilău, iar restul pe munții Baișorul și Săcel. Comitetul agrar, fără a ține seamă că există o lege care prevede că la expropriere, fiecărei comuni să i-se rezerve atâta pădure, cât îi e strict necesară pentru aprovizionarea cu combustibil a tuturor instituțiilor întreținute de către comuna respectivă, a dispus exproprierea aproape totală a pădurilor orașului, așa încât Primăria se va vedea pusă în imposibilitate de a și aprovizionа cu combustibilul necesar instituțiile.

Pentruca cititorii să-și poată da mai bine seama de ce primejdie este amenințat Clujul, după exproprieri, e de ajuns să spunem numai că anual, aprovizionarea totală a Primăriei cu lemne, necesită cel puțin 27.000 m. c. dintre cari numai uzinei electrice și apaductului, abia îi ajung anual 20.000 m. c. — Despre rest este ușor de înțeles, că se distribue școalelor, oficiilor comunale, etc.

Până la începutul exproprierei pădurilor orășenești, din cele 7.000 jugăre, în urma unor sistematice exploatări, comuna Cluj extrăgea anual aproape zece mii m. c. de lemne, iăr restul, precum era și natural și-l procura de pe la diferiți furnizori pe prețul curent al pieței.

Astăzi însă, lucrurile se schimbă cu totul, căci primăria ne mai posedând pădurile, bugetul anual pentru combustibil va trebui să se dubleze.

Din care fonduri se vor scoate acești bani, este o întrebare la care nici un consilier comunal nu poate răspunde.

Iată pentruce credem de a noastră datorie să atragem atenția celor în drept, ca să se revie asupra hotărârei comitetului agrar.

Partidul național și principiile lui Wilson

Cu prilejul morții fostului președinte al Statelor Unite, Woodrow Wilson, o delegație a partidului național compusă din dnii Iuliu Maniu, Ștefan Ciceo Pop, Al. Vaida și Mihai Popovici, s'a prezentat la legațiunea Statelor-Unite, pentru a exprima recunoștința pe care o poartă Ardealul amintirii lui Wilson.

In cuvântarea prin care exprima aceste simțăminte, dl Iuliu Maniu a făcut și o mărturisire care constitue o puternică dovadă despre sentimentele patriotice ale partidului național. Dsa a spus că „mesagiile wilsoniene au dat încredere și putere de rezistență partidului național în timpul războiului.“

Mărturisirea aceasta vine să completeze toate actele și declarațiile prin care partidul național ni s'a dovedit atât de mult strein de felul în care întreaga națiune a simțit și a înțeles faptele și evenimentele cari ne-au adus la unire.

Fiindcă nu putem primi ca partidul național să și fi sorbit puterea de rezistență mai de grabă din mesagiile wilsoniene decât din pilda de sacrificiu pe care prin războiu au dat-o frații din vechiul regat.

Nu, nu se poate admite că rezistența și încrederea Ardealului s'au întemeiat pe principiile lui Wilson. Puterea de împotrivire și tăria încrederii Ardealului venea din adâncurile conștiinței sale naționale din toată tradiția sa de luptă și mai cu seamă din eroica jertfă a ostașilor români. Iată de unde isvorau puterile de rezistență ale Ardealului. E dureros că partidul național își trage încrederea și puterea de rezistență din mesagiile lui Wilson mai de grabă decât din exemplul dat de armata română. Așa se explică de altfel de ce politica partidului național a fost atât de șubredă în timpul războiului. Fiindcă ea nu înțelegea să aibă un reazim în însușirile și în puterile neamului, ci căuta acest reazim peste hotarele naționale, în mesagiile unui străin.

Relatiile statelor

Micei Antante cu Ungaria

După o telegramă sosită dela biroul presei cehoslovace din Praga, ministrul de externe cehoslovac dl Beneș, a ținut înaintea comisiunei externe a Senatului un important discurs referitor la relațiile ceho-maghiare. Dsa a accentuat asupra faptului că Cehoslovacia a avut întotdeauna o politică pacifică față de Ungaria.

Greutățile tratativelor ceho-maghiare de azi nu-i sdruncină convingerea, că litigiile actuale nu vor mai tulbura relațiile normale dintre cele două state. Dsa are aceleași credințe referitoare la refacerea și sanarea Ungariei pe cari le-a avut în cazul Austriei.

Nu numai relațiile ceho-maghiare s'au îmbunătățit — a spus dl Beneș — ci și a tuturor statelor Micei Antante față de Ungaria. Va veni vremea când se vor crea și cu Ungurii legături contractuale.

Toleranța regimului românesc și minoritarii

Cu prilegiul nouilor ordonanțe ale ministerului de instrucție

Zilnic se produc noui dovezi ale toleranței și concilianței guvernului român față de minoritari, și zilnic suntem totuși, calomniați, ca intoleranți. La strigătele de ajutor ale celor de rea credință, ne-au vizitat țara o mulțime de gazetari străini, profesori și oameni politici din străinătate cari, când nu au fost plătiți din fondurile propagandei horthyste, au constatat întotdeauna, că țara românească cunoaște o toleranță față de minorități obicinuită numai în America, iar dintre țările europene, numai în Elveția.

La întrebarea acestor călători, cari sunt mult trâmbițatele „dureri maghiare“, emisarii partidului maghiar n'au fost în stare să răspundă decât cu vorbe goale, cu acuzații nesprijinite de dovezi și cu insinuații de rea credință.

„Regimul român sărăcește maghiarimea“, — „oprește exercițiul liber al limbei maghiare“, „închide biserici“, etc., etc., iată acuzele cari ni se aduc.

Și în timp ce campania de calomnii și insulte continuă, ministerele române redactează zilnic ordonanțe cu menirea de-a ușura minoritarilor îndeplinirea datoriei lor față de stat.

La CFR. în învățământ, în diverse oficii de stat sunt încă mii de funcționari unguri cari, de 5 ani dela unire, nu au avut timp(!) să învețe limba statului care îi plătește.

Și acești îndărătnici nu sunt dați afară din slujbe — precum s'ar crede cu tot dreptul.

Miniștrii români sunt gata întotdeauna să le prelungească termenele de examen dacă au căzut, să le dea noui posibilități de a se prezinta la examinări. Nici chiar cei dovediți ca incapabili de a învăța limba statului nu sunt aruncați în stradă, ci sunt menținuți în posturi și plătiți ca și mai înainte.

Această atitudine de toleranță, specific românească, nu este recunoscută însă de presa maghiară. Ea are ordine precise dela partidul maghiar să nu laude de statul român nici când cel mai elementar simț de dreptate și cavalerism ar impune acest lucru.

Pentru a stoarce cât mai multe, drepturi, pe cari — dacă sunt juste — le dăm voie, ziarele partidului maghiar cred potrivit a continua cu reeditarea poveștilor despre „intoleranța“ românească.

In afară de mici și ascunse notițe mărunte la gazetă, s'a trecut cu vederea chiar și peste însemnatele înlesniri date de dl ministru al instrucțiunii publice, dr C. Anghelescu.

D-sa, din dorința ca introducerea învățământului limbei românești să se facă fără sforțări, a acordat minoritarilor o mulțime de concesii, făcând omenește absolut posibil învățarea și introducerea limbei de stat.

Inlesnirile de felul acesta au mers paralel cu cele referitoare la executarea ordonanțelor școlare.

Tocmai acum ne vine știrea, că d sa a îngăduit să se înscrie la liceul reformat din Târgul-Mureș și școlari de altă confesiune, decât cea a liceului, cu escepția, bine înțeles, a evreilor.

*

Toată îngăduința statului român lasă însă nesimțitor partidul maghiar și organele lui de publicitate.

Adoptând mentalitatea negustorului care se târguiește, minoritarii, în speranța că vor obține și realizarea celor mai imposibile pretențiuni, făgăduiesc însă înainte, orice bunăvoință a statului român și continuă să țipe pe toate cărările „intoleranța“ și „asuprirea“ regimului românesc.

Situația politică din Grecia

Demisiunea lui Venizelos și a întregului cabinet

Situația politică din Grecia în loc să se clarifice, devine din ce în ce mai grea din cauza intransigenței guvernului republican.

Se știe că cu ocazia punerei în discuție a abrogărei dispoziționei, prin care se interzicea apariția ziarelor monarchiste, republicanii au manifestat împotriva libertății presei și a trebuit ca Venizelos să puie chestiunea încrederei în guvern ca republicanii să admită și apariția altor ziare decât a celor ce fac politica lor.

Totuși, în fața unei asemenea situații, Venizelos s'a hotărît să se retragă din fruntea guvernului. Boala sa desigur nu era decât un pretext mai mult că el nu înțelege să mai păstreze puterea.

De altfel ultimele telegrame au confirmat acest lucru. Venizelos a demisionat împreună cu întreg guvernul, iar cu constituirea noului cabinet a fost însărcinat dl Cafandaris.

Presa grecească moderată e foarte dezolată de plecarea lui Venizelos și afirmă că elementele militare extremiste vor profita de această ocazie, pentru a precipita desășurarea evenimentelor, impunând cât mai curând proclamarea republicei grecești.

Mari furtuni în Austria și Ungaria

Viena. — O mare furtună a bântuit eri asupra Styriei, Burgenlandului, Ungariei și Austriei de jos. La Viena s'au produs multe stricăciuni.

INFORMAȚII

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat** *instalându-se în local propriu, roagă să i-se adreseze orice corespondență pe adresa: Piața Unirii 29 (Casa Banffy), Cluj.*

D-nii membri din provincie sunt rugați a reproduce în ziarele lor această înștiințare.

— **Dela C. F. R.** Direcțiunea Generală CFR. a luat dispoziția ca toți funcționarii de naționalitate streină să depună un examen din limba română în cursul lunilor Februarie și Martie și anume: Funcționarii superiori vor depune acest examen la Direcțiunea Generală București, iar personalul inferior la Direcțiunile Regionale respective.

— **Conferințe.** Societatea „Iubitorii Naturei" din Cluj, va ține Duminecă seara la orele 6 în sala de ședințe dela „Institutul Pasteur" o conferință cu care ocazie dl prof. dr Liviu Pop va vorbi despre „Mijloacele de apărare contra tuberculozei." Intrarea liberă.

— **Instituirea Comisiunei apelurilor fiscale.** Eri 7 l. c a avut loc instituirea Comisiunei apelurilor fiscale. care judecă în ultima instanță, sub Președinția dlui St. Praporgescu, Președintele Trib. Cluj, care va fi asistat de dl Georgescu, administratorul financiar și de dl Richard Tufili, fost atașat comercial.

Tot eri au depus jurământul toți delegații diferitelor categorii de contribuabili precum: medici, advocați, ingineri, industriași, comercianți etc. măsura luată de Direcțiunea Generală a finanțelor și conform cu legea, pentru ca impunerile fiscale să fie cât mai echitabile.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Noul preț al pânei.** Pentru astăzi la orele 11 dl Septimiu Mureșanu, Prefectul județului a convocat la Prefectura Județului pe dl Primar Utalea, Dl Gritta, Prefectul Poliției, precum și pe reprezentanții morarilor din localitate pentru a fixa un nou preț al pânei, de oarece se face o adevărată speculă cu făina care a ajuns 12 lei kgr.

— **Dela soc. „Acțiunea Românească".** „Acțiunea Românească" va ține Duminecă la 10 Februarie l. c. ora 10 și jumătate dimineața în sala Reduta din Str. Memorandului o întrunire publică unde se va discuta reforma administrativă.

Va vorbi dl Prof. I. C. Cătuneanu și alții.

— **Ancheta în chestia diplomelor falșe.** In chestiunea diplomelor falșe descoperite la Cluj se așteaptă sosirea unei comisii de anchetă. Comisiunea va lucra împreună cu Direcțiunea regională a învățământului.

— **Viscol.** Linia ferată Beclean-Rodna veche a fost acoperită de zăpadă cu ocazia unui viscol deslănțuit acolo.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

— **Clasarea invalizilor.** Comisia de clasare a invalizilor de războiu, se va întruni în zilele de 11, 12 și 13 a lunei Februarie la cercul de recrutare din localitate.

— **Incendiu.** Marți seara pela orele 8, un puternic incendiu a izbucnit la magazinul de manufactură „Patent" proprietatea dlor Benedek și Gratz.

Pompierii, după o oră, au reușit să stingă focul, care altfel ar fi putut lua proporții mari.

Pagubele sunt evaluate la aproape 200.000 lei.

Până la sfârșitul anchetei începută de către autorități, ambii proprietari sunt menținuți în arest.

— **Isprava unui dement.** Eri noapte pela orele 3, printr'o criză de demență, individul Ioan Dărăvar a pornit dela domiciliul său din Cal. Victoriei 82 mergând până la catedrala Romanocatolică din piața Unirei, unde s'a urcat în clopotniță și a început să tragă clopotele.

Numai cu mare greutate nebunul a putut fi luat de acolo și dus la clinică.

— **O nevastă . . . vrednică!** Săteanul Vasile Etneș din comuna Palmic (Cojocna) s'a prezentat eri poliției locale reclamând pe soția sa Nastasia, care acum trei zile după ce l-a bătut strașnic, a luat cu ea ce era mai prețios prin casă și a fugit la Cluj, unde a intrat în serviciul primăriei, ca măturatoare de stradă.

— **Dela parchet.** Parchetul local a pus în libertate pe Ion Mărșavila funcționar la C. F. R. bănuit ca autor al furtului de 40.000 lei, săvârșit în ultimul timp la casieria Direcțiunei regionale C. F. R. din localitate.

— **Balul funcționarilor români de bancă.** Fucționarii români de banca din Cluj, ca și în anul trecut, vor aranja Luni în 11 crt. în scop de binefacere, o serată dansantă în saloanele hotelului „New-York". Inceputul la 9 și jumătate seara. Taxa de intrare 60 lei de persoană, de familie 150 lei. Intrarea se admite numai pe lângă prezentarea invitațiilor, care se pot cere dela Banca Centrală Cluj.

Dat fiind faptul, că — conform tradiției acestui bal — se vor dansa frumoasele dansuri românești, costumele românești sunt bine primite. Balul promite să fie unul din cele mai reușite din acest carneval.

— **Controlul imobilelor.** Comisiunea de incartiruire a hotărât că de mâine să se înceapă controlul tuturor imobilelor din Cluj. Acest control se va face de către comisiunile mixte ce vor funcționa pe lângă fiecare circumscripția a orașului.

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat.** *Domnii membri cari doresc să cumpere lemne cu preț redus din stocul pus la dispoziția Sindicatului de către „Uniunea generală Forestieră", sunt rugați a trece pe la biroul Sindicatului între orele 11—12 a. m. și 5—6 p. m, de unde vor căpăta bonurile de lemne.*

— **Nenorocire.** In comuna Topa-Sân-Craiu s'a dat de urma unor bogate zăcăminte de cărbuni de piatră.. Ieri pe când muncitorii lucrau la scoaterea cărbunilor, s'a prăbușit peste ei pământul groapei. Un lucrător, Cozma Ioan a fost strivit complect. Alți trei s'au alesc u răni grave.

— **Complectarea comisiilor administrative.** Comisia administrativă a orașului Cluj, după cum am anunțat, se va întruni Sâmbătă, 9 Februarie. Până la aceia dată se vor complecta locurile vacante prin expirarea mandatelor d-lor: dr. Oct. Rusu, advocat: dr. L. Gherman, director de bancă; Ilie Dăianu, protopop; dr. Const. Stanca, medic și Gh. Poruțiu, proprietar.

— **Condamnarea unor hoți.** Ieri s'a judecat la Tribunal procesul spargerei comise la d. dr. Kálmán din localitate. Făptuitorii au recunoscut și alte spargeri. Tribunalul a condamnat pe autorul principal, anume Ion Gotz la 3 ani închisoare și 6000 lei amendă; pe Al. Adalbert, complicele său, la 2 ani 6 luni închisoare și 5000 lei amendă. Tăinuitorul I. Iasak a fost condamnat la 3 ani închisoare.

— **Un nou regulament al edificiilor.** Primăria locală a distribuit spre vânzare celor cinci comisariate ale sale, regulamente noui pentru edificii.

Aceste imprimate se vând cu câte 2 lei bucata, și fiecare proprietar din Cluj, e obligat să și l procure în cel mai scurt timp, urmând a-l atașa la intrarea edificiului său lângă vechiul regulament.

— **Balul medicilor.** Invitațiile pentru balul medicilor din 16 l. s'au expediat. Deoarece la intrare invitația se cere, eventualele reclamații pentru invitații se vor adresa d-lui dr. Colbazi, asistent la Clnica dermatologică, strada Mico, nr. 3.

— **Convocare.** „ASTRA" prima fabrică românească de licher, rom și cognac, comerț cu spirt și vin și întreprindere comercială, societate anonimă își va ține *Adunarea generală constituantă în 17 Februarie 1924 la ora 3 d. m.* în sala de consiliu a Camerei de Comerț și Industrie, Cluj, (Calea Victoriei Nr. 51) la care sunt rugați a lua parte toți domnii acționari.

Cluj, la 8 Februarie 1924.

Fondatorii.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
2. Desbatere asupra Statutelor.
3. Numirea membrilor în comitetul de administrație.
4. Alegerea membrilor în comisiunea de cenzori.
5. Eventualele propuneri.

(3311)

— **Balul negustorilor.** In ziua de 28 Februarie în saloanele hotelului New-York va avea loc în cerc restrâns marele bal de elită al Sfatului Negustoresc din Cluj, sub înaltul patronaj al dlui **Tancred Constantinescu**, ministru al industriei și comerțului. In comitetul de onoare al balului iau loc reprezentanții cei mai distinși ai vieții publice, culturale și economice. Pentru bal ținuta de seară este obligatoare, sau costum (fără mască). Cele trei costumuri de reclamă comercială mai reușite vor fi premiate. Va fi o senzație neîntrecută tombola balului, la care fiecare număr va câștiga. Comitetul aranjator se îngrijește și de alte surprize plăcute pentru public. Elita Clujului așteaptă cu un deosebit interes ziua Balului Sfatului Negustoresc. (3312)

— **„Zamolxe" la Teatrul Maghiar.** Proxima premieră a Teatrului unguresc din localitate va fi misterul păgân „Zamolxe" de Lucian Blaga, în traducerea dlui Oscar Bard.

— **Balul Juriștilor.** Eri a avut loc la sediul Societății Studenților în drept o consfătuire a comitetului aranjator al „Balului Juriștilor", la care s'au luat ultimele hotărîri cu privire la felul de aranjare al acestei grandioase serate, care va avea loc în saloanele „New-York" la 9 Februarie.

— **Examenele la Facultatea de drept.** Sesiunea de examene la Facultatea de drept începe la 18 Februarie. Cursurile se vor reîncepe după terminarea examenelor. După cât suntem informați va avea loc o sesiune de examene și în luna Aprilie.

— **Expirarea termenului pentru nouile declarații de impozit.** In luna Ianuarie a fost fixat termenul pentru declarațiile de impozit pentru toți acei a căror avere ori venituri a suferit vre-o schimbare în anul trecut. Termenul expirând la 15 Februarie a. n. va începe să lucreze comisia pentru verificarea nouilor declarații. Se vor verifica numai declarațiile făcute acum, presupunându-se că acei contribuabili cari nu au anunțat nici o schimbare în starea averii lor au fost de bună credință.

— **Agitația micilor comercianți.** Micii comercianți din Piața „Mihai Viteazu" se agită în urma nouilor măsuri luate de Primărie, prin care li se ridică chiria barachelor până aproape la 600 lei anual, sumă de 4—5 ori mai mare ca cea existentă.

Cam aceiași sumă o plătesc și zarzavagii în proporție cu suprafața ocupată.

Toate aceste categorii de comercianți au ținut în ziua de 6 l. c. o întrunire la sediul „Sfatului Negustoresc" și au hotărât ca o delegație a lor să se prezinte Dlui Prefect Sept. Mureșanu, pentru a protesta contra măsurei luată de Primărie.

Noul guvern grecesc

Atena, 7. (Rador) — Dl Cafandaris a format noul guvern, care va depune azi jurământul.

In noul guvern au intrat toți miniștrii din guvernul demisionat, afară de miniștrii de externe, finanțe și instrucție, cari vor fi numiți după ce Adunarea Națională va exprima încredere noului guvern.

Până atunci afacerile ministerului de externe vor fi girate de d. Cafandaris. Ziarale afirmă că noul guvern va avea desigur majoritatea în Adunarea Națională; mai mulți liberali republicani au trecut de partea liberalilor conservatori.

Norvegia va recunoaște sovietele

Lafayette. — „Frankfurter Zeitung" spune că Norvegia va recunoaște în curând sovietele rusești. Actualmente sunt în curs negocieri cu Suedia în vederea semnărei tratatului de comerț.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Lysoform

Scrisori din Sibiu

Concertul dnei Voileanu — Serbarea zilei de 24 Ianuarie — Piața

O plăcută impresie, a făcut Sibienilor, reapariția mult apreciatei piariste, domnișoara *Ana Voileanu.* In fața unui numeros auditoriu, Dsa a cântat bucăți din *List, Chopin, Beethoven.* S'a remarcat însă un fapt trist: Publicul românesc, a fost foarte slab reprezentat, în schimb Sașii, veniră în număr mare, și-au arătat admirația prin nesfârșite aplauze, recompensând astiel, pe meritoasa artistă.

*

Serbarea zilei de 24 Ianuarie, s'a făcut ca în anii precedenți, cu un deosebit fast. Drapelele românești, ce pavoazau orașul îi dădeau un aspect sărbătoresc. La orele 10, s'a oficiat obicinuitul *Te-Deum* la catedrală după care, dl general Cihosky, comandantul corpului VII armată, a trecut în revistă compania de onoare. Din numeroasa asistență, am remarcat: Prefectul județului, dl Boiu, primarul orașului dr Goritz, președintele Tribunalului, dl Petrescu, administratul Financiar, dl Tăbăcaru; inspector, dl Lucopol, dl Gherghel șeful siguranței, etc., etc.

La orele 11½, toată asistența s'a îndreptat spre sala „Urania" unde a avut loc un festival. Serbarea a început cu corul, condus de maestrul Oancea.

Dl P. Petrescu, într'o cuvântare ocazională, a arătat asistenței, prin câte greutăți, a trebuit să treacă neamul românesc, spre a înfăptui Unirea. A terminat, făcând apel la unirea morală, ce ar trebuiei să existe între toți cetățenii, țărei intregite, subt sceptul glorios, al M. S. Regelui Ferdinand I.

Sala întreagă în picioare a ovaționat îndelung pe conferențiar.

*

Pe piața Sibiului, se observă de la un timp încoace, o tendință de urcare a prețurilor.

Astiel, ouăle, se vând între 4 și 6 lei bucata.

Se impune o grabnică intervenție a autorităților în drept, care ar trebui să ia grabnice măsuri, de înfrânare a speculei.

Itesor.

Ministrul Ungariei la București n'a fost rechemat

Budapesta. — Agenția ungară desminte din sursă oficială, știrea apărută în câteva ziare din Viena că ministrul Ungariei la București contele Rubido Zichy ar fi fost rechemat.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografarea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

TINICHIGIU
DE BUNĂ PRACTICĂ
SE CAUTĂ
!! 3296
DE UZINELE SOLVAY S. A.
DIN TURDA, JUD. TURDA-ARIES.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeti „Höfer“.

Scrisori bucureştene

VIAŢA CAPITALEI

— Dela corespondentul nostru —

Convenţia comercială cu Austria — Activitatea parlamentară Propresul agriculturei şi al creşterei vitelor — Presa şi scumpetea — Magazine de consum pentru funcţionari —

Bucureşti, Febr. 6. — Se cunosc din ziare amănuntele vizitei pe care cancelarul Seipel al Austriei a făcut-o ţărei noastre. Rezultatul concret al întrevederilor între şeful guvernului austriac şi cel român este strângerea legăturilor comerciale dintre cele două ţări, cari au interese economice comune. Convenţia comercială care acordă Austriei clauza naţiunei celei mai favorizate a şi fost semnată. Peste o lună se va întruni la Viena o comisiune austro-română care va examina şi hotărî asupra tuturor chestiunilor în litigiu între cele două ţări.

In urma acestei convenţii schimbul de mărfuri între România şi Austria va fi mai activ. In deosebi exportul nostru de vite în Austria va lua o mare desvoltare, deoarece se vor acorda exportatorilor mari înlesniri. Faptul interesează mai ales pe economiştii noştri de vite din Ardeal, cari îşi vor putea desface produsele în condiţiuni mai avantajoase ca până acum.

Activitatea parlamentară

In aşteptarea marilor reforme organice ce se pregătesc, — şi din cari prima va fi reforma administrativă — parlamentul se ocupă cu proecte de însemnătate secundară. Astfel s'au votat în ultimele două zile: legea privitoare la persoanele juridice şi cea pentru crearea unei fabrici de explosibile la Făgăraş.

Partidele de opoziţie păstrează aceiaşi atitudine negativă. Partidul naţional caşi cel ţărănesc au dovedit în chestiunea explosibilelor, — care interesează în cel mai înalt grad apărarea naţională, — că nu au în vedere decât interese strâmte şi personale, iar nu interesul superior al Statului.

De altfel, ministrul de finanţe, dl Vintilă Brătianu, a pus şi cu acest prilej în lamină principiile politicei economice naţionale şi dreptul Statului de a se interesa de aproape de chestiunile de apărare naţională, cari desigur trebue să treacă înaintea intereselor băncilor internaţionale.

Progresul agriculturei şi al creşterei vitelor

Congresul agricol care s'a ţinut în Capitală şi la deschiderea căruia a asistat M. S. Regele şi trei membrii ai guvernului, a învederat încă odată cât de cuvârşitoare este problema progresului agriculturei noastre, în legătură cu desăvârşirea reformei agrare şi a împroprietărirei. Acum când ţăranul e stăpân pe bucata sa de pământ, Statul şi societăţile particulare au îndatorirea de a încuraja agricultura intensivă, dobândirea unei producţii mai mari şi desvoltarea creşterei vitelor şi a industriilor agricole.

Guvernul sprijină din toate puterile progresul agriculturei, nu numai prin îndemnuri ci şi prin fapte. O dovadă, între altele, este că s'a deschis pe seama ministerului agriculturei un credit însemnat de 100 milioane lei, care să fie destinat încurajărei creşterei animalelor. Suma va fi pusă la dispoziţie chiar luna aceasta. Prin expoziţii, prime, concursuri, etc. se vor îndemna economii noştri să producă vite de bună calitate şi această ramură de bogăţie naţională să devie iarăşi prosperă, ca şi mai 'nainte.

Presa şi scumpetea

E lucru cunoscut că viaţa e prea scumpă. Unele ziare însă, pare că prin atitudinea lor încurajează pe cei cari ar voi s'o scumpească şi mai mult. Astfel câteva ziare din Bucureşti au anunţat încă de acum câteva zile o scumpire a pâinei şi a tramvaelor. Or, lucrul nu e fapt împlinit. Primăria face toate sforţările pentru ca să menţină neschimbat preţul pâinei, iar tariful tramvaelor, cu toate cheltuelile mari a rămas neschimbat.

Pentru funcţionari

In afară de suma de 550 de milioane pe care comisiunea bugetară a Camerei a început să o împartă la diferitele categorii de funcţionari ai Statului, se vor mai acorda încă şi alte sume însemnate din excedentele bugetare pentru această năpăstuită clasă.

Se vor înfiinţa în curând în diferite centre ale ţărei, — între cari şi în câteva oraşe din Ardeal, — magazine de consum în cari funcţionarii vor putea găsi în condiţiuni avantagioase articole de hrană şi îmbrăcăminte pe preţuri reduse şi cu înlesniri de plată!

Nu e vorba de o simplă promisiune căci constituirea şi funcţionarea acestor magazine de consum pentru slujbaşii Statului va fi pusă în practică foarte curând, îndată ce studiarea organizărei lor se va fi sfârşit.

Mir.

Controlul streinilor şi al călătorilor

Nouile d'spoziţii luate de prefectura poliţiei din Cluj

Pentru un mai eficace control al tuturor streinilor. poliţia clujană a luat noui măsuri atât în ceeace priveşte pe cetăţenii streini în trecere prin Cluj cât şi pe supuşii români cari vin din alte oraşe.

Prima dispoziţie se referă la cetăţenii streini. Până acum aceştia trebuiau să se prezinte după sosirea aici numai la siguranţă. De acum înainte va fi obligatoare prezentarea şi la biuroul populaţiei, în termen de 24 ore dela sosire.

Inainte de părăsirea oraşului aceşti călători vor fi obligaţi a se prezenta din nou la acest oficiu. Cu ocazia raziilor, nu se vor lua drept acte justificative paşapoartele decât numai dacă posesorul va avea şi un certificat dela biuroul populaţiei, prin care se adevereşte că a satisfăcut această obligaţie.

A doua dispoziţie a poliţiei se referă la cetăţenii români originari din alte oraşe, în trecere prin Gluj. Toţi aceştia dacă stau la Cluj mai mult de trei zile şi nu locuiesc în Hoteluri, sunt datori a se prezenta la biuroul populaţiei. De aici vor primi o dovadă care va servi drept act justificativ cu ocazia raziior de control ce se vor face.

PRESA MAGHIARĂ

„Iredentismul nostru“

Subt acest titlu confratele *„Ellenzék“* publică un prim articol, în care face psichologia Ungurilor „iredentişti“ din Ardeal, acuzaţi de uneltiri subversive contra statului, dar cari — în realitate — au purtarea cea mai exemplară.

Ca dovadă a afirmaţiilor sale, ziarul „Ellenzék“ ne face cunoscut, că la ultimele şedinţe ale Ligii Naţiunilor toţi minoritarii — Germanii din Cehoslovacia, Germanii şi Slavii din Italia, etc. — şi-au trimis protestele lor contra statelor cari îi nedreptăţesc, numai Ungurii din România au lipsit, pentrucă şi-au dat seama,

„de câtă pagubă ar însemna acuzaţiile şi protestele lor pentru ţară şi cât de mult ar fi micşorată autoritatea României prin relatarea faptelor ce se petrec în România. Maghiarii, credincioşi şi alipiţi de noua lor patrie nu vreau să'şi ducă necazurile şi durerile înaintea forurilor internaţionale, nu vreau să creieze propagandă contra ţării.

Această abţinere a maghiarimei nu însemnează că ungurii n'ar avea dureri.“

„Politica Românilor a creat din sute de mii de familii vagabonzi, a luat locuinţe dela zeci de mii, a luat pământul ţăranilor, printr'un impozit nedrept, a luat fructul celei mai cinstite munci, a lipsit de post capi de familii şi a ridicat securea ca să lovească în străvechea noastră cultură maghiară. Şi totuşi, maghiarimea aşteaptă într'una, fără să apeleze la forurile internaţionale.“

Exprimăm confratelui „Ellenzék“ şi partidului în a cărui slujbă stă, cele mai călduroase mulţumiri pentru că li s'a facut milă de noi şi nu ni-a distrus pământu-ne la Liga Naţiunilor pentru grozavele noastre măsuri asupritoare ce le aplicăm minorităţilor.

Căci evident: este nedreaptă reforma agrară care, precum se ştie, n'a luat nici un jugăr dela latifundiarii români şi grofii unguri ci s'a mulţumit numai să *„sărăcească pe ţăranul maghiar“*.

Sunt deasemenea extrem de revoltătoare şi nemai pomenitele impozite care se aplica nu numai naţiunei dominante, ordinioară: *„mişera plebs contribuens“*, ci şi lui *„magyar ember“*, care nu mai poate repeta celebrele cuvinte „Nobilului maghiar“ ale lui Petőfi:

„Milyen jó, hogy nem adózok:
Én magyar nemes vagyok...“

pe româneşte:

Ce binei-i că nu plătesc dare:
Eu sunt nobil maghiar.

*

Lăsând gluma la o parte, ne îngăduim a ne îndoi asupra subitei generosităţi a partidului maghiar.

Politica de până acum a acestui partid ne îndreptăţeşte să credem că nu dragostea faţă de noi a făcut pe unguri să se abţină — de astădată — de a ne calomnia în streinătate ci faptul că streinătatea începe să cunoască cât de inventată este aşa zisa „asuprire“ a minorităţilor din România.

Nu înţelegem pentru ce am cădea în genunchi înaintea partidului maghiar şi pentru ce i-am mulţumi că nu vrea să se compromită cu neadevăruri a căror dovadă nu o poate produce!

Dragostea faţă de noi şi frica de ridicol faţă de streinătate a partidului maghiar, sunt două lucruri diferite pe care nu vom avea naivitatea de a le confunda.

Entuziasmul deplasat al lui „Keleti Ujság“

Confratele „Keleti Ujság“ nu ştie ce să facă de mirare că d. Vaida-Voevod — „a îndrăznit să spună cu prilejul conferinţei dsale dela „Institutul social“ din Bucureşti, că nu slăbirea minorităţilor însemnează întărirea elementului românesc şi al statului român“.

In loc de răspuns cerem ziarului „Keleti Ujság“ să ne spună dacă aude pentru prima oară acest lucru?

Nu tocmai fruntaşii partidului liberal au fost aceia cari au spus dela'nceput ceiace se atribuie, ca ideie originală, dlui Vaida?

Oare nu tocmai ziarul „Infrăţirea“ a fost cel ce a susţinut, mai mult decât oricare altul, că elementul românesc este cu mult mai puternic şi cu rădăcini cu mult mai adânci în acest pământ pentru a mai avea nevoe de un copilăros şovinism?

Dacă aşa este, trebuie să considerăm ca deplasat entuziasmul confratelui care se face a auzi pentru prima oară un cuvânt de toate zilele şi pe care presa românească din Ardeal l'a repetat de nenumărate ori.

Fraudele dela manufactura de tutun din Cluj

Am fost cel dintâi ziar care am adus, încă de acum o lună de zile ştirea despre ancheta ce se întreprinsese la Manufactura locală de tutun, privitor la fraudele ce s'ar fi săvârşit la Consumul Manufacturei. In interesul cercetărilor ce se urmau, n'am mai putut reveni asupra acestor fraude al căror total atingea aproape două milioane lei. Ancheta fiind acum aproape terminată, revenim astăzi pe larg.

Incă din 1919 la Manufactura de tutun din Cluj, funcţiona un Consum pentru aprovizionarea lucrătorilor fabricei cu articolele necesare.

Consiliul Dirigent a dat un fond iniţial pentru aprovizionarea lucrătorilor fabricei cu toate articolele de primă necesitate.

Pe de altă parte, Manufactura a dat acestui consum tutun şi fabricate de ale Regiei pentru a fi vândute lucrătorilor, rămânând ca din remiza rezultată, Consumul să-şi poată acoperi cheltuelile de administraţie şi să-şi mărească fondul.

Consiliul de conducere al Consumului se compunea din dnii Arpad Ferencz, Şeful Economatului Manufacturei Keresztesy şi alţi funcţionari. Aceştia primeau dela comisiunea de aprovizionare materiale pe cari apoi le vindeau lucrătorilor, precum şi tutun şi alte fabricate spre revânzare, care de cele mai multe ori erau vândute clandestin pe piaţă.

Intre timp, Direcţiunea Generală R. M. S. a făcut un centru de aprovizionare la Bucureşti, de unde se expediau după cerere mărfuri şi la Cluj, iar prin Direcţiunea Import-Export şi de aprovizionare a Regiei, trimitea grâu şi diferite cereale pentru trebuinţele lucrătorilor.

De mult timp însă s'a observat de către colegii acelora ce conduceau Consumul (funcţionari la Manufactură) că nu se petrec lucruri tocmai curate. Totuşi nu s'a luat nici o măsură. In timpul din urmă însă, a început să se ceară socoteală conducătorilor Consumului, şi'n special lui Arpád Ferencz, care îndeplinea misiunea de administrator al acestui Consum. Dl Grecescu, inspector R. M. S. a fost delegat cu anchetarea neregulilor şi d-sa a stabilit că întreaga sumă delapidată se ridică la 1.157.000 lei.

Partea interesantă a întregii chestiuni constă în felul cum justifică Arpád Ferencz şi tovarăşul său Keresztesy lipsa banilor.

Aceştia declară că banii au fost vărsaţi pe vremuri perceptoratului iar în timpul din urmă Administraţiei financiare Cluj, *fără însă a lua vre-o chitanţă, lucru ce e cu totul neadevărat.*

Realitatea este cu totul alta.

Vagoanele cu grâu au fost date spre măcinare la moara „Molnar şi Pintér“ şi la moara „Veressy“, cari au exstras bine-înţeles făina şi tărâţele, cu coeficienţi diferiţi, după cum grâul avea mai multe sau mai puţinc corpuri streine.

Direcţiunea G-lă R. M. S. a alimentat însă fără să ştie o mare şcoală ungurească din localitate, un restaurant unguresc, o cofetărie, o brutărie şi pe un evreu din Jibou.

Toate aceste lucruri se pot constata în registrele morii „Molnar şi Pintér“, care posedă bonurile lui Arpad Ferencz şi ale lui Keresztesy, pe verso cărora moara, care are o comptabilitate ireproşabilă, a avut prevederea să noteze adresele şi persoanele cari au fost trimise de funcţionarii Manufacturei spre a ridica făină.

Există şi alte capete de acuzaţie ridicate contra lui Arpad Ferencz şi a lui Keresztesy, cu cari vom reveni însă ulterior.

Nu înţelegem cum o instituţie la care scumpetea fabricatelor Regiei este atât de mare, serviciul de comptabilitate n'a sesizat din vreme lipsurile, căci nu poate fi vinovat decât contabilul Manufacturei, care n'a avut prevederea să verifice din vreme toate scriptele Consumului.

Direcţiunea Manufacturei nu poate fi nici într'un caz bănuită, deoarece ea este constituită numai din ingineri, cari au de observat numai mersul technic al intreprinderii.

Numiţii funcţionari au fost suspendaţi din serviciu, iar cazul a fost deferit Parchetului.

Vom reveni cu amănunte.

T. A.

Rezultatul balului organizat de Aviaţie

Din partea grupului 2 aviaţie primim o dare de seamă din care rezultă că balul dat în seara zilei de 26 Ianuarie 1924 a adus un beneficiu net de 32.064 lei, totalul încasărilor fiind de 49.500 iar al cheltuieiilor de 17.436.

Din această sumă se va aloca suma de 17.000 lei fondului deja strâns la Braşov, iar restul va alcătui un prim fond pentru ridicarea unui monument în Cluj aviatorilor morţi.

Cu acest prilej, grupul 2 aviaţie, aduce vii mulţumiri Doamnelor din Comitetul aranjator al balului, instituţiunilor de bancă şi de comerţ, care au dat sprijinul lor acestei serbări, precum şi publicului numeros care a participat.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă, 9 Februarie: Ciuta.
Duminecă, 10 Februarie: (mat.) „HEIDELBERGUL de ALTĂDATĂ“.
Marţi 12 Februarie: „BĂIAT de VIAŢĂ“.
Joi 13 Februarie: „CAFENEAUA MICĂ“

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Dela Primăria Comunală Bonţida. No. 1230—923.

Publicaţiune.

Dreptul de vânat al comunei Bonţida se dă în arândă pe timp de 6 ani, începând din 1 Martie 1924 până în 28 Februarie 1930 prin licitaţie publică.

Licitarea se va ţinea la 19 Februarie 1924 a. m. ora 10 in Casa Comunală din Bonţida.

Preţul de strigare Lei 2000 vadiu 10%.

3309-1 **Primăria Comunală.**

Dela Primăria Comunală Valasut. No 1230—923

Publicaţiune.

Dreptul de vânat al comunei Valasut se dă în arândă pe timp de 6 ani, începând din 1 Martie 1924 până în 28 Februarie 1930 prin licitaţie publică.

Licitarea se va ţinea la 21 Februarie 1924 a. m. ora 10 în Casa Comunală din Valasut.

Preţul de strigare Lei 500 vadiu 10%.

3309-2 **Primăria Comunală.**

Galoşii şi Soşonii sunt cei mai buni **Wimpassing**

2879

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă, 9 Febr. 1924.

CINEMA SELECT

Mare eveniment artistic!

THEODORA

Superbă dramă istorică în 10 acte In rolul principal RITA IOLIVET O montare monumentală. Filmul e acompaniat de muzica militară.

CINEMA URANIA

Cina celor 12 briganti

Istorie senzaţională americană în 6 acte.

Film nemaipomenit de interesant.

CINEMA APOLLO

Repriză aşteptată!

CASA MISTERULUI

Seria III.

Grandioasă dramă socială în 4 serii, 28 acte. In rolul principal. IVAN MOSJOUKINE

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(Joştul Magazin Lacatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :: 3170.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Lepage, Almanach Medical Portativ 1924

16

In urma cuprinsului bogat (de ex. lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare. simptomele şi tratamentele intoxicaţilor, noţiuni de dietetică etc. Organizaţia sanitare a României, instituţile sanitare din ţară, staţiunile climaterice ăi balneare, etc.) *e indispensabil pentru medici, farmacişti* etc. Almanachul frumos executat. legat în jum pânză pe 600 pagini Lei 200.—

Librăria Lepage Cluj.

Reclama este sufletul comertului

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12. Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:

Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricatie englezească originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie englezească originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbăţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	*6 L*
Ciorapi	*27 „*
Cămeşi femeeşti	*95 „*
Paltoane croşetate	*540 „*
Manuşi p. dame	*58 „*
Şorţuri „ „	*120 „*
D. M. C.	*5 „*
Ată	*9 „*

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mănă pentru muncitori. 2788

Se confectioneaza trasuri BEBE si dupa comanda!! Mare asortiment in manusi pentru barbati!! Mare asortiment in ghete barbatesti, femeesti si pentru copii!!! Mare asortiment in trasuri BEBE!!! — Comenzile de albituri pentru barbati din zefir si matasa se executa in 48 oare corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1007 — 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI — Duminecă 10 Februarie 1924

„ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

R CLUJ 1. 467

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

10 FEB 924

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

IN JURUL UNOR PERTRACTĂRI

Lupta pentru formarea unui bloc al opoziției

Partidele de opoziție agită de câteva vreme chestiunea unui așa zis bloc al opoziției. In acest scop se pertractează, se țin conciliabule de club și, mai cu seamă, se pledează în presă. Rezultatele însă sânt slabe. „Blocul" pare a fi încă una din acele combinațiuni de cabinet, menită pieirei înainte de a fi înfăptuită.

In adevăr, de unde s'a născut ideea blocului? A ieșit ea din tr'o necesitate politică firească? A fost sugerată de un eveniment politic bine determinat? După câte știm, ideea unui bloc al opoziției s'a mai vânturat la anumite timpuri. Așa dar această idee nu este nouă, iar atunci când s'a discutat, ea reprezenta un desiderat al unuia sau mai multe partide, născut dintr'o necesitate de partid și nu dintr'o trebuință publică generală.

Ideea blocului opoziției este readusă în discuție de aceleași partide: partidul țărănist și partidul național. Aceste partide au căutat în trecut în ideea blocului o soluție pentru a se salva ele din situații neprielnice lor. Astăzi se pare că urmăresc acelaș lucru. Partidul țărănist, în special, și-a mobilizat toate forțele spre a determina în rândurile opoziției un curent favorabil blocului. Zădarnică îi este însă toată cazna. Ideile generoase cu care se îmbracă intențiunea țărăniștilor, nu pot ascunde înfățișarea dezolantă a situației sale. Distrus politicește în vechiul regat, primit cu răceală în Ardeal, partidul țărănist a trebuit să se convingă de slăbăciunea în care se află, căutând un sprijin în jurul său. La ideea blocului n'a răspuns decât partidul național — dar până la realizarea unui bloc, din care partidul național ca și partidul țărănist să iasă întărite, rămân încă multe piedeci, imposibil de învins.

In această privință, un ziar bucureștean ale cărui legături cu partidăl național sânt bine cunoscute, scrie:

„Partidul țărănesc pleacă însă de la premiza, că blocul trebue să cuprindă, dacă se poate, toate partidele sau grupările importante, dar trei din ele cel puțin.

„In ce măsură și-au însușit celelalte partide punctul de vedere țărănesc, e lucru discutabil.

„Deocamdată, întrevederile dintre leaderii indicați continuă foarte activ, **deși optimismul de acum câteva zile a scăzut simțitor.**

„La aceasta, pare-se să fi contribuit întrucâtva și atitudinea dlui Iorga.

„Intr'adevăr știrile transmise de persoanele anume însărcinate să negocieze cu dsa la Paris, nu sunt din cele mai favorabile."

Privind chestiunea în întreg cuprinsul ei, blocul poate fi de pe acum condamnat pieirei. Insuși partidul național pare a se fi convins de imposibilitatea realizarei lui, de oarece pasajul reprodus mai sus din „Presa" nu poate fi strein de anumite cercuri de la conducerea partidului național

Neputând aduna în jurul său nu întreaga opoziție cum se vorbea la început dar nici măcar trei grupări mai însemnate ale opoziției, partidul țărănist se vede astăzi părăsit și de partidul național, căruia i-ar fi surâs realizarea blocului. Faptul însă rămâne ca încă o dovadă de slăbiciune a partidelor de opoziție și incapacitatea lor de a percepe intenția masselor. Dacă „ideea blocului" s'ar fi născut din ceeace susțin unele partide de opoziție, din nemulțumirea masselor populare față de actualul guvern, ea desigur ar fi reușit. Născută însă dintr'o combinație de club, ea moare din lipsă de interes pentru viața politică generală. Și acesta nu este primul avort al combinațiilor țărăniste-naționale.

Recunoașterea Sovietelor

Eventmeutul cel mai însemnat care domină astăzi politica externă este recunoașterea oficială a Rusiei sovietice de către Anglia.

Presa europeană a comentat și comentează într'un fel sau altul, reluarea relațiilor oficiale a Angliei cu Rusia, după natura principiilor care o călăuzesc.

Nici în presa noastră nu lipsesc aceste comentarii și cum suntem în hotar cu Sovietele, e lesne de înțeles de ce „anumita presă" e în deosebi satisfăcută de această recunoaștere. Această presă care a monopolizat democrația tresaltă de bucurie și după ce a vărsat lacrimi pe rugul lui Lenin, aduce osanale lui Ramsay Macdonald pentru recunoașterea Sovietelor.

In același timp ea atacă și guvernul, acuzând ul că ar avea o atitudine necorespunzătoare intereselor țărei, sfătuindu-l să urmeze cât de curând exemplul Angliei.

Fără îndoială că sfatul celor cari luptă cu o mână pentru „liga drepturilor omului" iar cu cealaltă pentru binele vecinilor de peste Nistru merită un răspuns.

In adevăr, Anglia a recunoscut Sovietele, trecând de la așa zisa situație **„de facto"** *la situația* **„de jure"**. *Faptul nu trebuie însă să ne mire atât, deoarece Anglia era dispusă de mult să facă acest lucru, nu fiindcă comunismul a adoptat principii favorabile democrației britanice, ci fiindcă imperiul britanic caută să rezolve problema șomajului, printr'o intensificare a traficului comercial cu Rusia, după ce a văzut că Germania ajunsă la faliment e în imposibilitate să mai importe vre-un produs englez.*

Cea mai bună dovadă că astfel trebuie privită recunoașterea Sovietelor, e că Ramsay Macdonald a obligat în primul rând Rusia să îndeplinească condițiunile care asigură interesele Angliei.

Un articol recent publicat în **„Labour Monthly"**, *organul partidului muncitoresc englez, prin care se spune că Rusia e obligată să recunoască preferința capitalului englez asupra altor capitaluri străine, explică în deajuns că Anglia nu s'a grăbit să recunoască Sovietele, înainte de a-și asigura propriile ei interese.*

Nu tot astfel se prezintă problema recunoașterei Sovietelor pentru celelalte state din Europa, cum sunt: Franța, Polonia, Jugoslavia și țara noastră.

Chiar Cehoslovacia, a cărei atitudine a fost în nenumăreate rânduri favorabilă sovietelor e de părere că recunoașterea sovietelor nu trebuie făcută, mai ales de statele limitrofe cu Rusia, fără serioase garanții. Astfel ziarul **„Prager Tagblat"** *publicând o conversațiune cu personalități bine informate asupra acestui eveniment scrie:* **„Recunoașterea sovietelor nu soluționează problema rusească. Ea trebuie să aibă ca efect imediat obligațiunea Rusiei de a-și schimba forma de guvernământ".**

Pentru Poloni, Jugoslavi, Cehoslovaci, ca și pentru noi problema formei de guvernământ a Rusiei e mult mai importantă decât pentru o țară mare și depărtată de sfera influenței bolșevice, cum e Anglia.

De acela nu trebuie să negrăbim a recunoaște Rusia sovietică, înainte de a ști că avem asigurate, în primul rând, interesele noastre naționale din partea ei.

Lichidarea bunurilor foste inamice

Oficiul de lichidare al averilor fost inamice de pe lângă ministerul de finanțe a decis ca lichidarea bunurilor supușilor bulgari și turci, puse sub sechestru, să fi amânată până la noui dispoziții.

Această decisiune a fost dictată de faptul că, în ce privește averile bulgărești, se așteaptă încheiarea convenției asupra căreia s'a tratat în comisiunea romano-bulgară, iar în ce privește averile turcești o convenție aproape similară este în perspectivă.

Pentru bunuile armenilor, sechestrate, Oficiul a decis scoaterea lor de sub sechestru de oarece ei atât prin situația specială ce au urmat o în timpul războiului cât și prin actuala lor situație nu pot fi considerați ca foști inimici.

Intrunirea Comisiunei Administrative a județului Cojocna

Rapoartele primpretorilor — Chestiunea bugetelor comunale și a ridicării localurilor de școli — Salariile primarilor —

Eri Vineri orele 10 dimineața s'a ținut în localul Prefecturei județului Cojocna o conferință administrativă cu toți primpretorii din județ sub președinția d lui Septimiu Mureșanu, Prefectul județului. Pretorii au prezintat fiecare în parte rapoarte din plasa lor cum și activitatea desfășurată în luna trecută.

Primpretorii conform obligațiunilor ce li s'au impus, au început a întrebuința 15 zile în lună în inspecțiuni prin comune, iar restul timpului în cancelarii.

Ei au arătat cu această ocazie că direcțiunea și ocoalele silvice din județ nu și-au făcut datoria complect, de a distribui lemne de foc contra cost, autorităților administrative, școlare și mai ales locuitorilor, cu toate ordinele repetat primite dela Minister, fapt care a provocat pe alocuirea pe locuitorii care au suferit de frig în această iarnă să-și facă singuri dreptate.

Acest caz va fi din nou adus la cunoștința dlui Ministru de Interne.

A doua chestiune care s'a discutat a fost formarea bugetului comunelor.

Dl Prefect după studiile pe care le-a făcut, a observat că aceste bugete sunt rău întocmite și nu țin seama de sarcinele comunelor, punându-se în acelaș timp în seama locuitorilor taxe prea mari, cari îngreuiază peste măsură pe săteni.

Pentru ca această stare de lucruri să înceteze, dsa a propus și s'a admis ca aceste bugete să fie revizuite la reședința fiecărei plase de primpretor, comptabilul județeau, secretarul și primarul Comunei, consultând pe cât posibil în această chestiune și preoții și învățătorii, precum și reprezentanța comunală. Dl Prefect mirat de salariile ridicole pe care le primesc primarii — unii abia 60 lei anual, — a propus ca această Comisiune să avizeze o ridicare mai onorabilă a salariilor.

Tot această comisiune a fost rugată ca să prevadă, — pe cât posibil — și sumele necesare la întreținerea școlilor, bisericilor cimitirelor și a unei paze mai bune.

Chestiunea pe care în deosebi a relevat-o dl prefect Mureșanu și asupra căreia s'a insistat foarte mult este chestiunea edificării localurilor de școală în anul viitor în cele 36 comune românești, care n'au avut până în prezent școală. In acest scop dsa a propus inființarea unor comitete comunale care să se ocupe din timp cu strângerea fondurilor necesare.

Edificarea se va începe chiar în primăvara anului curent.

Aceste fonduri vor fi sporite cu ajutoarele pe care dl ministru Angheleșcu, a binevoit a le promite.

Tot dl ministru Anghelescu a obținut, după cererea județului, dela dl ministru de Domenii, lemnăria necesară în mod gratuit.

Dl prefect Mureșanu a arătat cum în vechiul regat, administrația și a câștigat mari merite în această chestiune, ridicându-se prin concursul în special al pretorilor clădiri de școală în fiecare comună și aceasta numai din contribuțiile sătenilor. Dsa face un călduros apel la pretori și prim-pretori, ca prin munca ce vor desfășura în acastă chestiune să și lege și ei numele de opera de luminare a țărănimei.

Tot dl prefect Mureșanu a atras atenția prim pretorilor asupra importanței pe care o au cercurile culturale inaugurate în Dumineci și sărbători prin sate, rugându-i să participe în totdeuna la aceste întruniri.

T. A.

Cum a fost tras pe sfoara Claude Farrére de unguri?

Ziarul unguresc parisian **„Párisi Magyar Ujság"** a încetat de a mai exista.

Moartea ziarului a fost grăbită de însuși „redactorul" ziarului, Claude Farrére care la început, atras de niște gazetari unguri — pe cari el nu-i cunoștea — cu lozinca unei apropieri franco-maghiare, a văzut la un moment dat, că numele lui nu servește decât ca reclamă pentru o seamă de politiciani maghiari adepți politicei lui Bela Kuhn.

Pocăit și făgăduind că de altă dată va fi mai prevăzător, marele scriitor francez, într'o scrisoare deschisă se lăpădă de „colegii" lui și între altele spune următoarele:

„După apariția celor dintâi numere ale ziarului „Parisi Magyar Ujság" am văzut că acest ziar nu mai este scris în două limbi — cum se promisese — ci exclusiv în ungurește, limbă care spre regretul meu, mi-e necunoscută. Considerând că nu mai eram în situația de a putea controla conținutul articolelor politice din acest ziar, am cerut într'o scrisoare recomandată adresată redacției ca numele meu să nu mai figureze în fruntea ziarului".

In continuare, Claude Farrére nu tăgăduește că simpatizează cu toate neamurile ce în trecut au luptat pentru neatârnare, deci și cu cel unguresc, dar nu are de gând să se înregimenteze politicei unor sau altor oameni politici și nici să fie tovarășul de arme al adepților lui Bela Kuhn dela „Párisi Magyar Ujság."

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2.
TELEFON 999. (2725-2)

INFORMATII

— **Sosirea dlui ministru Al. Lapedatu la Cluj.** Azi dimineaţă la ora 11 şi 20 a sosit la Cluj, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi al artelor. Dsa va rămânea în localitate până Marţi seara.

— **Arestarea haiducului Bléneşi István.** Judeţele Ciuc şi Treiscaune erau de multă vreme terorizate de banda de haiduci a vestitului fost locotenent ungur Bléneşi István. Orice încercare a poliţiei de a pune mâna pe el şi ortacii lui a fost până acum zădarnică. După o ştire venită din Tg.-Mureş, „regele munţilor ungureşti“, după cum era numit de către populaţia din amintitele judeţe, a fost alaltăieri arestat de către detectivul Nicolae Schitea. Bléneşi István este un tînăr de 23 ani. De numele lui se leagă între altele şi memorabila „luptă dela Tulghieş“ când aşezându şi banda în tranşee regulate, a luptat mai multe ceasuri contra jandarmeriei fără ca aceasta să'l poată repune.

— *In vederea reorganizării ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Huniedoara, Timişoara şi Carandirecţiunei ziarului.*

— **Infiinţarea unei şcoli de meserii la Huedin.** Aflăm cu multă plăcere că d. dr C. Anghelescu, harnicul şi neobositul nostru ministru de instrucţiune publică, după cererea dlui senator al Huedinului, dr Vasile Bianu a hotărât înfiinţarea unei **şcoli de meserii** în târguşorul Huedin, care va începe să funcţioneze chiar în cursul acestei luni şi în care se vor învăţa deocamdată numai tâmplăria şi ferăria. D. ministru este hotărât să înfiinţeze astfel de şcoli în toate oraşele şi târguşoarele din Ardeal. Deasemenea dsa a promis că şcoala civilă de băieţi din Huedin va fi transformată în gimnaziu cu începere dela Septemvrie viitor. Afară de aceasta d. ministru Anghelescu va continua în cursul acestui an cu înfiinţarea şcolilor profesionale de fete pe tot cuprinsul Ardealului, înfiinţând deja până acum 12 şcoli, în cari, pe lângă învăţământul gimnazial, fetele vor învăţa cusătoria, croitoria şi tot felul de lucruri de mână casnice aşa de trebuincioase unor bune menagere. Tot în anul acesta va începe cu deosebită stăruinţă facerea de clădiri şcolare rurale în toate judeţele din Ardeal, Basarabia şi Bucovina, după cum a făcut şi în vechiul regat în aceşti doi ani, unde numărul acestor clădiri a ajuns la 4000.

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat.** *Domnii membri cari doresc să cumpere lemne cu preţ redus din stocul pus la dispoziţia Sindicatului de către „Uniunea generală Forestieră“, sunt rugaţi a trece pe la biroul Sindicatului între orele 11—12 a. m. şi 5—6 p. m, de unde vor căpăta bonurile de lemne.*

— **Vizita dlui ministru dr Anghelescu la Tg.-Mureş.** La Târgul-Mureş s'a anunţat vizita dlui dr C. Anghelescu, ministrul instrucţiunei publice, care va lua parte la inaugurarea Şcoalei Normale din localitate.

— **Vânzarea sării.** Consiliul de Ministrii prin jurnalul Nr. 8 din 2 Ian. 1924 a lăsat liberă vânzarea sării în întreaga ţară. In acest scop Direcţiunea Regională R. M. S. Cluj a dat o publicaţiune care se va afişa. Sarea se va procura concesionarilor dela Salinele statului cu 8500 lei vagonul de 10000 kgr. sare bolovan şi 23500 lei vagonul sare de lux franco staţia de destinaţie. In comerţ ea se va vinde cu 1 leu kgr. sare bolovan şi măcinată iar 250 kgr. sare de lux.

— **In atenţiunea dir. reg. a Poştei.** Acum în anul al 6-lea dela înlăptuirea României Mari, poşta din fruntaşa comună dela poalele munţilor Rezului Valcăul de jos a rămas tot „Alsó Valkó“. O scrisoare primită zilele trecute adevereşte acest fapt. Atragem însă atenţia organelor în drept, ca să ia măsurile necesare pentru înlocuirea sigilului unguresc din Vălcăul de jos, deoarece e ruşine că o comună românească din cele mai de frunte ale Sălajului să fie şi azi batjocorită cu această schimonosire.

— **Nouă şcoală de pictură.** Distinsa profesoară de desen şi pictură Bocsanczy Margit a deschis în încăperile etajului I. ale şcoalei lutherane din Cluj Calea Victoriei Nr. 2 o şcoală de pictură. Inscrieri să fac în fiecare Dumineca, dela ora 10 până la 1 a. m. Taxa lunară este de 100 lei.

— **Duminecă 10 Februarie c. la ora 3 d, m. „Astra“ va aranja o şezătoare culturală în şcoala confesională rom. din Cluj Mănăştur.**

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat** *instalându-se în local propriu, roagă să i-se adreseze orice corespondenţă pe adresa: Piaţa Unirii 29 (Casa Banffy), Cluj.*

D-nii membri din provincie sunt rugaţi a reproduce în ziarele lor această înştiinţare.

— **Vizita dlui G. Tătărăscu la Cluj.** Mâine, Duminecă va sosi în localitate dl G. Tătărăscu subsecretar de Stat la Interne.

— **Adunarea „Acţiunei Româneşti“.** Societatea „Acţiunea Românească“ va ţinea mâne Duminecă la ora 10 jumătate în sala „Redutei“ din str. Memorandului o mare întrunire publică, la care se va discuta: 1. reforma administrativă şi 2. chestiunea străinilor. Vor lua cuvântul dnii I. C. Cătunean profesor, E. Vasiliu, V. Popp şi V. Roman, advocaţi şi alţii.

— **Avocaţiale.** Se ştie că fostul ministru de justiţie Dl Ion Th. Florescu, adusese o lege prin care nimeni nu se putea prezenta în faţa instanţelor judecătoreşti fără a fi asistat de un avocat. Baroul avocaţilor din Bucureşti, fiind informat că actualul ministru al Justiţiei Dl Gh. Mârzescu studiază un nou proiect de lege deosebit de cel al predecesorului său, de comun acord cu toate barourile din ţară, a înaintat un memoriu guvernului prin care cer menţiunea vechei legi a Dlui Florescu.

Un film senzaţional! Ni-se comunică din Paris: La 15 Ianuarie a. c. a rulat aici filmul **Fatty-Charlot-Zigotto.** Doamna Jeana Dupuis asistând la acest concurs a râs atât de mult încât a devenit mută. Dna Beaulie însă, care a fost mută, eşind din cinematograf a început a vorbi. Din acest motiv, prefectul Parisului a interzis rularea acestui film, iar cei trei artişti Fatty Charlot-Zigotto au emigrat în România. Aici consiliul medicilor psihiatri întrunit pentru opiniarea acestei opere îndrăcite de film, cu unanimitate a dat hotărârea, că din punctul de vedere al sănătăţei publice se permite rularea acestor comedii sub condiţiile de mai jos: 1. Comediile se vor juca mai întâi în Cluj, la Cinema Select. 2. Cei bătrâni, necăjiţi şi îndrăgostiţi să vină necondiţionat pentru a şi uita necazul. 3 Onoraţi creditori trebue să vină cu toţi, ca să aibe şi ei o mângâiere. 4. Cei căsătoriţi nu pot lipsi nici decum, că să nu desnădăjduiască definitiv. 5. Nu este de dorit prezenţa umoriştilor de profesie deoarece vor lua împrumut toate ideile bune dela aceşti trei artişti de mare humor.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924“
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi!
Preţuri eftine senzaţionale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(Fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucării pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

Candelabre electrice 1446
dela cele mai simple până la cele mai impedobite
Mare asortiment de candelabre electrice dela cele mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11. Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Cronica muzicală

Lohengrin, Aida, Rigoletto cu concursul d-lui G. Teodorescu

Cele trei reprezentanţii extraordinare cu dl Teodorescu au avut darul să ne edifice asupra multor chestiuni de ordin artistic cari nu pot fi trecute cu vederea.

In primul rând se desprinde faptul atât de evident, că prestigiul operei este în funcţie de voci generoase, talente viguroase şi nu impuse, de nivelul artistic al reprezentaţiilor, de pricepera în materie de artă şi grijă a direcţiunii de a strânge personalul artistic, de a forma generaţia viitoare şi păstra elementele valoroase.

Miracolul cum poţi atrage publicul, în aparenţă indiferent, şi realiza rezultate materiale foarte frumoase, l-a putut cunoaşte direcţiunea operei şi n'are decât să continue pe această cale. Vedem deci, că nu publicul este vinovat, indolent, nepriceput şi duşman al artei.

Trei reprezentaţii, în care dl Teodorescu a fost interpretul atât de convingător a două mentalităţi şi inspiraţii naţionale diverse (Wagner, Verdi) reconstruind cu atâta artă, ştiinţă şi bogăţie de mijloace trei personagii cu stări sufleteşti nespus de variate, scoase din mediuri despărţite prin timp şi spaţiu, (Amonasro, Telramund, Rigoletto), vor rămâne neuitate.

Organ robust, generos, concentrat, întins, egalizat, cu note centrale cotropitoare, însoţit de arta sigură a emisiunei, a frazării şi gradarea dinamică măestrită, ştie să vibreze, să încălzească, să emoţioneze. Dl Teodorescu este pe lângă un talent dramatic remarcabil unul dintre foarte puţinii posesori ai glasurilor de elită. Relevăm îndeosebi ca cea mai strălucită realizare vocală „Pari siano ...“ din Rigoletto, unde oaspele a putut scoate în evidenţă toate aceste calităţi.

Sărbătorirea entuziastă a oaspelui, impozanta manifestaţiune unanimă, uraganul de ovaţiuni, ce au deslănţuit nemuritoarele sale creaţiuni, sunt expresia fidelă a recunoştinţei, dragostei infinite a unui public conştient în aprecierea adevăratelor talente, şi în acelaşi timp cel mai frumos omagiu ce se aduce artei muzicale pure, căreia dl Teodorescu ştie să-i dea viaţă, asigurându-i efectele, meritele şi gloria strălucirei ei.

Ima.

Banca Marmarosch, Blank & Co. S. A.
Capital social şi rezerve
Lei 305.000.000. Sediul în Bucureşti.

Convocare

Acţionari acestei societăţi sunt convocaţi în ADUNARE GENERALA ORDINARA care va avea loc în Bucureşti, în localul Băncei, str. Paris No. 4, *Sâmbătă 23 Februarie ora 4 d.-a,* având a lua deciziuni asupra următoarelor chestiuni la ordinea zilei:

1. Darea de seamă a consiliuiui de administraţie şi raportul cenzorilor asupra gestiunei exerciţiului anului 1923

2. Bilanţul general şi Contul de profit şi pierderi pe acest exerciţiu, încseiate la 31 Decemvrie 1923.

3. Intrebuinţarea benefciului şi descărcarea consiliului de administraţiei şî a direcţiunei de gestiunea lor pe exerciţiul expirat.

4. Retribuţiunea cenzorilor.

5. Complectarea vacanţelor statutare din consiliul de administraţie.

6. Alegerea cenzonlor şi a supleanţilor.

7. Modificarea Art. 23 din Statutele Societăţei.

Cei ce doresc a lua parte la această adunare generală sunt rugaţi a depune acţiunile ce posedă, sub sancţiunea legei şi a statutelor, cel mai târziu până *Sâmbătă 16 crt.* la sediul central al Societăţei, Str. Paris 4, in Bucureşti, precum şi la toate sucursalele şi agenţiile Bancei din ţară şi din streinătate, contra cărţii de legitimaţiune dând drept la acces şi la vot în adunare.

3313 **Consiliul de administraţie.**

Metodele de luptă ale opoziţiei

Romanul-foileton electoral

In jurul alegerii dela Lipova caşi cu prilejul celorlalte alegeri parţiale care au avut loc în timpul din urmă, partidele de opoziţie ai căror candidaţi s'au văzut înfrânţi, au arătat adevărate romane senzaţionale pentru a explica durerosele înfrângeri.

Intr'o minunată cuvântare rostită în Cameră, d-l Gh. Tătărăscu a spulberat cu fapte şi într'o formă de fină ironie toate născocirile, prin care partidele de opoziţie au încercat să lămurească căderea în alegeri a candidaţilor respectivi.

D-l Tătărăscu a zugrăvit în culori puternice figura unui preot, membru al partidului ţărănist, a cărui specialitate electorală consistă în a se înfăţişa drept un martir al urgiei administrative. Popa Drăghici aleargă din sat în sat, când pe jos, când în căruţă, răspândeşte ura printre oameni şi face tot ce i stă în putinţă pentru a fi arestat. Când administraţia care este hulită şi batjocorită pe nedrept, i-a înţeles dorinţa şi nu vrea să i-o satisfacă, prootul nearestat se suie în tren, vine la Bucureşti, intră cu părul vâlvoi în Cameră şi strigă: „Săriţi, tâlharii! Săriţi că au vrut, dar n'au putut să mă aresteze“.

Iată mijloacele de cari partidele de opoziţie se folosesc în alegeri. Precum se vede o nouă metodă de luptă: romanul senzaţional cu subiecte electorale. Punând într'o crudă lumină aceste sisteme de luptă, d-l Tătărăscu le-a nimicit cu puterea adevărului şi le-a îngropat subt greutatea ironiei cu care a ştiut să le ridiculizeze.

Lysoform

Cum oprimăm minorităţile?

Un studiu statistic al lui „Ujság“ — Situaţia şcoalelor ungureşti

Ziarul „Ujság“ publică în numărul său de ieri dimineaţă „o mică statistică“ despre „succesele politicei şcolare a liberalilor“.

In acest studiu, „Ujság“ vrea să demonsteze publicului cât de oprimate sunt minorităţile şi în special ungurii din România. Vrea să dovedească paşnicilor săi cititori că românii au săvârşit un întreg „razboiu de distrugere“ contra şcoalelor ungureşti.

Dar să vedem:

„Dieceza reformată din Ardeal — scrie Ujság“ — a avut la schimbarea imperiului 174 şcoli primare. S'au înfiinţat din nou **(deci sub români N. R.)** *399, aşa că în Ardeal au fost 573 şcoli primare reformate. Dintre aceste au fost închise aproape 60.“*

(Iar mai departe:

— *„Dieceza a avut o şcoală civilă, şi s'au mai înfiinţat 15 şcoli noui; dintre aceste au încetat de a funcţiona 6, iar dreptul de publicitate a fost retras dela 3.“*

Ne rezumăm a arăta numai situaţia şcoalelor confesionale reformate, ştiind că reformaţii sunt cei mai neaoşi unguri, cari se plâng cel mai mult. Dar situaţia şcoalelor celorlalte confesiuni este la fel.

Aşa dar, această confesiune avea înainte 174 şcoli primare; azi după „războiul de stârpire“ dus de Români, are 513. Şcoli civile avea una singură, iar azi are 9.

„Ujság“ spune că acesta este rezultatul *„desvoltării naturale“*.

Da, este adevărat! Dar nu mai puţin adevărat este că dacă în 5 ani de stăpânire românească *„oprimatoare“*, şcolile minoritare au crescut la un număr de cel puţin patru ori mai mare, decât cel la care a ajuns sub stăpânirea de o mie de ani a Ungurilor, regimul de care s'au bucurat nu a fost chiar aşa de „operimator“.

Că, din şcoalele nou înfiinţate s'au închis mai multe, de vină sunt numai Ungurii cari s'au încăpăţinat a nu se supune ordinelor şcolare româneşti. Dar cu toate aceste închideri, vedem chiar din statistica „Ujság“-ului, pe care nu o putem la moment controla, că numărul şcolilor minoritare a crescut în mod considerabil.

Aşa dar, „Ujság“, dacă vorbeşte de un regim de *„stârpire“* al acestor şcoli, se vede că'şi crede cititorii prea naivi ca să nu vadă aţa albă cu care e cusută această statistică.

Lupta contra speculei la Cluj

Măsurile luate de autorităţi — Se pregăteşte constituirea unei ligi a consumatorilor

In ultimul timp specula la Cluj a întrecut toate posibilităţile de răbdare a publicului şi toată toleranţa îngăduitoare a autorităţilor.

Pentru a ilustra aceasta este de ajuns să spunem numai că în ultimul timp adică acum o săptămână, ouăle ajunseseră să se vândă în plină piaţă cu 7 şi 8 lei. Nu mai vorbesc de lapte, de carne şi în special de îmbrăcăminte şi încălţăminte, la care, aproape, săptămânal să înregistrează urcări senzibile de preţuri.

De remarcat că această stare de lucruri se petrece sub regimul unei legi contra speculei, care lăsa să se creadă că prin o severă aplicare a ei se va putea ajunge la o ieftinire a traiului.

In faţa intransigenţei continue a negustorilor, autorităţile locale, în urma unei consfătuiri, au hotărât să ia o serie de măsuri care, prin aplicarea lor severă, să poată înfrâna patima de câştiguri ilicite a negustorilor clujeni.

Printre aceste măsuri remarcăm următoarele:

Prefectul de poliţie al oraşului Cluj a dat ordin şefilor de circumscripţie ca regulat în fiecare zi să facă câte o razzie pela prăvăliile din circumscripţia respectivă pentru a controla — prin surpriză, — felul cum negustorii aplică dispoziţiunile legei contra speculei.

Imediat ce se va constata cea mai mică contravenţie, se va încheia la faţa locului un proces verbal, iar negustorul va fi dat în judecata comisiei pentru înfrânarea speculei *care pe viitor va pronunţa contra speculanţilor maximul de pedeapsă.*

Pentru pieţi, centrale Poliţiei va delega în fiecare zi câte 2 comisari cari vor sta în permanenţă pe pieţile respective. Aci, tuturor precupeţilor cari nu vor respectă preţurile maximale, li se vor confisca mărfurile şi li se vor lua dreptul de a mai face comerţ pe teritoriul oraşului Cluj.

In acelaş timp, chiar dintre consumatori se vor forma nişte comisiuni care vor face razii în fiecare zi prin pieţile Clujului, controlând sub auspiciile autorităţilor modul cum se aplică preţurile maximale.

Pe ziua de ieri, Prefectul Poliţiei a făcut o inspecţie în piaţa Mihaiu Viteazu constatând specula a 8 precupeţi, cărora imediat li s'a confiscat marfa şi li s'a luat dreptul de a mai face comerţ în Cluj.

Datorită acestor măsuri energice, azi se găsesc pe piaţă ouă cu 3 lei bucata, de unde cu 7 zile înainte costa 7 lei.

Mai mult de cât atât, prin rezistenţa autorităţilor şi prin concursul solidarităţei consumatorilor, s'a putut învinge intransigenţa măcelarilor grevişti, cari o săptămână întreagă refuzaseră să aducă carne pe piaţă.

*

Zilele aceste autorităţile locale vor convoca o adunare a cetăţenilor Clujului pentru a pune bazele unei ligi a consumatorilor.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Sapun Schicht
„MARCA CERB“

ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

CRONICA POLITIENEASCĂ

Efectul unei razii — Câteva dispoziţii bine făcătoare — Paşapoartele astăzi se eliberează mai greu

Ziarul nostru a vorbit la timp despre razia întreprinsă de către poliţia locală Luni după amiazi, în cursul căreia au fost ridicaţi şi conduşi la poliţie peste 100 de indivizi, cari nu şi au putut justifica identitatea. Scopul acestei razii n'a fost de altfel decât strângerea indivizilor fără rost, cari îşi pierd vremea prin cafenelele oraşului nostru fără a avea cel puţin dreptul de a locui aci.

Precum am mai spus, în urma acestei razii, au fost ridicaţi aproape 100 indivizi fără căpătâi. Dintre aceştia 70 au fost eliberaţi după ce au produs actele justificative ale prezenţei lor în oraş, iar restul de 30 au fost expulzaţi, fie de pe teritoriul oraşului. fie de pe teritoriul ţărei, întrucât nu erau cetăţeni români. Intre aceştia din urmă au făcut parte şi doi gazetari unguri, cari cu toate că erau cetăţeni ai statului vecin, locuiau dela 1919 în Cluj, fără nici o învoire a autorităţilor, făcând în tot acest timp, gazetărie militantă, la ziarele maghiare de aici. Ambii: Huniady Sandor şi Székely Béla; căci aşa se numesc, au şi fost trimişi peste graniţă.

Credem necesar să mai adăugăm că în urma razziei de Luni, poliţia a mai descoperit şi alte lucruri destul de interesante, despre cari însă, în interesul anchetelor, în numărul nostru de azi nu putem spune încă nimic.

Prefectura Poliţiei au luat măsura ca pe viitor, să nu se mai permită nici unui copil subt vârstă de 15 ani, să exercite comerciul ambulant prin localurile publice sau pe străzi, unde vindeau flori, cărţi poştale, chibrituri, etc.

Tot Prefectura de Poliţie a mai dispus ca pe viitor, pe teritoriul oraşului, să nu se mai permită subt nici un motiv prostituţia clandestină. In acest scop, Joi dimineaţa au fost chemate la biroul moravurilor, toate chelneriţele, femei de consumaţie, etc. aflate prin localurile clujene, şi în urma unei serioase vizite medicale, celor sănătoase li s'au pus în vedere cele arătate mai sus, iar cele găsite bolnave au fost îndrumate în spital. Tot odată, în urma unui referat medical, mai multe dintre aceste femei au fost expulzate de pe teritoriul oraşului Cluj.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografarea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Scrisori din Oradea-Mare

Concertul Soc. filarmonice — Ziua Unirii la Oradea-Mare Numiri

Ziua de 6 Februarie s'a prăsnuit în Oradea-Mare cu un fast deosebit, la care şi-au dat concursul toate autorităţiile şi societăţile culturale din oraş. S'a oficiat câte un Te-Deum la fiecare biserică, participând delegaţi ai autorităţilor civile şi militare. Te-Deumul dela Catedrala ortodoxă, la care au asistat toate autorităţile, a ţinut până la 11, când apoi a avut loc defilarea unităţilor militare. O recepţie a întregit seria festivităţilor dinainte de amiază.

Seara a avut loc concertul, dat în onoarea zilei, de către „Societatea Filarmonică“ a Orăzii-Mari, pusă sub patronajul P. S. Sale Episcopului dr. V. Traian Frenţiu şi prezidată de d. Bolchiş, directorul poştei locale.

Despre această societate de muzică s'a mai scris în ziarul nostru, acum câteva zile. De data aceasta, adăogând numai amănuntul, că ea a luat fiinţă în scopul organizării la Orade a unui conservator de muzică şi canto. In vederea acestui scop înălţător s'au depus până acum sforţări uriaşe, prestate de membrii societăţii cu un succes care a dus renumele Filarmonicei în toată ţara. Corul este secondat de o orchestră compusă din 42 de instrumente, şi îl alcătusc voci bine instruite şi de o disciplină exemplară.

In asemenea condiţiuni concertul de Miercuri seara a fost întru toate impunător. S'au cântat concerte bisericeşti din Muzicescu, susţinute virtuos de soprana dna L. Paladi, de basul Liviu Fogaş şi tenorul Ambrosiu Iluţiu. S'a cântat apoi din Haydin şi Dvorak, în nemţeşte şi româneşte.

Concertul corului cu orchestră, o inovaţie destul de recentă la noi, introdusă de distinsul compositor Fr. Hubic dela Beiuş, a reuşit peste toate aşteptările asistenţei, compusă din elita Orăzii, l-a apreciat printr'o participare foarte numeroasă. Acelaş program se va executa Duminecă pentru tineret şi muncitori.

* * *

Ridicându-se seminarele de teologie, unit şi ortodox, din Oradea-mare la rangul de Academii, ca secţiuni ale viitoarei Universităţi a Orăzii-mari, ministrul cultelor a numit decani în fruntea acestor facultăţi. In fruntea Academiei de teologie unită a fost numit Msg. Dr. Grigore Pop, fost profesor de Cosmologie la Colegiul „De Propaganda Fide“ din Roma.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

Dunky Kato
profesoara de dans
Invată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă in orice timp la locuintă
Cluj, Strada Universităţi 3.
Etaj III., 2. (lift este).

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri
EUGEN SZABÓ
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.
!
Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse
Telefon: 4-79.
3069

Rezultatul vizitei monseniorului Seipel

Am arătat în numărul de eri în ce constă acordul încheiat între ţara noastră şi Austria, cu ocazia vizitei cancelarului Seipel. Noui amănunte asupra acestui acord a dat însuşi cancelarul Seipel, în comunicarea ce D sa a binevoit s'o facă presei din Bucureşti.

Stăruind asupra relaţiunilor dintre România şi Austria, Monseniorul Seipel a arătat mai întâi că a rămas pe deplin mulţumit, că atât în ce priveşte chestiunile economice, cât şi în cele politice, dezbaterile au fost conduse în modul cel mai amical.

Chestiunile principale care preocupau guvernele din Viena şi Bucureşti erau: *întâia, acea a unui aranjament comercial încheiat între România şi Austria, pe baza principiului naţiunei celei mai favorizate; a doua acea a stabilirei unei convenţii speciale cu privire la extrădări şi la asistenţa judiciară a supuşilor celor două state.*

Ambele aceste chestiuni au fost rezolvate, putându-se astfel uşura pe viitor reporturile austro-române.

*

Chestiunile de o importanţă secundară şi de detalii decurgând din aceste două convenţiuni încheiate, vor forma subiectul de discuţie al unei comisiuni mixto-române ce se va întruni peste două săptămâni la Viena.

Comunicatul dat de guvernul român relativ la semnarea aranjamentului comercial, la parafarea textului convenţiunilor de extrădare şi de asistenţă judiciară, între cele două ţări precizează şi programul negocierilor ce vor avea loc la Viena: regularea chestiunilor financiare, creanţe şi datorii, fonduri, înmatriculierea de societăţi de asigurare etc., regularea chestiunilor privitoare la c. f.; chestiunea vagoanelor particulare, schimbul de obiecte de artă, chestiunea pensiilor, schimbul de mărfuri şi în special a aceluia de animale, cheltueli în contul restituirilor etc.

Fără îndoială că acordul încheiat între Austria şi România nu va întârzia să-şi manifeste cât de curând roadele sale bune.

El însemnează un act mai mult la consolidarea şi menţinerea păcii din Europa centrală, cât şi la reconstrucţia reciprocă a statelor prin bună înţelegere.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă, 9 Februarie: Ciuta.
Duminecă, 10 Februarie: (mat.) „HEIDELBERGUL de ALTĂDATĂ".
Marţi 12 Februarie: „BĂIAT de VIAŢĂ".
Joi 13 Februarie: „CAFENEAUA MICĂ"

Singura marca veritabila
este
DIANA Franzbrantwein.
Să observam marca DIANA.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 10 Februarie

CINEMA SELECT
Eveniment dramatic!
BANUL
Zguduitoare dramă socială în 5 acte. In rolul principal:
FRANCESCA BERTINI.

CINEMA URANIA
Maciste şi fiica regelui argintului
Extraordinar de interesantă dramă în 6 acte. In rolul principal faimosul MACISTE.

CINEMA APOLLO
Repriză aşteptată!
CASA MISTERULUI
Seria IV.
Grandioasă dramă socială în 4 serii, 28 acte. In rolul principal IVAN MOSJOUKINE.

AL 6-LEA TÂRG INTERNAŢIONAL IN WIENA

Incepând din 9—15 Martie 1924.

Cea mai bună ocazie de cumpărare în toate branşele.

Asortiment bogat! Preţuri de concurenţă!

Marele succes al târgului din anul 1923: 100.000 cumpărători

dintre cari din 72 state 25.000 au fost cumpărători străini.

Deslușiri la Wiener Messe, Wien VII. cât şi la reprezentanţele onorifice şi birourile oficioase. — Cari dam informaţii la

Cluj: Consulatul Austria, Str. Iuliu Maniu 2.
„ Sfatul Negustoresc, Str. Iulin Maniu 1.
„ Soc. de Import şi Export International Hubertus F. Wilhelm Petri şi Fiul. 3300
„ Schenker & Co., Cal. Reg. Ferd. 107.

Având legitimatie oficioasă pentru târg C. F. R, la întoarcere fac o reducere de 50%.

PRESA MAGHIARĂ

„Filomaghiarii"...

Citim în „Temesvári Hirlap": „Filomaghiar", cuvântul acesta se aruncă tuturor funcţionarilor români cari nu şi-au înscris pe steagul lor ca deviză oprimarea cu orice preţ a minoritarilor. Dacă se află undeva funcţionar român care în scopul de a şi mări autoritatea faţă de societate şi de a se întări în postul pe care-l ocupă, nu asupreşte minorităţile, el este numit cu intenţie diifamantă — „filomaghiar"

Confratele maghiar se înşeală. Opinia publică românească ştie prea bine că poate oricine să fie „filomaghiar" în interesul obicinuit al cuvântului fără a fi rău român. Ţăranul român şi maghiar — cu tot regretul partidului maghiar — trăiesc doar în cea mai bună înţelegere, fără ca acest fapt să aducă cu sine o diminuare a sentimentului lor naţional.

Cuvântul de „filomaghiar" mai are însă la noi o altă interpretare încă decât cea a gazetei ungureşti.

„Filomaghiarul" nu este întotdeauna românul care pe lângă împlinirea datoriei faţă de naţia sa are simpatie faţă de unguri. Ci mai este şi renegatul ce-şi neglijează datoriile faţă de neamul românesc, adorând în acelaş timp limba şi cultura maghiară.

Dacă sentimentul de simpatie al unora faţă de unii sau alţii dintre minoritari ne lasă indiferenţi, românii ce vorbesc şi azi ungureşte în familie, disprefuesc cultura română, sprijinesc elementul strein, contra interesului celui românesc, ne umple sufletul de o scârbă pe deplin meritată de domnii... „filomaghiari".

Wilson şi Corsica.

Ziarul „Keleti Ujság" reîmprospătează mai multe legende ce planează în jurul amintirei lui Wilson.

„Anul 1919, Paris. Consiliul de pace s'a întrunit ca să hotărască soarta puterilor centrale.

Soseşte de peste Ocean şi Wilson, asaltat dela început de reporteri, delegaţi şi mai ales, diplomaţii ţărilor cari revendică dreptul de autodeterminare.

Wilson promite fiecăruia că va interveni în acest sens pe lângă Lloyd George, Clemenceau şi Orlando. Şi se ţine, într'adevăr, de cuvânt. Intr'o zi, roagă „Tigrul" să sprijinească dreptul de autodeterminare al corsicanilor. Clemenceau îi aruncă o privire mirată:

„A corsicanilor? Nu ştii domnule preşedinte că insula Corsica este teritoriu francez? Cum ai putut să promiţi unei delegaţii ciopârţirea Franţei?!"

— „Din acest moment — încheie Keleti Ujság — Wilson nu a prea fost luat în serios, deşi nici cei ce'l judecau nu erau prea tari în geografie".

Deoarece bine ştim că diplomaţii cari au făcut tratatul de pace numai atunci s'ar fi „price put la geografie" dacă nu s'ar fi atins de graniţete „milenare" ale Ungariei, — ne lipsim de-a mai comenta articolul lui „Keleti Ujság".

Falimentul reformei agrare

„Falimentul reformei agrare — scrie Ujság în numărul de ieri — este recunoscut de către înşăşi oamenii de stat români (!?) Pedeapsa hoţilor pripite este întotdeauna desamăgire amară. Este foarte trist, că complecta greşală a acestei reforme este azi recunoscută chiar şi de cei ce au făcut o. Reforma agrară nu ar fi trebuit executată prin exproprierea marilor moşii, nu mai pentru că acestea se află în mâni maghiare".

Confratele, dacă s'ar fi gândit când a scris articolul — ceiace pe semne nu obicinueşte — nu ar fi încercat să producă o nouă „dovadă" pentru „asuprirea" Ungurilor în România prin enormitatea că Legea agrară nu s'ar fi făcut pentru binele ţăranilor ci pentru a neferici pe Ungurii cari, ar fi cu toţii . . . latifundiari!

Adevărul este cu totul altul decât cele constate de confratele maghiar.

„Falimentul" reformei agrare este numai cel al trântorilor din aristocraţia neproductivă, iar pentru ţăranul român, ungur, rus, etc. — şi pentru ţară — reforma agrară repară o mare nedreptate socială şi constitue cea mai de seamă chezaşie pentru desvoltarea şi prosperitatea ţării,

Héjjas isi recunoaste crima

„Eu am dat ordinul pentru atentat".

Siguranţa personală în Ungaria este tot în starea de mai înainte.

Oameni fără nici o vină sunt bătuţi, insultaţi pe stradă de „Ungurii cari se deşteaptă" cărora, precum se ştie, nu le aplică nimenea legea.

Atentatorii dela Csongrad au fost lăsaţi pe picior liber, în frunte cu faimosul locotenent Piroska.

Aceiaşi atentatori au organizat nu de mult o mare întrunire la Czegléd, la care au luat cuvântul toţi şefii „Ungurilor cari se deşteaptă" şi ai bandelor lui Héjjaş şi Prónay.

Lendvay István a atăcat pe socialişti cu o violenţă rară, iar Kiss Menyhért în discursul rostit a propăvăduit exterminarea evreilor, a căror moşii de o estindere de cinci milioane jugăre trebuesc confiscate.

Prónay a spus că detaşamentele de la Seghedin nu şi-au făcut decât datoria când au răsbunat ruşinea bolşevică.

Cel mai incendiar discurs a fost cel a lui Héjjas. Dânsul a recunoscut că este autorul moral al crimelor comise.

— „Eu am fost cel care a dat ordinul — a spus dânsul — şi afirm acest lucru sub grindina acuzaţiilor ce cad astăzi asupra capului meu. Inaintea oamenilor şi a lui Dumnezeu îmi iau răspunderea tuturor lucrurilor întâmplate. Pot fi împuşcat, dar înjosit şi stropit cu tină niciodată.

*

Autorităţile ungureşti stau impasibile faţă de acţiunea teroriştilor, nimeni nu cutează să se atingă de ei.

TELEGRAMA

Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.

Inchegarea 100.000 litri lapte cu 1 Krg.

Se vinde numai la Angrosişti. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12. Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:

Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—260 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricaţie engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie engleză originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	*6 L*
Ciorapi	*27 „*
Cămeşi femeeşti	*95 „*
Paltoane croşetate	*540 „*
Manuşi p. dame	*58 „*
Şorţuri „ „	*120 „*
D. M. C.	*5 „*
Ată	*9 „*

Se confectionează trusouri BEBE şi după comandă!! Mare asortiment în manuşi pentru bărbaţi!! Mare asortiment în ghete bărbăteşti, femeeşti şi pentru copii!!!

Mare asortiment în trusouri BEBE!!! — Comenzile de afară pentru bărbaţi din zefir şi mătase se execută în 48 ore corespunzând la gustul cel mai delicat!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Maşinile unelte „ASTRA“ 14 concurează cu fabricaţiunile strainităţii.

Viitoarea lege a chiriilor

Declaraţiile Dlui Ministru Gh. Gh. Mârzescu

Dl ministru de justiţie Gh. Gh. Mârzescu a expus în linii generale unora din membrii Senatului noul regim al chiriilor, care va fi supus în curând delibărării şi votărei parlamentului.

Două mari principii stau la baza viitoarei legi a chiriilor:

Primul: legea chiriilor trebuie să meargă în ciclul legilor străine şi paralel cu ele, căci ele izvorăsc din acelaş proces postbelic şi din acelaş fenomen economic. Al doilea: nu se poate ca problema chiriilor să fie o problemă anuală periodică.

Ţinând seamă de termenele din legiferările străine, noul regim nu va mai avea un termen de un an, ci va fi cuprins în cadrul termenelor maximale, preyăzute de legile din altă parte.

Raporturile dintre proprietari şi chiriaşi

Recunoscând dreptul, de proprietate, viitoarea lege nu ignorează însă nici dreptul de intervenţie a statului, atunci când ordinea publică este primejduită prin excesul acestui drept.

Neadmiţând exproprierea proprietăţii urbane, nici rechiziţiile, legea aduce totuşi o îngrădire a dreptului de proprietate, pentru simplul motiv că complecta liberă tranzacţie în materie de chirii, ar însemna aruncarea în stradă a acelor cari cu adevărat nu sunt în stare să plătească.

Această protecţie a legii va avea un caracter de ordine şi de asistenţă socială.

Astfel ea va privi în primul rând pe cei nevoiaşi: văduvele, de războiu, invalizii, pensionarii etc. cari nu au venituri fixe cât şi pe funcţionari.

Evacurările

„Celelalte categorii de chiriaşi, adică cei ce dispun, precum şi persoanele morale şi posesorii de prăvălii, nu pot pretinde, în acelaş măsură protegurea statului. „Înţeleg ca ei să aibă dreptul de a nu fi evacuaţi şi sporul să nu fie unitar, căci nu se poate cere acelaş spor dela un profesionist, care câştigă mai puţin, de cât de la un industriaş sau comerciant care câştigă mult. Dar a se pretinde o protegiuire absolută, şi cu tarif unitar redus de spor, asta nu“, — a declarat Dl ministru Mârzescu.

De aceea legea admite principiul ca evacuările să fie extrem de reduse şi numai în cazuri absolut indispensabile.

Restul legii se referă la formula sporului care va fi echitabil şi problema, care pare la prima vedere foarte dificilă, e în fond foarte simplă graţie mecanismului adoptat.

Ceea ce trebuieşte reţinut e că problema persoanelor juridice şi a prăvăliilor, în lumina acestor principii cade pe planul al doilea.

Menţionăm că odată cu noua lege a chirilor, Dl ministru Mârzescu va supune aprobărei parlamentului, un proect de lege referitor la construirea de locuinţe eftine pentru uncţionari, pentru care scop statul e dispus să acorde suma de un miliard de lei.

O tristă aniversare...

pentru partidul naţional!

Oficiosul din Cluj al partidului naţional se grăbeşte să constate că peste o lună se împlinesc doi ani de la ultimele alegeri generale. Ni-am fi aşteptat ca din acest prilej măcar, partidul naţional să dea dovada că înţelege ceva din rosturile vieţei politice.

La dreptul vorbind cei doi ani cari se împlinesc peste o lună ar trebui să fie pentru partidul naţional o tristă aniversare. Pus la încercare în faţa marelui examen al alegerilor, singurul serios care îl dădea după unire pentrucă pentru întâia oară partidul naţional se afla în luptă cu o organizaţie politică serioasă acest partid a suferit acum doi ani o ruşinoasă înfrângere. Eşit sdrobit din această luptă, partidul naţional a inventat povestea furtului de urne, cu care îşi acopere inutil sărăcia de popularitate, cu prisosinţă dovedită.

In realitate însă infrângerea de acum doi ani era consecinţa firească a acţiunei Consiliului Dirigent. Partidul naţional e încă şi azi dator ţării cu o lămurire precisă asupra mânuirei banilor ţării, cât timp a alcătuit acel faimos Consiliu Dirigent, care şi-a predat gestiunea comisiei de unificare pecetluită pe 5 ani. Cum ar fi putut Ardealul să acorde încrederea sa unor oameni politici cari au traficat cu coroanele aşa cum au traficat, cari au născocit navete şi au făcut export de vite spre îmbogăţire personală, cari au mers până acolo cu cinismul încât să rupă de la gură banul de hrană al fiilor de ardeleni merşi la învăţătură şi cari, când au fost constrânşi să dea socoteală de faptele lor, au găsit de cuviinţă să fugă de răspunderea acestei răfuieli?

O, aniversare pe care „Patria“ ni-o aminteşte, e o tristă aniversare pentru partidul naţional. Un întreg trecut de urâte fapte s'a sancţionat acum doi ani. Partidul naţional nu se înfiorează, retrăindu l, fără voie, astăzi?

Raspanditi „Infratirea“

Magazinul de haine pentru bărbaţi şi copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe preţurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbaţi şi copii *pregatite in atelierul nostru*, ragiane, paltoane de iarnă şi mantale scurte de blană. 3219

„Conferinţele Astrei“

VILLON

ConferinţaD-lui Prof. Y. Auger

Aseară la orele 6 în sala IV a Universităţii dl prof. Auger şi-a desvoltat conferinţa d sale despre *Francisc Villon*, în faţa unui public ales.

Vorbind despre acest poet puţin cunoscut la noi, dl prof. Auger spune că el nu are nimic comun cu mediul literar, de cât sărăcia, care l-a urmărit toată viaţa. A fost în toată accepţia cuvântului un degenerat universitar, hoţ şi asasin.

Poet de genin însă, care a apărut pe orizontul literar sub multe pseudonime. Este un fiu al Parisului, născut dintr'o familie saracă. Studiile şi le-a făcut la Paris şi 'n Cartierul latin a fost un adevărat rege, prin felul său de viaţă.

In opera sa poetică vom găsi multă bizarerie, grotesc însă bogăţie de imagini şi sentimente. Nu-şi ascunde păcatele însă face un fel de „mea culpa“.

Cu toată viaţa de boem pe care o duce are însă îndemnuri spre o viaţă comodă, căci e bine să trăiască fiecare *„a son aise“*.

Vom găsi în Villon un amester de realism cu ceva picant, presărat uneori ca puţină vulgaritate.

In ceace priveşte părerea sa despre femeie, el o consideră ca o capo d'operă a naturei, având în acelaş timp „la vision de la decomposition“.

Fiind condamnat pentru a doua oară la spânzurătoare, ne dă poezii în care are viziunea clară a situaţiei de după moarte când se vede bălăbănindu-se în aer.

Asupra sfârşitului vieţii lui Villon nu se ştie nimic. Ori câte pacate şi vicii ar fi avut Francisc Villon, spune dl prof. Auger, trebue totuşi să-l ertăm de oarece ne-a dat o operă care va trăi multă vreme.

Un omagiu al străinătăţii adus ştiinţei româneşti

Alegerea d-lui Urechia ca membru al Societăţii de Neurologie din Paris

D-l profesor universitar N. C. Urechia, directorul clinicei psichiatrice dela Facultatea de Medicină din Cluj, a fost ales de membru corespondent al Societăţii de Neurologie din Paris, societate din care nu fac parte decât cele mai distinse personalităţi ale ştiinţei medicale.

Profesor de psichiatrie, d-l dr. Urechia c'a ocupat tot aiât de mult şi cu neurologia.

Lucrările d-sale sunt cunoscute în toată lumea stiinţifică, ele constituind foarte preţioase contribuţii aduse ştiinţelor medicale. Studiile d-lui dr. Urechia, scrise în limbile franceză şi germană, i-au creiat în străinătate o celebritate cu presosinţă. D sa este membru în numeroase societăţi ştiinţifice străine între cari celebra „Societé medicale des Hopitaux de Paris“, şi colaborator al marilor reviste medicale din Occident.

Alegerea d-lui dr. Urechia ca membru al Societăţii de Neurologie din Paris ne bucură, ea constituind un omagiu pe care străinătatea îl aduce ştiinţei româneşti.

Intrunirea Soc. Etnografice Române

— Cuvântarea dlui prof. G. Vâlsan, preşedintele societăţii — Conferinţa dlui R. Vuia

Soc. Etnografică Română şi-a ţinut Miercuri 16 Februarie şedinţa ordinară cu următorul program.

Dl. prof. G. Vâlsan, într'o cuvântare intraductivă, mulţumind pentru alegerea Dsale ca prezident al Soc. Etnogtafice Române arată că patru ştiinţe fundamentale se ocupă cu o ţară şi cu popoarele cari locuesc: geografia, etnografia, istoria şi filologia.

Etnografia se sprijine pe celelalte trei, dar ea e o ştiinţă de observare şi desciere în mijlocul naturii, deci se apropie mai mult de geografia umană. Etnografia trebue neaparat despărţită de folklor şi arta populară dacă vrem să înainteze ca ştiinţă. Casă, port, obiceiuri, mentalitate, ocupaţii, se prefac cu o astfel de iuţeală, încât pentru multe nu ne mai rămâe decât se culegem amintiri din spusele bătrânilor. Dacă vom întârzia şi de acum înainte la poezia populară şi basme, la ştergare, strachini şi funii crestate, va peri o mare parte din cultura străveche fără să se fi studiat.

Etnografia la noi a fost prea puţin studiată, deşi prin poporul nostru se păstrează un material etnografic de o rară bogăţie. Suntem într'o situaţie favorabilă să devenim centrul studiilor etnografice din cercul de cultură sud-oriental al Europei. Ne aflam în miezul acestei culturi şi avem contact cu toate popoarele cari îi aparţin. Mai avem o însuşirea: nu avem un naţionalism excesiv deşi suntem într'o zonă de exaltare naţională. Prin studii etnografice obiective vom putea găsi puncte de contact cu popoarele vecine.

Dl R. Vuia vorbeşte despre: „Aşezări şi tipuri de case la pădureni şi Ţara Haţegului“ relevând că astfel de studii lipsesc aproape cu desăvârşire la români.

Ca un tip caracteristic unei întregi regiuni apar satele de pe culmi din Regiunea Pădurenilor (Poiana Rusca). Puţinele sate înghesuite pe vălcea, au salaşele lor pe culmele aflătoare deasupra comunei. Dimpotrivă satele din bazinul Haţegului caută linia apelor cele mai bogate şi mai mari sate se găsesc pe linia de contact a regiunii muntoasă cu regiunea de şes Ocupaţiunea locuitorilor influenţează şi ea modul de grupare al aşezărilor. Pe când populaţia agricolă locueşte în sate bine închegate, populaţia pastorală trăeşte în sate resfirate.

După planul comunei şi distribuirea caselor se pot deosebi patru tipuri de sate: satul dea lungul drumului, satul îngrămădit, satul de vale şi satul resfirat al regiunelor pastorale. Şi curtea se adaptează la felul de economie al regiunii. Cel mai răspândit tip de casă este casa cu cămară având înaintea casei un pridvor (târnaţ). Case cu tindă (bucătărie) se găsesc numai în comunele din vecinătatea Banatului deunde au fost şi împrumutate. Sporadic se găseşte casa cu tinda între două camere, aparţinând unui tip răspândit în Ardeal. Casa la Secui este aproape identică cu tipul casei la Români pe când casa săsească diferă total. Casa la români se deosebeşte şi de tipul casei din şesul Panonic. Românii din Bucovina şi Nordul Moldovei au adoptat în mare parte casa malo-ruşilor cu coperişul treptat şi cuptorul mare din casă. Casa la români arată înrudire numai cu casa din nord-vestul Peninsulei Balcanice.

RESTAURANTUL „AMERICA“ 3288

CLUJ, PIAŢA UNIREI 23.

Cel mai bun şi mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de peşte precum şi grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului“. Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Ştiri din Turda

Noul Prefect al Judeţului Turda-Areş. In locul Dlui M. Moldovan, demisionat, de mai bine de 3 luni în care timp afacerile Judeţului au fost conduse de harnicul Subprefect Dr. A. Moldovan, a fost numit Prefect al acestui Judeţ dl Dr. Vasile Meşter, notar public. Această veste a produs vii mulţumiri în toate clasele sociale, dl Meşter fiind cunoscut ca bun român, cu multă putere de muncă şi care va aduce noui îmbunătăţiri de care Judeţul are nevoie. — In curând se va face instalarea în mod solemn.

Nouă persoane muşcate de lup. In noaptea de 4—5 Febr. a. c. un lup a întrat în satul Miochin. In luptă cu un câine, lupul a nimerit în casa unui locuitor care dormea cu familia. Speriaţi din somn, cei din casă au început să ţipe, lupul muşcând pe bărbat şi femeie. In urmă, eşind de aici şi fiind goniţ de vecinii cari săriseră în ajutor, a intrat în altă casă unde de asemenea a muşcat un om. Luând fuga prin mijlocul satului şi întâlnind încă câţiva oameni ce alergau cu ciomege, lupul i a muşcat şi pe aceştia, întrând în curtea unui locuitor care avea capre. Un tânăr atunci s'a repezit cu o secure şi lovind în cap lupul l-a omorit. Au fost muşcate în total 9 persoane, care au fost transportate la Cluj, întru cât se crede că fiara a fost turbată.

Serbarea zilei de 24 Ianuarie la Turda. La ora 10 a. m. în faţa autorităţilor şi a şcoalelor, s'a oficiat în biserica greco-orientală de către dl Protopop senator Mureşan un serviciu divin. La ora 11 ½ a urmat o mică serbare în sala mare a liceului, unde dl profesor I. Mureşan, în frumoase cuvinte, a făcut un istoric al trecutului neamului românesc. Au urmat câte-va recitări din partea elevilor liceului. Eleva Ciungan din cl. IV a şcoalei de fete „Principesa Ileana“, a recitat poiezia „Balcanul şi Carpaţii“ de V. Alexandri. De asemenea corul compus din elevi ai liceului şi elevele dela şcoala secundară „Principesa Ileana“ au cântat câte-va bucăţi frumoase, sub conducerea harniciului profesor de muzică Cazanica. La ora 1 serbareaa luat sfârşit.

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*

2744-5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Ce mai modernă și mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana”

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic. 33

Confecționăm tot felul de incălță-minte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Galoșii și Soșonii sunt cei mai buni **Wimpassing** 2879

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ
CALEA REGELE FERDINAND No 19,
Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment in ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.
Numai pentru revanzatori!
Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

„GANZ”
SOCIETATE ANONIMĂ
DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691
Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.
REPREZENTANȚA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.
pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

De vânzare
în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă și grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucătărite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei.
Adresa: 2581
Coloman Dunky,
CLUJ. Piața UNIRII. Nr. 10

Reclama este sufletul comertului

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Fabrica de articole de metal și tinichea **Grünwald si sotii Oradea-Mare,** Strada Poștei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.**

„OLIMPIA” BODEGA SI RESTAURANT
Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.
3291
Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1007 · 4 PAGINI · 2 LEI · 4 PAGINI · Marți 12 Februarie 1924

Infrățirea

66 Onor. Banca Națională a României
Sibiiu

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA ... NR. 3. (ETAJ II)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952
SUB CONDUCEREA UNUI C...
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 311

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L.
PE 6 LUNI . . . . . 120 L.
PE 3 LUNI . . . . . 60 L.
PE 1 AN pentru autorități . 480 L.

Publicul românesc și publicul maghiar

— Răspuns lui „Temesvári Hirlap" —

Zilele trecute, un ziar maghiar din Timișoara, ocupându-se de situația teatrului și operei române din Cluj, scria că ambele instituții merg spre faliment, deoarece nici teatrul nici opera nu găsesc publicul înțelegător de artă și de cultură care să le poată susține. Asupra acestui articol s'a trecut cu vederea prea ușor, deși spiritul în care este scris nu ținteste decât să ne umilească.

Evident, într'un oraș ca Clujul unde viața românească abia a început să mijească nu se găsește — și nici nu s'ar putea găsi — un public românesc atât de numeros încât el singur să întrețină cele două instituții de artă și de cultură: teatrul național și Opera română. Dar micul contingent de spectatori care vin la reprezentațiile de teatru și de operă este într'o măsură apreciabilă pricepător de cultură și senzibil la frumusețile artei adevărate. Și dacă ar fi să încercăm o comparație între acest public românesc și publicul maghiar care frecventează teatrul unguresc, ea n'ar putea fi decât în avantajul nostru. Și spunem aceasta fiindcă cercetând pe de o parte repertoriul teatrului maghiar, iar pe de altă parte cari au fost piesele culegătoare de succes, suntem siliți să tragem concluzia că publicul maghiar are o educație artistică și o cultură cari nu-i permit decât înțelegerea unor lucrări cari se mișcă între operetă și farsa ordinară. Iar jocul artiștilor — minus două sau trei onorabile excepții — nu face decât să confirme această concluzie. Fiindcă nu se poate spune despre un pubiic care se scutură de plăcere și de admirație și ropotește de aplauze la fiecare indecență rostită sau făcută pe scenă despre un public care asigură răsunătorul succes al operetei „Pompadour" și face să cadă lucrări de artă, despre un public al cărui simț critic este cu desăvârșire anihilat de exaltarea unui orgoliu național rău înțeles, despre un asemenea public nu se poate spune că are o educație artistică și înțelege adevărata cultură.

Desigur în orașele din Ardeal unde populația românească este atât de redusă, cultura și arta românească au de întâmpinat grele condițiuni pentru a răzbi. Teatrul și opera română din Cluj au de luptat cu mari dificultății, cea mai mare dintre ele fiind aceia că publicul românesc este foarte redus numericește. Dar cu toate că instituții la începutul înființării lor, cu toate că într'o măsură apreciabilă ambele au răspuns la chemarea lor, oferindu-ne spectacole mulțumitoare din punct de privire al realizării artistice, totuși simțul critic al publicului n'a fost nici o clipă anihilat de șovinism sau înșelat prea mult de reprezentații certate cu arta și cultura.

Ori, ce însemnează educație artistică, dacă nu putința de a înțelege, de a prețui și de a judeca o lucrare de artă. Când spiritul critic lipsește nu se mai poate vorbi de educație artistică și de cultură. Cea mai puternică garanție despre însușirile și despre puterile noastre creiatoare în domeniile artei și culturii, este tocmai acest spirit critic foarte ascuțit, foarte sever și care merge drept la țintă. Iertе-ne confratele maghiar dela Timișoara, dar noi nu putem crede în educația artistică a unui public care, având spiritul critic cu totul anihilat, nu poate alege între ceiace este o producție de artă sau de cultură și între ceiace nu este decât o batjocorire a frumosului.

Denumirea localităților din Ardeal

O lectie pentru presa maghiară

Cititorii noștrii au urmărit, desigur, cu interes campania noastră împotriva maghiarizărei numirilor de localități și străzi. Scopul nostru era să atragem atenția celor interesați, că e timpul să punem capăt unei păgubitoare stări de confuzie. Ziarele maghiare însă, au văzut în acțiunea noastră, numai șovinism. Cu atât mai rău pentru ele.

Dar iată că nu toți ungurii gândesc, precum cândesc onorabili noștri confrați maghiari. La Senat, unul dintre reprezentanții poporului maghiar din Ardeal, dl dr. Géza Szöcs, a cerut ceea ce cerusem și noi câteva săptămâni mai înainte, și anume: *„să se dea un singur nume oficial, localităților din noulle ținuturi, așa cum este și în vechiul regat.* Pentru a dovedi necesitatea acestui lucru dsa a arătat că o mulțime de localități din Ardeal sînt cunoscute de primării și prefecturi într'un fel, de poștă și c. f. r. în alt fel, iar de public în alt fel, ce desorientează nu numai pe străini, dar și pe localnici.

Dl. Geza Szöcs ar mai fi putut arăta și care este centribuția ziarelor maghiare întru mărirea confuziei asupra numirei localităților din Ardeal și Banat. Și dacă n'a făcut-o, a dovedit că vrea să fie util țării, fără a fi un rău ungur. Chestiunea desigur va găsi o soluție fericită la autorități. Căile ferate și poșta vor renunța la numiri care sunt altfel cunoscute de autoritățile administrative și de public. Dar pentru ca răul semnalat de dl Geza Szöcs la Senat să fie definitiv înlăturat, este absolut necesar ca ziarele maghiare și publicul maghiar să renunțe la vechea denumire maghiară a localităților, denumire care, cum însuși d. Szöcs a recunoscut-o nu mai poate dăinui astăzi.

Cărți didactice pentru studenți

E neîndoelnic că după războiu problema învățământului universitar a fost însoțită de nesfârșite greutăți și amărăciuni pentru studenții lipsiți de mijloace.

Căci în afară de asigurarea unor condiții omenești de traiu, învățătura cere astăzi pentru student atâtea condiții pe care societatea actuală nu i le poate oferi. Și printre acestea, cea mai însemnată desigur este posibilitatea de a-și procura cărți de studiu eftine și bune.

Cărțile sau cursurile litografiate, din cari să se poată culege materialul necesar pregătirii examenelor au fost până acum aproape necunoscute în Universitățile noastre.

Studenții își preparau examenele în general după cursurile litografiate destul de scumpe și în același timp prost scrise și redactate, după notele scoase în fugă în orele de cursuri și în cazul cel mai bun după manualele streine consacrate în materie.

Cărți didactice pentru învățământul universitar n'am avut; ele ne erau procurate de sirăinătate.

Dar acum ecesle cărți streine au ajuns așa de scumpe, încât vitrina librăriei pentru slabele resurse ale studentului e același lucru ce era pentru el altădată, vitrina strălucitoare a bijutierului.

Lipsa cărților și mai cu seamă a cursurilor e și ea desigur una din pricinile pentru care licențiații cari au absolvit universitățile după războiu sunt așa de puțin pregătiți pentru începerea cu succes a carierii alese, căci cunoștințele lor sunt foarte disparate și lipsite de coeziunea care să le dea tăria și siguranța.

Pentru remedierea acestei stări de lucruri, care prejudiciază învățământul universitar se impune în primul rând editarea tuturor cursurilor la toate materille predate la Universitate.

La Universitatea din Cluj, grație ajutorului bănesc al Ministerului de Instrucție și din inițiativa fostului rector, Prof. Dr Iacobovici, s'a și început de acum un an tipărirea cărților didactice românești, necesare studenților universitari, și dacă se va urma așa an de an, în curând studențimea va putea avea toate manualele necesare studiului pe un preț redus, scăpând de specula străinătății și a librarilor exploatatori.

Nădăjduim că exemplul Universității din Cluj, va fi urmat și de către celelalte trei universități, unde lipsa tratatelor științifice universitare e egal de simțită, profesorii de acolo dând exemplu de aceeași dragoste și interes pentru hrana intelectuală a studenților, ca și colegii lor dela Cluj.

Modificarea legei advocaților

Instituirea notarilor publici în întreaga țară

Declarațiile dlui Ministru de Justiție, Gh. Mârzescu

D. Ministru de Justiție Gh. Mârzescu a dat într'una din secțiunile Camerei, lămuriri avocaților parlamentari, în legătură cu modificările ce se vor aduce legei advocaților.

Aceste modificări vor înlătura dispozițiile unor articole, cari ating corpul advocaților, interesele statului, cât și interesele particulare.

Lucrările necesare în acest scop

Dl Gh. Gh. Mârzescu
ministrul Justiției.

se fac de comun acord cu reprezentanții „Uniunei advocaților" și ai Baroului de Ilfov, fiind invitați să-și spună cuvântul doi din cei mai de seamă advocați ai Capitalei, d. Istrati Micescu, decanul baroului Ilfov și d. D. Dobrescu, președintele „Uniuni. advocaților.

Dispozițiunile cari vor fi modificate în primul rând sunt:

1. Contrasemnarea obligatorie a petițiunilor și acțiunilor în justiție.

2. Reprezentarea persoanelor în fața instanțelor administrative.

Modificarea primei dispoziții e necesară, pentrucă ea atinge grav nu principiul constituțional, apoi atinge interesele statului cât și ale cetățenilor justițiabili, și în deosebi interesele țărănimei.

Atinge principiul constituțional, pentru că Constituția garantează libertatea dreptului de petiționare, și nu poate subordona valabilitatea unor asemenea petițiuni de voința sau hotărârea altora.

Atinge interesele statului, pentru că sancțiunea de nulitate prevăzută în caz de necontrasemnare, a făcut ca să se anuleze apelurile fiscale ale Statului, compromițând astfel apărarea intereselor fiscului.

Atinge grav interesele cetățenilor justițiabili și în special ale țărănimei, pentru că rapoartele judecătorești se fac ecoul plângerilor țărănimei împotriva tarifelor și a actelor de speculațiune săvârșite de către unii advocați rurali asupra cărora nu se poate exerata de către barouri un control direct și permanent.

Cât privește a doua modificare, ea se referă la luarea dreptului avocaților de a se prezenta în fața autorităților administrative și în chestiuni care n'au nici un caracter contencios.

Modificarea celei de a doua dispoziții e cerută de însuși prestigiul corpului advocaților și se face de comun acord cu organizațiunile advocaților.

Instituția notarilor publici.

Cât privește notariatul public, legea e deasemenea în studiu, această problemă fiind în legătură cu unificarea legislativă și cu proectul de reorganizare judecătorească.

Problema unificărei legislative ridică fără îndoială, chestiunea înființării și în vechiul regat a instituției notarilor publici, deja existentă în provinciile alipite, cât și pe acea a sedriilor orfanele și cărților funduale.

Viitoarea organizare judecătorească va ține seamă de complexitatea intereselor ce sunt angajate și va căuta să concilieze interesele generale și tradițiile, cu interesele fiecărui corp în parte.

BAZARUL CU ÎNTÂMPLĂRI

O judecată asupra lui Mac Donald.

Venirea la cârma Angliei a socialistului Ramsay Mac Donald, deși nu era pentru nimeni o surpriză, a provocat și provoacă încă în întreaga presă mondială, pasionate discuții. De aceea credem că nu e lipsită de interes, ca început al acestei rubrici, să dăm următoarea glumeață caracterizare a premierului englez, făcută de unul dintre conducătorii socialismului german:

Era la Berna, în 1918, pe timpul Congresului Socialist — spune socialistul german.

Socialiștii din toate țările veniseră să pue Europa la cale și să redea lumii pacea. Lângă mine se așezase un tânar svelt, cu părul negru și pe care numai luleaua lui părea că'l interesează. Știui curând că tânărul era Scoțianul Mac Donald, revoluționarul atât de disprețuit. In viața mea n'am văzut pe cineva să fumeze mai mult.

Congresul mergea spre sfârșit, ca toate congresele, și luleaua lui Mac Donald este singura amintire precisă care mi-a rămas într'o zi, el îmi adresă cuvântul: Un Rus, la tribună, vorbea de mai bine de două ceasuri . . . Mac Donald, scoțându'și din gură luleaua, se întoarse spre mine. și 'mi spune: *„Develish long speech, is n't it"?* Eu îi răspunsei: *„Yes"* — și această analiză politică rămase aici. Rusului îi urmă imediat Mac Donald. El sări câte două treptele tribunei, își așeză luleaua aprinsă dinainte și începu să vorbească. Când tăcu, toți eram nebuni de entuziasm, dar luleaua încă îi ardea.

Nu vreau să mă amestec în înaltele probleme politice, dar îmi permit să fac o modestă deducție: Mac Donald este un om a cărui valoare stă în aceasta: luleaua uu i se stinge când face politică.

Donar.

Un eveniment senzațional

Toate onorurile vor fi date de publicul din Cluj.

Reginei noastre Maria și ca distinsă personalitate artistică cu prilejul reprezentării filmului.

„CRINUL VIEȚII„

Joi 14 și Vineri 15 Februarie la Cinema Urania.

Se va vedea la această reprezentație cinematografică cum fantezia poetică își coboară razele chiar pe coroanele regale.

In „Crinul Vieții" găsim fantasticul personagiilor desprinse din și mai fantastice peisagii. E opera desăvârșită a unei Suverane care rămâne tot atât de suverană și pe artă.

Elita Clujului, toate notabilitățile orașului, profesorii și profesoarele dela toate instituțiunile de învățământ precum și întreaga tinerime școlară va veni la Cinema „Urania" la reprezentațiile de gală de Joi și Vineri, pentru a vedea Filmul M. S. Reginei, adus de „Sindicatul Presei Române din Ardeal".

Reprezentațiile acestea cinematografice se dau în beneficiul „Căminului Presei".

Marea întrunire publică a soc. „Acțiunea Românească"

Eri, ora 10 jumătate dimineața în sala „Reduta" din Str. Memorandului a avut loc o mare întrunire publică organizată de soc. *„Acțiunea Românească"* la care a luat parte un public numeros din toate clasele sociale.

In primul rând ia cuvântul Dl *Ciortea* rectorul Academiei Comerciale din Cluj, care arată că se vor discuta două chestiuni importante: chestiunea administrativă și aceia a străinilor, după care ia cuvântul Dl Dr. *Valeriu Roman*, avocat. Dsa discută chestiunea administrativă arătând că „Acțiunea Românească" nu are nici un motiv să discute această chestiune din punct de vedere politic, ci vrea numai să formeze opinia publică organizată care să poată reacționa în orice moment când interesele naționale ar fi primejduite. Găsește că interesul nostru în ce privește reforma administrativă, este ca această reformă să fie în primul loc românească și bună. Ea se poate baza în teorie pe 3 principii: acel al electivității, al numirei sau pe un sistem mixt. Intrucât — spune Dsa — „Acțiunea Românească" e informată că proectul de lege depus în parlament e bazat pe principiul electiv, ea cere ca acest principiu să fie subordonat principiului național: căci în viața statului trebue să existe două principii: național și federativ.

In actele de unire dela Alba-Iulia, Chișinău și Cernăuți s'a înscris principiul național. „Acțiunea Românească" cere deci, ca în concordanță cu principiul înscris, jumătate din membrii Consiliilor comunale și județene să fi aleși, iar cealaltă jumătate numită. Principiul electiv deci să fie subordonat principiului național, aceasta din cauză că orașele României actualmente sunt copleșite de străini.

Fostul element dominant a avut acel animus dominandi și un ars dominandi, pe care noi nu-le avem, întrucât nu am avut nici timpul și nici condițiuni să-l putem forma. In Ceho-Slovăcia s'a alungat elementele străine din orașe și s'a înlocuit prin elementul Ceho-Slovac, ceace ar permite aplicarea unui principiu electiv.

„Acțiunea Românească", — spune conferențiarul, — cere o descentralizare administrativă.

Vorbește apoi d. profesor I. C. Cătuneanu, arătând că în legătură cu reforma administrativă să căutăm în primul loc care este calitatea noilor noștri cetățeni și cu această ocazie citește un discurs rostit de un rabin la jumătatea secolului 19.

Henry Ford în lucrarea sa asupra evreilor, — spune d. profesor Cătuneanu, — arată exact principiile depuse în „Protoacoalele Înțelepților Sionului", din cari rezultă imposibila asimilare a acestui element.

Ia apoi cuvântul d. Emil Vasiliu, discutând chestiunea străinilor din punct de vedere statistic și arătând că massa, varietatea și inasimilarea străinilor e primejdioasă neamului nostru.

Cere să se facă un recensământ corect, oricât de dureroase ar fi cifrele ce vor rezulta.

Elementele străine venite în această țară în ultimii 5 ani să fie expulzate, iar accesul străinilor să fie cu totul interzis.

D. dr. Valeriu Pop, arată că atunci când „Acțiunea Românească" se va baza pe principiul național, se va găsi lesne soluția, atât pentru legea administrativă cât și pentru controlul străinilor, cărora trebue să li-se interzică accesul în țara noastră.

Se redactează apoi o moțiune prin care se cere ca reforma administrativă să fie bazată pe principiul mixt și al descentralizării. Statistica să se facă cât mai exactă, accesul străinilor să fie cu totul oprit, iar acei veniți în ultimii 5 ani să fie expulzați.

După fiecare cuvântare, Corul Episcopiei ortodoxe a executat diferite cântece.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți 12 Febrnarie: „BĂIAT de VIAȚĂ".
Joi 13 Februarie: „CAFENEAUA MICĂ"

TEATRUL MAGHIAR

Marți: TOSCA. (Ca oaspe G. Teodorescuu baritonul Operei din București. Abonament șters. Prețuri de Premiera. Cu ușile închise. Seria 247).

Miercuri: 1 ULTIMUL CUVÂNT. (Premieră). II. Debutul dansatorilor Nelly și Rudi. III. GUGULEA și MERCEDES. (Comedie cu Poór Lilly, Tolnay. Prețuri de Premieră. Abonament de Premieră 33. Seria 248).

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Lysoform

INFORMAȚII

— **Sosirea dlui G. Tătărăscu în localitate.** Astăzi, a sosit în localitate dl subsecretar de stat Gh. Tătărăscu. La gară a fost primit de oficialități, în frunte cu dl prefect al județului Septimiu Mureșian și dl primar al orașului, Utalea.

— **Tratativele dintre România și Jugoslavia.** Pentru stabilirea unui acord între România și Jugoslavia cu privire la regimul școlar și bisericesc față de românii din regatul vecin și față de sârbii de la noi, au urmat în luna Decembrie a anului recent, tratative la Timișioara între comisiunile ambelor țări aliate. Aceste tratative au fost întrerupte.

Cu prilejul conferinței Micei Antante, care s'a ținut luna trecută la Belgrad dnii I. G. Duca, ministrul nostru de externe și Nincici, ministrul de externe al Jugoslaviei au tratat într'o consfătuire această chestiune rămânând stabilit ca acordul să fie încheiat, pe baza punctelor admise de comisiunile româno-jugoslavă care au tratat la Timișoara.

Imputernicirea pentru încheierea acordului s'a dat dlui ministru al României la Belgrad, Iamandi. Ca specialist technic a fost delegat d. Petre Ionescu, directorul cultelor. Dsa a și plecat la Belgrad.

— **Furtul dela cofetăria Tuffli.** Poliția a arestat și înaintat parchetului pe individul Alexandru Mesteșan, care fiind în serviciul cofetarului Tuffli din localitate, a fugit dela stăpânul său, furându-i marfă în valoare de aproape 15.000 lei.

— **O revistă maghiară la Paris.** De-abia a încetat de-a mai apare „Párisi Magyar Ujság" și ungurii au făcut să apară o revistă săptămânala intitulată „Le courrier de Paris" — Párisi Futár". Revista este redactată de un anumit Ben Ami (!), iar direcția este încredințată neaoșolui ungur Fischer Iózsef. Primul număr cuprinde — deocamdată — artîcole de caracter informativ.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat** *instalându-se în local propriu, roagă să i-se adreseze orice corespondență pe adresa: Piața Unirii 29 (Casa Banffy), Cluj.*

D-nii membri din provincie sunt rugați a reproduce în ziarele lor această înștiințare.

— **Incercare de sinucidere.** Aseară pela orele 8, la locuința sa din str. Regele Ferdinand No. 107, a încercat să se sinucidă tânărul Iosif Sabo, care s'a aruncat pe o fereastră a camerei sale situată la etajul al doilea. In stare extrem de gravă, sinucigașul a fost transportat la Clinica chirurgicală.

— **Amendarea unui gazetar ungur.** Ziaristul ungur Gyulai Zsigmond din Târgu-Mureș a publicat în gazetele minoritare o serie de articole în care susținuse că d. primar Dandea a avut o purtare incorectă în timpul ședeții domnieisale la Cluj. Intentându-i-se proces, și constatându-se că afirmațiile cuprinse în articole sunt simple calomnii cu intenția de a discredita funcționărimea română, — ziaristul maghiar a fost amendat cu 15 mii de lei.

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat.** *Domnii membri cari doresc să cumpere lemne cu preț redus din stocul pus la dispoziția Sindicatului de către „Uniunea generală Forestieră", sunt rugați a trece pe la biroul Sindicatului între orele 11—12 a. m. și 5—6 p. m, de unde vor căpăta bonurile de lemne.*

— **Prizonieri din Siberia în Satu-Mare.** Au trecut prin Satu-Mare Luni, un nou transport de prizonieri români cari ani de zile au viețuit în îndepărtata Siberie.

Erau în număr de 320, cea mai mare parte din Bănat și Ardeal. Mulți dintre ei s'au însurat în Rusia și acum se înapoiau acasă cu familiile. Alții ne-a declarat că deși sunt căsătoriți nu li s'a permis să-și aducă soțiile în România. Prizionerii erau binișor echipați. Toți se simțeau mulțumiți că au ajuns odată în țara lor.

— **Conferința de căi ferate dela Budapesta.** Direcțiunea căilor ferate ungare a invitat direcțiunea c. f. r. la o conferință de cale ferată, care se va ține în ziua de 15 Februarie 1924 la Budapesta.

Cu această ocazie se va studia în detaliu modul de procedare, evaluările precum și plata daunelor survenite în caz de accident și în care ar fi interesate administrațiunile căilor ferate române si ungare.

In cursul acestei săptămâni direcțiunea generală c. f. r. va desemna delegatul care va reprezenta statul nostru la această conferință.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Impotriva alcoolismului.** Un pas însemnat s'a făcut la Sighet. Dl Prefect al județului a aplicat în întreg județul închiderea cârciumelor de Sâmbătă seara până Luni dimineață. Acum suntem informați că acțiunea aceasta se estinde și asupra orașului, unde consiliul orășenesc a propus închiderea unui număr de 27 cârciume.

— **Accident.** Astăzi dimineață pela orele 9, un automobil al fabricei „Renner" mergând cu viteză prin piața Mihai Viteazul a lovit și trântit jos pe vizitiul Alexandru Domocoș. Cu mâna și piciorul stâng fracturate, nenorocitul vizitiu a fost transportat la Clinică. Poliția anchetează.

— **Cancelarul Austriei la Budapesta** Cancelarul Seipel și ministrul de externe Grűnberger, venind din București, s'au oprit la Budapesta pentru a reîntoarce vizita primului ministru ungar la Viena. Miniștrii austriaci au fost primiți în mod oficial la gară și au participat la o masă oferită în onoarea lor de către contele Bethlen.

— **Călătoria suveranilor în străinătate.** *Se anunță că M. M. L. L. Regele și Regina vor vizita Roma, Parisul, Madrid Londra și Bruxelles la sfârsitul lunei Aprilie.*

In călătorie Suveranii vor fi însoțiți de d. Ioan I. C. Brătianu președintele Consiliului de miniștri și de d. I. G. Duca, ministrul de externe.

— **Guvernul german ne mai datorează.** După un raport al comisiei noastre pentru restituire care lucra la Wiesbaden, statul german are să ne mai restitue 13.500,000 mărci aur, pentru care se urmează în prezent tratative între guvernul nostru și cel dela Berlin.

Guvernul român a formulat cererea ca această sumă să ne fie restituită numai în vagoane de călători.

Dat fiindcă ne lipsește material rulant și în special garniturile necesare trenurilor de călători, statul nostru va susține cu toată căldura această propunere.

— **Exportul de vite în luna Ianuarie.** In cursul lunei Ianuarie s'au mai exportat următoarele vite: 82 boi din județul Bihor pentru Viena. 27 boi din jud. Satu Mare pentru Cehoslovacia, 11 boi din jud. Bihor pentru Viena, 34 bovine din jud. Solnoc-Dobâca pentru Viena, 32 boi din Bihor pentru Viena, 20 boi din Halmeu (jud. Satu Mare) pentru Praga, 52 boi din Gheria (jud. Solnoc-Dobâca) pentru Viena

— **Comemorarea lui Eudoxiu Hurmuzachi.** Implinindu-se cincizeci de ani dela moartea marelui român bucovinean Eudoxiu Hurmuzachi, luptător aprig și apărător neobosit al cauzei românești între anii 1848 și 1860, ieri Duminecă 10 Februarie la Universitatea din Cernăuți, d. ministru Nistor a ținut o conferință evocând vremurile din trecutul Bucovinei în cari a luptat și suferit Eudoxiu Hurmuzachi.

— **Dela teatrul Național.** Viitoarea premieră a Teatrului Național din Cluj, va fi „Păianjenul" comedie de dl. A de Hertz.

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați!
Prețuri eftine senzaționale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii
(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2144-5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

D. Ministru Al. Lapedatu despre Status-ul catolic

Ministrul Cultelor şi Artelor mai vorbeşte ziarului nostru despre chestiunea teatrelor în teritoriile alipite

Organizarea propagandei prin teatru — Douăsprezece trupe de teatru, cu cei mai buni artişti din Bucureşti, vor cutriera Ardealul — O nouă îndrumare dată activităţii Teatrului şi Operei din Cluj

Programul de lucru al Dlui Lapedatu, ca ministru al Cultelor

După cum am anunţat, dl Al. Lapedatu, ministrul cultelor şi al artelor a sosit Sâmbătă cu acceleratul de 11 în localitate Profitând de această ocazie ne-am prezentat D-sale rugându-l să ne dea câteva lămuriri asupra planurilor de activitate ai departamentului ce conduce. Iată declaraţiile dlui Ministru Lapedatu asupra chestiunilor pe care i le-am pus:

Chestiunea Status-ului catolic Se vor revizui dreptul şi modul de funcţionare ai Status-ului.

V'am ruga, D-le Ministru, să binevoiţi a ne da câteva precizări cu privire la chestiunile ridicate de dl Senator dr. Bianu, în Senat, în chestia Status-ului catolic?

— „Bucuros. Cu atât mai mult, cu cât am constatat că ziariştii dela foile maghiare din localitate nu au putut reda, cu toată fidelitatea, informaţiile mele, ba mi-au atribuit chiar, cuvinte pe cari nu le-am spus ori sensuri ce n'au fost ale mele.

— Am declarat că răspunsul ce mi s'a atribuit de presa bucureşteană relativ la şcoalele confesionale n'a putut fi al meu, de oare ce, câtă vreme pe bancă la Senat, alăturea cu mine se găsea dl dr. Angelescu, nu aveam cădere a mă pronunţa într'o chestie atârnătoare de departamentul instrucţiei.

— Eu m'am pronunţat numai în chestiunea Stutus-ului catolic, şi anume am declarat în Senat:

— *In ce priveşte Status-ul catolic, tocmai cercetez chestiunea legalităţei lui de constituire şi de funcţionare. Şi pentru ca să fiu documentat în chipul cel mai autentic, am cerut dela conducătorii acestui Status să-mi trimeată:*

— *1) Copii autentice de pe protocoalele (procesele verbale) încheiate de consiliul dirigent al status-ului, dela 1 Dec. 1918 până azi;*

— *2) Statutul de funcţionare al instituţiunei, cel dela 1873, cum şi regulamentele de aplicare ale acestui statut, atât cei vechi cât şi cel nou modificat la 1915;*

Lista membrilor, cari alcătuesc consiliul dirigent al Status-ului, cu arătarea pentru fiecare în parte a calităţei în baza căreia face parte din consiliu, cum şi a demnităţei ce avea sub vechiul regim şi ocupă astăzi.

— Când toate aceste documente însă vor sosi — am spus în Senat — le voi examina şi dacă voi constata transgresiuni şi ilegalităţi în lucrările consiliului dirigent al Status-ului catolic, nu numai că voi impune respectarea legilor şi a regulamentelor, dar voi trage la răspundere pe acei ce au crezut că pot nesocoti autoritatea şi suveranitatea statului român.

Asta e tot ce am spus în chestiunea în care aveam căderea să mă pronunţ.

Chestiunea teatrelor în teritoriile alipite. — Ce se proectează peutru Ardeal

— *Va'ş mai ruga, Dle ministru, câteva relaţiuni cu privire la teatrele din nouile teritorii şi la propaganda teatrală patronată de Ministerul cultelor şi al artelor în aceste teritorii.*

„Am înfiinţat, după cum ştiţi, în anul curent trei inspectorate teatrale şi artistice în general pentru nouile teritorii.

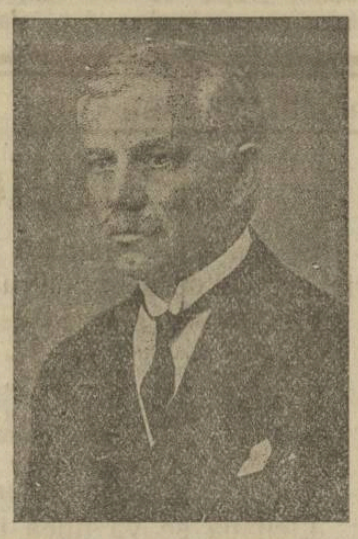

Dl Al. Lapedatu
ministrul Cultelor şi al Artelor

Unul pentru Transilvania propriu zisă, cu sediul la Cluj şi al cărui titular este Emil Isac;

Al doilea, pentru teritoriile de Vest — Banat, Crisiana, Bihor, Sătmar şi Maramureş — cu sediul la Oradea-Mare şi al cărui titular a fost numit dl St. Mărcuş;

Al treilea, pentru Basarabia şi Bucovina cu sediul la Iaşi şi al cărui titular este cunoscutul poet şi fost director al teatrului din Iaşi, dl M. Codreanu.

Am fixat de curând atribuţiile acestor inspectorate şi le-am comunicat titularilor. Am făcut de asemenea cunoscut directorilor de trupe teatrale organizate şi autorizate, raporturile în care pe viitor vor sta cu aceste inspectorate şi obligaţiile ce le au faţă de ele.

Am încunoştinţat, în fine prefecturile şi primăriile de crearea acestor inspectorate, arătându-le îndatoririle de ordin oficial şi moral ce le au pentru îndeplinirea misiunei lor.

— Cu activarea acestor inspectorate sper că activitatea teatrală în nouile teritorii se va conduce mai sistematic şi cu mai multă înlesnire.

*

—*Ce priveşte propaganda organizată oficial de direcţia generală a teatrelor în nouile teritorii şi patronată de ministerul Cultelor şi Artelor, se va face după un plan bine întrunit şi consecvent urmărit pentru întreg anul.*

Douăsprezece trupe teatrale puse sub conducerea celor mai reputaţi si încercaţi artişti ai Teatrului Naţional şi ai celorlalte teatre organizate din Bucureşti, se vor succeda rând pe rând în teritoriile dela Vest, trecând prin Lugoş, Timişoara, Arad, Oradea, Baia-Mare, Sătmar şi alte centre din aceste părţi.

—In acest chip, publicul doritor de un teatru superior va avea ocazie să vadă pe toţi artiştii de scenă ai teatrelor noastre jucând în piese de toate genurile şi să îşi facă încredinţarea că putem da un teatru nu numai egal cu cele mai bune din afară, dar adesea chiar superior acelora.

Pregătirea în acest fel al interesului public pentru susţinerea unui teatru românesc în părţile de vest, va aduce cu sine, să nădajduim, crearea unui teatru permanent pentru aceste regiuni, — teatru care începe a fi formulat ca un desiderat cultural al marilor contre urbane dela graniţa noastră de vest".

O nouă îndrumare dată activităţii Teatrului şi Operei din Cluj

— *„Dar pentru Transilvania nu se va organiza, Domnule Ministru, o propagandă teatrală mai sistematică?*

— „Ba da. Chestiunea acestei propagande am lăsat-o în seama teatrului naţional din Cluj, cu ai cărui conducători am luat chiar eri înţelegere să întocmească un plan bine studiat pentru reprezentaţiile ce urmează să dea până la 1 August în oraşele mai însemnate din Transilvania,

Voi cere asemenea direcţiei operei locale să meargă să caute şi în alte centre, ca bunăoară, la Oradea, la Arad, la Sibiu, etc.

Care este programul de lucrări al Dlui ministru Lapedatu. la culte

— *In sfârşit, dl ministru, v'aşi ruga să binevoiţi a ne de câteva relaţii asupra programului Dv. de lucrări în ce priveşte Cultele?*

— In această privinţă am dat lămuriri destul de precise în discursul meu dela Senat rostit ca răspuns la interpelarea P. S. S. Episcop al Râmnicului. Am arătat acolo că trei sunt chestiunile cari mă preocupă în primul loc şi din care am făcut obiectul lucrărilor mele actuale: 1. chestiunea constatărei veniturilor clerului şi bisericilor aparţinătoare tuturor confesiunilor; 2. chestiunea stabilirei nouilor norme de salarizare ale clerului, salarizare care trebuie înţeleasă ca o complectare a veniturilor personalului clerical şi 3. chestiunea unificărei de organizare a bisericei ortodoxe.

Toate aceste chestiuni se găses în studiere în vederea realizărilor cât mai grabnice. Despre rezultatele, la cari vom fi ajuns, pe altă dată".

St. P.

In jurul viitorului program al guvernului englez

Paris. — Vorbind de noul program al guvernului Macdonald. ziarul „Dailyi Mail" spune că după ce guvernul va stabili relaţiuni amicale cu naţiunile din Europa, va căuta să întrunească conferinţa internaţională, la care va fi reprezentată şi America.

In cercurile politice din Paris, intenţiile guvernului englez au produs o mare satisfacţie.

„Le Temps" crede că o înţelegere anglo-franceză este şi posibilă şi de dorit, iar diplomaţii francezi cred că această înţelegcre este realizabilă cu Macdonaldi

Raspanditi „Infratirea"

Chestiunea unui nou pod peste Someş

Sumele prevăzute în budget nu s'au aprobat

Podul actual care leagă cele dauă părţi ale oraşului despărţite prin Someş, nu este suficient, circulaţia fiind zi de zi tot mai mare.

Oficiul technic al oraşului Cluj, a elaborat mai demult un proiect pentru facerea unui pod de beton armat care să lege stradele Decebal cu str. Dubălarilor, proect care a fost aprobat şi de consiliul technic superior.

Necesitatea noului pod s'a simţit tot mai mult în ultimul timp, constatându-se că fierul din podul din Calea Regele Ferdinand este slăbit şi punându-se cazul că iutr'o bună zi s'ar produce o ruptură în materialul slăbit al acestui pod, circulaţia între cele două părţi ale oraşului s'ar putea face numai cu mare înconjor pela Abator ori peste podul Elisabeta.

Dar necesitatea acestui pod s'a simţit şi pentru a putea da circulaţiei vehiculelor de poveri o altă cale spre oraş, salvându-se astfel asfaltul Calei Ferdinand care se deteriorează.

In noul proiect de budget al oraşului, s'a prevăzut o sumă pentru în tăiele lucrări ale podului, urmând ca restul să se acopere din budgetele anului viitor.

Din lipsă de venituri, comisia financiară a oraşului nu a aprobat însă a ceastă sumă. Pentru a se găsi o modalitate de a căştiga bani necesari clădirei noului pod, dl. Inginer Ciortea, şeful serviciului technic al oraşului a propus să se pună o taxă asupra circulaţiei peste podurile existenţe, taxa pe care ar fi obligaţi să o plătească toţi acei cari au vehicule cari circulă mult peste podurile existenţe.

Răscoala din Rusia reprimată

După ultimele ştiri sosite din Moscova, răscocla găr zilor roşii vamale la care se realiase şi regimentul de tancuri şi elevii şcolii militare, a tost reprimată.

Colonelul Nazanolf, conducătorul principal al răsculaţilor a fost prins şi executat.

Rycov bolnav

Tot după ştiri din Moscova, d. Rycow noul preşedinte al sovietul comisarilor poporului, se află grav bolnav. Medicii i-au prescris un repaus complect de mai multe săptămâni.

Mişcare în diplomaţia engleză.

Leafield, 8.— Sir Milne Chetham ministrul britanic la Berna, a fost numit ministru în Grecia.

Sperling a fost numit ministru în Elveţia, inlocuind pe Chetham.

Lindsay a fost numit de curând reprezentantul Britaniei în Constantinopole, el a părăsit Londra pentru a se prezenta la postul său.

Lepage, Almanach Medical Portativ 1924

16

In urma cuprinsului bogat (de ex. lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare. simptomele şi tratamentele intoxicaţilor, noţiuni de dietetică etc. Organizaţia sanitare a României, instituţile sanitare din ţară, staţiunile climaterice ăi balneare, etc.) *e indispensabil pentru medici, farmacişti* etc. Almanachul frumos executat. legat în jum pânză pe 600 pagini Lei 200.—

Librăria Lepage Cluj.

Pentru statuia lui Avram Iancu

La 14 Februarie a. c. se va constitui la Primăria locală juriul pentru alegerea machetei statuiei lui Avram Iancu, urmând ca în timp de 10 zile să-şi dea avizul. Din acest juriu vor face parte Prea Sf. Sa Episcopul Ivan. Dl Meteş, deputat, dl prof. Lupaş şi dl I. Agârbiceanu, deputat, aleşi din sânul comitetului.

Pe lângă aceştia au mai fost invitaţi un profesor universitar, un delegat al Ministrului Artelor, un delegai al Astrei, dl Utalea, Primarul oraşului, Z. Bârsan, direct. Teatrului Naţional, şi sculptorii Spaethe şi Dumitriu-Borlad.

In scopul măririi fondului pentru ridicarea statuiei s'a intervenit pe lângă Ministrul Ocrotirilor Sociale ca în ziua de 3/15 Maiu a. c. să se facă o colectă publică în întreaga ţară, iarla Ministerul Cultelor s'a cerut să se aranjeze serbări şcolare în întreaga ţară, cu mici taxe pentru mărirea fondului.

Tot în acest scop s'a cerut să se facă o loterie cu 2000 bilete a 50 lei, unul în valoare totală de 100.000 lei, la care s'a pus un tablou al pictorului Tolnay „Trandafirul rupt".

Totodată s'a intervenit la toate prefecturile din ţară spre a se face colecte.

Acord între Ungaria şi Iugoslavia

Budapesta. (Rador). — Tratativele dela Paris intre reprezentanţii Ungariei şi Iugoslaviei, referitoare la chestiunile încă în litigiu dintre ambele state, mai cu seamă în ce priveşte chestiunea materialului de cale ferată pe care Ungaria s'a obligat să-l livreze la incheierea armistiţiului, au fost terminate printriun acord. Protocoalele acestui acord au fost supuse comisiunei reparatiunilor.

Marele incendiu din Bulgaria

Sofia. — La Filipopol au ars fabrica şi depozitul cooperativei societăţilor de tutun bulgare.

Pagubele sunt enorme.

S'a stabilit că focul a fost pus.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Luni, 11 Februarie, 1924

CINEMA SELECT

Concurs umoristic!
Zile de plâns de râs!

Fatty erou, Charlot boier, Zigoto jucător în golf

Fiecare comedie constă din 2 acte. 6 acte de un umor admirabil.

CINEMA URANIA

Maciste şi fiica regelui argintului

Extraordinar de interesantă istorie cinematografică în 6 acte.
In rolul principal foimosul Maciste şi Helene Makovszka.

CINEMA APOLLO

PROPELLER VIU

Senzaţională dramă de artişti în 6 acte.
In rolul principal : LEE PARRY, artista escelentă Americană.

PRESA MAGHIARĂ

Manuale de şcoală iredentiste

Oficiosul partidului maghiar, „Ellenzék“, polemizând cu d. senator Bianu care a dovedit că la şcolile ungureşti se predă şi azi din cărţi ce falsifică istoria şi geografia României, se întreabă pentruce aprobă autorităţile şcolare române manuale ce nu ne convin?

Confratele uită că nu este vorba despre manualele aprobate de autorităţile şcolare, ci de cele de provenienţă budapestană introduse în mod clandestin în unele şcoli din Ardeal.

Învăţătorii şi profesorii acestor şcoli nu numai nu au trimis aceste manuale la Bucureşti spre aprobare, ci au făcut totul pentru a ascunde în ce fel se batjocoreşte statul şi poporul român în aceste şcoli.

In această privinţă, descoperirile dlui inspector general al învăţământului din Ardeal, Alexandru Pteancu, sunt edificatoare

Ca încheiere, încă ceva. Unui oficios de partid, ca „Ellenzék“ nu-i-ar fi îngăduit după regulele bunei cuviinţe să atace pe un adversar politic în însăşi persoana sa, numai pentrucă nu-i convine atitudinea ce a luat-o. A califica pe un senator român ca d. Bianu drept „calomniator“ cu „suflet negru“, este o inconştienţă care aparţine unui sistem care numai bine nu poate aduce raporturilor româno-maghiare.

Problema ungurească

— „Pentru guvernul actual — scrie publicistul Paál Árpád în „Keleti-Ujság“ cea mai dificilă problemă minoritară este cea ungurească. Pentru el maghiarimea din Ardeal nu poate fi neînchipuită fără sentimente iredentiste. Politica şi faptele Ungurilor sunt dictate dela Budapesta. Pentru a spulbera neîncrederea reciprocă creată de această situaţie, guvernul va asigura maghiarimei din Ardeal toate drepturile minoritare ce le-au avut Românii în Ungaria de odinioară. (Ca şi cum Ungurii de la noi nu s'ar bucura azi de drepturi de zece ori mai multe decât cele ale noastre din trecut!.... N. R.) In afară de acestea, guvernul va cultiva mijloacele unei apropieri sufleteşti pentru ca sentimentul de „asupritor“ şi „asuprit“ să se elimine cât mai curând din relaţiile româno-maghiare.“

Dacă înşişi Ungurii sunt siliţi să recunoască intenţiile frumoase ale statului român, — atât de străin de metodele lui Tisza şi Apponyi — pentru ce nu lucrează şi ei în această direcţie. Pentru ce în coloanele gazetelor lor sunt atăcaţi zilnic cei ce n'au altă vină decât că sunt buni români? Rolul gazetelor ungureşti nu este alarmărea popupulaţiei maghiare contra unor rele inexistente sau trecătoare, ci din contra, să colaboreze cu gazetele româneşti pentru formarea unui curent de refacere şi de muncă constructivă.

„Un erou naţional“

Ziarul unguresc „Munkás“ face portretul unui „delapidator, tâlhar, falsificator şi excroc român“ care după ce a fost condamnat, a devenit mai întâi comisar de poliţie, pe urmă prefect.

„După mai multe potlogării — scrie ziarul unguresc — însfârsit a fost condamnat de către tribunalul din Alba-Iulia la un an temniţă. Dar numai pe hârtie.

Noi suntem în stare să precizăm: acest om va deveni marele om al ideii naţionale, o jertfă a gazetelor ungureşti şi o persoană serbătorită.

Şi vă veţi convinge: dânsul va fi ministru.

Iată cum înfăţişează ţara românească cititorilor lui, ziarul „Munkás“.

Pentru a deveni ministru român este deci destul să fii tâlhar, iar calitatea de om pătat te ridică la gradul de „erou naţional“.

Cititorul crede, desigur, că ziarul „Munkás“ este un ziar în slujba „Ungurilor cari se deşteaptă“ şi că apare la Budapesta.

Dar nu. El apare la ... Bucureşti, capitala „intolerantei“ şi „şovinistei“ Românii.

Importul cărţilor din Ungaria

Statul român s'a văzut silit anii trecuţi să oprească importul de cărţi provenite din Ungaria. Măsura aceasta era inevitabilă, deoarece societaţile iredentiste ungureşti făceau să se plaseze în aproape fiecare carte manifeste iredentiste, „rugăciunile revanşei“, „cele 10 porunci ale Ungurilor cari se deşteaptă“, etc.

Importul cărţilor din Ungaria echivala deci cu îngăduirea răspândirei în Ardeal a manifestelor iredentiste, lucru ce evident, nu'l puteam tolera.

La început se credea că prin tr'un control la graniţă, şi prin scoaterea manifestelor iredentiste dintre filele cărţilor, inconvenientul va fi înlăturat. S'a constatat însă, că atât nu este destul.

Anume, Ungurii au început sa recurgă şi la alte trucuri pentru a'şi plasa instigaţiile contra Statului român. Au editat de pildă cărţi de rugăciuni cu aluzii la „hotarele milenare ale Ungariei“, cu blesteme la adresa Ungurilor cari s'ar împăca cu „împrejurările schimbate“, şi cu tirade revanşarde. S'au tipărit cărţi care în aparenţă erau ale marilor scriitori francezi şi englezi, de fapt însă numele acestora nu era decât o mască căci conţinutul lor era iredentist.

*

Astfel, în nuvela „Domnişoara Fifi“ a lui Maupassant fata Rachela era unguroaică în loc de franceză, iar ofiţerii prusaci, înfăţişaţi de marele scriitor francez în colori atât de negre — români.

De-asemenea, în piesa de teatru a lui Shakespeare „Macbeth“ în ediţia ungurească Duncan este regele fostei Austro-Ungarii, Macbeth şi Lady Macbeth sunt regele şi regina Romăniei, iar Malcolm este viitorul Rege al Ungariei de mâine.

Faţă de această stare de lucruri statul român s'a văzut silit să oprească importul cărţilor din Ungaria.

Ultimul timp însă, pentru a'şi dovedi încăodată solicitudinea faţă de minoritarii unguri din Ardeal şi în speranţa că ebredişti deşteptaţi şi „deştepţi“ sau cum or fi din Ungaria nu vor risca o nouă oprire a importului de cărţi ungureşti, guvernul român, la propunerea dlui Tătărescu a hotărît într'un consiliu de miniştri, să îngădue din nou importul cărţilor din Ungaria. Cărţile vor fi cenzurate de o comisie, aşa că pamfletele iredentiste nu vor putea pătrunde în ţară.

Măsura aceasta a guvernului român va dovedi din nou neadevărul calomniilor partidului maghiar că am vrea să sugrumăm cultura maghiară a Ungurilor din Ardeal.

SCRISORI DIN SATU-MARE

Sărbătoarea zilei de 24 Ian.

Ziua de 24 Ianuarie s'a sărbătorit la noi cu mare solemnitate.

La orele 10 a. m. a avut loc Te-Deum-uri la ambele biserici. La capela ortodoxă erau de faţă autorităţile civile şi militare. De asemenea trupele din garnizoană.

La orele 11 a avut loc defilarea şcoalelor şi a armatei în faţa monumentului „Soldatului Român“. Fiindcă a fost şi zi de târg sătenii din împrejurimi aflaţi în oraş au încins o mare horă în mijlocul pieţii. Muzica militară a Reg. 87 infant.. a intonat afară de Hora Unirii şi alte cântece. Au jucat la olaltă ofiţeri, trupe, şcolari şi locuitori,

La orele 11 şi jum. în sala teatrului orăşenesc s'a organizat o serbare şcolară. Dl prof. Dragoş, directorul şcoalei comerciale din localitate, a ţinut o conferinţă ocazională arătând importanţa zilei de 24 Ianuarie.

După conferinţă a urmat producţiunile elevilor diferitelor şcoli secundare.

E de remarcat dansurile naţionale admirabil executate de elevele şcoalei profesionale de fete precum şi recitările elevelor dela gimnaziul de fete. Deasemenea corul liceului „M. Eminescu“.

*

Teatrale. A sosit în localitate trupa Teatrului Naţional din Bucureşti în frunte cu dl Soreanu. Lume multă în frunte cu dl Primar Ferenţiu Augustin a ieşit întru întâmpinare.

Artiştii vor da în Satu-Mare mai multe reprezentaţii între care remarcăm „Institutorii“, „Avarul“, „Ciuta“ etc. Sa speră că trupa dlui Soreanu, ca şi a dlui Demetriade va face săli pline, mai ales că s'au desfăcut bilete din vreme.

Concert. In beneficiul muzicei Reg. 84 Infanterie s'a dat Duminecă, 3 Februarie un mare concert în teatrul orăşenesc.

Au dat concursul dl. Ferdinand Bendiner, directorul Conservatorului de muzică din localitate, d. Dumitrescu, prefectul poliţiei, (voce) şi d-ra Drăgan, eleva Conservatorului de muzică (voce.)

Programul a fost format din bucăţi clasice alese cu gust.

Concertul a avut succes atât moral cât şi material.

„Urmaşii lui Horia“ dela primele dispoziţiuni pentru aplicarea reformei agrare în Ardeal, presa românească, în special aceea dela frontieră, a vorbit despre colonizările ce ar trebui să se facă cu această ocazie.

S'a arătat adeseori că întărirea frontierelor noastre se va asigura numai prin colonizarea unei populaţii româneşti dealungul lor. Atâta timp cât satele cele mai apropiate vor fi locuite de populaţie eterogenă, şi mai ales cu o administraţie streină de sentimentele noastre, atât timp, zic, droaia de contrabandişti, spioni şi turburători ai ordinei, va pătrunde uşor în România.

Sortit a fost că, spre cinstea autorităţilor şi Comisiei de expropriere din Satu-Mare. în raza acestei comune, în apropierea frontierei dintre Ungaria să ia fiinţă prima comună de români colonizaţi, sub numele simbolic: „Urmaşii lui Horia“. Nu de mult la Consilieratul agricol, prin stăruinţa dlui Teodoriu, un energic şi cinstit consilier, s'au terminat lucrările de împroprietărire ale coloniştilor ce se vor stabili la noi. Săteni din Ţara Moţilor, au fost împroprietăriţi acolo unde au fost disponibilităţile de pământ. După ce au luat în primire ceeace li s'au dat, s'au înapoiat la căminurile lor. In prezent o delegaţie a lor a venit în Satu-Mare pentru a cerceta mijloacele necesare în vederea începerei clădirii satului nou. Imediat ce se va topi zăpada vor veni la hotare, lângă comuna Sanislău, pentru a se stabili.

Dacă, după cum este vorba, statul le va pune la dispoziţie lemne de construcţie, din pădurile sale, vara aceasta se vor ridica primele case ale comunei „Urmaşii lui Horia“.

Cor.

Consiliul Orasului Cluj. No. 20176—1923 cons.

Publicaţiune.

Oraşul Cluj cumpără în licitaţie publică următorul material lemnos necesar pentru Maieriştea Centrală pe anul 1924.

1. 200 buc. scânduri de brad de 1/2 toli groase şi 4 m. lungi
2. 400 „ „ „ „ „ 1 „ „ „ „
3. 200 „ „ „ „ „ 2 „ „ „ „
4. 300 „ „ „ fag. „ 2 „ „ „ „
5. 1000 „ spiţă de frasiu,
6. 200 „ obede de „
7. 40 „ lemne de frasiu pentru butuci.

Licitaţia se va ţinea inaintea Consiliului orăşenesc in biroul Dlui Primar edificiul Primăriei la 1 Aprilie 1924 ora 10 a. m.

Licitaţia se va face prin oferte scrise, sigilate, cari dinpreună cu garanţia de 10% din suma oferită se vor depune de către ofertanţi la mâna Consiliului orăşenesc in momentul când se ţine licitaţia.

Ofertele intârziate nu se vor lua in considerare.

Tabloul şi condiţiunile de licitaţie se pot vedea in biroul Maieristei centrale Calea Trăian No. 19.

Cluj, din şedinţa cons. orăş. ţinută la 8 Febr. 1924.

3314 Primar: **Dr. Utalea.**

Galoşii şi Soşonii sunt cei mai buni **Wimpassing**

2879

„Lebeda“

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR.

Haine pentru bal vopseşte în toate culorile şi curaţă CZINK.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1009 — 4 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 4 PAGINI — Mercuri, 13 Februarie 1924.

R CLUJ 1. 825

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 13 FEB 924 I

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Utilitatea notarilor publici

Cum se explică rezervele unor cercuri interesate?

După cum am anunțat, guvernul va aduce în discuția Camerei legea pentru înființarea instituției notarilor publici și în vechiul regat. Utilitatea acestei legi este în afară de orice discuție. Aici în Ardeal și Banat, unde instituția notarului public este bine cunoscută, noua lege a guvernului va fi desigur bine apreciată. Nu aceiaș lucru se petrece în vechiul regat, unde legea notarului public este o inovație.

In adevăr, se petrece în vechiul regat un fenomen destul de interesant. Majoritatea avocaților, dacă nu se pronunță fățiș împotriva nouei legi, păstrează față de ea o rezervă destul de semnificativă. Instituția notarului public siluește, pe de o parte, o veche tradiție, iar pe de altă parte, amenință simțitor unele interese de breaslă. Până acum, în vechiul regat, actele de notariat se făceau de către avocați. Această îndeletnicire le aducea desigur însemnate venituri. Introducerea notarului public le ia aceste venituri și e logic ca avocații să nu se arate prea entuziasmați.

Dar în chipul acesta nu se poate admite o discuție. Fără a intra în amănuntele chestiunei, e destul să amintim că instituția notarului public are de scop în primul rând a stabili o normă precisă pentru alcătuirea actelor de notariat, cu o responsabilitate bine delimitată; iar în al doilea rând, urmărește simplificarea formelor și deci decongestionarea tribunalelor. Și astfel pusă chestiunea, interesele materiale ale unei anume categorii profesionale trebuie să cadă în fața intereselor generale ale țării.

Chestiunea însă mai are o față. Obiecțiunile ce se aduc legei notarilor publici esprimă o stare de sentiment pe care Ardealul, și în general nouile provincii, au manifestat-o îndeajuns până acum, legea notarilor publici turbură tradiția, aduce un element nou și necunoscut într'un organism deplin format. Acelaș lucru s'a putut observa, în nouile provincii, cu prilejul introducerii sistemelor și legilor din vechiul regat. Utilitatea legilor a fost lăsată totdeauna pe al doilea plan în discuțiunile care s'au urmat; pe primul plan apărea totdeauna îngrijorarea explicabilă față de ceva necunoscut sau străin, reacțiunei amenințate.

Pe deasupra intereselor materiale care dau naștere opoziției avocaților, rezervele care se fac legei notarilor publici sânt, înainte de toate, expresiunea îngrijorării față de orice reformă; sânt reacțiunea unei tradiții care, se vede amenințată. Dar după ce prima impresiune se va risipi, legea va fi acceptată așa cum este și va fi o lege utilă, o lege care dă țării o instituție modernă.

O tragedie maghiară

Alaltăieri, liceanul Szabó Attila dela Colegiul reformat din localitate a făcut o încercare neisbutită de sinucidere, din motive necunoscute.

Faptul a întristat întreaga societate a Clujului, mai ales că numitul era unul dintre cei mai buni elevi ai școalei reformate.

Cu acest prilej, ziarul „Ujság" din localitate a crezut de cuviință să scornească vestea, că de vină sunt numai... dl ministru Anghelescu și d. inspector Pteancu cari îndrăznesc să aplice ordonanțele și legile referitoare la introducerea și învățarea „antipedagogicei" limbi române.

Invățarea acesteia, ar fi întristat, vezi Doamne, într'atâta pe simpaticul Szabó Attila, încât acesta s'a hotărât să se despartă de viață!!!

Comentariile credem că ar strica frumusețea și dibăcia articolului confratelui maghiar.

Demonstrații antisemite la Timișoara

Sâmbătă noaptea au avut loc la Timișoara mari demonstrații antisemite, la care au luat parte o mulțime de tineri recrutați din toate clasele sociale.

Manifestanții, după ce au cântat pe străzi cântece antisemite, au încercat să între în Hotelul „Ferdinand" unde avea loc o serată a societății sportive evreești „Kadima".

Aici s'au produs o seamă de lucruri regretabile.

După încăerare, în timpul căreia au fost rănite mai multe persoane, manifestanții au pornit din nou pe străzi, spărgând mai multe geamuri pe la casele evreești și la liceul evreesc din localitate.

Ordinea a fost în curând restabilită de poliție care a împiedecat ca devastările să ia proporții.

Controlul străinilor

la Cluj

In vedere că chiar în cursul acestei luni va apare un regulament general cu privire la controlul streinilor din întreaga țară primăria locală a primit un ordin al ministerului de interne, prin care e invitată să înceteze deocamdată aplicarea dispozițiunilor legei controlului streinilor, în vigoare.

Oficiul instituit pe lângă primărie pentru controlul streinilor continuă însă cu lucrările de cercetare pentru toți cei supuși altor state sau intrați în mod clandestin în țară, formând tablouri și dosare în regulă pentru fiecare.

Baroul local luând cunoștință din dosarele constituite pentru avocații dr Berkes Solomon și dr Geréb Isac, din care se constată că au cerut repatriarea a hotărât In prealabil excluderea acestor avocați streini, din barou.

Partidul național și principiile lui Wilson

In jurul articolului dlui Iuliu Maniu

Intr'un recent număr al „Patriei", d. Iuliu Maniu, președintele portidului național, a publicat cu prilejul morții lui Woodrow Wilson un articol de omagiu și de recunoștință în memoria fostului preș. al Statelor-Unite.

D. Iuliu Maniu vorbește și scrie foarte rar, încât atunci când pune mâna pe condeiu, trebuie să crezi că un simțământ mai puternic decât repulsiunea sa pentru scris îl îndeamnă să aștearnă câteva slove pe hârtie. Nu ne îndoim deci că șeful partidului național împărtășește sincer durerea pe care întreg partidul național a simțit-o în fața morții lui Wilson. Dealtfel și cu prilejul vorbirii pe care d-sa a rostit-o în numele delegației partidului național la legațiunea americană am putut constata cât de mult au regretat oamenii partidului național moartea aceluia care, în timpul războiului a lansat taimoasa formulă o libertatea popoarelor. D. Maniu a mărturisit atunci că principiile lui Wilson au fost pentru partidul național cel mai puternic semn la rezistență.

Desigur n'avem nimic de zis împotriva sentimentelor de recunoștință pe care partidul național le poartă amintirii fostului președinte al Statelor-Unite.

Dar faptul că nici unul din fruntașii partidului național nu și-au mărturisit cu atâta patos reecunoștința pentru sacrificiul vechiului regat, ne-a îndurerat. Fiindcă mai hotărâtoare, în ceeace privește realizarea unirii, a fost jertfa de sânge a armatei române decât toate principiile wilsoniene.

Intregirea neamului nu se datorește principiilor lui Wilson. Ea a fost realizată prin forțele noastre naționale, prin sacrificiul eroic al celor opt sute de mii de ostași morți pe culmile și văile Carpaților. Și totuși niciodată vre-un membru al partidului național n'a simțit datoria morală de a-și exprima recunoștința pentru această cheltuială de sânge și de energie prin care poporul nostru și-a răscumpărat libertatea și independența. Ba dimpotrivă, partidul național n'a avut decât cuvinte de batjocură la adresa vechiului regat și a armatei române. D. Maniu n'a scris nici un articol prin care să-și fi mărturisit recunoștința pentru o jertfă care ea ne-a dat putința de a realiza unirea. Iată de ce când îl vedem pe oamenii partidului național arătându-se atât de mult copleșiți de durere și atât de plini de recunoștință pentru ce a făcut Wilson și când pentru adevărații făuritori ai Unirii n'au avut nici un cuvânt de omagiu și de recunoștință, încercăm un sentiment de adâncă mâhnire pe care nu-l putem opri nemărturisit.

Scrisori din București.

LUCRĂRILE PARLAMENTULUI

La Cameră

Greva căruțașilor și taxele comunale. Opoziția și căile ferate. Omagiul generalului Pressan

Capitala a avut să sufere, — numai 24 de ore, — greva căruțașilor Camionagii și căruțașii cari fac transporturile de mărfuri au încetat lucrul pe motivul că au fost supuși la taxe comunale și fiscale prea mari.

Chestiunea a venit și în discuțiunea Camerei, adusă de un deputat din opoziție.

In urma intervenției primăriei însă, greviștii au consimțit să reia lucrul, rămânând ca taxele la care sunt impuși cărăușii să fie revizuite și stabilite în mod cât mai echitabil.

Opoziția și căile ferate

Ziarele de opoziție sunt pline de critici la adresa guvernului și a direcției căilor ferate, care e învinuită că nu ia măsuri destul de eficace pentru repararea materialului rulant.

[illegible] Camerei, a venit la ordinea zilei un proect de lege pentru deschiderea unui credit destul de însemnat, de 500 milioane, necesar reparațiunilor de material rulant de cfr.

In loc ca opoziția să fie consecventă și să se grăbească a vota un credit menit să activeze reparațiunile de vagoane și locomotive, unul din membrii ei dl Cezar Spineanu, deputat țărănist, a cerut pur și simplu retragerea acestui credit pe nu mai știm ce motiv de formă.

Bine înțeles Camera n'a împărtășit acest punct de vedere și a votat creditul.

Un omagiu meritat

Adunarea deputaților a votat prin aclamațiuni un proect de lege prin care se acordă generalului Pressan, — fost șef al marelui Cartier General în timpul războiului Unirei și în timpul campaniei din Ungaria, — dreptul de a purta cât va trăi uniforma gradului, de a se bucura de toate onorurile și drepturile acestui grad. Deasemenea va avea dreptul de a locui cât va trăi, el și soția lui, un imobil pe care i-l va cumpăra și mobila Statul.

Toată lumea care cunoaște rolul însemnat pe care l-a avut generalul Pressan în conducerea glorioasei noastre armate, va aproba acest omagiu pe care reprezentanța națională îl aduce virtuței, destoiniciei și priceperei distinsului ostaș.

La Senat

Numele comunelor din Ardeal. — Soarta pensionarilor. — Comisiile de impunere. — O cooperativă electrică la Iași.

Chestiunea numirei comunelor din Ardeal, — mai însemnată decât s'ar părea la prima vedere, a fost adusă la tribuna Senatului de un senator minoritar, dl Szőcs. Departe de a protesta împotriva naționalizărei denumirilor streine, senatorul minoritar a pus în lumină unele lucruri și nepotriviri, atrăgând atențiunea asupra acestei chestiuni care preocupă desigur și autoritățile respective. Comunele și străzile orașelor vor trebui să aibă un *singur nume*, românesc, pe care toată lumea sa fie obligată să-l întrebuințeze în mod public.

Pensionarii

Situațiunea penzionarilor, mai ales a acelora din teritoriile alipite, este precară. La o întrebare a senatorului Hackman, din Bucovina, dl ministru de finanțe a arătat că guvernul cunoaște această situație și că odată cu îmbunătățirea situației financiare a țărei și a modificărei și unificărei legei pensiilor, situațiunea tuturor penzionarilor — deci și — se va ameliora.

Coresp.

BAZARUL CU ÎNTÂMPLĂRI

O nouă modă în literatură

De când cu iscodirea dirijabilelor aeroplanelor, telegrafiei și telefoniei fără fir, a fotografierii la distanță și a altor . . . *„rapidități"*, literatura se pare că tinde și ea spre celeritate.

In timpurile vechi, se scriau istorisiri a căror acțiune ținea cu zecile de ani, dacă nu chiar cu secolele. Reprezentarea *Misterelor* în Evul Mediu ținea cu lunile și spectatorii se abonau la ele cum ne abonăm noi astăzi de ex. la un birt — *à la carte*, Romanele erau în caiete interminabile și se urmau din generație în generație.

Astăzi însă, nu mai este așa. Romanele vor să dureze cât mai puțin posibil.

Henry Céard, a dat chiar, cândva. un eloquent exemplu. Una din primele lui lucrări, apărută în 1881 — *„Un belle journée"* — se mărginea să povestească fapte întâmplate într'o singură zi. E drept că pentru a nu dură decât o zi, acțiunea nu se întindea decât numai pe . . . 346 de pagini! . . .

Acum se merge și mai *departe* încă în . . . *scurtime*. Viitorul roman al compatriotului nostru, *Adrien Le Corbeau*, autorul faimoasei *„Gigantesque"*, care s'a tradus și în englezește pentru Americani și Englezi, — nu va dura decât o oră!

„L'Inimaginable" — astfel va fi titlul acestei cărți — nu va descrie decât cea din urmă oră a unui ins și nu va dura deci, — socoteală foarte simplă — decât tot o oră . . .

O altă carte, apărută acum câtva timp, *„La belle Valence"*, a bătut chiar recordul: acțiunea ei nu se petrece decât în șase minute! . . .

Din parte-ne, n'am cere decât un singur lucru, ca moda aceasta să se introducă și în teatru. Inchipuiți-vă, de pildă, pe *„Cavalerul Viola"* murind după șase minute . . . Câtă fericiret doamne, pe spectatori! . . .

Donar.

INFORMAȚII

— **Dl ministru Alex. Lapedatu la Turda.** *Dl Alex. Lapedatu, ministrul Artelor și Cultelor, a plecat astăzi dimineață la Turda, pentru a lua contact cu autoritățile de acolo asupra nevoilor bisericilor din județ.*

— **Pâinea la Cluj.** Dl Septimiu Mureșanu, Prefectul județului, de acord cu dl Utalea, Primarul orașului, și cu reprezentanții morarilor, au hotărât ca să facă un inventariu a întregii cantități de făină care se află azi în magaziile morarilor și cerealiștilor, pentru a preîntâmpina o nouă urcare a prețului făinei.

Totodată Primăria Cluj a intervenit pe lângă Ministrul de Comunicații pentru a i se pune la dispoziție un număr de vagoane suficient pentru aprovizionarea orașului cu grâu.

— **Inștiințarea.** Se face cunoscut publicului că tipografia „Fischer" din Cluj Calea Victoriei 7 de venind proprietatea d-lui Ing. Dimitriu Rantea din București, Str. general Angelescu Nr. 8, să fixeze termen de zece zile pentru validarea creanțelor asupra tipografiei, după termen nemai recunoscându-se nici o creanță. In noua formație tipografia poartă numele de „Propășirea".

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat.** *Domnii membri cari doresc să cumpere lemne cu preț redus din stocul pus la dispoziția Sindicatului de către „Uniunea generală Fope la biroul Sindicatului între orele 11—12 a. m. și 5—6 p. m, de unde vor căpăta bonurile de lemne.*

— **Produsele miniere și metalurgice pentru industriile din Ardeal.** Ministerul a trimis inspectoratului industrial din Cluj o adresă prin care arată disponibilitățile produselor miniere și metalurgice ale statului, care sunt de vânzare la dispoziția micilor și marilor industriași. Cei interesați se pot adresa inspectoratului industrial din localitate.

— **O nouă instalație industrială la Cluj.** Inspectoratul industrial regional din Cluj a primit cererea de autorizare pentru instalarea unui atelier de zugrăvire de porțelanuri, instalațiune care până acum nu exista în țară la noi.

— **Bal.** Filiala Zălau a societății „Ocrofirea Orfanilor din Războiu" a organizat pentru seara zilei de Sâmbătă 1 Martie a. c. un bal costumat și necostum t. Reușita acestui bal este sigură, grație sacrificiilor făcute cu acest prilej de către comitetul organizator.

— **Afacerile** Uniunii Proprietarilor Cluj dela dl director Fekete Nagy Béla le-a preluat dl Basiliu Zsombori, care va sta la dispoziția membrilor zilnic d. m. la orele 4—6 în biuroul său din Str. Iuliu Maniu No. 5. Etaj II.

— **Congresul restauratorilor.** Uniunea generală a restauratorilor din întreaga țară va ține un congres general la Cluj în ziua de 21 Februarie a. c. cu participarea reprezentanților din toate orașele din țară. Se va lua în desbatere noua lege a vânzării alcoolului. Dl Modolea, secretarul General al Ministerului de Interne va reprezenta guvernul.

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat** *instalându-se în local propriu, roagă să i-se adreseze orice corespondență pe adresa: Piața Unirii 29 (Casa Banffy), Cluj.*

D-nii membri din provincie sunt rugați a reproduce în ziarele lor această înștiințare.

— **In jurul conflictului dintre „Automobil-Club', și „Cercul Militar".** In legătură cu conflictul ivit între „Automobil-Club" și „Cercul Militar" despre care ne-am ocupat pe larg în unul din numerile trecute ale ziarului nostru, primim astăzi dela dl avocat dr. Ștefan Fabius, ca procurator al dlui General N. Petala, comandantul corp. VI. Arm. o scrisoare prin care dsa ne roagă să arătăm că la Comandamentul Corpului VI. nu există nici un ordin al Ministrului de Războiu, prin care acesta ar fi cerut mutarea „Cercului Militar" în localul ocupat de comandantul Corpului și că deci greșit s'a vorbit despre o neexecutare de ordin.

— **O statistică a tuturor industriilor din Ardeal.** Inspectoratul regional industrial din Cluj, lucrează în mod asiduu la o statistică generală pe județ a tuturor fabricelor, pentru cunoașterea exactă a datelor cu privire la capitalurile investite, puterea de producție, numărul de lucrători pe naționalități, etc.

O asemenea statistică încă nu există până astăzi, iar utilitatea ei este de o valoare netăgăduită.

— **Congresul Sioniștilor.** care urma să aibă loc zilele acestea la Cluj nu se va mai ține de cât la Dej, pentru a se preîntimpina oarecare ciocniri cu studenții.

— **Tifosul exantematic la Cluj.** Zilele acestea s'au ivit 6 cazuri mortale de tifos exantematic în orașul nostru. Boala a fost adusă de niște săteni din Solnoc-Dobâca, cari, după ce au contaminat și pe alții, au murit la Cluj.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 13 Febr. 1924

CINEMA SELECT

Concurs umoristic!
Zile de plâns de râs!

Fatty erou, Charlot boier, Zigoto jucător în golf

Fiecare comedie constă din 2 acte. 6 acte de un umor admirabil.

CINEMA URANIA

Maciste și fiica regelui argintului

Extraordinar de interesantă istorie cinematografică în 6 acte.
In rolul principal foimosul Maciste și Helene Makovszka.

CINEMA APOLLO

PROPELLER VIU

Senzațională dramă de artiști în 6 acte.
In rolul principal : LEE PARRY, artista escelentă Americană.

Propaganda maghiara

Intr'un articol publicat eri ne ocupam de importul cărților din Ungaria și arătam motivele pentru care guvernul a oprit acest import. Cărțile venite din Ungaria cuprindeau indemnuri iredentiste și instigații contra statuiui român.

Pentru a și putea desface cărțile în România, propaganda maghiară a recurs la trucuri a căror stupiditate le face cu totul neprimejdioase.

Astfel publicând nuvele sau piese din diverși autori străini, fac în ele schimbări de situații și de persoane stabilind apropieri cari sunt jignitoare pentru statul și națiunea noastră.

In nuvele „Domnișoara Fifi" a lui Maupassant a văzut din eroina franceză a povestirii o unguroaică, din ofițerii prusaci, înfățișați în culori atât de negre de marele scriitor francez, ofițeri români. Deasemeni în piesa lui Shakespeare „Macbeth", în traducerea maghiară Duncan este regele Ungariei, Macbeth și Lady Macbeth sunt suveranii noștri, iar Malcolm este viitorul rege al Ungariei reîntregite.

Mijloace de propagandă atât de stupide nu ne pot face decât să surădem, ele doveuind că ura iredentei maghiare împotriva noastră este atât de clocotitoare încât în acțiunea ei a pierdut orice urmă de bun simț și de inteligență.

Fabrica de chibrituri din Cluj

Fabicatele sunt proaste. Protestările publicului sunt îndreptățite. Explicațiile dlui P. Ionescu, directorul regional al monopoluiui statului din Ardeal

De un timp, fabricatele fabricei de chibrituri din Cluj sunt, în bună parte, atât de prost confecționate încât nu pot fi utilizate. Și în legătură cu acest fapt, nu putem fi de cât de acord cu protestările publicului care este spoliat, fiind silit să plătească statului un bir cu totul nedrept.

Pentru a cunoaște cauza proastei fabricațiuni o produselor ne-am adresat dlui Petre Ionescu, directorul regional al monopului statului din Ardeal.

Dsa ne-a spus că în adevăr chibriturile se fabrică la Cluj în proaste condițiuni, și că găseste îndreptățite protestările publicului.

„Pricina proastei confecțiuni, zice d. Ionescu, constă în faptul că ne lipsesc un mare număr de mașini, fapt care împiedică să se poată produce și cantitativ chibrituri pentru satisfacerea complectă a nevoilor publice.

S'a prevăzut însă în noul buget, — continuă a ne spune, d. director regional, — o sumă de 60 milioane pentru complectarea mașinelor fabricelor de chibrituri din întreaga țară, astfel că în curând totul va fi pus în ordine. Odată instalate fabricele cu toate mașinele necesare, produsele lor nu vor mai lăsa de dorit, nici din punct de vedere calitativ, și nici din punct de vedere cantitativ, astfel că nu nu vom mai fi avizați la export".

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistrița, Deva, Huniedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunei ziarului.*

Lysoform

Scrisori din Oradea-Mare

Chestiunea artiștilor teatrului unguresc. Un nou gest de sfidarea din partea directorului Parlaghi

In baza unui ordin al Maiterului artelor prefectura de poliție de aici a adus la cunoștința direcțiunii teatrului unguresc, că artiștii fără cetățenie română sau cu cetățenia neclarificată, nu mai pot juca pe scena acesiui teatru, trebuind să părăsească țara dacă nu sunt în posesiunea unei autorizații de rămânere aici.

La această invitație, directorul Parlaghi, cunoscutul obstacol al oricărei încercări a artei românești la Oradaa-Mare, a răspuns că el, în caz de executare a dispoziținii de mai sus, va refuza de a mai pune la dispoziția trupelor românești în trecere pe aici, decorul de care se folosește trupa sa. Se vede, că răspunsul acesta energic a avut succes, pentrucă organele polițienești n'au mai intervenit și a doua oară, dimpotrivă, acel care a înmânat direcțiunii teatrului deciziunea de mai sus, s'a grăbit să declare că execuția privește pe alții.

La toete acestea se cer din partea noastră câteva explicații asupra chestiunii, pentrucă gestul dlui Parlaghi să se poată judeca așa cum trebue.

Acest director al teatrului maghiar orădan a primit concesiunea teatrului comunal „Regina Maria" cu condiția expresă de a pune sala la dispoziția tuturor trupelor românești, dându-le acèstora și decorul teatrului. In schimb, direcțiunea maghiară, care nu plătește un ban pentru sala de teatru a comunei și, dacă nu ne înșelăm, nici pentru iluminat, primește ori de câteori concesionează sala la români, suma până la 5000 pe seară.

Firește, că târgul acesta atât de [illegible] Parlaghi dreptul la amenințări ca acea de mai sus. Asemenea apucături, însă nu ne pot impresiona, și cu atât mai puțin din partea unui director de teatru maghiar a cărui trupă, jucând în condițiunile de mai sus, este totuși, compusă în majoritatea ei din cetățeni de aiurea.

Raporturile italo-ruse

O comunicare a lui Mussolini către Cicerin

Mussolini a trimes o comunicare lui Cicerin, spunând că guvernul a decis reluarea raporturilor politice între cele două state, considerându-le utile pentru interesele lor particulare și cele generale ale Europei. „Sunt deplin satisfăcut de semnarea tratatului italorus. Imi exprim încrederea că ziua de azi poate însemna începutul unei noui și fecunde colaborațiuni".

Copia acestei comunicări a fost remisă la Roma lui Iordanski.

Rusia reprezentată la Londra de Racowsky

Lafayette, 10. — Rusia și Anglia la întrunirea la Londra a conferinței anglo-ruse anunță venirea lui Rakowsky cât de curând ca însărcinat de afaceri al guvernului sovietic pe lângă Curtea britanică, el fiind șeful delegației comerciale ruse la Londra,

Un film care odihnește și încântă

Este filmul „Crinul Vieții" după povestea fantastică a M. S. Regina Maria, care se va reprezenta Joi 14 și Vineri 15 Febr. la cinema „Urania" în beneficiul „Căminului Presei". Când filmul acesta a rulat la București, la Teatrul Național, ziaristul Petronius dela „Viitorul" se exprima astfel despre acest film:

„Crinul vieții", tradus în cinematografie, după opera M. S. Regina Maria, este un poem de ritmuri și cadențe, este o sinfonie luminoasă și totodată o tragedie în care sufletele noastre vorbesc în locul actorilor de pe pânză iar lamentările elegiace neauzite, sunt rostite totuși în penumbra gândirii noastre. Niciodată tăcerea n'a fost mai elocventă ca în extazul acestei mute admirațiuni.

„Crinul Vieții", ca operă literară, este mai mult ca o poveste — este un roman liric.

Regina Maria în toate scrierile sale vădește un temperament subiectiv, deși calea exprimării e mai în totdeauna impresională. Realismul e învesmântat în misterios, iar limpiditatea inspirației e veșnic parfumată cu străveziul mistic. Un lac scoțian sub ceața nordică.

Augusta scriitoare e îndrăgostită de simbol, care pare mai mult o deghizare a lirismului.

„Crinul vieții", întrupează năzuința spre ideal în fața căruia toți învingătorii sunt învinși. Numai jertfindu-te îl poți atinge, și odată cucerit supremul imperiu, trebue să-l dăruești și se espiri. Simbolul e etern. Prometeu, după ce a aprins torța în cer, a dăruit-o omenirii, nemai fiindu-i îngăduit să-și răscumpere cu viața tentativa.

Pe acest fond filosofic, pe acest [illegible] de viziuni datorit unei imaginații exuberante și unei emotivități sugestive, o mare poetesă a coreografiei a însuflețit o infinitate de imagini.

Loie Fuller, însoțită de elevele sale ne-a transpus în cele mai minunate decoruri, în cele mai feerice situațiuni, ne-a orbit și ne-a mișcat adânc și uneori ne-a zguduit chiar.

Toată populația Clujului va veni Joi și Vineri la „URANIA" să vadă acest film al Reginei noastre.

Cronica dramatică

„Hamlet" la Teatrul Maghiar.

Aseară s'a reluat la Teatrul Maghiar din localitate tragedia lui Shakespeare „Hamlet", într'o nouă distribuție. Anume, după aproape treizeci de ani, decând în rolul regelui apărea la fiecare reprezentație artistul *Szentgyörgyi*, aseară acest rol a fost jucat de dl *Janovics*, directorul teatrului. In Rolul titular, care de douăzeci de ani era jucat mereu de dl. Janovics, a apărut aseară, dl *Forgács*.

Reprezentația a fost, prin seriozitatea piesei, poate una din cele mai reușite din anul acesta. Dl Forgács a dus eroic la capăt sarcina ce i s'a dat.

Ansamblul a fost în notă Inovația în decoruri, care s'au proiectat, are singurul avantaj că face mai scurte antractele. Incolo, am fi preferat decorul obișnuit.

Hârtie **Lichtpaus** pozitiv-negativ I-a
2744-5 la libraria LEPAGE Cluj.

SVÂRCOLIRILE OPOZIȚIEI

DE CE NU S'A FĂCUT BLOCUL?

Nici animozitățile personale și nici deosebirile principiale nu pot fi o cauză — „Democrația" română pusă la o nouă încercare — Cele două cauze reale — Rolul partidului țărănist și al anumitei prese la lansarea „blocului"

Entuziasmul unor anumite ziare pentru „blocul opoziției" a scăzut în mod simțitor. „Pertractările merg, pe cum se vede tare greu. Si e firesc să meargă greu, pentrucă este imposibil să se găsească cimentul care să închege la un loc pe d. Iorga și pe d. general Avescu, pe d. Argetoianu și pe d. Madgearu, pe d. Goga și pe d. Stere, ș. a. m. a...

Dar mai presus de aceste deosebiri fundamentale, cu caracter, să-i zicem, individual, — „blocul opoziției" trebuia să se izbească, în mod fatal, de două principale piedici. Mai întâi lipsa unei sincere credințe democratice la baza tuturor acestor partide noui, cari își reclamă un loc în viața noastră politică în numele democrației. In numele democrației, vorbește și partidul țărănist. dela care se pare că a pornit acum ideea „blocului", și partidul național, și cele două fracțiuni ale partidului poporului, și partidul național-democrat, care nu este chiar așa de nou. Totuși aceste „democrații" nu și-au putut găsi niciodată un punct comun de apropiere și înțelegere. Cum și l-ar fi putut dar găsi astăzi? Democrația este una și aceeași sub orice formă s'ar prezenta ca practică politică. Dacă democrația acestor partide ar fi fost sinceră, și dacă, în adevăr, ea ar fi avut înaintea ei o oligarhie reală, împotriva căreia să lupte, micile deosebiri de nuanță... „democratică" n'ar fi fost niciodată o piedecă pentru unirea ei, în măsura în care până acum deosebirile dintre partidele de opoziție au stat piedică oricărei coalizări serioase.

Prin urmare, *„blocul"* nu s'a putut face pentrucă obiectivul potrivnic nu exista decât în mintea câtorva naivi sau șarlatani, pe de o parte, iar pe de altă parte, care partid politic din opoziție putea să răspundă sincer la chemarea democratică a așa zisului „bloc"?

A doua cauză care a determinat eșuarea oricăror încercări de coaliție generală a opoziției se datorește unor intențiuni ale inițiatorilor cu totul streine de democrație și patriotism. Scopul blocului era — după amănuntele pe cari le dau unele ziare asupra lucrărilor comitetului diriguitor țărănist — **„să opuie trustului de acaparare economică patronat de guvern, un front unic al opoziției."** *Cu alte cuvinte, opoziția să stilească guvernul a renunța la înfăptuirea programului economic anunțat.*

Ori, acest program, cuprinzând ideea de naționalizare a bogățiilor țării și a întreprinderilor industriale rămase încă în mâini streine, nu poate contrazice decât interese din afară de noi. In acest caz ce rost ar fi avut opoziția blocului"? Unul patriotic desigur că nu. Ținând seamă de faptul că ideea blocului a pornit dela partidul țărănist și a fost susținută „în numele democrației" de o anumită presă, știind că partidul țărănist s'a pronunțat categoric pentru introducerea capitalului strein în țară, fără nici un control, și mai știind că ziarele unei anumite prese sânt întreținutele aceluiași capital strein, este evident că scopul „blocului" era în primul rând să apere interesele amenințate ale capitalului strein care nu înțelege să intre în România decât pentru speculă și dominație economică. Și în acest caz, era firesc ca celelalte partide de opoziție să nu se lase înșelate de manevrele „democratice" ale partidului țărănist și ale unei anumite prese.

A. R. Gus

Viața industrială în Ardeal

Controlul streinilor aflatori în industriile din Ardeal.

Lămuririle dlui Petrovici inspectorul industrial regional din Cluj.

Odată cu unele suveniri de rea credință, pornite din anumite cercuri interesate, un ziar din Cluj a făcut afirmațiunea că controlul străinilor aflați în serviciile industriilor noastre din Ardeal ar fi stânjenit de către înșeși organele în subordine ale Ministerului de comerț și Industrie, precum și de ale Ministerului Muncei.

Cât temeiu se poate pune pe asemenea svonuri și afirmațiuni riscate, resultă din convorbirea pe care am avut-o cu dl. înspector industrial al regionalei Cluj, d. Petrovici care a binevoit să ne dea următoarele lămuriri:

Este, — zice d. Petrovici — pur și simplu o aberație să se spue că noi împedicăm aplicarea dispozițiunilor cu privire la controlul străinilor, *când tocmai pe baza referatului pe care personal l'am făcut ministerului s'a instituit un control riguros cu privire la lucrătorii străini din industriile din Ardeal, și cu deosebire asupra lucrătorilor de specialitate.* Dispositiunea ministerului dată în urma referatului nostru este următoarea.

Lucrătorii supuși străini aflători în serviciile industriei noastre, vor putea fi tolerați numai în cazul când sunt de specialitate și când nu există lucrători indigeni cu care să poată fi înlocuiți.

„Pentru această din urmă categorie de lucrători cerem să ni se arate cartea de muncă din care se poate vedea calitatea de specialist a lucrătorului. Apoi facem personal cercetare la fabrică pentru a ne asigura dacă lucrătorul este aplicat la specialitatea lui. Pe baza acestor date și constatări, noi eliberăm certificatul necesar lucrătorului de specialitate. Cu acest certificat însă îl recomandăm inspectoratului muncei care are evidența tuturor lucrătorilor, și care îl aprobă, în cazul când nu există lucrători de aceiași categorie indigeni cari pot fi plasați".

Continuând, d. Petrovici ne spune că numărul cererilor provenite dela asemenea lucrători străini sunt foarte multe și că în cea mai mare parte ele sunt respinse. Pantofari, tinichigi, lemnari și alții care lucrează în mod particular și pretind calitatea de specialiști sunt din capul locului respinși. S'au dat aprobări numai acelor lucrători specialiști, cari în diferite industrii nu pot fi înlocuiți cu lucrători indigeni, pentru că aceștia nu există.

*

Lămuririle precise pe care ni le a dat d. Petrovici, sunt desigur edificătoare pentru opinia publică și nu mai au nevoe de nici un comentar.

Dac.

In jurul organizării partidului maghiar

De ce nu prinde rădăcini acest partid în opinia publică ungurească? — Prăpastia dintre partidul și poporul maghiar — Noua orientare a Ungurilor din România

Sunt câteva luni de zile, decând într'o ședință a comitetului executiv al partidului maghiar s'a discutat situația acestui partid în provincie și s'a hotărît, în fața constatărilor negative, să se purceadă la o mai temeinică organizare.

Am așteptat de atunci să auzim despre rezultatele acestei noui acțiuni de a strânge rândurile populației ungurești din țara noastră în jurul acestui partid.

Aceleași rezultate le așteptau și toți acei intelectuali unguri cari au crezut o clipă, că prin fuziunea celor două partide ungurești cari existau înainte în Ardeal, se va creia un partid care va fi expresia populației ungurești de aici. Dar așteptarea noastră a fost zadarnică, iar buna credință a multor unguri înșelată. Partidul Maghiar, nici prin achiziționarea forțelor fostului partid democrat, nu a reușit să se strecoare în conștiința poporului unguresc de aici.

Această afirmație a noastră este dovedită de știrile despre o *nouă organizare a partidului maghiar în provincie.*

Noi suntem siguri că eșecul și de data aceasta nu va întârzia să încoroneze opera câtorva oameni din fosta aristocrație ungurească, care prin partidul maghiar ar vrea să reabiliteze trecutul plin de un șir de nesfârșite greșeli.

Poporul unguresc și mai ales Secuii, oameni de rând, ale căror interese sunt potrivnice intereselor clasei magnaților, nu se pot înregimenta într'un partid compus din elementele aristocrației în cea mai mare parte. Meseriașii și intelectualii unguri nu câștigă nimic prin sprijinul partidului lui Iosika, care, nici chiar la o eventuală venire la putere a partidului cu care a încheiat cunoscutul pact dela Ciucea, nu le ar putea oferi nimic.

Singura platformă — înșelătoare — pe care se sprijină partidul maghiar este vechiul cântec al oprimării școalelor minoritare, contra căreia se ridică mereu, șefii partidului.

Ori aceasta este o chestiune de oportunism. In cercurile minoritare s'a creiat o atmosferă de îngrijorare pentru școalele minoritare, care, pretind gazetele partidului unguresc, ar fi oprimate. Partidul maghiar exploatează această atmosferă creiată de el prin mijloace artificiale, și încearcă a câștiga simpatia maselor prin rolul ce și'l asumă de apărător al culturei ungurești amenințate.

*

Cât de falsă este și această atitudine a conților din partidul maghiar, vom înțelege, când ne vom reaminti că fostul președinte al acestui partid, baronul Josika, din averea lui de sute de milioane n'a lăsat un singur ban pentru școlile ungurești!

Dar, cetățenii minoritari au înțeles repede și ei falsitatea acestei atitudini, așa că partidul maghiar zadarnic încearcă să se mai „organizeze". El nu va reuși să treacă în conștiința poporului unguresc de aici, ca o necesitate.

Țăranul ungur din Ardeal, împărtășit în mod egal cu țăranul român la exproprierile făcute din moșiile feudale, nu va mai sprijini partidul care continuă o politică total greșită.

Intre partidul maghiar și poporul unguresc este o prăpastie ce crește pe zi ce merge. Zvârcolirile partidului de a menține nemulțumiri sunt tot mai fără de răsunet.

Partidul maghiar prin conții și baronii cari îl conduc, nu urmărește decât reîntoarcerea vremilor de altădată, când, atotputernici, stăpâneau latifundii și țineau în servitute miile de țărani. Ori, cu aceste donuri, cu aceste aspirații, țăranul maghiar de la noi, împărtășit din pământul nobililor, nu poate avea nici o legătură.

Probleme sociale

Cum se va alcătui noua lege a chiriilor?

— Interesante lamuriri date de dl Gh. Gh. Marzescu, ministrul justitiei —

— Dela corespondentul nostru din București —

Atât în fața unui grup de senatori, cât și într'o convorbire acordată confratelui „Viitorul", dl G. G. Mârzescu, ministrul justiției, a dat câte-va prețioase lămuriri opiniei publice în chestiunea viitoarei legi a chiriilor, arătând principiile cari vor sluji drept bază la această legiferare ce interesează în cel mai mare grad atât pe chiriași cât și pe proprietari.

Când va fi depus proectul?

Proectul viitorului regim al chiriilor va fi depus în Cameră între 15—28 Februarie, și discuțiunea asupra lui va începe în Martie. Inainte de a da o formă definitivă proectului său, dl ministru al justiției va avea o serie întreagă de consfătuiri cu reprezentanții celor două părți interesate, ai proprietarilor și ai chiriașilor, și, și va da toată osteneala de a alcătui un proect cât mai drept, cât mai clar și mai ușor de aplicat.

Adăpost pentru oameni, nu pentru afaceri

In primul rând, dl ministru al justiției înlătură soluțiunile extremiste și ca atare nu preconizează nici exproprierea urbană și închirierea forțată, — cum cer unele asociații de chiriași, — nici libertatea completă a transacțiilor, — cum cer asociațiile de proprietari.

Dsa învederează datoria Statului ca, în fața crizei de locuințe de după războiu, să asigure adăpostul cel puțin al unora din categoriile de cetățeni. Dacă Statul ar avea pavilioane, cazărmi sau localuri disponibile în cari să adăpostească pe cei fără locuințe, soluțiunea ar fi mai lesnicioasă. Statul însă, neavând la dispoziție asemenea clădiri e nevoit să ceară proprietății urbane un sacrificiu, o servitute, în favoarea celor cari altfel ar rămâne pe drumuri.

Ce contracte se vor prelungi?...

Proectul va propune prelungirea contractelor de chirii pentru locuințele persoanelor fizice și a familiilor lor, iar nu a prăvăliilor, localurilor societăților și în genere a persoanelor juridice.

Chiriașii nevoiași, cu venituri fixe, cum sunt funcționarii, pensionarii, văduvele, invalizii și orfanii, și în genere toți chiriașii fără stare, cari trăesc din pensiuni sau remunerația fixă a muncei lor, se vor bucura de cea mai largă protecțiune a legei, nu numai în ceeace privește prelungirea contractelor sau găsirea unei locuințe, ci și în ceeace privește cuantumul chiriei și condițiunile de plată.

A doua categorie va fi compusă din chiriașii cu venituri îndestulătoare cari nu-și pot găsi locuințe, dar cari pot remunera în chip mai just folosința imobilului, și în sfârșit a treia categorie cuprinde pe toți aceia cari au mijloace suficiente de a construi.

Proectul va ține seamă de ceeace trebue să constitue în mod legitim sporul de chirie și de progresivitatea sporurilor eventuale în raport cu veniturile constatate ale chiriașului.

Termenul de prelungire

In ceeace privește termenul de prelungire al contractelor, dl ministru de justiție a învederat că legea noastră a chiriilor trebue să rămână în cadrul legislației internaționale, să meargă paralel cu dânsa și să-i urmeze evoluțiunea.

Astfel, legislațiile streine în această materie vor sluji ca normă în adoptarea datei până la care se vor prelungi contractele. In ori-ce caz nu se poate ca problema chiriilor să fie o problemă periodică anuală.

Statul va construi pe o scară întinsă

Paralel cu dispozițiile proectului relativ la chirii, se va alcătui de către dl ministru al muncei un proect de lege care să dea un impuls imediat și eficace construcțiunilor noui. In deosebi statul va începe chiar din campania de lucru a anului curent să construiască în toate centrele mari ale țării locuințe pentru funcționarii săi și localuri în care să-și instaleze serviciile cari azi ocupă locuințe particulare.

Indată ce dl ministru Mârzescu va termina consultările cu delegațiile de proprietari și chiriași va da publicității proectul dsale.

Coresp.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

RESTAURANTUL 3288
„AMERICA'
CLUJ, PIAȚA UNIREI 23.
Cel mai bun și mai eftin restaurant din Cluj. Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de pește precum și grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
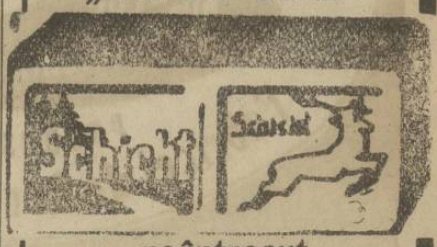

ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

Plânge copilul? Pentruce nu intrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi „Höfer”.

PRESA MAGHIARĂ

„Filippica presei bucureştene contra politcei minoritare a guvernului“.

Ziarul *„Adevărul“* din Bucureşti publică de vre-o câteva săptămâni o serie de articole despre chestiunea ungurească din Ardeal. Autorul acestor articole — un clujan de-al nostru — ce se ascunde în dosul pseudonimului Tiberiu Vornic a stârnit prin afirmaţiile lui entuziasmul unanim al tuturor gazetelor ungureşti. Ele numai au nevoie de-o vreme încoace de articole originale pentru susţinerea dezideratelor partidului maghiar, ci reproduc zi de zi, cuvânt cu cuvânt şi fără comentarii toate articolele acestea reproduse sub titluri ca cel de mai sus.

Nu vrem să intrăm în polemică cu d. „Tiberiu Vornic“. I-am da totuşi sfatul, ca în loc de a lifera lui *„Ujság“* şi *„Ellenzék“* material zilnic contra statului român, mai bine să contribue cu ceva pentru binele propriei naţii.

Au unguri din Ardeal advocaţi destul de dibaci, nu mai este nevoie şi de contribuţia grafomanilor noştri ambiţioşi de la Cluj.

Ungurii despre Eminescu.

Cu prilejul festivităţilor aranjate de *„România Jună“* cu prilejul sărbătorirei memoriei lui Mihail Eminescu, ziarul cunoscut ca şovinist *„Temesvári Hirlap“* are, între altele, următoarele aprecieri la adresa poetului român:

„Eminescu a dat naţiei sale cele mai frumoase poezii; el însuşi este pentru neamul românesc un geniu nemuritor. Dânsul a fost un pesimist şi sunt puţini poeţi cari au cântat mai frumos, mai sguduitor din lira pesimismului decât dânsul. Eminescu, ca orice poet mare, nu este numai al poporului românesc ci şi al lumei întregi. In faţa amintirii lui trebue să'şi închine steagul omagiului toţi aceia cari ştiu stima şi admira oamenii mari“.

Citind a ceste rânduri ale ziarului atât de şovinist „Temesvári Hirlap“, ne convingem încăodată cât de mult apropie sufletele neamurilor cunoaşterea reciprocă a oamenilor mari.

Raiul ungurilor: autonomia.

Citim în *“Ujság“* :

„Declaraţia primului nostru ministru referitoare la proiectul legii administrative ni-a surprins. Este curios că actualul primministru al României face tocmai astăzi declaraţii atât de retrograde, când statele evoluiază spre autonomie (!?)

Dsa admite o descentralizare radicală, dar este hotărît contra oricărei autonomii, — nici un vrea să audă de ea — considerând-o ca ceva ce ar pute periclita unitatea politică a ţării“.

Motivul pentru care ziarele ungureşti au luptat dela 'nceput pentrn autonomia Ardealului îl cunoaştem prea bine. Autonomia este considerată de unguri ca o debarasare de vechiul regat şi deci, un pas mai aproape de idealul lor de realipire a Ardealului la Ungaria.

O lupta groaznică

se dă după concepţia confratului *„Temesvári Hirlap“* în sufletul dlui senator Bianu, „cunoscutul şovinist“! Lupta se dă între omul de cultură şi ştiinţă şi între românul naţionalist, între cari — conform planurilor gazetăreşti ale confratelui — trebue se existe, bineînţeles, o prăpastie enormă.

„Politicianul Bianu învinge întotdeauna pe profesorul Bianu — scrie *„Temesvári Hirlap“*. Şovinistul orb şi susceptibil — pe savantul rece şi analizator. Naţionalistul înfierbântat pe omul cu scaun la cap. Profesorul universitar a ajuns în curentul ideilor politicianului Bianu, se lasă dus de ele, fără a mai încerca să mai ajungă la insula obiectivităţii, dreptăţii şi — să zicem — a pozitivismului rigid şi sigur.

Intre români sunt foarte mulţi oameni cari seamănă cu d. Bianu. Ei poartă în sine două suflete. Unul al savantului, scriitorului, gazetarului, etc., etc. — iar celălalt suflet este exclusiv al politicianului“.

Luăm act, că pentru concepţia confratelui timişorean naţionalismul român este în contradicţie cu calitatea de om de ştiinţe, de arte, etc,

Patriotismul „neorb“ al oamenilor de ştiinţă este, precum ştim, monopolul exclusiv al savanţilor unguri.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi 12 Febrnarie: „BĂIAT de VIAŢĂ“.
Joi 13 Februarie: „CAFENEAUA MICĂ“

TEATRUL MAGHIAR

Marţi: TOSCA. (Ca oaspe G. Teodorescuu baritonul Operei din Bucureşti. Abonament şters. Preţuri de Premiera. Cu uşile închise. Seria 247).
Miercuri: 1 ULTIMUL CUVÂNT. (Premieră). II. Debutul dansatorilor Nelly şi Rudi. III. GUGULEA şi MERCEDES. (Comedie cu Poor Lilly, Tolnay. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 38. Seria 248).
Joi: GEORGE DANDIN. (Debutul baletului Ligeti. Urmează: Rudz şi Nelly cu Program nou. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 88. A. Seria 249.)

Cărţi—Reviste.

Reaparitia „Revistei generale a invatamantului“

Infiinţată în anul 1905 de neuitatul Spiru Haret împreună cu alţi oameni devotaţi şcolii „Revista generală a învăţământului“ şi-a îndeplinit într'o largă măsură scopul pentru care fusese creiată: lămurirea şi aprofundarea diferitelor chestiuni şcolare.

Incetându-şi apariţia odată cu declararea războiului, nici după războiu din cauza greutăţilor inerente vremurilor de astăzi, revista n'a reuşit să reapară decât la sfârşitul anului trecut.

Necesitatea ei acum când sunt atâtea probleme şcolare de rezolvat interesând toate gradele de învăţământ, era mult simţită.

Păstrându-şi menirea de a înfăţişa cu strictă obiectivitate ştiinţifică părerile privitoare la problemele de ordin şcolar, „Revista generală a învăţământului“ se adresează învăţătorilor de toate gradele pentru a lucra de comun acord la statornicirea şi coordonarea principiilor ce trebuiesc să şeadă la temelia şcoalei unitare a României întregite.

Primele două numere (Decembrie 1923—Ianuarie 1924) ne aduc în primul rând studii teoretice relative la problemele ce frământă spiritul oamenilor de şcoală, cum sunt ale Dlor G. G. Antonescu: „Inţelesul şi originea şcoalei active“; Iul. Valaori: „Ce datorim culturii greco-romane; Gh. Adamescu: „Primii profesori francezi la Sf. Sava“, etc. Cu chestiunile de organizare şcolară, lămurind atât principiile pedagogice cât şi practica şcolară se ocupă Dnii: Gh. Popa Liseanu: „Reforma învăţământului şcolar şi statificarea învăţământului confesional“; St. C. Ion, M. Mihăileanu. Remarcăm la această rubrică, în cel dintâi număr interesantul articol al dlui prof. univ. I. Simionescu, referitor la „Importanţa An arelor şcolare“.

Programele şi metodele de învăţământ nu sunt deasemeni neglijate.

O bogată rubrică de recenzii, spicuiri din revistele române şi străine, de statistică şi ştiri şcolare dă icoana reală a mişcării pedagogice de la noi cât şi de peste hotare, făcând conoscute tuturor învăţătorilor de orice grad, roadele şi progresele pedagogiei moderne.

Realizarea scopului general ce urmăreşte, *unitatea organică a învăţământului*, revista adresează un apel tuturor membrilor corpului didactic, care nu ne îndoim că i vor da tot sprijinul, ajutând cât mai mult răspândirea ei şi popularizând ideile ce le progagă.

**Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924“
Lei 250.** 15.
La librăria LEPAGE, Cluj.

„GANZ”
SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

Galoşii şi Soşonii sunt cei mai buni Wimpassing
2879

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

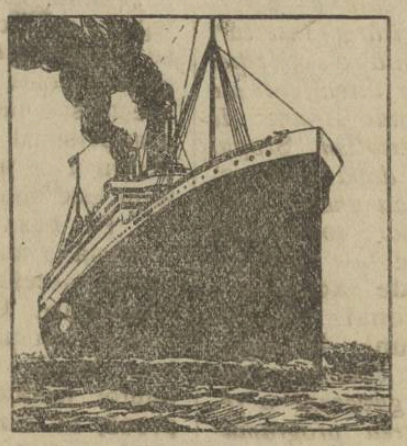

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornese vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslaşiri cu incredinţare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Camioanele cu lanţ „ASTRA“ 15 supoartă cea mai mare incărcătură.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

CENTRALA ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1010 6 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 6 PAGINI Joi, 14 Februarie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 14 FEB 924
R CLUJ 1. 991

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Reorganizarea învățământului primar și normal

Una din problemele de căpetenie pe care intenționează să le rezolve actualul guvern e și reorganizarea învățământului.

Proiectul de lege pentru reforma învățământului primar și normal a fost deja terminat, și după aprobarea consiliului de miniștri el va fi depus pe birourile parlamentului.

Două principii esențiale stau la baza întregei reforme a învățământului: o cât mai mare desvoltare și întărire a învățământului de bază și identificarea sistemelor de învățământ din toate ținuturile României întregite, pentru ca și prin școală să se cimenteze noua organizație a Statului Român.

Necesitățile sociale actuale cer ca învățământul public să fie pus la îndămâna tuturor, pentru ca fiecare să poată căpăta gradul de cultură pe care-l dorește și de care este capabil.

Școale populare cât de multe este deviza culturală a actualului guvern.

Până acum, cea mai mare greșală a educației școlare, e faptul că învățământul public și obligator se oprește la școala primară.

Cunoștințele ce se capătă în această școală sunt în marea majoritatea a cazurilor neîndestulătoare.

Considerând că numai o mică parte din cei ce au absolvit cursul primar au posibiltatea să urmeze o școală superioară, învățământul public primar fie el cât de bun, oprindu-se la o vârstă destul de fragedă, 11—12 ani, educația școlară nu poate avea o înrâurire definitivă.

De aceia de foarte multe ori se întâmplă că copilul uită chiar și bruma de cunoștințe căpătată în școală.

Pentru înlăturarea acestui rău, proiectul de reformă a învățământului primar prevede că *școala primară va avea șapte ani de studii în mod obligator.* Patru ani sunt destinați învățământului elementar, iar trei, aplicațiunilor practice necesare vieții de toate zilele: noțiuni de agricultură, industrie casnică, etc.

Acest învățământ complimentar va fi astfel organizat ca să nu se stânjenească munca câmpului, în timpul lucrărilor agricole.

O deosebită importanță se dă apoi școlilor de adulți la sate, în cazărmi, în fabrici, ele fiind asociate învățământului complimentar.

Deasemeni se va da o mai întinsă desvoltare școalelor de copii mici, cât și celor destinate copiilor anormali: surdo-muți, orbi, etc.

Ca o măsură de descentralizare, cât și din cauza sarcinelor enorme pe care le suportă statul, pe viitor grija întreținerei și clădirei localurilor de școli trece în seama comunelor.

Învățământului normal se unifică și el luându se ca bază cel din vechiul regat, dându-se însă o desvoltare cât mai intensă învățământului practic.

Aceste noțiuni sunt necesare pentru învățământul complimentar, adăogat școalei primare.

Cât privește recrutarea, înaintarea și perfecționarea membrilor corpului didactic, dl ministru C. Anghelescu a întins să arate o solicitudine deosebită acelor învățători, cari vor preda învățământul în regiunile de graniță ale țărei, acordându-le pentru munca lor patriotică avantagii speciale.

Călăuzită de principiul dreptului egal al tuturor în fața învățământului, noua reformă menită să ajute propășirea culturală cât mai grabnică a neamului nostru, e încă un titlu de glorie la opera democratică săvârșită de partidul liberal.

„Guvernatorul general al Transilvaniei"?! ...

Cititorii se vor întreba, desigur, ce înseamnă acest titlu? E un post nou creat de guvern, capabil să irite foile partidului național? O, nu! „Guvernatorul general al Transilvaniei" există de mult, fără a face nimărui nici un rău. „Guvernatorul" este bine cu toată lumea. Dispare din fața celor cari l'ar putea întreba de unde deține acest titlu, iar în lumea care il acceptă ca „Guvernator" aduce totdeauna mângâerea trandafirie a promisiunilor. Căci „Guvernatorul" nu face altăceva decât să promită.

De existența acestui personaj nu am aflat decât acum târziu, datorită unei întâmplări neașteptate. Faptul este autentic și îl garantăm.

Unul dintre miniștrii cari nu înțeleg să-și conducă departamentul de la biroul cabinetului ministerial, cutreerând prin Ardeal, fu solicitat pentru o audiență de către presidenta aristocrației femeilor minoritare dintr'un important centru ardelenesc. Ministrul, binevoitor, o primi și ascultă cu rezerva cuvenită salutările aduse în numele femeilor aristocrate maghiare, așteptând restul. Doamna prezidentă și fostă contesă într'o vreme când titlurile de nobleță erau recunoscute pe aceste plaiuri, continuă, plângându-se dlui ministru că pe nedrept s'a retras dreptul de publicitate unei școli minoritare, càre nu voia să se supună ordonanțelor de învățământ ale stăpânirei.

Și doamna prezidentă încheie:

„Aducem la cunoștința Excelenței-Voastre această nedreptate, și vă rugăm a o repara. Da altfel, dl „Guvernator general al Transilvaniei", căruia ni-am plâns, ni-a dat toată dreptatea și ni-a făgăduit, că va interveni să se lase școala amintită a călca și mai departe ordonanțele de învățământ ale guvernului."

Nu știm cum va fi rezolvat dl. ministru această dreaptă cerere; știm însă sigur că dl ministru se întreabă și astăzi: cine este acest „Guvernator general al Transilvaniei", care rezolvă cu atâta ușurință chestiuni de alt rezort, și datorită cărei legi există el în Transilvania? Și alături de dl ministru, mulțimea curioasă se întreabă: „Cine este „Guvernatorul general al Transilvaniei"? Unde este „Guvernatorul general al Transilvaniei:... să-l vedem și să ne închinăm lui!.., Căci vestea s'a lățit repede și lumea arde de nerăbdare să cunoască chipul acestui ciudat personaj...

M. S. Regina României în Italia

Roma, 12. — M. S. Regina României însoțită de princesa Ileana a sosit la Roma, întâmpinată de ministrul României dela Vatican precum și de personalul de legație. Regina României călătorește incognito.

M. S Regina României însoțită de principesa Ileana a făcut o vizită suveranilor italieni, la villa Savoia.

Orientările Partidului National

Cum se pregătește partidul național pentru venirea la putere?

E ciudat felul partidului național de a se pregăti pentru eventuala sa venire la putere. Ni-am fi așteptat ca în vederea acestui eveniment, partidul național să pornească o neobosită activitate, să pregătească legi, să analizeze serios nevoile reale ale țării, pentru ca astfel să se dovedească pregătit a le soluționa. Dar se vede că acest lucru este cu neputință la conducerea partidului național, și în consecință, partidul național își prepară venirea la guvern.... trimițând un misionar la Paris, cu scopul de a se informa asupra părerilor cercurilor politice franceze asupra „situației noastre interne".

Ce rost poate avea această intervenție? În ceea ce privește părerile cercurilor politice franceze asupra situației noastre interne, cunoscând procedeul oamenilor politici francezi de a nu se amesteca în viața politică a nici unei țări, avem convingerea că partidul național va căpăta o dureroasă lecție de demnitate națională. Cu atât mai rău, deci, pentru partidul național, care n'a înțeles la vreme acest lucru.

Ceea ce însă este de remarcat în această intervenție, nu este rostul ei, ci înțelesul pe care îl are. Trimițând la Paris un misionar pentru a sonda părerile celor de acolo asupra treburilor noastre interne, partidul național dovedește că nu se știe orienta politicește după sentimentul țărei și nevoile ei, ci toată activitatea politică a acestui partid se călăuzește numai din afară de noi. Partidul național nu este la întâia acțiune de acest soiu și pentru acest lucru credem inutil să mai insistăm.

Dar, partidul a trimis ca misionar la Paris, un redactor al ziarelor „Lupta" și „Presa"! Acest fapt ne dovedește cu prisosință că la conducerea partidului național, politica anumitei prese are o influență covârșitoare, și este fatal ca însăși politica partidului național să fie infectată de orientări politice din afară.

Utilizarea generatorilor de energie

Proectul de lege al Dlui Tancred Constantinescu

Importanța căderilor de apă

Una din legile care complectează programul economic al guvernului, este legea pentru utilizarea generatorilor de energie, al cărui proect va fi depus în curând aprobărei Parlamentului de către dl Ministru de Industrie, Tancred Constantinescu.

Avantajul căderilor de apă, unul din acești generatori de energie, asupra combustibilelor solide (lemne, lignit, cărbuni) și a combustibilelor lichide (petrol) este astăzi de necontestat, forța căderilor de apă fiind inepuisabilă, pe când extrasția combustibilelor costă mult și zăcămintele lor sunt epuisabile.

De aceia se simte nevoia urgentă de a se utiliza cât mai grabnic energia căderilor de apă.

Toate țările civilizate din Europa au recurs la această întrebuințare.

Elveția, Statele Unite, Norvegia stau în primul rând; vin apoi Italia și Franța. Franța intenționează să electrifice țara în 8—10 ani.

Legea factorilor de energie va fi de perfect acord cu dispozițiile legii apelor, întrucât lucrările, de amenjare în albille râurilor pentru crearea și folosirea căderilor de apă sunt în legătură cu lucrările prevăzute în legea regimului apelor.

Organizarea centralelor de energie. Inființarea controlului de stat.

Dar în afară de problema utilizării căderilor de apă, se pune — mai ales la noi — chestiunea întrebuințării tuturor combustibililor. Această întrebuințare nu mai convine să se facă azi prin instalațiuni izolate și mici, ci prin centrale mari de energie întemeiate pe utilizarea oricăruia din cei patru generatori enumărați.

Or, instalarea acestor mari centrale interesând regiuni întregi din țară, nu se poate îngădui ca ele să se înființeze și să funcționeze fără un control de Stat. Intr'adevăr, nu se poate lăsa ca o regiune întreagă industrială să fie la discreția proprietarului unei centrale de energie și nu se pot lăsa nici serviciile publice (căile ferate, luminatul și încălzitul orașelor) fără o protecție de Stat în raporturile lor cu centrele comerciale. Legea actuală va determina și regulamenta aceste raporturi, deci și obligațiunile concesionarilor de a da putere tuturor instituțiilor și industriilor dintr'o regiune în anumite condiții cât și de a se avantaja în limita echității serviciile cu caracter public.

Utiiizarea gazului metan și a păcurei. Electrîficarea României

In ceea ce privește utilizarea gazului metan pentru crearea de centrale de forță, avem de observat că în genere, după experiențele din Statele Unite, este mai indicat ca, în primul rând, gazele să se întrebuințeze ca producătoare de calorii.

In ceea ce privește petrolul, este de observat, că întrebuințarea ce se dă azi păcurei — arzând-o în locomotive, în căldări cu aburi, etc. — constitue o risipă inadmisibilă.

E o risipă, mai întâi pentrucă nu se ard numai rezidurile, ci se arde păcura, care conține uleiurile fine. seria întreagă de corpuri prețioase pentru extracțiunea culorilor, etc., așa în cât valorificarea ce se dă prin acest mod barbar de întrebuințare este dezastruoasă.

Legea va pune capăt unei asemenea întrebuințări dăunătoare economiei naționale și va stabili chiar că dela o anumită dată utilizarea păcurei ca combustibil să fie oprită, rămânând în acest caz destinat întrebuințărei numai mazutul.

Tot în această lege vor fi înscrise principiile generale referitoare la electrificarea României-Mari, pentruca lucrările viitoare să facă parte dintr'un proiect general armonic.

Cât e de necesară legea pentru utilizarea generatorilor de energie se poate vedea numai din faptul că în urma intensificării traficului și a mărirei nevoilor industriei ar trebui să importăm 400—500 mii tone de cărbuni anual, reprezentând o valoare de aproape 800 milioane lei.

Prin valorificarea resurselor noastre naționale, pe lângă că se suprimă această cheltuială dăunătoare valutei noastre, se mărește și traficul căci se pot construi linii de munte adoptate tracțiunii electrice, grație utilizării căderilor de apă, economisindu-se cărbunele sau petrolul, cerute de transportul cu aburi.

Austria va recunoaște guvernul sovietic

Viena, 11. — Ziarele anunță că în ședința de mâine a consiliului național austriac, ministrul de externe dr. Gruenberger va face o declarație anunțând că Austria va recunoaște în curând guvernul sovietic.

Politica externă a Rusiei

Declarațiile noului președinte al Consiliului comisarilor poporului rus

Londra 12. — (Rador). Din Moscova se anunță că noul președinte al consiliului comisarilor poporului, d. Rikov a declarat că republica sovietică va urmari aceeași politică externă ca și până acum.

Armata roșie trebuie menținută atâta timp cât tratatul dela Versailles menține situația nesigură din Europa.

Automobile **FORD** typ nou cu roți demontabile cu prețuri reduse precum si alte sisteme de automobile gasiți la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

INFORMATII

— **Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat** *instalându-se în local propriu, roagă să i-se adreseze orice corespondență pe adresa: Piața Unirii 29 (Casa Banffy), Cluj.*

D-nii membri din provincie sunt rugați a reproduce în ziarele lor această înștiințare.

— **Dela poștă.** La Inspectoratul V. P. T. T. din localitate se studiază modalitatea distribuirei coletelor poștale la domiciliu, pentru a se înlătura aglomerația și neînțelegerile ce au loc la biuroul de predare dela Poșta Centrală. Se crede că în scurt timp se va realiza și acest proect, întrucât se așteaptă sosirea mașinelor pentru auto-camioanele ce vor deservi această nevoie a populației.

— **Dela Societatea de Științe** Societatea de Știință din Cluj ține ședință ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică generală (Palatul Universității) Joi 14 Februarie c. la ora 9 fără un sfert seara.

La ordinea zilei:

1. Prof. Univ. Al. Borza. Protecțiunea naturei în România.

2. Dra dr Ripan. Contribuțiuni la studiul influenței exercitate de volumul anionilor asupra numărului de molecule de baze, fixate în complex.

3. Dr I. Tănăsescu. Asupra unei reacțiuni fotochimice a bisdiorto-nitro - benzal - pentaeritritspiranului.

4. Prof. Univ. Al. Borza. Vegetația și flora Insulei Șerpilor (cu proecțiuni).

— **O consfătuire a partidului poporului la Cluj.** Partidul poporului din Ardeal a ținut eri o consfătuire la care au luat parte președinții organizațiilor județene, sub președința dlui Oct. Goga. Chestiunea care s'a discutat a fost organizarea propagandei în Ardeal, hotărându-se ca în primăvară să se organizeze o serie de adunări publice în tot cuprinsul Ardealului, cu care ocazie vor vorbi fruntașii partidului.

— **Inaugurarea școalei normale din Tg.-Mureș.** Eri 12 l. c. a avut loc inaugurarea școalei normale de învățători din Tg.-Mureș de sub conducerea dlui Crețu, în prezența dlui dr Anghelescu, a dlui Valaori, secretarul general al ministerului și a mai multor directori din minister.

Au fost de față toate notabilitățile orașului, precum și un numeros public.

— **Examenele dela C. F. R.** Sâmbătă și Duminecă l. c. la Direcțiunea Regională C. F. R. s'a ținut un examen cu personalul de biurou din acea direcțiune de naționalitate maghiară. Examenul, însă prin ușurința întrebărilor puse, lasă mult de dorit. Cerem ca pe viitor examenele ce se vor depune să fie mai serioase și făcute cu mai multă atenție.

— **Filmul „Crinul vieții" la Cluj.** Ca la o premieră de gală, așa se gregătește publicul de elită din Cluj, să participe Joi, 14 Februarie la reprezentarea filmului Reginei noastre, „Crinul vieții" un film plin de poiezie, grație fantastic și pitoresc, care va rula la cinema „Urania" Joi de trei ori și Vineri 15 Februarie de trei ori, în beneficiul „Căminnlui Presei" al „Sindicatului Presei Româna din Ardeal".

— **Sculptorul Dimitriu—Bârlad la Cluj.** Ieri a sosit în localitate distinsul sculptor dl Dimitriu Bârlad pentru a lua contact cu comisia pentru decernarea premiilor concursului pentru statuia lui Avram Iancu.

— **Legea minelor.** Comitetul restrâns care lucrează la întocmirea proectului de lege a minelor, continuă să se întrunească zilnic fie la institutul geologic, fie la Ministerul de Industrie și Comerț. El își va termina lucrările în cursul săptămânei viitoare. Din acest comitet fac parte dnii: Vintilă Brătianu și Tancred Constantinescu (miniștri), prof. L. Mrazec, ing. I. Tănăsescu, Gr. Dumitrescu, deputut, Andrei Rădulescu, consilier la Curtea de Apel și dr I. N. Angelescu, secretar general.

— **Comercializarea întreprinderilor statului.** Proiectul pentru comercializarea întreprinderilor statului a primit redactarea definitivă și el va fi supus discuțiunei comisiunei economice superioare în prima ședință pe care o va ține, spre a fi adusă apoi înaintea consiliului de miniștri.

— **Activitatea socială a studenților.** Studenții medicinești continuă frumoasa lor mișcare pentru combaterea bolilor dela sate. Astfel Duminecă s'a ținut la Someș-sat o întrunire populară la care studentul Vornica a vorbit sătenilor despre Sifilis. Conferința a fost însoțită de proiecțiuni.

— **Nenorocire.** Pe calea ferată lângă Someș-Sat, expresul a sdrobit pe un om în vârstă de 35 de ani. Nenorocirea n'a fost observata decât a doua zi dimineața, când trecătorii au găsit cadavrul. Identitatea victimei n'a fost încă stabilită.

— **Ședința „Statului catolic".** Așa zisul „Stat catolic" își va ținea astăzi obicinuita ședință lunară. La ordinea zilei este discutarea ultimelor dispoziții ale guvernului, deasemenea și chestiuni școlare și economice. Va prezida episcopul Károly G. Majláth.

— **Dela Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat.** *Domnii membri cari doresc să cumpere lemne cu preț redus din stocul pus la dispoziția Sindicatului de către „Uniunea generală Forostieră", sunt rugați a trece pe la biroul Sindicatului între orele 11—12 a. m. și 5—6 p. m, de unde vor căpăta bonurile de lemne.*

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistrița, Deva, Huniedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunei ziarului.*

*

— **Reforma administrativă.** Comisiunea administrativă a Adunării deputaților a ținut o nouă ședință pentru cercetarea reformei administrative. Toate propunerile de modificări ce se vor face în această comisiune vor fi aduse în discuția secțiunilor Camerii și apoi vor fi studiate de comitetul delegaților acestor secțiuni care lucrează de comun acord cu guvernul. Cercetarea reformei administrative va dura probabil o lună.

*

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Înștiințarea.** Se face cunoscut publicului că tipografia „Fischer" din Cluj Calea Victoriei 7 de venind proprietatea d-lui Ing. Dimitriu Rantea din București, Str. general Angelescu Nr. 8, să fixeze termen de zece zile pentru validarea creanțelor asupra tipografiei, după termen nemai recunoscându-se nici o creanță. In noua formație tipografia poartă numele de „Propășirea".

— **Afacerile** Uniunii Proprietarilor Cluj dela dl director Fekete Nagy Béla le-a preluat dl Basiliu Zsombori, care va sta la dispoziția membrilor zilnic d. m. la orele 4—6 în biuroul său din Str. Iuliu Maniu No. 5. Etaj II.

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă și grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucătărite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa: 2581

Coloman Dunky,

CLUJ, Piața UNIRII. Nr. 10

Scrisori din Oradea-Mare

Străinătatea și școlile confesionale dela noi. Chestiunea eparchiei romano-catolice. Desființarea eparchiei orădane a Ungariei

Alarma dată de confesiunile maghiare cu privire la tratamentul lor regulamentat prin deciziunile ministerale de astă toamnă, a adus în țară o seamă de străini, printre alții și gazetari, a căror misiune la noi ar fi să se întrepună pentru coreligionarii maghiari, iar la caz de nevoe să dea alarma în presa străină. Venirea lor acum, în preziua discutării reformei școlare, este astfel deosebit de semnificativă, dar nu și la fel de impresionantă.

Printre alții s'a rătăcit prin Oradea și un gazetar olandez care la plecarea din România a publicat în „Nagyvárad" un articol în favoarea coreligionarilor săi catolici, veștejind firește tratamentul aplicat de statul român. Puțin precaut, gazetarul olandez a strecurat printre criticile sale și această constatare, că „alături de Olanda, România e printre puținele state care susțin școli confesionale ale minorităților etnice". Constatarea aceasta a sa ne scutește de a răspunde criticilor aduse guvernării românești.

Chestiunea eparhiei romano-catolice a Orăzii-Mari. — Desființarea eparhiei orădane a Ungariei

Faptul, că eparhia romano-catolică de Oradea-Mare se extinde peste frontiera maghiară, i-a făcut posibilă acesteia exercitarea unui antiromânism cu mult mai serios decât al celorlalte episcopii maghiare dela noi. Fostul episcop, contele Szécheni, a ajuns până acolo, că s'a încumetat, în baza situației arătate mai sus a episcopiei sale, să participe atât la lucrările senatului român, cât și la acelea al Casei Magnaților din Budapesta. La fel, personalul bisericesc putea să treacă decâteori voia de o parte sau alta a graniței. Toate aceste avantagii exerecitate în dauna statului român au făcut deci necesară discutarea chestiunei între statul român și statul maghiar și aducerea unei hotă âri cât mai urgente. Căci situația aceasta trebuea cu atât mai curând curmată, cu cât episcopiilor unite și ortodoxe, ale Orăzii-Mari nu li-s'a dat de către unguri nici un drept în ținuturile lor rămase la Ungaria ci dimpotrivă, Ungaria a exercitat acolo teroarea cea mai cumplită.

Acum s'a răspândit în localitate știrea, că discuțiunile începute de guvernul român cu guvernul maghiar în urma morții episcopului Szécheni, au dus la rezultatul, că partea din Ungaria a episcopiei catolice orădane se va anexa unei episcopii cu reședința în Seghedin, iar eparhiei rom. catolice din Oradea i-se vor anexa comune dela episcopiile de Sătmar și Alba-Iulia.

*

Diverse

Ministerul instrucțiunii publice a însărcinat cu inspectarea școlilor din județ pe d. Silagyi-Corbu, director de școală civilă.

*

Profesorii dela liceul de stat „Gojdu" din localitate, ne găsind suficientă retribuția de 150 de lei pe săptămână, ce o au pentru cursurile ținute la liceul comunității evreești, au cerut ministerului să li-se aprobe o retribuție de 400 lei pe săptămână din partea susținătorilor liceului evreesc.

O opera si un exemplu

Construcția de localuri de școli în județul Mehedinți

Opera de noui construcții de localuri de școli începută de actualul guvern dă cele mai frumoase roade.

Avem înaintea noastră a dare de seamă a comitetului școlar din județul Mehedinți asupra activității lui din anii 1922 și 1923.

Comitetul de construcție a adunat în acești doi ani aproape 5 milioane lei, puși în serviciul școalei rurale.

Pentru un rezultat cât mai bun, în fiecare comună unde se construiește local de școală s'a înființat un așa zis „comitet de construcție școlar" din care nu a lipsit nici învățătorul, nici preotul, nici sătenii fruntași și nici jandarmul. Această operă constructivă nu a trebuit dusă la bun sfârșit cu forța sau cu abuzuri administrative ci, dimpotrivă, sătenii, la îndemnul conducătorilor, au îndeplinit cu dragă inimă îndatorile lor, săvârșind o muncă care altfel ar fi necesitat 29 milioane și 5 ani de lucru.

In cursul acestor doi ani s'au construit în județul Mehedinți 51 școli noui; 14 sunt începute dar neacoperite încă, iar 40 de școli s'au mărit, renovat și reparat.

S'au înființat următoarele 5 școli noui: Gimnaziul dela Baia de Aramă; Școala de meserii din Ploștina; Scoala de meserii din Pătule; Școala Comercială gradui II. și clasa a VI-a a școalei secundare de fete din Severin.

Zelul, entuziasmul și hărnicia celor din Mehedinți, precum vedem, au dat cele mai frumoase rezultate.

Ar fi de dorit ca pilda lor să fie urmată pretutindeni și în celelalte județe, unde nu s'ar află localuri de școli suficiente.

Magazinul de haine pentru bărbați și copii

Szántó si Komlós din Arad

sa deschis in Cluj, Piata Unirii No 14 sub cónducerea

D-lui STIEF OTTO.

Să capăta pe prețurile cele mai ieftine în ori ce cantitate haine pentru bărbați și copii *pregatite in atelierul nostru,* raglane, paltoane de iarnă și mantale scurte de blană. 3219

Vizita Dlui Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor la Turda

Primirea dlui Ministru Lapedatu în gara Ghiriş Sosirea. la Turda — Recepţia dela prefectura judeţului Dl Ministru Lapedatu primeşte pe reprezentanţii tuturor confesiunilor — Răspunsurile dlui Ministru — Banchetul dela „Coroana“ — Toasturile — Cuvântarea dlui Ministru Lapedatu

Eri dimineaţă cu acceleratul de 8 şi jum. d. ministru Lapedatu a plecat la Turda, însoţit de d. Emil Isac, inspectorul general al teatrelor din Transilvania.

La ora 10 trenul a sosit în gara Ghiriş unde d. ministru a fost întimpinat de d. Meşter, prefectul judeţului şi de d. Moldovan, protopop. Aci d. ministru şi însoţitorii d sale s'au urcat în automobile şi la ora 10 şi jum. a sosit la prefectură unde urma să aibă loc recepţia.

Recepţia. Primirea delegaţiilor. Cuvântarea dlui Ministru Al. Lapedatu

La ora 11 a urmat recepţia. Prima delegaţie pe care a primit-o d. ministru a fost delegaţia bisericei ortodoxe-române în frunte cu d. protopop Moldovan. Acesta salutând pe d. ministru a rostit o înflăcărată cuvântare arătând multele şi marile merite şi calităţi ale dlui ministru Lapedatu şi accentuând asupra marelui noroc ce-l are biserica românească de a avea în fruntea ei pe d. Lapedatu.

Părintelui protopop Moldovanu i-a răspuns Dl Ministru Lapedatu.

„Am venit la Turda — începe D-sa — în primul rând pentru motivul că pe mine, care cunosc intimităţile istoriei neamului nostru, acest colţ de ţară mă atrage şi'mi înalţă sufletul mai mult ca ori unde,—şi am mai venit, domnilor, în mijlocul dv. pentrucă am auzit, că aveţi multe goluri de umplut, multe năcazuri de alinat şi doream să văd personal întrucât vă pot fi de folos.

Astăzi ne găsim în preajma unei legiferări care va trebui să aducă după sine untficarea bisericilor şi fixarea lor în locul pe care înalta ei menire în viaţa neamului nostru, o cere. Inainte însă de a da formă definitivă acestei legiferări şi pentru a o întocmi cât mai desăvârşită, am crezut de datoria mea — ca ministru al Cultelor — să iau contact cu factorii conducători şi cunoscători ai problemelor confesionale ale Ardealului.

Şi am mai venit în mijlocul dvoastră şi pentru a găsi modalitatea de a rezolvi cele câteva probleme de interes local. Ştiu dela dl protopop, că aţi luat iniţiativa şi sunteţi pe cale a pune începutul realizării unei catedrale româneşti în Turda. Din partea mea, ca ministru al Cultelor, mă simt dator şi vă promit tot concursul.

Şi iarăşi ştiu, că sunteţi pe cale să ridicaţi o cruce de recunoştinţă lui Mihaiu Viteazu.— Nu numai ca ministru, ci şi ca istoric, care m'am ocupat foarte de aproape de viaţa şi operile războinice, sociale şi politice ale acestui erou, vă promit tot concursul meu.

Vă încredinţez că atât în ceea ce priveşte biserica catedrală cât şi în ce priveşte crucea lui Mihaiu Viteazu vă voi da concursul moral şi material în măsura celei mai largi posibilităţi.“

Delegaţia bisericei romano-catolice

Dl protopop romano-catolic Andrei Doţi, în fruntea delegaţiei, adresează dlui ministru o caldă cuvântare încredinţându-l de toată încrederea pe care biserica romano-catolică o are în d-sa ca ministru al Cultelor, şi îl asigură de cea mai mare loialitate a credincioşilor săi faţă de Tron şi de Ţară.

Dl ministru Lapedatu, mulţumind, ţine să încredinţeze pe reprezentanţii bisericei romano-catolice, că statul care a respectat până acum bisericile confesionale, prin noul regim al Cultelor va face aşa ca fiecare biserică din ţara românească să-şi poată îndeplini în libertate scopul său cultural şi spiritual.

„Sunt încredinţat — a spus d-sa — că pe viitor, toate bisericile îşi vor putea îndeplini scopurile lor dacă vor şti să-şi pună în acord interesele lor cu interesele superioare ale patriei române“.

Urmează delegaţia bisericei evreeşti în frunte cu dl dr Mauriţiu Varfolvi, care salută pe dl Ministru în numele evreilor, asigurându-l de loialitatea coreligionarilor săi.

Se succedă apoi următoarele delegaţii:

1. Biserica greco-catolică. 2. Delegaţia funcţionarilor administrativi, în frunte cu dl dr Aug. Raţiu, jurisconsultul judeţului. 3. Delegaţia magistraţilor şi a advocaţilor din Turda. 4. Delegaţia corpului didactic. 5. Consilieratul agricol. 6. Delegaţia fabricilor şi a băncilor din Turda, în frunte cu dl Miclea, directorul Băncei Centrale şi dl Negro, directorul uzinelor „Solvay“. 7. Reuniunea meseriaşilor români — cărora dl Ministru le promite ajutorul său pentru înfiinţarea în Turda a unui cămin de ucenici. 8. Reuniunea femeilor evreice şi în fine societatea „Amicii Artelor“.

Recepţia au luat sfârşit la ora 1 şi jumătate.

Masa comună dela restaurantul „Coroana“

La ora 2 a avut loc în salonul restaurantului „Coroana“ o masă comună la care a luat parte 150 persoane, — toate autorităţile locale, intelectualitatea Turdei şi reprezentanţii tuturor confesiunilor.

Printre cei de faţă remarcăm pe dnii: Emil Isac, inspector al artelor; d. Meşter, prefectul judeţului; dr, Ghentiu, primarul oraşului; dr. Moldovan, preşed. partidului naţional din Turda; colonel Fodoreanu; dr. M. Moldovan, fost prefect; Nagy Mozes, preşedinte de senat; I. Colfescu, judecător; Emeric Kis, consilier de Curte; d. Teodor, consilier agricol; P. Suciu, director de liceu; Schlässel, director de fabrică; Visky Cozenk, preot reformat; Al. Balogh, director de bancă; Fr. Gora, inginer; I. Demeter, meseriaş; — toţi consilierii oraşului, — etc.

Primul toast îl rosteşte d. ministru Lapedatu în cinstea M. S. Regelui.

Vorbeşte apoi d. dr. Moldovan, protopop, arătând simpatia generală cu care ţara a primit numirea dlui Alex. Lapedatu ca ministru al cultelor.

Descendent al unei familii fruntaşe din Ardeal, d. Alcx. Lapedatu este fiul cunoscutului luptător şi om de ştiinţă I. Lapedatu care a fixat în viaţa românească un spirit pronunţat de intransigenţă morală şi culturală dela care neamul a avut atâtea de folosit.

Dela unire până acum s'a făcut prea puţin pentru Culte şi pentru Arte. „D-zeu ne-a dat astăzi — spune păr. Moldovan — pe d. Alex. Lapedatu care să vie să ne îndrepte relele şi să aducă propăşire în biserica noastră strămoşească“.

D. Lorenty, protopop unitar, spune că cu inima deschisă asigură pe d. ministru Lapedatu de toată încrederea şi de toată simpatia pe care credincioşii săi i-o poartă, atât d-sale cât şi Tronului şi patriei comune“.

Vorbeşte apoi d. Endre Doţi, protopop romano-catolic, închinând pentru d. ministru Lapedatu.

Ultimele toasturi sunt ridicate de dnii: Colfescu, judecător; I. Prodan, profesor şi I. Matei, deputat, care roagă pe d. ministru să facă câteva declaraţii în ce priveşte principiile esenţiale ale nouei legiferări a Cultelor.

Cuvântarea dlui ministru Lapedatu

Cel din urmă a luat cuvântul dl Ministru, care a rostit următoarele:

„Indemnat de connaţionalii minoritari şi solicitat de dl deputat Matei, îmi permit să vă spun câteva cuvinte.

Inainte de toate, ţin să mulţumesc tuturora pentru cuvintele frumoase şi elogioase pe care mi le-aţi adresat.

Este adevărat că de 5 ani dela unire Românii sunt tot mai mult nevoia de a orândui biserica, mai ales aci în Ardeal, unde a fost o viaţă cu totul particulară.

S'a vorbit aci de către unii dintre Dvoastră că Ardealul a fost ţara clasică a libertăţilor confesionale şi naţionale.

Eu ca istoric, afirm că această libertate confesională şi naţională, aci în Ardeal, a fost numai pentru unii şi nu pentru toţi. Noi Românii, cari am suferit atât pentru această libertate confesională şi naţională să facem din România-Mare în adevăr ţara clasică a libertăţilor confesionale şi naţionale.

Legiuirea cea nouă va fi străbătută de acest spirit.

Imi dau seamă de ce mare însemnătate va fi pentru viitor această nouă legislaţie.

Cu simţul istoric pot afirma că fără bună voinţă, fără încredere şi fără un spirit pronunţat de conciliaţiune din toate părţile această mare operă nu se poate înfăptui. Tot aşa şi fără concesiuni reciproce nu vom putea face nimic.

Aceste concesiuni reciproce sunt indispensabile, în interesul superior al statului care nu a luat fiinţă în urma unui capriciu al sortei ci este o rezultantă istorică. Eu solicit dela toţi bunăvoinţă, încredere şi concesii pentru că numai cu ele vom învinge.

Cu spiritul de toleranţă al poporului român, cu Constituţia, cu spiritul de înţelegere şi cu loialitatea sinceră a minorităţilor, România-Mare va deveni în adevăr ţara clasică a libertăţilor confesionale şi naţionale.

Noi Românii, peste cari au venit atâtea popoare, înţelegem că în viitor aşa este rânduit: să trăim în armonie cu toate popoarele de aici.

Numai aşa vom putea să ne fericim şi să deschidem calea progresului şi a civilizaţiei.“

*

Cuvântarea dlui Ministru a fost ascultată cu multă atenţie iar la urmă i s'a făcut o entuziastă manifestare de simpatie.

Masa comună a luat sfârşit la ora 4 şi jum.

Cu trenul de seară dl Ministru a plecat din gara Ghiriş spre Bucureşti. **St. P.**

Câteva din nevoile urgente ale negustorimei ardelene

Interesându-ne pela diferiţi reprezentanţi marcanţi ai vieţii noastre financiare şi comerciale asupra situaţiei economice generale a Ardealului, am obţinut o serie de lămuriri şi date pe care le împărtăşim astăzi publicului cititor.

In ceeace priveşte criza de numerar, această principală cauză a lâncezirei vieţei noastre economice şi financiare, ea se găseşte în actualul an financiar tot în stadiul în care a fost şi în anul trecut.

Cauzele care au produs această criză nedispărând, este natural că nici criza nu s'a ameliorat. Dacă totuşi astăzi nu se strigă atât în jurul acestei crize, aceasta se datoreşte faptului că lumea a început să se deprindă cu ea.

Se simte mare nevoie în Ardeal ca vechile greutăţi pe care le au de înfâmpinat negustorii să fie înlăturate Printre acestea chestiunea principală este acea a impozitelor, care sunt iarăşi actuale prin începerea noului an financiar.

In această direcţie nemulţumirile comercianţilor nu se îndreaptă împotriva impozitelor, cât mai ales împotriva criteriului după care se conduc organele care evaluiază veniturire impozabile, şi în special, contra faptului că beneficiul net nu este raportat la beneficiul real ci la un beneficiul fictiv — mult mai mare decât cel real — dedus arbitrar prin multiplicarea rulementului anual.

Dorinţa comercianţilor este că stabilirea beneficiulni net trebuie să se facă după registrele legale pe care fiecare comerciant trebuie să le aibă. Comisiile de evaluare proccdează în următorul fel:

Dacă negustrul are vânzări anuale 1 milion lei, considerând că minimum de beneficiu este 20 la sută —, acesta se înmulteşte cu 3 şi rezultatul este declerat venit impozabil.

De asemenea, negustorimea ardeleană este foarte apăsată de impositele comunale, în special de impositul asupra valorei locative, imposit care de multe ori răpeşte comerciantului tot beneficiul.

O altă nemulţumire a comercianţilor este aceia că s'a luat o dispoziţie după care, pentru toate vânzările comercianţilor să se ţie un registru care urmează să fie prezentat fiscului odată cu plata împozitelor de 1 la sută asupra cifrei afacerilor.

Aceasta este aproape o imposibilitate, în special pentru negustorii cari au în magazin sute de mii de articole de o valoare mică, şi cari magazine, ca să execute dispoziţia, ar trebui să angajeze 3—4 funcţionari, cari să înregistreze vânzarea fiecărui nasture sau a fiecărui ac.

Acestea sunt câteva din nevoile urgente ale negustorilor. In numărul viitor vom publica o serie de importante date asupra vieţei economice din Ardeal.

Din cauza edificărei la magazinul de stofe şi mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe preţurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2626

Haine pentru bal vopseşte în toate culorile şi curaţă CZINK.

PRESA MAGHIARĂ

„Mijlocul pământului“

„Tratatul de pace — scrie „Ujság“ — a mărit nu numai teritoriul statelor succesoare ci şi ambiţia lor. Ea este cu mult mai mare decât ar trebui. La Belgrad, la Praga şi — pentru ce am tăgădui-o — întrucâtva şi la Bucureşti, se crede că acolo este mijlocul pământului. Ambiţia s'a transformat în toate aceste state într'un sentiment de naţionalism ce se crede omnipotent şi într'unul de desconsiderare al popoarelor şi culturilor minoritare.

Constatarea lui „Ujság“ în ceia ce ne priveşte pe noi Românii, este tocmai contrarul stării de fapt.

Pentrucă, nu există un singur popor pe lume care să ne întreacă în autodesconsiderare şi criticism cu orice preţ.

In această privinţă, suntem tocmai contrarii Ungurilor cari, fără să se lase tulburaţi de ilaritatea generală ce o produc, nu vorbesc decât în superlative când e vorba de naţiunea lui Árpád. Dânşii sunt cei ce au inventat teoria „pâinei, apei şi aerului maghiar“ şi că contopirea minorităţilor în massa unguréscă este însăşi voinţa lui Dumnezeu — bineînţeles — tot *„magyar ember“*.

Să ne arate confratele „Ujság“ un singur exemplu între Români, similar cazului relatat de poetul *Kosztolányi*, a unui „savant“ ungur care şi-a jertfit întreaga viaţă pentru a dovedi cu date că Napoleon a fost maghiar. Sau, unde se mai poate insensibilitate atâta menească în faţa ridicolului ca în cazul de astă toamnă al deputatului Sándor József care a încercat să convingă Camera că Traian a fost — *bizony isten* — de origine . . . maghiară.

Cea mai nouă doleanţă maghiară

Confratele „Ellenzék“ epuizând cu totul nesfârşita serie a doleanţelor maghiare, a inventat — prin ajutorul fantaziei lui aprinse — una nouă.

Anume, la şcoli în loc de clasificaţia veche unguréscă cu numerile 1, 2, 3 şi 4, între cari cifra 1 este nota cea mai bună, iar 4, „secundă“, este cea mai rea, — s'a introdus de-acum clasificaţia, mai „complicată“ din vechiul regat.

Aceasta, după mentalitatea confratelui maghiar nu îngăduie profesorului „consideraţii psihologice“ ci îl transformă într'un automat de clasificare şi fixare a valorii fiecărui răspuns al şcolarului.

— „Nu voim să discutăm cuminţenia factorilor dela ministerul de instrucţiune publică — continuă *„Ellenzék“* — pentrucă nu voim să cădem în groaznicul păcat al iredentismului. Pe noi ne doare însă de sufletul băieţilor şi fetelor de unguri şi am dori să nu se împiedece chiar la începutul vieţii lor de moara măcinătoare de suflete a unui mecanism fără suflet.“

Inainte de a ne ocupa mai de aproape de „moara mecanismului fără suflet“, preconizată de *„Ellenzék“*, am vrea să ştim dacă sistemul de clasificare maghiar nu fixa tot prin cifre valoarea răspunsului şcolarului?

Dacă da, ce deosebire este din punctul de vedere al şcolarului între un sistem sau altul de cifre?

Exclude sistemul românesc posibilitatea „consideraţiilor psihologice“? Ori poate sistemul de cifre ce nu cauzează nici o greutate profesorilor din vechiul regat va pune la o încercare prea grea inteligenţa colegilor lor unguri?...

Dacă nu poate exista nici această presupunere, să ne explice „Ellenzék“, — fără nici o teamă de a „cădea în păcatul groaznic al iredentismului“ — cum să-i înţelegem jalea ce l'a cuprins subit faţă de „sufletul fetelor şi băieţilor maghiari ajunşi în măcinătoarea de suflete a morii“ în chestie?

Dar „Ellenzék“ continuă mai departe, în felul următor elucubraţiile:

„Ministerul de instrucţie publică, precum vedem, nu disprefuieşte nici măcar micile meschinării de întărâtare. Acest fapt pune într'o lumină foarte clară valoarea (!) şi sufletul (!) dictatorilor şcolari. Să mă ierte deci domnul ministru al instrucţiunei publice şi mintea sa dela Cluj (aluzie la inspectoratul general din Ardeal N. R.) dacă noi vom recurge încăodată la vechea clasificaţie, pentru a le scrie „secundă“ la rubrica cunoştinţelor psihologice şi a progresului lor general.“

Am reprodus aceste rânduri, pentru ca să se convingă şi cititorii noştrii că „Ellenzék“ taxează de „meschinării“ legile ţării când îndrăznim să le aplicăm şi Ungurilor şi că bunul simţ al direcţiei ziarului îngăduie un ton atât de necuviincios la adresa unui valoros bărbat de stat ca d. Anghelescu.

Adoptând o politică ce vădeşte atâta reacredinţă, nu înţelegem pentruce „Ellenzék“ se mai miră că nu poate străbate în massele cititorilor unguri.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

°°°°

Joi 13 Februarie: „CAFENEAUA MICĂ“

TEATRUL MAGHIAR

°°°°

Miercuri: 1 ULTIMUL CUVÂNT. (Premieră). II. Debutul dansatorilor Nelly şi Rudi. III. GUGULEA şi MERCEDES. (Comedie cu Poór Lilly, Tolnay. Preţuri de Premieră. Abonament de Premieră 38. Seria 248).

Joi: GEORGE DANDIN. (Debutul baletului Ligeti. Urmează: Rudz şi Nelly cu Program nou. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 88. A. Seria 249.)

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & & Piaţa Uniri No. 12.

3054

MICA PUBLICITATE

Soră de caritate caută loc la o casă privată lângă bolnav. Adresa la administraţia „Felicia“.

Maşina de scris se poate învăţa in mod conştiincios şi pe lângă condiţiuni avantajoase în **Str. Sulutiu 1.**

Anchete industriale

Productia industriilor din Ardeal in crestere

Intins export de maşini agricole. Unde exportăm. Toate producţiunile fabricelor au crescut cu 20–30 la sută în 1923 faţă de anul precedent.

Cu prilejul convorbirei pe care am avut o eri cu d. Petrovici, inspectorul industrial regional din Cluj, relativ la controlul străinilor din fabricele din Ardeal, între altele, d sa ne-a vorbit în linii generale asupra situaţiei producţiilor industriilor ardelene.

Redăm astăzi declaraţiile ce ne-a făcut în această privinţă d. Petrovici, rezervându-ne pentru Nr. de mâine să venim cu toate datele şi cifrele exacte care zugrăveşte exact progresul crescând al vieţei noastre industriale.

Producţia în creştere

„Cu toată criza de numerar, ne spune d. inspector industrial, — producţiunile tuturor industriilor din Ardeal au crescut simţitor în anul 1923, faţă de anul precedent. Progresul acesta s'a continuat de altfel succesiv, în fiecare an dela 1921 încoace, aşa că în 1923 producţiunea industriilor noastre a crescut cam de şase ori faţa de anul 1921. In 1923, creşterea producţiunilor fabricelor este de 20—30 la sută faţă de anul precedent“.

Un întins export de maşini

„Cu deosebire îmbucurător este faptul că graţie creşterei producţiunei, exportul nostru de fabricate de tot felul ia un avânt tot mai mare. In anul acesta avem de înregistrat primul export de maşini agricole: pluguri batoze, sdrobitoare de porumb, etc. Exportul acesta de maşini agricole, se face în Balcani. Până în prezent au fost exportate cam 16 mii de bucăţi, maşini de diferite feluri“.

*

In numărul de mâine vom da toate datele şi cifrele comparative pentru a ilustra în mod concret progresul economic, din punct de vedere industrial, care s'a realizat în Ardeal după unire

D.

Primăria Comanei Feleac. No. 823—1923.

Publicaţiune de licitaţie.

Se aduce la cunostinţa generală, că dreptul de vânat al comunei Feleac (plasa Centrală, judeţul Cojocna) cu suprafată de 1258 jug. 1480 pătr. stingini la data de 26. Aprilie 1924 ora 3 p. se va da in arândă pe timp de 10 ani prin licitaţie publică.

Condiţiunile detailate sunt afişate la primaria comunei.

3315 Notar: **I. Moldovan.**

„GANZ”

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

„OLIMPIA” BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Serveşte la ori ce oră mâncări calde şi reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, preţuri convenabile se dau şi abonamente lumare.

3291

In jurul introducerei notarilor publici in vechiul Regat

Cum este privit în Ardeal proectul de lege al dlui Ministru al justiției? O anchetă în lumea juriștilor din Cluj.

Ce spun d-nii: Dr. V. Onișor, prof. univ. Dr. Camil Negrea, prof. univ. și avocat și Dr. Gh. Leon, prof. univ. și avocat

Noul proiect al d lui ministru de justiție referitor la întroducerea instituției notarilor publici din Ardeal, și în vechiul Regat, a dat naștere la vii discuții în cercurile interesate din vechiul regat. Pentru a afla cum este privit acest proiect în Ardeal, ne-am adresat celor mai de seamă juriști de aici, pentru a se pronunța asupra reformei proiectate.

In numărul de azi începem publicarea răspunsurilor primite.

Declarațiile d-lui dr. V. Onișor, profesor de drept administrativ la Universitatea din Cluj.

„Notariatul public este mai expeditiv, micșorează cheltuelile și este mai accesibil împricinaților" — spune d-sa

„Instituția notarilor publici — ne spune d-sa — e una dintre cele mai importante instituții din teritoriile nouei patrii mărite.

E chesiunea de organizare a justiției dacă se dă acest auxiliar, care din punctul de vedere al soluționării atribuțiilor este un organ cu mult mai expeditiv decât instanțele judecătorești. Dar întroducerea lui mai privește și bugetul, întrucât statul fiind în situația de a avea la fiecare tribunal cu o secțiune mai puțin, realizează o simțitoare micșorare a cheltuelilor."

Din al treilea punct de vedere, din care trebuie privită chestiunea, anume cel al publicului avizat la această instituție, notariatul public e de preferat instanțelor judecătorești, întrucât putând fi întrodus la fiecare sediu de judecătorie de ocol, e mai ușor accesibil celor interesați.

Prin urmare sunt pentru întroducerea acestei instituții și în vechiul regat".

Ce ne spune d. dr. Camil Negrea, profesor universitar și advocat

Cari sunt — după d-sa — avantagiile nouei legi. Teama avocaților din vechiul Regat este nejustificată.

D. dr. Camil Negrea, eruditul profesor universitar și cunoscutul avocat, ne-a făcut următoarele declarații:

„In ceeace privește necesitatea imperioasă a întroducerii instituției notarilor publici și în vechiul regat, aceasta se justifică prin aceea că folosește nu numai în ceeace privește redactarea de acte autentice dar și prin considerarea că multe proceduri extra-judiciare sau neliligioase pot fi trecute în competința notarilor publici. De exemplu: toate chestiunile succesorale testamentale, împărțirea moștenirilor, protestele de polițe, denunciațiuni de contracte de locațiune, etc.

In vechiul regat, partajele le face judecătoria, aici le fac notarii publici.

O altă chestiune importantă în legătură cu cele de mai sus este stabilirea tarifelor acestor notari publici. Acestea trebuie să se facă neapărat prin lege.

Modul de urmare practicat în ultimii 7—8 ani, în Ardeal, prin care ordonanțele ministeriale fixau tarifele, a fost un expedient provocat numai de starea de război. Această ordonanță însă trebuia să-și piardă eficacitatea odată cu încetarea stării de război. Astfel stând lucrurile, este sigur că Corpurile Legiuitoare vor putea găsi calea justă pentru a stabili taxele notarilor publici în așa fel încât publicul să nu fie constrâns a renunța la binefacerile așezământului pentru motivul că taxele sunt prea mari. Fixarea tarifului ar trebui să fie progresivă, însă la nici un caz nu poate fi procentuală.

Teama avocaților din vechiul regat este nejustificată

„In ceea ce privește teama unor avocați, că notarii publici le vor lua o parte din afaceri, găsesc această teamă lipsită de temeiu.

In Ardeal și în toate țările unde notarii publici lucrează de zeci de ani, — niciodată advocații nu și-au exprimat această teamă, ba mai mult, aproape toate actele mai importante au fost redactate după indicațiile advocatului părței, — așa încât notarul public nu făcea altceva decât da forma solemnă textului formulat de advocat.

De altfel, în Transilvania, forma autentică nu este condiție de valabilitate a actelor decât în mod excepțional. Dacă s'ar urma acelaș sistem în legiurile unificate, advocații nu ar avea nici un motiv de a se teme de concurența notarilor publici. Acesta e cazul ipotecilor a cărei condițiune de formă, în vechiul regat, este actualmente forma autentică. Cred că simpla autentificare a iscăliturii debitorului ar satisface complectemente nevoile creditului și al siguranței ce comportă ipoteca. Prin acest mod, advocații nu numai că n'ar pierde, dar ar câștiga un mare teren față cu situația actuală în vechiul regat.

Este de sine înțeles că binefacerile și avantajele ce decurg din instituția notarilor publici nu se vor evidenția complect de cât în cazul când ei vor fi învestiți cu toate atribuțiunile cu care sunt învestiți notari publici din Transilvania. In materie succesorală să se transfere asupra moștenitorilor — și atunci, când aceștia, fie din ignoranță, fie din neglijință, fie chiar din rea credință nu ar stărui ca succesiunea să se lichideze. (Aceasta pentru că după un anumit termen, această lichidare se face din oficiu de către notar). Pe urma acestei proceduri din oficiu profită moștenitorii, creditul public și fiscul".

Ce ne spune dl Gh. Leon, profesor univ. și advocat

„Generalizarea instituțiunei notarilor publici în întreaga țară este foarte utilă pentru motivul că prin ajutorul lor se va descongestiona atribuțiile autorităților judecătorești. O grijă mare pe care trebuie să o aibă guvernul în această chestiune este soluționarea elementelor cari vor ocupa această funcțiune. Ar fi o greșală dacă nu s'ar face o selecțiune.

O altă grijă pe care trebuie să o aibă guvernul trebuie să fie revizuirea tarifelor acestor notari.

Aceste tarifuri trebuiesc neapărat scăzute pentru a nu împiedeca desvoltarea raporturilor comerciale dintre părți.

Prin acești notari publici, ce-i drept se face o mică concurență advocaților dar se aduce un enorm serviciu marelui public".

In numărul de mâine vom continua cu publicarea răspunsurilor.

Lysoform

Statuia lui Avram Iancu

— Lucrările trimise pentru concurs —

Mâine se întrunește juriul care urmează să aleagă și să premieze cele mai bune dintre proectele de statui trimise la concursul pentru statuia lui Avram Iancu.

Superioara înțelegere de artă, competența și imparțialitatea fiecărui membru al juriului precum și formele de cari s'a ținut seamă la ținerea concursului, sunt chezașii temeinice că în alegerea pe care o va face juriul nu va suferi nici o influență. Iată de ce ne luăm îndrăzneala de a ne rosti asupra însușirilor artistice a machetelor expuse în sala de ședințe a Primăriei înainte ca juriul să-și fi rostit sentința.

S'au prezentat la concurs treisprezece lucrări. Din acestea numai trei pot opri pentru puțin timp atențiunea unui ochiu critic.

La unele școale superioare de arte și meserii există un fel de expoziții unde sunt aranjate diverse lucrări executate de elevii școalei. Vezi acolo gladiatori, zei antici, capete de studiu, etc., lucrate cu îngrijire de școlari, dar fără să aibă palpitarea aceia de viață pe care numai artistul o poate da operei. Expoziția din sala Primăriei ni-a făcut impresia unui muzeu de școală de meserii.

Cum spuneam mai sus dintre cele treisprezece lucrări expuse numai trei merită să fie cercetate și anume lucrările purtând devizele: „No hai", „Gata mă" și „Munții noștri aur poartă".

Lucrarea „Gata mă", reprezentând pe Avram Iancu călare cu un paloș(?) în mână, iar în jurul soclului marșul revoluției dela 1848, este monumentală, grupurile de pe soclu par a avea oarecare mișcare, dar nici personalitatea lui Avram Iancu n'a fost prinsă de sculptor și nici ideia revoluției dela 1848 nu este fixată. In afară de aceste defecte de artă, lucrarea are proporți prea mari, execuția ei ar necesita cheltueli de 10 milioane, ceiace nu permit fondurile adunate până acum.

Lucrarea „Munții noștri aur poartă" este mai puțin impunătoare prin proporții dar are mai multe însușiri artistice.

Grupa principală în bronz înfățișează pe Avram Iancu călare pe un cal înfuriat. O femeie îmbrăcată în costum național love ște opresiunea întrântă. Pe soclu sunt două baso-reliefuri, cel din stânga reprezentând pe Avram Iancu în fruntea mișcării revoluționare, cel din dreapta luptele dela Tisa.

Lucrarea aceasta are unele calități. Baso-reliefurile, sprepildă, sunt foarte frumoase. Calul are elan. Ideia revoluției este deasemeni destul de reușit prinsă. In schimb Avram Iancu n'are nici un fel de mișcare și este un contrast, supărător chiar intre furia plină de elan a calului și placiditatea neînsufletită a lui Avram Iancu.

Cea de a treia lucrare purtând ca motto lozinca „No hai" reprezintă pe Avram Iancu călare în clipa plecării, simbolizând deslănțuirea revoluției. De o parte și de alta a lui sunt luptătorii lui Iancu și tobosarul revoluției.

Lucrarea aceasta ne pare cea mai reușită între cele expuse. Este mai puțin încărcată, mai sobră și mai impresionantă prin simplitatea ei. Trebuia să aibă însă mai mult avânt, fiindcă deslănțuirea unei revoluții este deslănțuirea unei furtuni. Soclul este prea mare și greoiu.

Ne mărturisim un adânc regret că la concursul acesta care trebuia să dea Clujului statuia celei mai eroice vremi din istoria Ardealului românesc, s'au prezentat lucrări foarte slabe. Pare că nici unul din sculptorii noștri de mare talent n'a dat atențiune acestui concurs. Această lipsă de entusiasm pentru figurile și momentele mari ale istoriei naționale, din partea artiștilor noștri este foarte dureroasă și am ținut s'o exprimăm, fiindcă ar fi foarte trist ca în lipsa unei lucrări de adevărată inspirație artistică, să fim nevoiți a ne opri la vreuna din machetele trimise până acum.

Confecționăm tot felul de încălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, Strada Regina Maria No. 51, pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor și Cizmarilor Români Cluj.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 14 Februarie 1924

CINEMA SELECT

Dama în gris Seria I—II

Mișcătoare dramă în 2 serii și 10 acte. In rolul principal marea artistă rusă. HELENA MAKOVSKAJA. Ambele serii într'o singură reprezentație.

CINEMA URANIA

Reprezentație de gală
Filmul M. S. Regina Maria

Crinul vieții

Basm fantastică în 4 acte. Filmul este inscenat de renumita dansatoare de balet. Miss. LOIE FULER și GAB. SORERE. Reprezentație de binefacere pentru „Căminul Presei" din Ardeal.

CINEMA APOLLO

Teroarea Americei

Superbă dramă senzațională în 6 acte. In rolul principal WILLIAM S. HART. Senzațiune americană.

Prețuri eftine senzaționale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Prețuri curente pe luna Februarie:

Secția de mode pentru bărbați:
Cămeși French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeși French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeși din zefir L 385
Cămeși din șchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricație engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricație engleză originală din păr de iepure lei 450,
Șapci pentru bărbați lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbați lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbați de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croșetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbați lei 145,
Bastoane pentru bărbați lei 38,
Șaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbați lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secția mărunțișurilor:

Batiste	6 L
Ciorapi	27 „
Cămeși femeești	95 „
Paltoane croșetate	540 „
Manuși p. dame	58 „
Șorțuri „ „	120 „
D. M. C.	5 „
Ață	9 „

Se confecționează trusouri BEBE și după comandă!! Mare asortiment în manuși pentru bărbați!! Mare asortiment în ghete bărbătești, femeești și pentru copii!!! — Comenzile de albituri pentru bărbați din zefir și mătasă se execută în 48 ore cu consumarea la gustul cel mai pretențios!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porțelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Activitatea societații ›Fauna‹ din Cluj

Am anunțat la timp, că în Cluj s'a înființat încă de doi ani o uniune a crescătorilor de animale mici domestice **„Fauna“**, care are de scop cultivarea și răspândirea raselor pure de găini, gâște, rațe, porumbei, porci, oi, câini, etc. Interesul față de această asociațiune devine din zi ce merge mai mare, deoarece este singura instituțiune de acest fel în întreaga țară, prin intermediul căreia crescătorii pot să și procure animale de rasă pură. A. S. R. Principele Carol, s'a interesat și El pentru ferma princiară din Mănăstirea-Ilfov, dorind a-și procura acolo un mare stoc de pasări dela „Fauna“. Șeful-redactor al revistei „Fauna“ și secretar al Uniunei, dr Ionel Costin a înaintat un memoriu A. S. R. în care cere, ca Alteța Sa să recomande această Uniune în deosebita atențiune a Ministerului de agricultură și domenii, care să sprijinească în mod real desvoltarea acestei instituții. Generalul Condiescu, mareșalul Casei Principelui, a primit în audiență pe dl Costin, în ziua de 8 Februarie a. c. asigurându-l, că A. Sa R. va face această recomandație, condus fiind de principiul că orice acțiune folositoare statului trebue încurajată.

Aflăm pe de altă parte, că dl subsecretar de stat Gh. Tătărăscu, convins de utilitatea mare economică a revistei „Fauna“ a abonat aceasta revistă în 2000 exemplare pentru cooperativele și băncile populare sătești din vechiul regat, dând cu aceasta un mare avânt revistei, care va avea posibilitatea de-a apare în alte condițiuni, ca până aci. Sediul Uniunei „Fauna“ este în Cluj, Calea Moților 21.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Dunky Kato
profesoara de dans
învață la locuința s'a toate jocurile noi. Oare private dă în orice timp ia locuință
Cluj, Strada Universității 3.
Etaj III., 2. (lift este).

Macdonald și presa engleză

Presa engleză, în frunte cu „Daily News“ constată cu bucurie, că începuturile guvernării lui Macdonald sunt promițătoare.

Actualul prim-ministru al Angliei — constată aceste ziare — nu numai că a aranjat chestiunea recunoașterii Rusiei dar a restabilit și relații prietenoase între Anglia și Franța. Purtarea loială a lui Poincaré în rezolvirea chestiunilor problematice a căilor ferate de la Köln, precum și față de mișcarea separatistică din Pfalz, este un rezultat care nu poate scăpa nici unui observator. Aceste rezultate pregătesc calea pentru o înțelegere deplină cu Franța în chestiunea cea mai gingașă, cea a stabilirii definitive a reparațiilor germane, fără neglijarea intereselor Franței.

O afacere de spionaj în Franța

Roma, 10. Paris. — Diferite persoane au fost arestate pentru furturi de documente din birourile lucrărilor pentru apărarea națională. După ziare documentele prezentau modele de motoare pentru aeroplane. După „Le Matin“ au fost arestați un inginer francez și doi ruși.

BANCA AGRARĂ SOCIETATE ANONIMĂ PRIVILEGIATĂ, CLUJ

CONVOCARE

In conformitate cu art 9 din statutele societății, domnii acționari ai **„Băncii Agrare“** Societate Anonimă Privilegiată din Cluj sunt convocați la

Adunarea generală ordinară

care se va ține la **5 Martie 1924 ora 11 a. m.** in localul băncii din Cluj (Calea Regele Ferdinand 36-38) cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării generale.
2. Raportul Consiliului de administrație, al Comitetului de cenzori și aprobarea bilanțului anului de gestiune 1923.
3. Impărțirea profitului curat.
4. Darea absolutorului Consiliului de administrație și Comitetului de cenzori pentru gestiunea anului 1923,
5. Alegerea delegațiunei speciale pentru chestiunile disciplinare și de pensionare ale directorilor și subdirectorilor, în conformitate cu art. 36 din statute.
6. Stabilirea jetoanelor de prezență.

In conformitate cu art. 14 din statutele societății numai acele acțiuni au drept de vot în adunările generale, care sunt înscrise în condica acționarilor pe nume, cu cel puțin una lună înainte de încheerea anului de gestiune.

Justificarea acționarilor participanți la adunarea generală se va face prin prezentarea scrisorilor de convocare, prin buletinul de vot liberat la cerere de Direcțiune, după stabilirea identității acționarului înscris în registrul nominal, fie prin procura cuprinsă pe convocator, sau pe buletinul liberat.

Depunerea acțiunilor respective a procurelor în scopul indicat mai sus, se poate face la casieria societății din Cluj, la sucursalele ei din București, Beiuș, Timișoara, Lipova și Agenția Orșova, la Banca Marmosch, Blank & Co., Banca Țărănească și Banca Chrissoveloni din București, precum și la toate institutele membre ale „Solidarității“, până la 1 Martie 1924,

Cluj, 11 Februarie 1924.

Consiliul de Administrație.

BILANȚ GENERAL LA 31 DECEMVRIE 1923.

ACTIV						PASIV					
Cassa				1602823	78	**Capital social**			55000000	—	
Cambi cu giranți		115670479	85			**Fond de rezervă**		2795520	62		
„ cu acoperire ipot		14310893	39	129981373	24	**Fond de garanție al scris fonciare**		1500000	—	4295520	62
Efecte publ. și acțiuni				45443604	60	**Fond de penzii al funcționarilor**				1026068	80
Imprumu uri ipotecare				332248	83	**Depuneri și depozite**	40202176	99			
Conturi curente:						ordine de plată	383446	45	40585623	44	
a) Bănci, Intreprind. com. și ind.	48336169	78				**Conturi curente:**					
b) Particulari cu garant. efect. publ. și acțiuni bancare și ind.	7404724	70				a) Bănci cu gaj de efecte	8284609	48			
c) Particulari cu gar. ipotecară	10572065	31	66312959	79		b) In cont simplu: Bănci și Industrii	18887820	83			
d) Filiale: Timișnara și Beiuș			5294000		71606959 79	c) In cont simplu: Particulari	2428510	19	29600940	50	70186563 94
Debitori:						**Reescont:**					
Mărfuri și materiale			242738	60		propriu			60586944	—	
Participații la intrep. com.			560000	—		giruri			54500000	—	115086944 —
Acționari emis. a II-a			3351000	—	4153738 60	**Diverse conturi creditoare**					
Imobile:						Diverse sume de plată			3981213	49	
Palatul din Str. Regele Ferdinand 36—38.						Dividendă neplătită			139560	—	
Casa din Str. V. Babes 15.						Scopuri culturale			58575	20	4179348 69
Casele din Timișoara, Beius și terenul din Târgu-Mureș					4733880 62	**Dobânzile cuvenite anului viitor**					1639721 66 251414167 71
Mobilier				434846	— 258289475 47	**Profit net**					6875807 75
					258289475 46						258289475 46

CONTURI DE ORDINE

Valori în depozit:						**Depunători de valori:**					
Efecte în păstrare				7023905	—	Efecte în păstrare					7023905 —
„ de încasat				2186625	—	„ de încasare					2186625 —
„ în gaj				24602573	—	„ în gaj					24602573 —
„ în garanție				21305600		„ în garanție					21305600 —
„ de vânzare				6164305	50	„ de vânzare					6164305 50
				61283008	50						61283008 50

CONTUL PROFIT și PERDERE

SPESE					VENITE				
Dobânzi plătite:					**Dobânzi încassate:**				
la depuneri		900862	45		dela cambrii		9251684	92	
„ rescont		7316689	32		„ împrum. ipotecare		15664	23	
„ fondul de pensii		58096	50	8275648 27	„ conturi curente		5100031	35	
Salare		1248229	83		„ efecte		1442543	71	
Adaus de scumpete		661280	—		„ depuneri proprii		67849	—	15877773 21
Bani de cvartir		209240	—	2118749 83	**Venitul impbilelor**				417833 62
Imposite				166 138 37	**Proviziuni**				6612223 59
Cheltueli generale				1439194 90					
Amortisațiuni				2537791 31					
Profit net				6875307 75					
				22907830 43					22907830 43

Cluj, la 31 Decemvrie 1923.

I. Enescu, subdirector. **Dr. Petre Poruțiu**, președinte, administrator delegat. **Iosif Albon**, expert contabil, șeful secției financiare,

Consiliu de administrație:

Dr. Victor Onișor, Dr. T. Mihaly, Dr. Is. Marcu, Dr. Valer Moldovan, Dr. Aurel Vlad, Borcea, Secula, Ionel Comșa, Dr. Ioan Vescan, Dr. Deleu, Dr. Prie, Dr. Hațiegan, Dr. Nicolae Comșa.

Subsemnații censori am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele institului.

Cluj, la 11 Februarie 1924.

Dr. Aurel Lazar, președinte, **Silviu Dragomir, Dr. Iosif Boca, Dr. Leo Parasca, Dr. Gavril Oșian, Dr. Trifon Lația, Dr. Ioan Boca, Victor Muntean, Albon**, expert-contabil.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1011 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Vineri, 15 Februarie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 5225

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M[illegible] (STRADA H.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Modificarea legii avocaților

Declarațiile dlui C. G. Dissescu

Printre alte proecte de legi pe cari dl G. G. Mârzescu, ministrul justiției, le va supune Parlamentului, se găsește și proectul pentru modificarea legii avocaților. Legea avocaților, actualmente în vigoare, cuprinde unele dispoziții a căror modificare se impune. Între articolele cari urmează să se modifice este acela prin care se stabilește că orice acțiune înaintea tribunalelor și curților trebuie să fie contra-semnată de un avocat. In declarațiile pe cari le-a făcut, dl G. G. Mârzescu a anunțat că va face modificări în legea avocaților și cu deosebire în ceiace privește articolul acesta.

Se pare că această declarație a d-lui ministru de justiție a stârnit oarecare agitație în rândurile avocaților.

Un lucru este limpede: că articolul 40 din legea avocaților, acordă acestora un privilegiu.

Când s'a discutat în Parlament actuala lege a avocaților s'a arătat că acest articol are un caracter anti-democratic și dl C. G. Dissescu adaogă, și anti-constituțional. S'a răspuns atunci că este deopotrivă în interesul petiționarului cași în interesul mersului justiției ca acțiunea să poarte și semnătura unui avocat, semnătură care constitue o garanție că acțiunea este bine făcută. S'a mai spus deasemeni că însuși uzul constată o stare de lucruri pe care articolul din lege nu face decât s'o precizeze.

Cu toate acestea și cu toate că nu se cuvine să ne oprim la forme, trebuie să recunoaștem că articolul 40 din legea avocaților nu poate să rămână nemodificat.

In declarațiile recente făcute în legătură cu această chestiune, dl C. G. Dissescu, ilustrul profesor de Drept Constituțional, lămurește întemeiatele motive pentru cari articolul 40 trebuie schimbat. Iată cari sunt aceste motive:

1. Articolul 40 este contrariu Constituției care recunoaște fiecăruia dreptul de petițiune, fie în orice ordine a pretențiunii drepturilor și mai cu seamă în ordine judecătorească,

2. Avocatura este un monopol în recunoașterea plângerilor, oricari ar fi, la judecătorie, tribunal, curte de apel sau de casație.

3. Dispoziținea art. 40 este în special izbitoare în principiul democratic, învocând prin el însuși drepturile ce pretinde.

4. Este neînchipuit ca să recunoaștem chiar țăranului dreptul de a exercita acțiunile sale înaintea justiției prin el însuși și fără avocat înaintea judecătoriei de pace, dar nu tot așa înaintea tribunalului, Curții de Apel și Casației.

Acestea sunt argumentele prin cari dl C. G. Dissescu arată necesitatea modificării articolului 40.

Avocații nu pot să nu înțeleagă că privilegiul pe care îl-l conferă actuala lege, este în contrazicere și cu Constituția și cu regimul de libertate subt care trăim în România.

O lege, a spus cu drept cuvânt dl Dissescu, trebuie să fie în interesul tuturor, iar nu numai în acela al unei anumite categorii profesionale. Fiindcă, a adăogat dl Dissescu, justițiabilul trebuie să aibă libertatea și independența de a formula orice acțiune juridică după a lui chibzuire și, dacă nu găsește avocat într'un termen scurt și cu plată, până la admiterea oficiului de apărare gratuită la timp, nu i se poate răpi dreptul său.

Explicațiunile d-lui Dissescu sunt edificatoare. Ele arată atât din punct de vedere strict juridic cași din punct de vedere al principiului democratic că articolul 40 nu poate să rămână în forma lui actuală. Și socotim că cei dintâi cari vor înțelege acest lucru sunt tocmai avocații, fiindcă rostul moral al profesiunii lor nu se cuvine întemeiat pe un privilegiu pentru ei și pe o nedreptate față de ceilalți cetățeni.

Intre partidul național și d. Marghiloman

Grațiozitățile deplasate ale „Patriei"

In numărul în care își serbează cinci ani de apariție, „Patria" închină o treime de coloană jubileului dlui Marghiloman. Din rândurile oficiosului clujan ai partidului național se degajează un ciudat gând de preamărire pentru această viață de om *„închinată exclasiv binelui obștesc"*. Era o vreme când „Patria" se exprima cu totul altfel la adresa dlui Marghiloman. Pe atunci însă, e drept, partidul național nu făcea combinații blochiste a lături de țărăniștii dlui Stere, ci făcea naționalism.

Astăzi pentru d. Marghiloman „Patria" găsește scuze în mantaua „istoriei nepărtinitoare", care nu s'a pronunțat, și scrie rânduri ca acestea:

„Căci dl Al. Marghiloman rămâne omul care în decursul acestor ani, a desfășurat un talent, absent lor cei mai mulți dintre adversarii săi, un cult al patriei rezemat pe tradiția istorică, cu totul streină liberalilor și o competență de om politic care n'a putut concura decât cu cinstea,"

Cum a desfășurat d. Marghiloman acest „cult al patriei rezemat pe tradiția istorică" am văzut în timpul ocupației germane din Muntenia. Pe atunci d. Marghiloman nu voia să știe de Ardeal, iar d. Vaida își arăta pumnul său credincios patriei maghiare, dorobanțului român care *„îndrăznea"* să calce țărâna Ardealului și s'o îngrașe cu sânge pentru o mănoasă Românie-Mare. Din acest punct de vedere preamărirea „Patriei" este cel puțin sinceră, deși cam miroase a combinație blochistă.

Tifos la Târgul-Mureș

Epidemia de tifos la Târgul-Mureș se întinde. Oficiul sanitar anunță șapte noui cazuri, dintre cari trei mortale.

Plecarea dlui Tătărăscu la București

Cu expresul de aseară dl Tătărescu, subsecretar de Stat, s'a înapoiat la București. La gară a fost condus de reprezentanții autorităților locale și de un mare număr de prieteni politici.

Plecarea lui Venizelos

Venizelos se pregătește să apuce din nou drumul străinătății după ce și-a văzut măcinată imensa lui autoritate în mijlocul unor înverșunate lupte politice a căror furie constitue de sigur un teribil exemplu de demență colectivă. A mai ți stat în fruntea unui guvern care începea să ție din ce în ce mai covîrșit de sălbateca deslănțuire a patimilor întărîtate, ar ți însemnat să se vadă mâine împușcat la zid de cine știe ce ligă monarhistă sau republicană, ajunsă la putere prin surprindere.

Renunțînd deci la rolul de pacificator pe care-l acceptase după o lungă și chinuitoare desbatere cu sine, Venizelos cerșește la medici un certificat de boală ca să și poată salva măcar viața din mijlocul haitelor pe care nicio autoritate nu le mai poate domina. In urma lui, dacă va pleca, rămâne haosul moral și politic prielnic tutulor aventurilor și tutulor conspirațiilor. Nici un om în fața cărula să amuțească toate patimile, niciо ideie în jurul cărela să se grupeze toate sufletele. In fiecare zi răsare o nouă ligă, aventurierii agită, conspirațiile se înmulțesc. Și totuși, mai sînt încă oameni cari cred serios că instituirea republicei ar avea darul să scoată Grecia din haosul în care se sbate astăzi.

Dar Grecia a gustat si a trăit regîmul republican înainte de a-l ți avut. Căci ce-ar putea să dea un președinte de republică mai mult de cât a dat Venizelos, aceasta e greu de admis. Dacă ar exista un asemenea om, el s'ar vedea și s'ar simți înainte ca republica să fie proclamată. Dar el nu există, și președintele mult așteptatei republici n'ar putea ți ales de cât dintre oamenii cari participă la luptele și frământările de astăzi. Cine nu înțelege însă că acel președinte de republică nu va putea ți niciodată un pacificator de sufiete, ci, dimpotrivă, va ți un veșnic asmuțător de patimi?

Ridicat din mijlocul urei și al învrăjbirlor politice, el nu se va putea menține în fruntea republicei de-cât tot prin ură și vrajbă.

Faptul singur, prin urmare, că Venizelos e silit să apuce din nou drumul străinătății, e o dovadă că ideile republicane au ieșit înfrânte și că Grecia nu este încă pregătită pentru a suporta o schimbare de regim.

Legea pentru înființarea fabricei de explosibile dela Făgăraș

Declarațiile dlui ministru Vintilă Brătianu

G. ministru Vintilă Brătianu într'un magistral discurs a răspuns la acuzațiunile și însinuările partidului național și țărănesc, când s'au abținut dela votarea legii pentru înființarea fabricei de explozibile dela Făgăraș.

D-sa a arătat că n'a făcut altceva decât a apărat dreptul monopolului de stat, desființând un act constitutiv, făcut în contra legii și amenințând monopolul vânzărei interioare.

Referindu-se la acuzațiunea adusă de deputatul țărănist Gr. Iunian, că guvernul ar fi intenționat să-și protejeze interesele sale prin modificarea legei acestei fabrici, d. ministru Vintilă Brătianu a arătat originea proiectului de lege care se prezintă în modul cum a fost tratată această chestiune dela început și până la sfârșit, cu delegația consiliului de administrație al Regiei Monopolurilor Statului, direct interesată în monopolul explozibilelor.

Acest consiliu de administrație e prezidat de d. general Râmniceanu, un distins ofițer de artilerie.

Chestiunea a venit la ministerul de finanțe, când directorul general a atras atențiunea că un drept de Monopol de vânzare interioară, care nu era știrbit prin legea de Parlament în 1920; fusese acum știrbit de către acțiunea societății dela Făgăraș.

E lesne de înțeles că monopolul explozibilelor, legat de apărarea națională și de siguranța Statului nu putea să fie cedat unei societăți private.

Pentru a restabili drepturile Statului, d. ministru de finanțe s'a slujit de constituirea ilegală a societății existente și a hotărât că e necesară o reorganizare a societății, unde interesele statului să primeze asupra amestecului intereselor din afară, grație participărei în mai mare măsură a capitalului național în această intreprindere și modificărei consiliului de administrație.

Chiar englezii din societate, cari aveau un fapt câștigat la activul lor, întrucât erau deja în fața unui început de executare a legii și actului constitutiv, au recunoscut terenul fals pe care fuseseră puși din cauza greșelei guvernului precedent și au căzut în cele din urmă la înțelegere.

Băncile subscritoare vor păstra 5 milioane din capitalul ce au subscris, iar restul va ți pus în subscripție publică.

Incă un punct asupra cărora capitaliștii englezi cât și cei români au fost siliți să cedeze, a fost *introducerea participărei progresive a Statului*, atunci când beneficiul va crește peste o anumită proporție.

S'a introdus apoi în lege *obligațiunea ca două treimi din consiliul de adminstrație să fie români*, ca președintele său să fie român, ca comitetul de direcție, acela care lucrează cu directoru să fie compus dintr'un directo general român și cel puțin unu din membri să fie român, adică majoritatea administrației să fi românească.

Cât privește prețul care se fix prin legea veche de o comisiun compusă din 4 persoane, doi re prezentanți ai statului și doi a societății, legea nouă prevede comisiune de cinci, doi reprezentanți ai statului, doi ai societăți și un reprezentant al industriei Industria este de fapt interesat la reducerea prețului cât mai mult, prin urmare la controlu cheltuelilor unei astfel de industrii.

In acest fel s'a dat o garanți mai mare ca stabilirea acestu preț nu se va face în condițiun anormale.

S'a precizat deasemeni rolu comisarului guvernului, precizare care arată că dacă guvernul a ți avut intenția să dea pe mân unei bănci această societate, n'a fi pus în lege o astel de dispoziție.

Un profesor universitar șef de bandă

Ruspopovitch, teroarea Muntenegrului, a fost omorât zilele acestea într'o ciocnire cu trupele care îl urmăreau.

Acest șef de briganzi era, înainte de război, profesor de filosofie Și nu profesa în vre-un colegiu obscur. Ocupa o catedră la Universitatea din Viena.

Bazarul cu întâmplări

O enigmă istorică

In Cronica oficială a Curței imperiale rusești se spune că țarul Alexandru I, — Napoleonul Rusiei, — cum îl denumesc, cu o exagerată mândrie, istoricii slavi, a murit la 10 Noemvrie 182 la Taganrog, oraș în care a murit, dup cu se știe, și unul din marii noștri că turari, mitropolitul Dosofteiu.

Țarul murind în urma unei boli infecțioase, corpul i se așeză într'un s criu care fu închis și sigilat imedia fără ca nobililor cari trăiau în preajm lui să li se îngăduie să'și mai vad pentru ultima oară stăpânul. Câtev zile mai târziu, sicriul fu înhumat catedrala Sf. Petru și Pavel din Peter burg, unde se odihnesc toți suveran Rusiei.

In primăvara anului trecut, în urm unui ordin al Sovietului din Petrogra mormintele imperiale fură deschis pentru a se lua din ele obiectele pietrele prețioase.

Mormântul lui Alexandru I era fo mat dintr'un sarcofag de marmo albă, de o mare sobrietate, pe ca erau gravate cu aur un simiu A și coroană.

Când sarcofagiul fu deschis, se zăr în el sicriul marelui țar, cu sigiliu puse la Targanrog în 1825. Acest fură rupte, dar când se ridică capac se constată că sicriul nu conținea nici nu conținuse vre-odată vre-un co omenesc.

Numai câteva bucăți de plumb f seseră băgate în lăuntru.

Unde deci a murit Alexandru unde a fost îngropat și pentruce ace subterfugiu, — sunt întrebări la ca toți istoricii se căznesc acum să răspundă.

Dona

In jurul introducerei notarilor publici in Vechiul Regat

Cum este privit în Ardeal proectul de lege al dlui Ministru de Justiţie

Ce ne spun dnii Dr. V. Roman şi Dr. St. Fabius, avocaţi

Am publicat în Nr. nostru de eri părerile d-lor dr. V. Onişor, prof. univ., Gh. Leon, prof univ. şi Camil Negrea, prof. univ. asupra întroducerei instituţiei notarilor publici şi în vechil Regat, proectată de d. ministru al Justiţiei, Gh. Mârzescu, prin noua lege de organizare judecătorească.

In Nr. de aztăzi dăm părerile dlor. dr. Valeriu Roman, avocat şi dr. Ştefan Fabius, avocat, în această chestiune.

Ce crede d. dr. Valer Roman avocat, despre întroducerea notarilor publici în vechiul Regat.

„In primul rând, — ne spune d-sa, — avocaţii nu pot fi obiectivi întrucât instituirea notarilor publici atrage după sine o diminuare a clientelei avocaţilor.

Valoarea intrinsecă a acestei instituţiuni a fost şi este mult discutată. Chiar în fostul imperiu Austro-Ungar, această instituţie a fost apreciată de opinia publică ca un bun mijloc de remunerare pentru unii cari ar fi adus foloase guvernelor.

Pentru această instituţie e nevoie ca persoanele cărora li se încredinţează aceste posturi să aibă trăsături de caracter ireproşabile şi ferme, întrucât sunt deţinătorii unor mari puteri discreţionare în ce priveşte puterea probatorie a actelor redactate de ei. Având în vedere alterarea moravurilor în urma războiului, şi luptele politice neobişnuit de înverşunate, cred că întroducerea în întreaga ţară a acestei instituţii n'ar da roadele aşteptate. In acest scop mai multă garanţie ne oferă tribunalele de notariat.

Din punct de vedere însă al rapidităţii şi accesibilităţii lucrărilor, ţe de preferat instituţia notarilor publici.

In conclusie deci, ar fi de dorit ca menţinându-se notarii publici, în fiinţă actualmente, să nu se mai complecteze vacanţele, ci treptat să se întroducă secţiunile de notariat, existente în vechiul regat.“

Ce crede d. dr. Ştefan Fabius, avocat.

Cunoscutul avocat din localitate, d. dr. Ştefan Fabius, ne declară următoarele:

„Am fost avocat în vechiul regat şi de peste patru ani sunt avocat în Ardeal, la Cluj. Am cunoscut instituţia notarilor publici din Ardeal în acest timp şi o cred bună şi folositoare chiar vechiului regat.

Notarii publici vor descongestiona judecătoriile şi tribunalele de ceeace se cheamă notariat şi vor întroduce în lumea redactărei actelor o experienţă reală şi întotdeauna responsabilă.

Confraţii din vechiul regat află posibilitatea unei reduceri de câştig din faptul că vor pierde o parte din redactarea actelor, atât de necesare în sistemul probelor din dreptul privat a vechiului regat. Din experienţa mea am constatat că în Ardeal contractele, actele, transacţiile, etc. care prezintă importanţă prin voloarea lor sau prin eventualităţile ce trebue să reglementeze şi să asigure, sunt redactate întotdeauna de noi avocaţii.

Prin exactitatea formelor juridice şi celeritatea cu care lucrează biurourile notarilor din Ardeal, eu, am aflat în această instituţie un ajutor real pentru viaţa juridică.

Cred că după ce notarii vor fi constataţi la lucru, vor ajunge necesari, mai ales avocaţilor din vechiul regat cari azi se tem de întroducerea lor, numai fiindcă nu cunosc această instituţie.“

Functionari nedreptatiti

Soarta tristă a unor funcţionari dela R. M. S. Cluj.

In atentia Dlui Ministru de Finante

Există în Direcţia şi stabilimentele Regiei Monop. Statului o categorie de funcţionari numiţi *asimilaţi* şi *diurnişti*, cari trăesc în cea mai neagră mizerie, aşteptând de ani de zile, ca să fie trecuţi în buget, şi aceasta zadarnic, deoarice economiile bugetare lovesc direct această categorie de funcţionari. Toţi acesti funcţionari au studii superioare şi parte din ei un frumos trecut ca funcţionari. Deşi sunt asimilaţi gradelor bugetare, ei sunt la dispoziţia şefilor direcţi, cari, îi pot concedia oricând, fără măcar vre-un aviz prealabil, întrucât ei nu intră în regulamentul Funcţionarilor Publicî. Primesc un salar între 1100—1900 lei lunar, după grade şi muncesc la cot cu ceilalţi funcţionari bugetari. Curba Lalescu nu a vizat această categorie de funcţionari, iar ei primesc tot salarul din 1922. Oricine îşi poate deci uşor închipui în ce mizerie trăesc aceşti funcţionari, mulţi din ei căsătoriţi, pe aceste vremuri de groaznică scumpete. Această categorie de funcţionari nu beneficiază nici măcar de reducerea de 50% pe C. F. R. şi nici de vre-un alt avantaj ce se oferă funcţionarilor bugetari. Nu se bucură nici de pensie, deoarece nu li se fac reţineri de 10%, astfel că se trezesc bătrâni şi fără nici un ajutor asigurat. Li s'a promis mereu de către şefii direcţi să aştepte că vor fi trecuţi în buget şi a venit şi anul 1924, fără ca să fi făcut ceva pentru ei. Se zice că s'ar fi făcut chiar demersuri din partea Dlui Director Regional, Ionescu pentru îmbunătăţirea situaţiei acestor funcţionari, demersuri însă care n'au adus nici ele rezultatul aşteptat. Faţă de trista situaţie în care aceşti funcţionari, îndispensabili serviciului, se sbat, ar trebui ca Dl Ministru de Finanţe, măcar de data aceasta să dea ordin să se încadreze şi aceşti slujbaşi asimilaţi şi diurnişti dela R. M. S., în gradele corespunzătoare studiilor şi vechimei lor de funcţionari, luându-se în consideraţie şi timpul servit la alte instituţiuni de stat. Prin aceasta s'ar face un act de dreptate şi de umanitate faţă de această categorie de funcţionari, lăsată în agonie şi nutrită, numai cu speranţe veşnic înşelate.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924“
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Intrunirea comitetului partidului maghiar

— „Iarăşi reorganizarea“ —

In unul din ultimile numere ale ziarului nostru, am anunţat că partidul maghiar va proceda la reorganizarea organelor sale din provincie, întrucât s'a constatat de către conducerea partidului, că masele largi ale poporului unguresc nu au îmbrăţişat cu destulă căldură până acum opera acestui partid.

Ca o confirmare a afirmaţiilor noastre, aflăm că la consfătuirea lunară a comitetului partidului maghiar, ţinută în localul partidului, s'a discutat şi schimbarea regulamentului de organizare a partidului.

In afară de acestea s'a completat comisia presei, prin alegerea dlui Grois László, editorul ziarelor „Ellenzék“ şi „Ujság“ şi a dlui dr Váradi. Prin această alegere ziarele amintite şi-au întărit legăturile cu partidul maghiar.

S'a mai discutat şi programul de muncă al comisiunei presei.

Noi la toate aceste nu putem adăoga decât tot ce am spus mai de mult despre acest partid: ori câte programuri de muncă s'ar elabora, oricâte reorganizări s'ar hotărî, partidul maghiar nu va putea pătrunde în conştiinţa poporului unguresc, întrucât între el şi partid este prăpastia celor două clase sociale cu interese diametral opuse.

RESTAURANTUL „AMERICA“ 3288
CLUJ, PIAŢA UNIREI 23.
Cel mai bun şi mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de peşte precum şi grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului“. Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

PRESA MAGHIARĂ

„Opoziţia vrea să formeze un bloc cu Ungurii“

Reproducem, fără comentar următoarea ştire a lui „Ellenzék“:

„Domnii Alexandru Vaida, Sever Dan, Sever Bocu şi Popovici fac toate sforţările pentru a convinge pe şefii partidelor de necesitatea unui bloc opoziţionist. Până acum s'a tratat cu toţi şefii partidelor aflători la Bucureşti, **iar acum se caută contact cu partidul socialist şi cu partidele minoritare.**“

Inchiderea unor şcoli ungureşti

Confratele „Ujság“ se căieşte că în ultimele luni s'au mai închis încă vre-o 3—4 şcoli ungureşti.

Deşi însuşi recunoaşte, că şcoala din Poiana-de-Arieş s'a închis pentru nerespectarea regulelor higienice, că la Colonia bulgară învăţătorul a refuzat depunerea jurământului de fidelitate Majestăţii Sale, că in şcoala deia Ilioara şcolarii erau crescuţi în sens antiromânesc, totuşi, pentru a căpăta notă bună dela partidul maghiar, „Ujság“ strigă contra opresiunei, şovinismului şi ilegalităţii guvernului român.

Noi vom da un sfat binevoitor confratelui maghiar, tocmai în interesul şcolilor maghiare, pe care el crede că le-am duşmăni de moarte.

Anume, să scrie un articol prin care să facă atentă direcţia şcoalelor ungureşti ca să se conforme ordonanţei ministeriale din luna Septemvrie anul trecut. *Această ordonanţă prevede ca fiecare şcoală înfiinţată de curând să facă cuvenitele formalităţi pentru recunoaşterea ei din partea autorităţilor.*

Ungurii, în dispreţul lor suveran faţă de statul român nu au găsit de cuviinţă să nu se conformeze acestei ordonanţe. Dar dacă şcolile nesupuse şi cele ce nu găsesc de necesar să şi reguleze situaţia juridică, vor fi închise, tot ei vor fi cei cari vor protesta contra „samavolniciilor româneşti.“

Un interview al dlui O. Goga

Ziarul „Keleti Ujság“ adresându-se domnului O. Goga pentru a afla cum a decurs consfătuirea averescană de alaltăieri, a primit următorul răspuns:

„Am deschis consfătuirea cu o dare de seamă asupra activităţii conducerii partidului nostru din ultimele luni. Am constatat ca defecţiunea argetoianistă nu a slăbit partidul nostru, ci l-a întărit. Nici o organizaţie ardeleană nu a aderat la acţiunea fostului ministru de interne.

„Am făcut cunoscut acel complex ce se comentează sub numele pactul de la Ciucea. Intre partidul nostru şi cel maghiar, precum se ştie, au avut loc tratative, în scopul unei resolviri temeinice a chestiunei minoritare şi a strângerii într'un mănunchi a diferitelor elemente productive ale ţării. *Am relatat că în afară de partidul maghiar nu am tratat cu alte partide minoritare.*

„In ultimul timp, ca o consecinţă a acestor tratative, au început şi ceilalţi minoritari să se apropie de noi. Astfel, în timpul din urmă, am fost vizitat de către conducătorii Şvabilor din Bănat cari îşi vor prezinta în formă de memorandum dorinţele lor.“

„De-asemenea, şi Germanii din Bucovina şi Basarabia au făcut încercări să câştige partidul averescan pentru o platformă politică care să resolve problema minoritară pe bază unităţii statului şi a unei muncii comune“.

TELEGRAMA

Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.

Inchegarea 100.000 litri lapte cu I Krg.

Se vinde numai la Angrosişti. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

La ce se va reduce „blocul“ opoziţiei

O bucurie iluzorie — Partidul naţional se pronunţă — O combinaţie monstruoasă — Coaliţia trădătorilor

După descurajarea de acum câteva zile, ziarele unei anumite prese au început să se învioreze. Chestiunea „blocului“ pare din nou că are şanse de isbândă. Bucuria aceasta, însă nouă ne pare iluzorie. Blocul opoziţiei e tot aşa de departe de a se putea închiega astăzi, după cum era de imposibil acum câteva zile.

Care poate fi cauza entuziasmului de acum? Au găsit partidele de opoziţie un punct de contact cu sentimentul maselor? Au putut ajunge aceste partide la sinceritatea în democraţie, care până acum le lipsea şi la desbina? Desigur nu e nici una, nici alta. Chestiunea blocului, fiind o combinaţie de partid, este fatal supusă fluctuaţiunilor rezultate din schimbul posibil sau imposibil de concesiuni, ca în orice afacere. Prin urmare, partidele blochiste tratează, şi se bucură sau se întristează după cum merg tratativele.

Optimismul de astăzi poate fi explicat de un fapt nou. Partidul naţional s'a ţinut în rezervă în tot timpul cât partidul ţărănist şi ziarele unei anumite prese preparau realizarea „biocului“. Astăzi însă partidul naţional şi-a ieşit din rezervă, pronunţându-se principial pentru ideea „blocului“. Partidul ţărănist care se vedea complect izolat tocmai când dorea să facă o închegare a forţelor opoziţioniste, are de ce se bucura, acum când are cel puţin partidul naţional câştigat pentru scopurile sale.

In adevăr, oficiosul bucureştean al partidului naţional, ocupându-se de chestiunea blocului scrie următoareie:

„Partidul naţionalist democrat doreşte de asemeni o acţiune comună fie de răsturnare, fie de guvernare. O hotărâre definitivă nu se va putea lua însă până la întoarcerea în ţară a dlui N. Iorga, la începutul lui Martie.

„Partidul dlui Argetoianu şi d. Marghiloman intră în bloc, animaţi de credinţa ţării întregi, că regimul absolutist al dlui Brătianu trebue să fie înlăturat cu un ceas mai de vreme.“

*

Reiese din această afirmaţie a partidului naţional mai mult o dorinţă a sa decât un adevăr. Partidul naţional ar vrea să realizeze „blocul“ prin unirea partidului naţionalist democrat cu „partidul“(?) dlui Argetoianu şi cu cel al dlui Marghiloman, alături de partidul ţărănist şi naţional. Dar, dacă este posibil ca d. Maniu să accepte a sta în tovărăşia dlui Stere şi Marghiloman, avem convingerea că d. Iorga nu va accepta niciodată acest lucru, orîcât a arde dsa de dorinţa de a răsturna guvernul.

*

Partidul naţional renunţă însă la partidul poporului, care s'a pronunţat categoric împotriva „blocului“. Admiţând că ideea emisă de partidul ţărănist şi susţinută de o anumită presă ar convinge şi pe d. Iorga şi pe d. Argetoianu şi pe d. Marghiloman, combinaţia care ar rezulta nu mai poate fi numită un **„bloc al opoziţiei“** *ci o coaliţie, de oarece blocul presupune unirea tuturor partidelor de opoziţie. Din acest punct de vedere „blocul“ poate fi considerat ca şi căzut. Pe lângă aceasta, lipsa unui program — căci răsturnarea guvernului şi abrogarea operei lui legislative nu poate fi un program, — este o piedecă esenţială iar bucuria de astăzi a ziarelor blokiste este factice, de oarece nimic nu ne dovedeşte că d. Iorga ar consimţi să intre într'o combinaţie de agitaţii sterile. In cel mai bun caz pentru iniţiatori, blocul se va reduce la o coaliţie trecătoare între partidul ţărănist, partidul naţional şi partidul progresist al dlui Marghiloman. Şi trebule să recunoaştem că rezultatul nu prea este fericit.*

Ar. R. Gus.

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Două pierderi pentru literatura noastră

Moartea Corei Irineu și a lui N. Zaharia

† Cora Irineu

Zilele acestea a fost coborâtă în mormânt tânăra și talentata scriitoare Cora Irineu.

Cunoscută publicului prin conferințele ținute în București, dar mai ales prin colaborarea sa regulată la „Ideia Europeană", Cora Irineu, atrăgea prin limpezimea, naturaleţea și gingășia scrisului său, care te câștiga treptat.

Turistă de seamă, îi erau dragi mai ales șesurile și munții Banatului și Ardealului, cărora le a închinat o serie de scrisori (Scrisori bănățene, Prin țara Oltului, Prin Munții Cibinului).

Cutreerând prin țară, ea știa să-și potolească în mijlocul naturii durerile trăite, ale căror ecouri îndepărtate le înfățișa într'un val diafan de melancolie blândă. (In țara Crișului — „Viața Românească").

Pierderea Corei Irineu e cu atât mai simțită cu cât talentul în plină desfășurare, promitea să i asigure un loc de frunte în literatura noastră.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

† N. Zaharia

Pradă neurasteniei, scriitorul N. Zaharia, o figură destul de bine cunoscută printre intelectuali, și-a curmat zilele.

Fire blajină, dar de multe ori bizară, din cauza boalei ce-l frământa de mult timp, N. Zaharia care nutrea o adevărată pasiune pentru cărți, se obișnuise să și petreacă aproape tot timpul în bibliotecă, mai ales de când ocupa postul de custode la Academia Română.

Din datele și observațiile cititului, el a căutat să fie și un îndrumător pentru alții.

Printre scrierile sale sunt: *„Henrik Ibsen"* (1907), *„Critica literară"* (1911), *„Amorul. — Amorul și Nebunia. — Sinuciderile din amor"* (1911), *„Tipuri sociale"* (1912), *„Psihologia oamenilor mari"* (1912). *Cugetători și literați străini* (1913), *„Psihologie morbidă. — Plăcerea durerii. — Sinuciderile prin imitație. Sinuciderile multiple. Dintre contribuțiile mai de seamă în domeniul literar sunt. „Viața și opera lui Eminescu"* (1912) și *„Al. Vlahuță"* (1921).

Moartea lui înseamnă și ea o pierdere pentru literile române.

Concursul pentru statuia lui Avram Iancu

— *De vorbă cu sculptorul Dimitriu-Bârlad* —

Părerile d-sale despre machetele sosite la concursul pentru statuia lui Avram Iancu — Chestiunea expozițiilor artiștilor din vechiul regat, în Ardeal

Comisiunea aleasă pentru a premia machetele prezentate la concursul pentru statuia ce se se va ridica lui Avram Iancu, a ales pe cunoscutul sculptor, dl I. Dimitriu-Bârlad, ca expert.

După cum am anunțat, d-sa a și sosit ieri în localitate, luând contact cu ceilalți membri ai comisiei, și vizitând sala în care sunt expuse machetele.

Dorind a afla părerea d-sale ca specialist asupra lucrărilor sosite la concurs, d sa a refuzat să ne dea declarații detailate înainte de a se întruni comisia.

„Totuși — ne-a declarat d-sa — pot spune, acesta nefiind un secret pentru nimeni, că lucrările prezentate la concurs sunt slabe, și în afară de câteva, ele nici nu pot fi luate măcar în seamă.

„Dintre cele 3—4 lucrări mai valoroase, fiecare are câte un defect, mai mic ori mai mare, care ar urma să se îndrepte ulterior de către autori.

„Eu cred că concursul nu se va putea încheia acum definitiv, întrucât dintre lucrările bune sosite, nu se poate ști care va fi mai reușită după îndreptarea defectelor remarcate de membrii comisiei. In orice caz, este dureros, că pentru un concurs de o importanță așa de mare, au sosit lucrări atât de puține."

La întrebarea noastră, care pot fi cauzele acestui lucru, dl Dimitriu-Bârlad ne-a răspuns:

— „ Părerea mea personală, este că la concurs nu au participat mai mulți artiști din cauza îngrădirei materiale pusă între condiții. Anume, se spune că lucrările executării statuei nu trebuesc să treacă peste suma de 2 milioane. Ori, artistul care vrea să înfățișeze pe Avram Iancu, în mod demn, nu poate avea în vedere și partea budgetară a lucrării. El dă suflet operei de artă și'și pune în ea avântul talentului său, care nu poate fi paralizat de considerații materiale. Odată îngrădirea pusă, mai bine renunță la lucrare decât la stânjenirea inspirației sale".

L'am mai întrebat pe dl Dimitriu-Bârlad despre lucrările sale, și de ce nu le expune și la Cluj, unde ar fi necesar să se cunoască și operele de artă plastică ale artiștilor din vechiul Regat.

„O expoziție la Cluj, a mea ori a oricărui alt sculptor din vechiul regat, reclamă cheltueli mari iar lucrările sunt supuse în mod fatal deteriorărilor. Este îndoielnic că succesul material al unei expoziții de acest fel să acopere cheltuielile de deplasare numai. Simțim și noi necesitatea de a arăta nouilor ținuturi arta plastică a vechiului regat, dar mijloacele de care dispunem sunt insuficiente pentru a face această operă de propagandă culturală.

Când budgetul țării va permite, cred că se va face acest lucru cu ajutor oficial."

Lysoform

INFORMATII

Din cauza sărbătoarei de mâine ziarul nostru va apare Sâmbătă la orele obișnuite.

— **Inștiințare.** Se face cunoscut publicului că tipografia „Fischer" din Cluj Calea Victoriei 7 devenind proprietatea d-lui Ing. Dimitriu Rantea din București, Str. general Angelescu Nr. 8, să fixeze termen de zece zile pentru validarea creanțelor asupra tipografiei, după termen nemai recunoscându-se nici o creanță. In noua formație tipografia poartă numele de „Propășirea".

— **Afacerile** Uniunii Proprietarilor Cluj dela dl director Fekete Nagy Béla le-a preluat dl Basiliu Zsombori, care va sta la dispoziția membrilor zilnic d. m. la orele 4—6 în biuroul său din Str. Iuliu Maniu No. 5. Etaj II.

„Societatea studenților în medicină Cluj în ziua de 23 Febr. a. c. aranjează o serată Artistico-dansantă în saloanele „Cercului Militar" cu concursul artiștilor dela operă și Teatrul Național.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenți cu retribuție lunară în următoarele centre din Ardeal: Brașov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistrița, Deva, Huniedoara, Timișoara și Caransebeș. Ofertele se vor adresa direcțiunei ziarului.*

— **Furt de 100.000 lei.** Prefectura poliției locale a primit o telegramă dela poliția Galați, prin care se cere prinderea și arestarea individei Maria Sabou, care este complice la săvârșirea unui furt de 100.000 lei comis în ultimul timp la un mare comerciant din acel oraș.

In urma cercetărilor polițienești, femeia a fost găsită și arestată în strada Kerecheș Nr. 7, unde era în serviciul dlui Sigismund Aschenberg.

— **Parastas pentru Dr. Totoianu.** Implinindu-se în 16 Februarie 1924 un an dela moartea fostului medic primar al orașului Cluj Dr. Ioan Totoianu, sunt învitați toți prietenii și cunoscuții să ia parte la parastasul familiar din ziua de 16 Februarie 1924, la orele 10 a. m. în biserica gr.-cat. strada Iorga Nr. 6.

— **Adunarea generală a Soc. „Fauna".** In ziua de 2 Martie este convocată o adunare generală la Cluj, a tuturor membrilor soc. „Fauna" pentru a pune baza unei cooperări generale a tuturor societăților mici de felul acesta, în scopul de a se incuraja creșterea animalelor mici.

— **Statistica animalelor domnestice.** Pentru a se putea întocmi o statistică generală a animalelor domnestice, Ministerul a luat dispoziția urgentă ca să se înscrie toate animalele domnestice mari și mici din întreaga țară de către primăriile comunelor respectice. Datele se vor contraliza la preturi și județe.

Premierea machetelor statuiei lui Iancu. Azi la ora 2 p. m. s'a terminat sedința comisiei pentru premiarea machetelor sosite la concursul pentru statuia lui Avram Iancu. Premiul I. nu s'a acordat. Premiul al doilea a fost dat autorului machetei cu deviza „Gata Mă", iar al treilea celei cu deviza „No! Hai". Trei dintre machete au fost cumpărate.

— **Exportul cărnei de cal.** Având în vedere că în ultimul timp s'au tăiat f. mulți cai pentru export de carne la Viena, și Praga, necruțându-se nici caii buni de muncă, s'au luat dispoziții din partea Ministerului, ca numai caii prevăzuți cu certificate veterinare, prin care să se dovedească neaptitudinele de muncă, să poată fi tăiați pentru export.

— **Dela Societatea de Științe** Societatea de Știință din Cluj ține ședință ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică generală (Palatul Universității) Joi 14 Februarie c. la ora 9 fără un sfert seara.

La ordinea zilei:

1. Prof. Univ. Al. Borza. Protecțiunea naturei în România.

2. Dra dr Ripan. Contribuțiuni la studiul influenței exercitate de volumul anionilor asupra numărului de molecule de baze, fixate în complex.

3. Dr I. Tănăsescu. Asupra unei reacțiuni fotochimice a bisdiorto-nitro - benzal - pentaeritritspiranului.

4. Prof. Univ. Al. Borza. Vegetația și flora Insulei Șerpilor (cu proecțiuni).

— **Ședința „Soc. științelor medicale.** „Societatea științelor medicale" va ține ședință Sâmbătă 16 Februarie c. la orele 5 precis, în amfiteatrul Clinicei Medicale.

— **Demonstrația studențească de aseară.** In urma unor articole violente îndreptate împotriva dlui prof. univ. Cătuneanu, și apărute în ziarul evreesc „Uj Kelet", un grup de studenți au încercat aseară să manifesteze ostil în fața redacției ziarului. Poliția intervenind la timp, a împrăștiat pe manifestanți, arestând pe câțiva dintre ei.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 15 Febr. 1924

CINEMA SELECT

Dama în gris Seria I—II

Mișcătoare dramă în 2 serii și 10 acte. In rolul principal marea artistă rusă. HELENA MAKOVSKAJA. Ambele serii într'o singură reprezentație.

CINEMA URANIA

Reprezentație de gală
Filmul M. S. Regina Maria

Crinul vieții

Basm fantastică în 4 acte. Filmul este inscenat de renumita dansatoare de balet. Miss. LOIE FULER și GAB. SORERE. Reprezentație de binefacere pentru „Căminul Presei" din Ardeal.

CINEMA APOLLO

Teroarea Americei

Superbă dramă senzațională în 6 acte. In rolul principal WILLIAM S. HART. Senzațiune americană.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate de ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

3291

Ştiri diverse

— **Dela „Asociaţia invalizilor de războiu — Cluj“.** In virtutea art. 28 al statutului „Asociaţii Genarale a Invalizilor de Războiu — Regionala Cluj“ — se convoacă adunarea generală anuală, a asociaţili pe ziua de 17 Februarie a. c. la orele 10 a. m. în sala de şedinţe a Primăriei oraşului Cluj, la care sunt învitaţi a lua parte toţi membrii de drept şi numiţi ai comitetului regional, precum şi delegaţii secţiunilor judeţene şi toţi invalizii de războiu din Cluj şi judeţele aparţinătoare regionalei. La ordinea zilei:

1. Deschiderea adunărei generale de către preşedintele regional; 2. Raportul secretarului general; 3. Raportul casierului regional; 4. Raportul comisiei de verificare, depunerea raportului referentului comitetului de censor asupra gestiunei bugetare 1923; 5. Descărcarea şi acordarea absolutorului pentru gestiunea încheiată; 6. Designarea noilor membri în comitet, în locul celor dimisionaţi; 7. Eventualele propuneri.

O conferinţă

de căi ferate Româno-Cehoslovacă la Satu-Mare

Eri s'au întrunit la Satu-Mare o Comisiune aleasă de direcţiunea generală a căilor ferate române cu o comisiune a căilor ferate Cehoslovace. Dl Hossu, directorul regional al căilor ferate din Cluj, a fost invitat telegrafie să ia parte la desbaterile acestei conferinţe. Comisiunele unite se vor ocupa în primul rând cu stabilirea unor legături mai strânse în ceea ce priveşte transporturile de mărfuri dintre România şi Cehoslovacia. In al doilea rând, este vorba de stabilirea unui aranjament în sensul ca România să obţie înlesniri de vagoane din Cehoslovacia pentru mărfurile de export ce sunt expediate prin statul vecin.

Lepage, Almanach Medical Portativ 1924

16

In urma cuprinsului bogat (de ex. lista alfabetică a medicamentelor oficinale, dosologia lor, receptura românească, primele ajutoare. simptomele şi tratamentele intoxicaţilor, noţiuni de dietetică etc. Organizaţia sanitare a României, instituţile sanitare din ţară, staţiunile climaterice ăi balneare, etc.) *e indispensabil pentru medici, farmacişti* etc. Almanachul frumos executat. legat în jum pânză pe 600 pagini Lei 200.—

Librăria Lepage Cluj.

Sovietele urmăresc o politică pacifică

Declaraţiile lui Cicerin

Moscova, 13. — Cicerin declară că recunoaşterea sovietelor de către Anglia şi Italia va influenţa asupra altor naţiuni. Mai adaogă că deciziunea sovietelor asupra datoriilor şi bunurilor confiscate nu poate fi schimbată şi nici o presiune nu va putea aduce vre-o modificare în această chestiune.

Cicerin spune că politica sovietică este pacifică şi străină de orice spirit agresiv.

*

România a dat asentimentul său propunerii ruse de a alege Viena ca sediu al conferinţei ruso-române.

Dunky Kato
profesoara de dans

învată la locuinţa s'a toate jocurile noi. Oare private dă în orice timp la locuintă

Cluj, Strada Universităţi 3.
Etaj III., 2. (lift este).

Social democratii maghiari in audienta la Macdonald

Ziarul „Morgen“ din Viena află din Londra că fruntaşii social democraţi maghiari Peidl şi Garami au fost primiţi în audienţă de primul ministru Macdonald, care a conferit timp îndelugat cu cei doi politiciani maghiari.

S'a discutat între altele şi asupra chestiunilor politice şi economice maghiare.

Macdonald a comunicat celor doi delegaţi condiţiunile în care guvernul englez va fi dispus să adere la proectul împrumutului Ungariei.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Joi: GEORGE DANDIN. (Debutul baletului Ligeti. Urmează: Rudz şi Nelly cu Program nou. Preţuri de Premieră. Abonament de zi 88. A. Seria 249.)

Vineri: CAVALERUL LEBEDEI la 7 ora. Urmează Debutul Sudy şi Nelly. (Abonament şters. Preţuri de Premieră. Seria 150).

Confecţionăm tot felul de incălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(Joştul Magazin Lacatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucări pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

Invitare la adunarea generală ordinară a XVII-lea a Firmei

Banca Timişoarei şi Societate Comercială pe Acţiuni

care se va ţine în ziua de 4 **Marţie 1924 la ora 11 jum. a. m.** în sala de şedinţă a institutului.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcţiunei şi consiliului de cenzori, prezentarea socotelilor de încheiere şi stabilirea lor.
2. Hotărâre referitor la repartizarea beneficiului net, descărcarea de gestiune a consiliului de administraţie şi consiliului de cenzori.
3. Propunere referitor la stabilirea onorarului consiliului de cenzori şi hotărârea acestuia.
4. Complectarea consiliului de administraţie.
5. Alegerea consiliului de cenzori.
6. Propunere referitor la sporirea capitalului societar.
7. Complectarea §-lui 1. din statute.
8. Eventuale propuneri.

Direcţiunea.

Toţi acei membrii, cari doresc a lua parte la adunarea generală sunt rugaţi, că până la 28 Februarie 1924 cel mai târziu, să-şi depoziteze acţiunile lor împreună cu cupoanele, în Timişoara la „Banca Timişoarei şi Societete Comerciala pe Acţiuni, sau în Bucureşti la „Banca Marmarosch Blank & Co. S. A.“ — Fiecare 5 bucăţi acţiuni dau dreptul la 1 vot.

ACTIV — BILANŢ INCHEIAT LA 31 DECEMVRIE 1923. — PASIV

Cassa				Capital societar		20,000.000	—
Numerar	21,541,778 84			Reserve		33,250.000	—
Valute străine	855.529·29	22,397.308	13	Fond de pensii		1,180.086	—
Disponibil la bănci		8,264.218	62	Deposit în cont curent şi livrete de economie		127,513.149	63
Palatul institutului (Casa Bănăţeană)		12,000.000	—	Creditori		20,805.991	34
Portofoliu		35,169.620	95	Creditori şi deposite în valute străine		25,928.113	48
Efecte proprii				Cambii reescomtate la Banca Naţională a Rnmâniei		22,000.000	—
Acţiuni ale întreprinderilor industr. şi afiliaţiunilor	41,382.546 99			Imprumuturi ipotecare cesionale		3,109.700	23
Efecte de ale Statului Român	3.209 889 50	44,592.436	49	Imprumut ipotecar pe palatul institututui		4,991.550	—
Efectele fondului de pensiune		313.800	—	Avale şi garanţi	72,896.807'11		
Avansuri pe efecte		12,857.613	10	Cont transitoriu		7,773.407	96
Datorii ale întreprinderilor indusztriale controlate de noi şi alte creanţe cu acoperire în cont curent		104,901.330	56	Beneficiu			
Datorii în valute străine		25 816 538	78	Report din 1922	991.217·66		
Participaţiani		4,941.178	51	Beneficiu net pe 1923	7,625.886·67	8,617.104	33
Imprumuturi ipotecare		3,360 571	83				
Avale şi garanţii	72,896 807·11						
Clădiri în Timişoara		554.485	—				
Inventar		1	—				
		275 169.102	97			275,169.102	97

DEBIT — CONTUL PROFIT ŞI PIERDERE INCHEIAT LA 31 DEC. 1923. — CREDIT

Salarii cheltueli de voiaj şi administraţie, imprimate chirii, spese postale, telefon, telegrame		7,170.667	48	Beneficiu reportat din 1922		991.217	66
Fondul de pensii asistenţa socială		125.542	29	Dobânzi diverse		7,617.623	64
Impozite şi taxe		1,518.334	83	Provision şi alte venituri		4,458.721	48
Debitori dubioşi prescrişi		497.932	70	Beneficiu la participaţiuni la societăţi întreprinderi consorţiale şi afiliaţiuni		4,738.681	17
Beneficiu				Venituri dela casele proprii		123.337	68
Report din anul 1922	991.217 66						
Beneficiu net pe 1923	7,625 886·67	8,617.104	33				
		17,929.581	63			17,929.581	63

Timişoara, la 31 Decemvrie 1923. Pentru Contabilitate: **Guss** s. s.

Direcţiunea:

Blank, Vice-Preşidente — **Szana**, Director-General

Dr. Beniczky s. s. **Bocu** s. s. **Dr. Brück** s. s. **Dr. Coste** s. s. **Cerkez** s. s. **Darvas** s. s. **Dr. Dragonescu** s. s. **Fleisig** s. s. **Kálmán** s. s. **Kimmel** s. s. **Mocsonyi** s. s. **Dr. Nicora** s. s. **Ország** s. s. **Otlik** s. s. **Seulescu** s. s. **Soepkez** s. s. **Székely** s. s. **Uhrmann** s. s. **Vidrighin** s. s.

Revizuit şi găsit conform cu registrele.

Consiliul de cenzori:

Dr. Bobb s. s. **Benjas** s. s. **Bernstein** s. s. **Dr. Chicos** s. s. **Bartos** s. s. **Deutsch** s. s. **Dr. Györgybiro** s. s. **Latter** s. s. **Löffler** s. s.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1012 — 6 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 6 PAGINI — Duminecă, 17 Februarie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 5737

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] J II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

POPA MAN ȘI WILSON

Intr'o interpelare la Cameră, prea cunoscutul agitator takisto-național, popa Man, s'a crezut autorizat să facă imputări guvernului pentrucă n'ar fi exprimat îndeajuns de manifest sentimentul de îndurerare și recunoștință al poporului român față de tristul eveniment al morței lui Wilson. Ce rost avea popa Man să facă acest lucru și, mai cu seamă, ce temeiu poate avea o atare interpelare în Parlament? Știam pe popa Man un agitator cu părul vâlvoi și verbul plebeu. Mai știam pe acest eminent sfetnic al episcopiei de la Gherla, un asiduu oaspe al localurilor de noapte din București, unde naivitatea unor ardeleni l'a trimis pentru a fi „un reprezentant al națiunei". Dar nu ne închipuiam pe popa Man un specialist în chestiuni de uzanțe diplomatice, decât în măsura în care această specialitate este necesară la „Majestic" sau la „Moulin Rouge" după ora trei din noapte.

Interpelarea sa de la Cameră, vrea să ne lămurească și în această privință. Din nefericire pentru diplomatul apocrif de la Gherla, dl Duca se afla în ședință, și a avut cruzimea de a nimici iluzia de Talleyrand ce și-o făcea popa Man, afirmând că uzanțele de bună cuviință diplomatică au fost îndeplinite, guvernul dând la timp instrucțiuni ministrului nostru din Statele-Unite.

Din acest punct de vedere, dacă partidul național ar fi fost de bună credință, interpelarea dlui Man ar fi devenit inutilă, iar Parlamentul ar fi fost scutit de spectacolul unei polemici deplasate. Nu însă îngrijorarea că țara a săvârșit un act de ingratitudine și necuviință a determinat conducerea partidului național să dea mandat popei Man să deschidă chestiunea în Parlament, ci altceva.

Partidul național a găsit în evenimentul morței lui Wilson prilejul să afirme încă odată că actul unirei nu se datorește sacrificiilor noastre, ci unui factor din afară de noi: principiile vilsoniene. Și o face aceasta cu calcul, pentru a săpa cât mai adânc prăpastia dintre vechiul regat și Ardeal, pentru a reduce cât mai simțitor jertfa de războiu a vechiului regat și pentru a ridica cât mai mult ca valoare istorică pastișa vilsoniană — seacă și pretențioasă — din actul de la Alba-Iulia.

La aceasta se reduce toată psihologia *durerii* partidului național, prilejuită de moartea lui Wilson. Văicărelile dela Cameră ale popei Man, și lacrimele vărsate de d. Maniu pe covoarele legației americane din București, n'au nimic comun cu sentimentele poporului român, pentrucă poporul român are atâta bun simț să înțeleagă că dacă principiile lui Wilson n'au putut fi o povară la ciuntirea Bănatului, — fără cei 800 000 de mii de morți și fără suferințele de război ale noastre ale tuturor, partidul național n'ar fi avut cu ce își creia gloria actului dela Alba-Iulia, popa Man s'ar fi mulțumit cu zaiafeturi mai puțin sgomotoase în locale dosnice din Gherla, iar d. Vaida ar fi continuat să colaboreze, de nimenea poftit, la „Oesterreichische Rundschau".

Căci e stupid să ni se ceară mai mult decât am făcut cu prilejul morței lui Wilson și este nedemn să ni se aducă exemplul celor făcute de alții. Popa Man putea să ne ceară și o statuie pentru Wilson; cehoslovacii doar au și pornit lucrările pentru așa ceva. Dela partidul național, care până acum nu s'a gândit că Ardealului i-ar sta bine să aibă un monument al unirei la Alba-Iulia ne putem aștepta la orice. Dar oare ne putem noi compara cu Cehoslovacia, fără a ne vătăma un elementar sentiment de demnitate națională? Cehoslovacia n'a avut un război propriu zis de desrobire. Noi l'am avut, și l'am avut cu cinste. Cehoslovacia a fost desrobită prin forța împrejurărilor din afară și, fără a împieta asupra sacrificiilor naționale făcute de ea în laboratorul obscur al pregătirilor de libertate, ea poate vorbi până la un punct de o recunoștință către Wilson.

Dar noi? Noi ni-am câștigat libertatea cu prețul jertfelor noastre, și a le nesocoti pentru a ne închina, cu gând meschin, unei icoane, frumoasă, dar străină nouă, este a săvârși un act de imoralitate națională.

Popa Man să ne mai slăbească cu Wilson, iar partidul național să-și aducă aminte că mormântul Eroului necunoscut așteaptă cam de mult o coroană.

A. R. G.

M. S. Regina Maria
asistă la aniversarea încoronării Papei

Roma, 12. — Astăzi dimineață a fost la Vatican, în capela sixtină, ceremonia aniversării a doua a încoronării Papei. Au fost prezenți regina României, cardinalii, corpul diplomatic și membrii aristocrației. După ceremonie, Papa a binecuvântat asistența.

*

Roma, 13. — Papa a primit pe Regina României în audență privată.

Partidul național
și mișcările anti-semite.

Miercuri seara localul redacției „Uj Kelet" a suferit o agresiune din partea studenților. In numărul de Joi „Patria" însoțește relatarea acestei agresiuni de unele reflecții, cari pun în lumină duplicitatea partidului național în chestiunea mișcărilor studențești.

Până în vremea din urmă acest partid a avut o atitudine mai degrabă ostilă mișcărilor studențești. Nu odată el a condamnat guvernul, care n'ar fi dovedit destulă energie în reprimarea turburărilor provocate de anti-semiți. Când au izbucnit întâi mișcările studențești, ne aducem aminte, că „Patria" a publicat un articol extrem de violent împotriva lor. Dela un timp încoace însă, voind din nou să câștige simpatiile studențimei, a început să dea târcoale și să lingușească mișcările antisemite.

Articolul publicat Joi de „Patria", în chestiunea suferită de ziarul sionist „Uj Kelet" este de o duplicitate, care trebue relevată. Pe de o parte „Patria" declară, că „nu suntem dintre aceia cari aprobăm astfel de excese, iar pe de altă parte să silește să justifice mișcările studențești, Căci iată ce scrie:

„Evreii deci sunt stăpâni pe industrie, comerț, pe capital, presă și influență. Aceasta din urmă face adevărate ravagii și împiedecă cu desăvârșire refacerea morală a țerii. Dacă astăzi țara noastră se găsește în halul în care este, de vină sunt politicianii în primul rând și imediat în al doilea este elementul evreesc, care prin atitudinea sa, prin felul cum se impune, este un colaborator fervent al politicialismului declarat de noi".

Și după aceste acuzații aruncate Evreilor, „Patria" adaugă, ca o justificare pentru fapta studenților:

„Să nu ne mire deci, că studențimea, jicnită în sentimentele ei de această atitudine, își ia de multe ori revanșe".

Apoi, sau una sau alta. „Patria" trebue să spună deschis' dacă aprobă sau nu turburările, dacă e, sau nu, antisemită. Iar dacă e antisemită, atunci are datoria să explice legăturile, de atâtea ori dovedite, ale partidului național cu presa evreiască din București.

Ne aducem aștfel aminte că, în urma unui alt articol al „Patriei", în care presa evreiască din București era înfățișată ca vrăjmașă a intereselor naționale, ziarul „Adevărul" a publicat o notiță în care își exprima indignarea, că partidul național, **trecând peste legăturile sale cu „anumita presă" și peste foloasele trase din sprijinul acordat lui de această presă,** *își îngădue s'o atace.*

Atitudinea partidului națianal față de mișcările anti semite trebue deci lămurită. Căci conștiința românească a Ardealului nu poate suferi ca pe deoparte să faci politică alături de Evrei, iar de altă parte să faci declarații de lingușire față de mișcările studențești.

Pentru sănătatea țării

Lupta impotriva boalelor sociale si alcoolismului

Cât e de mare pericolul boalelor sociale la noi

Una din consecințele nefaste ale războiului este și pericolul din ce în ce mai mare ce-l prezintă răspândirea boalelor sociale: tuberculoza, sifilisul și paludismul.

In toate țările civilizate s'au luat măsuri pentru stăvilirea acestor plăgi și campania sistematică organizată împotriva lor e încununată de succes, punând populația la adăpostul primejdiei.

La noi unde războiul a fost dus în condiții mai grele, iar organizația întregului serviciu sanitar a fost mult slăbită cu ocazia combaterii epidemiilor de tifos exantematic și febră recurentă, pericolul bolilor sociale e mult mai grav.

In special starea noastră sanitară rurală e din cele mai rele posibile.

Populația dela sate e roasă de maladii, de otrava contagiunii, fără posibilitatea de remediu de majoritatea cazurilor, fiindcă lipsesc medicii și medicamentele necesare.

Sifilisul care a contaminat în special regiunile unde a fost armata rusă, se prezintă în forme foarte grave, paludismul ofilește și doboară o mare parte din populație, în floarea vârstei; iar tuberculoza, cea mai cumplită din boalele sociale dela noi, omoară zeci de mii de suflete anual, producând țării pagube ce trec de un miliard lei.

In primul rând Ministerul sănătății publice, împreună cu Direcția serviciului sanitar, alarmate de propagarea acestor boale și de lipsa asistenței medicale care să le împiedice, a organizat un plan sistematic de luptă.

Noul buget al ministerului sănătății publice aduce un spor de fonduri, care se va întrebuința în special pentru stăvilirea boalelor sociale și intensificarea asistenței medicale la sate.

Se va începe în curând o propagandă intensivă la sate, arătându-se prin toate mijloacele, primejdiile ce amenință pe săteni prin neîngrijirea acestor boli. Se va face de asemenea apel la preoți, învățători și la presă ca cu toții să ia parte la aceasta.

Toate tratamentele ce se vor face vor fi absolut gratuite.

Această campanie de combatere a bolilor sociale, se va începe în primăvară.

In punctele cele mai amenințate se vor trimite echipe volante formate din specialiști și prevăzute cu tot materialul modern necesar.

Personalul medical va face cursuri de reîmprospătarea cunoștințelor, iar după ce se va forma personalul suficient se vor constitui între 40—50 de centre fixe, care la rândul lor vor putea face fiecare alte câteva centre mobile, toate având de scop combaterea în mod intensiv a acestui pericol social.

La această acțiune a Ministerului sănătății publice se adoagă apoi activitatea *Crucii Roșii* patronată de A. S. R. Prințul Carol, care și până acum a dat roada din cele mai mulțumitoare.

La primejdia așa de gravă a bolilor sociale se adoagă în multe regiuni ale țărei, și de obiceiu tocmai acolo unde mizeria sanitară e mai mare un alt factor dăunător sănătății publice, alcoolul.

Ca o măsură de combatere a alcoolismului, dl Vintilă Brătianu, ministru de Finanțe, pregătește un proiect de lege prin care se limitează producția alcoolului în țară și se iau măsuri de ordine, în ce privește desfacerea băuturilor spirtoase.

Comisiunea care s'a ocupat de acest proiect a fost pusă sub-președinția I. P. S. S. Mitropolitului Primat, al cărui cuvânt hotărâtor referitor la combaterea alcoolismului, îl cunoaștem și din discurssul ce l'a ținut la Senat nu de mult timp.

Pentru combaterea bolilor sociale și a alcoolismului e însă nevoie și de o acțiune a noastră, a tuturor cetățenilor, obolul modest al fiecărui cetățean e binevenit pentru salvarea sănătății poporului nostru.

„Patria" și baionetele...

Acum câteva zile, peste drum de redacția ziarului „Patria" și ziua 'n amiaza mare, s'a petrecut un fapt, care nu se putea să nu alarmeze pe cei cari au dovedit de atâtea ori că sânt grozav de impresionabili în fața oricărui semn prin care li s'ar anunța presența armatei. Este cunoscut doar de toată lumea ce țipete de spaimă știa să scoată organul partidului național ori decâte ori i se întâmpla să vadă o pușcă, o sabie sau măcar un pinten de militar. Iar dacă pușca avea și baionetă, atunci panica era indescriptibilă. Țipetele durau câteva zile în șir, și Ardealul întreg era sculat în picioare pentru a anunța Europei „nerespectarea legilor" și „nesiguranța dreptului".

De data aceasta însă, „Patria" nu numai că nu s'a alarmat, dar, când toată lumea a văzut ceva, ea n'a văzut nimic.

Faptul merită să fie reținut. Căci e întâia oară când confratele reușește să-și păstreze sângele rece în fața puterii militare. Ba mai mult: să facă și glume.

Luăm act, prin urmare, că „Patria" a început să fie ceva mai curajoasă în fața baionetelor și ne place să credem că ea va arăta aceiași bravură și în alte împrejurări.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé **Mai eftin ca la alti!** 2725—1 **Incercaţi şi vă veţi convinge** Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuinţa 1099. Str. Regina Maria No 2.

INFORMATII

Se aduce la cunoştinţă membrilor organizaţiunii Partidului naţional liberal, că saloanele clubului sunt deschise în fiecare Marţi, Joi şi Sâmbătă dela orele 17. Domnii membri sunt rugaţi a lua parte în număr cât mai mare.

— **Convocarea comisiunei Zootechnice judeţene.** Astăzi la orele 4 p. m. se vor întruni la Prefectura judeţului toţi membrii comisiunei Zootechnice sub preşidenţia dlui Sept. Mureşianu, Prefectul judeţului, pentru a discuta bugetul fondului Zootechnic, a stabili loturile Zootechnice. Tot odată în urma raportului dlui Pavel Tofan, medicul veterinar primar, se va discuta înfiinţarea societăţilor pentru protecţia animalelor de casă.

Odată cu chestiunile de mai sus se va aduce în discuţie chestiunea expoziţiilor de animale ce se vor ţine în judeţul Cojocna, în vederea expoziţiei generale de animale din Ardeal ce va avea loc la toamnă.

La 13 Aprilie se va face prima expoziţie la Teaca, la 1 Iunie în Huedin iar la 10 Iunie la Cluj.

— **Accident.** In ziua de 15 l. c. Copilul Buclar Alexandru din comuna Pintic a fost lovit mortal de un lemn în pădurea comunală.

— **Sosiri.** Astăzi a sosit în localitate dl Const. Popescu, directorul general al direcţiunei comunale din Ministerul de Interne, pentru a lua contact cu dl Sept, Mureşianu, prefectul judeţului, în vederea întocmirei bugetelor şi a încheierii conturilor.

— **Un cămin de ucenici la Cluj.** Camera de comerţ din Cluj a făcut demersuri pentru înfiinţarea în localitate a unui mare cămin pentru ucenici. Este vorba de un cămin care să poată adăposti până la 2000 ucenici. Cu prilejul vizitei dlui subsecretar de stat Tătărăscu, o delegaţiune de industriaşi i a prezentat un memoriu cerându-i sprijinul pentru realizarea acestui important institut. Socotim iniţiativa Camerei de comerţ foarte lăudabilă şi la rându-ne promitem să sprijinim cu toate puterile această acţiune frumoasă. In numărul viitor al ziarului nostru vom arăta pe larg importanţa şi rostul unui asemenea institut, din punct de vedere al intereselor noastre naţionale.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Huniedoara, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.*

— **O măsură bună luată la Oradea-Mare.** Consiliul oraşenesc din Oradea, în ultima lui şedinţă, s'a ocupat cu problema crizei de locuinţe şi a scumpetei extrem de mari care se constată în oras; s'a mai discutat şi chestiunea expulzării străinilor. Dl prefect dr Popovici a făcut după şedinţa consiliului următoarele declaraţii presei:

„Oradea-Mare, actualmente are 100—120 mii de locuitori, dintre cari numai 70—80 mii sunt originari din Oradea. Aşa dar pe teritorul oraşului se găsesc actualmente 30—40 mii de străini. Aceştia sunt cauza scumpetei şi a crizei de locuinţe.

Consiliul orăşenesc a hotărât în consecinţă că vor fi expulzaţi toţi streinii veniţi pe teritorul oraşului după 1919, cu excepţarea acelor a căror prezenţă la Oradea este reclamată de interese culturale ori economice.

Se va constitui o comisie de 6, care va decide cine intră în categoria celor ce urmează să fie expulzaţi".

— **Nenorocire.** Eri s'a întâmplat în apropiere de gara Someş-Sat o nenorocire a cărei victimă a fost bătrâna Ana Nistor originară din vechiul regat, care venea să şi vadă fiul, bolnav în spitalul militar din Cluj. Când trenul se apropia de Cluj, ea a ieşit nerăbdătoare pe scări, dar şi a pierdut echilibrul, căzând între vagoane cari au sdrobit-o.

— **Douăsprezece spargeri într'o noapte.** In noaptea de Joi la Târgul-Mureş s'au produs douăsprezece spargeri. Modul şi felul cum au operat hoţii este identic. Poliţia cercetează cu asiduitate.

— **Serată de declamaţii.** Mâine, Duminecă la orele 8 şi jumătate seara are loc în sala „Colegiului Unitar" serata de declamaţii a d-rei Maria Salgó.

— **Dela „Asociaţia invalizilor de războiu — Cluj".** In virtutea art. 28 al statutului „Asociaţii Genarale a Invalizilor de Războiu — Regionala Cluj" — se convoacă adunarea generală anuală, a societăţii pe ziua de 17 Februarie a. c. la orele 10 a. m. în sala de şedinţe a Primăriei oraşului Cluj, la care sunt invitaţi a lua parte toţi membrii de drept şi numiţi ai comitetului regional, precum şi delegaţii secţiunilor judeţene şi toţi invalizii de războiu din Cluj şi judeţele aparţinătoare regionalei. La ordinea zilei:

1. Deschiderea adunărei generale de către preşedintele regional; 2. Raportul secretarului general; 3. Raportul casierului regional; 4. Raportul comisiei de verificare, depunerea raportului referentului comitetului de censori asupra gestiunei bugetare 1923; 5. Descărcarea şi acordarea absolutorului pentru gestiunea încheiată; 6. Designarea noilor membri în comitet, în locul celor dimisionaţi; 7. Eventualele propuneri.

— **Publicaţie.** Având în vedere că voiajorul meu dl Avram Ardelean, dela data de 1 Februarie 1924 nu a mai dat semn de viaţă, prin prezenta rog toată clientela mea să nu mai facă plăţi pentru nimic decât prin postă sau la mâna mea — altiel aceste plăţi nu le recunosc.

Cluj, la 15 Februarie 1924.

Depozitele de Coloaniale Engros „PASCU".

*

— **Creşterea apelor Mureşului.** In urma topirei zăpezii Mureşul s'a revărsat între Teiuş, şi Aiud, cauzând pagube locuitorilor. Cum topirea zăpezii continuă, apele cresc mereu, ameninţând serios satele din apropiere.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 11.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

Ce mai modernă şi mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana"

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic. 33

Anchetele noastre economice

Problema naţionalizărei industriilor din Ardeal

O situaţie îngrijorătoare

Hotărât lucru că problema naţionalizărei industriilor din Ardeal, este încă foarte departe de a fi rezolvată într'un chip mulţumitor.

Dacă pe ici pe colo au putut fi învestite în unele întreprinderi şi capitaluri româneşti, problema însă, mai are o latură, care nu este de mică importanţă, dar asupra căreia, din nenorocire, s'a stăruit foarte puţin. Este vorba de naţionalizarea industriilor ardelene prin personal românesc, şi mai ales de pregătirea acestui personal al industriilor noastre. Situaţia din acest punct de vedere este complect îngrijorătoare.

Câteva constatări triste

Anchetele noastre în această privinţă ne-au condus la constatări foarte triste. Nu vrem să arătăm aici în mod specific, situaţia dela o fabrică sau dela alta, pentru că nu am înţeles să punem nici un fel de patimă în cercetările noastre. Chestiunea de care ne ocupăm are un caracter de ordin cu totul superior pentru interesele ţărei noastre şi de aceia am înţeles să ne adresăm unor oameni a căror competinţă în materie este recunoscută şi a căror sentimente de buni români ne este o garanţie.

Iată ce am putut afla:

Numărul personalului românesc foarte redus

Un venerabil şi apreciat economist ne spune:

„Vă declar fără frică de a putea fi desminţit, că absolut în toate întreprinderile industriale din Ardeal, numărul personalului românesc, de conducere, administrativ şi tehnic, precum şi de lucrători specialişti şi ucenici, este complect redus.

Această situaţie se datoreşte în primul rând faptului că mai toate fabricele sunt în mâini străine şi patronii acestora ocolesc în mod sistematic primirea personalului românesc apt pentru diferite servicii, cât şi formarea elementelor româneşti."

Nici o măsură de restricţie

Dureros este că statul n'a luat încă nici o măsură de restricţie, care să impue întreprinzătorilor de naţionalitate străină anumite obligaţiuni cu privire la întroducerea personalului românesc în serviciile fabricelor lor.

Asemenea măsuri sunt cu atât mai justificate cu cât statul acordă tuturor fabricelor nenumărate avantaje, care de altfel în mod natural ar trebui să oblige pe patroni la mai multă atenţie faţă de elementul românesc."

Intreprinderi cu capital românesc

„Nu este mai puţin dureros, — continuă a ne spune distinsul nostru interlocutor, — că aceeaşi situaţie, din acest punct de vedere, să găseşte chiar în întreprinderile cu capital românesc, unde conducerea este în genere străină."

Interlocutorul nostru ne a dat exemple concrete, pe cari din anumite considerente, lesne de înţeles, nu înţelegem să le mai notăm aici.

Situaţia la Oradea-Mare, Sighet şi Satu-Mare

„Tin însă, — zice mai departe, interlocutorul nostru, — să accentuez cu deosebire, asupra situaţiei personalului românesc din întreprinderile dela Oradea-Mare, Satu-Mare şi Sighet, unde acest personal este aproape complect inexistent.

Vă îndemnăm să cereţi relaţiuni organelor oficiale în drept, şi desfid să pot fi desminţit."

Ce făceau Ungurii

„Vă mai îndemn să cercetaţi legile maghiare şi să vedeţi acolo că prin texte precise, la diferitele avantaje, pe cari le acorda statul maghiar industriaşilor şi fabricelor, se cerea în schimb, în mod hotărât, întreprinzătorilor ca 75 la sută din lucrătorii şi funcţionarii întreprinderei să fie personal indigen.

Numai aşa s'a ajuns că elementul maghiar în industriile din Ardeal să predomine."

Statul trebuie să ia măsuri hotărâte

„Situaţia de astăzi dela noi nu se va putea schimba prin graţia şi bunăvoinţa patronilor străini, pe care le vom aştepta înzadar.

Statul român este dator să vie imediat cu măsuri hotărâte pentru introducerea şi protejarea elementului naţional în industriile din Ardeal, pentrucă orice întârziere ne poate fi fatală."

*

Am redat astăzi aceste consideraţiuni cu caracter general, care învederează, fără îndoială îndeajuns, starea îngrijorătoare de lucruri, care dăinueşte în industriile ardelene. Făgăduim însă că vom stărui tot mai mult în această chestiune, făcând şi anchete la faţa locului la fiecare fabrică în parte.

Dac.

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei. Adresa: 2581

Coloman Dunky,
CLUJ. Piaţa UNIRII. Nr. 10

In caz de lipsă în curentul electric, cu motoarele de benzină **„ASTRA"** 16 se poate continua fără intrerupere exploatarea.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeti **„Höfer".**

VIAŢA IN ARDEAL

SCRISORI DIN TURDA

Instalarea Dlui V. Meşter, noul prefect al judeţului Turda-Arieş — Care este programul de muncă al noului prefect —

Ioia trecută a întrat în funcţiune noul Prefect al Judeţului Turda-Arieş, Domnul dr. *Vasile Meşter*. In aceaşi zi i-au fost prezentaţi de către dl Subprefect dr. Alexandru Moldovan, toţi funcţionarii administrativi din serviciul Central.

La orele 4 p. m. a prezidat şedinţa extra-ordinară a Comisiunei Administrative.

Am căutat să întâlnim pe Domnul Prefect şi să-i cerem unele declaraţiuni asupra programului său de muncă,.

Domnul prefect Dr. V. Meşter m'a primit cu toată afabilitatea şi la întrebările noastre ne-a dat următoarele răspunsuri:

„Cea dintâi datorie a mea este în mod natural, *să fac administraţie*. Principiile preconizate de către Domnul Prim Ministru I. I. C. Brătianu, cu ocaziunea conferenţei Prefecţilor, şi instrucţiunile primite dela Domnul Ministru Gh. Tătărăscu, le voi pune în practică în întregimea lor. Nici nu să poate închipui o administraţie modernă făcută din birou, prin scripte fără sfârşit. Nevoile publicului trebuesc ascultate şi văzute la faţa locului şi tot ce se poate rezolva în cercul atribuţiunilor proprii, să se rezolve imediat.

„A fi funcţionar public astăzi, este o adevărată mucenicie. O anumită presă se complace în a nu vedea în funcţionarii publici altceva decât o ceată de oameni înglodaţi în abuzuri şi hoţii. In interesul prestigiului nostru de stat trebue ca denigrările acestea să înceteze odată. Voiu face tot ce omeneşte e posibil, ca funcţionarii din Administraţie să-şi recucerească bunul nume, pe care îl merită prin munca lor. Voi stârpi fără cruţare ori ce abuz şi necinste, dacă astfel de cazuri s-ar ivi undeva.

Inţeleg, ca Prefectul să fie nu numai un organ reprezentativ al Guvernului şi primul fuucţionar Administrativ în Judeţ în grad şi în datorie — ci şi un îndrumător al tuturor curentelor sănătoase sociale, economice, culturale şi politice.

Judeţul Turda-Arieş are toate condiţiunile unei desvoltări prielnice. Graţie acestei împrejurări, am credinţa tare că programul de muncă ce ne stă înainte va fi dus la îndeplinire."

Programul de muncă al noului prefect

„Punctele principale ale acestui program sunt:

1. Clădirea unei Catedrale române ortodoxe în centrul oraşului. Am stat la periferii o mie de ani. Demnitatea noastră pretinde, ca toate instituţiunile noastre şi clădirile lor, să ajungă în inima oraşului.

2. Clădirea internatului pentru băeţii dela liceul „Regele Ferdinand I."

3. Mărirea clădirei pentru Şcoala de arte şi meserii.

4. Desvoltarea şi mărirea căminului ucenicilor meseriaşi.

5. Infiinţarea şcoalei medii de agricultură.

6. Infiinţarea încă în anul acesta a Şcoalei profesionale de fete.

7. Inceperea clădirilor şcolare pe teritoriul judeţului.

8. Procurarea unui camion sanitar cu menirea să parcurgă satele noastre pentru săvârşirea operaţiunilor de desinfectare.

9. Infiinţarea de băi populare şi clădirea de case naţionale la sate.

Realizarea acestui program va necesita un timp de 5 ani şi va costa aproximativ douăzeci milioane lei. Crearea fondurilor necesare a fost desbătută şi hotărâtă în şedinţa comisiunei administrative, ţinută la 7 l. c.

O altă chestiune pentru judeţul nostru este chestiunea adusă la ordinea zilei de către dl Subprefect Dr. Alexandru Moldovn: *„Ridicarea unui monument la mormântul lui Mihai Viteazu şi a unei statui în piaţa oraşului Turda.*

Comitetul de acţiune va fi ales zilele acestea şi se va pune în legătură cu toate Comitetele organizate anii trecuţi în scopul acesta.

Mă întrebaţi de părerile mele în aşa uumita chestiune a „minorităţilor". La noi domneşte pace şi linişte. E foarte natural, că voi rezolva toate actele administrative, conform legei şi dreptăţei, fără deosebire de origine şi credinţe. Laturea politică a chestiunei este fixată în programul partidului naţional liberal.

Principiul meu personal este, că în România este admisă numai o singură politică: *politica Statului naţional unitar român*. Cu un lucru trebue să fie în curent toţi cetăţenii minoritari: Statul român este un Stat naţional unitar, iar nu federaţie. Politica Statului nostru se face la Bucureşti, iar nu alt undeva.

In cadrele Statului naţional român, fiecare cetăţean îşi poate afla fericirea, dacă are gânduri curate. Nu cred să existe în România Mare bărbat politic cu răspundere, care să aibă un alt principiu decât acesta. O singură Suveranitate există în ţară la noi: Suveranitatea naţiunei române. Cred că e numai chestiune de scurt timp şi veleităţile de „suveranităţi paralele" vor înceta pentru totdeauna".

COR.

Ştiri din Târgu-Mureş

Fostul preşedinte al Camerei ungare, Dr. Alex. Gal, actual preşedinte al unor societăţi iredentiste ca: *„Ébredek"*, *„Nem, nem soha"*, etc. societăţi care luptă pentru întregirea Ungariei, s'a stabilit iarăşi la noi în baza unui act eliberat de ministrul nostru plenipotenţiar la Budapesta.

Cum prezenţa acestuia la noi în Ardeal nu are alt scop decât organizarea sistematică a numitelor organizaţii iredentiste, cerem autorităţilor să intervie spre a împiedeca propaganda subversivă pe care acest incarnat şovinist se pregăteşte s'o înceapă.

*

In urma unei anchete făcute oficial în plasa de sus a Mureşului, s'a constatat că 90 la sută dintre cârciumari sunt streini şi că unele comune cu 1000 locuitori numai, au câte 6 cârciume. Se impune deci o riguroasă selecţionare şi retragere a brevetelor.

*

Tifosul abdominal ia proporţii îngrijorătoare pe zi ce trece. Astăzi sunt anunţate 64 cazuri dintre care 5 mortale. Dl dr Liviu Tilea a luat cele mai drastice măsuri pentru combaterea acestei epidemii. *Coresp.*

Scrisori din Dej

Viaţa culturală in judeţul Solnoc-Dobâca

Sărbătorirea Unirii la Dej. Serbarea populară din Ocna Dejului

Ziua de 24 Ianuarie a fost sărbătorită în Dej cu toată solemnitatea cuvenită.

Dnpă „Te Deum" a urmat parada militară. Generalul Ignat a ţinut ostaşilor o însufleţită cuvântare despre însemnătatea zilei. După masă, la orele 3, a avut loc, în sala teatrului judeţean o frumoasă serbare dată de societatea de lectură a elevilor dela liceul „Andreiu Mureşanu". Elevul T. Rebreanu, a ţinut o conferinţă despre „Unirea Principalelor şi marea Unire a tuturor Românilor". Elevul T. Bugnariu a citit câteva frumoase poezii originale. Ca încheiere s'a jucat „Arvinte şi Pepelea", popularul vodevil al lui V. Alexandru.

*

In ziua de 10 Februarie a. c. a avut loc în Ocna Dejului o înălţătoare serbare populară, dată de agentura „Asociaţiunei pentru literatura şi cultura poporului român", cu concursul elevilor dela liceul din Dej şi ai şcoalei primare din localitate.

La serbare a participat şi directorul despărţământului din Dej al „Asociaţiunii" Victor Motogna, precum şi profesorii Şoneriu şi Patachi.

Producţiunea a fost deschisă de preşedintele agenturei, părintele Coste, care a dat sfaturi înţelepte poporului ce abia încăpea în sala spaţioasă de spectacole a Salinelor. Invătătorul Bidianu a ţinut o instructivă conferinţă despre „Creşterea în familie". Au urmat apoi câteva coruri, executate frumos subt dibacea conducere a directorului Chioreanu, precum şi recitări rostite curat de copii, dintre cari unii. erau unguri.

Elevii dela liceul „Andreiu Mureşanu" au jucat o piesă populară care a plăcut mult ca încheiere, contabilul Salinelor, dl Lisievici, a ţinut o avântată cuvântare despre „Cultura sufletului"

E vrednică de toată lăuda munca desfăşurată de fruntaşii acestei comune. Astfel de serbări culturale sunt cu atât mai binevenite aici în Ocna Dejului cu cât este vorba de luminarea numeroşilor muncitori, cari muncesc şi locuesc aci.

Câştigarea sufletului acestor muncitori constituie un superior interes de stat. „Asociaţiunea" lucrează din răspueri la această operă şi de aceia merită sprijinul şi recunoştinţa tuturor.

Corsspondent

Sapun Schicht
„MARCA CERB"
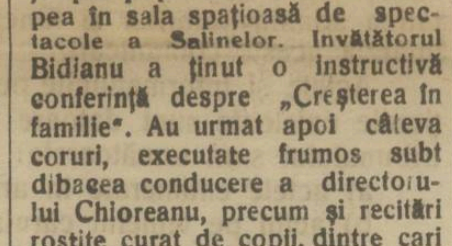

ne întrecut
De vânzare pretutindeni. 2877

SCRISORI DIN BIHOR

Oradea-Mare. — Cititorii poate cunosc străduinţele ce se depun de câţiva ani de cetăţenii comunei bihorene a Beiuşului şi de intelectualii din sud-estul Bihorului, pentru ridicarea Beiuşului la rangul de oraş şi implicit, reducerea importanţei Orăzii Mari, oraş pur străin, evreo-maghiar, deci cu o importanţă numai primejdioasă statului român. Străduinţa aceasta a dat curând naştere unei competiţiuni aprinse, întrucât Oradea-Mare a avut într'adevăr de ce să şi teamă scăderea prestigiului. Era adică vorbă într'o vreme chiar despre mutarea capitalei judeţului, dar ideea aceasta s'a înlăturat curând de tot.

Acum ispiteşte ideia înfiinţărei unui nou judeţ, cu capitala în Beiuş, şi alcătuit din partea sudrăsăriteană a Bihorului.

Nu voim să anticipăm în ceeace priveşte eficacitatea acestui plan bihorean, nici să discutăm ce s'ar alege din Bihorul apusean şi nordic, care fiind îndestul de împestriţat cu străini şi având o capitală străină, Oradea, ar fi cât se poate de dăunător nouă, mai cu seamă la frontiera maghiară. Trecem peste aceasta, pentrucă nu este nici actual nici necesar.

Vorbim însă în scrisoarea aceasta despre ridicarea Beiuşului la rangul de comună urbană, întâmplată la 1 Ianuarie crt. O ştire din săptămâna aceasta, anunţă acum că s'a aprobat înfiinţarea la Beiuş a unui tribunal pentru care beiuşenii fac de mai bine de doi ani preparative serioase. Totodată cu aceasta, guvernul a încunoştiinţat autorităţile din Beiuş, că a hotărât trecerea proiectatei linii ferate dintre Vaşcău-Hălmaj-Deva, în bugetul şi programul liniilor a căror construcţie va începe încă în anul de faţă.

Cu aceasta s'a dat un avânt uriaş nu numai oraşului Beiuş, ci vieţii economice a sudului Bihorului, şi mai cu seamă s'a venit nespus de mult în ajutorul Munţilor apuseni, cari nu aveau până acum nici o legătură nici cu Bihorul, nici cu Aradul.

In timp ce iniţiativele de mai sus vin să întărească poporul românesc din ţinuturile cele mai vitreg lovite de situaţia lor geografică, culturală şi economică, la Oradea-Mare sunt semne de începutul unei mişcări în vederea îndreptăţirii noastre şi în domeniul economic al acestui oraş străin

De acum câţiva ani, când s'a romanizat şcoala de arte şi meserii de aici, acesta este al doilea început de afirmare a noastră în viaţa economică a Orăzii. Ar fi adică vorbă despre înfiinţarea unui cămin pentru ucenicii români şi de plasarea câte unui ucenic român bihorean pe la toţi industriaşii şi meseriaşii de aici, aşa cum s'a făcut aceasta în Timişoara, unde avem acum aproape 700 de viitori meseriaşi şi îndustriaşi, aduşi la pregătire abia de un an de zile. Iniţiativa de care ne ocupăm e venită din partea autorităţilor noastre administrative şi şcolare, şi dată fiind importanţa ei, vom reveni asupra ei de câte ori va fi nevoie.

SCRISORI DIN BLAJ

Sărbătorirea Unirei la Blaj — Serata comercianţilor — Patronul şcoalelor blăjene — români — Conferinţă

Ziua Unirei la Blaj

Ziua de 6 Februarie a fost o zi de mare bucurie pentru toţi blăjenii. Comemorându se în acea zi unirea Principatelor-Române, Blajul a fost frumos pavoazat cu steaguri tricolore. La ora 9 s'a oficiat în biserica Catedrală o Liturgie, pontificând Păr. prepozit capitular Dr. Izidor Marcu. La Liturgie au fost de faţă autorităţile din localitate, elevii câtorva şcoli sub conducerea profesorilor şi un numeros public. După sf. Liturgie, a urmat o frumoasă serbare şcolară în sala festivă a liceului de băeţi. La programul artistic au contribuit toate şcoliile secundare din loc. Vorbirea ocazională a rostit-o entuziastul profesor dela liceul de băeţi, Dr. Corioian Suciu, arătând într'o clară expunere întreita însemnătate a zilei.

Patronul şcoalelor blăjene

Ziua de Trei Sfinţi (12 Febr.) fiind sărbătoarea patronilor institutelor de învăţământ din Blaj, s'a serbat şi în anul acesta cu deosebit fast. La Liturgia solemnă au oficiat 11 preoţi-profesori dela cele trei şcoli secundare, pontificând, venerabilul director al şcolii normale, dl Ioan F. Negruţiu.

După serviciul divin, a urmat şedinţa festivă a Societăţii de lectură a elevilor liceului de băeţi. S'a remarcat discursul preşedintelui societăţii, de lectură, elevul T. Raţiu, care a amintit pe toţi bărbaţii de carte cari au plecat din Blaj spre celelalte ţinuturi locuite de români.

Seara a urmat tradiţionalul bal al studenţilor.

Serata „Societăţii Meseriaşilor şi Comercianţilor români din Blaj"

A 6-a serată a Societăţii meseriaşilor şi comercianţilor români din Blaj s'a ţinut Duminecă în 10 c. Conferinţa ocazională a ţinut-o profesorul dela Academia teologică, dr. Ioan Coltor, care a arătat soarta ce a avut-o şcoala confesională în ţările Apusului civilizat şi marele rol ce-l are şcoala confesională în progresul omenirei.

Programul seratei a fost complectat cu declamări şi lecturi din sciitorii noştri clasici.

Profitul cel mare l-au avut cu această ocazie tinerii meseriaşi din loc, cari s'au prezentat în număr foarte frumos, câştigând multe cunoştinţi folositoare.

Conferinţe.

Sâmbătă în 9 c. dl Dr. V. Desmireanu conferenţiar la Universitatea din Cluj, a ţinut pentru intelectualii Blajului o frumoasă conferinţă asupra „Teoriei lui Einstein." Subiectul interesant a atras multă lume în sala festivă a liceului, admirând expunerea clară şi populară, prin care dl Desmireanu a ştiut să facă accesibil dificilul său subiect. A fost mai ales vrednică de admirat introducerea clară, făcută înainte de a intra în subiect, în care conferenţiarul a făcut definiţia timpului şi spaţiului după cele trei sisteme filosofice, ale materialismulut, idealismului şi pozitivizmului.

Terminându-se conferinţa, a luat cuvântul P. S. S. Episcopul Lugojului, care şi-a arătat bucuria ce o simte văzând, că şi această nouă teorie ştiinţifică, prin faptul că tinde spre ceva absolut la care să poate reduce toate legile cardinale ale naturei, nu este în contrazicere cu religia creştină, ci pare a apropia cu un pas mai mult pe oamenii de ştiinţă spre Dumnezeu.

SCRISORI DIN NĂSĂUD

Refacerea Năsăudului — Mişcarea prafesorilor Năsăudeni — Diverse

A trecut un an şi jumatate de când orăşelul nostru a fost pustiit de o furtună năprasnică. Zeci de case au fost distruse şi zeci de familii au rămas fără adăpost. Lumea din jur a sărit în ajutor şi chiar membrii guvernului s'au grăbit să viziteze şi să mângâie prin darurile lor marinimoase pe sinistraţi.

Astăzi, situaţia tristă survenită, pe urma catastrofei s'a ameliorat. S'au reedificat locuinţele distruse, s'au făcut trotuare aproape pe toate străzile, s'a terminat podul din strada Grănicerilor, aşa că pe această stradă se poate comunica şi cu trăsurile. Trotuarele sunt curăţite de zăpadă, străzile sunt luminate, aşa încât liniştitul nostru orăşel e cu totul refăcut şi pare ca reînviat.

Mişcarea profesorilor din Năsăud — O pildă frumoasă dată de bătrânul profesor Al. Haliţa

Liceul „G. Cojbuc“, după-ce a trecut la stat, şi-a completat numărul profesorilor. Profesorii îşi capătă salariile mai regulat, decât pe timpul când erau plătiţi de Fonduri.

Nu de mult, profesorii au fost convocaţi de dl director V. Bichigean, la o conferinţă, ca să ia o hotărîre în prvinţa demisiei profesorilor. Unii profesori au declarat că leafa e prea mică, neîndestulitoare şi de aceea ar fi bine ca întreg corpul profesoral să-şi dea demisia. Dl profesor Păcurariu, într'o vorbire însufleţită a arătat toate sacrificiile ce le face guvernul actual pentru ieftinirea vieţii, şi de aceea şi profesorii sunt chemaţi să se sacrifice, şi să aştepte, întinzând o mână de ajutor guvernului, căci altfelt crează o stare anarhică, pentru care singuri vor fi răspunzători. La această părere s'a asociat şi bătrânul dar neobositul profesor Alexandru Haliţa. D-sa într'o magistrală cuvântare a arătat lupta ce-a desfăşurat-o pentru binele poporului român în calitate de profesor şi de vicar.

„Reîntors acum la catedră — bătrân, — spune dsa, — nu pot să trag cu buretele peste cariera mea dăscălească.

Întrucât ştiu că statul n'are deocamdată de unde da mai mult, eu nu pretind altă mărire, de salar şi nu pot părăsi steagul datoriei, cât timp sunt în putere. Profesorii, cari au luat parte la congres, n'au avut în vedere binele ţării, ci binele lor personal. Ei vor să ne facă de ruşine pe toţi. Fiţi idealişti ca mine şi păstraţi onoarea, ordinea şi datoria“.

Mişcaţi de cuvintele înflăcărate ale ilustrului veteran, pe pieptul căruia străluciau două decoraţii, profesorii au hotărât să nu plece dela postul lor.

Profesorii au ales apoi o comisiune compusă din Domnii A. Haliţa şi Emil G. Stefănuţiu sen., cu datoria de a publica prin ziare evenimentele mai însemnate din orăşelul nostru.

Diverse

Ziua de 6 Februarie, ziua aniversării unirii Principatelor a fost sărbătorită şi în oraşul nostru cu un deosebit fast de toate şcolile.

*

In anul acesta, internatul liceului a fost mai populat ca anul trecut. Cu toată scumpetea faţă de viaţa din anul trecut, conducătorii Internatului, având în vedere că cei mai mulţi elevi interni sunt fii de ţărani lipsiţi de mijloace, n'au majorat taxa, ci au menţinut pe cea veche.

*

Comisiunea Fondurilor în ultima sa şedinţă a hotărât, să înceapă la primăvară edificarea internatului. De asemenea a hotărât să edifice pentru fiecare profesor câte o casă, sau să-i dea loc de casă, precum şi mijloacele necesare pentru clădirea locuinţelor.

*

Despărţământul din Năsăud al „Asociaţiunii“, al cărui preşedinte e dl Ioan Păcurariu, şi-a ţinut adunarea sa generală în comuna Nepos, unde s'a făcut membrilor o primire grandioasă.

*

Zilele trecute s'a ţinut o întrunire la clubul liberal în vederea alegerii unui nou comitet, care să reorganizeze partidul. Au fost aleşi: preşedinte Alexandru Haliţa; vicepreşedinte Ioan Şerban; secretar Teodor Şimon şi cassier Augustin Anton.

Corespondent.

Ştiri din Maramureş

— **In contra alcoolismului.** In întreagă ţara s'a pornit o puternică luptă împotriva alcoolismului. Ea se duce acum în Maramureş. Prefectul Maramureşului, dl Gavril Mihalyi, au întocmit un regulament al cârciumelor pe baza căruia toate cârciumele — afară de cele din Sighet — sunt închise începând de Sâmbătă seara până Luni dimineaţa. Pentru oraşul Sighet d-sa lucrează să reducă numărul lor mare. Astfel deocamdată la 37 de cârciume li s'a detras dreptul de vânzare.

Prin felul acesta se contribue la mântuirea economică, sanitară, socială şi morală a plugariului român maramureşan.

— **Contrabandele.** Acţiunea contrabandiştilor începe a se desvolta tot mai mult şi mai sistematic, contrabandiştii fiind prevăzuţi cu arme şi muniţii în toată regula şi dând adevărate lupte cu grănicerii.

O asemenea luptă s'a întâmplat chiar acum de curând în Valea-Vişeului către Trebuşeni. Contrabandiştii în număr de 60 au atacat pe grăniceri cari apărându-se vitejeşte, i a pus pe fugă, — omorând pe unul din ei.

— **Pentru şcolile Blajului.** Tot Ardealul a început colectă în urma apelului I. P. S. Sale Mitropolitului Dr. V. Suciu dela Blaj.

Sighetul încă şi-a depus tributul său, dăruind suma de 11 mii şi 500 lei.

Coresp.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Lysoform

Dela Subprefectul Judeţului Cojocna.

Nr. 12333—1923 subpref.

Publicaţiune de licitaţie.

Se aduce la cunoştinţă generală, că Prefectura judeţului Cojocna vinde prin licitaţie publică două (2) automobile uzate şi anume:

1. Un automobil marca „Ford“ 20 H. p. Preţul de strigare incepe cu 35.000 Lei.

2. Un automobil marca „Dedion-Bouton“ 40 H. p. preţul de strigare incepe cu 75.000 Lei.

Termen de licitare este 1 Martie 1924 ora 9 a. m.

Garanţie se va depune 10%.

Automobilele pot fi văzute in garajul dela palatul judeţutui.

Vânzarea se face numai pe lângă bani gata, având a fi preluate imediat după licitaţie.

3317 **Ghetie**, subprefect.

MINISTERUL JUSTITIEI

Publicaţie.

In Monitorul Oficial No. 27 din 6 Fevruarie 1924 s'a publicat legea asupra **persoanelor juridice.**

In baza art. 2 din această lege toate persoanele juridice de drept privat (asociaţiuni şi fundaţiuni) existente la data promulgării legii sunt obligate ca în termen de 6 luni dela promulgarea acestei legi să comunice grefei tribunalului în circumscripţia căruia au administraţia lor principală, titlurile pe temeiul cărora au dobândit personalitatea juridică, statutele sau actele constitutive precum şi orice alte informaţiuni vor fi necesare tribunalului.

Ministerul invită prin aceasta pe reprezentanţii numitelor asociaţiuni şi fundaţiuni a face declaraţiunea cerută de lege, cunoscând că contravenienţii la această dispoziţiune vor cădea sub sancţiunea pedepselor din art. 94 din aceaşi lege, adică amenda dela 500—10.000 lei şi destituirea administratorilor şi funcţionarilor cari vor omite sau întârzia aceste comunicări.

Actele şi informaţiunile pe cari asociaţiunile şi fondaţiunile existente sunt datoare să le comunice la grefa tribunalului sunt următoarele:

a) actele enumerate în art. 85 din lege,

b) actul pe temeiul căruia a obţinut recunoaşterea ca persoană juridică (lege, decret, etc.),

c) tabloul nominal al membrilor cari compun organele de administraţiune şi direcţiune, cu indicaţiunea domiciliului, profesiunei şi naţionalităţii lor,

d) un inventar de averea ce posedă, mobilă şi imobilă,

e) darea de seamă a gestiunei şi bilanţul pe ultimul an.

Fac excepţiune dela acestea, sindicatele profesionale constituite în baza legei speciale, cari sunt scutite de această comunicare, în privinţa lor judecătoriile de ocoale având datoria a comunica tribunalelor cărţile de judecată prin cari li s'au recunoscut personalitatea juridică, după care se vor face notările în registre conform art. 2 al. 2 şi 3 din lege. 3322

Confecţionăm tot felul de încălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii şi mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint şi platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle şi Schwarzwald şi obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tigr. Juvaere Cluj

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

9013 9015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12. Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:

Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricatie englezăască originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie englezăască originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbăţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	*6 L*
Ciorapi	*27 „*
Cămeşi femeeşti	*95 „*
Paltoane croşetate	*540 „*
Manuşi p. dame	*58 „*
Şorturi „ „	*120 „*
D. M. C.	*5 „*
Ată	*9 „*

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Mare asortiment în trăsuri BEBE!!! — Comenzile de adulţi pentru bărbaţi din zefir şi mătase se execută în 48 ore cele pentru copii cel mai delicat!!! Se confecţionează trăsuri BEBE şi după comandă!! Mare asortiment în manuşi pentru bărbaţi!! Mare asortiment în ghete bărbăteşti, femeeşti şi pentru copii!!!

BERE NUTRITOARA
CZELL, CLUJ.
HERCULES!
ooo „RADOR“ No. 660. — 3227. ooo

PRESA MAGHIARĂ

„Atmosferă înveninată“.

„Dl secretăr de stat Tătărăscu — scrie d. *Paál Arpád* în ziarul „Keleti Ujság“ — a constatat în jurul chestiunei minoritarilor existența unei atmosfere înveninate, care face imposibilă orice dispoziție calmă. Această atmosferă a fost creată și de tonul întărâtat al presei minoritare. Dsa a insistat asupra faptului că actualul guvern nu are de gând să se atingă de libertatea culturei și limbei minoritarilor. Aceștia însă, pentru a satisface cerințelor unității statului, trebue să dovedească măcar o minimală acomodare în mai multe privințe, așa și în privința limbii.

„Această critică a dlui secretar de stat este dictată și de oarecare bunăvoință. Deși bunăvoința este încă desorientată și nehotărâtă, ea există. Dl Tătărăscu, prin mai multe intervenții, prin moderarea (?) mai multor membrii din guvern, a dovedit că încearcă să și traducă bunăvoința și în fapte. Maniera aceasta este cea mai fericită pentru o apropiere de sufletul minoritar.

„Atmosfera înveninată există, dar ea nu este creiată de noi, ci numai îndreptată spre noi. Dacă din presa noastră au erupt uneori glasuri nervoase, stângace și amare, ele n'au fost decât ecoul chinului(!) și îngrijorării asupra situației noastre.

In afară de articolele spinoase ale presei minoritare, sunt însă și de acelea care au servit propășirea vieții de stat.

„Dacă cei ce ne guvernează recunosc că s'au făcut și din partea guvernelor greșeli, atunci putem în schimb și noi recunoaște, că nu am făcut totul pentru a ne face cu adevărat cunoscuți Sau poate facem acest lucru fără maniera potrivită, fără accentul potrivit. Uneori îl facem prin încovoieli și lingușiri, iar altădată — din contra — folosim tonul încăpățânării.

Aceste extremități, nu sunt folositoare nici pentru un luptător, nici pentru storțarea unei voinți curate. Să avem deci puterea necesară pentru a putea elimina din noi slăbiciunile ce gravitează spre aceste două extremități. Deo parte lingușirea iar de altă parte vânarea popularității pot aduce uneori succese de moment, dar periclitează întregul viitor al unui popor“.

Festivalul pentru Scolile din Blaj

Eri 15 l. c. a avut loc la Teatrul Național un festival organizat pentru școlile din Blaj.

Festivalul s'a început la orele 3 p. m. cu „Imnul Regal“ după care a urmat poemul simfonic „Ștefan Cel Mare“ de I. Mureșanu, ambele executate de orchestra Operii. Dl Lupeanu, prof. la Blaj a vorbit apoi despre *„Evoluția istorică a Blajului din punct de vedere cărturăresc.“* Dsa a arătat că importantul rol pe care l a avut Blajul în evoluția culturală și națională a Românilor din Ardeal, — prin dascălii pe care i-a avut: Samuel Micu, Maior, Sincai și întreaga pleiadă de cărturari Ardeleni dela sfârșitul Secolului XVII și începutul Secolului XVIII, — a fost acela care a putut menține neștirbită ideea românismului în sufletul poporului băștinaș, realizând tenacitatea etnică pe plaiurile Ardealului. Scânteia revoluției dela 1848, a izbucnit tot deia Blaj, după cum ideia revoluției dela 1918, a pornit tot de acolo.

Cărturarii Blajului: Cipariu, Aron Pumnul și toți ceilalți, au luptat și suferit pentru limba și drepturile Românilor din Ardeal făcând din Blaj citadela culturii Ardelene.

George Bănuțiu, artist la Teatrul Național, a declamat apoi poezia „Deșteaptă-te Române“ de Andreiu Mureșianu, cu o frumoasă dicțiune și cu mult suflet, după care dl Indrieșiu dela operă a cântat două arii populare. Studentul Suciu, fost elev la Blaj, a vorbit despre rolul studențimei în mișcarea dela 1848, arătând covârșitoara, iufluență pe care a exercitat-o tineretul universitar în mijlocul frământărilor de afirmare națională dela 1848.

Dna Nestorescu, dela opera din Cluj a cântat două arii, după care a urmat corul operei cu cântece populare, ascultate cu multă plăcere de întreaga asistență.

Festivitatea a luat sfârșit la orele 6 p. m., iar studenții presenți cântând s'au îndreptat spre statuia „Lupoaicei“ unde a avut loc o manifestație cu caracter național.

Câteva reflecții
cu prilejul discuției în jurul Notarilor Publici.

Până acum partidul național a vorbit mereu de „unificarea cu furca“ și de disprețul pe care l'ar fi avut guvernul din București față de instituțiile și legiuirile din Ardeal, iată însă că un ministru pregătește introducerea și în vechiul regat a unei institnții din Ardeal. Este vorba de proectul dlui ministru de justiție G. G. Mârzescu, proect prin care se va introduce și în vechiul regat instituția socotită atât de utilă a notarilor publici. In jurul acestui proect de lege s'a încins discuțiuni serioase, fiindcă este în cauză introducerea în întreaga țară a unei instituții care aici în Ardeal și-a dovedit utilitatea și însemnătatea.

Ne-am fi așteptat, firește că în fața hotărârei dlui G. Mârzescu partidul național să se arate bucuros și să salute cu entusiasm acest act. Partidul național păstrează însă o nepătrunsă tăcere. Singur el nu suflă nici un cuvânt, el care în virtutea politicei sale de până azi, ar fi trebuit înaintea oricui să se arate încântat și să primească cu bucurie un act prin care se face introducerea în vechiul regat a unei instituții ardelenești.

Ce dovedește această tăcere, ce dovedește această lipsă de interes, dacă nu că partidul național a întrebuințat regionalismul numai pentru a face operă de opoziție, iar nu și pentru a participa la opera constructivă, arătând care anume instituții și legiuiri din Ardeal ar putea fi adoptate și de vechiul regat.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Marți, 19 Februarie: Se va reprezenta pentru prima oară: „PĂIAJENUL“. Comedie în 3 acte de A. de Herz. In rolurile principale apar dnii I. Stănescu-Papa, Dem. Mihălăscu-Brăila, Mișu Ștefănescu, N. Dimitriu' etc. și dnele Jeana Popovici-Voina, Ecat Stănescu, A. Medianu, Nat. Ștefănescu etc. Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Joi. 21 Februarie: „PĂIAJENUL“.

oooo

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă seara: DEMONUL BANULUI. (Operetă. Premieră. Abonament de Premieră 39. Prețuri de Premieră. Seria 252.)

Repartizarea sporului acordat funcționarilor publici

Comitetul raportorilor însărcinat să se ocupe cu repartiția cotelor de spor, din fondul de 550 milioane, a găsit că suma totală necesitată de rectificarea salariilor este de 119 milioane de lei. Din această sumă, aproape jumătate, 53 milioane 380 mii lei, sunt acordate ministerului de instrucție; vin apoi ministerul de Finanțe cu 13 milioane 290 mii lei; Cultele cu 11 milioane 547 mii lei; Internele cu 6 milioane; Sănătatea și Ocrotirile sociale cu aproape 5 milioane etc.

După cum se vede, cele mai mari sporuri au fost alocate ministerelor de Instrucție; Finanțe și Culte.

Pentru pensiuni s'a hotărât o sumă de 100 milioane, sporul pensionarilor fiind calculat la leafa întreagă, adică la salariul de bază și la îndemnitatea de scumpete.

Baza pensiunilor însumează 439 milioane, la care adăogându-se 364 milioane ce reprezintă sporul de până acuma, plus cele 100 milioane alocate din totalul de 550 milioane dau astfel un coeficent de 12 la sută, spor asupra întregii sume.

Cât privește soldele corpului ofițeresc, Dl ministru de finanțe Vintilă Brătianu, a spus că această chestiune va fi adusă de Dsa în discuție în primul consiliu de miniștri.

Sâmbăta aceasta se întrunește din nou comitetul raporturilor, iar Marți 19 Febr., a fost convocată la Cameră comisiunea bugetară plenară spre a decide în mod definitiv rezolvirea chestiunei sporului cuvenit funcționarilor Statului.

Știri diverse

— **Deraiere.** Ieri a deraiat un vagon al unui tren de marfă lângă gara Gârbău. Linia a fost deteriorată, pe o distanță de mai mulți metri, dar în scurt timp circulația s'a reluat.

— **Controlul pieilor brute.** Pentru a se putea combate mai cu eficacitate întinderea boalelor infecțioase și contogioase dela animale la oameni, s'a luat dispoziția din partea Ministerului ca nici o piele bru ă să nu mai poată fi vândută sau cumpărată, decât în baza certificatelor eliberate de primării, respectiv de medicii veterinari.

— **Afacerile** Uniunii Proprietarilor Cluj dela dl director Fekete Nagy Béla le-a preluat dl Basiliu Zsombori, care va sta la dispoziția membrilor zilnic d. m. la orele 4—6 în biuroul său din Str. Iuliu Maniu No. 5. Etaj II.

„Societatea studenților în medicină Cluj în ziua de 23 Febr. a. c. aranjează o serată Artistico-dansantă în saloanele „Cercului Militar“ cu concursul artiștilor dela operă și Teatrul Național.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

Raspanditi „Infratirea“

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă, 17 Februare

CINEMA SELECT
Dama în gris Seria I—II
Mișcătoare dramă în 2 serii și 10 acte. In rolul principal marea artistă rusă. HELENA MAKOVSKAJA. Ambele serii într'o singură reprezentație.

CINEMA URANIA
Concurs umoristic!
Zile de plâns de râs!
Fatty erou, Charlot boier, Zigoto jucător în golf
Fiecare comedie constă din 2 acte. 6 acte de un umor admirabil.

CINEMA APOLLO
Teroarea Americei
Superbă dramă senzațională în 6 acte. In rolul principal WILLIAM S. HART. Senzațiune americană.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografarea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13. 3272

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piața Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat în permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderat

Declarație de vărsare imp. Notă de incasările făcute 1—10—15%. Stat pentru impozitului 4—8%. Registru Speciala. Registru Personala Blocuri pt. imp. de lux.
Se poate procura la
LIBRĂRIA
BOROS
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 3.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR.
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Din cauza edificărei la magazinul de stofe și mătăsuri
EUGEN SZABÓ
Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.
!
Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe prețurile cele mai reduse
Telefon: 4-79.
3069

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Frații Nussbaum Târgu-Mureș

MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ

2626

AL 6-LEA TÂRG INTERNAȚIONAL IN WIENA

Incepând din 9—15 Martie 1924.

Cea mai bună ocazie de cumpărare în toate branșele.

Asortiment bogat! Prețuri de concurență!

Marele succesal târgului din anul 1923: 100.000 cumpărători

dintre cari din 72 state 25.000 au fost cumpărători străini.

Deslușiri la Wiener Messe, Wien VII. cât și la reprezentanțele onorifice și birourile oficioase. — Cari dam informații la

Cluj: Consulatul Austria, Str. Iuliu Maniu 2.
„ Sfatul Negustoresc, Str. Iulin Maniu 1.
„ Soc. de Import și Export International Hubertus F. Wilhelm Petri și Fiul. 3300
„ Schenker & Co., Cal. Reg. Ferd. 107.

Având legitimatie oficioasă pentru târg C. F. R, la întoarcere fac o reducere de 50%.

Singura marca veritabila este **DIANA Franzbrantwein.** **Să observam marca DIANA.**

Reclama este sufletul comertului!

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați! Prețuri eftine senzaționale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(Fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

Publicațiune.

Biserica gr. cat. din Bologa, jud. Cojocna, in Ziua de 24 Febr. a. c. la 2 oare p. m. vinde prin licitațiune publică 670 metri (de pădure) lemne de foc de fag, tăicate de unu an. Prețul de strigare la unu metru 150 lei. Licitanții vor avea a depune 10 000 lei vadiu un numărar ori efecte publice. Condițiunile de licitare să pot vedea la oficiul parochial din Bologa.

3316 **Simion Lucaciu,** primcurator.

„GANZ"

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ⊡ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

***Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa** de sud și Apusană etc.*

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da oțél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR.

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT

Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

3291

Fabrica de articole de metal și tinichea

Grünwald si sotii Oradea-Mare,

Strada Poștei No. 39.

Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1013 4 PAGINI 2 LEI 4 PAGINI Marți 19 Februarie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 1381

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Situația profesorilor

Comunicarea dlui deputat I. Simionescu, prof. universitar

D-l I. Simionescu, fost rector al Universității din Iași și unul din cei mai harnici și mai destoinici slujitori ai culturii, a făcut în Cameră o comunicare cu privire la situația învățământului, arătând mizeria în care se sbat profesorii.

D-l I. Simionescu a pus în lumină toate neajunsurile cari decurg din starea rea pe care sunt nevoiți s'o suporte profesorii. D-sa a arătat că sunt o sumă de catedre vacante în învățământul secundar ocupate de elemente lipsite de orice pregătire tameinică. Mai cu seamă în Ardeal sau Basarabia, unde era nevoie de o intensă propagandă culturală, profesorii improvizați, cum sunt cei mai mulți cursiști cu pregătire de câteva luni sau preoți cari predau științele naturale, nu sunt în stare, cu toată bunăvoința, să promoveze cultura temeinică.

Dar răul este mai evidențiat prin ocolirea carierii profesorale de către elementele destoinice. Fiindcă sunt foarte mulți profesori cari părăsesc catedra deoarece alte îndeletniciri le pot procura venituri materiale mai mari pentru a putea face față scumpetei axcesive a traiului. Tot din cauza acestei insuficiente remunerații, tinerii nu se mai dedică misiunei de apostolat care se cuprinde în meseria de dascăl.

Și astfel se face că locurile de profesori rămân neocupate, tocmai într'o vreme când este mai multă nevoie de acești slujitori ai culturii.

In loc de școală, spune cu drept cuvânt d-l profesor Simionescu, rămâne o formă goală; în loc de cultură o pseudocultură pretențioasă și vătămătoare. Temelia vieții noastre generale, ecomice și culturale, va fi șubredă; prin aceasta chiar viața noastră etnică și vitalitatea ei este compromisă. Răul e la început și prin urmare timpul de îndreptat n'a trecut.

Acesta este pe scurt cuprinsul comunicării d-lui profesor universitar Simionescu. De rândul acesta, ne găsim în fața unui strigăt de alarmă care vine nu din partea politiciamilor mărunți cari trăesc din exploatarea durerilor, ci din partea unui om de școală al cărui cuvânt trebuie să-l ascultăm. Prea mult au fost îndreptate energiile noastre, acum după războiu, spre politică și prea puțin spre școală. Acesta este marele nostru păcat, ale cărui urmări încep să se arate din ce în ce mai grave. Orice agitator ridicat pe umerii votului universal s'a bucurat la noi de mai multă atenție, decât profesorul care, rămas credincios catedrei, s'a ținut de parte de sgomotul luptelor politice. Dacă am fi înțeles că a doua zi după războiu toată grija noastră trebuie să se îndrepte spre școală, cultura fiind unicul temei al refacerii noastre morale și materiale, atunci profesorul ar fi dominat întreaga noastră viață și situația lui ar fi fost cu totul alta. Dar ne-am închinat politicianilor și am dat uitării pe cei cari, rezistând pasiunilor politice, au rămas în slujba culturii. Fie ca cel puțin de acum înainte să ne aducem aminte de cei mai nesocotiți muncitori ai acestei țări care sunt profesorii copiilor noștri.

Eugen Carada

Eri a avut loc la București desvelirea bustului ridicat lui Eugen Carada în București. Pentru foarte mulți ardeleni acest nume cu intonație sonoră va fi spunând prea puțin pentru cei deprinși a judeca oamenii și lucrurile din vechiul regat cu reaua voință a partidului național, Carada nu poate fi decât „un bizantin" al vechiului regat un „bastard de corturăreasă", cum ar spune elegant d. Sever Dan.

Eugen Carada are însă, cu tot numele lui necunoscut pentru Ardeal, o deosebită însemnătate. Născut în generația aceea de generoși cari după 1830 au pornit o neînduplecată luptă pentru renașterea noastră națională, Carada a fost un naționalist de fapte, modest și neobosit în realizerea măreței idei ca orice om în adevăr superior. Tânăr încă, școlar într'un colegiu din Craiova, a avut curajul să înfrunte tirania absolutismului rusesc de sub regulamentul organic. Mai târziu, alături de Ion C. Brătianu, căruia până la moarte i-a păstrat un adevărat cult, Eugen Carada a luat parte la aducerea în țară a actualei dinastii, ni-a organizat economicește armata în războiul dela 1887 și a ridicat Banca Națională la valoarea economică pe care o are astăzi.

La Paris și în țară, având strânse legături cu Mazzini, a lucrat necontenit pentru înfăptuirea ideei naționale dincolo și dincoace de Carpați. Ca director al Băncei naționale timp de 27 de ani, ajutoarele lui bănești, fără sgomot și fără pretenții de glorie, au stat adeseori, singurul mijloc de rezistență pentru școlile, bisericele și ziarele noastre din Arderi.

Carada a fost un mare caracter și un mare patriot. Presupus cel mai bogat om din țara românească după Regele Carol, el a murit sărac acum 14 ani. Deși i s'au oferit în nenumărate rânduri situații la cari oricare fost avocățel de provincie se crede astăzi îndreptățit a aspira, Carada a refuzat și ministere și șefia de partid, pentru a rămâne folositor nației acolo unde se afla necunoscut de nimeni.

Naționalismul „Patriei"

Pentru că într'o zi i s'a întâmplat să nu se sperie de pușcă, „Patria" a primit imediat un certificat de bravură dela Comenduirea pieții. Lucrul era de așteptat. Bravul nostru confrate însă ar trebui să-și dea seamă că un asemenea certificat îi dă cel mult dreptul să se înscrie în Clubul vânătorilor, dar nici decum să se pițeze în cenzor al sentimentelor noastre naționaliste. Căci nimeni nu poate primi lecții de naționalism dela ziarul care acum câteva zile îndrăznia să scrie că „generațiile viitoare vor avea ce să învețe dela Al. Marghiloman", după ce mai înainte afirmase acest lucru monstruos că unirea dela 1918 n'a răsărit „din spontaneitatea simțului național al masselor", ci „a fost determinată de împrejurări din afară, independente de voința noastră". Cine a ajuns să scrie asemenea lucruri, a pierdut orice drept de a mai vorbi în numele naționalismului, și e păcat că comenduirea pieții nu-i poate da „Patriei" și un certificat de... pudoare.

In jurul evacuărilor din str. Mico

O măsură dreaptă și umană a prefectului. Datoria comisiunei de cartiruire

Astă toamnă a avut loc procesul de evacuare al locatarilor din locuințele cu No. 8—10—12 și 14 din str. Mico, întrucât aceste locuințe urmau să fie dărâmate iar pe terenul curățit să se edifice Institutul fiziologic. Tribunalul dând sentința de evacuare, a ținut însă seama de greutățile chiriașilor de a și găsi alte locuințe în preajma iernei și a prelungit termenul de evacuare până la 15 Februarie c. Locuințele menite dărâmărei erau ocupate de 17 familii, cei mai mulți funcționari români și studenți.

Dându-se prin licitație această dărâmare unor locuitori din Mănăștur, aceștia s'au obligat ca până la 25 Martie să niveleze locul și s'au și apucat de lucru silind pe chiriași să iasă în stradă De această dureroasă situație fiind sesizat prefectul județului, dsa a dat ordine să fie întrerupte lucrările de dărâmare până ce chiriașii își vor găsi locuințe. Măsura dlui prefect este umană, dar ea nu poate avea decât un caracter trecător. Socotim că biuroul de cartiruire are datoria ca toate locuințele rechiziționate pe care le are la dispoziție să le dea imediat acestor funcționari și studenți cari sunt amenințați să rămâie pe drumuri.

Mișcarea foștilor voluntari din Bihor

Se poate spune, că o mișcare a foștilor legionari din județul Bihor n'a existat în afară de aceea rezumată la înființarea unui despărțământ județean al „Uniunii foștilor voluntari români" Acum s'a început o mișcare destul de serioasă menită nu numai sa strângă legăturile foștilor voluntari din județ, ci totodată să ducă cu un pas înainte și marea chestiune a colonizării foștilor voluntari de-alungul frontierei, chestiune desbătută în deajuns până acuma și pusă din nou în discuție.

Despărțământul din Oradea al foștilor legionari a hotărât astfel să întreprindă pașii necesari la toți cei îndrept, pentru realizarea acestui postulat al tuturor legionarilor și mai cu seamă al țării.

Totodată, ei au început o mișcare pentru a se organiza pe baze cooperatiste, asemănător legionarilor cehoslovaci. O altă chestiune, care îi preocupă, este adunarea la oraș a coiegilor lor din județ, care se ocupă cu industria sau comerțul, pentruca să contribue astfel la întemeierea unei vieți economice românești în capitala acestui județ.

Pentru a-și mări fondurile de cari dispun, despărțământul orădan al „Uniunii foștilor voluntari români" a organizat în ziua de 14 crt. o reușită serată în hala comercială.

REABILITAREA NAUFRAGIAȚILOR POLITICI!

Ce urmărește partidul național prin înfăptuirea blocului — Se vor lăsa țărăniștii înșelați?

Comitetul executiv al partidului național s'a pronunțat, *„în principiu"*, pentru ideea blocului opoziției, tocmai în momentul când nimeni nu mai credea în posibilitatea realizărei acestei idei.

Hotărârea partidului național este interesantă, nu pentrucă ea ar putea să înfăptuiască ceea ce nu se poate înfăptui, ci pentrucă ea lămurește o întreagă serie de chestiuni, până acum echivoce. Astfel: pentru care motiv partidul național și foile sale autorizate au păstrat o atitudine de rezervă față de agitația ce se făcea în jurul „blocului" și pentru care motiv s'a pronunțat numai atunci când i se da certitudinea că unirea tuturor partidelor de opoziție este o imposibilitate, când partidul poporului a zis categoric „nu", când d. Iorga s'a pronunțat destul de lămurit împotrivă, și când d. Argetoianu la Craiova ironiza fetișismul cămașei dlui Michalache și al pamponului averescan?

Fără îndoială, partidul național are iarăși gânduri nemărturisite, urmărește iarăși o combinație îndelung chibzuită în laboratorile conduse de „abilul" domn Sever Dan. Rezerva păstrată față de toată mișcarea din jurul „blocului", ne face să credem că partidul național nu a dorit și nici nu dorește o unire a tuturor partidelor de opoziție. Și nu o dorește, credem, pentrucă presimte că în ansamblul unui bloc, partidul național s'ar pierde, s'ar reduce ca importanță politică. In adevăr, un „bloc al opoziției" ar presupune o disciplină pe care partidul național nu o vrea, pentrucă ar trebui să renunțe la politica prin care s'a menținut până acum la suprafață. Dar dacă partidul național nu vrea să se plece nici unei discipline, este de presupus că alții o vor vrea, și vor cere aceasta ca o condiție esențială pentru acceptarea „blocului".

Acum însă când e sigur că cei ce ar fi putut stânjeni partidul național în cuprinsul blocului, nu vor accepta nici măcar să trateze această chestiune, nimic nu împiedecă partidul național de a-și urmări combinațiile. Ținând seama de curtea făcută d-lui Argetoianu de către foile takistonaționale în timpul conflictului cu generalul Averescu, și amintind că nu înzădar ziarele partidului național au început să găsească virtuți politice, vrednice de a fi utilizate, dlui Marghiloman, este lesne de înțeles că partidul național și-a pus în gând să se întărească „cu noui forțe".

Chestiunea „blocului" nu se mai discută acum decât între partidul țărănist, care a emis ideea, partidul național, care a acceptat-o, și fracțiunile de partid ale dlor Argetoianu și Marghiloman, cari sânt acceptate. Ori, partidul național a acceptat propunerea țăraniștilor tocmai fiindcă ea servește admirabil un vechiu gând al său: reabilitarea dlui Argetoianu. O fuziune directă cu resturile ciocoismului dlui Marghiloman era imposibilă; partidul național s'a convins de aceasta în nenumărate împrejurări. Asupra persoanei dlui Maghiloman apăsa greu atitudinea sa din timpul neutralității, și politica sa din timpul și de la sfârșitul războiului pentru întregire. Totuși partidul național nu ar renunța bucuros la dl Marghiloman.

Dl Argetoianu ispitește prin calitățile sale de abil politician. E însă și dsa cu destule păcate, bine cunoscute opiniei publice, pentru ca partidul național să și ia răspunderea unei reabilitări pe cont propriu.

Blocul însă îl servește admirabil în realizarea acestui plan. Partidul național pregătește dlor Marghiloman și Argetoianu o reabilitare onorabilă, fără a-și lua răspunderea acestei acțiuni; iar când dl Marghiloman și dl Argetoianu vor deprinde opinia publică cu prezența lor în viața politică, partidul național va fuziona cu ei. Se naște însă întrebarea dacă partidul țărănist va avea naivitatea să se lase încă odată înșelat de partidul național și dacă opinia publică va permite partidului național să săvârșească acest act de imoralitate politică?

Pentru naţionalizarea industriei din Ardeal

Insemnătatea unui cămin de ucenici la Cluj

Mica industrie din Ardeal în decadenţă — Rolul ei din punct de vedere naţional — Ce foloase pot aduce căminurile de ucenici — Iniţiativa lăudabilă dela Cluj

Am arătat zilele trecute într'o notiţă informativă, că din iniţiativa conducătorilor Camerei de Comerţ şi Industrie din localitate, a pornit o vie acţiune pentru intemeerea unui mare Cămin de ucenici la Cluj.

Importanţa acestei acţiuni este de un interes deosebit, pentru că ea este în strânsă legătură cu chestiunea naţionalizărei industriei din Ardeal. Vom arăta mai la vale, că din acest din urmă punct de vedere, asemenea căminuri ar trebui să se creeze cât mai curând în toate centrele mai mari din Ardeal.

Persoane care fac parte dintre iniţiatorii acţiunei pornită la Cluj, ne lămuresc astfel nevoia acestor institute şi importantul rol ce sunt menite să'l aibă întru apărarea intereselor noastre naţionale de stat:

Marea industrie din Ardeal este naţională dar, majoritatea ei, nu este românească. Cu toate favorurile de care se bucură din partea statului, elementele româneşti sunt sistematic înlăturate din aceste industrii, iar în ce priveşte crearea de elemente noui româneşti din tinerele vlăstare, stăm şi mai prost. Creind căminuri sistematice de ucenici, unde să se poată da copiilor şi o instrucţie culturală potrivită, statul va putea impune tuturor intreprinderilor industriale să primească ucenici dintre copii români.

Căminurile vor crea ucenici români, din cari vor ieşi apoi elementele româneşti care vor pătrunde în industriile din Ardeal.

*

O altă consideraţiune în legătură cu înflinţarea de căminuri de ucenici este următoarea:

Ardealul a avut pe vremuri atât de desvoltată mica industrie, încât alimenta întreg Balcanul. Astăzi industria mică din Ardeal este în decadenţă şi totuşi această industrie ar trebui să însemne, cu deosebire, partea naţională a industriei noastre. Este o imperioasă datorie să lucrăm la desvoltarea micei industrii, pentru a întări clasa mijlocie românească, care este cel mai puternic stâlp în viaţa de Stat. Pentru atingerea acestui scop, căminurile de ucenici, vor avea rolul preponderent.

Desvoltând mica industrie şi creind o puternică clasă mijlocie românească, vom resolva în bună parte problema naţionalizărei oraşelor ardeleneşti.

*

Revenind asupra acţiunei pornită la Cluj în scopul creerei unui cămin de ucenici aici, nu putem decât să ne exprimăm toată satiscfacţiunea. Nădăjduim că toţi cei în drept precum şi autorităţile locale nu vor ezita de a-şi da cel mai larg concurs pentru atingerea scopului. Cum în aceste timpuri, edificarea unui local propriu, ar necesita sume considerabile, iniţiatorii s'au adresat atât oraşului cât şi dlui Comandant al Corpului VI de Armată, pentru a se ceda cazarma din Calea Victoriei, care în present se află goală.

Vom urmări deaproape rezultatul obţinut şi demersurile ce se vor mai face.

Dac.

Un răspuns cu privire la Justiţia maghiară clandestină

In ziarul „Universul, No. 33 din a. c., s'a publicat o scrisoare deschisă, adresată subsemnatului de către d. dr. Mozes Farkas, privitoare la comunicarea ce am făcut în şedinţa Senatului dela 30 Ianuar a. c. despre *justiţia maghiară clandestină* din Ardeal, prin care dsa declară că nu este adevărat că ar există în Ardeal un *contencios* cu comisiuni stabile de arbitraj, creând astfel o justiţie permanentă minoritară cu scopul de a ocoli legile ţării. Dar în acelaşi timp spune că este adevărat că s'a iniţiat ideia constituirii unui arbitraj, însă această ideie nu s'a înfăptuit, deoarece chiar dsa este acela care a împiedecat'o, fiindcă o atare justiţie nu era trebuincioasă, aflând'o de absolut nepotrivită.

Iată acum care este *adevărul* curat. In vara anului 1923 s'a elaborat de către membri *ocultişti* ai contenciosului *care de altfel şi acum continuă a funcţiona în mod neorganizat şi neoficial*, un statut şi regulament, precum şi un contract de participare a tuturor sindicatelor *neromâneşti* din ţară, în care să punea baza unei reţele regnicolare de orgănizaţie a serviciului de arbitraj în legătură cu înfiinţarea unui *contencios*, compus din jurişti, care avea să formeze tribunalele de arbitri. Descoperindu-să în ultimul moment acest plan, domnul şef al contenciosului regional al statului din Cluj a dat alarma în contra acestei organizări aparte, îndreptată împotriva justiţiei româneşti, şi numai în urma acestui semnal, iniţiatorii contenciosului s'au oprit dela aducerea la îndeplinire a planurilor lor. Prin urmare nu este meritul dlui Farkas că nu s'a înstituit contenciosul proiectat.

De fapt însă reţeaua de tribunale de arbitraj există şi lucrează astăzi pe tot cuprinsul Ardealului, Banatului, fără organizaţia proiectată. Aceste tribunale sunt compuse de arbitri foşti judecători, profesori de drept, advocaţi, *cari n'au depus jurământul de fidelitate către statul român*, ce lucrează şi desbat numai în timba maghiară.

Aceasta n'o poate nega d. Farkas şi în contra acestor tribunale oculte am cerut intervenţia onor. guvern. Informaţiunile mele nu suut greşite, nici lipsite de bază serioasă şi reală, fiind primite dela persoanele cele mai competente din Cluj.

Terminând nu pot să nu pun în evidenţă sertimentele dlui Farkas faţă de limba nostră. Pentru aceasta este de-ajuns să amintesc că într'un răspuns la o altă comunicare a mea cu privire la *întreprinderile industriale* din Ardeal, publicat în „Universul", No. 133 din a. tr., d-sa a semnat: *Dr. Moise Farkas*, iar acum, după 6 luni dsa semneze: *Dr. Mozes Farkas*; o romanizare care merge tot înainte ca racul! Ceeace însă este mai trist e că în dosul d-sale să ascund şi 2—3 nume *româneşti*, asupra cărora s'ar puta reveni la trebuinţă.

Dr. Vasile Bianu
Senator de Huedin,
jud. Cojocna.

Cronica dramatică

Turneul
Teatrului Popular din Bucureşti

„Fatalitate învinsă", piesă în 3 acte de N. Iorga. „Incidentul dela 7 Aprilie" de Tristan Bernard.

Duminecă seara, o echipă a Teatrului Popular din Bucureşti a jucat pe scena noastră piesa d-lui N. Iorga „Fatalitate învinsă". Este o lucrare dramatică în care d. Iorga e voit să arate iubirea învingând fatalitatea. Asupra familiei Bănilă apasă un blestem al soartei. Din generaţie în generaţie membrii familie acestea au înfundat ocna pentru crime săvârşite din pricina sângelui care le alerga prea furtunos în vine.

Vasile Bănilă este cel dintâi din neam care învinge fatalitatea. Minunea aceasta a realizat-o iubirea deodată până la jertfă a soţiei sale.

Fiul lui Vasile Bănilă, Pavel, poartă în firea lui nenorocita hereditate. Sângele lui clocoteşte tot atât de neastâmpărat ca şi al bunicului care a stat o viaţă de om în întunerecul ocnei. Când i-se pare că este înşelat în dragostea lui pentru Veronica, furia e gata să-l ducă până la omor. Aflând din gura tatălui său ce blăstăm apasă asupra neamului lor, Pavel să hotărească să se sinucidă.

Puterea care trebue să învingă fatalitatea realizează pentru a doua oară minunea. Iubirea Veronicei îl mântueşte pe Pavel de osânda atavică.

Problema pe care o pune d-l Iorga în această piesă este foarte interesantă, iar modul cum o rezolvă este foarte inteligent.

Această mare făcătoare de minuni care e iubirea, înfrânge fatalitatea. Piesa d-lui Iorga este un cântec de biruinţă al dragostei. Cele trei acte ale dramei sunt scrise într'o minunată limbă românească, au un mers repede şi însuşiri dramatice cari fac din această piesă cea mai bună lucrare de teatru a dlui Iorga.

Regretăm foarte mult că totuşi o fatalitate a urmărit piesa d-lui Iorga: a avut o interpretare dedesubtul oricărei critici. Dintr'un ansamblu în care unii actori se mulţumeau să scoată accente melodramatice, iar alţii să debuteze rolurile ca elevi de Conservator la examen, nu ne putem opri decât la d-l Vasile Brezeanu, care are calităţi de actor.

După drama d-lui Iorga, s'a jucat comedia într'un act „Incidentul dela 7 Aprilie" a lui Tristan Bernard.

Tifosul exantematic la Cluj

Pericolul cu totul înlăturat.

Am anunţat la timp că în oraşul nostru s'au ivit mai multe cazuri de tifos exantematuc, dintre cari două mortale. In total la Cluj, din Ianuarie şi până acuma două săptămâni, s'au înregistrat şase cazuri. Dela acea dată şi până în prezent nu s'a mai semnalat nici un caz nou.

Interesându-ne la autorităţile sanitare locale, acestea ne-au informaţ că atât bolnavii cât şi membrii fimiliilor lor au fost izolaţi la timp, iar locuinţele lor desinfectate. Boala a fost adusă în localitate de către ţăranii din judeţul nostru şi din judeţul Solnoc Dobâca, unde iarăşi stau luat cele mai severe măsuri.

Astfel graţie măsurilor luate din timp, pericolul întinderei tifosului exantematic este complect înlăturat la Cluj. *N. I*

INFORMAŢII

— **Moartea mamei dlui ministru Lapedatu.** *Aseară a încetat din viaţă la clinica din localitate mama dlui ministru Al. Lapedatu. Exprimăm pe această cale, dlui ministru şi îndureratei sale familii, condoleanţele noastre*

— **Noul director al prefecturei de Poliţie Cluj.** Cu data de 15 Februarie a. c. d. Liviu Muntean, fostul director al prefecturei regionale de poliţie Cluj, desfiinţată, precum se ştie, încă din 1921, a fost numit director al prefecturei poliţiei locale.

Astăzi de dimineaţa d-sa şi-a şi luat în primire noul post.

— **Arestări.** Poliţia locală a arestat şi înaintat parchetului pe individul Iuliu Gall din str. Feleacului 7, care acum trei săptămâni a comis o spargere la locuinţa d-lui Şelim Martin din str. N. Bălcescu 4, de unde a furat bani şi haine în valoare de 65,000 lei.

A mai fost de asemenei arestată şi înaintată parchetului femeia Schauster Ema, originară din Sibiu, care în ultimul timp a săvârşit un însemnat furt de haine la spitalul de femei din calea Victoriei 60 din localitate.

— **O senzaţională afacere în lumea comercială.** Firma „Fraţii Dick şi comp." din localitate, a reclamat eri de dimineaţă poliţiei, că o mare firmă din Wiena ar fi excrocat-o cu suma de 250.000 lei. Prefectura de poliţie începând cercetările, a citat pe reprezentantul firmei vieneze. Declaraţiile, acestuia însă, dau chestiunii cu totul alt caracter.

— **Prinderea unui hoţ de cai.** Eri dimineaţă agenţii poliţiei locale au reuşit să aresteze în piaţa abatorului din localitate, pe vestitul hoţ de cai Töches Francisc, care tocmai voia să vândă trei cai furaţi. Cercetările poliţieneşti au mai stabilit la activul acestuia încă sapte furturi de cai. Hoţul a fost înaintat parchetului.

— **Publicaţie.** Având în vedere că voiajorul meu dl Avram Ardelean, dela data de 1 Februarie 1924 nu a mai dat semn de viaţă, prin prezenta rog toată clientela mea să nu mai facă plăţi pentru nimic decât prin poştă sau la mâna mea — altfel aceste plăţi nu le recunosc.

Cluj, la 15 Februarie 1924.

Depozitele de Coloaniale Engros 3330. „PASCU".

„Societatea studenţiilor în medicină Cluj în ziua de 23 Febr. a. c. aranjează o serată Artistico-dansantă în saloanele „Cercului Militar" cu concursul artiştilor dela operă şi Teatrul Naţional.

— **Afacerile** Uniunii Proprietarilor Cluj dela dl director Fekete Nagy Béla le-a preluat dl Basiliu Zsombori, care va sta la dispoziţia membrilor zilnic d. m. la orele 4—6 în biuroul său din Str. Iuliu Maniu No. 5. Etaj II.

Se aduce la cunoştinţă membrilor organizaţiunii Partidului naţional liberal, că saloanele clubului sunt deschise în fiecare Marţi, Joi şi Sâmbătă dela orele 17. Domnii membri sunt rugaţi a lua parte în număr cât mai mare.

Lysoform

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Huniedoara, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.*

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Unde vor lucra comisiunile de impunere.** In conformitata cu art. 75 punct 2 din legea contribuţiunilor directe, administraţia financiară locală aduce la cunoştinţa generală că comisiunile anuale şi speciale pentru impunerile pe anul 1924, vor lucra după cum urmează: Pentru circ. I de percepere, comisiunea va lucra în strada Cagălniceanu Nr. 4; pentru circ. II de percepare, ea va lucra în Piaţa Cuza Vodă Nr. 4 parter, iar comisiunile speciale I şi II vor lucra la reşedinţa Administraţiei financiare, Piaţa Cuza Vodă Nr. 4.

-- **Expulzări.** Serviciul special de siguranţă din Turda, a decis expulzarea chelnerilor Iohan şi Felix dela cantina fabricei de sticlă din acel oraş, întru cât ambii au fost dovediţi că practicau spioajul în folosul Germaniei.

Pe ziua de eri Duminică 17 crt. cei doi expulzati împreună cu familiilelor au părăsit Turda, plecând în Iugoslavia ai cărei supuşi sunt.

— **Serată.** Societatea studenţilor în Agricultură din localitate aranjează cu concursul personalului artistic al Operei Române şi Teatrului Naţional, o serată artistico dansantă snb patronajul dnei şi dlui Emil Petrini, director general al Reformei Agrare. Serata va avea loc în seara zilei de 1 Martie a. c. orele 9 seara, în saloanele Cercului Militar.

— **Vin bestiile! Grozăviile „Africei, Zoro Val Huru".** Film cu subiect cel mai escitant, cel mai îngrozitor. Fiarele răleatice în cuiburile lor din fundul pădurilor Africei. In rolul principal Carl de Fagt, îmblânzitarul menajeriilor excaizerului Vilhelm. Filmul va rula cu începere de Marţi 9 Februarie la cinematograful Urania. Nicioeată n'a fost aşa un film cu fiare sălbatice la Cluj. Numai pentru cei cu nervi de fer!

— **Poliţieneşti.** Pe ziua de crt. dl prefect al poliţiei locale a dispus ca dl comisar Chiţor Ion, fostul şef al comisariatului I poliţienesc să treacă ca şef al comisariatului IV iar în locul său să treacă fostul şef al comisariatului IV dl Liviu Ursu.

*

— **Creşterea apelor Mureşului.** In urma topirei zăpezii, Mureşul s'a revărsat între Teiuş, şi Aiud, cauzând pagube locuitorilor. Topirea zăpezii continuă, apele cresc mereu, ameninţând serios satele din apropiere.

Scrisori din Bihor

Cât s'a întărit elementul românesc din Bihor sub actuala guvernare

Impotriva analfabetismului — Pentru emanciparea economică

Oradea-Mare. Intr'unul din numerile trecute al acestui ziar am avut prilejul să constatăm în treacăt atenţia dată de actuala guvernare elementului românesc din Sud-estul Bihorului şi din Munţii Apuseni şi să tragem din aceasta concluzii îmbucurătoare pentru viitorul acestui ţinut. Chestiunea este însă prea importantă ca să se poată trece peste ea în câteva rânduri de ziar numai. Revenim deci asupra ei, încercând de data aceasta să facem o revistă a îmbunătăţirilor aduse de guvernarea liberală, soartei românilor din ţinutul Bihorului.

Faptul, că s'a dat frontierei noastre apusene o linie ferată între Arad şi Oradea iar acestor oraşe, Banatului şi întregului ţinust nord-vestic până la Maramureş, o comunicaţie directă, a fost îndestul apreciat anul trecut, când s'a produs sub ministeriatul d lui general Tr. Moşoiu.

Acum se va începe construcţia unei noui linii ferate, între Vaşcău—Hălmaj—Deva, pentru a se lega Munţii Apuseni cu Bihorul şi Aradul şi a se da astfel frontierei o continuitate cu trupul ţării. Importanţa acestei opere va creşte, când se va adăoga la ea construcţia liniei Beiuş—Valea-Sudului, legând Ardealul, Sudul Bihorului şi partea de miază—noapte—apus a Munţilor Apuseni cu Ciucea—Cluj şi vestul nordului Ardealului.

De-ocamdată s'a luat planul construcţiilor liniilor ferate din acest an numai linia Vaşcău—Hălmaj—Deva, care va necesita o muncă neobosită, date fiind dificultăţile excesive ale terenului.

Importanţa strategică a operei acesteia nu mai trebue subliniată, pentrucă îşi dă seamă oricine despre ea. Nu este deasemenea necesară nici sublinierea importanţei ei economice, în împrejurări ca acele în cari se găsesc de veacuri Moţii şi pădurenii, datorită lipsei liniilor de comunicaţie.

Toate aceste iniţiative ale actualului guvern scot în evidenţă oraşul Beiuş, care devine aproape un concurent al Orăzii-Mari. Prin această operă, ridicându-se acest oraş de dată foarte recentă, şi împreună cu el întreg ţinutul, rolul destul de nefast nouă, astăzi, al Orăzii, se va reduce simţitor.

*

Tot în ordinea operelor acestora întâia atenţie ce s'a dat drumurilor sub guvernarea actuală. Bugetul Ministerului de comunicaţii prevede pentru exerciţiul actual cifre considerabile destinate îmbunătăţirii şoselelor bihorene. Ministerul lucrărilor publice, sub conducerea dlui general Tr. Moşoiu, a cărui atenţie pentru judeţul nostru este un lucru în deobşte notoriu, a prevăzut deasemenea sume uriaşe lucrărilor publice destinate Bihorului. Un ajutor de 750.000 s'a dat acum numai pentru diguirea largei văi care străbate Beiuşul. Oraşului Oradea-Mare i s'a făgăduit un nou abator, şi încă câteva construcţii la fel de importante.

*

Paralel cu opera aceasta ţintind bunăstarea populaţiei bihorene care este poate cea mai săracă din ţară, în părţile răsăritene şi de miazăzi al judeţului, s'a început opera de combatere a analfabetismului, tot atât, dacă nu şi mai importântă decât cea de mai sus, pentru un popor pe care sărăcia şi alcoolismul l-a redus la o dureroasă stare. Construcţiile de şcoli primare au fost astfel o binefacere căzută din cer, pentru populaţiunea aceasta. Ele însă prosperează mai greu în acest judeţ, datorită întâi de toate sărăciei de care am vorbit. Guvernul fără îndoială, se va seziza de acest lucru, şi va da ajutoare corăspunzătoare populaţiei care şi aici a început, din puţinul ce are, să construiască şcoli, numai din dragostea ce a început să o aibă pentru învăţătură.

*

Până se vor construi nouile şcoli primare, ministerul instrucţiunii publice s'a îngrijit de înfiinţarea cercurilor culturale, cari să substituiască, până la înfiinţarea lor, Casele culturale supuse votării actualei sesiuni a parlamentului. Aceste Cercuri Culturale, puse sub conducerea învăţătorilor, au menirea de a răspândi cultura românească printre adulţii satelor. Ordinul, privitor la înfiinţarea lor, s'a dat săptămâna trecută de către revizorii şcolari ai judeţului.

*

Paralel cu opera aceatsa începută pentru combaterea analfabetismului la ţară, să urmează la oraşe opera mai înaltă, săvârşită cu o conştiinciozitate demnă de către profesorii şcolilor secundare şi pentru caracterizarea devotamentului acestor mucenici ai şcolilor, ajunge să amintim, că ei au refuzat adeziunea la o grevă a profesorilor, motivând aceasta cu datoria ce le revine aici lângă graniţă.

In privinţa şcolilor secundare, judeţul Bihor o duce azi destul de bine. Oradea Mare are un liceu de stat, cu 1200 de elevi, mai mulţi decât în oricare liceu din ţară; două şcoale normale de stat, de băieţi şi fete; una normală unită, o şcoală de arte şi meserii şi două academii de teologie. Pentru judeţ s'a mai statificat apoi liceul unguresc din Salonta-Mare, care însă e neglijat de copii români.

*

O chestiune foarte importantă pentru Bihor, şi îndeosebi pentru comerţ şi industrie, dat fiind că în Oradea-Mare abia avem un industriaş, doi, dintre români şi aproape nici un comerciant. Chestiunea aceasta a fost deasemenea sesizată de autorităţi, cari proectează acum înfiinţarea unui cămin şi recrutarea unui contingent corăspunzător dintre popii dela ţară.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(fostul Magazin Lacatos) Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucării pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

BERE NUTRITOARA HERCULES!

CZELL, CLUJ.

ooo „RADOR" No. 660. — 3227. ooo

Transporturile postale în Ardeal

Ce ne declară d-l I. Ionescu, inspectorul reg. al Poştelor

Un nou examen de limba română pentru funcţionarii dela Poştă. — In ce stadiu se află chestiunea înfiinţărei unui post de telegrafie fără fir la Cluj.

In nenumărate rânduri ziarele cât şi opinia publică s'au alarmat pe chestiunea transporturilor corespondenţei şi a coletelor poştale, şi cu toate acestea nici până în prezent nu s'a ajuns la o normalizare a serviciului de poştă.

In scopul de a lămuri publicul asupra cauzelor cari provoacă aceste întârzieri în mersul corespondenţelor, ne-am adresat dlui Ilie Ionescu, inspectorul Regiunei V P. T. T., care a binevoit să ne dea următoarele lămuriri:

„Lipsa de vagoane poştale în circulaţie este una din principalele cauze a întârzierilor, şi'n scopul de a remedia aceste lacune, administraţia poştelor a intervenit pe lângă Direcţiunea Generală C. F. R. care a promis o intensificare a lucrărilor de reparaţie la vagoanele de poştă.

Sperăm că în cel mult două luni toate neajunsurile vor fi înlăturate.

O altă cauză a deselor întârzieri de corespondenţă este şi faptul că opririle în staţii sunt foarte scurte şi mai ales în staţiunile de bifurcare, unde nu se dă timpul necesar pentru încărcarea şi descărcarea corespondenţei şi a coletelor, cu toate că există o înţelegere între Direcţiunea Generală P. T. T. şi C. F. R. de a nu se da drumul trenurilor din staţii înainte de terminarea lucrărilor de poştă."

*

O altă chestiune care s'a discutat foarte mult este chestiunea cunoaşterei limbei române de către funcţionarii rămaşi de sub fostul regim maghiar.

Intrucât în cursul anului 1924, aceşti funcţionari urmează să treacă un examen general din limba română, la poşta centrală din Cluj s'a format o şcoală în care se predă limba oficială între orele 6—7 seara, pentru toţi acei funcţionari cari încă nu ştiu românește.

*

Am anunţat la timp în ziarul nostru, că s'a proectat înfiinţarea unui post de telegrafie fără fir. Suntem în măsură a afirma că Primăria locală a avansat deja Poştei suma de 100,000 lei, urmând ca în cursul acestei luni să mai dea încă 300,000 din bugetul anului 1924. *„Camera de Comerţ" a acordat la rândul ei suma de lei 200,000,* pentru întâmpinarea cheltuelilor necesare cu instalarea postului de telegrafie fără fir. Fără voia noastră ne punem însă întrebarea: oare Primăria Cluj are mai multă nevoie de acest mijloc de comunicaţie, ori el e mai necesar comercianţilor, industriaşilor şi băncilor din Cluj? Apelul Inspectorului V P. T. T. să nu fi avut oare nici un ecou faţă de acei cari au cele mai multe interese pentru înfiinţarea acestei staţiuni?

De curând au început să se primească materialele şi aparatele destinate postului de T. F. F. şi a sosit deja şi planul de construcţie a localului, aşa că în primăvara ce vine vor începe lucrările de instalare. **T. A.**

PRESA MAGHIARĂ

„Zădărnicirea blocului opoziţionist".

Citim în „Ujság".

„Nimic nu trebue să ne surprindă în politică, cu atât mai puţin în politica românească.

Ceiace învăţăm acum asupra planului născut mort al blocului opoziţionist nu este caracteristic decât referitor la trista situaţie de azi a partidelor româneşti.

„Tot ceiace de vre-o treizeci-patruzeci de ani, chiar publiciştii şi politicianii români au arătat de condamnabil şi rău în partidele politice româneşti, există şi azi, în întregime.

„Cu zădărnicirea blocului opoziţionist s'a risipit şi frumosul nor ce plutea înaintea ochilor maghiarimei, căreia opoziţia i-a promis câte de toate în cazul răsturnării guvernului şi venirei la putere, a pus în vedere Ungurilor, **că pentru încarcările dureroase de până acum ale maghiarimei, ea va fi recompensată".**

*

Rândurile de mai sus ale gazetei maghiare demască din nou politicianismul urît al unor partide din opoziţiţie, care, din motive electorale au făcut minoritarilor, în numele cărora vorbeşte „Ujság", cele mai deşănţate promisiuni.

Aceste promisiuni, precum vedem, au mulţumit chiar şi pe „Ujság" căci altfel românofobul organ nu ar vărsa lacrimi că *„frumosul nor al blocului opoziţionist s'a risipit".*

In urma instrucţiunilor din săptămâna trecută, date de partidul maghiar, presa maghiară care aderă la politica acestui partid şi-a schimbat limbajul de până acum violent şi plin de înjurii la adresa ţării, instituţiilor şi poporului român, într'unul mai moderat şi mai calm. Schimbarea aceasta de ton nu înseamnă însă şi o schimbare în mentalitatea partidului maghiar, care nu a renunţat la nici unul din idealele şi utopiile lui. Ea este provenită din convingerea ungurilor, că tonul de până acum şi instigaţiile puse la cale în presă nu numai că nu au folosit nimic cauzei maghiare dar că au convins până şi streinătatea că atitudinea ungurilor din Ardeal este într'adevăr stidătoare.

Inregistrând această schimbare de limbaj a presei maghiare, regretăm că ea nu este decât o măsură de tactică iar nici decum ceva ce ar isvori din convingerea unei apropieri sufleteşti.

Atitudinea politică a Ungurilor

Citim în *„Ellenzék"*:

„Nu există o acuză mai nedreaptă decât aceia că maghiarimea din Ardeal ar face propagandă potrivnică statului, din sentimente duşmănoase sau din auto-apărare. Fapte, declaraţii din partea unor oameni cu răspundere, hotărârile partidului maghiar, toate dovedesc voinţa ungurimei de a lupta pentru drepturile minoritare exclusiv între hotarele ţării şi prin mijloacece constituţionale."

Nu tăgăduim că hotărârile partidului maghiar şi declaraţiile şefilor acestui partid, ca formă au într'adevăr aparenţa unei corectitudini politice. Regretăm însă, că nu putem spune acelaşi lucru despre propaganda acestui partid şi nici de faptele lui, înregistrate zi de zi de către ziarul nostru.

Iarăşi „autonomia"!

Dl prim-ministru Brătianu — scrie „Brassói Lapok" — a promis cea mai largă descentralizare pentru reforma administrativă, dar nu vrea să ştie de autonomie. Partidul liberal crede că legea pe care o face acum, va fi vecinică. Ii recomandăm însă următorul proverb turcesc: „Până ce arunci un măr în aer şi îl prinzi din nou, lumea s'a şi schimbat".

Caleidoscopul colorat al politicei îşi schimbă tot aşa de repede chipurile. Durata acestei legi care vrea să nimicească adevăratele forţe ale statului(!), va fi însă şi mai scurtă. Pentru sugrumarea puterilor naturii(!) este slabă şi mâna dlui Brătianu. **Decât încăpăţinarea unor miniştrii, vremelnici la putere, este mai puternică furtuna sufletească a popoarelor nemulţumite".**

A vorbi despre „furtuna unor popoare nemulţumite" pe motivul că nu li se acordă autonomia, revendicată nu de masse, ci exclusiv de ziarele partidului maghiar, este o naivitate care ne dispenzează de orice comentariu.

Ştiri din Secuime

Manifestările de înfrăţire ale poporului secuesc cu viaţa statului român se produc tot mai accentuate în judeţul Ciuc, graţie bunei administraţii introduse în regiunea secuiască de prefectul judeţului, Dl Şt. D. Spătaru, el însuşi funcţionar de carieră.

Astfel la *Ciumeni*, a avut loc una din cele mai caracteristice adunări poporale secuieşti, la care s'a accentuat cu hotărâre mulţumirea faţă de dreptatea întronată de stăpânirea românească. Oratori secui au mărturisit credinţa poporului secuesc faţă de Patrie şi Tron, satisfacţiunea de a vedea tratamentul frăţesc al administraţiei româneşti, făcând o călduroasă manifestare de iubire faţă de dl Prefect Spătaru şi primpretorul I. Mihály.

Dl Dr. G. Alois şi alţi vorbitori secui au remarcat noua viaţă de dreptate şi amiciţie adusă în viaţa publică. S'a expediat M. S. Regelui o telegramă de supunere şi loialitate faţă de Tron şi Patrie, asigurând Coroana şi cârmuirea că secuii vor şti să facă jertfa, în caz de pericol pentru ţară şi Dinastie.

La *Sarmaş*, venirea prefectului a fost de asemenea o ocazie de a arăta şi poporul român aceiaşi satisfacţie de viaţa de muncă şi de dreptate care a luat locul nepriceperii şi indolenţei dinainte. A luat parte la această sărbătoare poporală, corpul învăţătoresc, care tocmei se adunase în cerc cultural. Elevii şcolii au jucat o piesă de teatru popular, instruiţi de harnicul învăţător, dl Batenţan. Au vorbit dnii directori de şcoală; Trâmbiţaş din Gălânţaş; Ivan din Gheorgheni; Batenţan din Sarmaş; notarul cercual, Iacob Pop din Subcetate şi prefectul judeţului, dl Şt. Spătaru. A declamat dl dr. Negoescu şi dra Pupăescu din Gheorgheni. Dl Prefect a împărţit 80 perechi ghete şi flanele la orfani din război, aducând astfel cea dintâi mângâere micilor nenorociţi. A fost o zi de rară însufleţire pentru Sărmăşeni.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi, 19 Februarie: Se va reprezenta pentru prima oară: „PĂIAJENUL". Comedie în 3 acte de A. de Herz. In rolurile principale apar dnii I. Stănescu-Papa, Dem. Mihălăscu-Brăila, Mişu Ştefănescu, N. Dimitriu' etc. şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ecat Stănescu, A. Medianu, Nat. Ştefănescu etc. Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Primaria Orasului Municipal Cluj. Amplificarea Uzinei de Apa.

Nr. 2756—1924. cons.

Publicaţiune.

In baza decisului Ministerului de interne Nr. 72328-923 prin care se aprobă scoaterea din nou la licitaţie a lucrărilor de amplificare a uzinei de apă pentru oraşul Cluj, Consiliul Orăşănesc publică pentru darea in interprindere a esecutării lucrărilor susmenţionate următorul concurs de licitaţie publică şi in scris.

Lucrările şi furniturile constitue următoarele grupuri: 1 Esecutarea captaţiei, 2. Esecutarea conductelor de gravitaţiune, 3. Esecutarea casei pompelor, 4. Esecutarea reservorului de mare capacitate, 5. Esecutarea conductelor forţate dela casa pompelor la reservorul nou şi la reţeaua esistentă.

Ca bază servesc devizele compuse de conducerea construcţiilor (strada J. C. Brătianu nr. 25, etaj I, camera nr. 7.) în baza proectelor aprobate de Ministerul de Interne.

Ofertele se vor inainta până la 1 aprilie ora 10, 1924 Prin registratura Consiliului orăşănesc la conducerea construcţiilor amplificării uzinei de apă Cluj, str. J. C. Brătianu nr. 25, etaj I, camera nr. 7. în plic închis şi sigilat cu următorul titlu: Ofertă pentru grupul . . . . . de lucrări de amplificare a uzinei de apă a oraşului muncipal Cluj.

Ofertele se vor deschide în locul susmenţionat în ziua de 1 Aprilie 1924 ora 10, cu care ocasie concurenţii respective reprezentanţii acestora pot fi presenti. Ofertele sosite cu întârziere, telegrafic sau deschisese sau cari nu corespund unui punct din publicaţia presentă sau condiţiile de licitaţie nu vor fi luate în considerare.

Ofertanţii vor depune, până la 250 000 lei câte 5%, iar după oferte peste aceasta sumă câte 2% a sumei finale din ofertă, ca garanţie în numerar în hârtii de valoare garantate de Stat, sau ca garanţă provozorie se admit şi libele de depunere a băncilor cu capital social de cel puţin 5 milioane deplin vărsat, însă pe lângă restricţiunile, că respectiva bancă va declara prin clauzulă înscrisă pe carnet, că renunţă la dreptul de desdăunare, cu privire la suma depusa în acel carnet şi că a luat act, că aceasta sumă sa depus drept garanţă provozorie pentru lucrările de amplificare a apaductului oraşului Cluj, câtră Consiliul Orăşănesc, fără a cărui învoire prealabilă nu va plăti suma depunerii. Garanţa aceasta provozorie se admite numai până la ziua subscrierii contractului, când antreprenorul e obligat a o schimba cu numerar sau hârtli de valoare garantate de stat. Garanţa se depune la sasieria centrală a oraşului, iar chitanţa se va presenta cu ofertă, însă nu în acelaş plic.

La concurs pot lua parte numai cetăţeni români şi cari sunt înregistraţi în regulă ca antreprenori.

Proectele se pot vedea la adresa de sus a conducerii construcţiilor, tot acolo se dau deslusirile necesare precum şi copii după actul de escriere pe lângă solvirea unei taxă de 500 lei. Acolo se poate vedea şi afisul textului legii contabilităţii publice art. 72—art. 83 în baza caruia sa escris presentul concurs.

Primar:
Dr. Octav Utalea ss.

◆ „Lebeda" ◆

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.
Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.
Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.
Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596.
Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

VLĂDEASA

Institut de Credit şi Economii Societatea pe Acţii în Huedin

CONVOCARE

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „Vlădeasa" sunt invitaţi prin aceasta conform §-ului 20 din statute la

XXVIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în Huedin, Joi în 28 Febr. 1924. st, n. la orele 10 a. m. în localurile institului.

Contul bilanţ. *Active.* Cassa în numerar 817.585·16. Capitale elocate la alte bănci 442.499·70. Cassa de păstr. poştală 2.248·22= 444.747·92. Cambii de bancă 3,182.488·50. Credite cambiale cu acoperire hipotecare 4,552.862.50. Credite de cont curent 789.970·—. Credite hipotecare 144.176·—. Obligaţiuni cu cavenţi 110722·50= 8,780.219·50 Acţiuni dela bănci şi efecte publ. 230.000·—. Efectele fondului de penziune al funcţionarilor 20.000·— = 250.000·—. Edificiul institutului 1·—. Diverse Conturi debitoare 8 356 83. Total: 10,300.910·41.

Pasive. Capital soc. 1,000.000·—. Fondul de reservă 248.000·—. Fondul special de reservă pentru creanţele dubioase 1:0.000·—. Fondul de penziune 112·000·—. Fondul scopurilor filantropice 5 000·— = 515.000·—. Depuneri spre , fructificări 5,402.503·48. Reescompt 2,078·300 —. Diverse conturi creditoare 357.972·19= 2,436.272·19. Posiţii transitoare 599·246·63. Dividendă neridicată 15.940·—. Profit curat 331.948·11. Total 10,300.910·41.

Contul profit şi pierdere. *Eşite.* Interese plătite 535·565·19. Salare şi indemnizări 224·380·80, Cheltuieli generala 141·253·18. Chirie 5·700·—. Impozite comerciale şi adiţionale 26.830·75. Diferite impozite 76.977·52= 103·808·27. Amortizări: din edificiul institului 48.863·87, din efecte bonul de cassă şi efectele de Stat ungur 80.633·—. Fondului special de reservă pentru creanţele dubioase 113.000·— = 242.496·87. Profit curat 331·948·11 Total: 1585152·42.

Intrate. Interese incassate 1,015.372·27. Proviziuni şi alte venite 560.780·15. Chirie 9.000·—. Total: 1,585,152·42.

Huedin, la 31 Decembre 1923.

Pentru contabilitate: *Valer Bologa* mp. director executiv şi expert contabil. **Direcţiunea:** *Ioan Pop*, mp. preşedinte, *Iuliu Poruţiu* mp., *Ioan Martin* mp., *Ştefan Pop* mp., *Mihaiu Marincaşiu* mp., *Dr. Simion Tămasiu* mp., *Ioan Gall* mp., *Emil Petran* mp. *Comitetul de supraveghere:* Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente şi le am aflat in deplină ordine şi consonanţă cu registrele institutului. Huedin, la 30 Ianuar 1924. *Iosif Orga* mp., preşedinte direct. de bancă export contabil, *Dr. Sabin Varna* mp., *Aurel Muntean* mp. *Victor Muntean* mp. direct de bancă expert contabil, *Marius Peculea* direct. de cancă revizor expert al „Solidarităţii". 3325

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924"
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Ministerul Instrucţiunei
Administraţia Cassei Scoalelor şi a Culturii Poporului.

No. 3330—1924.

Publicaţiune.

Se aduce la cunoştiinţa generală că în ziua de 10 Marţie a. c. ora 11 a. m. se va ţine licitaţie publică, cu termen scurt, în localul Ad-ţiei Cassei şcoalelor din Bucureşti, Str. General Berthelot No. 26 şi la Rectoratul Universităţii din Cluj, pentru darea în interprindere a lucrărilor de construcţie, parţial a noului Institut de Fiziologie de pe lângă aceea Universitate.

Valoarea lucrărilor pentru care se licitează (terasamente şi zidărie în subsol până la nivelul parterului) se ridică după devizul intocmit la suma de lei 6,500.000 (şase milioane cinci sute de mii).

Licitaţia se va ţine în conformitate cu legea Contabilităţii Publice şi cu condiţiunile generale pentru Interprinderi de lucrări publice.

Dnii concurenţi vor depune odată cu oferta sigilată şi o garanţie de 6% la valoarea lucrărilor adică 390.000 lei în numerar sau în efecte garantate de Stat.

Devizul, planurile cum şi orice alte informaţiuni relative la aceste lucrări se pot obţine în orice zi de lucru de la Serviciul de Arhitectură al Ad-ţiei şi de la Rectoratul Universităţii din Cluj între orele 11—13. a. m. 3324

Baroul Advocaţilor Cluj.

Nr. 233—924. 3327

Convocare.

In temeiul avizului dat de Consiliul Baroului, convocăm

Adunare generală deliberativă extraordinară

pentru ziua de **Joi, 22 Februarie 1924 orele 12** în sala No. 112 a Tribunalului Cluj.

Ordinea de zi:

1. Raportul consiliului.
2. Deliberare asupra proiectelor justiţiare în pregătire şi în deosebi asupra proiectului cu privire la modificarea Legii p. Org. şi. Unif. C. A.

Se învită toţi membri baroului a se prezinta.

Pentru cazul, că adunarea generală din 22 Februarie c. nu se va putea constitui din cauza lipsei de număr legal de membri, convocăm de acum pentru ziua de

29 Februarie 1924 orele 12

tot la acelaş loc şi cu acea ordine de zi adunare generală deliberativa extraordinară, care se va constitui şi va decide valid fără privire la numărul membrilor prezenţi.

Cluj, la 12 Februarie 1924.

Decan: Dr. IOAN SUCIU
Secretar: Dr. E. DUNCA

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Marţi 19 Februarie 1924

CINEMA SELECT

Fantoma trecutului

Dramă sentimentală in 5 acte.

Afară de acest program o comedie hazlie:

Zigotto la ocnă.

CINEMA URANIA

Atenţiune! Vin bestiile!

Grozăviile Africei
Zoro Va Huru

Film cel mai bun cu fiare sălbatice. In rolul principal CARL DE VOGT. Numai p. cei cu suflet tare!

CINEMA APOLLO

Moara roşie

Dramă de aventuri in 5 acte.

In rolul principal MAUD EGEDE NISSEN. O explorie colosală.

Reclama este sufletul comertului!

Hărtie ***Lichtpaus*** *pozitiv-negativ I-a*
2744-5 *la libraria LEPAGE Cluj.*

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC

Reprezentânţi generali: **LAZAR L. SAUFT & Co.**
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

Haine pentru bal vopseşte în toate culorile şi curaţă CZINK.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

„ASOCIAȚIUNII"
SIBIIU

Anul IV. Nr. 1013 | 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI | Mercuri 20 Februarie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
Sibiu

R CLUJ I. 6791

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA [illegible] II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

GENERAȚIA lui Carada

Eternisarea amintirei lui Eugeniu Carada prin ridicarea unui monument în preajma așezământului a cărui creator și conducător a fost, ne dă prilejul să ne întoarcem încă odată cu mintea spre acel mare reservoriu de idealism care a fost generația anilor 1848. De sigur, o generație de revoluționari. Oamenii ei erau oameni noui ai epocii. Nemulțumiți cu ordinea de lucruri existentă, ei visau schimbări și reforme pentru înfăptuirea cărora au agitat, au conspirat și au îndurat exilul. Câtă deosebire însă între revoluționarismul oamenilor de atunci si revoluționarismul pe care-l afișează astăzi o seamă dintre oamenii noștri politici! Oamenii din generația lui Carada aveau un crez în care crescuseră de mici, o ideologie care le călăuzise întreaga tinerețe și un program de care nu s'au deslipit o singură clipă. De aceia, când au ajuns să aibă puterea în mînă, revoluționarismul lor s'a manifestat ca o mare și fecundă putere creatoare. Din agitatori, ei au devenit constructori, din visionari au devenit oameni ai realităților, din conspiratori au devenit elemente de muncă și organisare. După ce fuseseră o generație închinată idealului, ei au devenit ca prin farmec o generație închinată realizărilor.

Și tocmai în aceasta stă marea virtute a generației care ne-a dat pe Eugeniu Carada: *în energia care a știut să treacă dela ideologie la munca constructivă.* Viața lui Carada este, din acest punct de vedere, un strălucit exemplu de coborîre în mijlocul realităților pentru a fi *acolo* un admirabil salahor, după ce fusese un neastâmpărat visionar.

Și de unde venia această virtute, dacă nu din încrederea pe care o avea acea generație în puterile noastre ca neam? *Credința că în totul trebuie să plecăm dela afirmarea energiilor și însușirilor noastre naționale,* — iată ce explică forța creatoare a generației lui Carada!

Dacă n'ar fi fost această credință, acea generație ar fi rămas până la urmă o generație de agitatori, gata să critice totul, dar incapabilă să-și grupeze forțele în vederea unei munci constructive.

In ardoarea acestei mari și nesguduite credințe, toate ideile împrumutate din ideologia revoluționară a Apusului au devenit puteri creiatoare care au presidat la înfăptuirea Statului român.

Inchinându-ne deci astăzi în fața amintirei lui Carada, ne închinăm în acelaș timp și în fața unei întregi generații de la care ne-a rămas pilda revoluționarismului constructiv.

† Amalia Lapedatu

Una din caracteristicile Ardealului de eri a fost credința sa în puterea culturii. Școala și cartea erau aci înconjurate de un adevărat cult. Cu jertfe grele, generația de atunci întreținea cultura fiindcă ea era temeiul vieții românești în Ardeal. Această credință în puterea cărții a dat Ardealului toate valorile sale intelectuale și morale.

Amalia Lapedatu ilustrează cu pilda vieții sale acest suflet închinat culturii al Ardealului de eri. Rămasă văduvă după abia doi ani de căsnicie, ea s'a devotat educației copiilor săi. Câtă grijă, câtă trudă și câtă jertfă a trebuit să pună pentru a putea să-și vadă fiii urmând școala care avea să-i facă oamenii de carte atât de necesari Ardealului. Amalia Lapedatu a înțeles că în Ardeal conștiința națională nu se putea întări și desvolta decât prin râvnă și prin credință în puterea culturii. Iată de ce ea nu și-a cruțat nici o osteneală și nu s'a dat înapoi din fața nici unei jertfe pentru a face din copiii săi cărturari în slujba neamului.

Râvna și energia cu care s'a devotat educației fiilor săi, trebuiau să fie răsplătite. După o viață de muncă și de sacrificiu, a avut mulțumirea să-și vadă copiii ajunși printre fruntașii vieții intelectuale românești.

Insuflețită de simțăminte românești, Amalia Lapedatu a suferit doi ani de temniță în timpul războiului, adăogând astfel o jertfă eroică la toate jertfele pe cari le-a făcut o viață întreagă.

Cultul pe care l'a păstrat culturii, râvna cu care a muncit pentru a'și vedea copiii cărturari ai Ardealului, credința cu care a slujit națiunea, sunt virtuți cari fac din viața Amaliei Lapedatu o ilustrare a eroicului suflet al generației ardelene de eri. La moartea ei, Ardealul aduce omagiul unei ploase recunoștințe pentru o viață de muncă, de sacrificiu și de devotament.

Situația din Grecia

Atena. — Ministrul de interne a depus în Adunarea națională proiectul de lege referitor la modalitățile plebiscitului. Discuția în jurul declarațiilor guvernului continuă. Fostul ministru de finanțe Mihalopolos a declarat că ezitările sale privitoare la oportunitatea republicei ereau justificate în legătură cu avertismentele amicale ce-au fost date Greciei. Azi însă nu mai are ce ezita. După reîntoarcerea d-lui Venizelos alianța dintre Grecia și Serbia va continua să existe și sub un regim republican în Grecia. Mihalopolos a propus două plebiscite. Primul plebiscit, care trebuie să aibă loc peste 15 zile să sepronunțe în chestia dinatiei, a cărei reîntoarcere a devenit imposibilă. Al doilea plebiscit să se pronunțe asupra formei regimului.

Hugo Stinnes și mizeria germană

Berlin. — După cum anunță „Vossische Zeitung", comitetul de ajutorare american al generalului Allen a întrebat la reprezentanța s'a din Berlin ce a făcut până acum marele industriaș Hugo Stinnes pentru alinarea mizeriei din Germania. Comitetul cere ca reprezentanții săi berlinezi să i dea de urgență un răspuns amănunțit la această întrebare.

Adunarea generala a Asociatiei invalizilor din Cluj

Duminecă 17 a. c. a avut loc in sala Primăriei adunarea generală ordinară a invalizilor de războiu, regionala Cluj.

A fost ales președinte prin aclamație dl *general I. Anastasiu,* care mulțumește asistenței pentru încrederea arătată și făgăduește că va veni în ajutorul Asociației atât personal cât și prin autoritatea pe care ore prezintă. Dsa face câteva propuneri printre care este ca pe lângă fiecare cerc de recrutare să se creeze un birou al Asociației invalizilor care să stabilească contactul cu autoritățile militare interesate în I. O. V.

Tot Dsa propune să se facă la „Reduta" un cămin, care să poată adăposti invalizii în trecere prin Cluj.

Președintele Asociației locale, profesorul *Hurducaciu,* face darea de seamă și cere descărcarea comitetului și aprobarea gestiunei pe anul trecut. Odată cu aceasta, Dsa arată diferitele greutăți pe care le întâmpină oridecâte ori e nevoie să intervină în folosul invalizilor și lipsa unui local și a mobilierului propriu.

Dl *dr. Trif,* avocat și secretarul Asociației, face raportul gestiunei și citește raportul cenzorilor, *cări de altfel au lipsit dela adunare.*

In urmă ia cuvântul Căpitanul invalid *Gh. Beleuță* care atacă conducerea societății invalizilor, precum și eonducerea centrală a Asociației, arătând lipsa totală de solicitudine a autorităților față de invalizi și desinteresarea opiniei publice și în special a presei față de aceste jertfe ale neamului.

Dsa critică statutele Asociației și comentează legea oficiului I, O. V., atingând și chestiunea împroprietăririi invalizilor.

Roagă adunarea să aprobe ca Dl General Anastasiu să fie președintele de onoare a unui Comitet ce se constitue *ad-hoc,* pentru strângerea fondurilor necesare edificării unui Cămin al invalizilor Cluj.

Profesorul Hurducaciu încheie, făcând apel la unirea și solidaritatea invalizilor.

Dl General Anastasiu închide Adunarea la orele 12 și jumătate.

Un scriitor francez despre Lenin

O vizită la Țarul Roșu în 1919 — Impresiunile dlui Ludovic Naudeau

Cunoscutul publicist francez Ludovic Naudeau, care a fost închis, torturat și apoi tardiv liberat din închisorile sovietice, a avut prilejul să cunoască pe Lenin. In marea revistă franceză „Les Annales", dsa își publică impresiile pe cari le-a avut în urma unei întrevederi cu Lenin. Le dăm și noi în traducere ftindcă pot fi socotite ca un document de care istoria se va folosi desigur pentru a judeca pe Lenin și sângeroasa și barbara revoluție al cărui unul din principalii autori a fost acest papă al comunismului.

O vizită la Lenin

Intr'o seară, obținând o întâlnire precisă și înarmat cu un bilet de liberă trecere al ministrului Afacerilor streine, am trecut fără vre-o dificultate porțile Kremlinului. Fantasmagoria unui ernatic apus de soare agoniza pe vechile creneluri roșii, zăpada îngrămădită avea reflecte de carmin; turnurile antice și cupolele de aur străluceau într'o simfonie măreață. Ajunsei la un palat vast în fața căruia sunt îngrămădite tunurile napoleniene, tunurile franțuzești dela 1812. Cineva îmi spuse, arătându-mi o ușă, în fața acestor triste relicve:

— Pe aici.

Scări întunecoase, lungi coridoare pustii și santinele îngrijorate cu baioneta la arma cari îmi cercetau cu șovăială biletul de liberă trecere. Revăd toate acestea Ajunsei în cele din urmă într'un mic birou, unde în locul unui ușier, găsii o telefonistă instalată în fața unui aparat care trebuie să fi fost o „centrală" deservind tot Kremlinul. Ea îmi ascultă cererea și o comunică îndată celui pe care voiam să-l văd. Fusei apoi întrodus într'o cameră destul de strâmtă pe ușa căreia avusei timpul să citesc afișul acesta, tipărit cu litere mari:

„Vizitatorii sunt rugați să țină seamă că au să vorbească cu un om ale cărui ocupațiuni sunt enorme. In consecință, li se cere să-și expună limpede și pe scurt scopui demersului."

Cabinetul în care intrasem era sumar mobilit, fără nici o grijă sau afectare. Câteva rafturi cu cărți în spatele fotoliului, iar pe zadul din fața biuroului, un uriaș tablou al lui Karl Marx, împodobit cu funtă roșie. Asta era totul. Nici o altă podoabă, decât chipul acestui Mohamet al cărui Coran, Lenin pretindea a-l cunoaște mai bine decât oricine.

Stătui două-trei minute singur în acest loc, așteptând pe celebrul meu interlocutor și evocâdd prodigiosul destin al aceluia care ar putea fi pe drept numit geniul rău al revoluției ruse. Il văzusem de sute de ori pe Lenin la întruniri publice, dar nu putusem niciodată să mă apropii de el, căci, credincios până atunci unei discipline, acum perimată, el nu voise nicicând să primească pentru o întrevedere așa zicând oficială, pe un ziarist zis „burghez". Or în această zi aveam să fiu primit de către papa comunismului, în chiar inima Kremlinului.

Ușa se deschise. „Reformatorul" apăru. Mai de greabă scund decât înalt, blând, lingușitor om de treabă mai mult decât ți ai fi închipuit, cu fața luminată de un surâs, iată cum l'am văzut pe Lenin. Dar nu-i de loc înspăimântător acest om ale cărui discursuri și decrete au fost deseori atât de mult îngrozitoare. Era îmbrăcat într'o haină de lână sau de păr de cămilă, din acelea cari în Anglia se numesc „sweaters". Era slăbit și palid și avea nasul roșu.

Am descris de nenumărate ori pe acest personaj enigmatic cu capul mare și chel, cu ochii mici și oblici atât de tipici la ruși.

Ce este în omul acesta? O credință mistică, o monomanie înflăcărată care-i fac insensibil scrupulelor. Și împreună cu acestea, simptom totuși contradictoriu, o rară abilitate în mișcări, o istețime care licărește adesea între pleoapele-i sbârcite. Hotărât, aveau dreptate cei cari îmi spuneaa că acest Atilla, are în intimitate, înfățișarea unui mic burghez liniștit și cuminte.

O lungă conversație se angajează. Era în 1919. Lenin, încă plin de iluzii asupra efectelor revoluției ruse și asupra influenței sale mondiale, expune vizitatorului doctrinele și himericele sale nădejdi:

— Spuneți orice veți voi, de pildă, împotriva plăcintelor cu cremă, asta nu va împiedeca de loc ca gustul lor savuros să nu aibă nevoie de nici o demonstrație, căci după un proverb englezesc: „Cea mai bună dovadă că plăcinta cu cremă este bună, e că o mănâncă toată lumea..." Toate popoarele mănâncă și vor mânca din ce în ce mai mult plăcinta socialistă... De altfel, adăogă reformatorul cu un glas domol al cărui accent se schimbase brusc, dacă vom trăi încă puțin..., vom vedea lucruri formidabile, lucruri pe lângă cari tot ce am văzut până acum nu va fi fost decât un joc de copii. Inevitabilul se va împlini. Ardeau ochii papei bolșevic; apărea adevăratul Lenin; lupul își arăta colții de sub pielea de miel sub care-i ținuse ascunși. Și această frază releva toată tactica omului temut în prezența căruia mă aflam.

Să prelungească cu orice preț existența Rusiei comuniste, întrebuințând la nevoie, după expresia lui personală, atât de des repetată, toate mijloacele: viclenia, tărăgănarea, spiritul împăciuitor față de puterile străine; să adopteze chiar tradiționala politică turcească: adică, să opuie unora altora interesele marilor națiuni. Să sacrifice, în caz de nevoie absolută, părți din vechiul

(Urmare pe pag. II)

Continuare de pe Pag. I.

imperiu pentru a ocroti, împotriva oricărei ştirbiri, admirabila vază unde trebuia să fi menţinută, în toată puritatea ei, doctrina sfântă exprimată prin decretele lui Lenin, Acest exemplar model al societăţilor noui trebuie să fie păstrat pentru a fi sanctuarul justiţiei.

Ce-i pasă lui Lenin, dacă în acest sanctuar, milioane de fiinţe mor de foame şi nu se văd decât jafuri şi măceluri.

Totul e tranzitoriu.

Lenin nu trăeşte decât în prezent; el visează despre lumea nouă al cărei apostol şi precursor va fi fost. Caracteristica acestui om care mi-a vorbit aşa de liniştit, ca un înger, expunând în termeni vulgarizatori, o chestiune technică, este hotărârea, încrederea nemăsurată pe care o are în părerile şi planurile proprii.

Pentru a le înfăptui, poate recurge la orice... Vechea morală nu-i decât înşelăciune.

Mă întrebă apoi, ca şi cum n'ar fi ştiut, de suferinţele mele, de câtă vreme sunt în Rusia, etc.

Mă privea cu o perfectă inocenţă, iar la despărţire îmi strânse foarte cdrdial mâna cu cea mai fermecătoare făţărnicie, cugetând fără îndoială că, atunci când înşeli nu se cade să pui nici o margine înşelătoriei.

Condica de termene pentru avocati 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Ştiri din Blaj

— **Propagandă maghiară!** La depozitarul din Blaj al gazetelor ungureşti, pe teşghea, între gazete, se află şi un teanc de hârtii, pe cari stă tipărit cu litere groase, în neaoşă limbă românească, versul ireproşabil:

„Dreptul celor mici din vileag
Bine-i apărat de UJSÁG!

destinate a fi împărţite ca reclame. Vrednicul depozitar de gazete, mai cuminte însă ca domnii dela *„Ujság“* — a găsit că hârtiile cu reclama în chestia sunt mai portrivite pentru impachetarea bomboanelor şi lucrează în consecinţă!

— **Comitet de propagandă pentru „Institutul Recunoştinţei.“** Duminică la ora 11, urmând învitării părintelui canonic Dr. Ioan Bălan, aprooape toţi intelectualii din Blaj s'au într'unit la „Casina Română“ pentru a se consfătui ce mai este de făcut pentru a duce la bun sfârşit acţiunea începută de I. P. S. Păr. Mitropolitul Vasile Suciu. S'a popus ţinerea de conferinţe în toate oraşele în cari se află foşti elevi de-ai şcolilor din Blaj, apoi reprezentarea la sate de piese teatrale potrivite pentru popor, pentru a da şi tărănilor posibilitate de-a contribui spre acest scop. S'a propus editarea de cărţi poştale ilustrate, mici broşuri, timbre însignii, cari să fie vândute în folosul noului Institut. Punerea în practică a acestor propuneri a rămas să o facă comitetul de propagandă, din care fac parte directorii institutide învăţământ şi câte 2-3 membrii din corpul didactic. **Coresp.**

Recordul mondial cinematografic batut!

Reconstruirea epocei Napoleoniene glorioase.

FIUL lui MADAME SANS GENE

FIUL lui MADAME SANS GENE

In rolul principal HESPERIA. **Film superb si monumental!**

Muzica militară şi o comedie harlie cu 'Chapline: **Charlot poliţist.**

Cu începere de Mercuri 20 Febr. la **CINEMA SELECT**

Anunţăm cu sufletul sdrobit de durere, că

Jokl Samuel

directorul firmei noastre a murit la 15 l. c. pe neaşteptate la Wiena.

Intreprinderea noastră, căreia a aparţinut timp de cincizeci de ani, pierde într'insul stâlpul cel mai puternic, un funcţionar de înaltă valoare neobosit, silitor şi de un caracter rar.

Amintirea lui o vom păstra-o pe veci cu pietate în sufletele noastre.

Cluj, Machrisch-Ostram, Zavidovitz, Wien, 16 Febr. 1924.

I. Eissler şi Fraţii.

Societatea funcţionarilor Uniunei Forestiere din Ardeal cu durere aduce la cunoştinţă că primul preşedinte

D-nul Jokl Samuel

Directorul general a firmei I. Eissler şi Fraţii a incetat din viaţă în Wiena în ziua de 15 l. c.

Prin conducere înţeleaptă, şi cu sârguinţă a condus tânăra noastră Societate prin greutăţile începutului. Caracterul lui nobil va fi im exemplu şi pe viitor în viaţa Societăţi noastre şi amintirea lui o vom păstra-o cu pietate.

Circumscripţia Cluj a Uniunei Forestiere din Ardeal cu adâncă durere anunţă că

D-nul Jokl Sámuel

director general membru fondator al puniunei şi reprezentantul trimisa Uniunei centrale a încetat din viaţă în Wiena în ziua de 15 l. c.

Defunctul a adus Uniunei noastre servicii reala prim priceperea şi munca depuse.

Păstrăm neuitata amintirea lui

Cluj, Febr. 18, 1924.

Cu sentimente de adâncă tristeţă aducem la cunoştinţă tuturor membrilor şi cunoscuţilor, că **Uniunei Forestieră din Ardeal** directorul general

Jokl Samuel

al firmei I. Eissler Fraţii, Cluj a incetat de a fi printre noi.

Cu el se stinge unul din cei mai însemnaţi stâlpi ai Uniunei Forestiere, a vieţei economice, a branşei forestiere. Caracter integru şi demn, cunoscător profund al vieţei forestiere, om de specialitate cum rar s-a văzut, muncitor neobosit altruist în toată accepţiunea cuvântului, el va fi deapururea o pildă pentru cei rămaşi.

Dormi în pace, tu care în viaţă nu ai voit să ştii ce este odihna!

Uniunea Forestireă din Ardeal.

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco
la Librăria Lepage, Cluj

Lysoform

INFORMAŢII

— **Retragerea senatorului Fülöp Géza.** Senatorul minoritar Fülöp Géza din Timişoara a declarat gazetelor ungureşti că va renunţa la mandatul său de senator, din motive de vârstă şi sănătate.

— **Sanitare.** Autorităţile sanitare şi poliţieneşti din Cluj a hotărât ca în vederea prefntâmpinărei unor noui cazuri de tifos exantematic, să facă de două ori pe săptămână razii sanitare prin toate suburbiile oraşului şi în special în cartierul ţigănesc.

Aceste razii au şi început cu ziua de eri.

— **Panica populaţiei budapestane.** Prăbuşirea catastrofală a coroanei ungureşti a produs o panică de nedescris atât între comercianţi cât şi între consumatorii din Budapesta. Aceştia au năvălit cu toţii pentru a'şi salva banii plasându-i mai curând în mărfuri.

In schimb, comercianţii nu mai vreau să vândă, scumpind preţurile de mai multe ori. Poliţia şi detectivii parcurg oraşul în automobile, pentru a împiedica în tot locul nemai pomenita scumpire. Vânzarea se face cu ajutor poliţienesc. Catastrofa — coroanei ungare ţine publicul maghiar într'o surescitare crescândă.

*

— **Inspecţi.** Dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului, va pleca mâine 20 a. c., însoţit de Dl Consilier Agricol al judeţului Cojocna, la Bonţida, în inspecţtie administrativă.

— **Concert.** Cunoscuţii artişti, Dna Piroska Hevesi, pianistă şi Alfred Pfeiffer, fost bas al operei din Breslau, vor da un concert Luni 3 Martie, orele 8 seara în sala festivă a „Colegiului Unitar“. In program, compoziţii de Bach, Schumană, Liszt, Rubinstein, Tschaikovsky, Mozart, Mezerbeer, erc. Biletele se află de vânzare la librăria Lepage.

— **De la societatea studenţilor someşeni.** Societatea Culturală „Someşana“ a studenţilor universitari din judeţele Solnoc-Dobâca-Cojocna, a aranjat în ziua de 16 Februarie a. c. în Gherla un concert artistic uranat de dans. Noua Societate şi-a început activitatea, cu un frumos succes moral şi material. Comitetut Societăţii mulţumeşte pe această cale tuturora celor cari au dat sprijin şi au onorat prin prezenţa lor serata.

— **Publicaţie.** Având în vedere că voiajorul meu dl Avram Ardelean, dela data de 1 Februarie 1924 nu a mai dat semn de viaţă, prin prezenta rog toată clientela mea să nu mai facă plăţi pentru nimic decât prin poştă sau la mâna mea — altiel aceste plăţi nu le recunosc.

Cluj, la 15 Februarie 1924.

Depozitele de Coloaniale Engros 3330. „PASCU“.

— **Tratative româno-maghiare la Sătmar.** Ieri s'au început la Satu-Mare tratativele romano-maghiare cu scopul soluţionării unor chestiuni mai mărunte, ce priveşte căile ferate, ca de pildă schimbul vagoanelor povorale. Trtativele sunt conduse din partea ungurească de către delegatul unguresc dl Balogh Imre, iar reprezentantul nostru este dl Steiger, inspector la Cfr. la Satu-Mare.

— **Curăţirea străzilor.** Se ştie că primăria oraşului a luat dispoziţia ca toţi proprietarii de case să'şi cureţe fie de zăpadă, fie de gunoiu porţiunea de trotuar din dreptul caselor loc. Poliţia care e chemată să controleze executarea acestei dispoziţii a amendat eri pe 5 proprietari de case de pe străzile Monoştur şi Regina Maria pentrucă au contravenit acestei dispoziţii.

— **Şedinţa extraordinară a baroului local.** Decanul baroului advocaţial local, dr. Ioan Suciu, a convocat pentru 22 Februarie o şedinţă extraordrnară, care va avea loc în sala de desbateri a chestiunilor penale a Tribunalului din Cluj. Cu acest prilej se va lua o atitudine şi în chestiunea noului proect de lege ce se pregăteşte la Ministerul de justiţie.

De la Tribunal

— Un proces interesant —

Tribunalul Cluj, secţia penală prezidată de dl Consilier Al. Bohăţiel, asistat de dl jud. G. Păcuraru, a judecat o interesantă speţă de contrafacere de marcă de fabrică.

Firma „Reckitt's Litd“ din Anglia, a dat în judecată pe proprietarul fabricii de de albastreală de rufe „Luxor“ din localitate, pentru că aceasta a contrafăcut produsele sale cunoscute sub numele de „Reckitt's crown blue“. Judecătoria de ocol a condamnat-o pe fabrica „Luxor“, prin proprietarul ei Iuliu Daumé, la 2000 lei amendă, 3000 lei cheltueli de judecată şi publicarea sentinţii.

Apelul făcut de ambele părţi s-a judecat azi şi după lungi desbateri, tribunalul a confirmat în totul hotărârea judecătoriei de ocol, obligând în plus firma delicventă a trage peste ambalajele şi etichetele ce mai posedă o crăce neagră de 10 mm. grosime, iar pe viitor interzicându i a mai folosi ambalajele şi etichetele în forma şi culoarea celor ale firmii engleze.

Din partea firmii reclamante a pledat dl avocat Alexaadru Rosin, iar pentru pârâtă dl adv. D. Bratu.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 20 Febr. 1924

CINEMA SELECT

Atenţiune! Atenţiune!

Fiul lui Madame Sans Géne

Monumentală dramă istorică in 7 acte. In rolul principal renumita HESPERIA. — Afară de rogram „ZIGOTTO REGE“, comedie hazlie in 2 acte.

CINEMA URANIA

Atenţiune! Vin bestiile!

Grozăviile Africei Zoro Va Huru

Film cel mai bun cu fiare sălbatice. In rolul principal CARL DE VOGT. Numai p. cei cu suflet tare!

CINEMA APOLLO

Moara roşie

Dramă de aventuri in 5 acte. In rolul principal MAUD EGEDE NISSEN. O explorie colosală.

Consumarea motoarelor de benzină „ASTRA“ este minimală.

BERE NUTRITOARA
CZELL, CLUJ.
HERCULES!
ooo „RADOR“ No. 660. — 3227. ooo

Politica externă a Ungariei

Constatările corespondentului dela Bupapesta al ziarului ceh „Prager Presse“

Noul corp diplomatic unguresc este recrutat din foştii diplomaţi austro-ungari, întregit cu ofiţerii cari în urma demobilizării sau a păcii dela Trianon au renunţat la cariera militară.

Aceşti diplomaţi au avut până în timpul din urmă o sarcină foarte grea în a corespunde necesităţilor externe ale Ungariei.

Această ţară este doar una învinsă, şi cu o politică externă care nu numai că n'a ştiut până acum să spulbere bănuiala isvorîtă din împrejurările războiului, ci a mărit-o şi mai mult.

*

Politicei externe ungureşti i-a lipsit o personalitate conducătoare.

Sufletul şi „spiritus rector“ al Ministerului de externe este fostul diplomat austriac *Kánya Kálmán*, a cărui rezistenţă faţă de noile stări de lucruri s'a isbit, fără să fi putut schimba situaţia creiată, de o diplomaţie bine stabilită şi disciplinată.

Dintre toţi miniştrii de externe, cel mai caracteristic a fost *dr. Gustáv Grátz.*

Chiar şi acest om deosebit de înzestrat, n'a fost însă decât rolul prejudecăţilor şi un desorientat asupra stărilor postrăsboinice.

Faţă de dânsul, *contele* Bethlen a avut o altă orientare, aceia a stării de fapt creiată de pacea dela Trianon. Dânsul a luptat pentru primirea Ungariei în Liga Naţiunilor, iar după ce a trecut peste toate piedecile, a ajuns la rezultatul admiterii Ungariei.

A căutat şi a găsit legături cu vecinii, îndeosebi cu republica cehoslovacă. Cu o dibace tactică a ştiut să pună la baza politicei interne chestiunea împrumutului extern, trecând cu uşurinţă peste toate greutăţile pe care însăşi politica internă i le aşeza în cale.

Dânsul nu a ajuns încă la ţintă, dar a reuşit să ridice chestiunea ungurească între problemele europene.

In discursul lui la o întrunire a partidului, contele Bethlen a spus următoarele:

„Menirea noastră este să ne silim ca politica internaţională să sprijinească interesele noastre şi să le conducă la victorie. Noi vom merge pe drumul care, sperăm, ne va duce să câştigăm toate statele a căror politică constă în reconstrucţia economică şi financiară a Europei centrale“.

Contele Bethlen pune deci în primul plan al politicei externe ungureşti renaşterea economică a Ungariei, fără să uite nici principala ţintă a acestei politici: revizuirea păcii de la Trianon.

Lucru firesc, ace stă politică nu găseşte înţelegere la „Apărătorii rassei“ şi nici în cercurile legitimiste.

In schimb, contele Bethlen s'a apropiat de părerile opoziţiei liberale.

Atât legitimiştii, cât şi „Apărătorii rassei“ doresc o politică externă mai agresivă. Contele *Apponyi* impută politicei externe ungureşti, de ce nu s'a făcut nimic din partea Ungariei care să fi putut paraliza activitatea Micei Antante. El scuză insuficienţa politicei ext. maghiare prin împrejurarea că Ungaria nu ar dispune(?) de o forţă armată. Adică, sistemul diplomatic cel vechiu: sabia.

Al doilea conducător al legitimiştilor, contele *Andrassy* cere ca faţă de Mica Antantă să se formeze o nouă Antantă, alcătuită din Ungaria, Polonia şi Romăniă (eventual cu Italia) şi nu iartă actualului guvern, că înainte de încheierea contractului între Iugoslavia şi Italia, nu a reuşit să cimenteze o înţelegere italo-maghiară.

Ambii magnaţi privesc situaţia politică a Ungariei în colori foarte negre.

„Apărătorii de rassă“ văd rău de căpetenie în panslavism, al cărui centru este pentru ei Praga. Faţă de această primejdie, deputatul *Zsilinsky* a declarat în parlament, că punctul fix al politicei externe ungureşti trebue să fie — Roma.

Deputatul *Bogya*, un fost consul, vede singura mântuire în slăbirea Micei Antante şi în distrugerea „inelului de fier“ ce cuprinde Ungaria. Dânsul speră în România.

Deputatul *Ştefan Friedrich* are planuri şi mai îndepărtate. El ar dori o orientare spre Germania şi Turcia, o refacere a legăturei întrerupte între Berlin şi Bagdad.

Orientarea spre Germania este foarte populară între magnaţii unguri, rămaşi credincioşi fraţiei de arme din trecutul apropiat.

Dela o întărire a Germaniei ei speră şi o ameliorare a situaţiei politice a Ungariei. Contra acestei orientări nu este decât neînsemnatul „partid al neatârnării“, fără nici o influenţă în lumea politică.

Ca fond, toate curentele sunt de acord şi se unesc într'un singur ideal: acela al măririi teritoriului unguresc. **Numai căile sunt deosebite.**

O mare revistă economică a Ardealului la Cluj

Sub auspiciile „Asociaţiunei generale a economilor români din ţară“ şi cu concursul tuturor Camerilor de comerţ din Ardeal, va apare la Cluj la 14 Martie a. c. o mare revistă economică românească a Ardealului.

Revista va fi pusă sub conducerea unui comitet format din dnii: Inginer Negruţiu, preşedintele Camerei de comerţ şi industrie; dr Evian, preşedintele „Statului Negustoresc“; C. Petrovici, inspectorul industrial al regionalei Cluj; Inginer Hossu, directorul regional al C. F. R. Cluj şi dl Mazuchi, inspector comercial Cluj.

Lipsa unei publicaţiuni serioase de această natură era cu atât mai simţită, cu cât în ultimul timp, o serie de diferite publicaţiuni cu caracter pur mercantil au început să exploateze în Ardeal, în domeniul economiei, producând în public o completă desorientare.

„Ardealul Economic“, aşa se va numi noua revistă, va fi fără îndoială primită cu cea mai vie satisfacţie de către toate cercurile noastre economice.

Donaţii pentru „Crucea Roşie“

„Crucea Roşie jil. Cluj“ a primit în cursul *„Săptămânii Crucii Roşii“* următoarele *donaţii mai mari:*

Dna văd. Dr. Iulian Pop *Lei 1000* în pie amintire a soţului său.

Câte 100 Lei: Dna şi Dl. Dr. L. Bohăţel, Dna Maior Aniţi Nemeş, Dna Dr. Filipescu Perry, Dna şi Dl Prof. Carşai, Dna Agripa Popescu.

Cotizaţii a 200 Lei: Dna Consul Annie, Dr. Jiraşek, Dna Aspazia, Dr. Titu Ionescu.

Cotizaţii a 100 Lei: Dnele Caliopi Mureşan, Miţi Dr. Haţegan, Elena Dr. Câmpean, Marthe Marici, Dl Dr. A. Vasilie, Banca Centrală, Dr. M. Vereş Mănăşturul ung.

Cotizaţii a 50 Lei: Dnele Sabina Popescu, Dr. Alice Grinţescu, Dr. A. Urechia, M. Dr. Călugăreanu, M. G. Giuglea, V. Median, V. Grimm, V. Dr. Vilt, Dnii Dir. I. Comşa, Dr. Lupan, Dr. E. Csillag, Fabrica de Spirt Gilău.

Cotizaţii a 40 Lei: Dl. Căp. A. Simionescu, Emeric Fodor Ciula.

Cotizaţii a 30 Lei: Dl. Col. Adrian Roman. Cu *cotizaţii de 20 Lei şi 10 Lei* aproape toţi ofiţerii din Reg. 7. Jandarmi 17 Domnii doctori străini din Cluj câte 10 Lei, precum donaţii de 20 şi sume mai mici, cari nu le putem înşira din lipsă de spaţiu dar pentru cari generoşii donatori sunt rugaţi a primi şi pe această cale cele mai vii mulţumiri. Preşedintă: *S. Docan.*

Proectul de lege referitor la dobândirea şi pierderea naţionalităţei române

Printre nouile legiuiri care vor fi puse în curând în discuţia Parlamentului e şi acea privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţei române. Dăm mai jos rezumatul acestui interesant proect de lege ieşit din studiul comisiei de legislaţie civilă, al cărui raportor e dl deputat Vladimir Athanasovici.

Necesitatea acestei legi

Importanţa care o are pentru un stat buna definire şi distincţiunea precisă relativ la locuitorii săi, cere determinarea prin lege a caracterului de naţional şi a celui de strein.

Din punct de vedere al dreptului pur în privinţa aceasta ţara noastră se află într'un adevărat haos.

Există astfel o diversitate însemnată între dispoziţiunile civile ale legiuirii din vechiul regat şi acelea ale provinciilor alipite, ne găsim în faţa unui nou sistem de naturalizare introdus de noua Constituţie şi fără o lege specială care se determine condiţiunile şi procedura prin care streinii dobândesc naturalizarea.

Necesitatea coordonării tuturor principiilor cari au căiăuzit tratatele internaţionale, a diferitelor dispoziţiuni legislative, din care unele prevăzute în decrete-legi, ratificate. Imperiozitatea redactării unei legi speciale pentru reglementarea procedurii şi condiţiunilor de naturalizare, au făcut viu simţită nevoia unei legi unitare, privitoare la dobândirea şi pierderea naţionalităţii române.

Ce conţine actualul proiect? Efectele naturalizării

Proiectul se ocupă în primul rând de principiile după cari se dobândeşte naţionalitatea română existentă deja în codul civil din vechiul regat şi care acum vor fi puse în aplicare şi în provinciile alipite.

Urmează apoi chestiunea naturalizării, în care s'a introdus inovaţia următoare în afară de cererea de naturalizare, cel în drept trebuie să manifeste voinţa de a deveni român şi să declare că se leapădă de cetăţănia streină prin un act autentic.

Se evită astfel inconvenientul pe care-l prezintă persoanele cu două naţionalităţi.

In urma admiterii noului principiu din Constituţia actuală, naturalizarea se acordă de consiliul de miniştri, numai dacă comisiunea care funcţionează pe lângă ministerul de justiţie, compusă din magistraţii superiori ai Curţii de Apel din Capitală, dă avizul că solicitantantul îndeplineşte condiţiile prevăzute de lege.

Această comisiune se ocupă cu partea juridică, ea dă aviz şi nu ia hotărâre, se mărgineşte a face o constatare juridică şi avizul ei se dă cu majoritate absolută a membrilor cari o compun.

Proiectul reglementează cetăţenia de onoare, care este pur onorifică şi care nu implică exerciţiul drepturilor politice; ea se acordă de Adunările legiuitoare.

Cât despre efectele naturalizării se stabileşte principiul nere troactivităţii naturalizării, acordându-se drepturi politice egale celor naturalizaţi cu românii.

Proiectul întinde efectul naturalizării soţului în favoarea soţiei şi a tatălui în favoarea copiilor minori mai mici de 21 ani, făcând în această privinţă aplicaţiunea alin. final din art. 7 al nouei constituţii.

Retragerea naturalizărei

Retragerea naturalizării nu se poate aplica decât în cazul când România e în stare de războiu cu statul de unde e originar naturalizatul.

Efectul retragerii naturalizării este individual: ea este o pedeapsă gravă şi de aceea e personală.

Ea se poate restrânge asupra femeei şi copiilor, în caz când decretul de retragere a naturalizării o prevede expres, altfel nu.

Românul care şi a pierdut această calitate în cazuri grave, nu o va mai putea redobândi sub nici un cuvânt.

Proiectul mai conţine şi alte dispoziţiuni referitoare la opţiuni sau renunţări etc.; el declară nule orice acte sau certificate de naţionalitate, cari au putut fi obţinute prin surprindere sau fraudă.

Ţinând seamă de tendinţa legislaţiunilor moderne, acest proect de lege bine studiat şi documentat formează un adevărat codex al naţionalităţei române, pe tot cuprinsul României-Mari.

Reorganizarea medicala a staţiunilor balneare

Protejarea apelor minerale româneşti

Guvernul, recunoscând valoarea medicală, economică şi naţională a staţiunilor balneare şi a apelor minerale naturale româneşti a înfiinţat un serviciu oficial balneo-climateric pe lângă Ministerul sănătăţii publice şi în curând va prezenta Parlamentului prima lege balneo-climaterică.

S'a avut în vedere în primul rând raporturile dintre staţiuni şi comunele pe teritoriul cărora se află.

Se ştie că astăzi aproape unanimitatea acestor comune încasează, în afară de impozitele lor directe şi indirecte, diferite taxe asupra vizitatorilor, pe care le introduc în bugetul ordinar, fără ca să contribue cătuşi de puţin la buna stare a acestor staţiuni. Or, viitorul staţiunilor atârnă de schimbarea acestei mentalităţi, care nu se poate face decât prin legea descentralizărei administrative, care se alcătueşte acum.

Organizarea staţiunilor balneare şi climaterice întrând pe seama statului, deacum înainte răspunderea viitorului acestora depinde de măsurile ce le va lua el, măsuri care să le dea posibilitatea de desvoltare, cât şi protecţia necesară.

In chestiunea medicilor balneari, facultăţile de medicină vor fi însărcinate, să se ocupe cât mai curând de organizarea specialităţilor medicale şi relativ la balneologie.

Până atunci, serviciul sanitar va proceda cu staţiunile ca şi cu spitalele, cerând medicilor numiţi balneologi să probeze că cunosc specialitatea ramurei de medicină, necesitată de cura staţiunei.

Privitor la protejarea apelor minerale româneşti, se vor lua măsuri de propagandă, intervenţii pe lângă presă, conferinţe pentru popularizare etc., care să contribuie la desvoltarea comerţului şi industriei apelor minerale indigene.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Marţi, 19 Februarie: Se va reprezenta pentru prima oară: „PĂIAJENUL“. Comedie în 3 acte de A. de Herz. In rolurile principale apar dnii I. Stănescu-Papa, Dem. Mihăliescu-Brăila, Mişu, Ştefănescu, N. Dimitriu, etc. şi dnele Jeana Popovici-Voina, Ecat. Stănescu, A. Medianu, Nat. Ştefănescu etc. Piesa este pusă în scenă de dl I. Stănescu-Papa.

Joi. 21 Februarie: „PĂIAJENUL“.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 18. în mare asortiment au sosit harasz engles 1-a

RESTAURANTUL „AMERICA“ 3288
CLUJ, PIAŢA UNIREI 23.
Cel mai bun şi mai eftin restaurant din Cluj. Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de peşte precum şi grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului“. Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Hârtie Lichtpaus pozitiv-negativ I-a
2744-1 la libraria LEPAGE Cluj.

Scrisori din Bihor

Dificultătile unui început de viață economică românească la Oradea

Oradea-Mare. — Incetineala cu care s'a început în capitala județului Bihor afirmarea elementului românesc, ni a mai dat de gândit și altă dată, în scrisorile anterioare ale ziarului nostru. Am vorbit atunci despre caracterul unguresc al înfățișerii orașului, despre funcționarii unguri, neștiind cei mai mulți un cuvânt măcar românește. De data aceasta ne revine o chestiune, în care nici cel puțin despre o afirmare românească cât de înceată, nu ne este dat să vorbim. Este chestiunea vieții economice a acestui oraș, de care se leagă atâtea tradițiuni ale luptelor noastre culturale din trecut, nu avem poate nici un comerciant sau industriaș român, afară de sucursalele Missir și Niculescu. Nici încercări măcar, de stabilire aici a industriașilor români din alte părți, nu am putut înregistra până acum. Cât privește apoi băncile românești din localitate sucursale ale marilor bănci din București. nici acestea n'au putut înjgheba începuturile atât de dorite.

Ne oprim aci, pentru a aduce și în publicistica ardeleană un fapt discutat în presa de aici cu o lună în urmă. D. Nicolae Zigre, fost ministru, a imputat băncilor românești de aici că nu și-au făcut în deajuns datoria față de românii cari ar fi putut face în Oradea-Mare înjghebarea despre care vorbim. La aceasta a răspuns directorul sucursalei „Marmorosch-Blank,“ cu câteva scuze și afirmațiuni privind solicitudinea acestei bănci față de românii bihoreni în ajutorul cărora a voit să vină cu înființarea sucursalei. Aceeași acuzație o ridică acum o gazetă din județ.

Noi nu putem ști, întrucât au servit băncile în chestiune cauza românească în Oradea-Mare. Constatăm numai plângerile acestea, și adăogăm faptul că lipsa de locuințe ar fi făcut nefolositor ajutorul băncilor.

Intr'adevăr, populația Orăzii-Mari a sporit dela războiu încoace într'un chip uimitor, nejustificat prin nimic. La Cluj, bunăoară, ne-am putut explica întrucâtva sporul prin afluența mare a elementului românesc, care face cât jumătate sporul de după războiu. La Oradea însă, după statistica din 1920, abia 8000 din 68,000 de locuitori sunt români; iar acești 8000 sunt aproape toți: elevi la diferite școli, funcționari, și cei câțiva români autohtoni. Totuși sporul populației este aproape de 20,000.

In împrejurări ca acestea, locuințele și magazinele fiind ocupate de indezirabili, nu se putea face nimic. Deci chestiunea începuturilor noastre economice, aici, se leagă strâns de aceea a controlului populației. Iar în privința aceasta ni-s'a făcut acum o făgăduială, prin dispunerea izgonirii celor indezirabili. Controlul va începe zilele acestea, și ni-s'a făgăduit o cenzură serioasă. Cuvântul d-lui prefect al județului a fost categoric în această privință.

Deci, numai odată cu aceasta urmează să se înceapă ceeace se putea face de mult, stabilirea aici a atâtor comercianți români câți se va putea. Va fi bine, ca acest început să se facă solidar, bunăoară prin reorganizarea făgăduită a voluntarilor din războiu, sau prin cooperative. Chestiunea aceasta a început să se desbată destul de serios, prin presa de aici, stăruindu-se asupra înjghebării cât mai grabnice a unei mișcări cooperatiste.

Tot atunci va fi necesar, și ar trebui început chiar de pe acum, deschiderea unor căminuri pentru ucenici. Va trebui apoi începută o propagandă printre comercianții din interiorul țării, începând astfel o colonizare paralel cu aceea plănuită în satele dealungul frontierei.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografarea copiilor, potrait, retrosări și reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Pregătiri în vederea Târgului de Mostre din Cluj

Târgul nu va mai avea un caracter regionalist

Membrii Camerei de Comerț și Industrie din localitate au luat întinse măsuri pentru organizarea Târgului de Mostre, care va avea loc la Cluj în vara acestui an. In urma cererilor făcute s'a obținut aprobarea autorităților superioare dela București pentru ținerea acestui târg. Data deschiderei târgului s'a fixat pentru ziua de 15 August și el va ține până la 31 August. Târgul va fi organizat în localul și Curtea școalei reformate. Actualmente se lucrează la stabilirea bugetului de cheltueli și venituri.

De remarcat este faptul că de data aceasta, acest târg nu va mai avea un caracter regionalist, cum a fost cazul la Timișoara. In comitetul de organizare va fi și un reprezentant al Ministerului de Industrie și Comerț, care va avea rolul de organizator pentru industriile din vechiul regat și restul țărei.

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piața Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderat

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.
Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064
Canada în și America
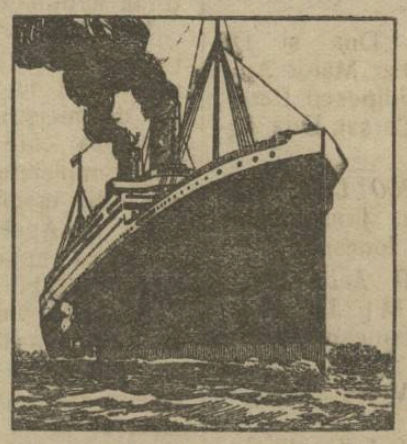
Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.
Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924
Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in
Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.
In fiecare săptămână pornesc vapoare din
Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.
Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.
Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi câștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

No. 183-1924 not.

Publicațiune de licitare

Să aduce la cuoștința că carciumea comunei Leghia, plasa Centrala județul Cojocna să va da în arândă în licitație publică în ziua de 10 Martie 1924 a. m. 10 oare la casa comunală.

Esarendarea să face pe timp de 3 ani.

Prețul de strigare 500 Lei.

Vadiu 10%.

Condițiunile de licitare se pot vedea la biroul notarial din Aghires in oarele oficioasă.

Iosif Zeiger m. p notar **Stefan Ferencz** m. p. primar c.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama
UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate de ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.
Fiul lui Matei Kun, Cluj, Cal. Victoriei 2.

Gloria
BERE NUTRITIVA DIN MALTI DUBLU
Reclor PRODUS SPECIAL
Fabricei de Bere S. A. din Turda

ȘAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ȘI DEMI-SEC
Reprezentanți generali: LAZAR L. SANFT & Co.
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) București. 3326

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Plânge copilul? Pentruce nu întrebuințați praful și crema pentru băeți „Höfer".

In chestia inspectoratelor artelor din Ardeal

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru, am publicat o serie de declarați făcute ziarului nostru de dl Alexandru Lapedatu, ministrul Cultelor și Artelor, în chestia inspectoratelor artelor din ținuturile alipite. Azi venim cu câteva amănunte de complectare a acestei chestiuni.

Consfătuirea de eri dintre dnii Emil Isac și Șt. Mărcuș, inspectori generali ai artelor în Ardeal

In urma hotărîrei de a se da atribuții precise inspectoratelor artelor din ținuturile alipite, dl ministru Alexandru Lapedatu a chemat la București pe toți inspectorii și a avut cu dânșii o consfătuire, în care s'au fixat în principiu atribuțiile și sfera de activitate a fie cărui inspectorat. Eri a avut loc o consfătuire într'e cei doi inspectori ai artelor din Ardeal: dnii Șt. Mărcuș și Aurel Isac.

Discutându-se chestiunile de amănunt, bazați pe principiile stabilite în consfătuirea dela București, s'au stabilit următoarele:

1. Dl Inspector Aurel Isac — cu reședința în Cluj, rămâne ca inspector al artelor competent numai asupra Transilvaniei propriuzise, iar Dl Inspector Șt. Mărcus rămâne ca inspector al artelor în regiunile de graniță ale Ardealului, cuprinzând și Banatul.

In atribuțiile acestor inspectorate se cuprinde rezolvarea tuturor chestiunilor în legătură cu mișcările artistice de orice natură. Aceste inspectorate vor controla activitatea tuturor reprezentațiilor teatrale ale trupelor minoritare din Ardeal și ale trupelor străine venite de peste graniță în Ardeal.

Tot aceste inspectorate se vor îngriji de activitatea tuturor cinematografelor din Ardeal, știut fiind că aproape toate aceste cinematografe sunt streine de interesele educației românești a publicului.

Pe viitor nu se va mai permite nici unui cinematograf din Ardeal de a reprezenta filme cu tendințe antiromânești, oricât de mascate ar fi aceste tendințe. Se știe că multe reprezentații de asemenea natură au avut loc în Ardeal.

In acelaș timp, prin organele acestor inspectorate, se vor interzice și reprezentarea filmelor imorale, periculoase educației publicului.

O altă atribuție a inspectoratelor Artelor din Ardeal va fi organizarea de concerte.

Ori ce trupă de teatru, streină, care va voi să dea vre-o reprezentație în Ardeal, va trebui să capete recomandație, dela inspectorat și apoi autorizație dela Ministerul Artelor.

In chestiunea cinematografelor, se va impune tuturor acestor cinematografe ca să dea un anumit număr de reprezentații cu filme educative.

Din aceste câteva relatări se poate vedea ce mare importanță culturală și națională vor avea aceste inspectorate ale Artelor în Ardeal.

Alfio P.

Noua lege a chiriilor și comercianții

Prin noua lege a chiriilor, prevăzându-se siguranța locațiunei numai pentru funcționarii și salariații statului, și lăsându-se la libera transacție închirierile de imobile pentru comercianți și industriași, s'a început o mișcare printre aceștia din urmă în scopul de a protesta contra nouei măsuri luate prin legea chiriilor, și a li se asigura vadurile comerciale create.

Se crede că prin noul regim al contractelor de locațiune negustorii ar putea fi lăsați la discreția proprietrailor, ceace ar aduce o mare perturbare în mersul normal al transacțiilor comerciale și ar creia o nesiguranță a afacerilor, care ar aduce după ea o nestabilitate a pieții.

Nu ne îndoim că această măsură privită printr'o prismă cu totul personală și neclară, ar atrage după sine oarecare fluctuațiuni în situația actuală a pieții și ar naște pentru un timp mai scurt sau mai lung o nesiguranță a comerțului. Aceasta însă nu însemnează că noul regim al contractelor de chirie poate fi pus în slujba unor anumite interese de castă, căci azi comercianții, — toată lumea o știe, — formează o adevărată castă socială, îngrădită pe de o parte de solidarnate, pe de alta de legile născute din imperioasele necesități ale consumatorilor. Oricât s'ar căuta să se facă o împăcare între scopurile de îmbogățire rapidă și ușoare a majorității comercianților și greutățile din ce în ce mai multe și variate ale consumatorilor,— în majoritate salariați ai statului, — nu se va putea ajunge la un punct de apropiere, de oarece mentalitatea comercianților s'a canalizat în direcția realizării unui maximum de benaficii cu minimum de riscuri, iar consumatorii — după cum am spus mai sus, în majoritate salariați ai Statului, — nu pot satisface toate pretențiunile comercianților.

Vom avea deci multă vreme lupte între o tabără și alta, și prin noua lege a chiriilor e natural să se protejeze funcționarii și să se lase libera tranzacție între proprietar și chiriașul-negustor.

Pe câtă vreme articolele de prima necesitate au fost ridicate la un preț de 30—40 de ori mai mare, iar articolele așa zise de lux, necesare și ele uneori, s'au ridicat cu aproape sută la sută, — salariile funcționarilor, cu toate sforțările făcute de guvern, nu au putut fi majorate decât de 10 ori față de regimul normal. E o diferență prea mare între coeficientul de majorare a veniturilor realizate de comercianți față de salariile actuale ale funcționarilor, și deci e îndreptățit principiul după care se conduce D-l Ministru Gh. Gh. Mârzescu, în ceace privește noua lege a chiriilor.

Prin legile anterioare asupra chiriilor se stabilise o egalitate între comercianți și celelalte ramuri de activitate socială fără a se ține seamă de ușurința realizării beneficiilor de pe urma ocupațiilor, așa că toți erau puși pe același picior de egalitate. ceace era cu totul inechitabil. De aceia credem că actualul proect de lege al chiriilor va soluționa această arzătoare chestiune.

I. A.

Cum suntem batjocoriți în Ungaria

O rușine a tiparului: „Plimbări Bucureștene"

Un volum de ponegrire a țării apărut la B.-Pesta — Cum sîntem batjocoriți în țara lui Horthy

In câteva fugare note de drum publicate în acest ziar, ca rezultat a unei călătorii de scurtă durată făcută în capitala șesului maghiar, am amintit și despre o carte care se răsfăța la loc de cinste în vitrinele librăriilor din Seghedin. Chipurile oamenilor noștri politici, cu care era împodobită coperta, numele autorului, care părea român neaoș: *Ioa Florea*, și în sfârșit, titlul: „Plimbării Bucureștene" m'au determinat să cumpăr voluminoasa lucrare de câte-va sute de pagini, care vorbea despre noi în țară streină și dușmană.

După cât am constatat din volum, aceste scrisori apăruseră mai înainte în ziarul ultra-hortist „Magyarság" din Budapesta. Cine este autorul care se ascunde sub pseudonimul „Ion Florea" n'am putut afla. Din volum am aflat numai că este „un gazetar român colaborator intern la o gazetă din București."

„Lupt pentru o idee, — scrie el — *acum cu pana, dar dacă va fi nevoie, și cu cuțitul!"* Iarla p. 97 se găsește o descriere a unei vizite făcute de autor la sediul siguranței din București, în care acesta povestește cum la secția ungurească a siguranței din București vede cum i-se taie articolele din „Magyarság", despre cari i-se spune că sunt scrise de un ziarist dela „Luptătorul" (scrisorile prime datează din 1921), ziarist care a și fost arestat. . . Răzând în sine de suferința „colegului", autorul scrie: „iar eu sunt salutat respectuos de dl Romulus Voinescu, sângerosul șef al Siguranței cu blonda lui amantă."

In primele rânduri ale cărții, „ziaristul român" Ion Florea, cere cititorilor să nu creadă că ce scrie sunt invenții, întrucât: *„ce se întâmplă în România, nu merită să se inventeze, viața reală neputând concura nici fantazia cea mai prodigioasă".*

In rândurile ce urmează apoi, se înfățișează Bucureștiul, în cele mai negre culori. După o descriere a situației generale, din țară, se afirmă că în România nici acum nu-i desființată robia, țăranul fiind și azi rob.

Cu ocazia unei vizite făcute la țară, se scrie că: „sunt drumuri bune, construite de ingineri francezi, dar țăranii n'au voie să circule pe ele, numai pe câmp, ca să nu le strice".

După Ion Florea, dacă un ungur depe „Alföld" ar trece pe șoseaua Kiselef, și azi ar recunoaște mulți cai furați din Ungaria. Tot așa tranwaiele, cari toate sunt vagoane aduse din Budapesta „că doar Românii nu în zădar au fost pe acolo". Ca să complecteze minciunile în legătură cu turturile din Ungaria autorul spune că la ordinul dlui Brătianu, tot ce a fost mai deseamă printre materialele aduse din Ungaria, s'au transportat la moșia d-sale, la Florica.

Campania opoziției în legătură cu alegerile generale află răsunet și la „gazetarul român" Ion Florea, care spune că guvernul a angajat artiste pe care le a trimis în circumscripțiile din Ardeal, ca la întrunirile politice ale partidelor de opoziție, să sară de gâtul candidaților — în mare parte preoți — spunându-le: oh, te-am găsit necredinciosule" — compromițându-i astfel.

Vorbind despre Ardeal „patria lui trădată", spune că toți administratorii financiari și alți exponenți ai statului român, sunt foste calfe de prăvălie, brutari, etc., din vechiul regat.

Pe Horia, Cloșca și Crișan îi numește „tâlhari", iar pe dl Cicio Pop „copilul servitorului țigan dela episcopia din Gherla", care ajuns advocat „a furat dela clienți 800 jughere de pământ".

Din populația țării românești, pentru dl Ion Florea, mai bine de un sfert sunt streini, iar intelectualitatea română în întregime de rasă străină. Astfel pe Kogălniceanu îl face tătar; pe D. Cantemir, polonez; pe Xenopol, Galaction, Tache Ionescu evrei, pe zelea Codreanu polonez; pe Basilescu țigan, Dl Iorga pentru Ion Florea este bulgar, tot așa și Tache Ionescu, despre care autorul a uitat că în alt loc îl tăcuse evreu.

Intr'un articol viitor vom vedea alte minunății din cartea aceasta de nemai auzită batjocorire a noastră în Ungaria.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 și 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

„Frumosul nor" și „convingerile" partidului național

Două aspecte ale „blocului" care moare — Zădărnicirea blocului spulberă nădăjdiile maghiarimei — Opoziția a făcut promisiuni — O interesantă afirmație a partidului național care se contrazice

— Blocul opoziției naționale sau blocul opoziției care se poate aduna? —

Blocul reabilitării naufragiaților politici se clatină iarăși. Entuziasmul factice, provocat de adeziunea partidului național la conclusiunile comitetului executiv țărănist, a făcut loc unei profunde descurajări Remarcam în numărul nostru de eri, câteva reflecțiuni ale confratelui maghiar „Ujság", între cari se spunea:

„Cu zădărnicirea blocului opoziționist s'a risipit și frumosul nor ce plutea înaintea ochilor maghiarimei, *căreia opoziția i-a promis câte de toate în cazul răsturnării guvernului* **și venirei la putere, a pus în vedere Ungurilor, că pentru încercările dureroase de până acum ale maghiarimei, ea va fi recompensată".**

Așa dar „frumosul nor", colorat cu trandafiriul promisiunilor de „câte de toate", s'a risipit și pentru unguri. Urmărind cu cuvenită atenție frământările partidului țărănist și ale partidului național de a și găsi o ieșire onorabilă din ruina politică în care se află, am pierdut din vedere raporturile acestor două partide cu partidele minoritare. Destăinuirea contratelui „Ujság" ne dovedește însă că partidele blochiste au voit să atragă în sfera lor de acțiune și partidul maghiar, căruia i-au făcut promisiuni „câte de toate" și căruia iau făgăduit recompense.

Aceasta ne dovedește că blocul nu urmăria o unire a opoziției naționale, ci a opoziției în genere, câtă s'ar fi lăsat înșelată de trandafiriul promisiunilor țărăniste-naționale.

Faptul este de o deosebită importanță, având în vedere că partidul național urmăria reabilitarea dlui Marghiloman sub masca unei acțiuni naționale. Nu mai puțin în numărul său de eri „Patria" susținea acest lucru într'un articol de o naivă candoare și de o măiestrită lipsă de sinceritate.

„Patria" scrie:

N'am voit să... terorizăm, nici să tragem pe alții pe sfoară, dar simțeam în mod sincer nevoia de-a ajuta și pe alții la schimbarea mentalității. Erau mereu convinși că nu poate exista partid românesc eșit din necesitățile de viață ale acestui neam, care, dacă ar fi pus să înțeleagă și ajutat să acționeze, nu și-ar fi conformat voința cu însăși voința națională.

„Acțiunea noastră s'a răzimat și se razimă, de sigur, pe un sănătos optimism național, născut din convingerea ce o avem în sănătatea morală a neamului nostru și în marile lui însușiri ca element alcătuitor de Stat".

Ori, cum se potrivesc afirmațiile „Patriei" cu destăinuirile categorice ale confratelui „Ujság", care vorbește de promisiunile opoziției în numele speranțelor înșelate ale partidului maghiar? Care este sănătatea morală a neamului nostru pe care pretinde „Patria" că se rezema ideea blocului, când totul ne dovedește că reazimul nu era numai aici? Căci una din două: sau „Patria" minte, sau confratele „Ujság".

Să analizăm. Ce interes ar avea oficiosul partidului maghiar să facă o astfel de afirmație. In tot timpul cât s'a discutat ideea blocului, partidul maghiar a susținut discret această idee, ceea ce ne face să credem că avea un interes să o facă. Mâhnirea ziarului „Ujság" confirmă acest lucru. Aurmând că s'au făcut promisiuni maghiarilor, oficiosul partidului maghiar nu acuză pe nimeni, ci își exprimă părerea de rău că aceste promisiuni n'au putut fi înfăptuite numai prin zădărnicirea blocului.

*

Este deci evident că mobilul minciunei se exclude din destăinuirea confratelui „Ujság", și în acest caz cu minciuna nu ramânea decât oficiosul clujan al partidului național. De altfel partidul național nu este la cea dintâi dovadă de nesinceritate politică. Și nu e pentru întâia oară când partidul național se îmbracă în mantia „sănătății morale a neamului nostru" strângând în brațe interese străine românismului.

A. R. Gus.

In jurul chestiunei Basarabiei

Rezervele teritoriale cu prilejul recunoașterei Sovietelor

Ziarul ceh „Prager Presse“ în ultimul său număr scrie că răspunsul sovietelor la nota Angliei în care aceasta recunoaște regimul Rusiei de astăzi, cuprinde o întorsătură foarte semnificativă.

Anume nota sovietitcă spune următoarele:

„Conținutul notei britanice l'am luat cu mulțumire la cunoștință. In această notă stăpânirea engleză recunoaște unirea republicelor sovietice ce se extinde asupra tuturor teritoriilor vechei Rusii, **cu excepția acelora care au fost cu consimțământul Sovietelor deslipite“.**

Nota engleză, la care s'a dat acest răspuns **„recunoaște stăpânirea Sovietelor asupra tuturor teritoriilor, care au recunoscut această stăpânire.“**

Conform textului englez deci Basarabia nu aparține sferii de stăpânire a Sovietelor.

Cel sovietic, din contră, nu recunoaște deslipirea Basarabiei de către Rusia, produsă fără consimțământul Rusiei sovietice.

„Prager Presse“ își exprimă credința că Anglia, tocmai în interesul păcii europene, se va opune cu hotărîre oricărei schimbări a granițelor actuale ale Rusiei.

Fixarea graniței italo-iugoslave

Fiume, 18.— Membrii comisiunei iugoslave, pentru delimitarea frontierelor, s'au dus după prânz să aducă omagiul său generalului Giardino, vizitând pe senatorii Quartieri și Casati și pe Ministrul Castelli.

Mai târziu, delegații italieni au întors vizita comisiunei iugoslave, la Susac.

Nr. 37-1924

Publicație de licitație

Subsemnatul executor judecătoresc în senzul legii XLI din anul 1908, prin aceasta publică, că in urma deciziunii din anul 1923 de sub Nr. G. 14809 a judecătoriei de ocol urbană din Cluj, efectându-se în ziua de 22 Decembrie 1923 pentru suma de 156.000 lei și acces. execuțiunea de escontentare în favorul lui Emil Goldenberg, reprezentat prin adv. Alexandru Rosin, mișcătoarele cuprinse și supracuprinse cu această ocaziune și prețuite în 2.013.580 lei și anume mobile de casă, covoare de persia tablouri de ulei, pian, cai trăsuri și alte obiecte, se vor vinde prin licitație publică' Deci în urma deciziunii de sub nr, G 14809-1923, a judecătoriei de ocol urbană Cluj, pentru încasarea creanței de 156.000 lei capital, după aceasta interese de la 1 August 1923 și spezele de 35.898 lei 25 bani, stabilite până azi se fixează termenul de licitație pe ziua de *21 Februarie 1924* la ora 3 d. a. în orașul, Cluj, str. Calvin 4 și la *22 Februarie 1924* la ora 3 p. m. în str. Enescu 13 și la aceea cumpărătorii se invită cu acea observare, că mișcătoarele ee mai sus, în sensul art de. lege LX din anul 1881 §. 107, 108, se vor vinde și sub prețul estimat.

(ss). **Petru Deneș** exec. jud

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924“
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

„GANZ”
SOCIETATE ANONIMĂ
DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ◙ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.
pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Reclama este sufletul comerțului

Ce mai modernă și mai higenică baie din Ardeal este
Baia „Diana”
din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic. 33

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI
din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.
Oferte se servesc gratuit: 2798
Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.
ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

MICA PUBLICITATE

Anunț. Nr. 11-1923/4 C. S. L. Od. *Se publică concurs* pentru ocuparea postului de bucătar eventuel bucătăreasă la internatul ce se deschide pe lângă liceul „Al. Odobescu“ din Bistrița cu începere de *la 1 Martie a. c.* Cei ce doresc a ocupa acest post să se adreseze, fără amânare, la direcțiunea liceului Al. Odobescu în Bistrița. — Direcțiunea liceului Al. Odobescu.

Singura marca veritabila este
DIANA Franzbrantwein.
Să observam marca DIANA.

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!
Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați! Prețuri eftine senzaționale!
Eisenstädter Fülöp si Sotii
(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.
Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

De vânzare
în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă și grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei.
Adresa: 2581
Coloman Dunky,
CLUJ. Piața UNIRII. Nr. 10

Prețuri eftine senzaționale!
LA
MAGAZINUL PARISIEN
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Prețuri curente pe luna Februarie:

Secția de mode pentru bărbați:
Cămeși French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeși French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeși din zefir L 385
Cămeși din șchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricație englezească originală lei 325,
Pălării tari fabricație englezească originală din păr de iepure lei 450,
Șapci pentru bărbați lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbați lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbați de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croșetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbați lei 145,
Bastoane pentru bărbați lei 38,
Șaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbați lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secția mărunțișurilor:

Batiste	6 L
Ciorapi	27 „
Cămeși femeești	95 „
Paltoane croșetate	540 „
Manuși p. dame	58 „
Șorțuri „ „	120 „
D. M. C.	5 „
Ață	9 „

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porțelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Mare asortiment în trusouri BEBE!!! — Comenzile de albituri pentru barbati din zefir si matase se executa in 48 oare corespunzand la gustul cel mai delicat!!! Se confectioneaza trusouri BEBE si dupa comanda!! Mare asortiment in marusi pentru barbati!!

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU
22 FEB 924

Anul IV. Nr. 1015 — 4 PAGINI ● 2 LEI ● 4 PAGINI — Joi 21 Februarie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român
CLUJ 21 FEB 924 Sibiu
R CLUJ 1. 6181

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU M... SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

CINE A FĂCUT UNIREA

Principiile lui Wilson sau conștiința națională și sacrificiile poporului român

In numărul de eri, „Patria" readuce în discuție atitudinea noastră față de felul în care partidul național și-a exprimat omagiul cu prilejul morții lui Wilson. Indignarea noastră nu s'a îndreptat însă împotriva faptului că partidul național a ținut să-și mărturisească admirația și omagiul pentru un om care a jucat un rol de seamă în evenimentele creiate de războiu și ale cărui principii au fost atât de genereoase. Ceiace ne-a mâhnit a fost faptul că prin acest omagiu, partidul național a vădit o nenorocită concepție în privința realizării unității naționale. Dispretuind toate jertfele națiunii, trecând peste tot ce a fost cheltuială de suflet, de energie și de trudă, partidul național socotește unirea ca un act care nu se datorește sacrificiului nostru, ci unor împrejurări din afară, străine de voința noastră. Și că în adevăr aceasta este concepția despre unire la partidul național, ni-o dovedește „Patria", care într'un recent articol, vorbind de „Cele două uniri" scrie, urmatoarele:

„Prima unire, (1859) isvorâtă diutr'un înalt sentiment de patriotism al marilor români de pe atunci, este incontestabil superioară ca concepție *celei de a doua (1918) survenită nu din spontaneitatea simțului național al masselor, ci forțată de împrejurări: de războiu în primul rând, de principiul auto-determinării în al doilea.*

Nu voim să susținem prin aceasta că unirea dela 1918, n'ar fi fost dorită de toate lumea românească. *Constatăm numai un fapt: că ea a fost determinată de împrejurări din afară, independente de voința noastră.*"

Afirmațiuni cu desăvârșire greșite. Fiindcă tocmai unirea dela 1859 n'a fost opera masselor, ci opera unui mănunchiu de intelectuali, vizionari, fanatici și idealiști. Dar unirea dela 1918, aceasta este dimpotrivă, opera mulțimirilor, creațiunea jertfelor și durerilor noastre.

Avem cel mai adânc respect pentru generoasele idei wilsoniene. Dar nu putem admite nu numai fiindcă nu ne îngăduia mândria națională și conștiința sacrificiilor făcute, ci și examenul rece al realităților, că unirea dela 1918 s'ar darori altor factori decât simțului național al masselor și jertfelor făcute de națiune.

Ce-a fost războiul dacă nu izbucnirea vijelioasă a unui conflict care mocnea de mult între națiunile subjugate și cele oprimatoare?

Principiile wilsoniene? Dar și fără ele, rezultatul războiului ar fi fost acelaș. A, dacă Wilson și-ar fi enunțat ideile înainte de război și ar fi determinat vre-o mișcare în sensul principiilor sale, atunci s'ar mai putea vorbi așa cum vorbește partidul național. Wilson și-a lansat însă ideile în timpul războiului și dacă ele au avut răsunet este fiindcă se găseau întărite prin mormanele de morți, prin durerile și străduințele națiunilor cari luptau pentru dezrobire. Inainte de războiu, ideile lui Wilson n'ar fi avut nici o forță și n'ar fi dus desigur la nici o realizare.

Unirea noastră, eliberarea altor națiuni, nu sunt opera principiilor wilsoniene, ci sunt opera mulțimilor subjugate, creațiunea jertfelor și suferințelor lor.

Concepția că realizarea unirii dela 1918 se datorește împrejurărilor externe sau ideilor wilsoniene este nu numai fundamental eronată, dar este și descurajatoare. Fiindcă ce dragoste ne-ar lega de România-Mare, dacă am avea convingerea că ea nu este opera străduințelor și sacrificiilor noastre, ci opera unor factori străini de națiune?

Iată de ce am ridicat un protest de indignare împotriva concepției pe care partidul național o are despre înfăptuirea unității naționale. Această concepție uimitoare și cu totul greșită explică însă de ce politica partidului național s'a dovedit de atâtea ori așa de puțin legată de România-Nouă.

O recompensa națională

Generalului Pressan

Dl ministru de războiu, general Mărdărescu a prezentat M. S. Regelui raportul sau pentru votarea în Senat a Legei prin care se prevede acordarea unei recompense naționale dlui general adjutant de rezervă Pressan.

In acest raport dl ministru de războiu cere ca dl general Pressan pentru meritele sale față de țară să poată primi solda pe care o avea la Marele Cartier General, să poarte uniforma și se aibă drept la ordonanțe.

M. Sa Regele a acceptat raportul dlui Ministru de Războiu, semnând mesagiul pentru votarea în Senat a acestei legi.

E o răsplată bine meritată dată unuia din cei mai valoroși conducători ai armatei noastre în războiul de reîntregire a neamului, și un omagiu pe care-l aduce țara întreagă prin reprezentanții ei în Parlament acestui ostaș care a contribuit așa de mult la apărarea țărei în vremurile de restriște și la făurirea victeriei asupra dușmanilor cutropitori.

Bibliotecile si publicul

Necesitatea înființărei de cercuri de lectură

Scumpetea din ce în ce crescândă a cărților și a publicațiilor periodice, face din ce în ce mai puțin accesibilă producția literară și științifică tineretului studios.

Acei cari sunt meniți să reprezinte mâine mișcarea intelectuală a țărei sunt împiedecați de imposibilități materiale de a-și apropia cultura, fără ca să se fi găsit împotriva acestei constatări triste și îngrijitoare vre-un remediu.

Desigur că există în unele orașe biblioteci publice, care oferă în mare parte tineretului un material cultural destul de bogat și variat.

Una însă din greutățile acestor biblioteci, e că acum cărțile străine fiind foarte scumpe, nu și le pot procura decât într'o mică măsură iar volumele noui sunt la dispoziția primilor norocoși împrumutători.

Lipsa de fonduri face deasemenea ca ele să nu mai fie în curent măcar cu cele mai de seamă publicații literare și științifice.

Nu trebuie uitat apoi că în primul rând lipsesc cărțile și periodicele românești în majoritatea bibliotecilor noastre publice.

Ministerul Instrucțiunii publice luase într'o vreme lăudabila măsură de a impune editorilor să se trimită celor patru biblioteci ale Universităților din țară, cât și Academiei române și Fundației Carol, toate cărțile ce apar în ediiura lor, în număr de 1 sau 2 exemplare.

Ori, mulți editori nu respectă această dispoziție.

S'ar cuveni dimpotrivă ca măsura aceasta să fie extinsă și aplicată și pentru alte instituții, care oferă în mod gratuit cultură publicului, în afară de instituțiile culturale mai sus citate.

Ori cât de multe sforțări ar face Statul pentru a înlesni prin bibliotecile sale o cultură gratuită, trebuie să relevăm că am avea mult de câștigat în pregătirea noastră culturală, dacă și inițiativa particulară ar da mână de ajutor Statului.

Pentru a arăta cât de folositoare e această străduință a inițiativei particulare și pe acest teren n'avem decât să amintim ce au făcut Sașii din Sibiu, din dragostea ce o manifestă pentru cultură.

Ei au înființat de curând „Cercuri de lectură", formate din câte 10 membri fiecare, pe baza cărora trei asociați au posibilitatea să-și procure zece reviste diferite pentru o sumă numai de 45 lei la trei luni. E lesne de înțeles că în acest mod fiecare membru are posibilitatea să citească într'un timp relativ scurt zece reviste, pe care nu le-ar fi putut citi niciodată, dacă ar fi urmat să le cumpere singur.

Ingeniositatea acestor „Cercuri de lectură" ușurează astfel criza cititului și înființarea lor, și printre Români ar fi din cele mai bine venite.

Omagiul guvernului la desvelirea monumentului lui E. Carada

Cuvântarea dlui Vintilă Brătianu, ministru de finanțe

Ce ne învață munca și opera lui Eugeniu Carada

„Serbări ca cea de azi nu sunt numai prilej pentru comemorarea oamenilor, cari au slujit țara.

Din cercetarea activității lor ies învățăminte pentru ziua de azi și îndrumări pentru cea de mâine; iar cu cât opera ce reamintim a fost mai rodnică și de un interes mai obștesc, cu atât ea poate să servească de îndrumare în timpurile de mari prefaceri prin cari trecem.

Eugeniu Carada a fost împreună cu Gogu Cantacuzino cercetași pentru înfăptuirea politicei noastre de neatârnare economică și financiară. Unul prin partea activă luată la crearea și îndrumarea Băncii Naționale și a rețelei financiare naționale, cellalt prin organizarea și exploatarea națională a Regiei Monopolurilor Statului și a Căilor Ferate ne-au arătat prin fapte putința Românilor de a participa la orice ramuri de activitate financiară și economică.

După generația mare care prin renașterea națională dela 1848, Unirea Principatelor, introducerea Dinastiei actuale și Războiul Neatârnării, a asigurat îndrumarea politică a Vechiului Regat și a făcut din el punctul de reazăm politic din care trebuea să iasă întregirea neamului, ei au fost, alături de D. Sturza, Emil Costinescu, Tache Protopopescu și A. Carp, acei cari dând o bună și sănătoasă îndrumare economiei naționale, au pregătit în perioada de organizare internă, neatârnarea noastră economică și financiară. Sporind mijloacele proprii și înlesnind politica de desrobire, ei au înlesnit pentru multă vreme opera azi în curs de consolidare economică a României întregite.

Și opera lor nu a fost ușoară. Nu trebue să o judecăm prin situația de azi, ci prin greutățile pe cari le întâmpinau acei ce clădeau din nimic și totul dela început. In aceste condiții grele, ei mai aveau de luptat cu doi mari și puternici vrăjmași: neîncrederea dinăuntru și încercările de robie a puternicilor din afară.

Era o îndrăzneală mare în acele vremuri să așezi creditul proprietarilor îngreunați de datorii pe propriile lor moșii sau case, să vrei să organizezi circulația și reforma financiară a țărei pe elementele naționale într'o țară fără capital și cu ocupație exclusiv agricolă, să construești și să exploatezi căi ferate cu soldați sau cu un număr cu totul redus de ingineri români.

Era o încredere în propriile noastre mijloace care ar părea nebună după o atât de lungă perioadă de lâncezeală de toate felurile, dacă prin rezultatele dobândite, în urmă nu s'ar fi văzut că era conștientă, și, ași zice, chiar instinctivă în firea destoinică a poporului nostru..

Și în această privință Eugeniu Carada a fost unul din cei cari, prin opera lor, au arătat în fapte cât de justificată era acea încredere în noi înșine.

Precum încercarea dela 1877, ne a dat tuturor celor dela 1916 îndrăzneală prin conștiința vitejiei soldatului român după sute de ani de robire, tot astfel roadele dobândite prin primele încercări și pe celelalte terenuri ale destoiniciei neamului ne dau nouă celor de azi încrederea de a așeza în primul rând viața viitoare și de toate zilele a acestui Stat pe hărnicia poporului nostru.

Alții vor arăta rolul pe care Eugeniu Carada l'a avut alături de Ion C. Brătianu în războiul dela 1877, de C. A. Rosetti ca ziarist la ziarul de trezire a conștiinței naționale și cetățenești, la Românul, pe care l-a avut ca autor dramatic într'un moment când se nega încă limbei noastre putința de a fi folosită în literatură, sau, ca om de acțiune politică veghetor și slujitor neadormit al naționalismului și democrației. Dar de sigur că din continua lui activitate, aceea care a influențat mai mult interesul obștesc și care încă influențează viața noastră de azi este partea ce a luat la crearea Băncii Naționale, și prin ea a rețelei financiare românești.

Mai mult de 20 de ani a trebuit ca ideea pusă de marii săi antemergători să prindă și să poată fi aplicată și tot 20 de ani pentru ca prin destoinicia și munca lui Eugeniu Carada să fie adusă la pline roade.

Oricine va reaminti activitatea rodnică a Băncii Naționale în cei 40 de ani din urmă, reamintește de fapt în primul rând pe aceea a lui Eugeniu Carada.

Această instituție a avut un întreit rol în desvoltarea economiei noastre naționale: In primul rând a întărit și asigurat creditul Statului prin tăria biletului său și prin propășirea sănătoasă a creditului privat; apoi prin buna și temeinica îndrumare a primei instituțiuni de credit și emisiuni, a creat de sus în jos rețeaua națională de credit, căci din imboldul Băncii Naționale și a lui Eugeniu Carada au pornit băncile românești pe toată suprafața țărei celei vechi și inițiativele pentru comerțul și industria națională. Ajutat de Tache Protopopescu și A. Carp, Eugeniu Carada a organizat rețeaua existentă. In sfârșit prin, alegerea și formarea personalului primului Institut de credit, el a creat nu numai o instituție ce putea fără temere să fie comparată cu oricare din cele mai bine conduse din streinătate, dar a format și o pepinieră de elemente

(Urmare pe pag. II)

Maşina cea mai universală, folosibil la arat, trearat, sămănat, pentru mănarea de mori şi ferestraie, pentru tragerea de povori până la 12 tone tractorul **FORDSON** se află în depozit la firma **PERRY** Cluj, Str. Regina Maria No. 2. TELEFON 999. (2725-2)

Continuare de pe Pag. I.

destoinice şi inimoase cari se conducă aceste instituţii financiare şi economice, răsărite pe întreaga suprafaţă a ţărei.

Începând ea singură cu oameni cari mai toţi nu în şcoală, dar în propria lor experienţă şi râvnă găseau putinţa de a fi folositori, în foarte scurt timp Eugeniu Carada şi colaboratorii săi au format o întreagă pleiadă, de adevăraţi specialişti cari au servit nu numai la organizarea reţelei financiare a României de ieri, dar au putut să alimenteze nevoile atât de sporite ale României întregite de azi.

Dar acest personal nu s'ar fi putut oţeli pentru o atare operă indispensabilă asigurărei neatârnărei noastre economice, dacă el nu găsea în Eugeniu Carada pilda unor însuşiri personale, cari făceau din el un adevărat apostol. Simplu, modest, desinteresat în viaţa lui publică şi privată, el putea să aibă în vedere numai grija interesului general. Cu cât era mai hotărât în convingerile sale, cu atât apărea mai limpede că aceste convingeri porneau numai din această grijă a binelui obştesc; iar cu cât muncea rodea mai mult, cu atât refuza onorurile şi recompensele de tot felul la care ar fi avut dreptul prin serviciile mari ce aducea.

Este nevoe de a ne reaminti azi această operă a lui Eugeniu Carada, fiindcă după războiul de întregire întrăm într'o perioadă de consolidare care se asemănă foarte mult cu acea care a venit după războiul de neatârnare dela 77, şi care a consolidat înăuntru România mică. In pilda de ieri trebue să găsim călăuza pentru opera de azi şi de mâine.

Avem înaintea noastră ca şi la 1878 de refăcut, din cauza sdruncinării monetei naţionale, consolidarea noastră financiară, avem de restabilit reţeaua creditului naţional public şi privat slăbit de sarcinile războiului şi de organizaţiile rămase de regimurile de cotropire de eri.

In mijlocul acestor sdruncinări financiare să impune o acţiune puternică pentru punerea în valoare a unor condiţii mai prielnice şi mai de sine stătătoare. Avem de folosit o energie naţională sporită nu numai prin întregirea neamului, dar şi prin putinţa de a potenţia prin cultură şi în condiţiile ce îi convin mai bine însuşirile excepţionale ale acestui neam, azi pentru întâia dată stăpân pe propria-i soartă.

Iată nevoia; Dar ca mijloace avem azi ceeace nu aveau acei apostoli-cercetaşi de ieri, căci găsim în toate direcţiile sâmburele necesar pornirei activităţii naţionale. Avem o bancă de emisiune şi circulaţiune de amplificat şi desvoltat dar creată; avem o monetă slăbită, dar naţională, când ei aveau de înlocuit icularui turcesc sau sfanţul austriac. Nu avem decât să întărim această instituţie şi prin ea această monetă. Avem căi ferate de adoptat noilor condiţii; avem în toate direcţiile de cercetat, de soluţionat de muncit, dar avem şcoli speciale de comerţ, de inginerie, laboratoriile Universităţilor care pot sluji pentru formarea mai activă a unui personal mai numeros şi care prin reorganizare să ne cerceteze mai bine condiţiile noi ale ţării şi să soluţioneze problemele ce se pun. Avem apoi reţenua naţională financiară de sus şi de jos, nu avem decât să o întindem pe toată suprafaţa, să o consolidăm să-i sporim mijloacele pentru o activitate mai mare.

Avem începuturi de industrie, cari pot da îndrumare, avem în sfârşit prin reforma agrară capital şi energie disponibile de folosit, avem prin o ridicare treptată a stărei economice şi culturale a masselor, mare energie şi rezerve de tot felul de folosit. Avem deci începuturi temeinice de sporit şi de adoptat nouilor condiţii; ceeace nu aveau cei dinaintea noastră.

Avem şi azi de sigur piedeci în cale; vrăjmăşii din afară cu tendinţe de a folosi greutăţile pentru a ne robi, şi acum din nenorocire ei pot găsi ajutoare în mijlocul nostru; dar avem ce nu aveau ei pentru a face izbânda noastră mai uşoară: pilda roadelor lor, calea bătută ce ne-au deschis.

Aci este desigur marea înlesnire ce ne aduc şi azi aceşti oameni mari şi după dispoziţia lor. Nimeni nu mai poate azi tăgădui în România-Mare, că Românii nu pot conduce şi construi căi ferate. Când băncile româneşti dela Banca Naţională a lui Eug. Carada până la Băncile populare a lui Haret, cine mai îndrăzneşte să afirme că nu putem asigura viaţa financiară proprie, industria şi comerţul naţional? Stau în faţa noastră roadele încrederii lor nebazată pe fapte, pentru a avea prin roadele faptelor lor o încredere înzecită necesară unor nevoi înzecite.

Iată de ce în aceste timpuri de mari prefaceri, în numele unui guvern chemat ieri să ia conducerea în momentul întregirei neamului, azi a consolidării roadelor războiului, ne simţim datori să aducem cu prilejul inaugurării statuei lui Eugeniu Carada prinosul nostru de recunoştinţă întemeietorilor României de eri şi celor ce au contribuit la consolidarea interioară a ei. Ei nu numai au înlesnit înfăptuirea României întregite, dar încă ne înlesneşte nouă opera de consolidare şi de îndrumare sănătoasă a României azi mărite şi de mâine reînoite.

Lysoform

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEINTRECUTA ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

INFORMATII

— **„Păiajenul“ la Teatrul naţional.** Aseară s'a jucat pe scena teatrului nostru comedia „Păiajenul“ a dlui A. de Herz. Vom publica în numărul de mâine darea de seamă asupra acestei reprezentaţii.

— **Seară de cunoştinţă.** Făgărăşenii aflaţi în Cluj vor avea Vineri la 8 ore seara o „Seară de cunoştinţă“ care va avea loc în sala hotelului „New York“.

— **Revizuirea împroprietăririi funcţionarilor din Cluj.** Zilele acestea va avea loc o şedinţă la cari vor lua parte dnii: Sept. Mureşianu prefectul judeţului, Oct. Utalea primarul oraşului şi dl Emil Petrini, inspector general al aplicărei reformei agrare în Ardeal.

In această consfătuire se va discuta chestiunea loturilor acordate funcţionari.

Să ştie că 95% din loturile cari au fost până acum acordate funcţionarilor au ajuns în mâna streinilor.

In această comisiune se va căuta modalitatea repunerei în posesiunea primăriei a acestor loturi pentru ca apoi să fie acordate la români cu restricţiunea de a nu putea fi înstrăinate.

— **Numiri.** Dl dl Pălăghieşu, care fusese numit consilier financiar la Primăria Cluj, fiind numit în urmă subprefect al judeţului Bistriţa-Năsăud, postul d-sale de Consilier financiar s'a declarat liber.

— **Sosiri.** Azi a sosit în localitate dl Paul Goma, inspector general administrativ, pentru a aranja o serie de chestiuni în legătură cu administraţia oraşului şi a judeţului.

— **Baia de vară a oraşului** Oraşul Cluj are în regie proprie baia de vară (Strandul), care conform bilanţului prezentat Consiliului orăşănesc, a adus un venit de 442.000 lei, din care 112.000 lei au fost cheltuiţi în cursul anului 1923. Cum hainele de baie existente sunt cu totul deteriorate, ar fi de dorit ca Primăria să i din timp măsuri pentru procurarea acestora, în care caz credem că pe viitor baia de vară va aduce venituri şi mai frumoase.

Casina română Str. Iorga 2 Cluj, caută un bun gosdodar. Ofertele în scris se primesc până la 1 Martie a. c. la D-l cassier dr. Partenie Crişan, Curtea de Apel Cluj, camera 50. Informaţii zilnic în localul Casinei dela 6—8 seara. 3336

— **Dela Primărie.** Intrucât Primăria locală a ridicat chiria la 3 lei pe metru pătrat asupra şatrelor din piaţa Mihai Viteazu, aflăm că o delegaţie a micilor negustori cari deţin acele terenuri s'au prezintat dlui Ministru de Interne pentru a li se reduce chiria.

Au sosit Pălării de Dame modele de Primăvara şi Vara din Paris şi Viena mare asortiment. Aneta Oltean, P. Unirei.

— **O măsură a guvernului italian.** Primăria locală a fost încunoştiinţată că guvernul italian a acordat consulatelor italiene din ţară dreptul de a libera acte cu care Românii cari vreau să meargă în Italia spre a vizita mormintele rudelor căzute în războiu să beneficieze de o reducere de 75 la sută pe C. F. italiene — în cl. II. şi III.

— **Serată.** Societatea studenţilor în Agricultură din localitate aranjează cu concursul personalului artistic al Operei Române şi Teatrului Naţional, o serată artistico dansantă snb patronajul dnei şi dlui Emil Petrini, director general al Reformei Agrare. Serata va avea loc în seara zilei de 1 Martie a. c. orele 9 seara, în saloanele Cercului Militar.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAŢIONAL

Joi. 21 Februarie: „PĂIAJENUL“.

ooo

TEATRUL MAGHIAR

Joi: LUPTA FLUTURILOR. (Pentru dl Ştefan Szentgyörgyi. Abonament de de zi 91. A. Seria 258.)
Vineri: POMPADOUR. (Zöldhelyi, Neményi, Tarnay, Tolnay, Bányász, Leövey, Mihályffy. — Abonament şters. Seria 259.)
Sâmbătă (matineu): DANDIN GEORGE. (Debutul baletului Ligeti. Preţuri reduse. Reprezentaţie pentru tinerime. Conferează profesoru Rácz. Seria 260.)

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat în permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderat

In atenţia comercianţilor! ❋ In atenţia comercianţilor!
„PFOMA“
Prima Fabrică Ardeleană de Cuţite şi Tacâmul
Arad, Str. Mocioni 30, (fosta Orczy-u. 10).
Depozitul la Firma Biener József Arad, Bulevardul Reg. Ferdinand No. 43. (fosta piaţă Boros Béni Nr. 9).
Se află o mulţime de recvisite culinare cuţite pentru ucisul şi belitul animalelor pentru zarzavat, pentru masă, cu presele de aluminiu, bricege solingen, foarfece, cuţit cu praşele de lemn, pistoale, etc. *cu preţurile cele mai ieftine.* 3333
Telefon la fabrică 720. Telefon la depozit 744. Adresă telegr.: PFOMA

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumuseţe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piaţa Uniri No. 12.*

Condica de termene pentru avocati 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Haine pentru bal vopseşte în toate culorile şi curaţă CZINK.

„OLIMPIA“ BODEGA SI RESTAURANT Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.
Serveşte la ori ce oră mâncări calde şi reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, preţuri convenabile se dau şi abonamente lumare.
3291

Permisele de liberă călătorie pe C. F. R.

ale ziariștilor români din Ardeal și Banat

— Un memoriu al „Sindicatului Presei Române din Ardeal și Banat“ către domnul ministru al comunicațiilor

Rigoarea cu care s'a procedat la aplicarea regulamentului permiselor de liberă călătorie pe C. F. R. ale ziariștilor, constituie pentru majoritatea ziariștilor români din Ardeal și Banat o mare nedreptate. Deși *„Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“* a intervenit atât la Comisiunea de permise, cât și la Minister, în dese și repetate rânduri, suprimarea carnetelor ziariștilor dela ziarele săptămânale n'a putut fi împiedecată. Acum când toate lucrările Comisiunei au fost predate Ministerului, *„Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“* a încercat un ultim demers pentru împiedecarea acestei nedreptăți, trimițând la București un delegat cu memoriul pe care îl publicăm mai jos, în nădejdea că d. ministru al Comunicațiilor, cu libertatea pe care i-o acordă regulamentul în vigoare, va consimți ca, până la modificarea regulamentului în conformitate cu situația presei din nouile provincii, să arate mai multă înțelegere și îngăduință față de ziariștii și ziarele de dincoace de Carpați.

Iată Memoriul:

Domnule Ministru,

Situația din trecut a presei românești din Ardeal și Banat, Vă este, desigur, cunoscută împrejurări maștere, cu totul prounice liberei desvoltări a unei vieți naționale, au oprit și scrisul românesc din mersul său normal. Indeletnicirea de publicist era întovărășită necontenit de riscuri și privațiuni fără număr. Mărturisirea unui ideal de libertate se săvârșea aici, sub regimul Ungariei de ieri, pe drumul spinos dintre mizerie și temniță.

Nu e nici o mirare, deci, că în cursul vremilor n'au putut să trăiască în Ardeal și Banat, decât trei ziare cotidiane: „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“ și „Românul“. Celealalte erau publicații săptămânale, cele mai multe destinate ciitorilor dela sate. Oamenii cari scriau această presă chinuită și săracă erau cu toții, slujitorii unei singure credințe; nu erau însă, în aceeaș măsură, și profesioniști ai condeiului, în înțelesul care se dă astăzi acestei noțiuni. Unii dintre ei își închinaseră toată activitatea lor acestei spinoase cariere, cei mai mulți aveau însă și alte îndeletniciri: erau profesori, unii; preoți, alții, și chiar bărbați politici, câțiva. Conștința aceleiaș misiuni îi lega însă laolaltă, și erau adânc înrădăcinați în rostul lor de luminători ai poporului.

Trecutul se oglindește încă în stările de lucruri de astăzi. Presa românească, eliberată de fantoma procurorilor maghiari, se luptă totuși cu mari greutăți. Lumea orașelor în majoritatea ei e străină. Condițiile de existență a populației românești de dincoace de Carpați, nu oferă un sprijin suficient pentru o normală activitate culturală. Gazeta e o întreprindere deficitară. In afară de cele două organe zilnice de partid, cari apar la Cluj, în tot Ardealul și în tot Banatul, nu trăiesc decât tot numai publicații politice săptămânale, ținute și acestea cu foarte mari sacrificii. Această presă e scrisă și astăzi de credincioși slujitori ai condeiului, cu veche activitate gazetărească, vrednici publiciști de credință, alcătuind o solidară organizație, în cadrele căreia nu s'au pripășit niciodată aventurieri ai tiparului sau redactori de ocazie.

Aceasta fiind situația, ne permitem să Vă amintim, domnule Ministru, că ziariștii români din Ardeal și Banat ar fi puși într'o injustă situație de inferioritate, dacă prin aplicarea strictă a unui regulament întocmit pentru vechiul Regat, li s'ar lua dreptul de liberă călătorie pe căile ferate acordat colegilor lor dela gazetele zilnice. Ținând seama că intenția onoratului Guvern, atunci când a menținut o asemenea favoare pentru ziariști, n'a putut se fie jertfirea tocmai a acelora dintre acei cari își exercită profesiunea în condițiuni mai anevoioase. „Sindicatul Presei Române din Ardeal și Banat“ și-a îngăduit să întocmească o listă de gazetarii ardeleni și bănățeni — al căror număr nu trece peste cincizeci — și pe cari i-a recomandat la timp pentru a li se acorda permise de liberă călătorie pe Clr.

Nădăjduind că toate aceste considerațiuni vor găsi un binevoitor ecou, Vă arătăm cu acest prilej, domnule Ministru, expresiunea înaltei considerațiuni pe care v'o păstrează ziariștii români din Ardeal și Banat.

Inspectii Administrative

Inspecțiile dlui prefect Sept. Mureșanu, în județ

Dl Sept. Mureșanu, prefectul județului Cojocna, a inspectat Luni mai multe comuni din plasa Gilău, împreună cu dl, primpretor dr. Șerban și cu dl. Inspector Adamescu dela Cooperațiile sătești.

La Gilău după ce s'a dat dlui prefect raportul de situația plasei prin dl Primpretor și după ce dl Prefect s'a interesat de mersul serviciilor și în special de alcătuirea bugetelor, a trecut la școala de stat unde erau adunați o mulțime de țărani cărora dl prefect le-a vorbit despre foloasele învățăturii, despre îmbrățișarea meseriilor și a comerțului, arătându-le cât de necesare sunt aceste bresle pentru românizarea orașelor. A vorbit apoi despre băncile populare și despre Cooperative, singurele care pot să-i scape în aceste vremuri de scumpete din mâinele cămătarilor și a speculanților străini de naționalitatea noastră.

După dsa a vorbit dl Gh. Adamescu, inspector, despre industrializarea fructelor, arătându-le foloasele ce se pot trage din acesiă industrializare și vorbind contra alcoolismului atât de dăunător sănătății.

Dela Gilău s'a trecut la Căpușul Mare și Mic, unde dupăce au vizitat instituțiile locale, biserici, școli, primării, au vizitat câteva gospodării de ale sătenilor, cum și mai multe prăvălii, unde au fost pedepsiți negustorii Culcear, Mózes și Sternberg pentru speculă, cum și pentru murdăria în care țineau localurile.

Aci a fost închisă și școala adventistă, care funcționa fără autorizația legală și avea în mijlocul școalei și a templului atârnate culorile ungurești.

Tot cu această ocazie dl Prefect a constatat că notarul cercual Alex. Kalodai cu reședința în Oșorheiu încasează taxe ilegale din care — și face un venit propriu. Așa acest notar abuziv incasa între altele și câte 1 leu și cincizeci de bani dela fiecare bilet de vită, oaie, miel, etc.

De acest fapt a rămas surprins și dl primpretor, pe care dl prefect l-a împuternicit ca în termen de 3 zile să facă o anchetă serioasă în toate comunele din acest cerc și să înainteze actele parchetului și prefecturei pentru darea lui Kalodai în judecată și destituirea lui, mai ales că acest secretar s'a dovedit a fi foarte negligent în serviciu.

Rezultatul conferințelor de căi ferate dela Satu-mare și Craia

Simplificarea legăturilor trenului expres — Schimbarea itineralului de călătorie — Ce s'a discutat la Craia? — Impedicarea contrabandelor pe viitor

Am arătat în coloanele ziarului nostru că în cursul săptămânei trecute, s'a întrunit la Satu-Mare o comisiune însărcinată de direcțiunea generală a căilor ferate române, cu o comisie de căi ferate cehoslovace, pentru a trata o serie de chestiuni cu privire la legăturile trenurilor noastre cu Cehoslovacia.

Resultatul conferinței dela Satu-Mare, după informațiunile pe care a binevoit să ni le-dea d. Hossu, directorul general al CFR. din Cluj, care a luat deasemenea parte la conferință, este următorul:

S'a tratat, în conformitate cu hotărârile luate de conferința internațională de căi ferate, chestiunea mersului trenului express. Cu data de 1 Iunie c. acest tren va deveni cu drept cuvânt express. El va avea legătură numai cu Cehoslovacia la Halmei iar legătura cu Ungaria la Episcopia Bihorului se va face cu acceleratul de zi. Astfel expresul va câștiga în chipul acesta o oră care o perde actualmente pentru legătura cu Ungaria. Dela această dată se va schimba și itinerarul mersului, nemai oprind în toate stațiile. Este deajuns să arătăm că dela Oradea-Mare expresul va avea numai două opriri: la Ciucea și Huedin. Pentru restul drumului de parcurs încă nu s'a stabilit definitiv itinerarul.

Tot în cursul săptămânei trecute, d. Hossu a avut o conferință la Craia cu reprezentanții autorităților statului vecin din partea locului. Conferința aceasta a fost în jurul marelor contrabande care se fac pe porțiunea de pe teritorul Cehoslovac, unde trec trenurile noastre cu destinația pentru Sighetul Marmației.

Contrabandele se făceau de către personalul ceferist român de acord cu cel cehoslovac. Sub pretextul de a fi defecte, diferite vagoane cu ouă și făină, erau lăsate pe teritorul cehoslovac, unde apoi erau descărcate de cei interesați. Intinse contrabande se făceau în modul acesta și cu spirt care este prohibit la import în Cehoslovacia.

*

Dl Hossu a avut conferințe cu șefui vamei, cu șefii poliției, cu șefii grănicerilor din această regiune, și cu organele căilor ferate de aici. S'a hotărât ca organele noastre să lucreze împreună cu organele statului vecin, sprijinindu-se reciproc în toate acțiunile lor de urmărire a contrabandelor. Controlul trenurilor pe teritorul statului vecin se vor face și de organele noastre. Cu modul acesta, contrabandele care luaseră proporții neobișnuite în acest punct vor fi simțitor reduse pe viitor. *D.*

Recolta de tutun în Ardeal

Zilele acestea terminându-se recepția tutunurilor din recolta 1923 din Ardeal și Banat, ne-am adresat d-lui V. Păsăreanu directorul serviciului din Direcțiunea Regională R. M. S. Cluj, pentru a ne da câteva lămuriri asupra rezultatului recoltei din acest an.

In Ardeal și Banat, — spune d-sa — s'a realizat anul acesta o cantitate totală de tutun de circa 2,500.000 kgr.

Prețul cu care s'a plătit aceste tutunuri diferă după regiuni și după varietățile de tutun. S'a plătit între 15—20 lei kgr. de tutun și s'a acordat peste prețurile stabilite prin contractele de cultură o primă care a variat între 4—9 lei pe kgr.

Recolta în general a fost slabă din punct de vedere cantitativ, întrucât nu s'a putut trece peste 600 kgr la hectar, ceeace e puțin, din punct de vedere calitativ însă avem o recoltă foarte bună.

Pe lângă plata în bani pe care Regia a acordat-o cultivatorilor, s'au mai dat și unelte agricole ca încurajare, acelor cultivatori cari au predat tutunuri de bună calitate.

Astfel s'au împărțit cu ocazia recepției, 600 pluguri și 300 grape cultivatorilor din Ardeal și Banat.

In ceeace privește recolta anului viitor, Regia a început deja să încheie contracte cu cultivatorii, și până în prezent s'a realizat o suprafață de 4000 hectare (8000 jugăre), egală aproape cu suprafața din anul trecut. Inscrierile pentru cultură continuă și se crede, după toate datele ce le avem că se va realiza cel puțin 5000 hectare.

Prețurile tutunurilor pe anul 1924 sunt cu mult superioare față de cele din anul 1923, și anume se va acorda 20 lei pe kgr. pentru varietățile inferioare și până la 60 lei pentru varietățile superioare.

In scopul de a încuraja cultura tutunului, guvernul a dispus ca acelor cultivatori cari vor planta suprafețe mai mari ca în anul trecut, să li se plătească cantitățile de tutun produse pe surplusul de suprafața cu prețuri duble, adică 40 lei pe kgr. pentru varietățile inferioare, și 120 lei pe kgr. pentru varietățile superioare.

In afară de prețurile stabilite prin tarif, Regia mai dă câte 1000 lei la hectar ca primă de suprafață.

Față cu aceste condițiuni de plată a tutunurilor, credem că cultivatorii de tutun au posibilitatea să realizeze însemnate beneficii, cari depășesc cu mult beneficiile realizate cu cultura celorlalte plante.

In general, în toată țara se contează că în anul 1924 se va realiza o suprafață de cultură de minimum 30.000 hectare, care, într'un an normal, poate da o suprafață de circa 25,000.000 kgr. tutun.

Cum consumația totală internă e de aproape 15.000,000 kgr., urmează ca în anul 1924 să avem un surplus de aproape 10 milioane kgr. tutun pentru export.

Ceeace însă îngreunează într'o mare măsură extinderea culturii tutunului este marea lipsă a personalului de specialitate, și mai cu seamă a personalului inferior, care se recrutează dintre absolvenții școalelor elementare și inferioare de Agricultură. Credem însă că prin creiarea unui mare număr de școli de acest fel, se vor putea acoperi lipsurile.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-6

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR,
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Din cauza edificărei la magazinul de stofe și mătăsuri

ENGEL SZABÓ

Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe prețurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Cum suntem batjocoriţi in Ungaria

— In jurul volumului: „Plimbări bucureştene“ — II.

Ungurii insultă în mod grosolan familia regală — Minciuni şi calomnii cari cer sancţiuni

Sub acest titlu, am publicat în numărul de ieri al ziarului nostru un palid rezumat dintr'o carte apărută la Budapesta, sub titlul *„Plimbări Bucureştene“*, în care suntem batjocoriţi în cel mai perfid mod de către un pretins gazetar român din Bucureşti, angajat, zice-se, să trimită corespondenţe din capitala ţării noastre pentru ziarul *„Magyarság“*. Ieri am rezumat acele părţi din cartea amintită cari vorbesc în general de noi. Mult mai revoltătoare însă sunt pasagiile referitoare la familia noastră regală.

Despre aceste vom vorbi acum, ca să arătăm cititorilor ce se poate scrie în ţara lui Horthy despre familia regală a unei ţări cu care menţine relaţii diplomatice şi dela care primeşte zilnic sute de vagoane de articole de prima necesitate.

Intr'un loc, în primele scrisori, vorbind de serbarea de 10/23 Maiu se scrie: *„Regele a purtat în mână buzduganul cumpărat de poporul său, cu care să poată intra triumfal în capitala* **părăsită** *de armatele de ocupaţie.“* Imediat după această ironie, se spune că deputatul Cocea — de atunci condamnat — a stârnit mare haz prin faptul, că a spus în Cameră că *„numai nebunii şi Regele nu plătesc impozite.“*

Vorbele nesocotite ale unor străini de sufletul neamului astfel servesc ca obiect de batjocură în mâinile duşmanilor noştri!

La pag. 31 vorbeşte de vizita generalului Badoglio la Bucureşti care, după cum se ştie, a adus M. Sale Reginei o înaltă decoraţie italiană.

Urmează apoi o serie de presupuneri făcute de autor pentru a găsi motivul de ce a primit Regina României aceea decoraţie, în cadrul cărora vorbeşte de Regina noastră într'un chip cu desăvârşire revoltător.

Cu patru pagini mai departe, după ce face o teorie asupra banchetelor din România, cari sunt *„cele mai înalte manifestaţi de... cultură şi educaţie“*, se vorbeşte în felul următor despre delegarea A. S. Regale Principelui Carol ca membru al Academiei Române:

„De ce l-au ales pe Prinţul Carol membru al Academiei?

„A participat la banchete multe, a ascultat cursurile universităţii populare a dlui Iorga la Vălenii de Munte în 1911, s'a ocupat cu arta dramatică, a cultivat ştiinţele medicale, anume dermatovenerismul practic. Hotelul „Dacia“ din Deva i-a furnizat motivul pentru aceasta. În decursul războiului a organizat corpul vânătorilor de munte din **fugarii** *ardeleni“.*

Mai departe Ion Florea scruteză origina popularităţii familiei regale române, scriind lucruri revoltătoare, fiindcă insultă tot pe neamul românesc are mai cump.

„Familia regală — îi vorbeşte un alt gazetar — *s'a asimilat în totul poporului nostru. O iubim ştiindcă a înstăpânit la noi cultura lui Ludovic al XV-lea.*

„In România se iau bani de unde şi cum poţi. Familia regală n'a devenit românească şi în privinţa aceasta.

„Regina a colindat streinătatea cu 30 dame dela Curte (cele mai frumoase) ca să convingă despre dreptatea României pe străini...“

Ca încheiere la insultele acestea, Ion Florea se întreabă:

„Cărui membru a Familiei regale, i-a hărăzit soarta rolul lui Ludovic al XVI-lea?“

*

Ne oprim aci în reproducerea acestor revoltătoare insulte la adresa Familiei noastre regale. Cititorul s'a convins despre felul cu desăvârşire necinstit şi degradator cum înţeleg Ungurii să-şi ducă propaganda.

El va edifica pe orice om civilizat la ce e în stare să se coboare un popor căruia îi place să treacă în toate ocaziile şi în toată lumea, drept un popor **„nobil“** şi **„cavaler“**.

Presa maghiară

Ungurii şi teatrul românesc

Directorul teatrului unguresc din localitate, dl dr Janovics Jenő a fost la Bucureşti pentru a aranja mai multe chestiuni în legătură cu teatrul.

Despre impresiile d-sale din Bucureşti, dsa a spus următoarele ziarului *„Ellenzék“*:

„M'am întors din capitală cu cele mai bune impresii. Dl Valjean a dovedit atâta înţelegere şi dragoste faţă de teatrul unguresc, că nu îmi pot aminti fără un sentiment de recunoştinţă de tratativele avute cu d-sa şi cu alţi reprezentanţi ai teatrului român. Chestiunea „Societăţii actorilor maghiari“ stă bine. Nu s'au adus încă hotărîri, dar avem toate speranţele că această problemă ce s'a pus de atâta vreme, va afla o resolvire definitivă. Sper, că Societatea actorilor unguri îşi va recăpăta întreaga libertate de acţiune, *formând o filială minoritară a sindicatului din Bucureşti.*

Dl Valjean a mai promis că va interveni ca *„Tragedia omului“* să poată fi reprezentată cât mai curând pe scenile maghiare.

M'a asigurat că reprezentanţii teatrului român vor ajuta teatrul maghiar în munca lui şi mi-a anunţat, că proxima oară când se va preda la Teatrul maghiar din Cluj o piesă românească, *dsa va veni să ţină publicului maghiar o conferinţă despre schimbul cultural româno-maghiar.*

La Bucureşti — continuă d. Janovics — am văzut jucându-se *„Negustătorul din Veneţia“*, ceiace a fost pentru mine un eveniment minunat. In primul rând m'a surprins nemaipomenitul fast al decorurilor şi costumele cu gust alese şi conforme epocei. Pe scenă au figurat 200 artişti. Rolul titular a fost susţinut de d. Brezeanu, cel mai mare actor dramatic al Românilor care, **chiar şi după aprecierile mele (!!!)** este un talent viguros.“

Confecţionăm
tot felul de încălţăminte pentru dame şi domni în Atelierul nostru de lux,
Strada Regina Maria No. 51,
pe lângă preţurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA PAP. LEPAGE
CLUJ. CEREŢI OFERT. 5

MICA PUBLICITATE

DE VÂNZARE CU LEI 45.000 UN PIAN de culoare neagră aproape neîntrebuinţat. Se poate vedea în zilele de Luni şi Joi între oarele 4—5 în strada Bariţiu Nr. 5 la stânga.

TELEGRAMA

Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.
Inchegarea 100.000 litri lapte cu I Krg.
Se vinde numai la Angrosişti. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 21 Februarie 1924.

CINEMA SELECT
Atenţiune! Atenţiune!
Fiul lui Madame Sans Géne
Monumentală dramă istorică în 7 acte. In rolul principal renumita HESPERIA. — Afară de rogram „ZIGOTTO REGE“, comedie hazlie in 2 acte.

CINEMA URANIA
Atenţiune! Vin bestiile!
Grozăviile Africei Zoro Va Huru
Film cel mai bun cu fiare sălbatice. In rolul principal CARL DE VOGT. Numai p. cei cu suflet tare!

CINEMA APOLLO
Moara roşie
Dramă de aventuri in 5 acte. In rolul principal MAUD EGEDE NISSEN. O explorie colosală.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„GANZ“
SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:
Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricaţie englezească originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie englezească originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbăţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	*6 L*
Ciorapi	*27 „*
Cămeşi femeeşti	*95 „*
Paltoane croşetate	*540 „*
Manuşi p. dame	*58 „*
Şorţuri „ „	*120 „*
D. M. C.	*5 „*
Aţă	*9 „*

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Se confectioneaza trusouri BEBE si dupa comanda!! Mare asortiment in manusi pentru barbati!! Mare asortiment in gheie barbatesti, femeesti si pentru copii!!! — Comenzile de albituri pentru barbati din zefir si matasa se executa in 48 ore corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1016 4 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 4 PAGINI Vineri 22 Februarie 1924.

Infrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1 1767

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU. Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Cele două generații ale renașterei noastre

Vorbind la solemnitatea desvelirii bustului lui Eugen Carada, d. Vintilă Brătianu a făcut o interesantă paralelă între cele două capete ale renașterii naționale: generația luptătoare de la 1848, și generația întregitoare de la 1916.

„Cercetași pantru înfăptuirea politicei noastre de neatârnare", oamenii generației de la 1848 au știut, prin nemăsuratul lor, avânt prin luminatul lor patriotism, și prin neobosita lor stăruință să creieze „din nimic" o țară puternică și prosperă, să însufle viață proprie și conștientă unui întreg popor. Ceea ce făceau oamenii generației de atunci era o mare îndrăzneală. Intr'o țară în care lipsia totul, și creditul necesar unei vieți comerciale civilizate, și mijloace de rapidă comunicație; într'o țară fără capital și fără conștiința muncei, numai încrederea în sine a unor iluminați putea să facă ceva. Iluminații de la 1848 au făcut totul. Ei ni-au lăsat moștenire o viață de stat ordonată în toate ramurile de activitate; ni-au lăsat acea Românie mică de eri, fără de care România Mare de astăzi nu vedem cum ar fi fost de realizat.

In toate faptele lor, oamenii aceștia ni-au lăsat însă, mai mult decât orice, secretul succesului lor în acea încredere și stăruință care li-au fost necontenită călăuză. Dacă generația de la 1848 avea de creiat totul din nimic, generația noastră are totul de refăcut, „are de restabilit rețeaua creditului public și privat slăbit de sarcinele războiului și de organizațiile rămase din regiunile cotropite de eri", cum așa de just a spus d. Vintilă Brătianu.

Intre generația de atunci și generația de acuma este o mare asemănare. Și nouă, ca și lor, ni se cere aceeași încredere în forțele noastre, ni se cere acelaș necontenit sacrificiu de muncă. Sacrina noastră însă este departe de a fi tot așa de grea ca a celor de la 1848. Noi avem la îndămână, în toate ramurile, un nucleu lăsat de ei pe care nu trebuie decât să-l desăvârșim. Avem o Bancă de emisiune și circulație de amplificat, pe când ei aveau de înlocuit icușarul turcesc și sfanțul austriac; avem o rețea de căi ferate care nu cere decât a fi înzestrată și adaptată nouilor cerințe, pe când ei nu aveau decât postalionul; avem o viață financiară apreciabilă; avem un început de industrie națională; avem o școală și o armată a țărei! Și dacă acei cari nu aveau nimic la îndămână, ni-au putut lăsa tot ceea ce avem noi astăzi, ar fi să fim prea nemernici pentru a nu duce la desăvârșire opera de refacere și consolidare națională de astăzi.

„In pilda de eri trebuie să găsim călăuza pentru opera de azi și de mâine", a spus dl Vintilă Brătianu la desvelirea Statuei celui care întruchipează în totul această grăitoare pildă.

Luptele Italienilor în Tripolitania

Roma, 18. — Ttrupele italiene au ocupat oaza Ghadames la 560 kilometri de Tripoli, completând astfel ocupația întregei zone mărginașe a Tunisiei.

Lecțiile de patrotism ale dlui Fagure

Ce zice partidul național?

Am relevat acum câtva timp apariția unui articol în ziarul „România", în care se vorbea despre un bloc al opoziției cu d. Marghiloman și Argetoianu alături de partidul țărănist și partidul național. Tot în aceeași vreme, apărea în „Patria" un articol în care, proslăvindu-se jubileul dlui Marghiloman, se spunea *„generațiile viitoare vor avea totdeauna ce învăța de la acest mare patriot* **(?)**

Din aceste două manifestări ale oficioaselor partidului național, deduceam că partidul național dorește reabilitarea naufragiaților politici, cu ajutorul blocului.

Remarca noastră nu a scăpat nici presei semite a partidului național. Astfel confratele „Lupta", reproducând pasajul privitor la d. Marghiloman din articolul apărut în „România", scrie următoarele:

Mărturisim că ne-a scăpat această surprinzătoare notă din partea unui ziar care sprijină partidul național, căci „România" nu este organul autorizat al acestui partid așa că nu se poate susține că, în ceeace privește pe d. Al Marghiloman, confratele nostru reflectează părerea șefului și comitetului executiv al partidului național".

In acelaș timp „Lupta" reproduce un articol din ziarul takistonațional din Galați „Vremea" în care se condamnă ca nepatriotică ideea de a întroduce pe d. Marghiloman în „bloc".

Lecția de patriotism pe care „Lupta" se crede autorizată a o da partidului național, trebuie să recunoaștem că este foarte justă. Ea este însă și dureroasă pentru partidul național. Precum, se vede, d. Fagure, întors din misiunea sa de la Paris, a câștigat mult ca autoritate în partidul național; dar pentru noi d. Fagure tot d. Honigman rămâne, chiar dacă partidul național îl crede descendent direct al lui Avram Iancu, după discursul său de pe Câmpia Libertății. Și e rușinos ca partidul național să primească lecții de patriotism de la d. Fagure.

In ceea ce privește chestiunea calității ziarului "România", partidul național este dator să lămurească opinia publică dacă „Lupta" are dreptate, căci în aceeași măsură ziarul dlui Fagure poate contesta și calitatea de oficios a ziarului „Patria" din Cluj, care a săvârșit aceeași greșală.

Eugeniu Carada și Ardealul

Desvălirea monumentului ridicat de Banca Națională lui Eugeniu Carada a fost prilejul unei pioase comemorări a omului care a pus temeiul vieții economice a țării. Dacă vechiul regat datorește acestui om independența sa economică și mare parte din înzestrările technice moderne, Ardealul, subjugat pe vremea aceea, nu putea să fie un câmp de activitate pentru omul care desprețuind totdeauna onorurile, își închinase toate puterile sale morale și fizice muncei constructive. Dar român bun, Carada a fost un devotat sprijinitor al cauzei naționale în Ardeal. Cum spune d-l Liviu Rebreanu, în cuvântarea rostită la desvelirea monumentului, Carada a fost prietenul cel mai sincer și cel mai statornic al Ardealului. In împrejurări grele, când conducătorii țării nu îndrăzneau să facă nimic pentru lupta de aici, Carada plătea amenzile tribunalelor ungurești cari țineau să înăbușe ziarele românești, subvenționa publicațiile ardelene, ajuta școlile și bisericile. El n'a șovăit niciodată și, într'o vreme când ideia națională integrală era doar un vis pentru cei mai mulți, în el ea trăia ca o realitate.

Credința aceasta l-a făcut să fie totdeauna gata să sprijinească orice inițiativă culturală în Ardeal sau în celelalte provincii subjugate. Numai pentru biserica Sf. Nicolae din Brașov el a dat șeasezeci de mii de lei. Dl Sever Bocu povestește că ori de câte ori cauza românismului îi silea să vină la Carada, niciodată nu ieșeau nemulțumiți. El își punea obolul, totdeauna bogat, într'un plic și-l întindea cu o sfială în adevăr delicată. La sutimi de mii de lei se ridică ajutoarele date de Carada presei, bisericilor și inițiativelor culturale din Ardeal.

Niciodată n'a voit să se știe de danule pe cari generozitatea sa le-a împărțit pentru scopuri patriotice, de binefacere sau culturele.

Suflet larg și minte cultivată, Eugeniu Carada înseamnă pentru întregul românism o pildă de marile realizări la cari se poate ajunge atunci când în același om se întâlnesc însușiri de energie creiatoare cu cele mai delicate sentimente.

Conferința generală a inspectorilor regionali ai muncei

In ziua de 23 Februarie au fost convocați la București toți inspectorii regionali ai muncei din întreaga țară, la o consfătuire. Cu ocazia acestei consfătuiri fiecare inspector își va face observațiile sale asupra legei muncei, observații câștigate de când aplică această lege.

Noua organizare a magistraturei

Care e spiritul reformei? Inovații introduse la judecătoriile de ocol

Parlamentul va lua în curând în dezbatere reforma judecătorească, la al cărei proiect dl ministru de justiție, Gh. Gh. Mârzescu a consultat pe cei mai de seamă magistrați, ai țărei.

Vom arăta mai jos spiritul și dispozițiunile care călăuzesc această reformă, atât de necesară pentru unificarea legislațiilor din diferitele provincii ale țărei și care nu urmăresc altceva de cât ca distribuirea justiției să fie exercitată în condițiunile cele mai bune posibile.

Reforma judecatorească se resfrânge asupra judecătoriilor de ocol, tribunalelor, Curților de apel Curților cu jurați și celei de Casație.

Principiul consacrat prin noua constituție și care călăuzește chiar de la început reforma este că recursul se admite în oricare materie.

Cât privește judecătoriile de ocol, se subliniază obligațiunea judecătorilor de a merge în fiecare comună cel puțin odată pe lună, în vederea îndeplinirei atribuțiunilor prevăzute de legi, și în scopul acesta secretarii comunali vor fi dublați cu rolul de archivari judiciari.

Modificări întroduse la tribunale și curți

In organizarea tribunalelor se întroduc modificări radicale.

Astfel se prevede câte un președinte de fiecare secție unul din ei având atribuțiuni de primpreședinte.

Ministerul are dreptul să creieze posturi de primpreședinte fără secție acolo unde nevoile o vor cere.

Se adaugă însă că atunci când primul președinte n'are secție, el poate să prezideze pe oricare, dispoziție care există și în momentul de față.

Această măsură nu se întroduce la Curțile de Apel.

Un lucru nou este înființarea — la fiecare tribunal — a unei „secții a epitropiilor", pentru administrarea tutelelor, dotelor, averilor interzișilor și celor puși sub consiliu judiciar, inclusiv tutelele aflate până azi în competința judecătoriilor de ocoale. Ideea este bună și preconizată de mult.

Ea a fost impusă și justificată de ușurința cu care au fost apărate în general până acum averile soțiilor și a minorilor.

Varietatea lucrurilor contencioase, cari împiedecau până acum serioasa examinare a celorlalte lucrări, n'au să mai existe odată cu înființarea secțiilor speciale.

Se mai prevede apoi că fiecare tribunal va avea în plus peste judecătorii necesari, cari vor îndeplini prin delegație, funcțiunile de judecător de instrucție, prim-procuror, procuror, judecător sindic, substitut de procuror.

Acelaș lucru și la Curțile de Apel, unde vor fi prevăzuți un număr de consilieri în plus, cari vor funcționa prin delegație ca procurori generali și procurori de secție.

Până acum se știe că judecătorii de instrucție și procurorii erau distincți de judecători, la fel cu procurorii de curți de apel.

Această modificare e motivată de dorința de a se nivela deosebirile reale sau aparente dintre: procurori, jude instructori, judecători de ședință, procurori și consilieri de curte.

Aceste delegații depind de Ministerul Justiției, ele sunt revocabile și obligatorii.

Acestea sunt în general dispozițiunile folositoare care au fost introduse în noua organizare judecătorească de dl Ministru al Justiției, Gh. Gh. Mârzescu, de comun acord cu comisiunea consultativă de magistrați.

Vom răta într'un număr viitor și celelalte modificări propuse referitor la Curțile cu jurați și la Inalta Curte de Casație.

Examenele de limba română pentru funcționarii Statului

Ministerul de Interne prin deciziunea Nr. 9952/1924 a luat dispoziția ca cu începere dela 1 Oct. 1924 toți funcționarii administrativi, dependenți de Ministerul de Interne, din Ardeal, Basarabia și Bucovina, să fie supuși la un examen de cunoaștere a limbei române.

Comisiunea care va examina pe acești funcționari se va compune din prefectul județului respectiv, ca președinte, un profesor de limba română dela liceul din sediul județului, desemnat de prefectul, și primarul sau președintele comisiei interimare din orașul de reședință.

Pentru funcționarii polițiilor Cluj, Chișineu și Cernăuți, deciziunile se vor da de către prefecții de poliție. Funcționarii cari au fost concediați din serviciu pentru necunoașterea limbei, vor putea fi reprimiți dacă cu ocazia examenului vor dovedi că și-au însușit limba română.

Presedintele Statelor-Unite

propune o conferință pentru reducerea armamentelor

New York. — Președintele Statelor Unite, în primul său discurs electoral, după ce a stigmatizat cu multă energie pe toți aceia cari au abuzat de încrederea poporului american, fiind amestecați în scandaloasele concesiuni de petrol, s'a ocupat de chestia armamentelor.

D. Coolidge a declarat:

„Prezența experților în sânul comisiei de anchetă ne dă speranța că Franța și Germania vor ajunge la un acord durabil.

Fraţii Nussbaum Târgu-Mureş MĂRUNŢIŞURII GALANTERII ŞI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 2526

INFORMATII

Competenţa „Patriei".

Cu prilejul premierei „Patanjemului" la Teatrul Naţional, se svonise că studenţimea va manifesta ostil împotriva autorului — D. A. Hertz — pe care îl credea evreu.

„Patria" aflând de acest lucru a publicat în ajunul reprezentaţiei o informaţie în care d. Hertz nu numai că era recomandat ca creştin sadea, ci mai că nu era scos rudă cu Gheorghe Lazăr.

Manifestaţia a fost evitată şi desigur ne bucurăm de aceasta. Dar din acest prilej nu se poate să nu remarcăm competenţa „Patriei" în materie. In adevăr care alt ziar mai mult decât „Patria putea să dea mai autorizate certificate? Nu are partidul naţional contact de fiecare zi cu Honigmanii, Brăniştenii, Nedelcii, cu toţi Şoimsohnii într'un cuvânt ai publicisticei şi literaturei române? Desigur că da! Şi având contact zilnic cu ei îi şi cunoaşte îndeaproape, ceeace dă comunicatelor ziarelor sale o necontestată competenţă.

— **Dicţionarul „Larousse" şi oraşele ardelene.** Citim în „Ideia Europeană", că în ediţia proaspătă, pe 1924 a dicţionarului „Larousse" oraşul Cluj este înregistrat astfel:

„Klausenbourg ou Kolozsvár ville de Romaine, 60.000 h. Patrie de Mathias Corvin".

Iar Oradea-Mare, nu numai că nu-şi are numele său oficial românesc, dar a rămas încă în... Ungaria!

„Nagyvárad ou Grosswardeim **ville de Hongrie** sûr le Kőrös, affluent de la Theiss; 64.000 h. Industrie active. Vins estimés Eaux thermales".

Bine înţeles, nu vom acuza pe savanţii geografi cari redactează dicţionarul Larousse de.. iredentismul ce caracterizează pe minoritarii cari remaghiarizează numirile de străzi şi localităţi.

Este foarte trist însă că nici savanţii aliatei şi prietenei noastre Franţa n'au luat cunoştinţă de schimbările drepte pe care marele războiu le-a adus în lume.

— **Dela Consiliul de Războiu.** In ziua de 26 Februarie a. c. se va judeca în faţa consiliului de războiu din localitate, procesul locotenentului Albulescu Ion din Rgt. 85 Inf. acuzat că prin 1921, pe când era comandantul unui sector dela frontiera Ungariei, ar fi înlesnit trecerea peste frontieră în mod clandestin, la doi indivizi cari erau urmăriţi de către autorităţile noastre.

— **Balul bărbierilor.** In seara zilei de 1 Martie a. c. sindicatul bărbierilor din localitate a organizat un bal costumat şi necostumat, care va avea loc în saloanele hotelului „Central" din localitate. Din sumele rezultate se va forma un fond de ajutoare pentru membrii bolnavi ai sus zisului sindicat.

— **Un scriitor ungur din Cehoslovacia la Cluj.** Scriitorul ungur din Cehoslovacia, László Récs, a sosit pentru câteva zile la Cluj pentru a se interesa de mişcarea literară de aici.

— **Adunarea avocaţilor stagiari.** Duminecă va avea loc la Curtea de Apel din localitate o adunare a Asociaţiei avocaţilor stagiari nu demult constituită sub prezidenţia dlui dr Adam Popa. Se vor discuta chestiuni profesionale.

— **Consfătuiri la Camera de Comerţ din Cluj.** Conducătorii Camerei de Comerţ din Cluj pentru a cunoaşte părerile autorizate ale tuturor fruntaşilor vieţii industriale asupra problemei vămilor, a convocat în localul său pe reprezentanţii diferitelor ramuri de producţie industrială şi comercială. Aceste consfătuiri se vor ţinea aparte cu reprezentanţii fiecărui ram de producţie.

— **Dela justiţia militară.** Eri dimineaţă a fost judecat şi condamnat la şase luni închisoare de către consiliul de războiu al corpului 6 Armată, locotenentul de rezervă Mazilu Gheorghe, acuzat că în timpul când era comandantul garnizoanei Földeş (Ungaria) ar fi luat mită 5000 Koroane, pentru a pune în libertate pe un individ arestat pentru spionaj.

— **Dela poliţie.** In urma nouei reorganizări a poliţiei locale, dl poliţaiu Ion Teleguţ care până în ultimul timp a girat postul de director în aceasta instituţie, a fost însărcinat că conducerea poliţiei comunale care se ocupă numai cu respectarea preţurilor maximale pe pieţile şi în magazinele din oraşul nostru.

— **Un nou cămin studenţesc la Cluj.** In etajul III al clădirei din str. Babeş 13 s'a deschis un nou cămin studenţesc. Au primit aici casă 24 studenţi. Clădirea se va transforma în întregime în Cămin studenţesc, imediat ce locatarii vor putea fi evacuaţi.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Huniedoara, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.*

— **Desfiinţarea unui club sportiv.** Dl ministru de interne a hotărît desfiinţarea clubului sportiv clujan **„K. A. C."** pentru atitudinea lui antiromânească. Conducătorii acestui club s'au înfăţişat dlui dr Coriolan Tătar, preşedintele Comitetului Regional pentru a-i cere ajutorul, care — după ştirile gazetelor ungureşti — le-a şi promis tot concursul.

— **Concerte.** Cunoscutul pianist, dl Ilie Sibianu, profesor la Conservatorul local, va da în cursul lunilor Martie şi Aprilie, împreună cu dl Strasser, violonist în orchestra Operei, o serie de concerte de muzică de cameră.

Concertele vor avea loc în sala mare a Prefecturei de judeţ.

Au sosit Pălării de Dame modele de Primăvara şi Vara din Paris şi Viena mare asortiment. Aneta Oltean, P. Unirei.

— **Pentru cultură.** Guvernul a prevăzut în bugetul oraşului Satul Mare suma de o jumătate milion pentru subvenţionarea artiştilor români ce vor veni în cursul anului să joace teatru românesc în această localitate.

— **Serată.** Societatea studenţilor în Agricultură din localitate aranjează cu concursul personalului artistic al Operei Române şi Teatrului Naţional, o serată artistico dansantă sub patronajul dnei şi dlui Emil Petrini, director general al Reformei Agrare. Serata va avea loc în seara zilei de 1 Martie a. c. orele 9 seara, în saloanele Cercului Militar.

— **Şezătoare artistfcă la Ghiriş.** In seara de Sâmbătă 23 Februarie va avea loc la Ghiriş o serată artistică literară urmată de dans, organizată de soc. Studenţilor din Turda-Arieş de sub preşidenţia dlui I. Stan.

— **Fiscale.** La Administraţia financiară va începe săptămâna viitoare funcţionarea comisiunilor pentru fixarea impozitelor. Impozabilii cari nu se vor prezenta la proces vor fi impuşi în lipsă.

— **Dela Comisia de încartiruire.** Comisiunea de încartiruire a hotărât ca cu începere de azi să se purceadă la controlul general al tuturor caselor din Cluj în vederea rechiziţionărei de camere pentru funcţionari.

— **Brevete pentru băuturi spirtoase.** In urma unei dispoziţii a ministerului de finanţe, nu se va mai elibera nici un brevet de băuturi spirtuoase până la întrarea în vigoare a noului regim al vânzărei alcolului.

— **Aplicarea reformei agrare.** Inspectoratul agricol din Cluj a primit un ordin dela ministerul de agricultură prin care i se cere trimiterea unei situaţii generale a împroprietăririlor din regiunea Cluj. Aceasta în vederea găsirei modalităţilor de accelerare a terminărei tuturor lucrărilor de aplicare a reformei agrare.

— **Sanitare.** Autorităţile sanitare şi poliţieneşti din Cluj au hotărât ca în vederea preîntâmpinărei unor noui cazuri de tifos exantematic, să facă de două ori pe săptămână razii sanitare prin toate suburbiile oraşului şi în special în cartierul ţigănesc. Aceste razii au şi început cu ziua de eri.

— **De la CFR.** La direcţiunea regională a CFR. din Cluj s'a început inventariarea vagoanelor inutilizabile ce sunt îngrămădite prin staţii. Aceasta în vederea nouei campanii de lucru care va începe luna viitoare.

— **Licitaţie.** In ziua de 23 Februarie a. c. va avea loc în localul comandamentului Grănicerilor din Deva, o licitaţie pentru furnizarea unei cantităţi de 18,900.000 Kgr. lemne.

— **Dela Tribunal.** Eri 20 crt. s'a terminat dresarea actului de acuzare, în chestiunea rebeliunei de acum o lună din comuna Răchiţele (Cojocna). Sunt date judecăţei 60 de persoane, între cari şi inginerul silvic Vasile Vasiliu, fostul şef al secţiei silvice Hida.

— **Dl Valjean la Cluj.** Dl Eugea Ioanovics, directorul Teatrului Maghiar din localitate, fiind chemat la Bucureşti în chestiuni ce privesc Teatrul Maghiar, a adus ştirea că dl Valjean, directorul general al teatrelor, va veni la Cluj la prima reprezentare a unei piese româneşti pe scena Teatrului Maghiar, când va ţinea o conferinţă asupra schimbului cultural dintre Români şi Maghiari.

— **Dela parchet.** Cu începere de eri 20 crt. Dl Ştefan Cepescu, primul procuror al Tribunalului local, a luat un concediu medical de şase săptămâni. In tot acest timp, şefia parchetului o va avea dl dr Livius Ile procuror.

— **Adunarea expeditorilor vamali.** In ziua de 19 Febr. a avut loc în localul Camerii de Comerţ din Cluj, adunarea generală a expeditorilor vamali. In această adunare s'a cerut majorarea taxelor de comision.

Se aduce la cunoştinţă membrilor organizaţiunii Partidului naţional liberal, că saloanele clubului sunt deschise în fiecare Marţi, Joi şi Sâmbătă dela orele 17. Domnii membri sunt rugaţi a lua parte în număr cât mai mare.

— **Inspecţie administrativă.** Dl Inspector general Paul Goma sosit ieri în localitate a avut o consfătuire cu dl Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, şi cu dl Oct. Utalea, primarul oraşului desbătând mai multe chestiuni în legătură cu nevoile administrative ale oraşului şi ale judeţului.

Intr'unul din numerile viitoarei vom publica rezultatele inspecţiei şi măsurile uate de dl Paul Goma.

— **Muncitoreşti.** La 23 Februarie va avea loc în localitate tratative în prezenţa inspectorului muncei pentru încheierea unui contract colectiv.

*

La minele de pirită din Arieş jud. Bistriţă Năsăud a izbucnit un conflict de muncă, lucrătorii cerând urcarea salariilor şi încheierea unui contract colectiv.

— **Marea urcare a leului la Zürich.** După mai multe oscilări, leul s'a urcat în mod considerabil la bursa de la Zürich. Dela 3.10 cu cât a fost cotat ieri, leul s'a urcat cu 20 puncte cotând astăzi 3 30.

Această urcare va avea consecinţe asupra vieţii noastre economice, provocând un val de ieftinire.

— **Dela Teatrul maghiar.** Aseară pe scena Teatrului maghiar din localitate a avut loc premiera dramei „Lupta fluturilor" de Heinrich Sudermann.

Dintre interpreţi s'au remarcat: Aurica Laczkó şi dnii St. Szentgyörgyi şi Wilhelm Lengyel.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

Lysoform

Cronica dramatica

„Paiajenul", comedie în 3 acte de A. de Herz

Comedia „Păiajenul" a dlui A. de Herz a fost consacrată ca piesă de valoare a repertoriului nostru modern, în urma succesului pe care l'a cucerit în public. A fost „cel mai mare succes" al nu ştim carei stagiuni a Teatrului Naţional din Bucureşti, când „Păiajenul" a atins respectabilul număr de 60 reprezentaţii.

Că publicul a primit atât de bine comedia dlui A. de Herz, nu este de mirare. La noi ca şi în alte ţări repertoriul modern este alcătuit numai din asemenea comedii, cu technică irepro-şabilă, cu spirite şi glume pipărate, cu ironii satirice cari se căznesc să treacă dincolo de barierele banalului şi rămân din nenorocire totdeauna dincoace, şi ca o urzeală a acţiunii un sentimentalism eftin, vulgar şi deseori impudic pentrucă prea ostentativ se mărturiseşte.

Ceiace totdeauna ne-a surprins însă, e faptul că o parte a criticei care s'a ştiut păstra prin inteligenţa, prin gustul şi prin înţelegerile sale de artă deasupra vulgului, s'a lăsat înşelată de piesele dlui A. de Herz primind mai ales „Păiajenul" cu elogii.

Şi totuşi comedia jucată Marţi seara pe scena teatrului nostru este foarte slabă. Platâ imitaţie a comediilor franţuzeşti în care a excelat un Robert de Flers sau un Croisset, „Păiajenul" dlui A. de Herz n'are nici cel puţin acele însuşiri de vervă prin cari s'a impus gustului public cea mai mare parte din comediile teatrelor de bulevard din Paris.

Observaţii de o banalitate exasperantă, glume de varieteu şi spirite de cafenea, un dialog a cărui vioiciune nu stă decât în repedea succesiune a replicilor, un sentimentalism care se cheltueşte în declaraţii bombastice, o vulgaritate care ţâşneşte supărătoare din fiecare cuvânt, iată ce este comedia „Păiajenul".

Fermecată de gândul unui succes, direcţia Teatrului Naţional din Cluj, a jucat-o. Putem să-i facem vre-o vină pentru asta?

In mijlocul interpreţilor comediei dlui A. de Herz, un singur artist a izbutit să dea consistenţă rolului: dl I. Stănescu Papa. Dl Dem. Mihăilescu-Brăila, căruia se pare că plac atât de mult rolurile de amorez, ni-a arătat şi în acest rol cât de mult a rămas d-sa legat de mijloacele pe cari le utiliza ca tenor de operetă.

Jocul dnei Jeana Popovici-Voina a lăsar să se vadă prea mult că în afară de oarecare vioiciune în mişcări şi de oarecare, siguranţă pe scenă, mijloacele sala artistice s'au epuizat şi au nevoie să fie împrospătate.

Ceilalţi interpreţi, în afară de dna Natalia Ştefănescu şi de dnii Mişu Ştefănescu şi N. Dimitriu, au fost de o stângăcie care face inutilă orice încercare critică.

ATELIER 3272
MODERN DE FOTOGRAFII
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografarea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Strungurile „ASTRA" sunt cele mai precise.

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Mersul naționalizărei la căile ferate din Cluj

Situația la direcțiunea regională din Cluj

Cu cât a crescut procentul funcționărilor români dela unire până în prezent — Ce ne spun șefii de serviciu

Ne-am ocupat în diferite rânduri de modul cum se face românizarea la căile ferate din Ardeal, arătând treptat progresele care s'au realizat.

Lămuririle care ni-se dau astăzi cu privire la situația dela direcțiunea regională din Cluj, din acest punct de vedere, ni se par cu deosebire mulțumitoare.

Am putut sta de vorbă cu mai mulți șefi de serviciu și din declarațiile pe cari ni le-au făcut cu toții, rezultă că romanizarea la această direcție, s'a făcut cu mult mai repede ca la alte instituții de stat.

*

Cursurile de limba românească — ni-se spune — cari au funcționat pe lângă această direcțiune regională au dat rezultate frumoase.

Astăzi toți funcționarii dela căile ferate din Cluj, știu vorbi și scrie românește. Toate lucrările și scriptele se fac numai în limba românească. De remarcat este însă că toți funcționarii cari nu posedau limba românească au pus foarte multă silință pentru aș i însuși limba. Unii din ei, în afară de cursurile oficiale, au luat în acelaș timp și lecții particulare de limba românească.

*

Din punct de vedere al romanizărei, situația de astăzi dela căile ferate din Ardeal, este cu atât mai mulțumitoare, cu cât, în special la această instituție, după Unirea Ardealului, personalul era aproape exclusiv strein. La începutul conducerei românești, personalul căilor ferate din Ardeal avea un procent de 4 la sută români. Astăzi, în toată criza funcționarilor români de specialitate, personalul românesc dela căile ferate a ajuns la un procent de 58 la sută.

Informațiunile acestea au binevoit să ni le dea dnii Radu și Brânduș, primul, al serviciului personalului și al doilea șef al Comptabilității. Ținem să mai notăm, în mod special, încă câteva relațiuni date de șeful contenciosului, care ne par de un interes deosebit:

„La preluarea imperiului, zice d. Brânduș, scrviciul nostru, care este un serviciu de specialitate, nu a putut recruta nici un funcționar român. Tot personalul compus din 150 persoane era exclusiv străin. Pentru românizarea acestui serviciu am avut de luptat cu multe greutăți. Astăzi avem 70 de români, iar personalul străin și-a însușit limba și scrierea românească în chip mulțumitor. Toate lucrările le facem astăzi numai în românește. Ni-s'a adus, de către persoane de rea credință, acuzațiunea că la furnituri pentru necesitățile direcțiunei noastre, favorizăm pe străini. Este complect inexact și sfidăm pe oricine să ne poată dovedi acest lucru printr'un singur caz concret. Noi facem licitațiuni în regulă, dar din nenorocire, nu avem furnizori români, pentru că nici odată nu ni se presintă la licitație“.

*

Relatările pe care le am dat aici, pentru a le împărtăși publicului nostru cititor, vor bucura, desigur pe toți bunii români. Ținem însă să facem o observațiune asupra căreia ni s'a atras atențiunea, deseori din partea publicului, și anume: Atât personalul din trenuri cât și cel din gări, nu respectă ordinele, care știm că sunt date, de a vorbi românește. Noi credem că ar trebui stăruit tot atât de serios și cu acest personal.

Dac.

Comercializarea intreprinderilor economice ale Statului

Discuția Comisiunei economice superioare

Comisiunea economică superioară și-a ținut prima ședință la care au luat parte dnii miniștrii Al. Constantinescu, Vintilă Brătianu, general Văitoianu, Tancred Constantinescu, membri ai comisiunei, și Dr. I. N. Anghelescu, secretarul general al Ministerului de industrie

Desbaterile mai ales s'au angajat în jurul proiectului pentru comercializarea întreprinderilor economice aparținând statului, conform hotărîrei luate de consiliul de miniștri, ca asupra proiectului să-și dea mai întâi avizul comisiunea economică și apoi să fie însușit de guvern și depus în parlament.

Două chestiuni principale au fost în special discutate.

1. Cari sunt întreprinderile statului unde trebuie să se aplice comercializarea.

2. Care este forma de aplicare practică a acestei comercializări.

Contrar celor afirmate de un ziar din Capitală, nu s'au ivit neînțelegeri între membrii comisiunei asupra principiului dominant al legei între dnii miniștri Vintilă Brătianu și Al. Constantineseu.

S'a mai discutat modul cum vor fi alcătuite consiliile de administrație ale noilor întreprinderi și asupra rolului pe care urmează să-l aibă în viitor Statul în conducerea acestor întreprinderi.

In genere proiectul comercializărei întreprinderilor de stat a fost admis de consiliul economic așa cum a fost elaborat de comisiunea parlamentară și de ministrul de Industrie.

S'a hotărît ca dl Tancred Constantinescu să prezinte în primul consiliu de miniștri, proectul pentru comercializarea întreprinderilor Statului.

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocați 1924“
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

Moartea profesorului Vasile Ștefănică

Ne-a mai părăsit încă un reprezentant al Ardealului vechiu... Bătrânul profesor din Beiuș, Vasile Ștefănică, s'a dus Duminecă noapte la ceialalți mari fii din trecut ai acestei provincii.

Nu știm dacă este intelectual român în Ardeal, care să nu fi cunoscut figura de bătrân simpatic, de român cinstit și deprins cu greul, a celui care poate prelungea cea mai îndelungată activitate profesorală din zilele noastre. Toți aceștia, cari l-au cunoscut sau i-au știut de nume, știu ce înseamnă pierderea lui pentru școala românească, și câtă recunoștință i-se datorește din partea întregei noastre națiuni. Vasile Ștefănică a muncit ani îndelungați, fără îmbărbătare sau recunoștință din nici o parte, așa cum știau să facă mucenicie bătrânii înaintași. Liceul dela Beiuș a fost încredințat în mâinile lui în zilele celor mai pornite atacuri maghiare, și numai răposatul știa câtă grijă și chin l-a costat ca să-l poată păstra până'n zilele desrobirii.

Viața acestui dascăl, dintre cei vechi ai Ardealului, care s'a jertfit timp de 43 de ani, este dela început până la capăt o înșirare de fapte vrednice de recunoștința istoriei. România întregită l-a răsplătit pentra marile lui merite cu *Coroana României* în gradul de cavaler, cu *Răsplata Muncii* și *Medalia comemorativă a Incoronării*, cu care s'a încununat activitatea profesorului care a învățat peste 30 de mii de elevi. Răsplata adevărată i-a dat-o însă satisfacția de a fi săvârșit cum se cade opera cu care fusese însărcinat de neam.

A murit netrecut încă la pensie, gândind să continue până nu va mai putea, munca cu care se mai simția dator față de națiune. Profesor distins, la care nu s'a întâmplat în toți cei 43 de ani să rămână un elev lără cunoștințele materiei din care'i învăța; preot, canonic onorar, a plecat însoțit de durerea școalei, bisericei și tuturor celor cari l au iubit ca pe un părinte.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL NAȚIONAL

Joi. 21 Februarie: „PĂIAJENUL“.

TEATRUL MAGHIAR

Joi: LUPTA FLUTURILOR. (Pentru dl Ștefan Szentgyörgyi. Abonament de de zi 91. A. Seria 258.)

Vineri: POMPADOUR. (Zöldhelyi, Neményi, Tarnay, Tolnay, Bányász, Leövey, Mihályffy. — Abonament șters. Seria 259.)

Sâmbătă (matineu): DANDIN GEORGE. (Debutul baletului Ligeti. Prețuri reduse. Reprezentație pentru tinerime. Conferează profesoru Rácz. Seria 260.)

De vânzare
în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucăterie, baiă și grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucăterite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei.
Adresa: 2581
Coloman Dunky,
CLUJ. Piața UNIRII. Nr. 10

Titosul exantematic in jud. Cojocna

Măsuri luate de autorități

Dl dr. Basiota, medicul șef al județului Cojocna, ne comunică că în județ s'au ivit șase cazuri de tifos exantematic. Patru cazuri s'au declarat în comuna Bonțida și două în satul Cojocna. Nu este vorba de un focar local, stabilindu se că toate cazurile au fost importate. Din cercetările făcute reesă că proveniența lor este de prin gări și trenuri, pacienții, fiind țigani săraci plecați pentru muncă. S'au luat toate măsurile de izolare, astfel că pericolul unei extinderi a flagelului în județ, este exlus.

In legătură cu ivirea acestor noui cazuri și stabilirea provenienței lor, în urma intervenției făcute de medicul șef al județului, direcțiuneă regională a căilor ferate Cluj, a dat ordine severe pentru desinfectarea tuturor vagoanelor de cl. III și a restaurantelor de aceași clasă din gări.

Starea sanitară a jud. Cojocna

Eri s'a întrunit sub președinția d lui prefect Sept. Mureșanu consiliului de higienă al orașului. După raportul medicului șef, starea sanitară în toate comunele este bună în general. In cursul săptămânei trecute au fost 25 de cazuri de scarlatină în comuna Ghiurfalău, dintre care trei mortale. Epidemia o fost stinsă complect.

Consiliul de higienă s'a mai ocupat ieri și de cererile de autorizare pentru instalarea a doua noui industrii în județ. Este vorba de o fabrică de oțet la Gilău și de o moară și presă de ulei la Ghireș. Opinia consiliului a fost favorabilă.

TELEGRAMA
Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.
Inchegarea 100.000 litri lapte cu I Krg.
Se vinde numai la Angrosiști. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

SAPUN SCHICHT MARCA „CERB“
A FOST, ESTE ȘI RĂMÂNE CEL MAI BUN

Prețuri eftine senzaționale!
LA
MAGAZINUL
PARISIEN
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.
Prețuri curente pe luna Februarie:

Secția de mode pentru bărbați:
Cămeși French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeși French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeși din zefir L 385
Cămeși din șchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—260 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricație englezăscă originală lei 325,
Pălării tari fabricație englezăscă originală din păr de iepure lei 450,
Șapci pentru bărbați lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbați lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbați de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croșetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbați lei 145,
Bastoane pentru bărbați lei 38,
Șaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbați lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secția mărunțișurilor:
Batiste . . . . . 6 L
Ciorapi . . . . 27 „
Cămeși femeești . 95 „
Paltoane croșetate 540 „
Manuși p. dame . 58 „
Șorțuri „ „ . 120 „
D. M. C. . . . . 5 „
Ață . . . . . 9 „

Se confectionează trusouri BEBE și după comandă!! Mare asortiment în manuși pentru bărbați!! Mare asortiment în ghete bărbătești, femeești și pentru copii!!! — Comenzile de albituri pentru bărbați din zefir și mătasa se execută în 48 ore corespunzând la gustul cel mai delicat!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porțelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

PRESA MAGHIARĂ

Tenorul Grozăvescu la Opera de la Budapesta

Ziarul „*Ellenzék*“ de eri publică subt titlul de mai sus articolul care cuprinde impresiile unui corespondent al acestui ziar asupra unei reprezentaţii de la Opera din Budapesta, la care a participat şi guvernatorul Horthy cu suita.

„Nu ştiam, decât că se va cânta „*Tosca*“ — scrie între altele autorul articolului. Program un aveam. Am fost deci foarte surprins când am văzut în rolul lui Cavaradossi pe Traian Grozăvescu, fostul tenor al Operii române din Cluj.

Recunosc, mă temeam că budapestanii vor manifesta contra lui, deoarece e român. Ingrijorarea mea s'a dovedit însă neîntemeiată. Grozăvescu nu a fost fluerat, ci aplaudat des şi din inimă.

Am convingerea că nu am un suflet destul de descătuşat şi că sunt încă în prea mare măsură robul mentalităţii războiului.

Nu am găsit deci firească această pace. Bănuiam că publicul nu cunoaşte realitatea, şi că presa a tăcut calitatea de Român a lui Grozăvescu din bunăvoinţă sau calcul neguţătoresc.“

*

In continuare, corespondentul lui „*Ellenzek*“ ne spune că dânsul a umblat din lojă 'n lojă pentru a „desţăinui“ că Grozăvescu este român din Ardeal şi că nu s'a ştiut să instige pe admiratorii Unguri ai lui Grozăvescu cu cuvinte de acestea:

„*Păcat că este strein . . . Dor încă foarte mult ranele noastre . . .*“

Totul, pentru a pune la încercare naţionalismul publicului. Precum însă el însuşi recunoaşte, publicul a rămas impasibil.

*

După cum vedem, redactorii de la „*Ellenzék*“ se miră că publicul Operii de la Budapesta nu a huiduit pe „valahul Grozăvescu“. Suntem de acord cu confratele „Ellenzék“ şi ne exprimăm şi noi această mirare.

Expulsările

Oficiosul partidului maghiar „Ellenzék“ duce de o vreme încoace o îndârjită campanie contra expulsărilor pe care le taxează de „antiumane“ şi contrare civilizaţiei. Mărturisim, nu înţelegem îngrijorarea şi supărarea confratelui.

Nimeni nu este doar expulsat dintre Ungurii de cetăţenie română şi nici cei cu ocupaţie dovedită cinstită.

Aceste expulsări ar trebui mai curând să bucure pe Unguri, căci şi dânşii au tot interesul ca viaţa, să nu fie într'una scumpită prin invazia fără de măsură a streinilor cari nu vin la noi decât să se îmbogăţească, făcând speculă şi afaceri nepermise.

Evoluţia bolşevismului

„Revoluţia — scrie d. Járosy Dezsö în „*Temesvári Hirlap*“ — şi-a pierdut orice îndreptăţire. Ceia ce a învins este tocmai contrarul revoluţiei. Ce s'a făcut din sovietele cari ardeau de dorul răspândirii lor pe întreg globul? Au devenit neputincioase, nu mai simt căldura fascinantă a „focului roşu“ şi, ce e mai mult: pentru a trăi şi a putea exista trebuie să'şi europenizeze propriul lor revoluţionarism. Trebuie să întindă mâna altora, pentruca Rusia izolată să nu cadă jertfă propriilor ei slăbiciuni.

Sovietul a ajuns culmea falimentului moral; pentru a putea răsufla şi trăi, pentru a nu cădea pradă foamei şi prăbuşirei economice, renunţă la aspiraţiile lui mondiale, se retrage şi cearcă să'şi împrospăteze forţele cu sângele ce circulă în vinele Europei economice.“

Circulaţia trenurilor de marfă, în Ardeal s'a redus?

— Scumpetea combustibilului — Lămuririle dlui Hossu, directorul regional din Cluj —

In cercurile ecomice domneşte oarecare îngrijorare din cauză că, — spun cei interesaţi, — în circulaţia transporturilor de marfă s'a produs oarecare stagnare.

Dl Hossu, directorul regional al căilor ferate din Cluj, pe care l'am rugat să ne dea unele lămuriri asupra acestei chestiuni, ne-a spus următoarele:

„Este adevărat că din luna Ianuarie a. c. s'a redus într'o oarecare proporţie circulaţia trenurilor de marfă. Era încă de prevăzut, cum v'am mai spus şi altă dată, că în anul acesta nu vom putea înregistra noui progrese în circulaţie din cauza mijloacelor financiare, care faţă de scumpetea crescândă, nu mai pot corespunde nevoilor. Combustibilul s'a scumpit enorm, tot aşa şi celelalte materiale accesorii. Mărindu-se circulaţia, implicit se măresc şi cheltuelile. „Totuşi, — continuă să ne spună dl Hossu, — necesităţile urgente de transporturi se satisfac şi nici nu vor avea de suferit. Toate industriile şi transporturile de comerţ vor fi satisfăcute. Restricţii vor suferi numai transporturile în masă: lemne, cherestea, petriş, etc.“

Higiena socială la sate

Conferinţele Societăţii Stud. Med. Cluj.

Duminecă, 18/II a. c. a avut loc la Apahida conferinţele populare de igienă socială aranjate de societatea studenţilor în medicină din Cluj.

La aceste conferinţe a luat parte şi populaţia satelor vecine în frunte cu intelectualii satului.

Au vorbit:

1. Drd. Vonica Ion despre „Bolile venerice“ explicând pe înţelesul poporului primejdia acestor boli.

2. Drd. Cruceanu despra „Ingrijirea copiilor.“

A arătat mortalitatea copiilor crescută la sate şi a explicat cauzele şi mijloacele de combatere; în cele din urmă a arătat valoarea ce reprezintă un copil pentru familie şi stat şi a insistat asupra îndrumării copiilor către negoţ şi meserie.

Ambele conferinţe au fost însoţite de proecţiuni şi filme de cinematograf, lămurind cele vorbite de conferenţiari.

De notat faptul că tot timpul publicul a arătat un interes deosebit.

La urmă preotul satului a ţinut o inimoasă cuvântare de mulţumire şi încurajare pentru tinerii idealişti. După conferinţă s'a oferit oaspeţilor un banchet la secretarul comunal.

După cum se vede faptele vorbesc dela sine. Acţiunea desinteresată începută de societatea studenţilor în medicină din Cluj, merită toată atenţiunea din partea forurilor competente.

D l primpretor Balomir, delegatul dlui prefect de Cojocna, a luat parte activă şi a dovedit că are mult suflet românesc.

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco 3
la Librăria Lepage, Cluj

MICA PUBLICITATE

ROG PE DOMNUL, care cu ocazia seratei date pentru studenţi tuberculoşi din 21 cor. la „Cercul Militar“ din greşeală mi-a luat bastonul de argint, să mi-l predea între oarele 2—3 la locuinţa din Str. Minerva No. 7, etajul I. No. 8.

Mare asortiment de lampioane, confetti şi serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri şi mode pentru bărbaţi! Preţuri eftine senzaţionale!

Eisenstädter Fülöp si Sotii

(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeţi şi geamantane! Se vinde în detail şi angro jucării pentru copii, manufactură şi galanterie. Vă rugăm să priviţi galantarul nostru. :-: 3170.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 22 Febr. 1924.

CINEMA SELECT

Atenţiune! Atenţiune!

Fiul lui Madame Sans Géne

Monumentală dramă istorică în 7 acte. In rolul principal renumita HESPERIA. — Afară de rogram „ZIGOTTO REGE“, comedie hazlie în 2 acte.

CINEMA URANIA

Atenţiune! Vin bestiile!

Grozăviile Africei Zoro Va Huru

Film cel mai bun cu fiare sălbatice. In rolul principal CARL DE VOGT. Numai p. cei cu suflet tare!

CINEMA APOLLO

Piraţii eronautici

Istorie aventurioasă în 6 acte. In rolul principal **Harry Piel.** Istoric americană extraordinar de escitantă.

Declaraţie
de vărsare imp.
Notă de incasările
făcute 1—10—15%. Stat
pentru impozitului 4—8%. Registru
Speciala. Registru Personala
Blocuri pt. imp. de lux.
Se poate procura la
LIBRĂRIA
BOROS
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 3.

RESTAURANTUL „AMERICA“ 3288
CLUJ, PIAŢA UNIREI 23.
Cel mai bun şi mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de peşte precum şi grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului“. Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Consiliul Oraşului Cluj. Nr. 2534-1924. cons.

Publicaţie.

Conform ordinului telegrafic Nr. 4260-1924 dat de Ministerul de Interne termenul provăzut pentru înaintarea cererilor de improprietărire cu loturi de casă a invalizilor, orfanilor văduvelor din războiu, funcţionarilor de stat judeţ şi comune precum şi a tuturor demobilizaţilor s-a prelungit până în 31 Martie 1924, iar cel pentru înaintarea anexelor necesare până în 1 Julie 1924.

3334 Primar: **Dr. Utalea.**

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereţi catalog

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2744-1 *la libraria LEPAGE Cluj.*

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC

Reprezentanţi generali: **LAZAR L. SANFT & Co.**
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

„GANZ“
SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare şi transformatori, precum şi de contoare de curent alternative şi de material pentru instalaţiuni. — Depozit in comision in toate oraşele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANŢA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă şi pentru vagoane de căi ferate precum şi pentru accesoriile acelora.

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂTIREA·GHETELOR

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1017 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Sâmbătă 23 Februarie 1924

Înfrățirea

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 22-II-1924

R CLUJ 1. 1943

P. 25 FEB 1924

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Reforma învățământului secundar

Una din problemele cari privesc de aproape consolidarea și propășirea țărei în nouile sale granițe e fără îndoială și aceea a învățământului.

Felul cum ea a fost pusă în desbatere, cu ocazia reformei proiectate de actualul guvern arată că ea depășește cadrul profesiunei sau al metodelor pedagogice, luate în sensul restrâns și puțin pedant al cuvântului.

Ne-am ocupat într'un număr precedent de proiectul de reorganizare al învățământului primar și normal, după el s'a procedat la alcătuirea proiectului referitor la învățământul de al doilea grad, învățământul secundar.

Discuțiuni interesante au avut loc între membrii comisiunei de profesori, prezidată de d. ministru al Instrucției dr. C. Anghelescu, cu această ocazie.

Toți oamenii școlii sunt convinși că până acum școala secundară n'a răspuns în totul nevoilor de viață ale țărei.

Apoi e lucru cert că în timpul războiului și în anii ce i-au urmat, învățământul secundar a trecut printr'o criză foarte mare. Nu e un secret pentru nimeni lipsa de pregătire a elementelor ieșite din liceu, lipsă de pregătire care se traduce în mod fatal prin inferioritatea în care ele se găsesc în societate, mai ales atunci când ieșite din cadrul strâmt al unei specialități, se găsesc dezarmate în fața culturei generale.

Vina stărei actuale e desigur, în mare parte a programelor cari diversifică fără nici un folos practic învățământul cât și a profesorilor cari abuzând de detalii și apreciind mai mult memorizarea, decât înțelegerea și spontaneitatea, provoacă plictiseala elevului și-i răpește gustul de a se cultiva.

Pentru a reabilita învățământul secundar, toți membrii comisiunei au găsit că e necesar să se dea o cât mai mare importanță culturei generale. Unii au susținut pentru acest scop extinderea clasicismului, alții partizani ai științelor, au crezut că realismul ar corespunde mai bine acestei cerințe.

S'a ajuns la soluțiuni mijlocii, adoptându-se *liceul unitar* și înființarea *examenului pe regiuni școlare*.

Școala superioară va avea două cicluri: un ciclu inferior a cărui durată va fi de trei ani și altul superior de patru ani.

Primul ciclu va fi comun pentru toate școlile secundare (licee, școli normale, seminare), fiind socotit ca o școală de complectare a cunoștințelor dobândite în învățământul elementar.

Se va preda o singură limbă modernă în acești trei ani, dându-se elevilor în ultimul an la limba română și noțiuni de limba latină.

Cursul superior va fi unitar, cu o durată de patru ani la toate școalele.

Liceul unitar nu va fi orientat nici după cultura exclusiv clasică, nici după cea exclusiv reală, ci se va da elevilor o cultură cuprinzând ambele elemente ale celor două culturi, fără amănunte de prisos care încarcă mintea elevilor,

Se păstrează importanța limbei latine, însă limba greacă nu va fi predată decât în mod facultativ. La acestea se adaogă și în mod obligator studiul limbei germane pe lângă cea franceză; engleza și italiana fiind numai facultative.

Un punct fără îndoială însemnat e limitarea numărului liceelor, ele nu vor putea fi înființate decât prin legi speciale când se vor putea realiza condițiile indispensabile unei bune organizări.

O reformă însemnată s'a introdus în privința examenelor, desființându-se cele din cursul inferior, înființându-se examene de admitere în cursul superior și introducându-se un examen de absolvire, asemănător cu vechiul bacalaureat.

Din cauza dezorientării în care se află absolventul de liceu când trece dela metodele de predare secundare la cele din universitate, s'a ajuns la creiarea unei punți de trecere, *anul preparator*, care va fi organizat de fiecare facultate sau secție potrivit nenevoilor ei.

După cum vedem acest proect de reformă, datorit muncei și priceperei actualului ministru de instrucție și prețioșilor săi colaboratori corespunde în totul rostului pe care trebuie să l aibă școala secundară în pregătirea tineretului, chemat să asigure progresul și consolidarea țărei.

Un scriitor necunoscut

Dimitrie C. Moruzi

Ziarul „Mișcarea" din Iași își aduce aminte de un scriitor al Moldovei puțin cunoscut marelui public, care s'a stins în ajunul războiului mare, tocmai când putea să-și vadă visul cu ochii: alipirea Basarabiei la Moldova și unirea neamului românesc într'un singur stat.

Coborâtor dintr'o veche familie de boeri vestiți ai Moldovei, trăit în tinerețe în Basarabia, studiat la Paris și devenind apoi cetățean român după proclamarea regatului când trece Prutul la noi, Dimitrie C. Moruzi reprezintă în literatura noastră idealul și felul de a gândi al clasei boerești, puțin cunoscută în literetura ultimilor decenii.

El a fost martorul ocular al vremurilor de prefacere prin care a trecut neamul nostru și un adânc cunoscător al țărănimii în mijlocul, căreia a trăit cea mai mare parte din viață.

In afară de romanele sale (Pribegi în țară răpită, Moartea lui Cain etc.), adevărate monografii ale vieței moldovenești în timp de un sfert de veac, Moruzi a lăsat deasemeni mai multe pagini de istorie culturală și de studii asupra relațiunilor dintre Românii basarabeni și Ruși, arătând o nestrămutată dragoste de neam în tot ce-a făptuit și a scris o viață întreagă.

Cu toate acestea uitat îndată după moarte Moruzi își doarme somnul de veci într'un colț retras al cimiterului ieșan, fără ca cineva să-i cunoască măcar drumul mormântului.

Memoria lui Alexandri

Cu prilejul unei scrisori a P. S. Sale Episcopului Lucian Triteanu

Într'o inimoasă scrisoare către președintele Academiei Române, P. S. Sa Episcopul Lucian Triteanu al Romanului, readuce aminte starea de părăsire și ruină în care se află mormântul Bardului dela Mircești. E în scrisoarea P. S. Sale Episcopului Triteanu ceva mai mult decât un gând pios către memoria aceluia ce ni a desgropat, cu măiestrie și adânc simț românesc, comorile noastre de artă și de suflet; e în scrisoarea Episcopului dela Roman o adâncă îngrijorare pentru starea de spirit a vremii noastre.

Dacă înainte de războiu, uitarea noastră grabnică, lipsa noastră de ploșenie și recunoștință față de oameni cu cari ne mândrim la orice împrejurare, nu însemna decât îngratitudinea unei părți de românism, acum după unire rușinea cade întreagă asupra tuturor. Generații lacome de românism liber se îndreaptă către tezaurele sufletului național, păstrate în mica țară liberă de ei. Cultul gloriilor naționale este o admirabilă școală de patriotism. Dar cu ce învățăminte se pot întoarce copiii provinciilor unite dela mormântul năpădit de bălării în pustiul luncei dela Mirești? Cultul gloriilor devine cultul nesocotirei; entuziasmul înșelat al pelerinilor de astăzi va fi cinismul distrugător de mâne.

Scrisoarea P. S. Sale Episcopului Triteanu aceste lucruri le spune. Ea este un strigăt de alarmă în ceasul al unsprezecelea. De cinci ani de zile în jurul mormântului sacru dela Mircești se desfășură o meschină dramă de moștenire; de cinci ani de zile parajinea se întinde și mai mult. Știm că Academia Română nu are destule fonduri pentru a desăvârși un gând bun, prea de multă vreme așteptat; mai știm că un apel al acestei înalte instituții de cultură către marile Bănci n'a putut smulge din îmbulbarea timpului decât câteva rușinoase mii de lei, acum când bilanțele financiare se socotesc în sute de milioane. Dar dacă de acolo unde a năpădit lăcomia și s'a împletrit sufletul nu se mai poate nădăjdui nimic, rămâne imensa massă a celor și cu sufletul și cu dărnicie dela cari dacă s'ar cere, cu câte puțin, dat cu gând curat, s'ar repara în scurtă vreme ingratitudinea pe care o săvârșim acum față de poetul dela Mircești.

Adunarea g.-la a Corului episcopiei

In ziua de 11 Martie a. c. la orele 10 a. m. în localul episcopiei ortodoxe din str. Iuliu Maniu va avea loc a-dunarea generală anuală a corului episcopal.

O NECUVIINȚĂ

Discursul dlui deputat Sándor József la Cameră

Dl deputat Sándor József și-a făcut o specialitate din a lua cuvântul la Cameră nu pentru a susține adevăratele interese ale Ungurilor cinstiți din Ardeal ci pentru a nejicni în cele mai sfinte sentimente naționale și pentru a ne sfida cu afișarea unui iredentism din cele mai provocătoare,

In ultimul dsale discurs de la Cameră a combătut proiectul de lege menit să aranjeze chestiunea cetățeniei în România nu cu argumente ci cu necuviințe la adresa țării.

Urlând și gesticulând ca scos din minți, dsa ne-a amenințat că Ungurii vor cere protecția Ligii Națiunilor contra Statului român și că ei vor pretinde despăgubiri (!) pentru îngrozitoarele nedreptăți ce România le comite atunci când expulzează indezirabilii fără ocupație din țară.

La rugămintea dlui deputat Athanasovici ca să se calmeze și să renunțe la nota iredentistă ce se desprinde din oratoria dsale, dl Sándor József, cambrându-și pieptul a ripostat cu mândrie turanică.

— „Niciodată!"

In continuare același iredentist domn Sándor József a afirmat că față de asupririle românilor, Ungurii nu mai trebue să stea de vorbă decât cu Liga Națiunilor.

Pe urmă, dsa a înaintat un contraproect în numele Ungurilor și al... Evreilor din țară.

La atacurile furibunde ale domnului Sándor József dl deputat Athanasovici, raportorul legii a răspuns precum se cuvine obrăzniciilor deputatului maghiar.

La votare, proectul dlui Athanasovici a fost primit cu însuflețire nu numai de majoritatea deputaților români ci și de parlamentarii unguri și sași. In numele acestora au vorbit — obiectiv și cu demnitate — domnii deputați Konnerth și Kiss Géza pe cari numai un inconștient iar putea acuza că nu țin la neamul lor și că nu s'ar interesa de soarta minorităților în numele cărora au vorbit.

Discursurile acestor valoroși bărbați din rândul minoritarilor aleși din voința poporului și nu prin teroare și amenințări cu Horthy și cu Héjjas ca dl Sándor, au arătat adevărata voință a poporului maghiar, dovedindu-se încă odată că massa ungurilor din Ardeal vrea să trăiască în bună înțelegere cu poporul român.

*

Cât ce privește d. Sándor, dsa s'a compromis definitiv în fața opiniei publice românești.

Toată lumea știe azi că necuvincioasa dsale purtare nu este decât o stratagemă.

Anume, dsa aruncă insulte și mojicii în fața deputaților români pentru ca să provoace din partea acestora apostrofe violente, pe care propaganda și gazetele maghiare să le poată întrebuința contra noastră, iar dânsul să fie proclamat erou național.

Dacă această tactică va aduce vre-un folos pentru Ungurii din Ardeal, în numele cărora d. Sándor nu este menit să vorbească, o va vedea-o partidul maghiar pe urmă

Numai să nu fie prea târziu atunci!

Inspecție administrativă în județul Cojocna

Ieri și alaltăeri d. Mureșan, prefectul județului, însoțit de d-l consilier agricol Bogdan, a făcut o inspecție administrativă în câteva comune din județ.

Astfel la Apahida s'a făcut o anchetă în legătură cu reclamațiile locuitorilor în chestiunea arendării resturilor neexpropriate din moșia d-nei Fülöp Rozalia, constatându-se complecta dreptate a sătenilor.

Tot cu această ocazie s'a designat un teren pentru construcția unui local nou de școală.

La *Panic*, d. prefect s'a interesat de chestiunile școlare și a făcut o vizită în localul școalei. Găsindu-l într'un hal de murdărie și foarte puțin cercetată de elevi, a avizat pentru luarea de măsuri revizoratul școlar.

Contra notarului comunal Kalogai din Oșorheiu, cărui notariat îi aparține și această comună, s'a primit plângeri. Constatându-se că numitul ia taxe ilegale la declarațiile de nașteri, i-s'a dat o amendă echivalentă cu salarul pe o jumătate de lună și s'a pornit cercetare disciplinară contra lui.

La *Oșorheiu*, d. prefect s'a interesat despre stadiul în care se află adunarea de material pentru clădirea unei noui biserici și a unui nou edificiu pentru primărie.

Vizitând școala, d. prefect a găsit secția maghiară foarte murdară. S'a avizat revizoratul.

Cârciuma lui Iosif Neiman, fiind găsită murdară și constatându-se că beuturile puse în vânzare sunt falsificate, s'a ordonat închiderea ei imediată, luându-se măsurile necesare ca să i-se retragă brevetul.

La *Căpușul-Mare*, notarul Hollo, în contra căruia s'a primit nenumărate plângeri, nu a fost găsit la birou, așa că procesul verbal despre inspecție a trebuit să fie scris pe ușa primăriei.

A fost amendat la retragerea salarului pe 15 zile, pornindu-se în acelaș timp cercetare disciplinară contra lui.

La *Castrajea* școala fiind foarte ruinată și veche, s a constituit un comitet pentru strângerea de fonduri. S'a luat măsuri și pentru a se aduna piatra ce se găsește chiar în comună. Materialul de lemn necesar, se va da din pădurile statului, așa că construirea noului local se va putea începe la primăvară.

INFORMATII

— **Dela Uniunea Chiriaşilor.** Uniunea Chiriaşilor sesizată fiind de evacuarea locatarilor din Str. Mico Nr. 8, 10, 12 şi 14 va interveni, din punct de vedere uman pe lângă ministrul de Justiţie cu rugămintea să prelungească termenul de evacuare până când comisiunea mixtă de pe lângă Prefectura Poliţiei, va fi în măsură să asigure locatarilor locuinţe, acesata cu atât mai mult cu cât domnul prefect al Poliţiei, a declarat preşedintelui Uniunei Chiriaşilor din Cluj, că va face tot posibilul pentruca acestor locatari, să li se asigure locuinţe. Preşedintele Uniunei Chiriaşilor a şi plecat la Bucureşti, în acest scop, cum şi pentru a prezinta domnului ministru al Justiţiei desideratele Uniuniulor Chiriaşilor din Ardeal şi Banat, desiderate cerute telegrafic de însuşi ministrul Justiţiei.

— **Dela Camera de comerţ.** Camera de comerţ din localitate face de pe acum mari pregătiri pentru târgul de mostre ce va avea loc la Cluj în vara anului curent.

— **Inspecţii şcolare.** Dl dr Valer Seni, inspector regional al învăţământului a plecat în inspecţie şcolară pe la şcoalele din regiunea Clujului.

— **Serată.** Societatea studenţilor în Agricultură din localitate aranjează cu concursul personalului artistic al Operei Române şi Teatrului Naţional, o serată artistico dansantă sub patronajul dnei şi dlui Emil Petrini, director general al Reformei Agrare. Serata va avea loc în seara zilei de 1 Martie a. c. orele 9 seara, în saloanele Cercului Militar.

— **Dela Consiliul Orăşenesc.** In Consiliul Comunal ce se va convoca astăzi de dimineaţă, Dl Consilier Moga va face propunerea ca oficiul poliţiei de câmp şi a judecătoriei comunale care funcţionează pe lângă Primărie, să fie desfiinţat şi să treacă pe lângă circumscripţiile de poliţie respective.

Dsa face această propunere bazat pe faptul că acest oficiu necesită anual cheltueli de circa 150.000 lei, cea ce împovărează foarte mult bugetul Primăriei.

— **Adunare.** Duminecă dimineaţa va avea loc la prefectura judeţului o adunare sub preşidenţia Dlui Sept. Mureşanu în vederea reorganizării administrative a şcoalelor primare şi normale din judeţul Cojocna.

— **De la reuniunea industriaşilor.** In primele zile ale lunei Martie vor fi convocaţi la Camera de Comerţ toţi industriaşii din Cluj şi judeţul Cojocna în vederea alegerii definitive a Comitetului reuniunei industriaşilor.

— **Serbare la Huedin.** Societatea culturală a studenţilor din Sătmar „Junimea Sătmăreană" va da la 24 Fenruarie o serbare culturală la Huedin. Echipa de diletanţi a numitei societăţi va reprezenta o piesă teatrală.

— **Dela Teatrul Maghiar.** Teatrul Maghiar din localitate prepară cu asiduitate „Năpasta" de Caragiale. Premiera acestei drame va fi imediat după aceia a „misterului păgân" al dlui Lucian Blaga „Zamolxe".

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **O iniţiativă laudabilă pentru progresul agriculturii.** Un mănunchi de agronomi din localitate s'au adunat aseară în saloanele dlui E. Petrini Director general pentru reforma agrară pentru a pune bazele înfiinţării unui *„cerc de studii agronomice"* cu menirea să studieze problemele agricole dela noi, să propovăduiască metodele noui de cultură prin conferinţe la sate, să contribue la organizarea profesională a agricultorilor etc. Au luat parte la această adunare de constituire pe lângă dl E. Petrini dnii: prof. Dr. M. Chiriţescu, prof. Dr. M. Şerban, prof, Dr. A. Munteanu, prof. Dr. I. Dobrescu, prof. Dr. Gh. Nicolau, prof. I. Prodan, prof. I. Oţoiu, prof. C. Martinovici şi Inspector general Dr. E. Floru. Din parte-ne felicităm pe iniţiatori şi dorim ca inaugurarea acestui important cerc de studii, să se facă cât mai curând.

— **Editura Universităţii din Cluj** a scos în anul acesta câteva manuale întocmite în cadrul cunoştinţelor cerute de programul diferitelor materii de predat. Au apărut pentru Facultăţile de Medecină următoarele manuale:

1. Tratat de Anatomie umană, de Prof. V. Popilian, directorul Institutului de Anatomie descriptivă (vol. I, mitologia, esteologia, artrologia) 197.50 lei.

2. Sângele şi organele Hematopoietice, Hematologia. Tratat de patalogie clinică, de Prof. Titu Vasiliu, directorul Institutului de Anatomie Patologică. 225 lei.

Sub tipar: Propedeutică chirurgicală de Prof. I. Iacobovici, directorul clinicei chirurgicale.

Aceste cărţi se pot obţine de Studenţi de la Administraţia Universităţii din Cluj, cu preţul redus stabilit de Rectorat pentru studenţi care reprezintă numai costul cărţei. Acest preţ e indicat în dreptul manualului.

Pentru a putea obţine aceste manuale d-nii studenţi din Cluj, se vor adresa la Administraţia Universităţii cu carnet de student; d-nii studenţi din Iaşi şi Bucureşti vor face o cerere pe o carte poştală, contrasemnată de Secretarul Facultăţii respective cu stampila Decanatului şi va fi înaintată Administraţiei Universităţii din Cluj. Cererea în bloc de mai multe exemplare, se va face prin o adresă semnată de Decanul Facultăţii cu stampila acelei autorităţi.

Odată cu comanda, se va expedia şi costul cărţei prin poştă, plus 6 lei transportul nerecomandat; 2 lei în plus recomandat.

— **Festival.** *Duminecă orele 10 dimineaţa va avea loc în sala Reduta un festival organizat de societatea „Zorile" în folosul studenţilor. Cu această ocazie va vorbi dl dr Valeriu Roman, iar dra Cronvald, dl Braborescu şi alţi artişti dela Teatrul Naţional vor declama diferite poezii.*

— **Serată dansantă.** Asociaţia studenţilor Academiei de înalte studii comerciale din localitate au organizat pentru seara zilei de Sâmbătă 23 crt., o serată intimă dansantă subt patronajul dlui rector al academiei A. Ciortea şi la care'şi vor da concursul atât unii dintre soliştii operei Române cât şi o parte dintre artiştii Teatrului Naţional. Serata se va începe la orele 9 seara şi va avea loc în sala festivă a Academiei comerciale.

— **In jurul construirei catedralei ortodoxe.** Intr'una din ultimele şedinţe ale consistorului eparhii ortodoxe din localitate, s'a hotărât prelungirea cu încă un an a contractului cu dl Ing. Tiberiu Eremia, referitor la construirea catedralei. In acest scop s'a mai fixat şi suma de 5,009 000 lei care reprezintă costul acestor lucrări precum şi al materialelor necesare în acest nou an hotărât de către sus-zisul consiliu.

— **Târgul de mostre din Praga.** Târgul de mostre de primăvară din Praga, care se va ţine între 16—23 Martie 1924, este de data aceasta mai intensiv cercetat atât de către industria cehoslovacă cât şi de cea din streinătate, comparativ cu târgurile de mostre organizate până acum. Posesorilor de legitimaţiuni de târgului de mostre li s a încuviinţat o reducere a preţului de călătorie atât pe căile ferate cehoslovace cât şi pe cele române. Informaţiuni mai detailate se pot primi la Consulatul Republicei cehoslovace din Cluj şi la firma „Reclama" din Cluj, Str. Avram Iancu No. 3.

— **Cursuri de limba română.** Corpul didactic dela şcoala primară urbană de stat No. 5 Cluj din Calea Dorbanţilor începând dela dala 15 Februarie 1924, va aranja cursuri de seara gratuite de limba română pentru populaţia minoritară din circumscripţia a III-a rapartizate în III. grupe.

I. cursuri pentru analfabeţi.

II. cursuri reale de limba română pentru populaţia minoritară.

III. cursuri de limba şi literatura română, istoria şi geografia României pentru cei cari au absolvit cursul primar şi întru câtva posed limba română.

Tuturor celor cari învăţând româneşte şi vor trece un exameu de cunoşterea limbe românei vorbit scris şi citit, vor primi un certificat de frecventare.

Inscrierile se vor ţine în zilele de 11, 12, 13 şi 14 Februarie a. c. orele 4—6 d. m. la direcţiunea şcoalei C. Dorbanţilor 66.

— **Deces.** Zilele trecute a decedat în comuna Bianul de jos (Sibiu) dna Rahila Bene născută Blaga văduva preotului veteran Ion Bene şi mama distinsului profesor de canto dela conservatorul local Ion Bene.

*

Dl Inspector adtiv Paul Goma care se află de două zile în localitate terminându-şi anchete în chestiunea macelarilor va pleca mâine seară la Bucureşti.

*

Azi după prânz va avea loc o şedinţă a comisiunei de încartiruire în care se va discuta chestiunile de locuinie a dlor — Tishler şi Fischer — cari ocupă câte 10—12 camere.

Au sosit Pălării de Dame modele de Primăvara şi Vara din Paris şi Viena mare asortiment. Aneta Oltean, P. Unirei.

Crucea roşie italiană pentru sinistraţii din Japonia

Tokio, 20. — S'au inaugurat în mod solemn pavilioanele demontabile trimise de Crucea Roşie italiană pentru sinistraţii cutremurelor de pământ. Pavilioanele acestea au fost admirate de vizitatori, exprimând recunoştinţa lor guvernului şi Crucei Roşii italiene.

Cronica maramureşană

Balurile — Administraţia judeţeană — Vama din Sighet — Sighetul loc de purgatoriu

— **Balurile de carnaval** se ţin lanţ, nu trece săptămână, ca câte două baluri să nu se ţină. Fiindcă evreii sunt în număr foarte mare în Sighet, de accea toate balurile sunt, date de dânşii. Dacă vre-un bal are caracter românesc, publicul evreesc, ba mai mult chiar şi publicul românesc îl boicotează, aşa s'a întâmplat cu balurile şcoalei normale. Dintre baluriie date în sezonul acesta a excelat: balul mascat a societăţii: Principele Mircea şi al Crucei Roşii, al cărui patron a fost Dl Prefect G. Mihalyi, iar patronese 42 de doamne din inteligenţa Sighetului. Venitul net este aproape 60 mii de lei, care se va împărţi între societăţile sus amintite.

— Zilele acestea s'a ţinut o importantă *Adunare administrativă judeţeană*, la care au luat parte toţi primpretorii, notarii şi şeiii tuturor autorităţilor, dându-se informaţii cu privire la înfiinţarea birourilor de populaţie şi legea asupra controlului străinilor. Se raportează că s'a început recensământul rechiziţiilor. O comisie judeţeană va clasifica şi inspecta rechiziţiile asupra vitelor şi vechiculelor din judeţ. Totodată administratorul financiar arată starea încasărilor de impozite şi restricţiunea debitelor de vânzare asupra beuturilor alcoolice. Se vor retrage toate brevetelor, şi cele nouă se vor concesiona, după numărul locuitorilor. La 500 de locuitori se va da licenţă pentru cârciumă.

— **Vama din Sighet,** al cărui şef destoinic este dl I. Motaş aduce mult venit ţării. In luna Ianuarie din export a intrat şase milioane, iar din taxe de import şi altele vreo 500 de mii. Cifrele acestea arată că se importează puţin şi neasemânat mai mult se exportează, mai ales vite, din cari Maramureşul are în abundenţă.

— **Sighetul loc de purgatoriu.** Aşa ar trebui să-l numim dacă vom enumăra câteva cazuri întâmplate. In postul de şef de siguranţă după plecarea dlui Urdea a venit Repca care a fost acuzat — tribunalul de Sighet l'a achitat — de contrabandă de aur în locul lui a venit dl Balanescu, care pentru multe fapte incorecte a fost mutat în Basarabia, apoi Lazar Theodorescu care avea vreo de 70 de reclamaţii şi ca urmare a fost transferat la Târgu-Mureş. Nu de mult a sosit noul şef Dl Comşa şi deja se anunţă un alt şef: Traian Ionescu. — După moartea vrednicului maramureşan Teodor Pop, poliţiaiul oraşului Sighet a fost numit dl Gheorghe Taban din Mircurea Ciucului, care peste scurt timp este judecat pentru faptele lui săvârşite în secuime la un an temniţă şi pierderea oficiului pe 3 timp de ani. Şi dacă aş căuta mai amănunţit poate aş găsi şi alte fapte asemenea, cred că şi acestea sunt suficiente ca să putem numi Sighetul: un purgatoriu.

Maramureşanul.

„Consumul" şi apărarea intereselor economice ale Ardealului

Din partea reprezentanţilor oficiali ai unor autorităţi de stat din Cluj, ni se atrage atenţia asupra acţiunei nefaste pe care o duce în Ardeal pretinsa revistă economică „Consumul" care apare în localitate. Ni se spune anume:

„Conducătorii acestei reviste sunt elemente venite dela Budapesta şi vă întreb: ce calitate pot avea asemenea intruşi ca să se erijeze în apărătorii intereselor economice Ardealului?"

Apoi:

„Nu se mai face nici un secret din faptul că această foae este întreţinută cu fonduri dela Budapesta. Dureros este, că, graţie neţărmuritei noastre toleranţe, autorităţile în drept încă nu s'au sesisat de acest fapt."

*

Fără îndoială că aceste lucruri după felul cum ne sunt prezentate, sunt de o gravitate excepţională, şi nu ne îndoim că vor da loc la cercetări pentru stabilirea adevărului.

Ni se mai atrage atenţia asupra modului cum este batjocorită limba românească în această revistă economică a Ardealului inspirată dela Budapesta. In adevăr „Consumul" apare în limba românească şi maghiară.

Dar limba românească ocupă aşa de puţin spaţiu şi mai ales este atât de puţin românesc, în cât graţia pe care conducătorii „Consumului" o fac limbei statului, este de fapt o adevărată batjocură.

Nu este mai puţin interesant, după cum ne afirmă persoanele de care am vorbit mai sus, că dacă în puţinele coloane redactate în limba românească, nu se adresează nici un cuvânt greu la adrese statului, în schimb, redactarea pe larg a articolelor în limba ungurească este plină de înjurii faţă de tot ce este conducere românească.

*

Am redat aici exact declaraţiile ce ni s'au făcut de către persoanele a căror calitate oficială şi respundere ce şi-au luat ne sunt o garanţie. Noi recomandăm cu stăruinţă să i-a cunoştinţă de aceste fapte şi autorităţile care sunt în drept să cerceteze deaproape şi să iea măşuri.

D.

Greva din porturile engleze a incetat

Londra, 21. — Oficial se anunţă că greva din porturile engleze a fost aplanată.

Efectele grevei au fost dezastruoase

Efectele grevei au fost dezastruoase. Mai multe vapoare sosite din America şi Africa încărcate cu mărfuri supuse stricăciunii, neputând să între în docuri, au trebuit să ancoreze în Tamisa.

De asemenea construcţiile au suferit enorm de pe urma lipsei de lemn.

Câteva vepoare care au circulat pe Tamisa vrând să ia cărbuni şi alte provizii au fost impiedicate.

Opinia publică fu iritată că din cauza acestei greve speculanţii profită, mărind preţurile.

Nu vă fie frică, nu va plânge copilul dacă întrebuinţaţi praful şi crema pentru băeti „Höfer“.

Scrisori din Bihor

Spre vechea autonomie a oraşelor — O iniţiativă a străinilor din Oradea-Mare — Petrecerile streinilor — Diverse —

Oradea-Mare. — Incercările minorităţilor din oraşele ardelene, de a stăvili accesul românilor la oraşe, s'au legat în toţi anii stăpânirei noastre aci, ca de mijlocul cel mai serios, de mult trâmbiţata autonomie din trecut a comunelor urbane ardelene, acordată de guvernarea maghiară numai pentrucă cetăţenii cari beneficiau de ea, fiind unguri sau evrei ungurizaţi, se îngrijiau mai bine chiar decât guvernanţii de înlăturarea românilor de pretutindeni. Acum această ispită a autonomiei i-a cuprins din nou şi pe cetăţănii Orăzii-Mari, unguri şi evrei în cea mai mare parte. La fel ca în celelalte oraşe străine, chestiunea s'a pus şi aci de pe departe, aşa încât să nu dea nici de bănuit; şi iată cum:

La primăria de aici s'a înfiinţat nu de mult o comisiune care să controleze gestiunea uzinei electrice. Comisiunea aceasta, prezidată de vajnicul naţionalist dr. Aurel Lazăr, era să se întrunească deunăzi, dar preşedintele a constatat lipsa repetată a câtorva membri. A fost destul atât, ca unul din comisie, să'şi exprime regretele faţă de o asemenea administraţie comunală şi să propună înfiinţarea unui „Cerc comunal“, alcătuit din delegaţi ai tuturor naţionalităţilor, profesiunilor, etc., din Orade-Mare, şi menit să steă în ajutorul comisiunilor de control de felul celei mai sus amintite.

O asemenea propunere, firească n'a putut rămânea neevidenţiată de ziarele maghiare şi evreeşti din localitate, cari o recomandă tuturora cu cea mai dezinteresată căldură. Ceeace însă s'a uitat să se releveze, a fost, controlorii a căror lipsă dela şedinţă a dat naştere ideii de mai sus, sunt toţi minoritari. Va să zică: chestiunea se prezintă astfel: minoritarii dintr'o comisie comunală binevoesc într'o zi să lipsească dela o şedinţă, firească numai întâmplător, deci, pentruca asemenea nereguli să nu se mai repete şi administraţia română să nu mai poată fi hulită, unul din comisie, din întâmplare minoritar şi acesta, va propune înfiinţarea unui „cerc comunal“, egal cu reprezentanţa comunală autonomă din timpul ungurilor. Toate acestea se întâmplă în Oradea-Mare, unde mai bine de jumătate din conducătorii comunei sunt minoritari.

*

De săptămâni întregi Oradea-Mare este oraşul petrecerilor. In fiecare seară, aproape, se dă câte un bal, o serată, un ceai dansant — toate însă ale streinilor, începând cu cele aranjate de intelectuali, profesionişti, sionişti sau frizeri. In tot acest timp n'am înregistrat nici o manifestaţiune similară românească. Manifestaţiunile noastre se rezumă la conferinţe, o reprezentaţie de teatru, două, un concert — şi — atât.

Duminică a avut loc o serată sionistă cu aranjatori dela Cluj, printre cari secretarul Uniunei evreieşti ardelene, Bela Szekely, expulzat Luni în Ungaria de autorităţile clujene. Tot săptămâna aceasta mai au loc patru serate, concerte, sau baluri evreeşti. In notă generală petrecerile iernii acesteia au purtat un caracter evreesc.

*

Printre intelectualii români de aici s'a pornit o serioasă mişcare pentru înfiinţarea unei cazine naţionale, a cărei necesitate este de mult simţită în mediul cu desăvârşire străin al Orăzii-Mari.

*

Săptămâna aceasta a luat fiinţă un club al şahiştilor, din care face parte numai un român.

*

Isprăvindu se ancheta în chestiunea furturilor ce s'au comis la vagoanele cu tutun comandate dela Cluj şi staţionate în cursul anchetei pe linia ferată Oradea—Cluj, Oradea-Mare a ajuns, după mai bine de două săptămâni, să aibă iarăşi tutunul necesar consumaţiei zilnice.

*

După informaţiuni sosite la autorităţile judecătoreşti de aici, este vorbă ca noua lege judecătorească ce se va vota în actuala sesiune a corpurilor legiuitoare, să se înfiinţeze în judeţul nostru încă două judecătorii de ocol, la Holod şi Sudrici, pentru a se aduce un serviciu populaţiei din judeţul Bihor, care faţă de numărul ei excesiv mare, nu are azi decât două ocoale.

Camera de Comerţ şi Industrie Timişoara.

Publicatiune de concurs

pentru pregătirea planurilor palatului Camerei.

Camera de Comerţ şi Industrie din Timişoara publică un concurs de ţară pentru pregătirea planurilor palatului cu III. etaje, al Camerei.

La concurs pot lua parte numai acei architecţi cări sunt cetăteni români. Terminul concursului espiră la 31 Martie 1924. Premiile, cari se vor adjudeca de Juriu, sunt următoarele. Premiul I.: 50.000. Premiul II.: 30.000. Premiul III. 15.000 Lei.

Condiţiunile detailate ale concursului precum şi programul de edificare, se trimite doritorilor, de către Camera de Comerţ şi Industrie. 3337

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Sâmbătă 23 Febr. 1924.

CINEMA SELECT

Atenţiune! Atenţiune!

Fiul lui Madame Sans Géne

Monumentală dramă istorică în 7 acte. In rolul principal renumita HESPERIA. — Afară de rogram „ZIGOTTO REGE“, comedie hazlie in 2 acte.

CINEMA URANIA

Atenţiune! Vin bestiile!

Grozăviile Africei Zoro Va Huru

Film cel mai bun cu fiare sălbatice. In rolul principal CARL DE VOGT. Numai p. cei cu suflet tare!

CINEMA APOLLO

Piraţii eronautici

Istorie aventurioasă în 6 acte. In rolul principal Harry Piel. Istoric americană extraordinar de escitantă.

La adunarea generala a Studentilor basarabeni

s'a vorbit ruseşte

Zilele trecute a avut loc adunarea cercului studenţilor basarabeni dela Universitatea din Cluj, pentru a se discuta diferite chestiuni de ordin Studenţesc. Cu această ocazie majoritatea studenţilor a început să vorbească în limba rusă, ca şi cum în ţara românească limba oficială ar fi cea rusească.

Noi ştim cu toţii că studenţii dela universităţile româneşti posedă limba română şi că nu e permis ca într'o adunare de intelectuali români — în chiar localul Universităţii, — să se vorbească în altă limbă de cât în cea a ţării.

Poate că întreaga consfătuire s'ar fi ţinut numai în ruseşte, dacă nu interveneau la timp patru studenţi, cărora le mulţumim pe această cale — şi au determinat pe colegii lor să vorbească în rouâneşte, aducându-le aminte că sunt în Universitate românească unde nu se poate vorbi decât româneşte.

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz engiez I-a

O bancă a „Sfatului Negustoresc“

Incă din Martie anul trecut conducătorii sfatului negustoresc din Bucureşti de comun acord cu conducătorii Sfatului din Cluj au pornit o întinsă campanie printre negustori, în vederea înfiinţărei unei bănci a Sfatului. Rostul principal al acestei bănci ara ajutorarea şi încurajarea negustorilor şi industriaşilor români, în special, şi a tuturor celorlalţi profesionişti similari în general.

Comercianţii nu pot să obţină dela bănci împrumuturile de cari au nevoie pentru continuarea sau prosperarea întreprinderei lor fără să nu fie puşi la plătirea unor procente şi comisioane care de multe ori se urcau la 40-50 la sută Acest fapt a contribuit foarte mult la sdruncinarea situaţiei materiale a multor negustori. Consideraţiuni de felul acesteia au prezidat la ideia înfiinţării unei bănci a Sfatului Negustoresc care ar oferi negustorilor şi industriaşilor împrumuturi cu procente foarte reduse.

La congresul care s'a ţinut în Decembrie la Bucureşti s'a hotărât în mod difinitiv înfiinţarea acestei bănci cu centrala la Bucureşti, şi cu un Capital de 100 de milioane.

Pe lângă acestea s'a mai hotărât ca în fiecare centru industrial sau comercial în care se va simţi nevoie să se înfiinţeze sucursale,

Se vor face regionale ale Sfatului negustoresc

Pentru o mai bună organizare a Sfatului negustoresc sub toate raporturile şi în legătură cu accentuarea campaniei de înfiinţare a cât mai multe sucursale ale Băncei Sfatului organizaţia acestuia dela Bucureşti şi secţiunea lui din Cluj au hotărât înfiinţarea de regionale ale Sfatului negustoresc în întreaga ţară.

In urma acestei hotărâri principiale s'a şi fixat ca Clujul să fie sediul unei asemenea regionale.

Conducătorii Sfatului negustoresc din Cluj au început din nou campania pentru înfiinţarea unei sucursale a Băncei la Cluj.

Zilele trecute a fost chemată la Bucureşti o delegaţie a secţiei Cluj a Sfatului în vederea deschiderei centralei Băncei dela Bucureşti cari până acum nu s'a putut face din cauza situaţiei excepţional de nefavorabile a pieţei.

Cine va conduce Sucursalele Băncei Sfatului negustoresc

O chestiune foarte importantă în special în provinciile alipite unde majoritatea negustorilor şi a industriaşilor sunt de altă naţionalitate, este chestiuneă de a se şti cum va fi format comitetul de conducere al sucursalelor Băncei Sfatului negustoresc din provinciile alipite.

După părerile cari circulă azi printre conducătorii negustorimei se crede că şi în această chestiune se va admite principiul parităţei. Această însemnează că comitetul diriguitor al sucursalelor băncei va fi format din jumătate numărul membrilor plus preşedintele — români, iar ceealaltă jumătate minoritari. *Alfio.*

Condica de termene pentru avocati 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

„Unitatea de vederi“ din sânul partidului naţional

Pentru ce nu credem posibilă această unitate? — O încercare nepreväzută: reabilitarea dlui Marghiloman— Partidul naţional împotriva partidului naţional: ieşirea dlui Fagure şi constatările ziarului „Vremea“ din Galaţi

Nu e prea multă vreme de când d. Maniu se mândrea foarte cu „perfectă unitate de idei şi sentimente din partidul naţional.“ Noi însă, ne-am îndoit de optimismul preşedintelui. Ştiam lipsa de orientare şi de program care domneşte la conducerea partidului naţional; cunoşteam structura lui intimă, şi aveam deci toate motivele să o facem.

Un partid care de cinci ani de zile pipăie orbeşte în toate părţile; un partid care nu are decât un singur scop: puterea, şi un singur program: răsturnarea guvernului; un partid care nu şi-a fixat nici o atitudine faţă de multiplele probleme ale vieţii noastre publice, iar când a comis imprudenţa de a face aşa ceva, a avut grijă să se desmintă cât mai grabnic; un partid care este în acelaş timp şi naţional şi antinaţional, şi dinastic şi antidinastic, şi democrat şi oligarhic; un partid care n'are o morală proprie şi un ideal, un asemenea partid nu poate fi un partid de perfectă unitate de idei.

Evenimentele din ultimul timp confirmă în totul acest adevăr. Partidul naţional şi-a propus ca, cu ajutorul unui aşa zis bloc al opoziţiei, să-şi apropie pe dl Marghiloman şi dl Argetoianu. In gândul nemărturisit al conducătorilor partidului naţional se păstra de multă vreme o pronunţată simpatie pentru ultimul reprezentant al ciocoismului reacţionar; iar abilitatea de politician a dlui Argetoianu, atrăgea prin ceeace lipseşte politicianilor din partidul naţional. Lipsiţi de o credinţă politică, oamenii de la conducerea partidului naţional nu şi-a dat seama că democratismul afişat până acum nu se poate apropia de conservatorismului d-lui Marghiloman, fără ca să nu trădeze o tristă paupertate ideologică. Lipsiţi de un simţ moral propriu. conducătorii partidului naţional nu şi-au dat seama că nici blocul opoziţiei şi nici altceva nu poate scuza prezenţa în viaţa politică a dlui Marghiloman, în urma atitudinei sale din timpul războiului, oricâte virtuţi nefolosite s'ar bănui acestui politician clasat pentru totdeauna de sentimentele ofensate ale ţării.

Prin aceasta, unitatea de vederi a partidului naţional a fost pusă la o grea încercare. Căci dacă dlui Vaida, care pactiza cu puterile Centrale la Oestcrreiche Rundschau în timp ce d. Marghiloman se complimenta graţios cu Mackensen în Bucureştii ocupaţi de inamic, o fuziune cu conservatorii filogermani i-ar fi surâs, oare restul partidului naţional putea să primească făcut această combinaţie imorală? De sigur că nu. Şi ca dovadă că nu putea să primească aşa ceva e faptul ca d. Fagure se crede autorizat a da juste lecţii de patriotică demnitate dlui Maniu şi oficioaselor partidului naţional; iar un ziar al partidului naţional — „Vremea“ din Galaţi — condamnând încercarea partidului naţional de a-şi apropia pe d. Marghiloman, încheie cu următoarele observaţii.

„Inţelegem un bloc al opoziţiunei în care să intre partidele şi oamenii cari au aceleaşi credinţe politice, închinate în mod sincer democraţiei, încălzite de un trecut pus în serviciul ideii naţionale, *iar nu compromisuri din care această idele să iasă schilodită,* contribuind astfel în o scădere a nivelului moral, când interesul ţărei, mai cu seamă astăzi, este să-l ridice cât mai sus“.

Aşa dar „unitate de vederi“ nu prea este în sânul partidului naţional. D. Maniu primeşte, în chestia dlui Marghiloman, o lecţie destul de aspră dela partizanii săi, şi merită să o primească pentrucă partidul naţional, prin titulatura ce o poartă, este dator să fie ceva mai respectuos faţă de adevărurile de neclintit ale istoriei. **A. R. Gus.**

Reglementarea întrării în țară a muncitorilor străini

Din cauza năvălirei în țară a o sumedenie de muncitori străini, muncitorii indigeni au rămas fără lucru — Nouile dispoziții iuate de Ministerul Muncei de comun acord cu cel de industrie

Una din chestiunile importante la ordinea zilei este aceia a muncitorilor indigeni cari din cauza năvălirei în țară a muncitorilor specialiști din streinătate au rămas fără de lucru. Pentru a pune stavilă acestei primejdioase stări de lucruri, Ministerul muncei a luat mai multe măsuri.

Printre acestea, prima este înființarea birourilor de plasare a muncitorilor fără de lucru.

Pentru a arăta importanța acestor birouri e de ajuns să spunem că numai biroul de plasare din Cluj, care are o evidență perfectă de toți muncitorii fără de lucru din țară, plasează lunar câte 5—600 de muncitori.

Reglementarea intrării și șederei în țară a muncitorilor străini

Până la 1 Ianuarie, pentru ca un muncitor să intre în țară, sau pentru a i se prelungi șederea, în interiorul țărei, era nevoie de un aviz al Inspectoratului muncei, conform căruia Serviciul de siguranță hotăra. Dar de multe ori Siguranța nu mai cerea avizul inspectoratului muncii și astfel se lăsa se între în țară și se prelungeau permisele de ședere în țară la o sumedenie de muncitori streini. Datorită acestui fapt, foarte mulți muncitori indigeni au rămas fără lucru

Față de această îngrijorătoare stare de lucruri, Ministerul Muncei, de acord cu Ministerul de Industrie, a luat următoarele dispoziții pentru reglementarea migrațiunei muncitoritor străini.

Aducerea muncitorilor streini în țară

Când un industriaș vrea să aducă în țară un grup de muncitori streini, — înțelegându-se prin grup un număr mai mare de 3 muncitori -- cererea va fi adresată Ministerului Muncii — comisia migrațiunilor.

Comisia aceasta din care face parte și un delegat al Ministerului de Industrie, își va da părerea, și apoi cererea va merge pentru a lua o formă definitivă — conform avizului comisiunei — la Ministerul de Interne.

Aceeași procedură se va urma și când va fi vorbă de prelungirea șederei în țară a unui grup de muncitori.

Când va fi vorba de adus în țară 1, 2 sau 3 muncitori, cererile se vor adresa Inspectoratului Muncei respectiv. Acesta, înainte de a și de avizul, va trebui să ceară și opinia inspectoratului industrial cu privire la gradul de specialitate a muncitorului. In acelaș timp se va cere și referatul oficiului de plasare. In cazul când acesta din urmă va declara că are muncitori disponibili, de branșa celor ce vor să vină în țară, inspectoratul Muncei va trebui să refuze intrarea.

Nici un muncitor nu va putea intra în țară fără avizul prealabil al Inspectoratului Muncei.

Muncitorii cari vor veni în țară fară avizul Inspectoratului Muncei, vor fi imediat expulzați, iar întreprinderea care i-a adus amendată severă.

Toate aceste măsuri vor avea ca efect că în scurt timp vor fi expulzați toți muncitorii străini întrați în țară în mod ilegal, pe de o parte, iar pe de altă parte, se va da posibilitate muncitorilor indigeni cari n'au de lucru să poate fi plasați.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: POMPADOUR. (Zöldhelyi, Neményi, Tarnay, Tolnay, Bányász, Leövey, Mihályffy. — Abonament șters. Seria 259.)

Sâmbătă (matineu): DANDIN GEORGE. (Debutul baletului Ligeti. Prețuri reduse. Reprezentație pentru tinerime. Conferează profesoru Rácz. Seria 260.)

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați! Prețuri eftine senzaționale!

Eisenstädter Fülöp și Sotii

(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

SAPUN SCHICHT MARCA „CERB“
A FOST, ESTE ȘI RĂMÂNE CEL MAI BUN

Chestiunea arendării uzinei electrice

Uzina nu va putea funcționa în regia Primăriei

S'a scris adeseori în coloanele gazetelor locale despre lipsa de lumină electrică la Cluj și greutățile pe care le întâmpină atât populația cât și diferitele intreprinderi industriale din această cauză.

Pentru a fi pe deplin edificați, am căutat să luăm informațiuni dela autoritățile în drept și iată ce am aflat.

La 31 Decembrie 1922, a expirat contractul de arendare a Uzinei electrice cu Societatea „Ganz“ care deținea această Uzină de 17 ani. Dela această dată Primăria a luat administrarea uzinei în regie proprie, fiind ajutată de către societățile „Electrica“ și „Omnium“ din București, prin reprezentantul lor, Dl inginer Roată.

Cum însă Uzina a fost lăsată de către Societatea „Ganz“ cu totul deteriorată, funcționarea ei devenia din ce în ce mai dificilă și pe lângă aceasta data preluării Uzinei de către Primărie, făcându-se în timpul ernii, a fost foarte greu ca imediat să poată satisface necesitățile consumației.

In timpul din urmă Primăria Cluj a înaintat Ministerului de Interne un contract tip de arendare pe timp de 20 ani, care a și fost aprobat de Minister, cu condiția însă ca la timpul fixat să se facă licitație publică de arendare. Odată cu aceasta însă a lăsat la aprecierea Consiliului Orășenesc, dacă e cazul să se țină Uzina în regie proprie, să se arendeze sau să se dea în exploatare unui Consorțiu de intreprinderi financiare, rămânând să se fixeze cea mai rentabilă modalitate, atât pentru populație cât și pentru Primărie.

In regie proprie, Primăria nu poate să administreze Uzina de oarece fiind făcută de vre-o 35 ani, a fost construită pentru necesitățile unei populații de 60.000 atât cât avea Clujul pe atunci. In acest timp ea s'a uzat și ar avea nevoie de reparațiuni și noui mașini în valoare de circa 60 milioane, sumă pe care Primăria n'o poate cheltui.

Dl Primar Utalea, a convocat pe toți reprezentanții marilor intreprinderi industriale și de bancă din localitate, precum, și mai mulți experți, ca să se consulte asupra modalității de funcționare pe mai departe a uzinei orașului. Cu această ocazie, toți, în mod unanim și-au dat părerea că în regie proprie e imposibil să se poată administra, precum și darea în chirie a fost exclusă pentru motive bine cuvântate.

A rămas chestiunea cointeresării tuturor intreprinderilor industriale și de bancă, chestiune care este încă în studiu.

Un proces interesant

înaintea Consiliului de Răsboiu al corpului 7 Armată Sibiu

La secția I-a a Consiliului de Războiu Sibiu, prezidată de dl Colonel Tinco, a avut loc in ziua de 15 Februarie a c. desbaterile procesului fostului șef de stație din gara Curtici, Mihail Catană, acuzat pentru faptul de luare de mită.

Desbaterile

Acest proces a durat întreaga zi până noaptea târziu.

Sala de ședință a fost arhiplină de spectoratori, cari cu toții au urmărit acest interesant proces.

Acuzatului Mihail Catană i se atribue următoarele fapte: Că ar fi primit diferite sume de bani de la societatea de expediție Intercontinental; de asemenea dela casa „Breusse“ tot de expediție, dela fabrica de bomboane „Canida“ din Timișoara și dela fabrica de bere, tot din Timișoara. In urma anchetei făcută de dl Anastasiade, în luna Aprilie 1921 și pe baza raportului acestuia, a fost suspendat din servlciu până la judecarea procesului. Desbaterile acestui proces au fost foarte interesante

Din partea apărărei s'au audiat martorii: 1. Litvai dela casa Intercontinental 2. Rondoleanu cheferist și Leontin Farcaș, care cu toții au făcut depoziții favorabile acuzatului.

Acuzarea a fost susținută de dl Maior Stănescu, Comisar Regal, care a ținut un asupru rechizitoriu, cerând condamnarea acuzatului.

In urma apărărei bine documentată atât în fapt, cât și în drept, din partea d-lui avocat N. Bălțărețu, Consiliul după o deliberare de o oră a adus un verdict de achitare a acuzatului Catană. Sentința a fost primită cu multă simpatie de numerosul public din sală.

Din cauza edificărei la magazinul de stofe și mătăsuri

EGENSZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe prețurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

O importanta instituție industrială la Turda „UZINELE SOLVAY“

Secretul industrial al Uzinelor „Solvay“ impiedică vizitarea lor prin surpriză — Producția uzinelor — Punerea în valoare a salinelor dela Turda — Acțiunea românească a conducătorilor uzinelor

Intr'unul din numerile trecute ale ziarului nostru a apărut un articolaș în care se arăta că direcțiunea uzinelor Solvay din Turda ar fi oprit unui grup de elevi dela școala comercială din Cluj vizitarea uzinelor pe motivul că această vizitare trebuie să fie autorizată în prealabil de centrala uzinelor care ar fi la Viena.

Natural dacă lucrurile ar fi stat așa nu se putea decât să fie condamnabil gestul conducătorilor uzinelor.

Cu ocazia vizitei dlui ministru Lapedatu la Turda în săptămâna trecută însă — m'am prezentat la direcția Uzinei și'am cerut explicațiile necesare. Din cercetările pe care le-am făcut am constatat că lucrurile s'au petrecut cu totul altfel și că înterpretarea care s'a dat refuzului conducătorilor Uzinei de a permite vizitarea, a fost complect eronată și că refuzul a fost justificat.

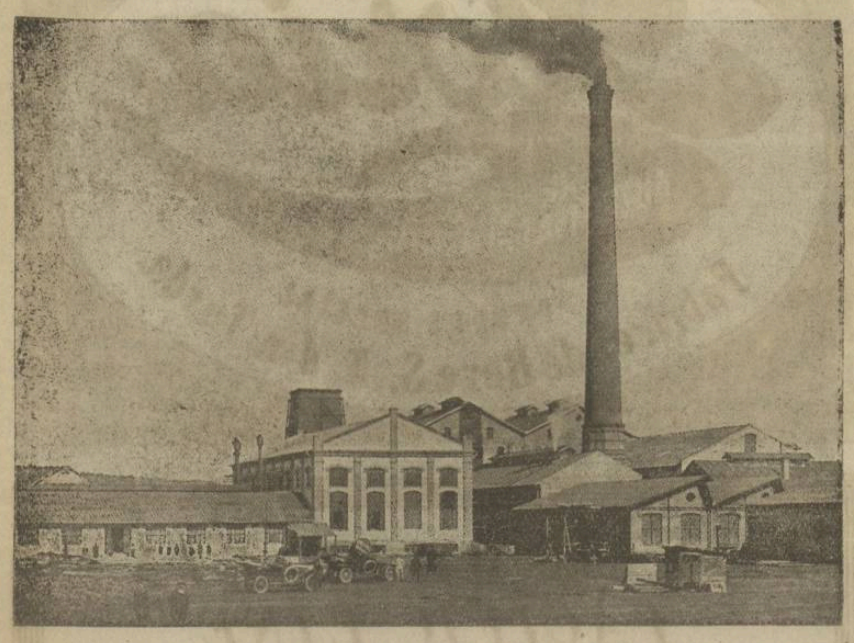

Uzinele „Solvay“ din Turda

Iată cum s'a petrecut lucrurile. In ziua de 4 Februarie 1924 un grup de studenți ai școalei comerciale din Cluj au vizitat fabricile din Turda.

Printre altele au vrut să viziteze și uzinele Solvay, producătoare de sodă caustică. La cererea conducătorului vizitătorilor directorul uzinei a răspuus că nu poate lăsa să se viziteze uzina prin surprindere pentru motiv că are o dispoziție precisă dela centrala uzinelor, care se găsește la Bruxelles și cu care ministerul de industrie dela București are un contract în acest senz, prin care orice vizitare a acestei uzini trebuiește anunțată cu 5—6 zile înainte pentru a se face oaricari preparative absolut indispensabile în asemenea împrejurări.

Iată cum stau lucrurile:

In întreaga Europă producția „en gros“ a sodei caustice este monopolizată de inginerul Solvay autorul procedeului cu care se produce soda caustică și care este un secret industrial proprietate excluzivă a inginerului Solvay.

Toate fabricile de sodă caustică din Europa sunt proprietatea inginerului Solvay,

Secretul principal al Uzinelor Solvay nu este primul rând acest procedeu chimic de producție a sodei caustice căci acest procedeu este cunoscut dar ceeace nu este cunoscut și care constitue secretul principal al Uzinelor este instalația și aparatele cu care se prepară sode caustică în cantități mari.

Așa stând lucrurile și existând și un contract încheiat între uzinele Solvay și Ministerul de industrie este foarte justificat ca direcțiunea uzinelor Solvay dela Turda să nu poată permite vizitarea uzinelor prin surpriză și să ceară ca aceste vizite să fie anunțate pentru a face preparativele necesare.

Activitatea Uzinelor Solvay dela Turda

In întreagă țara nu se găsesc decât două fabrici de sodă caustică — și anume — aceasta dela Turda și o a doua la Uioara — ambele sunt proprietatea soc. Solvay.

Uzinele dela Turda lucrează cu 250 de lucrătorii dintre cari 180 sunt români.

De remarcat acțiunea românească a conducătorilor fabricei, cari sunt belgieni și a consiliului de administrație în care sunt $^1/_4$ români acțiune care a adus după sine faptul că într'un an de zile a angajat $^1/_4$ lucrători români. Aceiași acțiune de românizare o fac și cu personalul administrativ al uzinelor care deasemeni în majoritatea lui este românesc.

Toate scriptele interne ale uzinei sunt în românește afară de corespondențele și raporturile ce se trimet centralei din Bruxelles și cari sunt scrise în franțuzește.

Producția Uzinelor

Sub acest raport Uzinele Solvay au progresat foarte mult în ultimul an prin faptul că s'a mărit numărul mașinelor și al lucrătorilor.

Uzinele Solvay dela Turda și cele dela Uioara deși singurele fabrici de sodă caustică din țară satisfac totuși toate necesitățile de consum intern. Uzinele Solvay dela Turda produc zilnic câte 25 de tone de clorură de calciu și câte 12 tone de sodă caustică. Principalul material brut întrebuințat de Uzinele Solvay pentru producerea sodei caustice este sarea — pe care și-o procură în cantități mari din salinele dela Turda.

Un fapt important este că aceste saline neglijate de stat sunt puse în valoare prin exploatările în mare pe cari le face Uzina Solvay cu lucratorii ei.

Știri din Târgu-Mureș

In orașul nostru și în județul Mureș-Turda, mersul epidemiilor se află în creștere foarte mare. Până în prezent sunt semnalate peste 450 cazuri de tifos abdominal și foarte multe cazuri de scarlatină.

Se impune ca autoritățile superioare dela centru să ia cele mai serioase măsuri pentru combaterea lor, deoarece într'o singură zi au murit trei bolnavi de scarlatină și cinci de tifos abdominal.

*

Gheorghe Nandris din Câmpie s'a împușcat din cauză că l'a părăsit logodnica. Cum în sat s'a auzit de această veste, fata de rușine s'a aruncat în Mureș.

Părinții văzând lipsa fetei, au căutat-o în vecini, dar cum din auzite au aflat că fata a luat-o spre râu, s'au dus ca s'o caute. Fata văzând că este urmărită s'a aruncat în Mureș într'un loc foarte adânc, luată fiind de un vârtej a fost târâtă sub ghiață, ne mai putându se da până în prezent de urma ei.
Cercetările pentru pescuirea cadavrului sunt în curs.

*

Domnul prefect Maior fiind plecat la București pentru mai multe zile, s'a reîntors. D-sa a fost la București pentru a obține dela guvern libertatea locală a aplicărei legii chiriilor. Sperăm că în baza aceasta se vor putea așeza un număr foarte mari de funcționari veniți din toate colțurile țării ca să umple polurile și să înlocuiască elementele incapabile de a servi interesele statului.

*

Sosirea d-lui ministru Tătărăscu în orașul nostru nu este anunțată până în prezent oficial, deci ziarele din localitate sunt eronat informate.

*

Marele patriot medic locot.-colonel dr. Boteiu Aurel, din inițiativa sa proprie a făcut un marș militar sanitar dedicat M. S. Regina Maria a României.

PRESA MAGHIARĂ

Șvabii și „Keleti Ujság“

Spre legitima noastră surprindere, ziarul „Keleti Ujság“ în numărul de eri a publicat un interview din cale afară de necuviincios datorit canonicului șvab Blaskovics Ferencz. Acesta uitându-și că poartă reverendă își permite să insulte statul român pe motivul că nu i s'a socotit întemeiate năzbâtiile debitate de dânsul la Ministerul de instrucțiune publică din București.

— „Felul cum au decurs tratativele — spune d-sa — n'a fost demn de un ministru și a fost umilitor pentru noi minoritarii. Dar purtarea domnului ministru de instrucție publică, Anghelescu se poate înțelege. La urma urmelor d-sa e regățean (înțelegeți fineța: regățenii fiind cu toții prost crescuți, nu li se poate lua în nume de rău lipsa de creștere. (N. R.)

„D-sa nu numai că n'are nici o practică în privința școlilor confesionale și minoritare sau a legilor ce există cari reglementează funcționarea acestor școli, dar nici măcar ideie n'are de toate acestea.

Acelaș lucru se poate spune și despre funcționarii din vechiul regat“.

In continuare, Sfinția Sa se năpustește asupra specialiștilor din Ardeal cari, deși cunosc glorioasa națiune maghiară, nu primesc să facă cauză comună cu iredentismul unguresc. Pentru această „crimă“, voinicosul canonic amenință că acești români „vor da seamă înaintea lui Dumnezeu pentru purtarea lor!“

Facem atent pe domnul canonic Blaskovics că nu acesta e tonul ce-l așteptăm dela o față bisericească și dela un propovăduitor al iubirii între oameni.

Nedreptatea cauzei pe care o înfățișează și lipsa de dovezi, în zadar încearcă d-sa să le înlocuiască cu violențe de limbaj, efectul va fi tot nul.

Să lase dar politica iredentistă în grija celor dela Budapesta și în a aventurierilor dela noi.

Dacă însă nu mai este în stare să înțeleagă că datoria d-sale este exclusiv păstorirea poporului, cu atât mai rău pentru cauza bisericei din care face parte.

*

Ca încheiere, amintim în treacăt comentariile perfide ale ziarului „Keleti Ujság“ cu cari întovărășește interviewul. Dânsul nu se sfiește să anunțe „lupta îndârjită“ a șvabilor din Bănat contra Statului român.

Atitudinea acestui ziar, care deunăzi voia să ne convingă în coloanele lui că dorește introducerea unui ton calm și obectiv, pentru ca acum să îngăduie publicarea celor mai mârșave calomnii, este de o duplicitate, care nu-i face cinste și a lăcut cea mai detestabilă impresie în publicul românesc.

Decât prietenii de acestea, preferăm iredentismul pe față a lui „Ellenzék“ și „Ujság“. Apără-mă doamne de prieteni căci de dușmani mă apăr eu!

Cine sunt Săcuii?

Venerabilul istoric și episcop drul *Karácsonyi János* adună de mai mult timp date și documente referitoare la originea Săcuilor.

„Keleti Ujság“ de astăzi reproduce următoarea declarație a bătrânului savant:

„Am stabilit, înainte de toate, că în trecut Săcuii și Ungurii nu vorbeau aceeași limbă. Acest lucru se poate dovedi din isvoarele din veacul XI., XII. și XIII. In biblioteca regală ungară se află un document în sensul căruia Ungurii când s'au stabilit în anul 896 pe aceste plaiuri, au găsit aici pe Săcui. Strămoșii lor au fost Gepizii.
Numirile de localități germanice ca Farcad, Tibald, Monyad, Rigmany, Vacmony, Ostorbany, Sturban și, mai ales Moson, dovedesc acelaș lucru. Deoarece acești Gepizi au luptat în armata hunilor Săcuii au fost luați, mai târziu drept poporul lui Attila.“

Urcarea leului

Imbunătățirea valutei e datorită politicei financiare și economice a guvernului

Prin presă și parlament opoziția a atăcat necontenit politica financiară și economică a guvernului, socotind-o totdeuna ca dezastruoasă pentru țară și atribuind deprecierea valutei noastre pe piețile străine acestei politici.

Pornind dela ideia că valoarea monedei unei țări depinde în primul rând de puterea economică a acelei țări, precum și de ordinea ce domnește în gospodăria vieții de stat, guvernul actual nu s'a intimidat de alarma nejustificată a opoziției.

Intocmirea unui buget echiliberat ale cărui cheltueli să nu întreacă veniturile, regularea datoriilor în străinătate, organizarea producției naționale în așa fel în cât să dea posibilitatea unor apreciabile disponibilități pentru export și reducerea riguroasă a exportului la satisfacerea necesităților reale, explică creșterea actuală a leului nostru.

Pentru a evidenția acest lucru e destul să amintim *că numai dela un an la altul, exportul produselor noastre s'a mărit cu 8 miliarde 644 milioane* (dela 9 miliarde 950 milioane cât era în 1922, la 18 miliarde 615 milioane în 1923).

„Creșterea valutei e cu atât mai simțită cu cât leul nu mai e în funcție acum de francul francez, care se află în scădere, ci urcarea lui se menține față de valutele forte cum e francul elvețian, dolarul și lira engleză, cu alte cuvinte față de aur.

Roadele politicei financiare și economice a guvernului nu au întârziat, cu toate bârfelile „anumitei prese“ și a opoziției anarhice.

Guvernul încrezător în această politică va lua și de aici înainte toate măsurile pentru a opri încercările speculatorilor, fie că ele ar tinde la provocarea scăderei leului, fie la urcarea lui printr'un export prea mare care ar fi dăunător țărei, secătuind-o de resursele naturale, necesare producției interne.

Opinia publică poate fi asigurată că neabătându-se dela planul de muncă ce și l'a impus, guvernul actual va urmări cu aceiași grijă și tenacitate consolidarea valutei noastre.

Un monument lui Aurel Vlaicu

Cu prilejul împlinirii a 10 ani dela moartea marelui fiu al Binținului, neuitatul Aurel Vlaicu, cel dintâi erou care a murit pentrucă a încercat să treacă Carpații ce ne despărțeau, — mai mulți intelectuali, dl Octavian Goga, Gheorghe Dubleșiu, prefectul jud. Hunedoara, Aron Demian, directorul liceului „Aurel Vlaicu“ din Orăștie, dr. Aurel Vlad, fost ministru, Ioan Moța, directorul ziarului „Libertatea“, dr. Romulus Boca fost deputat, Colonel Constantinescu, Iustin Pop advocat și studentul M. Z. Draia s'au constituit într'un comitet de inițiativă pentru a strânge fonduri pentru baterea unei plăci comemorative pe casa lui Vlaicu din Binținți și pentru ridicarea unui monument de aducere aminte, lângă Câmpina, pe locul unde s'a prăbușit „Vulturul Carpaților.“

Sperăm că publicul ardelean se va grăbi să contribue din toată inima pentru mărirea fondului. Amintirea lui Vlaicu trăește doar vie în sufletele tuturor românilor.

Ziarul nostru deschide și el o listă de subscripție pentru adunarea fondului necesar pentru placa și monumentul proectat și speră, că publicul nostru își va dovedi și de data asta interesul pentru memoria marilor dispăruți ai neamului.

Noui regiuni industriale în Ardeal

Inspectorii industriali ai regiunilor Cluj, Timişoara şi Braşov au fost chemaţi la Bucureşti la ministerul de resort. Din informaţiunile pe care le deţinem din sursă autorizată, chemarea inspectorilor industriali din Ardeal este în legătură cu chestia împărţirii Ardealului în mai multe regiuni industriale. Actualmente, în Ardeal sunt trei inspectorate industriale. Din experienţele făcute s'a constatat că aceste regiuni sunt prea mari şi că interesele institutelor industriale sunt expuse din cauză că nu pot fi cercetate la timp de inspectorii industriali. De altfel înşişi actualii inspectori au arătat ministerului în dese rânduri greutăţile de serviciu din cauza prea îndepărtatelor deplasări pe care sunt nevoiţi să le facă.

După părerile factorilor autorizaţi este nevoe ca Ardealul să fie împărţit în cinci regiuni industriale.

Macdonald nu pleacă dela externe

Leafield, 20. De câtva timp ziarele fac aluzie la retragerea lui Macdonald din funcţiunea de ministru de externe.

Ziarul „Daily Herald" de astăzi desminte categoric aceste zvonuri cari sunt lipsite de orice temei.

In chestiunea ocuparii Ruhr-ului

Roma, 20. — Ambasadorul german a remis eri lui Mussolini, o notă în scop de a-l ţine în curent cu negocierile în curs între guvernul german şi cele fancez şi belgian spre a ajunge la un modus vivendi asupra teritorului ocupat. Nota a fost însoţită de documente relativ la această chestiune. O comunicare analoagă s'a făcut la Londra.

Viaţa artistica la Braşov

Oraşul Braşov nu este aşa de favorizat ca Clujul, unde în toate zilele sunt distracţiile cele mai alese. Opere, teatre, varieteuri, cafenele. La Braşov lumea are numai cinematografe. Un fenomen curios am abservat zilele trecute cu ocazia rulării unui film, care înfăţişează viaţa decedatei împărătese Elisabeta a Austriei de la cumunia ei cu împăratul până la tragică ucidere a ei înfăptuită la Geneva de catre un nihilist. Toate intrigile curţei împărăteşti sunt redate în acest film în mod foarte dibaci. Aventurile amoroase ale împăratului, căsătoria şi moartea misterioasă a principelui moştenitor Rudolf. Lumea care a venit în masse foarte mari 6 zile de a rândul la cinematograf, a urmărit cu multă plăcere acest film interesant. Direcţiunea cinematografelor din Cluj nu crede, că ar fi bine să reprezinte acest film şi acolo? Ori nu vrea să plătească scump un film, care satisface curiositatea publicului?

Bancă de credit germană pe baza aur

Berlin, 21 (Rador). — Se anunţă că preşedintele Reichsbăncii, d. Schacht proiectează înfiinţarea unei bănci de credit pe baza aur cu un capital de 100 milioâne mărci aur, care va fi subscrisă în bună parte de financjari englezi.

Reuniunea Comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor Români Cluj.

Piaţa Uuirii (Palatul Bánffy) etaj.

Nr. 20—924.

Multumire publica

In numele Reuniunei Comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor români din Cluj, aducem sincerile noastre mulţumirii pe aceasta cale tuturor instituţiunilor, firmelor şi persoanelor, cari au contribuit moral, material prin donaţiunii de bani şi obiecte pentru tombola precum şi pentru munca depusă cu ocazia Balului ţinut la 3 Febr. a. c.

Sau primit sume de bani ca donatiunii şi suprasolvirii din partea.

Camera de Comerţ şi Industrie lei 2000. Banca Centrala, Casa de Pastrare şi banca de credit, Banca generala a Ţărei Româneşti, Banca Albina, şi Temistocle Alexandrescu, mare comerciant Bucureşti, câte lei 500. Banca Românească, Banca Chrissoveloni, Banca Victor Iliescu, Auto-Mecanica, Papp şi Gletzer şi Mihail Ionescu, câte lei 300. Reuniunea Meseriaşilor români Alba Iulia, Fenyő şi Braunfeld, I. N. Jilescu, Samuel Eisenstädter, Aurel Lazar Decei, Uniunea Comercială, Stefan Gaspar, Dra Aneta Oltean, Petre Popp, Perry Porutiu, dr Iuliu Haţegan Intrep. Forestiere române şi dr S. Bornemisa, câte lei 200 Ing. Petre Lucaciu, Vasile Câmpian, Stefan Keresztes şi Gheorghe Ghilii câte lei 150. Banca Economu, Banca Naţionala, Emil Mureşan, Moise Anghel, Anton Pop, Ionel Aldica, Ioan Martoniffy, Ioan Buduşan, Gh. Tanta, Romul Blaga, Auto-Record, Goldstein A., dr Pordea, Ing. Lungu Gavril, Babos, Teodor Nicodem, dr. V. Poroţiu, Vasile Onossi, V. Pasca, Iuliu Papszt, Victor Varga, Joan Sfopu, Iuliu Musa, Gh. Gradinar, Martim Joan Gavril Aiudean, Kassai Iosif, M. Nagy, Popa George, Gh. Vulc, Al. Anca, dr. Blaga Aurel, Moldovan Anton, Niculae Luca, Ioan Clement, Nicola Eugen Blaj, Hala de Coloniale, Teodor Târziu, Valer Pascu, Katz şi Bernat, Aurel Atanasiu, Fraţii Leb, M. Mandula, A. Galnitz, Somogyi Maximilian, Dumitru Vonica, Teodor Popp, Ioan Costea, Hannsi Comp. Ing. Emil Buia, dr. Mureşan, N. Roşca, Bauch E., Moise Pop, Töröc Árpád, dr. Pordea, dr. Giurgea, Kuch, Aurel Esca, dr. S. Baritiu, E. Mihali, N. N., Capt. Furluogeanu, Dna. Sabina Peculea, dr. Liviu Pop, dr. Ionel Pop, Dna. Dora Poroţiu, Irina dr. Voicu, Ionel Comşa, Ioan Maniţiu, N. Caiculă, Ing. Negruţiu, Vasile Vlaicu, Dna. Jon Costea, Dna dr. V. Deleu, Andreiu Maior, şi Fornszek şi Wagner, cate lei 100—. Dna Olimpia Aron Blaj, F. Felvinti, Stela Gheorghe, şi Giurgiu Ioan, cate lei 60—. N. Rus, Titu Anca, Emanoil Eremia, Aurel Galfy, Petre Sanmiclausan, Friedman Mor, x. y. Glida Ioan, Central, Emil Rusu, Ursu textile, Ioan Maniţiu, Vlad Ion, Fraţi Solomon Avram Fortoş, Ioan Mureşan, dr Barbu, Ghic, G. Babciac, Ştiopu Ioan, G. Felecan, Ioan Ilea, Fischbein şi Spitz, V. Boiu, Ioan Turcu, Vad. Dumbrava, Petre Hagan, Vasile Ilea, dr V. Caba, câte lei 50. N. N. Gliga Ioan, Niculescu N. Androne Gh., Stefan Tanta, P. Drotleff, E. Vasiliu, câte lei 40. A. Pacurariu, Stanasiu Potora, Anghelescu, A. Ciortea, C. Darabant, Chicinas Turda, Iosif Bode, Vezuv, R. Goldfried, şi Székely câte lei 20. Albina Intrepozite, lei 200. Sever Pop, lei 100. şi Banca Agrară lei.... Insp. Mazzuchi, A. Petricaş, Pop, Tonto, Al Moldovan, şi Klein Sámuel câte lei 100. şi dl R. Tuffli lei 300.

Pe lângă frumoasa reusită morală de strângerea rândurilor şi legăturilor amicale ale membrilor noştrii şi publicului românesc din Cluj, Comitetul Reuniunei noastre a hotărât ca din rezultatul material al Balului să se dea suma de 10,000·— zece mii lei ca prim fond pentru înfiinţarea unei biblioteci a Reuniunei noastre.

Cluj la 18 Febr. 1924.

Presedinte: (ss.) *Victor Iliescu.*

Secretar: (ss.) *Aurel Petricaş.*

Tribuna publică

Subsemnatul L. Aubert proprietarul fabricei de filme din Paris sosind în localitate cu scopul de înfăţişa cea mai superbă creaţie, ce a apărut până în prezent pe ecran, invită pe toţi Dnii proprietari de cinematografe a lua parte la licitaţie ce se va ţine în Hotelul Astoria pentru acordarea dreptului de excluzivitate de reprezintare al filmului celebru „Atlantide". Spre orientarea Domnilor concurenţi se aminteşte, cu acest film este cea mai superbă creaţie a mea, cu care am obţinut Medalia de aur la concursul internaţional din Milano, diplome de onoare la Paris, Medalia Bene Merenţi la Londra. Filmul este înscenat după renumitul roman a lui Pierre Benoit şi are ca interpretă principală sublima artistă Stacia Napierkovska, prima balerină a Marei Opere din Paris şi întreaga acţiune se desfăşoară in deşertul Sahara. Cu ocazie înscenării acestui film am trăit cu întregul personal artistic şi technic 3 ani în deşert expunându-ne viaţa la mii de pericole şi cheltuind fabuloasă sumă de franci 15,500.000.

Filmul va fi cesionat acelui concurent, care va da cea mai mare. Ca garanţie va depune fiecare concurent înaintea începerei licitaţiei suma de Lei 100.000. *L. Aubert.*

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco
la Librăria Lepage, Cluj

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC

Reprezentanţi generali: LAZAR L. SANFT & Co.
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

Gloria
BERE NUTRITIVA DIN MALTI DUBLU
PRODUS SPECIAL
Fabricei de Bere S. A. din Turda

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit" Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi câştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

Lysoform

Pyram
PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂŢIREA·GHETELOR

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul IV. Nr. 1018 6 PAGINI ● 2 LEI ● 6 PAGINI Duminecă 24 Februarie 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ 1. 167

SIBIU 26 FEB 1924

CLUJ 25 FEB

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . . . 480 L

IMPRUMUTUL UNGARIEI
ȘI DESPĂGUBIRILE PENTRU OCUPAREA BUDAPESTEI

Ultimele telegrame ne anunță că împrumutul Ungariei a fost aprobat de către aliați. In principiu aliații se pronunțaseră de mult în favoarea acestui împrumut; rămânea însă ca statele direct interesate ale Micei Antante să și dea și ele aprobarea. In ultimele două conferințe ale Micei Antante, dela Sinaia și dela Belgrad, chestiunea împrumutului Ungăriei a format obiectul unor serioase discuții. Statele Micei Antante s'au arătat destul de binevoitoare față de nevoile actuale ale Ungariei; au cerut însă să se ia serioase măsuri ca banii aliaților să nu fie întrebuințați decât în scopul refacerii acestui stat, Și desigur aceste măsuri s'au luat.

Incă una din piedecile cari stăteau în calea realizărei împrumutului Ungariei, era chestiunea pretențiilor de despăgubiri formulate de guvernul ungar cu privire la ocuparea Budapestei de către armatele române. Guvernul român nu putea să recunoască această pretenție a Ungariei, pentru că nimic nu o justifică. Ocuparea Budapestei a fost un fapt de războiu, consecință a unei acțiuni armate la care ni-a silit încăpăținarea Ungariei de a nu recunoaște valabilitatea drepturilor noastre asupra Ardealului. Pe de altă parte guvernul maghiar își dădea toată silința să mențină necontenit în stare de litigiu această chestiune, susținând că ocuparea Budapestei n'a fost consecința marelui războiu, ci o acțiune izolată și abuzivă a României.

Desigur că așa cum punea guvernul maghiar chestiunea, o discuție serioasă era exclusă, și tocmai pentru acest lucru între noi și Ungaria rămânea necontenit o stare de jenă, care numai prielnică reluărei raporturilor diplomatice normale nu era. Datorită acestei chestiuni problema lichidărei litigiilor cu Ungaria era imposibilă.

Ori, între timp a intervenit cererea de împrumut a Ungariei, care fără consimțimântul nostru nu se putea aproba. Paralel cu măsurile de garanție pe cari le impuneau cele trei State ale Micei Antante, guvernul nostru și-a condiționat aprobarea de renunțarea Ungariei la absurdele sale pretențiuni de despăgubiri.

Știrea care ne anunță aprobarea împrumutului Ungariei, ne dovedește că guvernul de la Budapesta a renunțat la cele 30 de miliarde, pe cari ni le cerea pentru ocuparea Ungariei. Acest fapt este pentru noi un câștig, dar nu mai puțin un câștig este pentru guvernul maghiar care făcuse dintr'o chestiune lipsită de temeiu juridic și politic, un mijloc de șicană politică, dăunătoare înainte de toate Ungariei. Cea dintâi consecință a acestui act de tardivă înțelepciune politică va fi terminarea lucrărilor de lichidare a chestiunilor puse de tratatul de la Trianon între noi și Ungaria.

Faptul că Ungaria a cedat dovedește că pretenția sa de despăgubiri nu era decât o armă diplomatică, ridicată în vederea unei împrejurări ca aceasta. Dar oricari ar fi fost calculele conducătorilor de la Budapesta, nimeni nu putea să accepte o pretenție lipsită de seriozitate, și e cu atât mai îmbucurător că ea s'a încheiat în chip onorabil pentru Ungaria.

PRESTIGIUL MAGISTRATUREI
— Cuvântarea Dlui ministru Mârzescu —

Un ziar din Capitală și încă dintre cele mai răspândite vrea să arate cu orice preț că măsurile luate de dl ministru de justiție, Gh. Gh. Mârzescu, pentru menținerea prestigiului magistraturei țărei n'ar fi decât rodul fericit al campaniei ce acest ziar o duce împotriva întregei magistraturi, pornind de la câteva cazuri izolate de incorectitudine, semnalate de el, care au fost de altfel pedepsite cu toată asprimea.

Răspunzând deputatului D. Ioanițescu din partidul poporului, asupra celor câteva abuzuri grave săvârșite în ultimul timp în magistratură, Dl ministru de Justiție a arătat cât de greșită este pripeala acelor oameni politici și acelei prese care găsește totdeuna de cuviință să generalizeze cazuri izolate și restrânse asupra unei instituțiuni, de care organizarea noastră de stat totdeuna a fost mândră.

Plecând de la câteva ncorectitudini, o parte din presă și opozițiie au atacat magistratura, ca și cum venalitatea câtorva s'ar resfrânge asupra autorității juridice și morale a întregei instituțiuni.

Ori reputația bună a magistraturei noastre nu poate fi pusă la îndoială. Această reputație — a spus Dl ministru de justiție ne-a făcut să i încredințăm constituționalitatea legilor, contenciosul administrativ, constituirea persoanelor juridice și condițiunile naționalizărei puterei judecătorești, fără ca să ne temem că ea ar putea fi influențată de scopuri lăturalnice.

Și ca un semn al prestigiului de care se bucură această instituție, Dsa a adăogat că în proectul de reorganizare judecătorească ce-l pregătește a prevăzut extinderea înamobilității, existente în vechiul regat, în provinciile alipite.

Cât privește abaterile ce au avut loc și șcederea ce există la instanțele superioare judecătorești, ele se datoresc în primul rând greșelilor guvernărei trecute, când desfrânatul politicianism al partidului poporului a neglijat selecția, numind în magistratură, elemente cu totul nepregătite din toate punctele de vedere.

Fără nici o îndoială că măsurile luate de dl ministru Mârzescu sunt foarte bine venite și opinia publică nu-i va contesta meritul de a fi pedepsit la timp pe vinovați și a stârpi răul din rădăcină unde s'a produs. Pentru reputația instituției, e bine de știut însă, că nu persoane din afară, ci însăși, magistratura a cerut facerea de anchete imediate, acolo unde s'ar bănui abuzuri, cum a fost cazul tribunalului Ilfov.

Odată mai mult trebuie apoi să accentuăm că felul cum e tratată această problemă de unele ziare e greșit, căci se caută să se acrediteze în opinia publică necinstea magistraturei.

Magistratura Românlei este mai presus de orice bănuială și cerificatul pe care îl'a dat șeful suprem al justiției în magistrala lui cuvântare din parlament, e cea mai bună apărare cei se poate lua față de acei care caută să-i micșoreze reputația, prin mijloace tot așa de neoneste ca și cele întrebuințate în demagogia polftică.

Pentru monumentul lui Aurel Vlaicu

Am anunțat în numărul de eri despre fromoasa inițiativă a comitetului ce s'a constituit în vederea strângerei unui fond pentru baterea unei plăcei comemorative pe casa marelui nostru dispărut, aviatorul Aurel Vlaicu, precum și a ridicării unui monument, lângă Câmpina, pe locul unde s'a prăbușit cu aeroplanul.

Cu acest prilej, despărțământul Orăștie al Asociațiunei pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român a lansat — în scopul acestui fond — mai multe liste de subscripție, dintre cari una se află la redacția noastră.

Ziarul „Infrățirea" înscriindu-se pe această listă cu cincisute lei, roagă publicul românesc să'și facă o datorie națională din a contribui pentru frumosul scop.

JULES MICHELET
Cincizeci de ani dela moartea lui

S'au împlinit luna aceasta 50 de ani dela moartea lui Michelet, istoricul francez, care evoacă admiterea atâtor pagini generoase și captivante nu numai despre țara sa, dar și despre noi pe cari ne-a cunoscut deaproape. El a influențat în mare parte pe protagoniștii revoluției noastre dela 1848, în special pe Bălcescu, admirator entuziast al cursurilor ce le ținea Michelet la Collége de France.

Vom stărui mai jos atât asupra caracteristicei operei lui Michelet, cât și a rolului ce l'a jucat istoricul francez în perioada de renaștere a Principatelor române, prin dragostea ce ne-a arătat-o și legătura cu personalitățile noastre de seamă de pe atunci.

Viața și opera lui Michelet

Jules Michelet, s'a născut la Paris dintr'o familie săracă. Tatăl său a

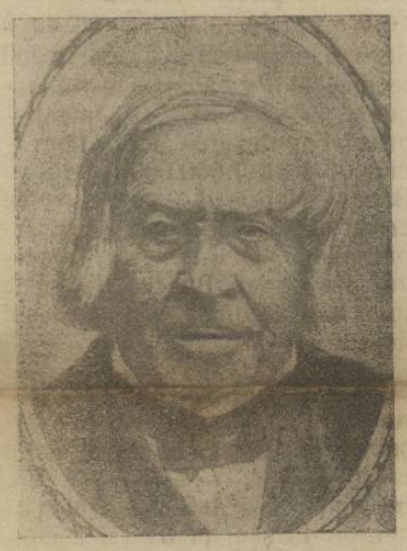

JULES MICHELET

fost tipograf, iar el a cunoscut în tinerețe o existență nu prea fericită.

In atelierul tatălui său, instalat într'o pivniță, copilul plăpând a cunoscut lupta dramatică a celor nevoiași pentru câștigarea pâinei zilnice.

Această cunoștință a mizeriei n'a uitat'o niciodată. O spune însuși mai târziu vorbind de nașterea sa: „M'am născut într'un raport așa de strâns cu aceste timpuri nenorocite, încât îndrăznesc să afirm că nimeni n'ar putea simți în acelaș grad, influența mediului asupra vieței sale".

Astfel se explică de ce după atâția ani de muncă, ajuns la o situație înaltă, titular al unei catedre la Collége de France, Michelet nu uită amărăciunea greutăților începutului.

El e singurul scriitor francez poate, care a înțeles ce importanță are viața fizică asupra celei morale și a arătat o în dureroasa poezie din paginile sale asupra nenorocirilor publice ce urmează după marile războaie.

Opera lui Michelet s'a născut „în strălucitoarea dimineață de Iulie", când revoluția dela 1830 îi înflăcărează mintea.

Atunci el a văzut Franța „ca un suflet, ca o persoană" și se decise se fie istoricul acestui suflet, acestei persoane.

„L'Histoire dela France este în adevăr opera întregei sale vieți. Pasionat patriot și pasionat democrat, Michelet nu numai că a reînviat istoria națională a Franței; dar a și retrăit-o, el i-a suferit toate dezastrele, a vibrat de întreaga ei glorie.

Michelet e un mistic. El a învârtit în mână securea lui Grand Ferré, el plânge lângă rugul Jeannei d'Arc, se urcă cu girondimii la eșafod, e bolnav în săptămâva când trebuie să „omoare pe Danton". El e dintre acei, cari au spus despre la Marseillase: „Toată lumea a recnnoscut acest cântec, deși nu-l auzise niciodată.."

Michelet mai este apoi și un mare educator în toate părțile operei sale.

El vorbește de educația în familie, de rolul femeei, dă o importanță covârșitoare școalei „le noeud sacré de la cité". Michelet are deasemeni cultul naturei.

El e apostolul instinctului, al sentimentului, educația e pentru dânsul un apel constant la energiile copilului. A doua dogmă a lui Michelet e patria.

„Nimeni n'a visat cu mai multă pasiune și misticism fraternitatea popoarelor — spune despre el, — Henri de Régnier, dar în această unire teoretică în care imagina lumina și pacea, el respecta existența proprie a națiunilor și

Ca și Edgar Quinet, Michelet a arătat o deosebită simpatic patrioților români, care îi urman de altfel din toată inima cursurile, în timpul studiilor la Paris, nu numai pentru operile lor, dar și pentru ideile lor revoluționare.

O dovadă de cât erau de frecvențate cursurile lui Michelet găsim în una din scrisorile adresate lui. V. Alexandri de Ion Ghica: „La cursurile lui Michelet, Quinet și Mickiewicz, se îmbulzian studenții cu miile, unul peste altul; fiecare lecție se termina cu un tunet de aplause și cu strigătul de „Vive la Republique".

Prietem cu Bălcescu, Ghica și Rosetti, Michelet se interesa de aproape de soarta țărișoarelor noastre.

Michelet publică chiar în ziarul „Le Siecle" din Iulie 1853 câteva articole sub titlul „La revolution valaque de 1848", republicate apoi în același an într'o broșură intitulată: „Principautés danubiennes", pe care Michelet o dedică fetei lui C. A. Rosetti.

Dintre toți patrioții români Michelet aprecia în special pe N. Bălcescu, considerându-l înainte chiar de a fi publicat *Istoria Românilor sub Mihai Viteazul*, ca „un erudit de primul rang" și „cel mai mare istoric al țărei sale".

Prietenia pe care Michelet ca și Ed. Quinet o arată Românilor, raporturile lui Michelet cu Bălcescu, unitatea de vederi din punctul de vedere revoluționar și naționalist ce exista între ei a făcut din Bălcescu, un mare admirator al lui Michelet.

De remarcat că în opera lui Bălcescu se evidențiază influența operei lui Michelet. Astfel în „Istoria Românilor sub Mihain Viteazul" descrierea Transilvaniei aduce aminte de felul de descriere care-l întrebuințează Michelet Histoire de France pentru regiunile țărei sale.

Implinindu-se acum cincizeci de ani dela moartea lui Jules Michefet, noi Românii luăm parte alături de Franța la această comemorare, fiindcă purtăm aceiași iubire și recunoștință amintirii istoricului care a pregătit sufletul generației căreia noi îi datorim unirea dela 1859 și întemeierea României.

INFORMAŢII

— **Iluziile confratele lui „Patria“.** *Oficiosul clujan al partidului naţional anunţă că „împotriva tuturor intrigelor liberale“, „blocul“ opoziţiei se bucură de cea mai mare simpatie. Alături de partidul ţărănist, cari stau cu cinste în aceeaşi unitate de simţiri şi cugetare cu dl Marghiloman şi dl Argetoianu, celelalte partide ord de dorinţa de a întra în „bloc“.*

Astfel averescanli, auzind că dl Argetoianu a acceptat blocul pupându-se duios cu dl Madgearu, s'au grăbit să întindă mână frăţiască bunului lor amic de astăzi. Pe de altă parte dl Iorga, stă ca pe ghimpi la Paris. Marele noastru istoric nu mai poate de nerăbdare să se întoarcă în ţară, pentru a se vedea cât mai degrabă între dl Stere şi Marghiloman,

Cel puţin aşa pretinde „Patria“ că stau lucrurile. Şi „Patria“ nu poate fi decât bine informată.

E ciudat însă că totuşi „Blocul“ nu se face. Cum explică „Patria“ acest lucru.

— **Alegerea comitetului şcolar judeţean.** Luni la orele 10 dimineaţa sunt convocaţi la prefectura judeţului sub preşidenţia dlui Sept. Mureşanu, ţoţi reprezintanţii comitetelor şcolare comunale în vederea alegerii comitetului şcolar judeţean. Cu această ocazie se va discuta chestiuni de ordin administrativ, precum şi chestiunea reparaţiunilor şi edificărilor de şcoale în judeţul Cojocna.

— **Dela circulaţie.** Din ordinul dlui Prefect de poliţie, în cel mai scurt timp, toate trăsurile de piaţă şi caii lor din oraşul nostru vor fi amănunţit revizuite, de către o comisie specială.

Atât caii cât şi trăsurile cari vor fi găsite nepotrivite cu regulamentele de circulaţie publică, vor fi oprite pe viitor, dându-se proprietarului un termen pentru renovare. Dacă nici la acest termen proprietarii nu se vor conforma regulamentelor sus-zise, fără nici o excepţie, contravenienţilor li se vor ridica brevetele.

— Dl Inspector general administrativ Paul Goma a plecat aseară la Lugoş într'o anchetă la Subprefectura judeţului. Dela Lugoş d-sa va pleca la Satu-Mare şi apoi la Oradea.

— **Serbarea liceului „Regina Maria“.** Mâine Duminecă orele 3 după amiază va avea loc în sala Prefecturei serbare dată de elevele liceului „Regina Maria“ pentru strângerea unui fond în vederea unei excursiuni pe care o vor face absolventele anului acestuia în vara viitoare în Italia.

Casina română Str. Iorga 2 Cluj, caută un bun gosdodar. Ofertele în scris se primesc până la 1 Martie a. c. la D-l cassier dr. Partenie Crişan, Curtea de Apel Cluj, camera 50. Informaţii zilnic în localul Casinei dela 6—8 seara. 3336

— **Pentru Statuia lui Avram Iancu.** Luni după amiază la orele 5 se convoacă la Primărie, Comitetul executiv pentru a decide asupra propunerii juriului referitor la machetele prezintate pentru Statuia lui „Avram Iancu“ la Cluj.

— **Premiera misterului „Zamolxe“.** La Teatrul Maghiar din localitate se va reprezenta pentru întâia oară misterul păgân al dlui Lucian Blaga „Zomelxe“, Miercuri 27 Febr. seara. Lucrarea dlui Blaga este tradusă în ungureşte de dl Oscar Bard şi vede întâia oară lumina rampei întroducere ungurească.

— **Dela Crucea Roşie.** Dna Sylvia Docan, preşedinta Crucei Roşii a înaintat o cerere Primăriei pevtru ca oraşul să se înservieca membru în Soc. „Crucea Roşie“. In consiliul ce a avut toc eri la Primărie, s'a admis cu unănimitate înscrierea oraşului ca membru în acea Societate cu o cotizaţie anuală de 1000 lei.

— **Imprumutnl oraşului la Banca Naţională.** Banca Naţională a acordat un împrumut oraşului Cluj de lei 11.000.000 pentru amplificarea lucrărilor necesare apaductului. Cum după devizul intocmit de serviciul technic al Primăriei, această sumă e insuficientă, se intenţionează contractarea unui împrumut de încă 7,000.000 lei, tot la Banca Naţională, cu care se crede că se vor putea face reparaţiunile. De altfel s'a observat din partea Băncii Naţionale toată solicitudinea pentru oraşul nostru.

— **Comisiunea pentru numirea şi înaintarea funnţionarilor.** Comunele urbane reşedinţe de judeţ, au după statul funcţionarilor, o comisiune pentru numirea şi înaintarea funcţionarilor. In şedinţa de eri a consiliului orăşănesc s'a format comisiunea, alegându-se ca preşedinte dl dr N, Cărpinişanu, primul notar al Primăriei, şi ca membri dr Victor Bolfa. consilier şi Simion Russu, directorul Comptabilităţi.

— **O grădină de zarzavat a Primăriei.** In vederea înfrânării speculei ce se face cu zarzavatul la Cluj, dl Primar Utalea a luat măsură ca terenul de vre-o 20 jugere pe care îl are Primăria, să fie cultivat. In acest scop dl Primar a întrat în tratative cu un grup de cultivatori de zarzavat, pentru a începe lucrările, şi se crede că anul viitor Primăria va putea da locuitorilor cu preţuri reduse zarzavat în abundenţă.

*

Joi, 6 Martie 1924 va avea loc în saloanele Restaurantului New-York balul funcţionarilor oraşului Cluj. Sub paronajul Dnei şi Dlui dr. Octavian Utalea primarul oraşului. Cu această ocaziune funcţionarii oraşului Cluj aduc mulţumirile lor Dlui Martin Fridman care a pus gratuit la dispoziţie, sala restaurantului „New-York“, pentru această sărbătoare funţionarească.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

Sâmbătă, 23 Februarie

Tribuna publică

Resultatul unei licitaţii

Subsemnatul L. Aubert, fabricant din Paris cu onoare aduc la cunoştinţă marelui public, că în licitaţiat publică ţinută în ziua de eri am vândut licenţa lucrării superbe cu titlu „Atlantide“. Patenta mea este o specialitate franceză care nu se poate imita şi misterul ei este, cum se poate aduce în extaz un oraş întreg în timp scurt de 3 ore.

Crearea acestei patente este de altfel foarte simplă. Este inscenată după romanul lui Pierre Benoit după principiile de mai jos. Mi-am căptuşit buzunarul cu 15 milioane franci francezi, am invitat prin telefon pe frumoasa artistă din poveşti, Stacia Napierkovska, prima balerină dela Opera din Paris şi o mare trupă de renumiţi artişti şi ni-am luat drumul spre deşertul Sahara. Aici ne-am luat reşedinţă pentru 3 ani de zile şi am făcut capo d'opera de film „Atlantide“, pentru care am primit licenţă cu atât mai uşor încât nimeni nu poate produce aşa ceva.

La licitaţia de eri al dreptului de excluzivitate acestui film s'au prezintat reprezentanţii cinematografelor Select, Urania, şi Apollo din Cluj şi după o cearţă zdravănă Cinematograful Seleat licitând până la suma de Lei 235.000, a primit dreptul de excluzivitate pentru reprezentarea acestei celebre capo d'opere, pe care a pus-o imediat în program cu începere de *Luni, 25 Februarie* spre a fermeca pe onor. public clujan.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Dumineca 24 Febr. 1924

CINEMA SELECT

Atenţiune! Atenţiune!

Fiul lui Madame Sans Géne

Monumentală dramă istorică în 7 acte. In rolul principal renumita HESPERIA. — Afară de rogram „ZIGOTTO REGE“, comedie hazlie in 2 acte.

Luni, 25 Febr. **ATLANTIDE.**

CINEMA URANIA

Atenţiune! Vin bestiile!

Grozăviile Africei Zoro Va Huru

Film cel mai bun cu fiare sălbatice. In rolul principal CARL DE VOGT. Numai p. cei cu suflet tare!

Luni, 25 Febr.

Impărătească Elisabeta a Austriei.

CINEMA APOLLO

Piraţii eronautici

Istorie aventurioasă în 6 acte. In rolul principal Harry Piel. Istoric americană extraordinar de escitantă.

Luni, 25 Febr.

Sângele polonez. Ser. I.

FABRICA DE STICLA TURDA S. A.

Se cauta pentru angajare

imediată in condiţii avantajoase

un corespondent perfect

pentru romana, germana si maghiara.

Ofertele insoţite de documente justificative şi pretensiunile de salar să vor adresa Fabricei. — **Direcţiunea.**

Conferinţele „Astrei“

Problema sociala a femeii in lumina psihologiei

Conferinţa dlui prof. Fl. Ştefănescu-Goangă

Aseară 22 Februarie a. c. în sala IV-a a Universităţii dl Prof. Ştefănescu-Goangă în faţa unui numeros public şi-a desvoltat Conferinţa Dsale: *Problema socială a femeii în lumina psihologiei.*

Conferenţiarul discută această problemă mai mult din punct de vedere psihologic, şi această chestiune nu poate fi privită după acest criteriu de cât din trei puncte de vedere cu totul distincte şi care pot forma trei capitole deosebite.

In primul rând principiul cel mai vechi şi care a frământat multă vreme spiritele, este *feminismul teoretic*, care are de scop stabilirea unei egalităţi între bărbat şi femeie şi care mult timp a format punctul în jurul căruia s'a învârtit întreaga problemă feministă.

O a doua etapă în evoluţia mişcării feministe a fost formată de feminismul practic şi economic, născut dintr'o necesitate economică. Marele rol pe care femeia l-a avut în ultimul război, a format convingerea unanimă că şi femeia poate înlocui de multe ori, cu succes, pe bărbat în diverse ramuri de activitate.

E evident deci că şi femeia e accesibilă unor anumite ocupaţiuni, şi e cu totul eronată părerea ca drepturile femeii să fie limitate numai în cadrul ocupaţiunilor gospedăriei.

O a treia fază a evoluţiei ideii feministe o formează curentul realist şi ştiinţific, bazat pe principiul legilor naturale.

Se pune în totdeauna greşit această problemă când se pleacă în judecarea chestiunei dela o identitate a faculităţilor bărbatului cu ale femeii, de oarece în primul rând stările emotive ale barbatului sunt cu totul deosebite de ale femeii, căci directiva inteligenţii femeieşti e atrasă mai mult de viaţă şi în special de individualitate pe când a barbatului e mai abstractă şi mai generală.

Mijloacele de elaborare a inteligenţii femeieşti sunt mai mult intuitive pe când barbatul are mai mult o inteligenţi reflexivă, născută dintr'o logică înlănţuită. Femeia are o putere emotivă cu mult superioară barbatului, care e dominat mai mult de abstracţiune, neavând nici spiritul de observare meticulosal femeii.

Femeia se ocupă mai multă ca bărbatul de muzică şi cu toate accstea au o fost foarte puţine compozitoare, ceace dovedeşte că e străină cu totul de abstracţiuni. Tot aşa şi'n religie, unde cu toate că femeile suni mai credincioase, totuşi din cele aproape 600 de secte religoase câte sunt pe suprafaţa globului, abia 7 an fost înfiinţate de femei.

Gina Lombrosa, o mare intelectuală, arată că femeia are un mare simţ practic, îutrucât multe unelte de lucru au fost inventale de femei şi mai ales în gospodărie, agricultură etc.

Pe lângă aceasta tot femeia a făcut ca aproape toate plantele medicinale să poată fia utilizate în medicină, şi de aceia e necesar să se asigure femeii în societatea actuală acele situaţii care privesc mai mult partea practică a vieţii.

Din punct de vedere motiv trăeşte mai mult prin alţii, având o sensibilitate cu totul superioară motiv bărbatului, ceace o face să fie caritabilă, să aibă simţul de devotament, care e mai rar la bărbat.

Afară însă de aceste calităţi, proprii femeii, vom găsi la ea încăpăţinare, strâmbeţă de vederi, intoleranţă şi de multe ori chiar despotism.

Faţă cu cele de mat sus, e necesar să se lase accesul femeilor în toate funcţiunile sociale, în agricultură, în industria casnică, în industria propriu zisă, în comerţ, funcţiuni de biurou, mai cu seamă însă în operile de Coritate Socială, în medicină şi mai ales în cea infantilă, în învăţământ, teatru şi în toate funcţiunile sociale.

Nu e de recomandat însă accesul femeilor în funcţiunile de raţionament înalt, sau în technică Superioară, de oarace femeia n'are simţul abstracţiuni şi al generalităţilor.

Ca încheiare, Dl. Prof. Ştefănescu Goangă se întreabă dacă ar fi binevenită întrarea femeii în viaţă politică, care cere o mare putere de reflexiune şi cumpănire teoretică, ceace lipseşte femeii.

In viaţa politică e necesară inlăcărarea pentru ideile abstracte, lărgime de vederi şi toleranţă, o ideologie politică şi o lipsă de pasiuni, trăsături sutleteşte. Care lipsesc femeii.

In jurul unei „mistificări“

Se ştie că partidul naţional, vrând să-i înlesniască dlui Al. Marghiloman intrarea în blocul opoziţiei, a făcut să se publice în „Patria“ un articol plin de elogii la adresa aceluia pe care conştiinţa noastră naţională l-a înlăturat de mult din viaţa politică a României. Articolul, scris cu prilejul jubileului de 70 de ani al dlui Marghiloman, regreta că acest jubileu a fost sărbătorit „într'un cadru atât de restrâns“, când el ar fi trebuit să fie „un minunat prilej pentru a arăta cum ştim să răsplătim o viaţă de om închinată exclusiv binelui obştesc“. Şi ca o satisfacţie pentru cel care va trebui să între în bloc în numele naţionalismului şi al democraţiei, articolul afirma la urmă că **„generaţiile viitoare vor avea ce să înveţe de la Al. Marghiloman“.**

Cetind aceste cuvinte, care pentru noi constituie o nerusinată sfidare adusă sentimentului naţional, le-am reprodus întocmai, dîndu-i „Patriei“ să înţeleagă că aşteptăm dela ea să ne explice **ce anume** *ar putea să înveţe generaţiile viitoare dela d. Al. Marghiloman.*

Dar pentrucă „Patria“ nu ni-a dat nicio lămurire, ne-am gândit că, între multele lucruri pe care ar putea să le înveţe generaţiile viitoare dela d. Al. Marghiloman trebuie să fie şi *patriotismul.* De aceia, crezând că am ghicit gândul „Patriei“, am scris: *„Generaţiile viitoare vor avea ce învăţa dela acest* **mare patriot“.**

Iată însă că „Patria“ ne acusă de mistificare. Ea susţine că în articolul ei a fost vorba numai de „caracterul“ dlui Marghiloman, iar nu şi de „patriotismul“ dsale. Dar atunci, pentru numele lui Dumnezeu: ce au „să înveţe“ generaţiile viitoare? Nu cumva o fi crezând „Patria“ că generaţiile viitoare au să înveţe cismăria sau croitoria dela d. Al. Marghiloman?

Raspanditi „Infratirea“

Automobile **FORD** typ nou cu roți demontabile cu prețuri reduse precum si alte sisteme de automobile gasiți la firma **PERRY,**

Telefon 999. 2725-3 Cluj, Strada Regina Maria No. 2. Telefon 999.

Berea-Nutritoare „HERCULES“

„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

De pe Câmpia Ardealului

Scrisori din Șărmaș

Cine n'a văzut Câmpia Ardealului își închipuie, că aceasta este un șes întins, iar când o vede se convinge, că în realitate e cu totul altfel.

La tot pasul întâlnește, coline, dealuri, mai mari și mai mici.

Fosta stăpânire și-a pus ochii pe acest ținut aproape curat românesc. A adus colonii maghiare, pe cari le-a ajutat, iar pe locuitorii băștinași i-a lăsat să necăjească mai departe în întunericul neștiinței. Că au ieșit și de pe Câmpie oameni mari nu a fost meritul stăpânirii, ci este de mulțumit puterii de viață a neamului nostru.

Singura mișcare culturală ce se mai făcea era câte vreo adunare a Astrei, făcută și aceia cu mare grije. Dar vremea trece și trecând vremea s'au schimbat și împrejurările. La începututul stăpânirii românești directorul liceului din Blaj dl Augustin Caliani, fiu al Câmpiei, înr'un memoriu adresat Consiliului Dirigent, atrage acestuia atențiunea [illegible] și economic al Câmpiei Ardelene.

Dsa a cerut: Să se organizeze în centrul Câmpiei, în Șărmaș, o expoziturâ, agricolă, care să execute legea agrară așa, după cum cer necesitățile speciale ale poporației din Câmpie, iar mai târziu această expoziturâ să dea o directivă economică sănătoasă întregii Câmpii.

Sub conducerea acestei expoziturâ să se ridice în Șărmaș o școală agronomică inferioară.

Să se facă pașii necesari, ca cu ajutorul băncii industriale, să se instaleze în Șărmăș: o fabrică de cărămidă și de țiglă; 2. o fabrică pentru prelucrarea lânii; 3. o fabrică pentru prelucrarea cânepii și a inului; și 4. o moară pentru prelucrarea cerealelor. Fabricile apoi la rândul lor ar putea fi obligate, ca toate laolaltă să susțină din venitul lor curat o școală de industrie în primul rând pentru necesitățile agricole.

Și până la formarea noului județ al Câmpiei, că se institue fără amânare în Șărmaș o expoziturâ a revizoratului școlar din județul Cojocna spre a reorganiza învățământul primar atât de neglijat în plasele câmpene ale județului.

Să se pună bază în Șărmaș unui liceu și deja cu începutul anului școlar 1919—20 să se deschidă cl. I—II, iar în anii următori, în mod succesiv, celelalte clase.

Din toate propunerile acestea până acum numai o parte s'au putut împlini și anume între acestea este de amintit în primul rând înființarea liceului în Șărmaș mulțumită actualului ministru al cultelor dl Alex. Lapedatu la insistența căruia în toamna anului 1922 s'a pus bază acestui institut prin deschiderea clasei ., iar în anul acesta școlar funcționarea cu II clase. O binefacere nespusă de mare este această școală pentru acest ținut. Țăranul nostru nu mai este astfel nevoit să și ducă copilul în depărtări de câte 60 km. pe la Cluj, Turda sau Târgul-Mureșului, când tot aceiași școală, cu aceiași învățătură o află în apropierea sa.

Inființarea liceului a umplut un gol mare și la umplerea acestui gol pe lângă directorul liceului din Blaj dl Augustin Caliani și pe lângă dl Ministru al Cultelor dl Alex. Lapedatu, dr. Alex. Pleancu fost atunci dir. gen. al înv. sec. insistătoriul înființării acestui institut, trebue să amintim, că are merit ne peritor chiar și dl dr. Vasile Dancu directorul acestui liceu, care lucrează activ pentru înflorirea acestei școli. Directorul a făcut apeluri în scris, a umblat pretutindeni facând toate numai să strângă, să câștige aderenți pentru acest liceu. Dintre aderenții mai însuflețiți ai acestui liceu în primul loc putem să'l punem pe di pref. al jud. Cojocna Septimiu B. Mureșanu care și acum se interesează foarte mult de mersul liceului.

Apoi școala aceasta secundară din Șărmaș și corpul ei didactic influențează binefăcător asupra preoților și învățătorilor, cari în activitatea lor culturală și socială; aflât de reclamată în Câmpie, au un puternic reazim diriguitor în liceul dela Șărmaș și în profesorii lui. Contactul cel au și'l vor avea și în viitor profesorii, preoții și învățătorii are și va avea ca efect ridicarea nivelului Cultural al Câmpiei.

Condica de termene pentru **avocati** 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

CIMENT PORTLAND

în saci „Hessian“ ab Depozit Cluj, prompt spre vânzare în condițiuni foarte favorabila la

3340

BANCA CENTRALA

SECȚIA COLONIALE CLUJ.

Inspectarea

instituțiilor de asistență socială din Timișoara și Arad

— Creșterea orfanilor — Coloniile și Căminurile familiare —

Dl Dr. Titu Ionescu inspector general sanitar a inspectat zilele acestea instituțiile de asistență socială din Timișoara și Arad, anume Azilele de copii, Institutul surdo-muților, Institutul de orbi adulți din Timișoara, Azilul de copii și Institutul de fete oarbe din Arad.

Despre cele constatate cu ocazia acestei inspecții, dl Inspector Ionescu ne-a declarat următoarele:

„Azilul de copii din Timișoara se prezintă în condițiuni foarte bune, dând cele mai bune rezultate. La Institutul de surdo-muți am [illegible] cruri îmbucurătoare. Am asistat la prelegerile ținute elevilor de către directorul institutului convingându-mă personal de progresele făcute.

La celelalte instituții și la Arad deasemenea se constată un vădit progres".

Cu ocazia convorbirei avute cu dl Dr. T. Ionescu, dsa ne-a mai declarat că se studiază inființarea de „Căminuri familiare“ unde vor găsi ocrotire copiii orfani dela 2—12 ani, în număr restrâns: 5—10 într'un cămin.

Direcțiunea de ocrotire își dă silința să crească copiii încredințați ei în spirit românesc. Pentru a se ajunge la acest scop s'au înființat în vechiul regat colonii de copii, unde vor fi trimiși pe timp mai scurt ori mai îndelungat copiii din azilurile de aici. Asemenea colonii, în curs de organizare vor fi înființate la Turnu-Severin și în județul Argeș. **Sx.**

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Sâmbătă (matineu): DANDIN GEORGE. (Debutul baletului Ligeti. Prețuri reduse. Reprezentație pentru tinerime. Conferează profesoru Rácz. Seria 260.)

Scrisori din Satu-Mare

Contra scumpirii traiului

Primăria orașului nu pricepe că dacă acei din fruntea bucatelor au ce le trebue sunt numeroși funcționari, muncitori și aleși profesioniști cu buzunare modeste cari abia își târăsc zilele de azi pe mâine, având familii și luptându-se cu mai greutăți.

Erau la noi prețuri maximale așa cum erau, totuși aduceau o oarecare amelioare a traiului. Și aceasta pentru motivul că fiind într'o zonă unde producțiile alimentare sunt în abundență, zilnic piața era încărcată Cele câteva sentințe date de comisia pentru înfrânarea speculei, și mai nou de tribunal, făcuseră pe speculanții de alimente să fie mai prudenți.

Iată însă că primăria cu comisia ei de fixarea prețurilor maximale găsește de cuviință să nu mai țină socoteala de ele. La noi esta așa, că dacă vin birjarii și cer majorarea tarifelor primăria admite, de ce nu, îi doare pe onorații consilieri ceva? Dacă măcelarii — milionari — au cerut să scumpească carnea li s'a admis. Ba mai mult ca să scape de „năcaz“ a ridicat pe ziua de 1 Februarie prețurile maximale la toate articolele. Deodată ne am pomenit că toate s'au scumpit, dacă nu cu 100 procente, cel puțin cu 50 la sută.

Insuși dl prefect Cantuniari, un om de inimă, când a venit de la București, s'a mirat de ceeace a văzut, Așa stând lucrurile Sâmbătă un grup de profesori în frunte cu Ioan Florea prof. de pedagogie la școala normală, numeroși funcționari ba chiar magistrați și militari au convocat o întrunire publică în sala cea mare a primăriei. A asistat și dl prefect Cantuniari. In urma vorbirei dlui profesor Florea, dl dr Seleș dir. liceului, Focșa, H. Cioc, șeful depoului de mașini, etc. dl prefect Cantuniari a anunțat o serie de măsuri menite să înlăture specula.

Dsa personal va studia reîntroducerea nouilor prețuri maximale pe piață.

Speram că de data aceasta energicele măsuri ce se vor lua ne vor scuti pe viitor să mai cădem în ghiarele acestor hiene ale epocei noastre, care mai ales în orașele comerciale și aproape de frontieră, unde totul se poartă în Cehoslovacia, ne strâng grumazul. **Coresp.**

PRIMA FABRICA ARDELEANA DE GIUVAERICA CLUJ

CALEA REGELE FERDINAND No 19,

Fabricare de bijuterii și mare magazin. Aur pentru denturi. Schimb de aur, argint și platina. Mare asortiment în ceasuri marca Kienzle și Schwarzwald și obiecte de argint China.

Numai pentru revanzatori!

Telef. Inter. 2-13. Adr. tlgr. Juvaere Cluj

Confecționăm tot felul de încălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, Strada Regina Maria No. 51, pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

„GANZ“

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit în comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

Spesele de exploatare ale camioanelor **„ASTRA“** sunt cele mai minimale.

In chestiunea teatrului maghiar din localitate

Cine a fost şi cine este proprietarul teatrului maghiar din Cluj — Ce prevede contractul încheiat între dl Ioanovici şi ministerul artelor — Cum a fost executat acest contract —

De câtva timp se discută mult chestiunea teatrului maghiar din localitate.

Pentru a da lămuriri precise publicului clujan am întreprins o anchetă ale cărei constatări le dăm acum publicităţii

Cine a fost şi cine este proprietarul teatrului maghiar din Cluj

Actualul teatru maghiar din Cluj a fost până în 1915 proprietatea exclusivă a oraşului.

La finele anului 1915 oraşul Cluj a dat clădirea acestui teatru Asociaţiei generale a artiştilor unguri spre exploatare.

Mai târziu Asociaţia aceasta l'a concesionat dlui Ianovici, actualul director al teatrului maghiar.

Cu ocazia inundărei Someşului din vara anului 1916 apa a pătruns în subsolul teatrului făcând mari stricăciuni.

In această situaţie fiind, dl Ianovici a cerut Asociaţiei artiştilor unguri să-i acorde sumele necesare pentru a repara stricăciunile făcute de apa Someşului. Asociaţia din lipsă de fonduri a refuzat cererea dlui Ianovici.

Intervenind la Budapesta dl Ianovici a obţinut suma de lei 360.000 pentru care garanta oraşul Cluj.

Prin urmare la „preluarea imperiului“ teatrul maghiar era proprietatea oraşului, dat în concesiune dlui Ianovici care datora oraşului suma de 360.000 lei.

*

După unire teatrul a rămas în proprietătea oraşului Cluj. Ministerul cultelor şi artelor de atunci care voia să lase maghiarilor din Cluj un teatru — a început tratativele cu dl Ianovici şi au ajuns la încheierea următorului contract:

Teatrul maghiar din Cluj se concesionează spre exploatare dlui Ianovici pe timp de 7 ani adecă până la 1 Sept. 1927 în următoarele condiţii:

Ministerul nu pretinde dlui Ianovici nici o chirie pe tot timpul celor 7 ani ai concesiunei.

In schimb dl Janovici se obligă 1) *să facă reparaţii şi amplificări clădirei teatrului, în valoare de 360.000 lei.* 2) *Să achite oraşului datoria de 360.000 lei, pe care dl Janovici o datoreşte.* 3) Să plătească la timp toate impozitele faţă de stat şi de comună — şi în fine — reparaţiile să fie complect terminate până la data expirărei contractului, cu alte cuvinte aceste reparaţii să înceapă a se efectua din anul 1922.

Aceasta este esenţa contractului încheiat între Ministerul Artelor şi dl Janovici.

Contractul acesta în partea lui finală prevede următoarele:

In caz când dl Janovici nu va începe executarea condiţiilor, încă din anul 1922, Ministerul este în drept să rezilieze contractul prin simpla învestire a actului cu formule executive.

Cum a fost executat contractul de către dl Janovici

Absolut nici una din condiţiile principale stabilite în contract *adică repararea şi amplificarea localului pe deoparte şi plătirea datoriei faţă de oraş,* nu numai că n'au fost executate dar nu s'a produs nici până azi nici măcar un început de executare.

Dl Janovici din anul 1921 de când exploatează teatrul maghiar n'a plătit Ministerului nimic, n'a făcut teatrului nici cea mai mică reparaţie, n'a plătit oraşului din datoria ce o avea de 360 mii lei decât 15.000 lei, în fine a dispreţuit complect şi contractul şi elementarul simţ de datorie.

Mai mult decât atât, şi aceasta a stârnit revolta generală, cu toată această atitudine încalificabilă a dlui Janovici, Primăria oraşului a hotărît încă din 1921 *să-i plătească dlui Janovici şi lumina necesară instituţiei.*

Astfel oraşul Cluj a mai plătit dlui Janovici dela care avea de luat 360.000 lei — a mai plătit zic 23 000 lei în anul 1921; 40.000 lei în anul 1922 şi 83 000 în 1923.

Mai mult decât atât; în bugetul Primăriei oraşului de pe anul 1924 s'a prevăzut suma de 82 mii lei ca subvenţie teatrului maghiar din Cluj.

Aceasta este situaţia reală a teatrului maghiar din Cluj. Lăsăm acum ca Ministerul Artelor şi Primăria oraşului să ia dispoziţiile ce le va crede necesare, iar opinia publică să judece.

Alţio.

Ce este cu „evacuarea“ comisiunei de incartiruire

Ziarele ungureşti de ieri au avut reportagii senzaţionale despre „evacuarea comisiei de evacuare“, descriind cum comisia care nu face altceva decât evacuează, a ajuns şi ea să fie evacuată. „Actele comisiei zac în curtea primăriei“ scrie cu litere de o şchioapă un confrate minoritar. Când am citit aceste articole credeam că într'adevăr s'a petrecut un fapt senzaţional, pe care noi nu l-am putut afla la timp.

Dar, în drumul pe care-l facem pe la autorităţi pentru a afla zilnic ştiri, ne-am interesat despre „evacuarea“ comisiei de cartiruire, sperând să aflăm detalii noui.

Aici ni s'a spus că într'adevăr, comisiunea s'a mutat din localul Prefecturei de poliţie la Primărie, localul ce l-a avut până acum nefiind corespunzător.

Aşa dar nimic „extraordinar“. Reportagiile senzaţionale ale gazetelor ungureşti în jurul acestui fapt denotă numai preocuparea lor de a nu pierde nici o ocazie ce se prezintă pentru a lovi, pe drept ori nedrept, în prestigiul autorităţilor româneşti.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Epidemia de tifos exantematic

Un singur nou caz — Câte cazuri au fost — Măsurile luate pentru înlăturarea pericolului — Mersul celorlalte epidemii Măsurile luate în judeţ

Declaraţiile dlui Dr. T. Ionescu, insp. general sanitar

In ultimul timp, cu legitimă îngrijorare, s'a vorbit despre cazurile de tifos exantematic semnalate în diverse locuri. Pentru a informa cititorii despre situaţia adevărată a mersului acestei epidemii, ne-am adresat dlui dr Titu Ionescu, inspector general sanitar, care a binevoit să ne dea lămuririle ce le dăm mai jos.

Tifosul exantematic

Primul caz de tifos exantematic semnalat după războiu în Ardeal a fost în comuna Ceanul-Mare din jud. Turda-Arieş, la 5 Dec. 1923.

După aceasta s'au ivit pe teritorul oraşului Cluj 6 cazuri. Prin 8 Februarie s'a mai ivit un caz la Dej. Au urmat comunele Bonţida şi Cojocna, întâia cu 4 a doua cu 2 cazuri de tifos exantematic.

Mai multe cazuri s'au ivit după aceasta în comuna Finteuşul-Mic din judeţul Sătmar, plasa Şomcuta. De aici infecţia a trecut şi la Şomcuta-Mare unde s'au produs 4 cazuri. După un raport al autorităţilor de aici mai sunt 28 de îmbolnăviri suspectate a fi tifos exantematic.

Pentru a preîntâmpina lăţirea tifosului exantematic în această regiune, s'a trimis la faţa locului medicul şef al laboratorului de igienă, Dl Slăvoacă ca să facă cercetările de laborator, necesare, chiar la faţa locului şi împreună cu autorităţile locale şi medicul primar al judeţului să i a toate măsurile de împiedecare a lăţirei epidemiei.

Măsurile luate

Aici, ca şi în celelalte locuri unde s'au semnat cazuri de îmbolnăvire s'au luat toate măsurile trebuitoare pentru înăbuşirea boalei. La Cluj, şi Şomcuta-Mare bolnăvii au fost imediat izolaţi în spitale. In celelalte comune s'au făcut pentru izolarea bolnavilor înfirmerii provizorii. Pretutindeni, locuinţele contaminaţilor au fost desinfectate în mod radical, iar bolnavii au fost deparazitaţi imediat.

Ştiut fiind faptul că tifosul exantematic se răspândeşte numai prin păduchi, şi că îmbolnăvirile de până acum s'au declarat în mare parte la ţigani, s'au luat dispoziţii ca ţiganii să nu mai poată circula liber pentru a cerşi prin toate locurile, fiindcă răspundesc paraziţi.

S'a intervenit la Direcţiunile CFR. ca să împiedece aglomerarea călătorilor în salele de aşteptare cl. III. şi să nu permită dormitul în acele săli de aşteptare. S'a mai cerut să se desinfecteze aceste săli de aşteptare precum şi vagoanele.

In ultimele zile nu s'a anunţat din aceste locuri nici un nou caz de îmbolnăvire. Alaltăieri s'a declarat însă un nou caz la ferma comunei Bonţida, numită Stâna, care se află la 4 kilometri depărtare de Bonţida.

Credem că măsurile luate vor fi destul de eficace ca să stingă cazurile izolate semnalate până acum.“

Celelalte epidemii

Dl inspector Ionescu, şi-a terminat declaraţiile prin a ne spune că epidemia de scarlatină semnalată pe teritorul oraşului Cluj, este aproape stinsă.

Epidemia de febră tifoidă dela Târgul-Mureş nu s'a agravat. Se speră că în urma măsurilor luate în scurt timp i se va pune capăt.

Măsurile luate în jud. Cojocna pentru combaterea tifosului exantematic

In ultima şedinţă a Consiliului de igienă judeţean s'au luat măsuri speciale pentru combaterea epidemiei de tifos exantematic.

Astfel s'a hotărît ca în comunele unde s'au produs îmbolnăviri, fiecare casă să fie controlată zi de zi — până ţine pericolul epidemiei — de un medic pentruca eventualele noi îmbolnăviri să se cunoască imediat, iar bolnavul să poată fi internat înainte de a contamina şi pe alţii.

S'au interzis horele şi şezătorile, s'a ordonat curăţirea şcoalelor şi a cărciumelor. In crâşme nu se îngăduie să stea oamenii în grupuri.

Medicii de circumscripţii din judeţ au fost îndrumaţi să facă cercetări în comunele din circumscripţia lor, dacă nu cumva sunt bolnavi nedeclaraţi.

Controlul

Controlarea îndeplinirei acestor măsuri se face de către dl Dr. Başiota prim-medicul judeţean.

Dsa zi de zi vizitează satele contaminate dând instrucţiile necesare.

Dl Başiota a fost eri la Stâna de unde ne-a adus vestea că acolo nu s'au declarat cazuri noi. Singurul îmbolnăvit de aici o murit după 24 ceasuri. **Sx.**

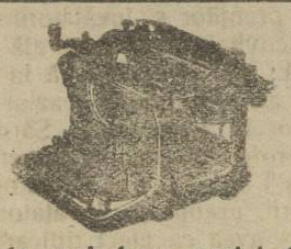
2744-2
Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

ATELIER MODERN DE FOTOGRAFII 3272
GARDI & Co.
Specialist pentru fotografierea copiilor, potrait, retrosări şi reproduce tablouri in mare.
CLUJ, STR. SAGUNA Nr. 13.

Vizitaţi marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piaţa Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanenţă cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Preţurile cele mai moderat

Preţuri eftine senzaţionale!
LA
MAGAZINUL PARISIEN
CLUJ,
Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:
Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure
Pălării tari fabricaţie engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie engleză originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:
Batiste . . . . . 6 L
Ciorapi . . . . . 27 „
Cămeşi femeeşti . 95 „
Paltoane croşetate 540 „
Manuşi p. dame . 58 „
Şorţuri „ „ . 120 „
D. M. C. . . . . 5 „
Aţă . . . . . 9 „

Se confectionează trusouri BEBE si după comanda!! Mare asortiment în mănuşi pentru bărbaţi!! Mare sortiment în ghete bărbăteşti, femeeşti şi pentru copii!!! — Comenzile de ştofuri pentru bărbaţi din zefir şi mătasă se execută în 48 care corespunzând la gustul cel mai delicat!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

VIAȚA IN ARDEAL

Situația agricolă a județului Turda-Arieș

Exproprierile făcute și cele în curs de executare — Lucrările sau executat conform legii — Necesitățile și lipsurile economiei rurale — Declarațiile dlui D. Teodoru, consilier agricol

Pentru a da cititorilor ziarului nostru o imagine exactă asupra situației agricole a județului Turda-Arieș și asupra stării în care se găsesc lucrările de expropriere ne-am adresat dlui D. Teodoru, consilier agricol care ne-a pus la dispoziție următoarele date, însoțindu-le de comentariile și constatările necesare

Exproprierile s'au făcut în acest județ, în sensul strict al legii agrare, cu respectul dreptului de apărare al celor expropriați și în astfel de condițiuni, credem, că puține nemulțumiri să se fi produs. In spiritul de dreptate și imparțialitate cel mai civilizat, instanțele în drept au pronunțat sentințe de expropriere pentru următoarele suprafețe:

a) Exproprieri definitive în a doua instanță: Arător 38,700 jugăre, 165 stg., fânaț 10,865 jug. 1108 stg., pășune 17,744 jug. 5562 stg, păduri 31,889 jug. 880 stg., intravilane 699 jug. 936 stg., taxaliști 66 jug. 200 stg., neproductiv 2733 jug. 1545 stg. Total general 98,699 jugăre 516 stânjeni.

b) Exproprieri în apel judecate numai la prima instanță:

Arător 438 jug. 1009 stg., cositor 719 jug. 927 stg., pășune 402 jug. 1219 stg., pădure 9640 jug. 255 stg., intravilan 99 jug. 1291 stg., neproductiv 1543 jug. 1191 stg. — Total 12,754 jug. 1092 stg.

De unde rezultă că în total s'a expropriat 111,444 jugăre și 8 stg. dintr'un total supus exproprierei de 196,099 jug. 646 stg., inclusiv terenul necultivabil.

Terenul acesta, prin expropriere a intrat de drept în proprietatea Statului, care pe măsură ce lucrările de pregătire a improprietăririlor se isprăvesc, se dau în plină proprietate sătenilor îndreptățiți.

Conform Legei Agrare, pădurile de 41,529 jug. 1135 stg., și pășunile de 22425 jug. 1317 stg. total 63,954 jug. 852 stg., nu trec prin improprietărire pe seama fiecărui individ în parte, ci se mențin ca proprietăți colective pe seama comunelor și numai restul de 47,489 jug. 756 stg., este supus lotizării.

Din suprafața aceasta, Statul a oprit sub formă de rezervă pentru diferite interese publice, școli, biserici și alte instituțiuni, o suprafață de 3015 jug. 502 stg., iar restul de 44474 jug. 254 stg., s'au distribuit la îndreptățiți.

Trebue să accentuăm că trecerea pădurilor și a pășunilor pe seama comunelor este un act însemnat și din punct de vedere al administrării și a conservării acestei frumoase averi cât și din punct de vedere al avantagiilor ce prezintă pătura țărănească.

Au mai rămas un număr de circa 12 proprietăți neexpropriate încă din cauză că lucrările sunt la Comitetul Agrar din București pentru diferite aprobări și autorizări.

In general se poate spune că lucrările fundamentale de expropriere sunt terminate.

In urma exproprierilor, proprietari cu mai mult ca 300 jugăre cultivabile și 200 jugăre pădure nu rămân în acest județ.

A doua etapă tot atât de însemnată în executarea reformei agrare este împroprietărirea de drept și de fapt a sătenilor. In cursul anilor 1922 și 1923 s'au efectuat 9 împroprietăriri definitive pe 7089 jug. 375 stg., în favoarea a 1687 săteni.

Restul pământului s'a dat în folosință provizorie acelorași săteni care vor fi împroprietăriți definitiv și exact pe aceeași suprafață, sub formă de arendă.

Despre felul cum s'au executat exproprietările, credem că sătenii nu ar avea nici un motiv să se plângă, pentru că noi, personal, am stăruit și controlat ca nici un proprietar supus exproprierei, să nu scape rigorilor legei.

Nemulțumirile sătenilor sunt privitoare mai ales la împroprietăriri care îi interesează direct. Aceste nemnlțumiri sunt de două feluri:

a) Unii oameni să plâng că nu au fost admiși la împroprietărire;

b) Alții că li se dă un lot prea mic;

Primii într'o oare care măsură omenește vorbind au dreptate, date fiind condițiunile în care s'au întocmit tablourile ușurința cu care le-au considerat fruntașii satelor și ignoranța sătenilor. Din reaua voință sau nepricepere a autorităților comunale oameni cu drept la împroprietărire au rămas neglijați; în schimb alți mai pricepuți, mai răsbătători, mai îndrăzneți dar fără drept la împroprietărire, au fost înscriși. Potrivit legei cu toate că facem aceste triste constatări, totuși nu putem revizui lucrarea.

De fapt, tocmai în toamna anului 1923, țăranii și-au dat seama că din neglijența lor și a comitetelor locale, au rămas excluși dela un drept consacrat prin Lege.

De altfel este firesc ca în executarea unei asemenea opere formidabile să se producă și nemulțumiri și greșeli.

Mai mult încă, este inadmisibil ca un număr de 20424 săteni îndreptățiți câți sunt în acest județ, să fie satisfăcut pe baza lotului maxim de 7 jug. fixat de lege, pentru că ar fi suficient tot pământul cultivabil al marei proprietăți.

— Județul Turda-Arieș este format din catena Munților Apuseni, străbătută prin mijloc de râul Arieș și de o bună parte din Câmpia Ardealului.

Așa cum este croit, județul se prezintă cu:

214,984 jugăre 825 stg. arător, 99,839 jug. 42 stg. fânaț, 74,592 jug. 115 stg., pășune, 154,882 jug. 1562 stg., păduri 15,028 jug. munți, 28,773 jug. 1451 stg., neproductiv 1,065 jug. 1383 stg., ape 8,290 jug. 366 stg., intravilane 1375 jugăre, 338 stg. vii 598,831 jug. 1392 stg., sugrafața totală a județului.

Procentual, aceste ramuri se prezintă în modul următor:

Loc arător 36 la sută, loc fânaț 16 la sută, loc pășune 13—65 la sută, păduri 26 la sută, munți goi 2 la sută, neproductiv 4 la sută, intravilane 1 la sută, vii și ape 2—35 la sută. Total: 100.

Cifrele acestea arată în mod evident, că județul este propriu zis agricol și că partea muntoasă ocupă de fapt 32 la sută din totalul județului.

Agricultura noastră și în general viața economică dela sate are cam următoarele inconveniente:

Lipsa de inventar agricol și casnic, suficient și potrivit forțelor productive ale fiecărui individ în parte și în raport cu extensiunea exploatării lui.

Lipsă de semințe selecționate, și garantate pentru gospodăria agricolă. Războiul a dezorganizat exploatările bune și reforma agrară a complectat acest proces.

In plus cerințele pieței mereu crescânde și faptul că nu se mai caută marfă de bună calitate, au făcut să degenereze cultura cerealelor din lipsă de stimulent și concurență. Regimul restrictiv impus de Stat pentru necesități sociale a întregit această desorganizare.

In legătură cu punctul acesta, lipsa de control în vânzarea semințelor de lucernă și trifoi, a produs invazia cuscutei și consecutiv o perdere economică remarcabilă.

Sub aspectul în care, se prezintă agricultura în județul Turda-Arieș unde creșterea vitelor are locul cel mai de cinste, este de remarcat criza mare ce se simte de tauri de producție și în general masculi selecționați buni de prăsilă. In regiunea muntoasă în special din lipsa unei continuități în selecționari toate animalele domestice sunt degenerate.

In partea muntoasă a județului unde mijloacele de producție se reduc la industria lemnului și creșterea vitelor, este de remarcat îngrijorarea ce inspiră faptul că masivii pădurоși se distrug în mod samavolnic și fără nici o gijă de viitor, din partea devastatorilor.

La toate acestea este de remarcat că întreg aparatul economic sătesc stă în lâncezeală din cauza unei complecte neglijări a forței cooperatiste, care în județ este fictiv reprezentată prin câteva unități anemice și neviabile. Din acestă cauză, organizarea comerțului produselor țărănești, lasă mult de dorit și este supusă speculațiunei din toate părțile.

De altfel, agriculturei în general îi lipsește pentru intensificare și industrializare — un credit ușor de obținut și condițiuni mai puțin apăsătoare.

In aceasiă palidă schiță, credem că am atins câteva din punctele principale care privesc viata economică — agricolă a județului Turda-Arieș, rămânând ca pentru o mai bună cunoaștere a situației Județului să facem o dare de seamă complectă care să îmbrățișeze toate ramurile agriculturii, ca forțe productive.

Coresp.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la

Grünwald si Steiner

Magazin de mode. Cluj, & & &

3054 *Piața Uniri No. 12.*

Lysoform

Viața în Sibiu

Starea culturală — Cerințele orașului

De la un timp, Sibiul, centru de cultură recunoscut și odinioară, a luat un avânt deosebit. Este un fapt, îmbucurător.

Nenumăratele producțiuni, muzicale, convenirile sociale urmate de dans, Teatrul Românesc precum și cel German, conferințele săptamânale, prețiosul concurs al societății culturale „Astra", dau publicului sibian, fără deosebire de naționalitate, prilejul unor distracțiuni, pe cât de plăcute, pe atât de instructive. Ar fi de prisos să adaug bibliotecile, muzeele, precum și sala de lectură. Săptămânal, sala cea mare a prefecturei, adună tot ce Sibiul are mai select.

In fața numerosului auditoriu, un conferințiar, de obiceiu un profesor al unei școli locale, ține o conferință, urmată de proecțiuni. Ultima, a fost ținută, în lipsa d-lui Horia Petrescu, de către dl dr. Neagoie, care după un scurt istoric al muzeului Brukental, a făcut descrierea celor mai renumite tablouri, din susnumitul muzeu; citez, unul cu reputație mondială: „Portretul unui necunocut, cu chaperon albastru" de *Van-Dyk*.

Pentru a putea fi lămurit, asupra activității comunei, m'am adresat dlui Goritz, primarul orașului. Domnia-Sa, a binevoit a ne da, toate lămuririle cerute.

„Starea financiară, ne spune dl Goritz, nu ne permite a ne gândi pentru moment, decât la cerințele urgente ale orașului. Intâmpinăm însă, piedici enorme, bugetul comunei fiind restrâns și necunoscând încă, veniturile aduse de taxele comunale. Cu toate acestea, am luat măsuri pentru mărirea uzinei de apa, actualmente insuficentă cerințelor orașului, prin înființarea a două rezervoare noi. Cred a o aduce la bun sfârșit, cu suma de 8 milioane; de asemeni, înființarea unui nou abator, a căror lucrări, vor începe cât de curând.

Pavarea „Pieții Unirii", a podurilor; extinderea cimiterului românesc, înființarea unei clădiri, ce va putea adăposti pe aceste timpuri de criză, muncitori și mici funcționari.

M'am gândit să dăruiesc în numele orașului, un drapel, Regimentului 90 Infanterie, sub cutele sale, își vor face datoria pentru Națiune și Rege, toți fiii Sibiului. Va fi astiel primul oraș din Ardeal, ce face acest dar, regimentului său.

Ar mai fi multe de făcut, continuă dl Goritz. Bună oară chiar acum am primit bugetul, din care s'a tăiat suma de 2,300.000 lei, sumă în care figurau: 300 mii lei, pentru curățirea orașului, 450.000 lei, întreținerea pavagiului, 250.000 lei, întreținerea imobilelor comunale. Afară de aceste sume, ce au fost tăiate, comuna ar mai avea nevoie, de încă 400.000 lei, pentru diverse trebuinți urgente."

Țin să adaug, că orașul Sibiu, de altminterea, ca toate orașele ardelene, este un model de curățenie. Cu toate că vechiu, străzile sunt bine întreținute, și noroiu aproape nu există. Dacă însă prin lipsa fondurilor, gospodăria comunală nu va putea face, vom vedea orașul murdar și neîngrijit.

Desigur că aceasta, nu va putea fi dorit de nimeni.

Autoritățile superioare, au deci cuvântul: înlăturând un rău în perspectivă, își vor câștiga încrederea și dragostea sibienilor.

C. V. R.

Din cauza edificărei la magazinul de stofe și mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe prețurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.

Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.

3291

Frații Nussbaum Târgu-Mureș MĂRUNȚIȘURII GALANTERII ȘI JUCĂRI ENGROS CEA MAI BINE ASORTATĂ PRĂVĂLIE DIN BRANSĂ 262

Ce mai modernă și mai higenică baie din Ardeal este

Baia „Diana"

din Cluj care are baie de cade si aburi zilnic. 33

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Cele mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici. 3064

Canada în și America

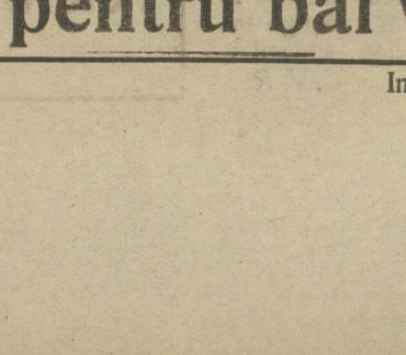

Vaporul „OHIO" pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna" pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu incredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit" București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corona.

Bani trimiși din America, Canada și Argentinia îi căștigați în timp de 8 zile fără nici un onorar.

MICA PUBLICITATE

Cautam mai mulți Baeți voinici de 16—20 ani de naționalitate romana cari posedă limba maghiara și germana pentru invațarea *fabricației* de *brânzeturi* fine *(sfaițer, romadur)* și a altor produse din lapte. Se platește și salar. Alex Gerber, Târgul-Mureș, Str. Roșiori (Huszár-utca) 3.

DE VÂNZARE CU LEI 45.000 UN PIAN de culoare neagră aproape neîntrebuințat. Se poate vedea în zilele de Luni și Joi între oarele 4—5 în strada Barițiu Nr. 5 la stânga.

DE VÂNZARE VIOLINI întrebuințate cu sunet frumos. Se pot vedea în fiecare zi între oarele 2—5 Calea Moților 104.

Singura marca veritabila este **DIANA Franzbrantwein.** **Să observam marca DIANA.**

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag. Lei 200 franco 3 **la Librăria Lepage, Cluj**

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama

UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate de ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.

***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

Reclama este sufletul comerțului

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

FABRICĂM ȘI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Frații Halász **fabrică de rolouri și lăcătușerie tehnică.**

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

Pyram

PREPARAT·DIN·CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL· MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

Fabrica de articole de metal și tinichea Grünwald si sotii Oradea-Mare, Strada Poștei No. 39. **Fabrică cutii cu capac patent pentru conserve, bomboane, vazelină și alifii, deasemenea căni pentru petrol și uleiuri și tesale.**

Haine pentru bal vopsește în toate culorile și curață CZINK.

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1019 6 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 6 PAGINI Marți 26 Februarie 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu
CLUJ 26 FEB
R CLUJ 1. 7286

Înfrățirea co

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Omul care trebuie să vină . . .

Intr'un stil care vrea să fie apocaliptic, d. Sever Bocu ne vorbește de la Lipova despre credința pe care au avut-o atâția dintre cărturarii și scriitorii României de ieri cum că Omul tutulor așteptărilor noastre, curățitor de păcate și aducător de mântuire, va trebui să ne vină odată și odată tot din Ardeal, — adică din acel ținut de suferință și idealism pe care trecutul nostru l a consacrat de atâtea ori ca o Galilee a neamului românesc. Cu amănunte culese dintr'o conferință a profesorului I. D. Ștefănescu și cu aere de Zarathustra, dsa ne vorbește în deosebi despre poetul Vlahuță care, dorind unirea cu Ardealul, avea și credința că Areealul ne va mântui. Și lucrul este adevărat. Cine a stat în apropierea lui Vlahuță în timpul războiului, a putut să cunoască ce izvor de miracole însemna pentru el unirea noastră cu Ardealul. De aici, din Ardeal, odată cu înfăptuirea unirii, trebuia să vină și Omul care, prin cuvântul și acțiunea lui, să împlinească toate râvnirile noastre spre mai bine. Dar credința aceasta în miracolele care trebuiau să se săvârșiască la cel dintâi contact cu Ardealul nu a fost numai a cărturarilor și a scriitorilor noștri, ci ea a stăpânit și sufletul mulțimilor de jos. *Mântuirea prin Ardeal*, — este mitul sub puterea căruia s'a desfășurat întreaga epopee a războiului nostru.

Atât de nemărginită a fost iubirea noastră pentru Ardesl, în cât ea a dat vechiului Regat nu numai puterea de a înfrunta toate durerile și de a primi toate sacrificiile, dar i-a dat și credința că Ardealul va aduce între noi o energie reformatoare a cărei acțiune se va resimți dintr'odată în toate domeniile vieții noastre naționale. Nu e de mirare, deci, că reprezentanții Ardealului, venind la București să presinte M. S. Regelui hotărârile de la Alba-Iulia, au fost primiți nu numai ca soli ai mult așteptatei Uniri, ci și ca vestitori ai unei noui vieți morale și politice. Și are dreptate d. Bocu când, cu aere de Zarathustra, ne vorbește de Omul care era așteptat să vină și a cărui apariție trebuia să însemne „înmormîntarea definitivă a României mici".

Prin aceasta, dsa recunoaște singur sinceritatea elanului cu care vechiul Regat s'a aruncat în crâncenul război pentru eliberarea Ardealului. N*u numai că au dorit unirea cu Ardealul, dar am dorit ca Ardeal să ne fie și stăpân*, — aceasta este starea de spirit cu care vechiul Regat a primit să intre în război.

Și e bine că recunoașterea acestei stări de spirit o avem astăzi și din partea unui reprezentant al partidului național. Căci nu se putea o mai teribilă osândă a politicii acestui partid de cât tocmai recunoașterea unei stări de spirit în care intra atâta credință în marile virtuți ale Ardealului.

Ce minuni nu s'ar fi putut săvârși într'adevăr dacă oamenii partidului național ar fi știut prețul credința care a stăpânit dincolo, în vechiul Regat, în misiunea morală și politică a Ardealului! Dar, prin tot ce au până acum, oamenii aceștia au risipit o credință și au fărâmat un mit. Au trecut doar cinci ani de la înfăptuirea Unirii, și Omul cel așteptat, Omul prin care trebuia să vorbească sufletul Ardealului, Omul aceia nu s'a arătat.

Descoperirea complotului comunist dela Trg.-Mureș

Lagătura dintre complotul descoperit la Satu-Mare și Târgul-Mureș. Ce s'a descoperit la locuința secretarului general al muncitorilor Köbles Elek și tovarășul acestuia Abraham Bernanrd

In legătură cu cele descoperite la Satu Mare s'a înaintat Siguranței locale individul Köbles Elek spre a se cerceta faptele acestuia și a se face dresarea actelor pentru deferirea cazului parchetului local.

Fiind încunoștiințați din partea Siguranței Satu-Mare că individul Köbles Elek, originar din Târgul-Mureș, a fost arestat din cauză că s'au găsit asupra sa manifeste comuniste, statutele cele mai noui precum și alte acte compromițătoare în care se punea la cale aruncarea în aer a unor instituții de stat și atentate la viața unor personalități politice.

Cum acest caz a fost de o mare importanță, dl șef al Siguranței Theodorescu a ordonat imediat o perchiziție la locuința lui Abraham Bernart din strada Sft. Gheorghe nr. 69, unde s'au găsit multe din actele organizației comuniste, tablourile lui Karl Marx și ale lui Lenin, statute, diferite, broșuri editate în limba germană, ungară și rusă.

Acestea toate au fost ridicate și depozitate.

La cererea Siguranței din Satu-Mare individul Abraham a fost înaintat Siguranței din loc.

La locuința lui Köbles s'au găsit toate registrele și corespondența cu țările vecine. Legăturile de corespondență mai întinse le-au avut cu Ungaria, Germania, Rusia, Bulgaria, Austria, Italia și Elveția. Aceste acte au fost predate parchetului, urmând a se face noui arestări și în alte centre ale Ardealului.

La locuința lui Köbleș s'au mai găsit insigne cu caracter comunist care înfățișează pe față o pereche de clește, nicovală și ciocan, o secere și în fund soarele proletariatului.

— *I. Șt.* —

Concordatul cu Roma

Ziarele partidelor de opoziție apreciază în toate chipurile pregătirile guvernului pentru încheierea unui concordat. „România", oficiosul bucureștean al partidului național, admițând că este o necesitate încheierea concordatului azi pentru a „adapta și modifica" în conformitate cu „interesele noastre specifice" codul de drept pe baza căruia funcționează Biserica de la Roma și deci și catolicismul din România, găsește totuși potrivit să se mire că partidul liberal s'a gândit să facă acest lucru, când în 1920 l'a condamnat. Pe de altă parte „Țara Noastră" crede că a prins guvernul în fraglant-delict de inconsecvență, tot pe aceeași temă.

Atât „România" cât și „Țara Noastră" — dacă sânt de bună credință — se înșeală. Partidul liberal nu săvârșește un act de inconsecventă. Din potrivă. Atunci când în 1920 dl Octavian Goga, pe atunci ministru al cultelor și artelor, voia să încheie cu Roma un Concordat, nu a- [illegible] lui cultelor din România, nu aveam precizate raporturile dintre stat și diversele confesiuni religioase. Pe ce bază s'ar fi putut atunci încheia un concordat, pentru a „adapta și modifica" precum foarte bine susține „România", codul fundamental al Bisericei Catolice în conformitate cu interesele noastre specifice.

Aceste interese specifice noi nu le cunoaștem decât în mod sumar, și nici o lege nu le formulase încă. Neavând o bază în interiorul țării, partidul liberal a înțeles că nu putem începe tratative pe această chestiune, fără a păgubi, și s'a opus din răsputeri intențiunei dlui Goga de a încheia un Concordat, înainte de a avea noi o Constituție.

Iată deci că ceea ce a făcut partidul liberal la 1920 nu era numai o acțiune de partid, cum vrea să o prezinte „România" și nici o lipsă de interes față de problemele religioase, cum are aerul să susțină revistă dlui Goga, ci împotrivirea de atunci urmărla să scutească țara de neplăcerile unui angajament, prea de timpuriu încheiat.

Ceeace însă atunci era o piedecă serioasă, astăzi nu mai este. Astăzi avem o Constituție care precizează raporturile diverselor confesiuni în stat. De asemenea în curând vom avea o lege pentru crearea unui regim al Cultelor. Aceste două legiuiri ne pot da libertatea să încheiem Concordatul cu Roma, pentrucă în ele găsim o călăuză „intereselor noastre specifice" cărora să le putem adopta principiile de conducere ale bisericei catolice. Deci înconsecvența nu poate exista decât în mintea acelora ce nu înțeleg să se pună în întregime în slujba intereselor generale ale Statului.

Noui proecte de legi

Legea minelor: Chestiunea drepturilor câștigate — Valorificarea cerealelor

Am arătat într'un număr precedent care sunt principiile călăuzitoare ale legei minelor, după interviewul ce dl ministru Tancred Constantinescu, a binevoit să-l acorde ziarului „Universul".

In expunerea făcută parlamentarilor ce alcătuiesc Comisiunea plenară a legii minelor, dl ministru de Industrie a complectat declarațiile deja făcute, prin unele lămuriri referitoare la regimul drepturilor câștigate, unul din capitolele cele mai interesante ale legei, pentru că hotărăște cari sunt pe viitor drepturile câștigate ale proprietarilor sau concesionarilor de terenuri petrolifere sau miniere:

Se prevede în primul rând că terenurile miniere pot deveni libere prin expirarea concesiunei și prin renunțarea concesionarului la dreptul său.

La expirarea concesiunei vechiul concesionar are preferință [illegible] publică.

Prin drept câștigat viitoarea lege înțelege orice drept minier derivând dintr'un document, decizie ministerială sau orice fel de act cu dată certă. (Aci se cuprind și cele câteva mii de petițiuni adresate Ministerului de industrie conform decretului-lege știut și prin care s'a cerut recunoașterea drepturilor).

*

In drepturile câștigate intră și terenurile petrolifere și miniere care se află în vecinătatea celor concesionate azi.

Toate drepturile câștigate vor fi însă verificate de o comisiune specială ce va lucra pe lângă Ministerul de industrie și comerț, revendicarea lor trebuind să fie făcută în termen de 6 luni dela promulgarea legii.

Partea nemulțumită va avea drept de recurs în Casație. Se crede însă că vor fi foarte puține cazuri de reclamațiuni. Drepturile câștigate se vor respecta după durata de concesionare a legii prin care s'a făcut concesiunea.

La expirarea concesiunei, statul intră în posesiunea tuturor instalațiunilor, plătind numai instalațiile făcute în cei din urmă 10 ani.

Proiectul de lege prevede respectarea concesiunilor particulare existente, statul neputând să-și mărească dreptul de redevență. Proprietarii cari exploatează singuri minele vor trebui, conform uouei legi, să transforme întreprinderea în societate minieră românească.

Inainte de a depune pe biroul Parlamentului acest proiect de lege, d. ministru T. Constantinescu va convoca pe reprezentanții proprietarilor minieri și petroliști, pentru a lua cunoștință și de eventualele lor propuneri și obiecțiuni.

Valorizarea cerealelor. Popularizarea învățământului agricol. Concursul cooperativelor

Un alt proiect de lege al Ministerului de Industrie e acel privitor la valorificarea cerealelor ce se află acum în stadiul unei comisinni, care analizează această chestiune din toate punctele de vedere: agricol, comercial și technic.

Această comisiune a numit din sânul său trei subcomisiuni, care să-și dea referatul asupra celor trei laturi ale problemei, subcomisiuni care și-au depus raportul Ministerului de Industrie.

Propunerile cele mai multe și mai însemnate au venit natural din partea subcomisiunei agricole.

Această subcomisiune a cerut pentru sporirea producției a cerealelor înlocuirea seminței actuale prin semânță curățită și tratată de boale criptogamice în școalele de agricultură, în fermele statului și în anumite centre ruțaranului prin popularizarea învățământului agricol, cu toate mijloacele techince, inclusiv cinematograful, organizarea de expoziții regionale sunt în adevăr menite să dea imbold țăranului nostru, pentru înlocuirea culturei rudimentare de astăzi prin una sistematică. Cooperativele vor căuta să ajute atât prin instrucțiuni de cultură, prin asigurări contra grindinei, prin adunarea producției și desfacerea ei, cât și prin împrumuturi pe gaj, munca agricultorului.

Subcomisiunea technică și cea comercială au adus deasemeni diferite propuneri relativ la standardizarea cerealelor, construirea de silozuri, magazii, organizarea comerțului de cereale etc.

Un hipodrom la Cluj

La propunerea dlui colonel Antonescu, comandantul regimentului 11 Calarași, în Comisiunea zootechnică din 16 Februarie, s'a admis în principiu înființarea unui hipodrom pentru alergări, pe hotarul orașului Cluj, care să se deschidă odată cu marea expoziție de animale din Ardeal, care va avea loc în Cluj, în Toamnă.

Comisiunea și în special dl prefect Mureșianu, a asigurat tot concursul.

Loturi zootechnice pentru refacerea raselor de animale

S'a luat dispoziția ca și în județele din Ardeal să se formeze loturi zootechnice, atât la Câmp cât și la munte, pentru a veni în ajutorul desvoltării și regenerării raselor de animale, cu deosebire a reproducătorilor masculi.

Această măsură e binevenită.

Neapărat să vedeti pe **Garret** Lloyd 2222-1 minunea zburătoare. Numai câteva zile se poate vedea aceasta senzaţie în **Barul Central**

Şcoala primară la frontieră

Progresele ei — Interview cu d. insp. general Longinescu

Zilele acestea, delegat de guvern pentru a inspecta şcoalele de la frontieră, dl inspector general Longinescu, a fost în oraşul nostru.

D-sa a inspectat şcoala normală, şcoala de meserie precum şi şcoalele primare din oraş şi judeţ.

Dat fiind importanţa ce prezenta această inspecţie atât pentru constatările făcute, cât şi pentru mijloacele de îndreptare, am solicitat dlui Longinescu câteva lămurini în cea ce priveşte mersul învăţământului în judeţul Satu-Mare. D-sa mi a declarat următoarele:

In Sătmar am găsit într'o situaţie excelentă şcoala normală. Atât din punct de vedere administrativ, cât şi din punct de vedere al progresului realizat de elevi, sunt mulţumit. Viitori dascăli cari vor absolvi această şcoală, sunt convins, vor fi elemente capabile de a duce la bun sfârşit marea minune de educatori ai poporului românesc. Cuvinte bune am şi pentru şcoalele din oraş. Ar fi nedrept să nu recunoaştem marile greutăţi cu cari se lupta dascali aici la frontieră şi mai ales în praşe, din cauza necunoaşterii limbei române de către elevi. Am asistat la câteva lecţiuni şi declar sincer că, deşi munca este grea, rezultatele sunt îmbucurătoare.

Acelaş constatări şi în judeţ. Am vizitat mai multe comune româneşti progresează. Nu tot aşa pot spune despre şcoalele minorităţilor.

Am rămas surprins de reaua credinţă cu care este tratată limba statului, precum şi celelalte studii cari conform programului în vigoare, urmează să se predee în limba română. Astfel în fruntaşa comună Cărăşeu la şcoala reformată, am constatat o situaţie intolerabilă. Voiu aduce aceasta la cunoştinţa d-lui ministru al Instrucţiunei. Aceeaşi rea voinţă am constatat-o şi la unele dintre şcoalele evreeşti.

Sătenii români maghiarizaţi cer învăţători români

Poate că în nici un alt ţinut nu există o categorie de români ca la noi. Sunt români maghiarizaţi. Deşi din tată în fiu de naţionalitate română, şi-au pierdut în cursul vremei limba. In prezent ei doresc să revină la matcă, însă până acum împrejurările au fost vitrege. O delegaţie a acestor locuitori dintr'o comună depărtată de Sătmar, s'a prezentat d-lui Longinescu, solicitând un învăţător român.

— *„In Romănia-Mare, — au zis sătenii, — dorim ca cel puţin pruncii noştri să-şi recâştige graiul“.*

D. inspector Longinescu, a rugat pe d. Dariu, revizor şcolar, să satisfacă pe locuitori, trimiţând de urgenţă un energic dascăl român. S'a hotărît ca şi în celelalte comune unde locuitorii solicita învăţători români în marginile posibilităţii să fie satisfăcuţi.

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

INFORMATII

— *Dl Ministru Al. Lapadatu care a sosit la Cluj eri dimineaţa a plecat aseară cu acceleratul la Bucureşti.*

*

Eri a sosit în localitate dl. Gh. Tătărescu subsecretar de stat la Interne, dsa va rămânea în localitate până mâine seară.

— **Isprava unui funcţionar de bancă**. Dela una din băncile locale, a dispărut Vineri după amiază funcţionarul Bay Victor, luând cu sine din casa instituţiei şi suma d 95 000 lei.

Autorităţile fiind sesizate, au dispus telegrafic prinderea lui.

Dela primele investigaţii poliţieneşti, s'a sfabilit că funcţionarul Bay Victor a părăsit Clujul într'un automobil, în care afară de el şi şofeur se mai afla şi o doamnă.

— Aflăm cu plăcere că în ziua de 23 Februarie a. c. Dl Maior I. C. Băleanu a fost promovat doctor în ştiinţele de stat dela facultatea de drept din Cluj.

— **Un duel la Cluj.** Vineri după prânz a avut loc un duel între dnii C. Simionescu dela Teatrul Naţional şi Dr. Mureşeanu. Martorii Dlui Simionescu au fost Dnii Cpt. av. Misăescu şi Lt. av. Ciocârlan, iar ai Dlui Mureşanu. Dnii Dri Stoian şi Drăgan. Ambii combatanţi s'au rănit la prima repriză, după care s'au împăcat pe teren.

— **Jandarmi pedeştrii la Cluj.** In cursul săptămânei acesteia vor sosi irevocabil în oraşul nostru cei 100 (o sută) jandarmi pedeştrii repartizaţi de către regimentul lor aflat în capitală, poliţiei locale.

Până la noui dispoziţiuni, nouii oaspeţii vor fi încvartieraţi în edificiul poliţiei centrale.

— **Adunarea „Corului Episcopiei“**. Reuniunea corală „Corul bărbătesc al Episcopie ort. rom. din Cluj“ va ţine adunarea generală pentru anul 1923 în ziua de 9 Martie 1924, la orele 11 a. m. în biroul Consistorului str. Iuliu Maniu 36, cu următorul program: 1. Cuvântul de deschidere al preşedintelui. 2. Raportul secretarului general. 3. Raportul dirigentului. 4. Raportul controlorului. 5. Raportul bibliotecarului. 6. Descărcarea vechiului comitet. 7. Propuneri şi interpelări. 8. Alegerea noului comitet. Acest aviz serveşte de invitare pentru toţi membrii reuniunii.

Casina română Str. Iorga 2 Cluj, caută un bun gospodar. Ofetele în scris se primesc până la 1 Martie a. c. la D-l cassier dr. Partenie Crişan, Curtea de Apel Cluj,r camera 50. Informaţii zilnic în localul Casinei dela 6—8 seara. 3336

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Să lucrează în rate lunare. 1253

— **Adunarea Baroului Notarilor Publici**. Baroul Notarilor Publici (teritorul Curţii de Apel) din Cluj, a ţinut adunarea generală la Cluj la Curtea de Apel în ziua de 16 Februarie alegându-şi următorul consiliu:
Decan Dr. Ioan Cosma.
Membrii consiliului: Alexandru Breban, Dr. Laurenţiu Nestor, Dr. Vasile Meşter, Dr. Victor Pop.
Membrii supleanţi: Dr. Schiling, Dr. Alfred Schifibauer.
Senatul disciplinar: Dr. Toma Vasinca, Dr. Romulus Boca,
Membrii subleanţi: Dr. Nicolae Cristea, Dr. Valer Pocol.
Secretar: Dr. Ion Pordea.

— **Dela Justiţia militară**. In cursul săptămânei viitoare, în faţa Consiliului de război al Corpului 6 Armată din localitate, vor avea loc desbaterile marelui proces Covaci Adorian, ambii din Oradea-Mare, acuzaţi de dezertare şi trafic de influenţă.

— *In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Huniedoara, Timişoara şi Caransebeş Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.*

— **Inspecţie şcolară**. Dl dr Valer Seni inspector regional s'a reîntors azi dintr'o inspecţie şcolară făcută pe la şcoalele din judeţele ce aparţin inspectoratului Cluj.

— **Dela Teatrul Maghiar.** Am anunţat premiera piesei dlui Lucian Blaga care va avea loc Miercuri la Teatrului Maghiar. Ulterior s'a modificat programul aşa că „Zamolxe“ se va reprezenta pentru întâia oară nu Miercuri, ci Joi la orele 8 seara.

— Sâmbătă la ora 11 a avut loc în aula Universităţei solemnitatea promovărei de doctor în drept a dlui *Minu Suciu.*

*

— Azi dimineţă a avut loc la prefectura judeţului o adunare a învăţătorilor convocată de dl Prefect al judeţului în vederea nouei campanii de lucru pentru construirea de şcoli primare.

— **Pruncucidere.** Eri Dimineaţă un sergent de oraş, a găsit în faţa casei cu No. 19 de pe str. Surdă, cadavrul unui copil (nou născut) de sex masculin. Micul cadavru purta o rană adâncă în regiunea frontală, care după afirmaţiunile medicului legist trebue să fi fost provocată cu un ciocan de mărime mijlocie.

— **Moara Molnár & Pintér** *din localitate, pentru a satisface dorinţele publicului clujean, a înfiinţat pe piaţa Cuza Vodă Nr. 38 în edificiul theologiei reformate o magaziei de desfacere a productelor sale excelente şi a cerealelor, unde aceste articole se vând cu preţurile cele mai convenabile de zi.*

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Duminecă 26 Febr. 1924

CINEMA SELECT
Film de aur!
ATLANTIDE
Istorie romantică în 2 serii 12 acte. In rolul principal **Stacia Napierkovska**, prima balerină rusa dela Opera din Paris.

CINEMA URANIA
Istoria Habsburgilor!
Impărăteasa Elisabeta a Austriei
Film senzaţional din viaţa dinastiei Habsburgice. In rolul principal contesa **Larich**, nepoata împăcătesei.

CINEMA APOLLO
SÂNGELE POLONEZ
Seria I.
Istorie romantică în 5 acte. In rolurile principale **Adrian Nagy** şi **Iulia Bojda.**

Lepage-
„Condică de Termene pentru avocaţi 1924“
Lei 250. 15
La librăria LEPAGE, Cluj.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE
FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada în şi America

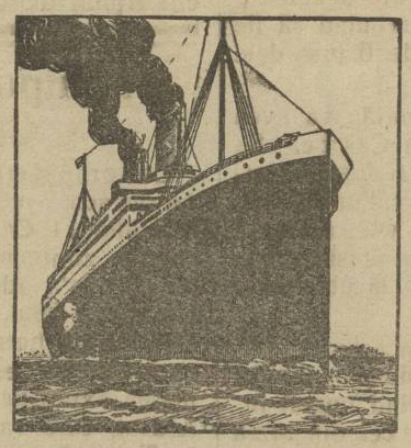

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Griviţei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC

Reprezentanţi generali: **LAZAR L. SANFT & Co.**
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

VIAȚA IN ARDEAL

Scrisori din Bihor

In jurul chestiunii teatrelor ungureşti — Intre public şi teatrele maghiare — Pe cine reprezintă societatea artiştilor unguri

Ziarul „Ellenzék“ din Cluj — după cum s'a arătat într'un număr recent al ziarului nostru — a luat dlui dr Janovici, directorul teatrului maghiar din Cluj, o seamă de declaraţiuni importante cu privire la tratativele dintre dl Janovici şi direcţiunea generală a teatrelor din România, referitor la organizarea artiştilor unguri în cadrele societăţii artiştilor din România. După cum se ştie articolele publicate de noi la timpul său, artiştii unguri au angajat anul trecut o luptă deosebit de violentă pentru a-şi menţine organizaţia proprie dela Cluj, contra deciziunii anterioare a directorilor teatrelor maghiare, prin care aceştia aprobaseră fuziunea societăţii maghiare cu societatea tuturor artiştilor din România. In fruntea acestei lupte s'a fost pus dl dr Janovici, care a continuat-o cu rezultatul anunţat acum prin „Ellenzék“, anume, că societatea artiştilor unguri va funcţiona şi pe mai departe, dar în cadrele societăţii din Bucureşti; ea va fi însă reprezentanta teatrelor minoritare.

Nu ştim, dacă rezultatul acesta a fost într'adevăr atins, sau este numai o laudă de sine, sau o încercare de a crea atmosferă. Avem însă datorinţa de a ne ocupa de declaraţia dlui Janovici, pentru că ea tradează intenţiuni cu cari ne am mai întâlnit nu odată atât în domeniul cultural, cât şi în cel politic şi economic. Este adică vorba despre încercarea stăruitoare a conducătorilor minorităţii maghiare de a monopoliza reprezentanţa tuturor minorităţilor din România, cu scopul evident, de a scoate din acest fapt cât mai multe beneficii pentru maghiarime.

Lucrul acesta a fost spus clar în declaraţia din „Ellenzék“, în care s'a afirmat fără nici un înconjur gândul societăţii artiştilor maghiari de a monopoliza reprezentanţa tuturor teatrelor minoritare.

Evident, până când celelalte minorităţi nu vor avea şi ele teatre, această reprezentanţă este absurdă, neputând reprezenta decât pe unguri, singura minoritate care are teatre. Există însă cealaltă latură a chestiunii, şi anume, că de câteori teatrul maghiar va avea de spus ceva, nu va uita să vorbească în calitatea ce ni-o anunţă acum, şi aceasta bazat numai pe faptul, că societatea care vorbeşte în numele teatrului este a artiştilor, cari la rândul lor, în cea mai mare parte, nu sunt unguri.

Pentru a ilustra şi mai bine echivocul acestei chestiuni a teatrului minoritar cu limbă ungurească, aduc un semnificativ caz dela Oradea-Mare, petrecut în acelaş timp când apărea declaraţia dlui Janovici.

La Teatrul de aici s'a întâmplat, că artista Pinter Böske a denunţat contractul, angajându-se în condiţii mai bune, cu 22.000, la teatrul din Tg.-Mureş. In urma acestui fapt, publicul teatrului a trimis direcţiunii o adresă semnată de 102 persoane din elită, vrând să se menţină numita artistă la teatrul de aici, chiar cu sacrificii băneşti.

Nu cred că interesează urmarea, care a fost un răspuns destul de jignitor la adresa artistei din partea direcţiei, sfârşit cam cu cuvintele: Au plecat de aici şi alte artiste, şi mai şi, şi tot nu ne-am dus pe râpă. Ceeace am găsit interesant, a fost lista subscrişilor din adresă, compusă pe trei sferturi de evreice şi evrei, o optime din unguri, iar restul din alte naţii, între care trei românce.

Iată deci, pentrucine s'a dat pe gratis, unei trupe ungureşti, sala teatrului, pentru care direcţia primeşte totuş recompensă în serile când o cedează românilor. Pentru acest public se menţin în trupă, în proporţia de jumătate, artişti din Ungaria.

Cazul este caracteristic pentru toate teatrele ungureşti, şi socotim că ar trebui să i-se dee o importanţă suficientă în tratarea chestiunii acestor teatre.

Acum, revenind la chestiunea artiştilor, este evident, că pentru un public ca cel de mai sus, se cere aceeaş distribuţie pe naţionalităţi şi la artişti. Şi de fapt vedem, că jumătate din ei sunt evrei, un sfert evrei cetăţeni maghiari, importaţi după venirea primilor, cari se dau acum drept cetăţeni români, iar un sfert unguri.

In condiţiunile acestea se poate să nu fie justificată pretenţia societăţii dlui Janovici, care nici dsa nu este ungur de naştere, de a reprezenta teatrul tuturor minorităţilor din România?

Tifos exantematic la Oradea-Mare. Opere de caritate. Diverse

In ultimul timp s'a constatat în oraşul oradea-Mare un caz de tifos exantematic, la un muncitor venit din Rusinia, Cehoslovacia, unde această epidemie face ravagii. Nouă persoane din apropierea bolnavului, socotite suspecte, au fost deasemenea izolate.

Autorităţile sanitare au luat măsuri riguroase, contra lăţirii boalei. La azilul vagabonzilor s'au întrodus măsuri pentruca aceştia să nu ajungă în contact cu nimeni şi mai cu seamă să nu poată dezerta, cum s'a întâmplat până acum.

*

Societatea de caritate Principele Mircea“ a femeilor din localitate a început o întinsă activitate în vederea înfiinţării unui despensar. Totodată plănueşte deschiderea unui cămin de vară pentru copii de muncitori ai căror părinţi sunt siliţi să'şi părăsească micuţii trebuind să meargă la lucru.

*

Ministerul de industrie a completat cu şase persoane comitetul camerei de comerţ locale. Printre nouii membri constatăm cu plăcere prezenţa atât de necesară a patru români.

*

Cu începere de Luni comisia pentru evaluarea nouilor împozite îşi va relua activitatea şi'n acest scop a şi dat populaţiunii instrucţiile necesare privitor la declaraţii.

*

Primăria a început preparativele în vederea controlului streinilor, care va începe odată cu controlul din celelalte oraşe. O comisie, care va trebui să fie compusă din numărul de români corespunzător, va începe nu peste mult lucrările. Până atunci prefectura poliţiei a început a lua dela toţii declaraţiile de identitate cari vor servi şi ele la controlul ce se va începe.

Activitatea liceului din Şărmaş

Deja în primul an al funcţionării liceului din Şărmaş directorul a început să cerceteze comunele din jur, unde s'au făcut serbări şcolare şi s'au ţinut conferinţe instructive pentru popor.

In anul acesta şirul serbărilor şcolare ale liceului „Samuil Micu“ din Şărmaş împreunate cu conferinţele corpului său didactic s'au început. Directorul liceului în comuna Chicnid a ţinut în Dunineca înainte de anul nou o conferinţă poporului care l'a ascultat cu mult drag. In 3 Februarie s'a ţinut întâia serbare şcoalară cu un program bogat în Şărmaş şi anume d. m. pentru popor, iar seara pentru intelectuali. La ambele serbări sala hotelului comunal a fost plină şi de nu era timpul acela urît, sala ar fi fost prea mică pentru publicul care a voit să ia parte. Serbarea s'a început cu „Imnul regal“ cântat de corul liceului. Un elev de clasa II a declamat o poezie.

*

A urmat conferinţa directorului explicând înţelesul celor patru şire pe cari le-a luat ca motto al liceului „Samuil Micu“. S'a jucat de către elevi de ai liceului piesa teatrală: „Crăciunul lui Osman“ de Eftimiu, apoi a urmat un duiet de violină, Hora Unirii dans naţional şi încă trei cântări de cor între cari cea mai frumoasă, şi mai bine cântată a fost „Sfânt e Domnul“, care la dorinţa publicului a trebuit să se repetească. Toţi fiind foarte mulţumiţi cu rezultatul acestei serbări, s'au mirat cum şi ce s'a putut face cu nişte elevi mai toţi de ţărani aducând laude întregului corp didactic şi astfel liceului.

Corpul didactic al acestui liceu şi-a pus în program că de aci înainte în comunele din jur în fiecare Duminecă şi sărbătoare deplasându-se să ţină conferinţe pentru popor.

Tot liceului i se poate atribui deschiderea unei librării românească a Băncii Invăţătorilor. S. A. Cluj, sucursala Şărmaş, graţie căreia s'a realizat o înlesnire foarte mare în ce priveşte obţinerea cărţilor trebuincioase cu deosebire pentru şcolile atât din loc cât şi din jur. Apoi toţi românii din jur abia aşteaptă timpul împlinirei promisiunei făcute de o altă bancă românească din loc şi anume sucursala băncii „Patria“ din Blaj de a face aici un mare magazin de lemne de construcţii, (magazin de lemne de foc are deja), căci, durere în întreaga Câmpie tot acest comerţ este în mâna streinilor.

Vorbind de comerţ, cu durere trebue să constatăm că totul este în mână streină. In Şărmaş abia este o singură prăvălie românească şi una maghiară, ambele însă nu sunt aşezate în centru ci în o parte lăturalnică a comunei.

Un singur lucru lipseşte liceului, şi anume un local corespunzător pentru liceu şi internat. Dar avem credinţa că guvernul se va îngriji şi de această lipsă.

Câmpianul.

Cei mai buni ciorapi se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13 în mare asortiment şi sosiri săptămânale.

STANIOL REPR. SI DEP. DE FABRICA CLUJ, CERE PRAD. LEDAGR

Urcarea leului

Ce declară dl ministru Al. Constantinescu

Cum era de prevăzut urcarea leului a provocat discuţii, foarte vii în cercurile politice şi mai ales în cele financiare.

Presa opoziţiei surprinsă la început de acest fenomen financiar, de unde până mai ieri nu scăpa nici o ocazie se atribuie politicei financiare a guvernului, valoarea anormală a leului peste graniţă, se alarmează astăzi tocmai de îmbunătăţirea valutei noastre.

Cercurile interesate încearcă să discrediteze rezultatul politicei sănătoase şi înţelepte a guvernului, căutând să convingă opinia publică că urcarea leului va provoca în curând consecinţe grave, dintre care cea dintâi ar fi scumpirea vieţei. Unele ziare au şi afirmat că dl ministru de Finanţe, temându-se de rezultatul urcărei leului ar fi luat măsuri s'o împiedice.

Referindu-se la netemeinicia acestor zvonuri, dl ministru Al. Constatinescu, interviewat de un redactor al ziarului „Dimineaţa“ a declarat că guvernul priveşte cu cea mai mare încredere urcarea leului, mai ales că această urcare nu e numai faţă de francul francez ci şi faţă de valutele cele mai puternice cum sunt: francul elveţian, lira şi dolarul.

„Urcarea leului — a spus Dsa — este datorită faptului că în faţa străinătăţei, România apare azi pa lângă bogăţiile ei, cu producţiunea sportită. munca organizată, un buget echilibrat şi cu cuponul plătit. Or toate acestea fac să căpătăm încrederea străinătăţii.

Cât despre comerţ el nu va suferi, căci în primul rând cei ce vor profita de urcarea leului vor fi negustorii şi industriaşii care-şi vor putea plăti datoriile şi vor avea posibilitatea să cumpere marfa mult mai ieftin.

Apoi viaţa se va ieftini treptat aşa că în nici un caz producătorii noştri nu vor suferi. In nici un caz guvernul nu va lua măsuri pentru a opri urcarea leului a declarat dl ministru Al. Constatinescu.

Piedeci morale la înghegarea blocului

Reînvierea vechilor sisteme de presă — Invenţiunile dlui Fagure atribuite Suveranului — Imposibilitatea întocmirii unui program — Un articol categoric din „Neamul Românesc“ — D. Iorga împotriva „blocului“

Văzând că i-au eşuat toate încercările de a hotărî partidele de opoziţie să alcătuiască un „bloc“, anumita presă a schimbat tactica, scoţând din cotloanele mucegăite ale trecutului, vechi şi detestabile sisteme de presă. Astfel „Lupta“ publică nişte pretinse declaraţiuni ale M. S. Regului, cu privire la situaţia noastră politică. Sistemul de a atribui Suveranului anumite păreri şi declaraţiuni, făcute totdeauna către „un important personaj care a fost primit într'o lungă audienţă la Palat“, este bine cunoscut opiniei publice şi detestat de ea. In Ardeal unde manevrele unei anumite prese sânt încă un lucru nou, invenţiuni ca cele din ultimul număr al ziarului dlui Fagure ar putea să facă unele victime. Rămâne însă de văzut întru cât articolul din „Lupta“ este capabil să o facă.

Admiţând, deci că M. S. Regele ar fi declarat în adevăr că doreşte un bloc „care să aibă un program“, cu cât se aduce un sprijin în cauza blocului? Noi nu vedem deloc acest sprijin. Dinpotrivă, tocmai ceea ce a stat piedecă partidelor politice din opoziţie de a se uni a fost imposibilitatea acestora de a se adapta unui program comun.

Dorinţa Suveranului de a avea la îndemână un bloc? Să admitem că această dorinţă n'ar fi o simplă invenţiune a dlui Fagure; poate însă constitui ea singură cimentul închegărei unui bloc? Sânt partidele noastre din opoziţie atât de înţelegătoare cu nevoile ţărei, încât să treacă peste orice alte consideraţii când Regele nu le cere decât unire şi program? O nu, de sigur că nu!

Opoziţia nu este la cea dintâi încercare de coaliţie şi, cu toate că dorinţa de unire a fost constantă, niciodată n'am văzut o înţelegere durabilă între partidele de opoziţie pentrucă niciodată aceste partide n'au avut un program comun. Cu atât mai puţin este posibilă realizarea acestui program astăzi când mobilul acţiunei de unire nu are nici un temeiu politic serios şi nici nu corespunde unei necesităţi consfinţită de sentimentul unanim public.

Singurul program pe cari îl cunosc partidele opoziţiei este programul urei. Pe schela şubredă a acestui program s'a ridicat clădirea efemeră a ideei blocului, şi era fatal ca această clădire să nu dureze decât numai atât cât ea nu s'a atins de realitatea sentimentelor ţărei.

E caracteristic pentru ilustrarea acestei stări de lucruri un articol al dlui Iorga, publicat în „Neamul Românesc“. Pentru anumita presă, care cu atâta ardoare a susţinut ideea „blocului“, adesiunea dlui Iorga se specula ca un lucru sigur şi ca un fapt de determinată importanţă. Şi iată că de la Paris, I. Iorga scrie cât „de bine se simte departe“ de „acele pertractări“ cari s'au început după deschiderea Camerelor, „cu alte preocupaţii, senine!“.

Aceste gânduri exprimate sunt mai mult decât o respingere a blocului, ele sunt mărturisirea unor sentimente, în cari repulsiunea şi desgustul ocupă un loc principal.

Şi d. Iorga continuă:

„Noi ne-am ridicat nu ca un partid contra altui partid pentru putere şi prin putere pentru succese de vanitate şi petru câştig, ci ca un întreg curent de moralitate publică şi de idealism contra vechiului sistem al politicianismului de coterie cu sau fără deviza ipocrită a „programului“.

Pe acest politicianism, cu calculele lui de interese, cu indiferenţă faţă de principii, cu lipsa de loialitate faţă de persoane, cu trecerea în al doilea plan a interesului general, îl vedem — o spun cu durere — pretutindeni“.

Iar mai departe

„Pentru a se ajunge la noi, oricine are o cale, numai una: aceea de a părăsi practicele politicianismului, de a ieşi diu cercul lui afurisit.

Altfel nu voiu admite niciodată măcar o acţiune paralelă.“

Credem că d. Iorga este categoric. Blocul este departe de a-înghiţi şi pe dsa, după cum este departe de a se face şi cu ce ce au mai puţine scrupule decât d. Iorga şi mai multe ambiţiuni ca dsa.

A. R. Gus.

O convorbire cu dl Paul Goma,
inspector general administrativ

Soluţionarea chestiunei fixărei preţurilor la carne — Chestiunea locuinţelor — Impresii asupra administraţiei

Se ştie că acum câteva zile a sosit la Cluj dl Paul Goma inspector general administrativ. Dorind a avea câteva relatări precise asupra scopului vizitei dsale la Cluj am căutat să-l vedem şi i-am cerut oarecari lămuriri.

— Care a fost scopul vizitei pe care aţi făcut'o de date aceasta Clujului?

— „Ministerul de Interne m'a trimes ca de comun acord cu colegul meu dl Sept. Mureşianu şi cu primarul oraşului dl Utalea să găsesc cea mai bună modalitate pentru eftinirea traiului. In ceia ce priveşte carnea mi s'a reclamat din partea consumatorilor că e prea scumpă iar din partea măcelarilor că e prea eftină.

Am ascultat şi pe măcelari şi pe consumători şi pe reprezentanţii autorităţilor locale.

In urma celor aflate şi constatate am găsit că cea mai bună soluţie pe care pot s'o propun ministerului, nu este aceia de a fixa un preţ stabil căci acesta trebuie să varieze după preţul de vânzare al vitelor şi atunci de comun acord cu autorităţile şi cu cei interesaţi am hotărât următoarele:

Preţul de vânzare al cărnei va fi stabilit de o comisiune formată din: directorul general zootechnic, medicul şef veterinar, al judeţului, un reprezentant al Camerei de comerţ, un delegat al Academiei de agricultură, un magistrat, un delegat al măcelarilor şi un delegat al consumatorilor, comisiune care va avea ca secretar pe consilierul comercial şi industrial al oraşului. Această comisiune se va întruni [illegible] fiecărei luni şi ţinând seamă de preţurile cu care se vând vitele, va fixa preţurile maximale la carne pe timp de o lună.

Preţurile fixate de comisiune vor fi aprobate şi învestite cu putere de aplicare prin semnătura prefectului de judeţ. Aceasta am crezut şi în practica mea administrativă am constatat că e cea mai bună soluţie pentru fixarea preţurilor la carne“.

Trecând la altă ordine de idei dl Inspector general administrativ Paul Goma nu mai face următoarele declaraţii:

„O altă misiune cu care m'a însărcinat Ministerul a fost să examinez apelurile la vre'o 14 persoane, apeluri făcute în contra hotărârilor comisiunei de rechiziţii de camere.

In majoritatea cazurilor, am constatat că comisiunea de rechiziţie a lucrat legal, iar pentru unelte din cazuri asupra cărora comisiunea nu s'a pronunţat definitiv — după ce am vizitat toate aceste camere — de comun acord cu prefectul judeţului — am hotărât soluţia ce urmează a se lua şi care va fi supusă aprobărei Ministerului.

Un caz dintre acestea a fost mai interesant, e vorba de localul în care sunt instalate 15 de birouri ale dlui Tischler de pe strada Memorandului. — Aci am am constatat că acest domn Tischler sub motiv că are birouri comerciale scupă aproape 15 camere în fiecare din ele improvizând câte un birou — constatând iarăşi că toate aceste biurouri pot fi concentrate în câteva camere am hotărât în principiu să se rechiziţioneze camere la dl Tischler urmând ca comisiunea să fixeze câte camere se vor rechiziţiona

Convorbirea pe care am avut'o cu dl Inspector Goma, am încheiat'o rugându-l-să-mi spuie câteva impresii asupra administraţiei oraşului şi jud. Cojocna. Iată ce ne spune dl Goma:

In general sunt mulţumit de mersul administraţiei.

Prefectul pe care-l aveţi d-voastră aici — dl Sept. Mureşianu — este un prefect de elită — priceput şi cu tact. Toată lumea cu care am vorbit n'a găsit decât cuvinte de laudă la adresa sa. Il cunosc de 20 de ani de zile. Am lucrat împreună şi în toate mişcările noastre administrative el a fost cel dintâi — a fost un fruntaş. Felicit Clujul şi Cojocna că a avut norocul să aibă un prefect ca Mureşianu“.

Cu acestea s'a încheiat convorbirea pe care am avut'o cu dl Inspector General administrativ Paul Goma.

Alfio.

Festivitatea
depunerei jurământului a unei noui centurii de cercetaşi

Ieri Duminică 24 Februarie la orele 10 a. m. în localul şcoalei normale de învăţători din str. Londrei cu o deosebită solemnitate a avut loc festivitatea depunerei jurământului centuriei a V-a de cercetaşi, care este cumpusă exclusiv, numai din elevii sus-zisei şcoale. — Iniţiatorul şi comandantul acestei noui formaţii tinereşti, nu este altul decât harnicul profesor al şcoalei Atanasie Popa, căruia atât foştii elevi ai săi cât şi actualii îi datoresc multe lucruri bune cari le vor folosi mult în viitor.

La această festivitate au mai luat parte pe lângă întregul corp profesoral al şcoalei şi multe alte notabilităţi ale oraşului între cari am remarcat pe Dna şi Dl Gl. Anastasiu, profesorii universitari Ghidionescu şi Bratu, G. Ciortea rectorul Academiei comerciale Dl Ionescu Bujor inspector şcolar, Dr. Xeni Valer director regional învăţământul secundar precum şi elevii şcoalelelor româneşti secundare din Cluj.

Nu trebue uitat că această nouă formaţie cercetăşească formează a V-a centurie a cohortei „Fântânele“ (Cluj) şi împreună cu ea, toate şcoalele secundarea româneşti din localitate au centuria lor cercetăşească.

Funerariile lui Vasile Ştefănică

Moartea lui Vasile Ştefănică, directorul liceului din Beiuş, anunţată într'un număr recent al ziarului nostru, a stârnit un regret obştesc manifestat împunător la groapa profesorului cu cea mai îndelungată activitate şcolară din România. Timp de trei zile, de Luni până Miercuri, a fost un nesfârşit pelerinaj al intelectualilor din Sud-Estul Bihorului la catafalcul directorului iubit toată viaţa lor de câţi l-au cunoscut.

Funerariile s'au săvârşit într'un chip impunător, asistând dela mic până la bătrân toată populaţia oraşului, fără deosebire de naţionalitate, precum şi o mulţime de preoţi din cele mai îndepărtate comune. Un grup de ţărani, în număr de peste 50, din comuna Uilac din apropiere, veniseră să'şi ia rămas bun dela profesorul din satul lor, la care au învăţat carte românească până la 30 de mii de români din lungul graniţei etnice apusene.

Prohodul s'a oficiat Miercuri dimineaţa, în biserica din faţa liceului, de către P. S. Sa Episcopul dr. V. Frenţiu dela Orade, de canonicii dr. Miculaş, Ciceronescu, Ghera şi Tămâian, apoi de aproape toţii profesorii preoţi ai liceului şi de câţiva preoţi din comunele învecinate. Răspunsurile au fost date de cele două mari coruri din Beiuş, al compozitorului Fr. Hubic şi al liceului.

Decedatul a fost parentat la biserică de profesorul Camil Selăgian, iar din partea Ministerului Instrucţiunii publice de d. Gocan, inspectorul învăţământului secundar din Orade, cari amândoi au exprimat jalea adâncă a liceului şi a ţării şi recunoştinţa ce o datorăm profesorului Ştefănică.

După prohod s'a format până la groapă un imens convoi de lume. La mormânt s'a spus decedatului un ultim rămas bun, de către preotul Ion Vlaicu din comuna Uilac, satul natal al regretatului.

Condica de termene
pentru **avocati** 250 L.
la Librăria Lepage, Cluj

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

Corespondenţe din Tg.-Mureş

Actlvitatea prefectului Victor Maior

Sprijinirea elementului românesc. Chestia şcolilor şi readucerea ţăranilor maghiarizaţi la adevărata lor limbă. Activitatea administrativă din anul trecut. Ce ne promite anul acesta. Introducerea gazului metan în comunele Glodeni şi Dumbrăvioara

Domnul V. Maior, prefectul judeţului nostru, îndeplinea până la venirea d sale în această calitate funcţiunea de primpretor, funcţiune condusă cu cel mai deplin devotament.

Dl V. Maior a dat dovadă în scurta dsale activitate de energie şi pricepere.

Intr'o convorbire pe care am avut'o cu dsa, ne-a expus modul cum a înţeles şi înţelege să îndeplinească misiunea Dsale, iar pe dealtă parte să satisfacă tuturor cerinţelor populaţiei,

Iată ce ne spune Dl prefect Maior: Venind în fruntea judeţului, am căutat ca să repar multe din greşelile înaintaşilor mei. Autorităţile erau în plină fierbere. A trebuit să stabilesc raporturile dintre administraţia judeţului cu celelalte autorităţi care trebuiau să fie în cea mai strânsă legătură.

Ajungând la acest scop datorită unei munci destul de grele am căutat să dăm funcţionarilor şi ofiţerilor locuinţe.

Astăzi am făcut paşii necesari pe lângă toţi acei care sunt în serviciul administraţiei judeţului pe care'l conduc să sprijinească şi să satisfacă toate cerinţele ţăranilor, am interzis luarea de taxe care în conformitate cu legea nu mai există.

Cunoscând multe comune în care pe vremea stăpânirei vistrege a plaiurilor noastre şcolile româneşti au fost închise creindu-se în locul lor şcoli ungureşti, fapt care cu timpul a înstrăinat pe ţăran de limba noastră română nească. Am intervenit şi guvernul a satisfăcut cut ea mai înaltă dragoste prin legea agrară multe din nevoile acestor comune putând astfel să înfinţăm şcoli care astăzi ne-au dat cele mai mari speranţe de a readuce elementul românesc la adevărata sa limbă.

La finea anului 1923 am convocat la o şedinţă pe toţi şefii de serviciu din judeţ pentru a-şi expune fiecare activitatea pe întregul an. S'au luat măsuri serioase pentru sprijinirea şi ocrotirea şcolilor, repararea şi îngrijirea drumurilor, creşterea animalelor, îngrijirea şi incasarea impoziţelor faţă de stat şi comună.

Am intervenit pe lângă dl. ministru de finanţe ca să se facă o selecţionare a tuturor licenţelor de băuturi spirtuoase cari se află în mâna evreilor şi să se limiteze la un număr care să îngrădească alcoolul atât de pronunţat în unele părţi ale judeţului nostru.

S'a hotărît introducerea gazului metan în comunele Glodeni şi Dumbrăvioara pe al căror teren se găsesc izvoare de gaz metan. Cum este foarte uşor de a se introduce, s'au luat cele mai serioase măsuri. Sperăm că dacă mijloacele financiare ale oraşului nostru vor putea acoperi cheltuelile prin economiile ce sperăm a le realiza, să introducem gazul metan şi în Târgul-Mureş.

Intr'o corespondenţă viitoare mă voi ocupa şi cu alte chestiuni în legătură cu activitatea d-lui prefect Maior.

I. Şt.

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:

Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricatie engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie engleză originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	*6 L*
Ciorapi	*27 „*
Cămeşi femeeşti	*95 „*
Paltoane croşetate	*540 „*
Manuşi p. dame	*58 „*
Şorţuri „ „	*120 „*
D. M. C.	*5 „*
Aţă	*9 „*

Se confectionează trusouri BEBE si după comandă!! Mare asortiment în manusi pentru barbati!! Mare asortiment în ghete barbatesti, femeesti si pentru copii!!! — Comenzile de albituri pentru barbati din zefir si matasa se executa in 48 care corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Haine pentru bal văpsește în toate culorile și curățâ CZINK.

Șezătoarea dela Reduta

Conferința dlui dr. Valeriu Roman — Programul artistic

Eri 24 Februarie a. c. la orele 10 dimineața a avut loc o șezătoare artistică organizată de către Societatea „Zorile".

Vorbește în primul rând dl Dr. Valeriu Roman, avocat în Cluj, despre „*Demnitatea în acțiune*". Dsa arată că „războiul din urmă a eliberat masele omenești de subt puterea inerției." Aceste frământări au ridicat mase mari dintr'un mediu politic și le-au plasat într'altul diametral opus.

Noțiunea acțiunei în speță ne face să subînțelegem mișcarea într'o singură direcțiune a mai multor oameni în vederea atingerii unui scop. Scopul trebue să fie cât de general, căci numai acele acțiuni sunt demne cari servesc binele obștesc. Prea marea putere însă duce la risipă și la prematura epuizare a forțelor.

Conferențiarul face apoi o scurtă dare de seamă asupra acțiunilor din țara noastră, spunând că partidele politice au chemarea de a asigura stăpânirea poporului român între hotarele sale etnice și aceasta nu se poate face decât printr'o acțiune de consolidare, care este o operă grea, reclamă creiarea condițiunilor personale și materiale, care devenind factori vor desăvârși opera.

Factorul personal necesar consolidării poate fi numai sufletul românesc unitar desbrăcat de orice mentalitate aparte.

Factorul material ar reclama însă ca Românii deposedați până acum să fie reintegrați în rolul demn economic și cultural, redobândindu-și orașele de unde au fost goniți de vechea stăpânire.

Dl dr Roman încheie spunând că spiritul colectiv al studenți mei este reflexul viitorului asupra prezentului. Studențimea activă nu ne poate decât bucura, pentru că avem garanția unei viitoare generații pline de voința de a acționa. Ne supără însă micile greșeli, care însă devin tot mai rare. Trebue să recunoaștem însă că studențimea noastră n'are tradițiile celor din apus, și tocmai pentru asta chestiunea studențească capătă o extraordinară importanță, de oarece ea e chemată să pună temeliile unei tradiții puternice.

Urmează apoi partea artistică a Șezătoarei.

Dl Cpt Aurel Locusteanu citește o nuvelă originală, după care dl Iustin Ilieșiu, declamă poezia „Țară scumpă, te zgrumă hoții", închinată studenților Moța și Codreanu, precum și altă poezie originală „Ardealul", ambele ascultate cu multă atenție și plăcere de întreaga asistență.

Studentul Aldea, declamă „La Arme" de Eminescu, după care dra Rally dela Teatrul Național spune poezia „Dușmancele" de Gh. Coșbuc, cu multă distincție, iar dl Șt. Braborescu declamă „Doina" lui Eminescu și „Cântec de leagăn" de St. O. Iosif.

Urmează apoi dl Șerban cu poezia „Impresii de Crăciun" de Ilieșiu, dedicată studenților închiși la Văcărești, și două anecdote.

Dra Cronvald dela Teatrul Național închele șezătoarea cu „Mioriță" de Alexandri, spusă frumos și cu multă duioșie, și cu poezia „Subțirica din Vecini" de Coșbuc, unde ne-a dat dovadă de un remarcabil talent în creștere.

Dl Căp. Gh. Beleuță în numele Societății „Zorile" mulțumește asistenței pentru concursul dat.

Șezătoarea dansantă dela Academia Comercială

In vederea adunării unui fond pentru excursiuuile proectate cu studenții dela Academia Comercială din Cluj, s'a luat inițiativa unei șezători dansante care a avut loc în sala de Gimnastică dela Academia Comercială Sâmbătă seara.

Pentru ca reușita să fie asigurată s'a făcut un apel către doamnele profesorilor dela Academie, pentru a da tot sprijinul și din toate părțile s'a răspuns cu multă bunăvoință, de oarece s'au făcut donațiuni atât pentru buffet, cât și pentru tombolă, ajutorul dat de Dnele Ciortea, Bratu, Lacea, Moroianu etc. fiind binevenit.

Ceace a impresionat pe cei cari au venit la această șezătoare, a fost gustul cu care s'a ornat sala, împodobită cu coroane românești, cu oale, obiecte casnice, ștergare și velințe. Ne facem o deosebită plăcere de a mulțumi pe această cale organizatorilor, și'n special Dlui Ciortea, rectorul Academiei, care au dat dovadă că se poate, cu puțină bunăvoință, organiza serbări românești, unde să poți vedea jucându-se cu multă măestrie *călușarii și bătuta*, într'un decor într'adevăr național. Șezătoarea s'a început cu coruri executate subconducerea dlui Curea, profesor după care s'au produs Dnii Indrieș dela operă și Dl Ghibericon dela Teatrul Național.

Tot timpul a domnit cea mai mare însuflețire și serbarea a luat sfârșit la orele 7 dimineața.

Beneficiul total, cu toate prețurile extrem de reduse, a fost de 20.000 lei.

Hârtie ***Lichtpaus pozitiv-negativ*** *I-a*
2744-1 *la libraria LEPAGE Cluj.*

Cutezanțele dlui Șandor și acțiunea „unor partide"

O observație justă, dar incompletă, a ziarului „Universul"

Ocupându-se îndrăzneața declarație a dlui Șandor cu privire la legea indigenatului, „Universul", după ce condamnă cutezanța cunoscutului iredentist maghiar, încheie cu următoarele rânduri:

„După cum am mai arătat și altă dată, o mare parte de vină au în această privință și *acele partide politice române, care tratează cu acei unguri ardeleni cari își primesc îndemnurile dela Budapesta*, unde desigur nu se dorește sincer o consolidare a României."

Observația „Universului" este foarte justă. Ar putea însă „Universul" să ne spună cari sânt „acele partide politice române" cari tratează cu ungurii din Ardeal inspirați dela Budapesta? Căci după câte știm noi, cel dintâi partid care a făcut acest lucru a fost tocmai partidul național, pentru care „Universul" a arătat, în repetate rânduri, o deosebită slăbiciune. D. Iosef Șandor și-a permis să fie obraznic cu țara românească încă de atunci când partidul național răspândea gaze puturoase la Cameră. De ce n'a observat atunci „Universul" că d. Șandor stă în slujba intereselor protivnice consolidării noastre?

„Universul" însă are dreptate acum. Ieșirea necuviincioasă a dlui Șandor vine după promisiunile făcute de către partidul național conducătorilor partidului maghiar în vederea intrării acestui partid în „Blocul opoziției".

Franța ratifică alipirea Basarabiei

Ziarul „Dimineția" scrie următoarele: După cum am fost informați de către reprezentantul său din Paris, că guvernul francez a hotărât să pună la ordinea de zi a Parlamentului francez — imediat după terminarea discuțiilor asupra reformelor financiare ratificarea protocolului pentru recunoașterea alipirei Basarabiei.

Este interesant de remarcat că acest protocol zace nevotat în dosarele Camerei franceze de mai bine de doi ani. Valoarea protocolului va fi pusă la ordinea zilei chiar săptămâna viitoare. Aceasta va influența mult asupra conferinței de la Viena.

Pentru încurajarea crescătorilor de păsări

Comisiunea Zootechnică a județului Cojocna a distribuit printre crescători 60 păsări din rase nobile (Orpengton, Plymath, rațe Roneu etc., pentru exlinderea culturii acestor pasări, cu condiția ca la toamnă să dea înapoi comisiunei tot atâtea pasări, cari vor fi împărțite altor crescători.

Crescătorii serioși cari doresc să obțină în toamnă asemenea pasări, se pot înscrie la oficiul, Zootechnic — veterinar și sanitar la Prefectura județului.

Mare asortiment de lampioane, confetti și serpentine!

Am aranjat un magazin mare de albituri și mode pentru bărbați! Prețuri eftine senzaționale!

Eisenstädter Fülöp și Sotii

(fostul Magazin Lacatos)
Cluj, Str. Regina Maria 13.

Vânzare de cărucivare pentru băeți și geamantane! Se vinde în detail și angro jucări pentru copii, manufactură și galanterie. Vă rugăm să priviți galantarul nostru. :-: 3170.

O LĂMURIRE

Din partea corpului profesoral al liceului „Regele Ferdiand" din Turda primim următoarele:

La sezătoarea artistică-literară a studenților universitari din seara de 16 Februarie a. c. dl avocat Dr. V. Moldovan în vorbirea sa introductivă a lunecat pe o pantă nenorocoasă și s'a constituit în censor al regulamentelor școlare, al ordinelor ministeriale și al întregei disciplini și educației școlare, fiind de față elevii liceului nostru și un fiu al D-sale, elev în cl VIII. în conflict acut cu regulamentele în vigoare și disciplina și educația întemeiată pe acelea.

Subsemnatul corp profesoral adânc mâhnit își exprimă pe această cale regretul și desaprobarea unanimă în fața acestei lunecări, care nu ține seamă de publicul prezent (elevii liceului) și mai ales de starea sufletească proprie, (cea a părintelui unui elev certat cu disciplina și morala școalei.)

Regretul este cu atât mai motivat, fiindcă a fost provocat de un om cu reputația dlui V. Moldovan, de un om, care pretinde, în viața publică, să se respecte legalitatea.

Amintim dlui V. Moldovan că, ceeace este în viața publică legalitate, în viața școlară se numește disciplină bazată pe legi și regulamente în vigoare.

Educatorul este dator să-și conformeze atât faptele sale cât și ale elevilor cu regulamentele și legile școlare, adică să respecte și să afirme mult ceruta legalitate, pentru că generația de mâine — elevii de azi — să crească în cultul legalității, dar așa ca acest cult să-l exerciteze mai întâiu ei apoi să-l pretindă dela alții.

Pe terenul datoriilor profesionale educatorul, ori care ar fi și oricum s'ar chema, prin urmare și subsemnatul corp profesoral, își croiește drumul în sensul regulamentelor pe care le are, regulamente aduse de oameni competenți. Corpul profesoral al liceului din Turda lăsând la o parte vânarea aplauzelor ieftine ale unei mulțimi care de multe ori nu se poate ridica la nivelul unei chestiuni cum este educația, se mulțumește cu liniștea conștiinței datoriei împlinite și cu mângâierea de a fi sădit în sufletul tinerimei simțul dreptății, în inimile bune iubirea legilor, iar în cele viciate de otrava mediului dacă nu dragostea de legi, cel puțin teama de legi.

Eventualele nedumeriri privitoare la sistemele de educație se discută în reviste și cu oameni de specialitate și nu se plasează în fața tineretului școlar deoarece prin astfel de încărcări se contribuie direct la distrugerea sufletească a unor elemente cari sunt în formație și se nimicesc rezultatele unei educații serioase și temeinice.

Turda, 20 Febr 1924.

Profesorii liceului „Regele Ferdinand"

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: BAJADERA. (Kolbay, Tolnay, Somoȝyi, Berky, Abonament șters. Seria 266).
Joi: ZAMOLXE. (Premiera. Debutul baletului Iosif Ligeti. Abonament de Premiera 41. Seria 267).

In atenția comercianților! **In atenția comercianților!**

„PFOMA"

Prima Fabrică Ardeleană de Cuțite și Tacâmul Arad, Str. Mocioni 30, (fosta Orczy-u. 10).

Depozitul la Firma Biener József Arad, Bulevardul Reg. Ferdinand No. 43, (fosta piață Boros Béni Nr. 9).
Se află o mulțime de recvisite culinare cuțite pentru ucisul și belitul animalelor pentru zarzavat, pentru masă, cu presele de aluminiu, bricege solingen, foarfece, cuțit cu prașele de lemn, pistoale, etc. *cu prețurile cele mai ieftine.* 3333

Telefon la fabrică 720. Telefon la depozit 744. Adresă telegr.: PFOMA

CAPO D'OPERĂ FRANCEZĂ DE FILM!

ATLANTIDE

Istorie romantică în 2 serii și 12 acte într'o singură reprezentație. **Program de 3 ore!**

In rolul principal **Stacia Napierkovska**, renumită artistă rusă, prim balerina dela Opera din Paris.

O MINUNE DE FILM!

Va rula cu incepere de Luni, 25 Febr. la CINEMA SELECT

Banca Românească Societate Anonimă, Bucureşti.

CONVOCARE.

Conform art. 50 şi 54 din Sratutele Băncei, se convoacă Adunarea Generală Ordinară pentru ziua de **Joi 6 Martie 1924, ora 15,30.**

Adunarea se va ţine în localul Băncii Româneşti din Str. Smârdan No. 5, Bucureşti.

Vor avea dreptul de a lua parte la Adunarea Generală acţionarii cari până în ziua de 1 Martie 1924 inclusiv, vor fi depus acţiunile sau certificatele provizorii la sediul Băncii, la Sucursalele ei, la Banca Iaşilor din Iaşi, la Banca Bacăului din Bacău la Banca „ Dunărea Ronânească", din Brăila şi la Banca „Creditul Prahovei" din Ploeşti, precum şi acţionarii ale căror titluri sa certificate au fost depuse la Bănci cari le-au evacuat la Moscova, dacă tot până la data fixată mai sus vor depune la sediul Băncei scrisorile acelor Bănci, certificând existenţa titlurilor sau certificatelor în depozitele lor.

Adunarea Generală Ordinară va fi legal constituită când acţionarii sau mandatarii prezenţi vor reprezenta o pătrime din capitalul social.

Dacă în ziua hotărîtă nu se va întruni numărul de acţiuni prevăzut mai sus, şedinţa se amână pentru ziua de Joi 13 Martie 1924, ora 15,30, care se va ţine tot în localul Băncei Româneşti din Str. Smârdan No. 5, Bucureşti.

Ordinea de zi:

1. Darea de seamă şi Bilanţului încheiat la 31 Decembrie 1923;
2. Descărcarea Consiliului de Administraţia de gestiunea sa;
3. Distribuirea beneficiilor.
4. Confirmarea cooptărilor făcute în persoanele d-lor Em. Dan şi Gavril Tripon ca membri în Consiliul de Administraţie;
5. Alegerea a 4 membri în Consiliului de Administraţie;
6. Alegerea a 5 censori şi 5 supleanţi.

Consiliului de Administraţie

Bilanţ general încheiat la 31 Decembrie 1924.

ACTIV			PASIV		
Acţionari		2.156·500 —	Capital		280.000.000 —
Cassa numerar		173.476.137 54	Fond de rezervă		100.292.525 24
Efecte publice şi acţiuni		239.799.722 —	Cassa de pensii şi ajutor a funcţionarilor Băncii		9.304.562 —
Portofoliu { Efecte de primit		203.688.718 27	Angajamente pentru ef. reescontate la B. N. R.		866.687.952 —
„ „ ecrt., ecrt.	1.469 912.004·65		Conturi curente şi depuneri		1.203.637.219 38
Conturi curente		2.015.750.016 48	Dividende nereclamate		2 041.467 34
Imobile		52.000.000 —	Diverse conturi		227.075.360 85
Mobilier şi case de fier		1 —	Profit şi Perdere { report din 1922	424 963·22	
Diverse conturi		117.939.237 69	pe anul 1923	115.346.281·95	115.771.245 17
		2 804.810.332 98			2.804.810.332 98
Conturi de ordine:			Conturi de ordine:		
Depozite de titluri		294.349.040 81	Depunători de titluri		294.349.040 81
Mărfuri, garanţii în ipoteci, cesiuni, etc.		908.547.505 95	„ „ mărfuri, garanţii în ipoteci, ces, etc.		908.547.505 95
Cauţiuni de gestiune		525.4000 —	Depunători de cauţiuni de gestiune		525.400 —
Efecte cont-curent		1.469.912.004 65	„ „ efecte cont-curent		1.469.912.004 65
Acreditive		165.636.092 73	Creditori pentru acreditive		165.636.092 73
Scrisori de garanţie { în lei	30.436.391·60		Creditori pentru { în lei	30.436 391·60	
în valută străină Lei	36.058.286·45	66.494.678 05	scris. de garanţie { în valută străină lei	36.058.286·45	66.494.678 05

Preşedinte, *G. N. Bagdat.* Director General, *N. P. Ştefănescu.* Şeful Contabilităţei, Subdir. *M. Vasilescu.*

Am verificat prezentul Bilanţ conform art. 186 din codul comercial şi l'am găsit în concordanţă cu registrele

Censori: *C. D. Dimitriu, Hercule D. Fulga, Ştefan C. Ioan, D. Matak, Vasile V. Ştefan.*

Contul de profit şi pierdere.

Incheiat la 31 Decembrie 1923.

DEBIT			CREDIT		
Cheltueli { Salarii şi gratif.	41.308.454·94		Report din 1922		424 963 20
generale { Diverse	25.166 575·04	66.475.029 98	Diverse beaeficii din: dobânzi, comis., devize, venitul efectelor publice, etc.		200.007.108 76
Amortiz. { la imobile	7.992.184 38				
la creanţe	10.193.612·43	18.185.796 81	—		
din care lei 7.797.599 95 proveniţi de pe urma expropriei					
Beneficiul net:					
Report din 1922	424.963·20				
Pe anul 1923	115.346.281 97	115 771.245 17	—		
		200 432.071 96			200.432.071 96

Preşidente, *G. N. Bagdat.* Director General, N. *P. Ştefănescu.* Şeful Contabilităţei, Subdir. *M. Vasilescu.*

Am verificat prezentul cont conform art. 186 din codul cemercial şi l'am găsit în concordanţă cu registrele

Censori: C. *D. Dimitriu, Hercule D. Fulga, Ştefan C. Ioan, D. Matak, Vasile V. Ştefan,*

Senzaţie aşteptată de toată lumea!

Imparateasa Elisabeta a Austriei

***Particularităţi incă nepublicate a tragediei de la Mayerling!** In rolul principal **Contesa Larich**, nepoata impărătesei.*

Va rula cu incepere de Luni, 25 Febr. la

Cinema Urania

Preţuri modest ridicate! Toate biletele gratuite revocate!

Refacerea raselor de animale

Ministerul de Agricultuă, că urma jurnalului Consiliului de miniştri, prin care se deschide un credit de 100 milioane pe seama acestui departament, — a luat dispoziţia de a se acorda comisiunilor Zootechnice judeţene împrumuturi fără dobândă, rambursabile în 2 ani şi în 4 rate semestriale, pentru cumpărări de tauri, berbeci şi vieri.

Pentru judeţul Cojocna se va cere Ministerului o sumă de circa 5 milioane, pentru a veni în ajutorul comunelor lipsite de animale de reproducţie mascule.

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag. Lei 200 franco 3 la Librăria Lepage, Cluj

„Lebeda"

prima intreprindere in România pentru pregătire de vestminte de pat şi prelucrare de pene, lână, vată etc. S. A. in Cluj.

Fabricăm: Plapome, saltele, perne şi albituri de pat.

Furnizăm: Aranjamente pentru Spitaluri, Hoteluri şi alte Institute.

Vindem şi cumpărăm: Păr de cal, porc, capră, lână, pene, afric şi seegras brut şi prelucrat.

Curătim dezinfectăm şi scărmănăm prin masinile noastre electrice pene şi vată.

oo 1334 oo Lloyd 1592.

Fabrica in Str. Iasilor 14. Telefon 596. Magazinul: Cal. Victoriei 10. Telf. 515.

Institutul de Arte Grafice Fraţii Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

Anul IV. Nr. 1020 • 6 PAGINI • 2 LEI • 6 PAGINI Miercuri 27 Februarie 1924.

Infrățirea

ANUNȚURI:
LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
ȘI
AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 28 FEB 1924

R CLUJ 1. 7923

Wilsonismul partidului național

Cum îl explică d. Octavian Goga

Invitând „mamele române" să plângă la sicriul lui Wilson, oamenii partidului național au ținut să arate lumii că istoria lor diferă de istoria neamului și că ei n'au avut nici în clin nici în mânecă cu armatele regelui Ferdinand —

Ca analist neîndurat al tutulor actelor săvîrșite de partidul național, d. Octavian Goga nu putea trece cu vederea tămbălăul funerar pe care oamenii acestui partid l'au pus la cale cu prilejul morței lui Wilson. In ultimul număr din „Țara Noastră", dsa publică un articol în care, arătând până unde trebuie să meargă recunoașținta noastră față de principiile Wilsoniene, ne dă și explicația psihologică a lăcrămoasei demonstrații la care s'au dedat conducătorii partidul național.

Mai întâi, d. Goga, neîntrecut cunoscător al celor cari au luat în arendă politică trecutul Ardealului, ne face să înțelegem psihologia din care a resultat wilsonismul din 1918 al partidului național. Cultul pentru principiile wilsoniene, în ajunul destrămării Monarhiei, este explicat de d. Goga ca un resultat al lașității. *Ne având curajul să vorbească în numele sentimentelor lor, oamenii partidului național au vorbit în numele principiilor lui Wilson. Prudenți când era vorba de conștiința națională a Ardealului, oamenii aceștia au devenit foarte curagioși de îndată ce s'au putut ascunde în dosul principiilor wilsoniene.*

„Pentru dînșii, — spune d. Goga — **profesorul utopist devenise un fel de patron care le asigura impunitatea și teoria autodeterminării echivala cu redobândirea graiului pe care și-l înăbușiseră atâta vreme de teama procurorilor unguri".**

Mai departe, d. Goga spune deschis că sentimentul de pietate cu care sântem datori față de memoria lui Wilson nu trebuie să ne covârșiască atât de mult în cât să nesocotim jertfele noastre care ele singure au dus la înfăptuirea României de azi. **„Unirea noastră națională** — spune dsa — **nu e opera punctelor lui Woodrow Wilson, ci consecința normală a jertfei ce-am adus noi înșine pentru înfăptuirea ei. Ca să fim mai expliciți, trebuie să spunem că unirea în mod virtual ni s'a realizat în ziua când Regatul român și-a iscălit tratatul de alianță cu puterile Înțelegerii care ne-au garantat întregirea hotarelor.** *România de ieri, pe atunci singura depositară a destinelor neamului nostru întregal, a intrat în marele război urmărind acest scop programatic pentru îndeplinirea căruia a încheiat un legământ internațional. Războiul s'a desfășurat înainte cu contribuția de forțe a tutulor beligeranților. In această cheltuială de energii, armata României a fost un factor important cu cei opt sute de mii de morți ai ei. Biruința armelor a dat deslegarea firească:* **realizarea obligațiunii inițiale.**

Trecând apoi la excesul de wilsonism manifestat de partidul național prin interpelarea în parlament făcută de părintele Man de la Gherla, prin presentarea de condoleanțe la legația americană din București și prin apelul dlui Maniu către „mamele române" din toate „ascunzișurile Carpaților" care erau îndemnate să plîngă la sicriul lui Wilson, d. Goga scrie următoarele:

„Psihologia prea lăcrămoasei demonstrații e din cele mai simpliste și mai puțin onorabile... Pomeniții oaspeți ai politicei românești se cred datori să certifice din nou că sunt dincolo de raza bine marcată a sentimentului public la noi. **Ei țin se arate lumii că istoria lor diferă de istoria neamului. Ei nu vor să apară, Doamne ferește, ca desrobiții acestei Românii pe care-o detestă de trei ori pe zi și-o înjură pe toate gamele... Ei n'au avut nici în clin nici în mânecă cu armatele regelui Ferdinand"...**

Dacă deci wilsonismul din 1918 a fost un paravan pentru lașii cari nu îndrăzniau să vorbească de-a dreptul în numele conștiinței naționale a Ardealului, wilsonismul de astăzi este încă unul din mijloacele prin care partidul național încearcă să isoleze Ardealul făcându-i să creadă că el nu datorește nimic armatei și sacrificiilor aduse de vechiul Regat.

Ajutați studențimea

Mișcările studențești, deși conduse în parte pe drumuri greșite au avut la bază sentimente de o curată năzuință pentru o viață nouă.

Ele au arătat că studențimea formează o lume prin sine deosebită, o forță reală de regenerare și de însuflețire.

Frământările ce au avut loc au atras îngrijorarea cârmuitorilor și un deschis calea spre cercetarea științifică a problemei studențești, scoțând în evidență că studențimea nu trebuie privită numai din punct de vedere al menirii și activității universitară ci și din cel al rolului său social.

Cunoașterea cu deamănuntul a unui scop al său discuțiile din universitate în legătură cu rezolvirea problemei studențești sunt începuturi de în dreptare și de nădejde că generațiile de studenți ce vor urma celei de azi, se vor putea bucura de o învățătură mai rodnică și mai tihnită, la adăpost de toate grijile generației actuale.

Profesori universitari din cei mai de seamă ca I. Simionescu D. Gusti etc. încep să-și spuie cuvântul, în ce privește orientarea vieței universitare, îndemnând prin acest exemplu și pe ceilalți colegi ai lor să stăruie mai de aproape asupra înțelegerei vieței studenților în universitate cât și în afară de ea.

Dar nu numai spre o îndrumare nouă a activității studențești trebuește îndreptată atenția, ci și asupra condițiilor de existență ale studențimei.

Căci indiferent de interpretările de ordin confesional său psihologic ce se dă mișcărilor studențești, la baza lor stă adânca nemulțumire pentru suferința ce-o au de îndurat cei ce învață acum carte.

Acest lucru pare să l fi înțeles în cele din urmă chiar ingrata noastră opinie publică, care vine astăzi în ajutorul studenților.

Listele de subscripție pe care le-a deschis ziarul „Universul" în acest scop au avut ecoul cuvenit.

Nu fără emoțiune au citit desigur mai zilele acestea studenții cuvintele cu care însoțește un inimos librar român din capitală obolul său pentru „ușurarea mizeriilor de tot felul pe care studenții universitari le îndură", făcând apel la toți comercianții români să contribuie atât personal cât și prin organizarea de liste de subscripție, la ajutorarea studențimei.

E un semn îmbucurător și-l relevăm cu deosebită satisfacție ca o făgăduință că măcar cu această ocazie inițiativă particulară va ști să dea sprijinul necesar, tinerelor generații dela care se așteaptă îndrumarea viitoare a țării.

Relațiile ceho-jugoslave

Praga, 24. — „Cehoslovenska Republika" declară că manifestațiunile de simpatie ale partidelor din opoziție Iugoslave la adresa Cehoslovaciei arată că Mica Înțelegere este adânc înrădăcinată în popor și că este mai presus de neînțelegerile politicei interioare. Mica Înțelegere reprezintă nu numai alianța a două guverne, dar alianța a două popoare.

PARTIDELE POLITICE

și problema minoritară

Provocătorul discurs al dlui Sándor József a dat naștere la vii discuțiuni. Gazetelor partidelor au avut prilejul să-și arate pe față concepția politică referitoare la problema minorităților.

Un singur partid n'are nici o părere proprie asupra acestei chestiun. Este partidul „țărănist", care, în credința că face o strașnică opoziție guvernului, de câte ori un minoritar ia cuvântul, el se aliază pur și simplu și din oficiu punctului de vedere minoritar.

Dacă vom cerceta concepția asupra problemei minoritare a partidelor cu ramificații în Ardeal, vom deosebi două curente. Unul este reprezintat de partidul liberal cu atitudinea lui hotărâtă, românească și neînfluențată de nimeni. Iar celalalt curent este al partidelor național și averescan.

Această împărechere de nume este numai în aparență paradoxală. Intre aceste partide nu este decât o minimală deosebire în chestiunea ungurească.

De geaba impută averescanii naționaliștilor activitatea lor antiromânească de la Unire încoace, lucru care, de altfel, este perfect adevărat. Tot atât de falsă este însă și indignarea partidului național arătată cu prilejul pactului de la Ciucea sau în fața schimbăcioaselor interviewuri ale dlui O. Goga.

Faptul, că aceste partide își critică reciproc atitudinele luate față de streini, nu dovedește decât exactitatea axiomei lui Wilde, care a spus că acele vicii ale deaproapelui ne sunt mai nesuferite, cari sunt și ale noastre.

Și unii și alții, de când s'au trezit că sunt națiune dominantă, au față de minoritori atitudinea siugei foarte emoționată că a ajuns stăpân și cu aerul de-a cere iertare dela toată lumea pentru îndrăzneala de-a fi devenit liber.

Partidul național și averescan, confundând situația din trecut cu cea de azi, uită că noi nu suntem o minoritate față de streini, cum era cazul Ungariei da eri, ci alcătuim o majoritate națională zdrobitoare.

Problema minoritară, ca sperietoare, nu poate exista pentru Statul român

chestiune care ar tinde să echivaleze în importanță cu adevăratele mari probleme ale românismului, este creatura unei fantasii desordonate. Importanța prea mare a „problemei" ungurești este o invențiune a propagandei maghiare și dacă am recunoaște și noi de atare am certifica — indirect — că Ungurii, ca națiune au într'adevăr drepturi asupra Ardealului.

Adevărul este însă că Ungurii nu formează în Ardeal decât insule izolate și artificial create în scopul maghiarizării noastre.

Datoria partidelor noastre politice este de a lucra pentru a repara nedreptățile făcute în trecut elementului românesc căruia trebuie să i se asigure rolul său în stat. Aceasta cată să fie preocuparea de căpetenie a tuturor energiilor noastre naționale. A da mai multă atențiune problemei minoritare decât problemelor naționale, înseamnă o abatere dela politica românească. Și acest fapt este cu atât mai trist cu cât el dovedește că în fața acțiunei minoritare partidele noastre politice nu sunt în stare să opună un zid de solidaritate națională.

Franța gata să negocieze cu Germania

Paris. — La banchetul radical socialist din Carcassone, dl Briand a luat cuvântul declarând că politica externă a Franței domină pe cea internă.

Franța este gata să negocieze cu Germania pe baza lucrărilor experților. Criza schimbului a fost oprită și încrederea va renaște când vor reîncepe negocierile. Trebue creată o atmosferă de siguranță. E nevoe ca Germania să simtă că statele europene își strâng din nou legăturile și vor impune o pace reală. Franța, care este mai tare ca întotdeauna trebuie să uzeze de puterea sa morală ca țară a libertății și a revoluției pentru a risipi propaganoa nedreaptă, care prezintă Franța ca o țară militaristă pe când ea este de fapt pacifică.

Dl Briand dorește emanciparea Germaniei cu condiția ca această țară să pășească pe calea libertății.

Dl Briand a amintit că a lucrat în totdeauna pentru menținerea acordului dintre aliați în convingerea că drepturile și siguranța Franței vor fi consacrate prin soluțiuni internaționale. Trecând la politica internă d. Briand a preconizat unirea sacră a republicanelor în contra blocului național.

Anglia și situația în Palatinat

Roma, 25. — Londra. — După ziarul „Daily Telegraph" cercurile britanice ar fi serios preocupate de noua situație din Palatinat, în urma ultimilor măsuri de represalii luate de autoritățile de ocupație.

Ziarele — după ce relevă urgența de a trimite un reprezentant englez în Palatinat — afirmă că guvernul va prezenta comisiunei interaliate renane, propunerea de a trimite din nou în Palatinat o subcomisiune spre a supraveghia executarea acordurilor încheiate pentru restabilirea ordinei din Palatinat.

Berea-Nutritoare „HERCULES“
„RADOR“ No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

Cauzele şi efectele urcărei leului

De vorbă cu dl Ionel Comşa, directorul general al Băncii Centrale

Dorind a da cetitorilor noştrii explicaţiuni întemeiate asupra cauzelor cari au determinat urcarea leului şi asupra efectelor pe cari le va avea această urcare, am cerut relaţiuni dlui I. Comşa directorul general al Bănci Centrale.

Declaraţiile dlui Ionel Comşa asupra urcărei leului

— „De la început trebuie să vă spun că urcarea leului înregistrată în ultimul timp este o urcare naturală bazată pe realităţi. Motivele urcărei sunt multiple. Printre acestea, principalele ar fi: 1. Balanţa comercială a importului şi a exportului care în ultimul timp se echilibrează. 2. Legile fiscale cele noui cari au pus ordine în finanţele statului. 3. Cantităţile mari de porumb ce se găsesc în ţară şi cari aşteaptă să fie exportate şi despre care străinătatea ştie. In vederea acestui lucru negustorii străini se aprovizionează cu cantităţi mari de lei.

O altă cauză importantă a urcărei leului este măsura foarte bună luată de guvern prin care s'au făcut multe înlesniri exportului înlăturându-se opreliştile de până acum.

Dacă am avea mijloace de transport mai multe şi mai bune înlesnirile cari s'au făcut exportului ar putea fi utilizate şi mai bine.

La urcarea leului a contribuit şi exportul mare, de produse petrolifere şi de vite care s'a făcut în ultimul timp.

Pentru toate aceste produse cari se exportă în cantităţi mari străinătatea caută lei.

Pot să vă spun că credinţa mea este că datorită faptului că urcarea aceasta a leului s'a produs în mod natural — bazată pe realităţi — ea se va stabili şi că stabilirea ei va fi durabilă.

*

Asupra efectelor pe cari le va avea această urcare a leului iată ce ne declară dl dr Ionel Comşa:

— „Efectele urcărei leului sunt foartc variate.

Dacă această urcare s'ar face lesne şi rapid ar avea urmări foarte grave pentru ţară.

In primul loc ar suferi comerţul de oarece în ţară sunt cantităţi de mărfuri în valoare mare plătite de negustori faţă de streinătate cu cursuri urcate. Ar suferi apoi industria în special intreprinderile industriale înfiinţate după războiu precum şi cele naţionalizate căci n'ar avea timp să şi amortizeze capitalurile mari investite.

Şi ar mai suferi industria pentru că în interior această îmbunătăţire a leului nu se simte neeftinindu-se nici traiul nici mâna de lucru. Astfel producţia socotită în lei e tot cea veche şi ca urmare firească nu mai poate concura cu industria străină

Este datoria guvernului să apere industria de aceste neajunsuri prin fixarea unor noi tarife vamaie.

In interior, termină dl Comşa până acum nu se simte nici o îmbunătăţire a traiului — poate mai târziu.

In chestiunea crizei de locuinţe

In urma faptului că s'a reînfiinţat biroul de cartiruire în Cluj s'a putut ajunge la încartiruirea a foarte numeroşi funcţionari publici cari până atunci nu puteau găsi casă din cauza întransigeniei fără seamăn a proprietarilor unguri şi cărei cu toate acestea chestiunea crizei de locuinţe rămâne una din principalele probleme la ordinea zilei.

In ultimul timp, constatându-se că vechiul procedeu de rechiziţie de camere n'a dat rezultatele satisfăcătoare, comisiunea a hotărît modificarea procedeului.

S'au constituit pe lângă toate circumscripţiile de poliţie din oraş câte o comisiune formată din şeful circumscripţiei, un delegat al chiriaşilor şi unul al proprietarilor.

Această comisiune va cerceta toate clădirile din circumscripţie şi va întocmi un tablou de camerile pe cari le va găsi rechiziţionabile, tablou pe cari săptămânal îl va înainta dlui Prefect de Poliţie.

Dl Prefect la rândul d-sale îl va înainta comisiunei care, cercetând cererile va atribui camerile după cum va crede.

Cu alte cuvinte elementul hotărîtor în atribuirea de camere rămâne în mod exclusiv comisiunei de incartiruire, iar poliţia va avea numai rolul să execute hotărârile comisiunei.

Se vor obliga fabricile şi băncile să-şi clădească case pentru funcţionarii lor

Incă din anul 1921 consiliul oraşului a luat hotărârea de a face toate cele necesare pentru a impune tuturor băncilor, fabricilor şi altor instituţii comerciale sau industriale, cari dispun de capitaluri mari, să-şi clădească case în care să incartiruiască pe toţi funcţionarii lor urmând ca locuinţele ocupate de aceşti funcţionari să fie atribuite funcţionarilor publici. Se luase atunci această hotărâre şi era aprobată în principiu şi de mulţi dintre bancherii şi marii industriaşi locali.

Au trecut mai bine de trei ani şi nu s'a produs nici măcar uu început de executare a acestei hotărâri cari prin aplicarea ei ar fi rezolvat în mare parte problema locuinţelor la Cluj.

Aflăm că dl Sept. Mureşianu prefectul judeţului va convoca pentru zilele acestea o consfătuire la care vor fi invitaţi marii industriaşi şi bancherii din localitate pentru a găsi cea mai bună modalitate de aplicare a hotărârei consiliului oraşului.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Miercuri: BAJADERA. (Kolbay, Tolnay, Somogyi, Berky, Abonament şters. Seria 266).
Joi: ZAMOLXE. (Premiera. Debutul baletului Iosif Ligeti. Abonament de Premiera 41. Seria 267).

INFORMAŢII.

— **Dela consiliul de războiu.** Astăzi de dimineaţă, în faţa consiliului de războiu al corpului 6 Armată au început desbaterile procesului locotenentului Albulescu Constantin din Regimentul 83 Inf. acuzat că în anul 1920 fiind comandant al unei secţiuni de frontieră spre Ungaria, a înlesnit trecerea clandestină a doi indivizi urmăriţi de către siguranţa generală a statului.

— **Când vom serba Paştile?** O comisiuue a Ligei Naţiunilor o făcut o adresă către diferitele biserici creştine pentru a le întrebe dacă nu ar fi bine ca Paştile să se serbeze de odată de către toţi credincioşii, fiindcă prin aceasta s'ar câştiga forte mult din punct de vedere economic. Adresa e însoţită şi de un proiect pentru a se stabili ca dată a Paştilor întâia Duminecă din Aprilie. O telegramă din Roma ne anunţă că Papa s'a arătat dispus a primi acest proiect. Rămâne să se vază încă părerea bisericei ortodoxe şi anglicane.

— **Congresul general al Camerelor de comerţ din România, la Oradea.** Congresul general al camerelor de comerţ din România, se va ţine la sfârşitul lunei August la Oradea-Mare.

Casina română Str. Iorga 2 Cluj, caută un bun gospodar. Ofetele în scris se primesc până la 1 Martie a. c. la D-l cassier dr. Partenie Crişan, Curtea de Apel Cluj, camera 50. Informaţii zilnic în localul Casinei dela 6—8 seara. 3336

— **Serată.** Studenţii Ac. de Agricultură aranjează o serată artistică-dansantă, sub patronajul Dnei şi Dlui E. Petrini director gl. al Reformei Agrare, în saloanele Cercului Militar. Serata va avea loc Sâmbătă 1 Martie la orele 9 p. m.

Cu acest prilej Soc. de ajutor al stud. în agr. face un călduros apel către persoanele de bine pentru a contribui la înzestrarea bufetului; donaţiile se primesc la Cercul Militar în ziua seratei până la orele 1 p. m.

Numele celor ce vor răspunde acestui apel se vor publica.

— **Aducem pe această cale,** pentru sprijinul moral şi material, cele mai călduroase mulţumiri cetăţenilor din Ghirişul de Arieş (Câmpu-Mihaiu) şi mai ales acelor vrednici fruntaşi, cari au depus zel şi muncă asigurând astfel succesul moral şi material al seratei.

Comitetul Cercului stud. „Valea-Arieşului“

Scrisoare din Maramureş

Cazul d-lui dr. Mor Garai. Zilele trecute d. dr. Mor Garai a fost prin Sighet, unde vrăşmaşul lui de odinioară l'a denunţat Siguranţei de stat, că ar fi aceeaş persoană, care pe timpul comunismului în Beregszász (Cehoslovacia a osîndit la moarte pe d l Jónaş Madár, fost primpretor în Dolha, de origine din Petrova Maramureşului. Siguranţa l'a ţinut 4 zile în arest. In sfârşit adeverindu-se că dânsul nu are nimic de a face cu acuzaţiile aduse, l'a lăsat liber. Credem, că Cehoslovacia pentru funcţionarul său superior, — fiind administrator financiar în Munkács — va interveni şi va cere satisfacţie, şi va fi o învăţătură pentru toţi, dar mai ales pentru Siguranţa din Sighet ca să nu facă demersuri pripite faţă de cetăţenii streini, până ce nu se convinge despre acuzaţiile aduse.

Foc în Hotelul „Central“. Din neglegenţa servitorului Petru Pop s'a produs un incendiu la Hotelul „Central“. Pasagerii hotelului cuprinşi de panică s'au coborât pe ferestre în curte cu ajutorul cearşafurilor. Sosind pompierii au pus scările la geamuri şi astfel s'au coborât cu toţii. Intre dânşii era şi d-l general Dumitrescu, delegatul guvernului pentru comisia de delimitare a graniţei, cu soţia sa şi d l profesor Mureşeanu cu soţia sa. In scurt timp focul a fost localizat.

Camera de Comerţ s'a deschis şi în Sighet. Preşedinte de onoare este ales d-l deputat Petru Mihalyi, iar preş activ este d-l Déneş dela uzina electrică. Este o instituţie pur minoritară, căci comercianţi români Sighetul nu are!

Băncile evreeşti din Sighet încep a falimenta, astfel banca „Marmaţia“, iar de curând Banca de Escompt“, filiala băncii din Satu-Mare, nu mai pot plăti pretenţiunile deponenţilor. La banca „Marmaţia“ au fost depuşi şi banii orfanilor judeţului, în sumă de mai bine de o jumătate de milion. E o învăţătură ca să sprijinim băncile româneşti, cari lucrează mai solid şi mai cinstit.

Balul evreilor "Samson“ din Sighet este anunţat pentru 15 Martie, ziua revoluţiei ungureşti din 1848, care pe vremea regimului maghiar era sărbătoare naţională. Evreii din Sighet au socotit să dea un bal mascat în ziua aceea, dacă altfel nu pot să-şi arate sentimentele lor maghiare.

Invăţământul primar în jud. Maramureş este întristător. In mod oficios este dovedit că din 28 mii obligaţi de a frecventa şcoala, numai 8 mii sunt înscrişi, restul de 20 mii rămâne fără instrucţie. Unele localuri de şcoală au rămas închise 3 luni din lipsa combustibilului, deşi întreg judeţul Maramureş este aşezat la poalele unor păduri seculare.

Administraţia financiară din Sighet a incasat în anul 1923 începând cu 1 April: 160 milioane lei ca impozite şi a luat dispoziţiuni ca brevetele spirtoaselor să se retragă şi se vor da amăsurat sufletelor. La 500 locuitori una cârciumă.

Curse de automobile se vor ţinea în luna Iunie a. c. luând parte şi A. S. Regală Principele Carol întrând în Maramureş prin vârful muntelui Prislop venind dinspre Bucovina, cu direcţia Sighet—Baia mare—Dej—Cluj. Serviciul edil a început a lua măsurile necesare ca şoselele să fie reparate, pentruca raidul de automobile să-şi poată urma calea fără de accidente.

Pentru combaterea sifilisului, foarte lăţit în Maramureş s'a luat dispoziţiune că 2 echipe medicale înzestrate cu toate cele necesare să cutreiere satele şi în mod gratuit să trateze populaţiunea. Direcţiunea generală a serviciului sanitar merită toată lauda, pentru această desposiţiune.

In jurul chestiunei Teatrului Maghiar

O scrisoare a dlui dr Eugen Janovici şi un răspuns

In numărul de Sâmbătă al gazetei noastre a apărut un articol relativ la Teatrul Maghiar din localitate prin care se arăta că dl Janovici, directorul teatrului, nu a respectat condiţiunile contractului încheiat între dsa şi Ministerul Artelor şi cultelor.

In urma acestui articol, primim la redacţie o scrisoare din partea dlui Janovici prin care dsa neagă cele susţinute prin articolul amintit. La această scrisoare răspundem următoarele:

Dela autorităţile în drept, dela care am căpătat explicaţiuni asupra respectării obligaţiunilor pe care le avea direcţiunea teatrului maghiar faţă de Primărie, aflăm că abia în urma apariţiei articolului nostru, dl Janovici a vărsat casieriei oraşului sumele ce dsa le datora Primăriei. Aşa la 19 Februarie a. c. a vărsat suma de lei 15423.08 iar la 25 ale lunei curente lei 30846.16.

Cu aceste sume, vărsate abia zilele acestea, şi cu cele vărsate tot în cursul lunei Februarie, dsa se consideră achitat de ratele ce urma să le plătească până în anul 1924. *Dar din 1919 până în Ianuarie 1924, dsa nu achitase nici o rată.*

Tot în scrisoarea dlui Janovici ni se spune că Primăria locală nu l ar fi invitat nici odată în scris să achite ratele, după cum prevede contractul

Dar, prin adresa cu No 1361 din 1923 a serviciului comptabilităţii, dl Janovici a fost totuşi avizat să facă acest lucru. Asupra tuturor celorlalte puncte din scrisoarea dlui Janovici, vom răspunde în unul din numerile viitoare ale ziarului nostru.

TELEGRAMA

Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.

Inchegarea 100.000 litri lapte cu I Krg.

Se vinde numai la Angrosişti. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

Atracție senzațională nemai văzută până in prezent in **Barul Central** Debutează artistul **Garret** numai 3 zile
Lloyd 2222

Situația școalelor minoritare

—Declarațiile dlui inspector regional Dr V. Seni —

Am anunțat în numărul de ieri al ziarului nostru că dl dr. Valer Seni, Inspectorul învățământului din regionala Cluj a întreprins pe la școalele minoritare din regionala Cluj, o inspecție pentru a controla cum sunt executate noile ordonanțe școlare. Folosindune de această ocazie, i-am solicitat pentru ziarul nostru declarații referitor la situația învățământului minoritar.

*

Dl Inspector Seni ne-a spus următoarele:

„Am constatat înainte de toate că școlile minoritare nizuiesc să se conformeze ordinelor date de autoritățile școlare, pe cari le execută dar cu întârzieri, cari uneori nu-și găsesc nici o justificare.

Din această întârziere, care se pare voită a rezultat pentru o seamă de elevi o situație precară. Amintesc un singur ordin, acela dat cu privire la elevii de altă confesiune cari în clasele I-a și a II-a nu se pot înscrie decât la școala confeslunei respective, ori la școale de stat.

Dispozițiile acestui ordin nu au fost luate în seamă de foarte multe școale, cari au primit în clasele amintite și elevi aparținători altor confesiuni, înaintând cereri individuale Ministerului ca să permită înscrierea acestor elevi, invocând diferite pretexte. Cum era și firesc, Ministerul a respins aproape toate cererile de acest fel negăsindu-le justificate și contrare dispozițiilor în vigoare. Elevii ale căror cereri au fost respinse, au trebuit să fie exmatriculați și înscriși la alte școli în decursul anului, ceiace constituie o tulburare în studiul elevilor. Vina pentru această tulburare și pentru cheltuielile zadarnice cauzate părinților, cade în întregime asupra autorităților școalelor confesionale cari nu au executat ordinul Ministerului la vreme, în speranța că prin tărăgănarea chestiunei vor obținea înlesniri".

Chestiunea obiectelor predate în românește

„In învățământul minoritar din anul curent, s'a mai produs un fapt, care a avut influență dăunătoare asupra instrucției. Vina pentru acestea cade tot asupra autorităților școlare confesionale. Se știe că Ministerul Instrucției a hotărât ca începând cu anul curent, în școalele minoritare Geografia României, Istoria Românilor și Constituția să fie predate în limba română.

Autoritățile școalelor confesionale minoritare nu au pus în aplicare imediat acest ordin. Constatându-se aceasta, le-am silit ca schimbarea să se facă în cursul anului. Astfel la aceste școli materiile amintite s'au predat aproape un semestru în ungurește, iar acum se predau în românește, ceiace constituind o lipsă de unitate și sistem în predarea materiilor, este pentru elevi o împrejurare care le îngreunează studiul. Noi cu toate că am știut aceasta, nu mai am putut îngădui să se continue cu predarea în ungurește, întru cât autoritățile bisericești au fost chiar la timp avizate despre schimbările făcute pentru anul 1923—24, cărora puteau deci să se conformeze. Cedând, am fi creiat un precedent pe baza căruia s'ar fi continuat sistemul an cu an".

Lipsurile școalelor minoritare

„Școlile minoritare — continuă să ne declare dl Inspector Seni — sufăr de încă două neajunsuri, izvorâte tot din neglijența lor, anume: lipsa de profesori cari știu românește și lipsa de manuale.

Suntem într'al cincilea an de stăpânire românească, deci dacă la preluarea imperiului autoritățile confesionale s'ar fi îngrijit ca dintre tinerii ungurii absolvenți de liceu să se înscrie și la universitățile românești, azi ar avea profesori calificați cari ar putea preda în românește materiile cari sunt prescrise a se preda în limba statului.

*

Din ce motive — nu e locul să discut — tineretul maghiar a încunjurat facultățile noastre așa că pentru a ieși din impasul actual, autoritățile școlare confesionale au trebuit să recurgă — vrând nevrând — la sprijinul statului. Cum nu în fiecare loc s'au putut numi pentru catedrele cu limba de predare românească profesori de-ai statului, instrucția suferă fiindcă predau și omeni cari nu au calificația necesară.

Lipsa de manuale didactice este și acum accentuată, în urma prohibirei manualelor provenite din Ungaria, tot fiindcă autoritățile școalelor confesionale nu s'au grăbit a înainta spre aprobare manuale noui. Puținele ce s'au scris dela Unire încoace, au fost aprobate de Minister chiar când au prezentat lipsuri mari, acordându-se prin aceasta școalei minoritare o solicitudine care nici măcar remarcată nu a fost de ea.

*

Incheind, ne spune dl Seni, nu pot decât să-mi exprim speranța că în viitor autoritățile școlare minoritare vor urma drumul de curând început — înlăturând și întârzierile remarcate — fapt din care învățământul alegându-se cu foloase, nu poate fi decât întru binele statului și al confesiunilor respective."

A. B.

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Mercuri, 27 Febr. 1924

CINEMA SELECT
Film de aur!
ATLANTIDE
Istorie romantică în 2 serii 12 acte. In rolul principal **Stacia Napierkovska**, prima balerină rusa dela Opera din Paris.

CINEMA URANIA
Istoria Habsburgilor!
Impărăteasa Elisabeta a Austriei
Film senzațional din viața dinastiei Habsburgice. In rolul principal contesa Larich, nepoata împăcătesei.

CINEMA APOLLO
Dolar și franc.
Seria I.
Senzațională dramă de aventuri in 2 serii și 17 acte.

O lămurire

Domnule Director!

In numărul, din 23 Februarie al apreciatului Dv. ziar a apărut cu privire la revista „Consum" de sub a mea conducere, un articol inspirat de „reprezentanții oficiali ai unor autorități de stat din Cluj". Cu respect vă rog deci a-mi publica referitor la acuzațiunile ce mi s'a adus, următoarele:

1. Nici când și nici un membru din familia lui Gheorghe Barițiu nu și a pus în vânzare conștiința sa de român.

2. Aș fi ofensat numai în cazul, când mi s'ar aduce învinuirea, că „Consumul" este o revistă rea.

3. Asupra însemnatății economice a „Consumului", cer opinia celor mai distinși economiști români, între cari în primul rând a dlor miniștrii V. Brătianu și Tancred Constantinescu.

4. Aș fi foarte încântat, să pot sta față în față cu aceea „autoritate oficială", care lansează din umbra anonimatului, prin presă, atari fabule, pe cari, dacă ar fi adevărate, ar avea altă cale impusă de legi, pentru a le urmări.

5. O revistă economică nu se poate organiza, prin calomniarea celor existente, ci numai prin aceea, de a face o revistă mai bună, ca cele existente.

Mulțumindu-vă pentru amabilitate, primiți vă rog Domnule Director expresiunea inaltei stime ce vă păstrez.

Ioan Petruca
directorul revistei economice „Consum"

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Un conflict între socialiștii și comuniștii din Ardea

— Dela corespondentul nostru —

Sibiu. — La congresul ținut astă vară de organizațiile muncitorești s'a produs între socialiștii și comuniștii din țara noastră o ruptură definitivă. Cele două mari organizații ale Sindicatelor profesionale, „Consiliul General al Uniunilor muncitorilor români" și „Consiliul Unitar" din București și-au stabilit orientarea. Intâiul Consiliu este socialist democrat. având ca membri pe fruntașii acestui partid, iar Consiliul Unitar este compus din conducătorii comuniștilor.

„Consiliului General" de sub prezidența dlui Ion Flueraș îi aparțin aproape toate breslele muncitorești din Ardeal, singură Uniunea muncitorilor lemnari este aderentă a „Consiliului Unitar".

La Inspectoratul Muncii din Sibiu au ajuns firele unui interesant conflict între aceste două grupări, ivit în următoarele împrejurări:

„Consiliui General" a primit zilele trecute o adresă din partea unui sindicat local al muncitorilor lemnari din Tălmaciu (j. Sibiu) iscălită de muncitorii Petre Bodnar și Ion Bradea, în care aceștia spun că auzind că aparțin comuniștilor, doresc a se separa de extremiști, intrând în „Consiliui General" ca o grupă independentă. Ca răspuns la această adresă, Consiliul General din Cluj a trimis la fața locului pe secretarul său general, d-l Bercovici, ca să dea muncitorilor relațiile necesare. A convocat o ședință, la care șefii comuniștilor: Ieremiaș, cârciumarul Blăner, Roth, Satler, dimpreună cu oamenii lor au provocat un enorm scandal, așa că socialiștii au fost nevoiți să părăsească sala. Imediat după aceasta unii dintre conducătorii bolșevici s'au dus la d. Grüner directorul „Societății Anonime pentru Industri forestieră" din Tălmaciu, cerându-i să concedieze pe muncitorii socialiști. Față de această situație dl. Bercovici a avizat pe plutonerul major de jandarmi din Ciznădie, Rebreanu, despre cele întâmplate. A mers apoi la Inspectoratul Muncii din Sibiu, dar cum a sosit târziu nu a mai găsit pe nimeni la birou. A doua zi de dimineață când a mers să avizeze Inspectoratul despre uneltirile bolșevicilor, intreprins pentru a împiedeca muncitorii să intre într'o grupare mai moderată, a găsit acolo pe Ion Bradea, concediat de Gărtner după intervenția bolșevicilor.

Inspectorul muncii a citat imediat la Sibiu pe muncitorii Ieremiaș și Roth cari cu toate că în fața muncitorilor au spus că sunt socialiști adevărați, la Inspectorat au declarat că sunt comuniști. Pentru a aplana conflictul, Inspectorul Muncii a cerut ca Bradea să fie reprimit în serviciu ceiace dl Grüner, a refuzat.

*

Așadar, rămâne de stabilit că comuniștii sunt preferați de dl Grüner, socialiștilor moderați. Cel puțin așa reiese din gestul său.

Partidul Socialist dinpreună cu „Consiliul General" va face demersuri energice prin președintele său, d. Flueraș, plecat la București, ca să se ia măsuri ca muncitorimea care vrea să se emancipeze din ghiarele comuniștilor, streini cu totul de interesele naționale, să nu sufere în urma teroarei exercitată de ei prin mijloace nepermise.

Inspectoratul Muncii din Sibiu a relatat cazul autorităților superioare.

Cauzele nerealizării blocului

Explicațiile unei anumite prese — Un sistem condamnat care astăzi devine excelent — Blocul nu s'a putut face pentrucă n'a rezultat dintr'o necesitate politică recunoscută de unanimitatea opiniei publice

Elanul cu care anumita presă a susținut ideia blocului opoziției, ca și faptul că această idee a pornit din ciuburile unui partid binecunoscut ca având sentimente favorabile pentru interesele marei finanțe speculatoare din afară, ni-a făcut să bănuim, încă dela începutul „pertractărilor", că răsturnarea guvernului și anularea legislațiunei actualelor Camere nu poate fi un mobil politic de interes intern și cu atât mai puțin de interes general românesc. Judecând după indiferența generală față de frământările opoziției, opinia noastră publică se pare că a înțeles acest lucru, și poate că una din principalele cauze cari au împiedecat înfăptuirea blocului a fost imposibilitatea partidelor blokiste de a determina în public un curent favorabil programului de acțiune comună făurit la „Astoria".

Destul e că deducțiunile noastre au fost confirmate în întregime de faptele cari au urmat. Dovezile aduse acum de curând, din cari reiese că ideea blocului a pornit din birourile unei bănci înstreinate, au stârnit o puternică furtună de protestări la anumita presă, dar au avut darul să și determine ruina șubredei alcătuiri a partidului țărănist.

Un ziar politic bucureștean încearcă astfel să explice împrejurările cari au determinat acțiunea partidului țărănist, căutând să dea în aceste explicații nu atât o analiză politică cât o justificare pentru ideea protivnică românismului a blocului:

„In parlamentul actual lupta fracțiunilor din minoritate e condamnată la sterilitate, cât timp ea nu este coordonată într'o acțiune comună. Iar dacă ne gândim la guvernarea ce trebue să succeadă celei de azi, nu vedem deasemenea altă posibilitate decât aceea a unei colaborări dintre partidele de opoziție cu popularitate și organizație. Lupta pe linii divergente și întârzierea acordului dintre ele e făcută numai să întărească situația guvernului și să-i ușureze sarcina. E un adevăr elementar care a pătruns în toate conștiințele."

Ori să admitem că așa este cum susține „Adevărul". La ce se reduce o acțiune comună bine coordonată a opoziției dacă nu la revenirea sistemului celor două partide de guvernământ, condamnat în primul rând de anumita presă?

Situația de acuma este cu mult mai favorabilă, pentru o politică inspirată din afară de hotarele țării, bine înțeles întrucât ea poate da „coordonări" opoziționiste la timp puse în funcțiune.

Din nefericire pentru aceste interese blocul a eșuat. Insăși anumita presă este silită să recunoască acest fapt, căci iată ce scrie mai departe acelaș ziar:

„De curând tratativele rupte acum câteva luni, au fost reluate. Eram îndreptățiți să credem că ele aveau să se desfășure exclusiv pe terenul politicei practice. Din nenorocire n'a fost așa. Din nou s'a ridicat din fiecare tabără obiecțiuni și pretenții de ordin teoretic și dogmatic. Ezitări și rezistențe deopotrivă de inoportune au îngreuiat și de astă dată înțelegerea. *Fără ca să se poată afirma că „blocul nu se face", este cert că pentru moment rezultatul dorit nu a fost obținut și că discuțiile se află la un punct mort."*

Și fără îndoială așa este. Blocul nu se poate face, dar nu din cauzele arătate de anumita presă ci din cauzele arătate de noi la timp.

A. R. Gus.

Plânge copilul? Pentruce nu intrebuinţaţi praful şi crema pentru băeţi „Höfer”.

Adunarea generală a comitetelor şcolare din judeţ

La această importantă adunare ia parte şi dl G. Tătărăscu, subsecretar de stat.

Ce trebue făcut pentru ridicarea clădirilor şcolare, necesare comunelor din jud. Cojocna

— Cuvântările dlor G. Tătărăscu, subsecretar de stat, Sept. Mureşianu, prefectul judeţului, părintelui dr. Elie Dăianu, etc. —

Dl Sept. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna, constatând cu ocazia inspecţiilor prin judeţ, că cea mai mare parte a şcolilor de stat româneşti, suferă de mari lipsuri materiale, — cu toate repetatele îndemnuri date comitetelor comunale şcolare, pentru a face să înceteze această stare nenorocită, a convocat eri în sala mare a prefecturei o adunare generală a tuturor comitetelor şcolare comunale.

La adunare s'au prezintat aproape 500 de delegaţi ai acestor comitete şcolare, preoţi, învăţători, primari şi o mulţime de fruntaşi ţărani din judeţul Cojocna.

Cuvântarea dlui Sept. Mureşianu, prefectul judeţului

In cuvântul de deschidere, dl prefect Sept. Mureşanu, după ce salută călduros pe asistenţi, arată importanţa şcolilor în viaţa popoarelor şi în special a poporului românesc.

Dsa insistă asupra datoriei pe care o avem ca în faţa greutăţilor mari la care trebue să facă faţă statul, — să contribuim fiecare, — dela Vlădică la opincă, pentru asigurarea învăţământului primar sătesc.

In acest scop orice jertfă s'ar aduce din partea tuturor este prea mică faţă de rezultatele obţinute dintr'o muncă comună în interesul naţiunei.

Dsa arată apoi în mod amănunţit şi documentat celor prezenţi, cum în vechiul regat această problemă grea a fost rezolvită în mod fericit, fiindcă ţărănimea înţelegând rostul şcoalelor a jertfit de bună voie sume mari — pe lângă ajutorul Statului, — pentru edificarea şi amenajarea şcolilor, care pe lângă că sunt o podoabă a comunelor, corespund din toate punctele de vedere şi scopului lor educativ.

In mai puţin de doi ani cu acest ajutor al tuturora s'au clădit aproape 4000 de şcoale săteşti şi orăşăneşti.

La terminarea acestor şcoli au un merit deosebit şi administraţiile judeţene şi comunale, care au socotit o datorie patriotică de a da impuls şi concursul cerut de împrejurări pentru clădirile şcolare.

Faţă de acest rezultat mai mult decât mulţumitor obţinut de administraţia şi populaţia din vechiul regat în aceste vremuri grele, dl prefect Mureşanu crede şi îndeamnă pe cei prezenţi ca prin munca şi jertfa tuturor, să se realizeze şi în Ardeal o operă culturală de însemnătatea celei înfăptuitei în vechiul regat.

Statul, prin guvernul actual, e gata să facă toată jertfele posibile pentru problema învăţământului nostru rural.

In acest scop, la stăruinţa dlui Prefect, a Inspectoratului şcolar şi în special a dlui Al. Lapedatu, ministrul Cultelor şi Artelor, Guvernul a binevoit a ne promite şi oarecare ajutoare băneşti — unde nevoia va cere, şi întreg materialul lemnos, pentru clădirea şi repararea şcolilor.

E cea cea mai elementară datorie a noastră, ca primind cu drag acest ajutor însemnat, să contribuim cu toţii din vreme, pentru strângerea fondurilor necesare, la clădirea şcolilor, ce vor începe chiar în primăvara acestui an, — căci în judeţul nostru sunt actualmente 36 comune româneşti, lipsite cu desăvârşire de aceste instituţiuni şi de foloasele învăţăturii.

Arată apoi cum în unele comune, în vederea realizării acestui scop, au început deja lucrările necesare, dând pilda locuitorilor din Giurfalău, Craifalău şi altele şi rugând pe membrii celorlalte comitete şcolare să urmeze aceste acţiuni lăudabile.

Pentru ajungerea scopului dorit atât Dsa personal, cât şi primpretorii pe care i a avut chemaţi în acest scop într'o conferinţă săptămâna trecută la prefectură, promite cel mai larg concurs.

Administraţia de sub conducerea Dsale înţelegând să-şi facă cea mai sfântă datorie din colaborarea fruntaşilor şi locuitorilor satelor, pentru înfăptuirea cât mai repede a scopului pentru care au fost convocaţi.

Dl. Prefect Mureşanu, aduce călduroase omagii în aplauzele întregii asistenţe, dlui Anghelescu, ministrul Instrucţiunei publice pentru dragostea pe care o manifestă în toate ocaziile în interesul învăţământului nostru rural. Deasemeni mulţumeşte dlui ministru Al. Lapedatu, care a donat 500 tablouri ale M. S. Regelui pentru şcolile primare din judeţ.

După dl prefect Mureşanu, ia cuvântul dl dr. Wilt, revizorul şcolar al judeţului, care face un luminos raport asupra stării învăţământului nostru dela sate, în comparaţie cu şcolile şi învăţământul minoritar, care stă cu mult mai bine de cât al nostru.

D sa arată că în anul 1918, la intrarea armatelor române în Ardeal, minoritarii aveau 40 şcoli, pe când azi posedă aproape 80, şi pe când în 1918 erau 467 învăţători români în tot judeţul astăzi nu avem decât 370, dintre care mulţi sunt toleraţi, ne având pregătirea necesară.

D-sa îndeamnă asistenţa pentru un cât mai larg concurs în scopul edificării de şcoli în judeţul nostru şi aminteşte marele ajutor pe care înţelege să-l dea guvernul în acest scop, dând materialul lemnos gratuit.

In acest timp sosind la Prefectură dl Subsecretar de stat Gh. Tătărăscu, împreună cu dl Pteancu, Inspector general al învăţământului, au fost rugaţi de dl Prefect Mureşanu şi de o parte a asistenţei ca să ia parte la adunare; dl Ministru Tătărăscu ca şi dl Inspector Pteancu, fiind în deobşte cunoscuţi ca puternici sprijinitori ai culturei noastre naţionale. au primiţi cu plăcere această invitaţiune şi la intrarea în sala festivă a Prefecturei fiind salutaţi de dl prefect Mureşanu au fost primişi cu entuziaste ovaţii din partea asistenţei. Dl Subsecretar de stat Tătărăscu, răspunzând salutului ce i s'a făcut de către dl Prefect, şi călduroaselor manifestaţiuni din partea reprezentanţilor comitetelor şcolare răspunde în cuvintele următoare.

Cuvântarea dlui G. Tătărăscu, Subsecretar de stat

D *sa arată marea importanţă pe care a avut-o biserica şi şcoala în trecutul nostru. „Dacă astăzi o mare parte din cei prezenţi sunt încă îmbrăcaţi* „în **hainele sfinte**“ *ale neamului nostru, datorim în mare parte acest lucru îndemnurilor frumoase şi înalte venite din amvon şi de pe catedră.*

Guvernul român, spune d-sa, are toată bunăvoinţa pentru ca această mare chestiune a şcoalelor să fie rezolvată cât mai urgent şi cât mai satisfăcător, însă mijloacele de care dispune sunt insuficiente şi oricâte sforţări ar face, n'ar putea umple niciodată golul ce se resimte în învăţământ.

Statul nostru românesc, are şi a avut prea mari şi nenumărate greutăţi. Dela închegarea lui până azi, — a trebuit în primul rând să se asigure hotarele atât de râvnite de duşmanii noştri, să se dea pământ sătenilor, a trebuit să se pună rânduială în administraţie, şi azi, prin hărnicia guvernelor ce s'au perindat, avem finanţele bine consolidate şi putem să începem opera de clădire.

In primul rând e de datoria fiecăruia de a căuta prin toate mijloacele să cultive mintea şi sufletul ţăranului nostru, care formează pavăza neamului.

Acest lucru însă nu se va putea face decât prin şcoală şi biserică, căci numai aşa ne vom putea apăra Statul nostru, din care au mâncat până acum toate liftele streine

Noi dorim, spune d-sa, ca toţi cetăţenii acestei ţări să fie fericiţi. Egali îi dorim în faţa legilor, dar cerem dela toţi să-şi facă datoria.

Şcoala şi biserica vor fi locaşurile de unde va porni lumina şi puterea neamului nostru. In vechiul regat, populaţia şi-a înţeles datoria şi fiecare a contribuit cu mai mult sau mai puţin pentru edificarea şcolilor.

D. ministru Tătărăscu, încheie, rugând Pronia Cerească să-şi coboare Harul său pe lucrarea începută cu atâta râvnă în judeţul nostru.

Cuvântarea dlui protop. dr. Dăianu

După. dl. ministru Tătărăscu vorbeşte d. protopop dr. Dăianu, mulţumind recunoscător în numele adunărei generale a comitetelor şcolare din judeţul Cojocna, d-lui Tătărăscu pentru bunăvoinţa ce a avut de a participa la adunare şi pentru sfaturile luminoase ce a dat. Totodată mulţumeşte pentru alegerea făcută în persoana D-sale ca membru în comitetul şcolar judeţean, alegere făcută în unanimitate de cei prezenţi. D-sa arată că statul român se găseşte azi într'o epocă de refacere, şi e de datoria tuturor să ajute din tot sufletul şcoala şi biserica, cari vor forma sufletele şi tăria poporului nostru.

Doreşte stabilirea unei armonii între şcoală şi biserică, ca unele ce au acelaş scop, şi tot odată o concepţie mai generoasă şi mai frăţească faţă de minoritari.

Una din greutăţile întâmpinate de învăţământul nostru primar este lipsa mare de învăţători şi pentru remedierea acestui rău, P. S. Sa propune să se scutească învăţătorii de stagiul militar, sau să-l facă în lunile de vacanţă.

Incheie spunând că are toată încrederea în aducerea la îndeplinire a operei începute.

*

Mai vorbesc apoi foarte obiectiv şi frumos preoţii Boeru din Mănăşturul-Unguresc, Emil Porut din Chintău, învăţătorul Gherman din Şărmaş şi alţii.

Dl Ion Jiliescu, din partea Camerei de comerţ îndeamnă participanţii a da sfaturi ţăranilor să şi dea copiii la cariere comerciale.

Se face apoi alegerea Comitetului Central şcolar judeţean în persoana dlui Prefect Sept. Mureşanu, ca preşedinte, a dlui dr Wilt, revizor şcolar, ca secretar, a dlui administrator financiar Georgescu, a dlor protopopi Stana şi dr Dăianu, a părintelui Boeru, învăţătorul Gherman şi a altor doi fruntaşi ţărani ca membri.

S'a mai discutat apoi şi chestiunea edificării localurilor de şcoală din comunele lipsite de şcoale şi învăţători, după care dl prefect Sept. Mureşanu, mulţumind celor prezenţi pentru participarea la această adunare, închide şedinţa în mijlocul unui mare entuziasm.

T. A.

Serata cercului studenţesc „Valea-Arieşului“

Sâmbătă, în 23 Februarie a. c. a avut loc la Ghiriş (Câmpu-Mihai) în sălile hotelului „La gară“ o serată artistică literară împreunată cu dans, organizată de Cercul stud. Universitari „Valea Arieşului“.

Programul a început cu cuvântul de deschidere al dlui Traian Stan preş. cercului, care a arătat pe scurt ideile conducătoare ale studenţimei de astăzi, insistând în special asupra activităţii naţionale şi culturale desvoltate de cercurile pe regiuni.

Dl I. Palade a recitat „Doina“ lui Eminescu, iar dl V. Medrea câteva monoloage.

A urmat apoi piesa „Cererea în căsătorie“ comedie într'un act de I. Cehow. Rolurile au fost susţinute de Dra Zeiţa Iacob, dnii A. Anastasiu şi S. Căbulea, cari au produs un joc de sceuă de cel mai perfect ansamblu, dând dovadă toţi trei de adevărate talente artistice.

Corul cercului atât în cadrele programului cât şi în cursul dansului a cântat mai multe bucăţi bine alese.

In tot timpul seratei a domnit o vie însufleţire şi un spirit de largă intimitate între studenţi şi publicul din localitate şi jur.

Rep.

In atenţia comercianţilor! **In atenţia comercianţilor!**

„PFOMA“

Prima Fabrică Ardeleană de Cuţite şi Tacâmul Arad, Str. Mocioni 30, (fosta Orczy-u. 10).

Depozitul la Firma Biener József Arad, Bulevardul Reg. Ferdinand No. 43, (fosta piaţă Boros Béni Nr. 9). Se află o mulţimé de recvisite culinare cuţite pentru ucisul şi belitul animalelor pentru zarzavat, pentru masă, cu presele de aluminiu, bricege solingen, foarfece, cuţit cu praşele de lemn, pistoale, etc. *cu preţurile cele mai ieftine.* 3333

Telefon la fabrică 720. Telefon la depozit 744. Adresă telegr.: PFOMA

Un post de Econoama

este de ocupat la Institutul de orbi al Statutui detaşat la Sâncraiu poşta Auld. Leafa totală 800-900 lei, locuinţas şi hrana.

Se dă preferinţă

la văduve de învăţători sau preoţi cu cunoştinţi de contabilitate fără copii.

Cererile sunt a se adresa Direcţiunii Instituiului sus arătat.

GRUPUL ELECTROGEN DE BENZINĂ „ASTRA” PESTE ZI PUNE IN MIŞCARE ATELIERUL ŞI NOAPTEA SERVEŞTE CURENT ELECTRIC.

Cronica externă

Problema reparaţiilor

— Propunerile comitetelor de experţi pentru realizarea ei —

După „Petit Journal“ raportul comitetelor de experţi, asupra anchetei făcută la Berlin, care va fi prezentată în curând comisiunei repaţiunilor, ar cuprinde următoarele puncte:

1. *Acordarea unui moratoriu* de 2—3 ani Germaniei pentru plăţile în numerar, cu condiţia ca livrările în natură să reînceapă imediat, în proporţia ce va fi fixată de comisia reparaţiunilor.

2. *Acordarea unui împrumut internaţional* Germaniei, în schimbul garanţiei întregei reţele de cale ferată.

Raportul prevede că în cazul când această propunere ar fi acceptată, urmează ca acele căi ferate ce sunt administrate de Francezi şi Belgieni să fie date spre exploatare societăţei internaţionale, ce ar fi însărcinate cu administraţia acestui gaj.

Guvernul german e obligat să dea garanţii pentru traficul trenurilor în teritorile ocupate, garanţii care ar urma să fie specificate prin tratativele directe dintre guvernele interesate.

3. *Desfiinţarea frontierei vamale de la Rin.*

4. *Infiinţarea unei bănci-aur.* Experţii mai propun înfiinţarea băncii-aur cu un capital de 300 milioane mărci-aur din care jumătate ar urma să fie subscris de capitalul aliat şi neutru, iar jumătate să fie acoperit de resursele germane. Această bancă, având un consiliu de administraţie format din aliaţi, neutri şi germani ar trebui să-şi aibă sediul în străinătate, nu la Berlin.

5. *Un împrumut intern în aur* cu avantagii pentru subscriitori.

Raportul comitetelor de experţi — spune „Petit Journal“ nu se referă nici la ocuparea, nici la evacuarea Ruhrului,

Aceasta fiindcă guvernul francez a declarat solemn că nu poate accepta evacuarea, atât timp cât nu primeşte în schimb alte gajuri echivalente cu al Ruhrului atât în ce priveşte mijlocul de presiune, cât şi productibilitatea.

PRESA MAGHIARĂ

Speranţe maghiare

Reproducem fără comentariu următorul articol, apărut în *Brassói Lapok*.

„Concomitent cu căderea francului, ziarele franceze prezic şi cea a actualului premier Poincare. Unii cred că urmaşul lui va fi Barthou, alţii, că Clemenceau. Nouă, ungurilor, fără îndoială, ne-ar părea mai bine, dacă Clemenceau ar ajunge primministru al Franţei. El nu se poate doar, deda la o politică anti-ungurească deoarece soţia fiului său Nicolae, Milmay Ida este o unguroaică neaoşe, născută la Galanta de lângă Pozsony.

Doamna Ida Clemenceau a fost săptămânile trecute la Oradea-Mare, întitulându-se cât timp a stat în ţară, cu numele ei de fata, pentru o încunjura, indiscreţia curioşilor.

Cu acest prilej ziarul nostru a cerut un interview doamnei Clemenceau, care ne-a spns următoarele.“

„Am făcut cunoştinţă cu bărbatul meu acum 20 de ani, la Galanta, unde dânsul era inginerul unei fabrici, iar tatăl meu, judecător.

După ce mi-a cerut mâna, şi ne-am luat în căsătorie am plecat la Paris. Guvernanta copiilor mei la Paris a fost o unguroaică adusă din Galanta. Socrul meu îmi adora copii. Chiar şi când a devenit primministru, nu avea o mai mare plăcere, decât să se joace cu ei.

Se întâmpla adeseori, că băeţii să confunde cuvintele ungureşti cu cele franţuzeşti, ceiace înveselia îndeosebi pe socrul meu. Tot dânsul a poreclit pe cel mai mic dintre ei „Mon petit Rákóczi“.

Toţi copii mei ştiu bine ungureşte. Bătrânul Clemenceau a învăţat să iubească Ungaria şi pe maghiari. Puteţi fi sigur că, dacă socrul meu va deveni din nou primministru, nu va face politică antiungurească.“

Criza Europei

Cităm în *„Temesvári Hirlap“*:

„Statele care au ajuns la înflorire, îşi datoresc mărirea şi faptului că şi-au ştiut tempera egoismul naţional. Ţările din Europa centrală însă sunt roabele unui egoism medieval, şi îşi caută fericirea în izolare.“

Deşi nu Ungariei sunt adresate aceste poveţe ungureşti, totuşi, nimeni nu ar avea mai mult să înveţe din ele, decât însăşi vecina noastră apuseană.

Cuvântarea dlui Sándor şi presa maghiară

Cum era de prevăzut, gazetele ungureşti din Ardeal, pentru a căpăta notă bună dela oficiile de propagandă din Budapesta, dau proporţii fantastice incidentului dela Cameră provocat anume de iredentistul domn Sándor József. După cetirea dării de seamă a lui „Ellenzék“ te întrebi fără voie, cum de a putut scăpa cu vieaţă bietul prigonit Sándor? „Brassói Lapok“ afirmă că asupra aceleiaşi victime imaculate, care este d. Sándor „au năvălit 200 de deputaţi români“! Etc.

Adunarea avocaţilor stagiari

— Pretenţiile stagiarilor —

Asociaţia avocaţilor stagiari de curând constituită a ţinut Duminecă la Tribunalul din localitate o adunare în care s'au desbătut chestiuni de ordin profesional.

Şedinţă a fost prezidată de dl Adam Popa.

S'au formulat următoarele pretenţii ale avocaţilor stagiari:

1. Un membru delegat al Asociaţiei avocaţilor stagiari să fie admis la şedinţele baroului, la cari se discută chestiuni cari privesc pe avocaţii stagiari.

2. Minimul de salar să fie de 3000 lei. După 3 luni de funcţionare 3500, iar de aci tot la 5 luni să se urce cu 500 lei. Stagiarii cari nu vor respecta aceste pretenţii, angajându-se cu salar mai mic, vor fi supuşi boicotului colegial.

Aceste vor fi aduse la cunoştinţa avocaţilor de către comitetul Asociaţiei.

Dela Presidenţia Asociaţiei Măiestrilor Cismari, Cluj.

Nr. 27—1924. 3345

Publicaţie de licitaţie

Asociaţia Industrială a Măistrilor Cismari din Cluj, dă în arândă pe 5 ani consecutivi din 1 Mai 1924 respective din 1 Noemvrie 1924, 2 localuri de ospătărie din centrul oraşului Cluj în Str. Regina Maria 23 şi Str. Iuliu Maniu 16 (cu pivniţă, pod şi alte accesorii) şi anume, ambele localuri împreună, ori şi separat. Ofertele se pot da şi pentru ambele localuri, sau pentru toate localurile cu intreagă instalaţiunea.

Se învită toate acele Asociaţii ori firme, cari reflectează la această locaţiune, ca până la 1 Martie 1924 să-şi înainteze ofertele închise în plic dublu şi adresate adunării generale a Asociaţiei cu menţiunea „Ofert pentru localurile de ospătărie“, predându-le notarului Asociaţiei, Strada Iuliu Maniu 16, în orele de birou.

Ofertele vor fi provăzute cu timbru-l corăspunzător.

Asociaţia îşi rezervă dreptul, de a putea alege liberă dintre cei mai avantajoşi ofertanţi.

Timpul licitaţiei se va comunica din vreme cu ofertanţii şi ofertele se vor deschide în prezenţa lor, când apoi fiecarce ofertant va depune în mâna locatorului drept cauţiune 10% din chiria anuală oferită.

Alte condiţiuni se pot cunoaşte în orele de birou (Joi şi Vineri dela ora 3—6 după masă).

(ss) **Ioan Balogh,** preşedinte.

(ss) **Stefan Egri,** notar.

FABRICA DE STICLA TURDA S. A.

Se cauta pentru angajare

imediată in condiţii avantajoase

un corespondent perfect

pentru romana, germana si maghiara.

Ofertele insoţite de documente justificative şi pretensiunile de salar să vor adresa Fabricei. — **Direcţiunea.**

RIMANOCZY

Fabrica de mobile si parchete S. A.

ORADEA-MARE.

3015 3015

Furnizează parchete din stejar in orice cantitate. Cumpărători au reducere la transport de 45%.

ROYAL MAIL LINE
PACIFIC LINE
UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă şi moderne vapoare cu trei şi patru elici. 3064

Canada** în şi **America

Vaporul „OHIO“ pleacă in Halifax Canada din Cherbourg in 7 Februar 1924.

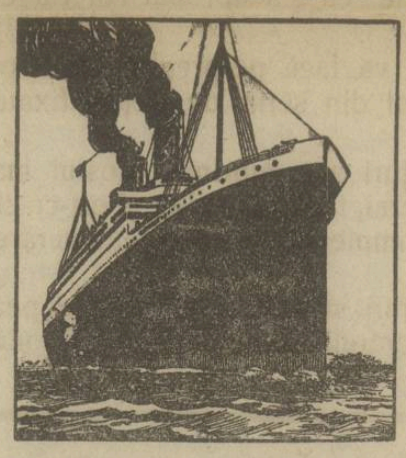

Vaporul „Orduna“ pleacă in Halifax Canada din Hamburg Cherbourg in 29 Febr. 1924

Călătoreşte comod şi cu vapoare luxoase, rapide, cine merge in

Brazilia, Argentinia, Urugunya, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud şi Apusană etc.

In fiecare săptămână pornesc vapoare din

Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereţi deslusiri cu incredintare pentru viza paşapoartelor sau altor formalităţi dela „Compania Tranzit“ Bucureşti, Calea Grivitei 153. Sucursala Timişoara, Hotel Corona.

Bani trimişi din America, Canada şi Argentinia îi căştigaţi în timp de 8 zile fără nici un onorar.

FABRICĂM ŞI FURNIZĂM

ROLOURI

din pleci da otél si umbrare pentru pravalii, in tot felul de marimi si pe preturile cele mai reduse.

Oferte se servesc gratuit: 2798

Fraţii Halász fabrică de rolouri şi lăcătuşerie tehnică.

ORADEA-MARE, STRADA CUZA VODA No. 17.

N. 826—924.

DIRECȚIUNEA GENERALA A CONSTRUCTIILOR DE CĂI FERATE

In ziua de 25 Martie ora 11 dimineața se va proceda în ședință publică în Biurourile Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 București și în condițiile art. 72—83 din legea contabilității publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executării terasamentelor și lucrărilor de artă cuprinse pe porțiunea dintre Klm. 371+700 (Stația Bumbești) la Klm. 376+517 a liniei Bumbești—Livezeni și repartizate în următoarele 2 loturi distincte:

Lotul I. cuprinde;

a) Executarea a 150·000 m. cubi terasamente obicinuite.

b) Executarea a 10·554 m. cubi terasamente în stâncă.

Lotul II. cuprinde;

a) Executarea a 2 poduri de 7 m. deschidere în punctele dela Klm. 374+800 și Klm 374+840.

b) Executarea a 3 poduri de 5 m. deschidere în punctele dela Klm. 372+070, Klm. 372+565 și Klm 373+900.

c) Executarea a 3 podețe de 2 m. deschidere în punctele dela Klm. 373+532, Klm. 375+090 și Klm. 375+360 și a 2 podețe tubulare de 1 m. deschidere la Klm. 374+300 și Klm. 374+620

Aceste lucrări se vor executa în conformitate cu dispozițiunile formularului de contract și a prescripțiunilor caetului de sarcine, a seriei de prețuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, prolectelor și a tablonlui cantităților de lucrări în care se va arăta felul și categoria lor din serie.

Termenul de săvârșire al lucrărilor este de 6 luni dela data înștiințărei prin scrisoare recomandată din partea Direcțiunei Construcțiilor de Căi Ferate, că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitația se va face pe prețuri unitare pentru fiecare articol din seria de prețuri fixate de concurent.

Aceste prețuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei, transporturilor și ori-ce cheltueli până la complecta terminare a lucrărei la care se aplică.

Aceste prețuri sunt fixe și valabile pentru toată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor și transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiție de lucrări, întocmit de Direcție, care face parte integrantă din contract și a cărei neîndeplinire aduce punerea în regie.

Ofertele se vor face pe fiecare lot în parte, acelaș concurent putând licita pentru ambele loturi prin oferte separate. Direcțiunea va aproba ofertele cele mai avantajioase chiar dacă aparține la acelaș concurent.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcțiunei (anexa a.) însoțindu-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art. 1 din caetul de sarcine condițiuni generale pentru întreprinderei de lucrări publice și furnituri de materiale.

b) Recipisa Casei de depuneri și Consemnațiuni, constatând vărsarea unei garanții provizorii de 4% în efecte de stat val. nominală din valoarea lucrărilor caleulate pe baza seriei de prețuri formată de adjudicatar, aplicată la cantitățile din tabloul procurat de Direcțiune.

c) Exemplarul seriei de prețuri, complectat la fiecare articol și subdiviziune de articol cu prețurile unitare corespunzătoare și semnat de concurent (anexa b.).

d) Un tablou de cantitățile de lucrări complectat cu prețurile respective și semnat de concurent (anexa c.).

e) Programul de lucrări cu repartițiile lor semnat de concurent (anexa d.).

f) Formularul de contract semnat de concurent și complectat cu valoarea lucrărilor în cifre și în litere (anexa e.).

Piesele de sub literile c, d, e și f, împreună cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concureutului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune și piesele de la literile a. și b. Pe acest plic se va scrie într'un loc vizibil; „ofertă pentru executarea terasamentelor (respective), lucrărilor de artă etc. de pe linia Bumbești—Livizeni"

Plicul exterior va fi sigilat și se va trimite recomandat prin poștă, astfel ca să sosească la București la Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate până în ziua de 24 Martie 1924 și cel mai târziu până la ora 19 seara.

Ofertele cari nu vor fi expediate pe aceasta cale nu se vor deschide și se vor considera ca neavenite, înapoindu-se concurenților respectivi.

De asemenea nu se vor lua în considerație ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va cnnstata că nu conțin recipisele de garanție (depunerea garanției provizoriu la licitație nefiind admisă), precum și ofertele ce vor conține restricțiuni de ori ce natură la prescripțiunile contractului, caetelor de sarcine sau de la condițiile cari reglementează această lucrare, precum și îndreptări, ștersături, adnotațiuni etc., făcute de concurenți pe piesele de licitație.

La ora fixată pentru licitație se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenților admiși

Plicurile interioare ale concurenților neadmiși vor fi înapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces-verbal valoaree lucrărilor a fiecărei oferte.

Garanția definitivă cerută de art. 4 al caetului de sarcine condițiuni generale pentru intreprinderi de lucrări publice și furnituri de materiale se va depune în primele 10 zile de la aprobarea licitației și va fi de 10% din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcine și piesele necesare pentru întocmirea seriei de prețuri se pot consulta la Direcțiunea Technică a Direcțiunei Generale de Construcții de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 București în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineața, unde se poate procura formularul de ofertă precum și piesele dela literile c, d, e și f de mai sus.

3346 **Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate**

INTÂMPLĂRI DIN CLUJ

Prinderea unui hoț

Eri după amiază, poliția locală a reușit să aresteze pe individul Pall Șandor din strada Veruasă Nr. 9, care acum 15 zile a furat dela dna Bary R. din str. Iuliu Maniu Nr. 1, un covor persian în valoare de 120.000 lei.

Covorul de asemenea a fost găsit la comerciantul Iosef Sanislau din localitate, căruia Pall Șandor i-l vânduse numai cu 8000 lei.

Atât hoțul cât și tăimitorul au fost arestați, iar covorul înapoiat pagubașei.

Intrucât la activul lui Pall Șandor s'au mai aflat și alte fapte penale cercetările urmează.

Furtul dela croitoria Moldovanu

Pagube de 160.000 lei

Ieri de dimineață dl Nicolae Moldoveanu proprietarul croitoriei cu acelaș nume din str. Regina Maria Nr. 40, ducându-se ca de obicei la magazinul său spre al deschide, a găsit oblonul forțat și ușa deschisă.

Imediat a înțeles că la mijloc e vorba de un furt și s'a adresat autorităților polițienești.

Comisarul Baldi Pop, începând cercetările, a stabilit după afirmațiile proprietarului, că din magazin s'au furat mărfuri și bani în valoare totală de 190.000 lei. Totodată s'a mai stabilit că furtul a fost comis spre ziuă, întrucât până pe la orele 4 dimineața, paznicul de noate a patrulat prin fața magazinului sus zis, parcurgând mereu distanța între Teatrul Național și Piața Unirei.

In interesul cercetărilor paznicul a fost menținut la poliție.

Cercetările urmează cu asiduitate.

Organizarea zonei sârbe la Salonic

Belgrad, 23. — Delegația jugoslavă a sosit la Salonic și va începe în curând negocierile necesare cu privire la organizarea zonei libere destinată Jugoslaviei în portul Salonic.

Delegația are intenționea să propună societăților de pe cheiul Salonicului plata unor taxe de port globale. Se crede însă că Societățile nu vor accepta această propunere și că vor perissta asupra plăților în detail.

Pungi, saci de hartie
la Papetăria LEPAGE,
Cluj. Cereți modele. 2744-6

RESTAURANTUL „AMERICA" 3288
CLUJ, PIAȚA UNIREI 23.
Cel mai bun și mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de întâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de pește precum și grătar special.
Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumitemărci.
Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

CIMENT PORTLAND
în saci „Hessian"
ab Depozit Cluj,
prompt spre vânzare în condițiuni foarte favorabila la
3340
BANCA CENTRALA
SECȚIA COLONIALE CLUJ.

Nu s'a scumpit barbieritul fiindcă lama
UNICUM

și azi este numai 7 lei. Aparate ae ras dela 50 la 500 lei. Servicii cu săpun, oglindă, pămătuf, aparat de ascuțit lame in cea mai fină execuție de lux cu prețuri până la 2800 lei. Cine nu s'a convins despre buna calitate a lamelor, vor primi dacă — și trimit adresa, una de probă gratis.
***Fiul lui Matei Kun**, Cluj, Cal. Victoriei 2.*

Institutul de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1021 — 6 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 6 PAGINI — Joi 28 Februarie 1924.

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

CLUJ 28 FEBR. 1924

R CLUJ 1. 7913

Infrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3. (ETAJ II.)
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952.
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Director: D. TOMESCU.
Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

Unde poate duce demagogia?

Partidul țărănesc și-a manifestat în toate împrejurările și față de toate problemele în care un interes particular putea fi exploatat împotriva unui interes obștesc, politica sa demagogică.

Mai mult decât atât, sub imperiul acestor preocupări demagogice, el a sacrificat cele mai mari interese de Stat, de dragul unor dubioase interese umanitare sau minoritare.

In așa fel se explică și atitudinea pe care au adoptat o țărăniștii în Parlament față de cele trei proiecte de legi, referitoare la fabricarea explosibilelor, la funcționarea societăților înzestrate cu personalitate juridică și la dobândirea sau pierderea cetățăniei române, toate trei privind de aproape siguranța statului în afară și păstrarea ordinei în interiorul țării.

Fără îndoială că această atitudine contrarie intereselor țării n'a făcut decât să încurajeze pe pretinșii reprezentanții ai minorităților ungurești din Parlament.

Dar reprezentanții partidului țărănesc nu s'au mulțumit numai să declare că nu vor recunoaște valabilitatea legilor votate și că vor stărui pentru abrogarea lor făcând cor cu acești reprezentanți minoritari, ci au mers cu îndrăzneala până acolo, încât le-au ținut partea pentru a amenința și chiar a încerca să lovească pe deputații majoritari.

Faptele sunt cunoscute. Deputatul minoritar Iosif Sandor care a protestat alături de dl Iunian împotriva proiectului de lege al cetățăniei, folosindu-se în loc de argumente, de necuviințe adresate țării, s'a ridicat la tribună pentru a vida o chestiune personală cu dl Dr. D. Lascu, deputat naționalist ardelean.

Atitudinea necuviincioasă și provocătoare a dlui Sandor a atras cum era de așteptat chemarea sa la ordine atât de către membrii majorității cât și de reprezentanții partidului național.

In loc de a aproba justificata cerere a majorităților sau măcar de a tăcea dnii Dr. Lupu, Madgearu și alți tovarăși ai săi din Cameră, crezând că au prins momentul de a se pune bine cu minoritatea ungară din Transilvania, au manifestat, în numele *„cavalerismului"* pentru dreptul dlui Sandor de a insulta cele mai sfinte sentimente naționale.

Din fericire, atitudinea neromânească a țărăniștilor și-a căpătat prin deputatul Victor Iamandi, răspunsul meritat.

Cel care trebuia să fie „cavaler" în primul rând pentru a nu-și atrage apostrofele majorității, desigur că era Dl Sándor József, care s'a repezit asupra deputaților români cu insulte și mojicii.

Dar, cum am spus mai sus subitul sentiment de „cavalerism" al Drului Lupu și a celorlalți țărăniști își are explicația în scopurile ce le urmăresc.

Destul să amintim că reprezentanții țărăniștilor și în special Drul Lupu nu s'au dat niciodată la o parte să sprijine din interese particulare pe dușmanii țării noastre. Așa a fost campania dusă în favoarea țărăniștilor bulgari, așa a fost sprijinul dat comuniștilor de la noi, așa a fost și este campania favorabilă ce o duc prin presă pentru dușmanii noștri de peste Nistru.

Scrisorile publicate în ultimul număr al ziarului „Viitorul" prin care se dovedește legăturile Drului Lupu cu comuniștii Tivadar și Singer Ienő pentru a obține concursul evreilor din minoritate din punct de vedere judaic, e o nouă dovadă că accesul de cavalerism al Drului Lupu, pentru slujba minorității maghiare, nu urmărește decât meschinele scopuri electorale ale partidului țărănesc.

A aduce în ajutorul tău sprijinul dușmanilor din afară și a celor dinăuntru pentru a zădărnici și distruge ceia ce nu poți zădărnici și distruge cu sprijinul opiniei publice din țară, e o tactică greșită și în primul rând neromânească, pe care o condamnăm cu toată energia.

Procesul Hitler

Atitudinea mareșalului Hindenburg

Marele proces al celor acuzați că au luat parte la lovitura de stat plănuită de Hitler, s'a început. Intre martori figurează o mulțime de personagii importante. Admiratorii lui Hitler au încercat în ultimul timp să înduplece pe mareșalul Hindenburg ca să intervină în favoarea acuzaților, mai ales, în cea a generalului Ludendorfi.

La aceasta invitație, mareșalul Hindenburg a răspuns cu o scrisoare deschisă, apărută în toate ziarele germane.

„M'au rugat foarte mulți — scrie Hindenburg — să împiedec nefericitul proces contra tovarășului meu Ludendorff. Aceste intervenții pe lângă mine sunt explicabile, deoarece mulți dintre Germanii (grossdeutscher) cu sentimente patriotice simt o mare durere sufletească în ajunul acestui proces.

După o chibzuire matură însă, sunt silit să declar că amestecul în justiția unei țări de ordine este o imposibilitate. Și, nu a'și crede ca colegul meu din vremuri grele, ar aproba să i se creeze o situație privilegiată. Caracterul lui este prea ferm pentru așa ceva.

Imi exprim speranța, că chestiunea se va cerceta obiectiv de către judecători, că faptele iubitului meu tovarăș și coleg vor fi reduse la un sentiment de arzătoare iubire de patrie și neam, sentiment pe care, năzuind și eu spre dreptate și obiectivitate, nu'l neg nici adversarilor lui de-o clipă".

*

Numărul martorilor în procesul Hitler este de 165 oameni. Intre aceștia figurează și prințul Rupprecht, episcopul Faulchaber, etc.

Pentru a se evita orice demonstrație care ar tulbura mersul desbaterilor, poliția nu permite publicului nici măcar să se apropie de clădirea în care se desbate procesul.

Bilete de intrare au numai 50 de ziariști și 50 de cetățeni.

Scandalul dela Camera

A făcut destul sgomot scandalul care a avut loc într'una din recentele ședințe de Camerii.

Luând cuvântul în chestiune personală pentru a respunde Dlui Dr. Lascu, deputat al partidului național, Dl Sandor Iosef, înverșunat reprezentant al iredentismului maghiar, a avut cuvinte de insultă la adresa țării noastre și a Parlamentului. Deputații tuturor partidelor naționale din Cameră au protestat violent împotiva atitudinei sfidătoare a deputatului maghiar, cerând să-i se ieа cuvântul. Numai deputații minoritari și cei țărăniști au intervenit în favoarea Dlui Sandor. Dl Dr. Lupu a vorbit, în numele cavalerismului pe care l'a invocat pentru a se da putință dlui Iosef Sandor să jignească sentimentele naționale ale țării întregi.

Dar fiindcă Dl Dr Lupu a luat apărarea Dlui Sandor în numele cavalerismului, Dl Dr. Lascu, membru al partidului național, s'a suit la tribună pentru a arăta de ce nu se poate găsi îngăduință pentru insultele și obrăznicitile aruncate națiunei de către Dl Deputat al partidului maghiar.

Dl Dr. Lascu a înșirat fapt cu fapt toate suferințele la cari au fost supuși ardelenii de către regimul maghiar. Dsa a zugrăvit un impresionat tablou al ororilor săvârșite de unguri împotriva românilor. Cazul dela ferma Jurcuța, cazul locotenentului Tamaș, revoltătoarea crimă dela Beiuș, măcelul dela Aleșd, dela Pănade, dela Mehadia, cazul dela Sân-Nicolaul Mare din Banat și altele multe, unele neștute, altele uitate, atâtea acte de cruzime și de sângeroasă ură cari fac așa de odioasă amintirea vremurilor stăpânirii ungurești.

Iată ce nelegiuiri au însemnat cu pecetea infamiei regimul maghiar și totuși Dl Sandor a avut îndrăzneala să ne acuze pe noi de înoleranță și să rostească cuvinte insultătoare la adresa noastră. Și când o Cameră întreagă îndeptățit revoltată, protestează împotriva acestei incalificabile atitudini, Dl Dr Lupu și acoliții săi, îi iau apărarea. Nu mai poate fi vorba aci de cavalerism și de toleranță. Fapta deputaților țărăniști nu dovedește decât lipsa oricărui sentiment de mândrie națională, de pietate față de victimele ororilor maghiare și de patriotism. Fiindcă nimeni nu ne poate cere îngăduință și cavalerism pentru obrăznicitile și insultele aruncate nouă de reprezentantul postum al odiosului regim maghiar.

Atitudinea pe care au avut-o deputații țărăniști față de Dl Sandor, arată tuturor cât de slab vorbește în ei sentimentul național și cât de repede pot călca în picioare mândria și patriotismul când e vorba de interese politice.

Iluziile partidului național și realitatea sentimentelor opoziției

Anumita presă bate în retragere — Partidul țărănist așteaptă, iar partidul național face combinații — Nădejdi în jurul blocului — O condamnare categorică — De ce nu se poate face blocul?

Dl Iorga se pronunță și compară

Discuțiunile în jurul blocului continuă, dar continuă la căpătâiul unui făt născut-mort. Până și cei mai vajnici apărători ai cauzei blocului sânt siliți să o recunoască aceasta. Ziarele unei anumite prese, după ce au dus o bine susținută campanie, prezentând zi de zi comunicate asupra mersului tratativilor, ca și când blocul ar fi fost un ilustru bolnav de soarta căruia stătea legată însăși existența neamului românesc, au fost silite să bată în retragere. Comunicatele au devenit din ce în ce mai rari, din ce în ce mai pesimiste. Tratativele au încetat din lipsa părților interesate, iar anumita presă, simțind că nu mai e nimic de așteptat pentru interesele în slujba cărora stă, se mulțumește a face vagi reproșuri democraticei opoziții, rămasă tot desbinată.

In tot timpul discuțiunilor din jurul blocului, partidul țărănist s'a mulțumit să anunțe numai rezultatul desbaterilor comitetului său executiv, care constituia baza propunerilor de coaliție adresate celorlalte partide. Atât. In discuția de presă, presa partidului țărănist a stat deoparte. Presimțea oare partidul țărănist desnodământul de astăzi? Sau nu voia să se arunce într'o campanie în care cei mai interesanți erau acei cari o făceau?

Nimeni n'ar putea răspunde acestor enigme. Fapt este că partidul țărănist a aruncat propunerea și s'a mulțumit să aștepte. Și așteaptă poate și astăzi, deoarece numai partidul național s'a pronunțat până acuma pentru bloc.

Ceeace este interesant, este că partidul național s'a pronunțat favorabil după o lungă tăcere, în care timp a putut să se convingă că celelalte partide nu vor intra în bloc. Totuși, partidul național a rămas astăzi singurul susținător al blocului. Ziarele sale nu contenesc a publica cele mai optimiste prognosticuri, și caută să explice îndelunga amânare a deslegării cu cele mai naive supoziții.

In toată această acțiune e însă numai calcul. Partidul național, departe de a mai nădăjdui ceva dela unirea întregei opoziții, urmărește iarăși un profit în dauna celorlalte părți. Altfel nu ne putem explica îndeajuns pentruce „România" publică într'un reportaj, alături de trandafirii promisiuni de viitor, următoarele rânduri:

„Mai este un fapt cert.

„Acela, că ori se va face blocul, în cadrele largi proiectate, ori nu, partidele din opoziție sunt hotărâte să dea o luptă energică împotriva „legilor economice" menite să sărăcească țara, și împotriva „reformei administrative", menite să consfințească slăvia. Este o dispoziție extrem de războinică în fiecare tabără."

Mai eu seamă sfârșitul acestui *„fapt cert"* este delicios. Și pentru a dovedi cât de adevărate sânt afirmațiile oficiosului bucureștean al partidului național, vom arăta că d. Iorga scria în aceeași zi, următoarele:

„Lumea o simte și de aceia rămâne rece la anunțarea încăa unei campanii zgomotoase contra unui Guvern vădit insuficient.

Ea ar judeca și ar lucra altfel când ar avea înaintea ei un element definit de guvernare ulterioară. Adecă un program sincer primit de toți și o autoritate morală, a unui om, care să-i garanteze. Ceia ce astăzi nu este și nu poate fi.

Căci guvernele nu se răstoarnă prin constrazicere, oricât de violentă, ci prin comparație, oricât de obiectivă. Și ea nu există în trecut și nu se desemnează în viitor."

Așa dar *dispoziția extrem de războinică"* nu este decât în mintea conducătorilor partiduiui național, care nu poate renunța la procedeele întrebuințate până acum.

Și dacă este un fapt cert de relevat, este acela că blocul nu se face pentrucă niciunul din partidele de opoziție nu oferă opiniei publice garanția **„unui element definit de guvernare ulterioară"** și pentrucă toate partidele opoziției la un loc nu pot da un om și un program, adică o autoritate care să se poată face respectată.

Iar când dela șeful unui partid de opoziție, adulat și de țărăniști și de partidul noținal, și de ziarele acestora și de ziarele anumitei prese, vine afirmația că guvernul „vădit insuficient" de astăzi, stă, prin comparație, deasupra celor ce vor să'l răstoarne, mai poate fi vre-o îndoială despre soarta blocului? Și se mai poate vorbi de o înlocuire, fără teamă de ridicol?

A. R. Gus.

M. S. Regina Maria la Malta

„Daily Telegraph" din 18 Febr. dă oarecari detalii asupra vizitei reginei Maria a României la Malta.

Ziarul spune că vaporul „Byrony", pe care se afla regina, a fost escortat până în port de al treilea escadron de crucișătoare ușoare. La intrare câteva aeroplane au zburat deasupra portului.

La debarcader regina a fost primită de feldmareșalul lord Plumer, guvernorul insulei Malta, și de o sumă de persoane oficiale. Prințul Nicolae venise înainte pe bord.

Dela debarcader regina cu prințul Nicolae s'au dus într'un automobil la Casa amiralității „în mijlocul salutărilor respectuoase ale mulțimii, din care cei mai în vârstă își mai aduc aminte de regina, de pe vremea când, ca fată, era acolo împreună cu tatăl ei, ducele de Edinburgh, pe atunci comandantul-șef al flotei engleze din Mediterana".

Haine pentru bal văpseşte în toate culorile şi curăţă CZINK.

Cronica dramatică

— „Shylock", comedie în 5 acte de Shakespeare —

După „Ciuta" şi „Păiajenul", jucate pentrucă sunt lucrări româneşti, Teatrul Naţional s'a întors la Shakespeare pentru a ne dovedi că puterile sale artistice sunt în stare să realizeze cele mai îndrăzneţe salturi. Şi nu se poate spune că nu este curaj să sari dela dl A. de Herz la Shakespeare. Dar dacă încrederea şi îndrăzneala sunt însuşiri cari se cuvin preţuite, ele nu constituesc totuşi suficiente mijloace pentru realizări de artă. Reprezentaţia de aseară a făcut dovada despre adevărul acestei afirmaţiuni. Poate lipsa de pricepere în utilizarea forţelor artistice, poate faptul că teatrul nu posedă talentele pe cari le cere interpretarea pieselor shakespeariene, poate o mulţime de alte cauze pe cari nu le cunoaştem, au făcut ca spectacolul de aseară să ni se pară o impietate săvârşită faţă de Shakespeare.

Fiindcă teatrul shakespearian nu se cade jucat decât cu respectul tuturor condiţiunilor de artă. Montarea ca şi interpretarea trebuiesc să fie desăvârşite.

Teatrul Naţional n'a realizat în „Shylock" nici una nici cealaltă din aceste condiţiuni.

D-lui Neamţu Ottonel i s'a încredinţat rolul covârşitor de greu al lui Shylock. Câte însuşiri de înţelegere, câte puteri de exprimare a diverselor stări sufleteşti, pretinde rolul evreiului acesta, rând pe rând insinuant şi brutal, calculat şi totuşi arzând de patimi, orgolios şi umil, crud până la sălbaticie; dl Neamţu Ottonel este fără îndoială un actor de talent. Dar cu toate silinţele sale, i-a fost imposibil să realizeze un rol care cere prea variate mijloace artistice.

Fără putere atunci când trebuia să realizeze tragicul, cu mijloace simpliste atunci când trebuia să fie însinuant prea ţantos, atunci când trebuia să fie plecat şi totuşi prea plecat atunci când din umilinţa lui târşneau vulcanic dorul de răzbunare al mândriei umilite şi ura, dl Neamtzu Ottonel n'a putut să dea lui Shylock interpretarea cerută de un personaj care sintetizează însuşirile sufleteşti ale unui întreg popor.

Declamatoriu, dl St. Braborescu în Bassanio ca şi dl Dem. Psatta în Antonio. Cu oarecare vervă, dar alunecând în şarjă, dl Mihăilescu Brăila în Graziano. Bine, dl Ghibericon în Lancelot. Cât despre ceilalţi interpreţi, începând cu Dra M. Miriam şi sfârşind cu dl Mardare, nu se poate spune decât că au masacrat rolurile, unii din cauza inexperienţei scenice, alţii din cauza unei totale lipse de talent.

Nu s'a dat nici o îngrijire montării. Decorul actului ultim a fost mulţumitor.

Un post de Econoama

este de ocupat la Institutul de orbi al Statutui detaşat la Sâncraiu poşta Ruid. Leafa totală 800-900 lei, locuinţas şi hrana.

Se dă preferinţă

la văduve de învăţători sau preoţi cu cunoştinţi de contabilitate fără copii.

Cererile sunt a se adresa Direcţiunii Instituiului sus arătat.

FABRICA DE STICLA TURDA S. A.

Se cauta pentru angajare

imediată in condiţii avantajoase

un corespondent perfect

pentru romana, germana si maghiara.

Ofertele insoţite de documente justificative şi pretensiunile de salar să vor adresa Fabricei. — Direcţiunea.

oo 3347 oo Rador 1091

Târgul Internaţional de Mostre din Praga

Dela 16—23 Martie 1924

Sursa cea mai favorabilă de cumpărare pentru ori-ce negustor, industriaş şi agricultor din România.

Expun cele mai renumite făbrici din Cehoslovacia. Avantagii excepţionale pentru vizitătorii târgului:

33% reducere la toate trenurile din Cehoslovacia, 75% reducere la viza paşapoartelor, ingrijire de locuinţe, serviciu de informaţiuni etc.

Legitimaţii, prospecte şi informaţiuni la: Reprezentanţa Târgului: „RECLAMA" Cluj. — Se primesc şi paşapoarte spre vizare la consulatul Cehoslovac.

INFORMATII

— **O donaţie a dlui ministru Lapedatu.** D. ministru Lapedatu a donat 500 de tablouri de ale M. S. Regelui judeţului Cojocna pentru a fi distribuite şcolilor primare din judeţ.

— **Promovare.** Dl Gheorghe Pop, preşedintele societăţii culturale studenţeşti „Junimea Sătmăreană" a fost promovat de Universitatea locală doctor în medicină.

— **Şedinţa comisiunei administrative a oraşului.** Azi la ora 9 dimineaţa a început în sala cea mare a primăriei şedinţa comisiunei administrative a judeţului sub preşidenţia dlui Prefect al judeţului.

In această comisiune fiecare şef de autoritate şi-a făcut raportul asupra activităţei sale în tot cursul anului 1923.

In numărul de mâine vom publica o dare de seamă asupra acestei şedinţe.

— **Dela comisiunea de încuartiruire.** Eri după prânz a avut loc o şedinţă a comisiunei de încartiruire.

La această şedinţă dl Prefect al judeţului a dispus ca pe viitor să nu se mai ia în consideraţie nici o cerere de schimb de locuinţa până ce nu se vor satisface cererile funcţionarilor cari n'au locuinţă de loc.

De oarace pe ziua de eri nu erau disponibile decât 3 camere Comisiunea a desbătut numai contestaţiile.

— Dr. IOAN PAUL, medic dentist, Cluj, Str. Eminescu (Fadrusz) 8, consultă dela 11—1 şi 3—7. Se lucrează în rate lunare. 1253

— **Campania pentru clădirea de noui localuri de şcoală.** Dl. Septimiu Mureşanu prefectul judeţului a fost învitat de Dl ministru Anghelescu la Bucureşti, pentru a participa la o consfătuire în chestiuuea începerei campaniei pentru clădirea de noui localuri de şcoli. Dsa va pleca la Bucureşti la 1 Martie.

— **Un nou hotel la Cluj** In colţul străzii Bucovina (lângă gară) s'au început lucrările pentru construirea unui mare hotel.

— **Pentru statuia lui Avram Iancu.** Suntem informaţi că pe ziua de 1 Martie a. c. e convocat din nou în sala Primăriei comitetul executiv pentru alegerea machetelor pentru statuia lui Avram Iancu, întrucât nu s'a hotărât până în prezent cui se va da comanda statuei.

— **Dela Consiliul Orăşănesc** In consiliul oraşului, ce a avut loc eri s'a hotărât ca Primăria să vândă bisericii din Coruş un teren evaluat la 50.000 lei.

— **Exploatarea uzinei electrice din Cluj.** Ministerul de interne a lăsat oraşului Cluj libertatea complectă în alegerea sistemului viitor de exploatare a uzinei electrice.

— **In jurul înfiinţărei spitalului epidemic.** Comisia administrativă a hotărât să formeze o comisiune care se studieze chestiunea spitalului epidemic din Cluj şi să propuie cea mai bună modalitate pentru repararea şi amplificarea lui.

— **Tuberculoza la Cluj.** In anul 1923 au murit 200 de persoane din pouplaţia Clujului de tuberculoză.

— **Dela Societatea Ştiinţelor Medicale.** Şedinţa ordinară a Societăţei, Ştiinţelor medicale va avea loc Sâmbătă 1 Martie 1924 la ora 5 p. m. în Amfiteatrul Clinicei Medicale, cu următoarea ordinei de zi:

1) Dl Colbazi: „Dermatita Dühring";

2) Dl Pocrianu: „Un caz de diabet zaharat, tratat cu insulina Niţescu".

3) dl Câmpeanu Liviu: „Influenţa corpului tiroid asupra fermenţilor oxidanţi."

4) Prof. dr Urechia şi dr Elekes: „Epilepsie spastică" şi „Epilepsie după febra tifoidă".

5) Prof. dr Negru: Prezentări de bolnavi.

6) Prof. dr Minea: Prezentări de bolnavi.

7) Dr Popovici Gh. şi dr Manuilă: „Diferenţa de indice biologic în România, la aceleaşi popoare" şi

8) Dr Vasiliu Titu: „Asupra unor cazuri de limfogranulomatoză."

Sedinţa începe la ora 5 precis.

— **Bugetul oraşului.** Bugetul oraşului Cluj pe anul 1924 este de 60 milioane lei. Acest buget se poate urca până la 80 milioane dacă oraşul va avea acoperiri prin incasări.

— **Situaţia sanitară a Clujului în anul trecut.** Din statistica întocmită de medicnl oraşului rezultă că în anul 1923 au fost în Cluj 353 de cazuri de scarlatină dintre 11 mortele

— **Complectarea comisiei administrative a oraşului.** Comisia administrativă a judeţului Cojocna şi a oraşului Cluj a fost complectată cu dnii dr Ştefan Fabius, Aurel Lazăr Decei şi Dragoş.

— **Arestarea unei hoaţe.** Poliţia locală a reuşit să aresteze pe individa Covaci Catalina, originară din Feneşul Săsesc, care are la activul ei mai multe furturi de obiecte bisericeşti, comise pe la diferite biserici din judeţul Cojocna.

La percheziţia făcută hoaţei s'au găsit diverse obiecte bisericeşti de aur şi argint în valoare totală de aproape 100.000 lei.

Hoaţa a fost înaintată parchetului local.

— **Tentativă de amor.** La poliţie se află menţinut în interesul cercetărilor individul Simon András arestat pentru că a încercat să omoare pe tatăl său, care nu i îngăduia să se însoare cu aleasa inimei lui.

*

— Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Intrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

*

— Banca „Victoria" din Arad este pe cale de a deschide o filială în Pecica-maghiară.

— In vederea reorganizărei ziarului nostru căutăm corespondenţi cu retribuţie lunară în următoarele centre din Ardeal: Braşov, Sibiu, Arad, Careii-Mari, Bistriţa, Deva, Huniedoara, Timişoara şi Caransebeş. Ofertele se vor adresa direcţiunei ziarului.

— **Dela Soc. de Ştiinţe din Cluj.** Soc. de Ştiinţe din Cluj ţine şedinţă ordinară în Amfiteatrul Institutului de Botanică Generală Joi 28 Februarie c. la ora 8 şi trei sferturi seara.

La ordinea zilei:

Prof. univ. Al. Rozsa: „Protecţiunea naturei în România".

P. A. Chappius: „Asupra copepodelor de apă dulce."

Prof. univ. A. Maior: „Temderatura şi gravitaţiunea."

Casina română Str. Iorga 2 Cluj, caută un bun gospodar. Ofetele în scris se primesc până la 1 Martie a. c. la D-l cassier dr. Partenie Crişan, Curtea de Apel Cluj, camera 50. Informaţii zilnic în localul Casinei dela 6—8 seara. 3336

Situaţia preoţilor ortodocşi bătrâni

La Episcopia locală se lucrează în prezent la un nou statut referitor la mărirea pensiilor preoţilor şi personalului bisericesc.

Acest nou statut va fi votat în şedinţa sinodului eparchial care va avea loc la Cluj, în primăvara acestui an.

Telegrame

Călătoria Suveranilor români în Franţa

Paris, 26. — Guvernul francez a depus în Cameră un proiect extraordinar în legătură cu călătoria suveranilor români în Franţa, care va avea loc în curând.

O republică moldovenească în Rusia sovietică?

Lemberg, 26. — Ziarele sovietice afirmă, că guvernul din Moscova proiectează creiarea unei republici moldoveneşti între, Nistru şi Nipru, unde locuesc peste o sută de mii de moldoveni.

Noua republică moldovenească va fi instituită după modelul republicei germane dela Volga, care se compune din coloniştii germani. Republica moldovenească va face parte din confederaţia republicilor sovietice.

Casier delapidator arestat

Sibiu, 26. — Comisarul Opincă, şeful siguranţei locale, după lungi investigaţii a arestat azi noapte pe Victor Zay casierul băncei Marmorosch-Blank din Cluj, de unde delapidase 100 mii lei.

El a fost prins în strada Gării, No. 35. Asupra lui s'au găsit 3 scrisori din care reese vina sa precum şi intenţia de a se sinucide.

Siguranţa din Cluj a arestat pe concubina lui Alice Huszar.

De vânzare

un automobil cu 6 sitzuri, 35 H. P. marca „Benz" în stare permanentă. Condiţiuni favorabile. Adresa la ziar.

Tot în chestiunea Teatrului Maghiar

Câteva precizări în legătură cu scrisoarea dlui Dr. Eug. Janovics

In numărul nostru de eri am publicat întâmpinările noastre la o scrisoare prin care dl dr. Eug. Janovics, directorul Teatrul Maghiar din localitate, protesta contra celor susținute de noi într'un articol din numărul de Sâmbătă al ziarului nostru.

Spuneam în rândurile de eri, că d-sa nu a achitat ratele de arendă ale teatrului maghiar primăriei, decât în cursul lunei Februarie a. c. și numai după ce a sezizat intenționea Primăriei de a lua măsuri pentru plata ratelor în restanță încă din anul 1919.

Tot în numărul de eri răspundeam d. Janovics că Primăria locală i-a notificat prin adresa No. 1361 din 1923, a serviciului Comptabilității, să plătească ratele în întârziere.

Venim astăzi cu date mai precise și vom căuta să arătăm dlui Janovics că d-sa până în prezent n'a respectat condițiunile stipalate în contractul încheiat între dsa și Ministerul Cultelor și Artelor în 1920 prin reprezentantul Ministerului, dl avocat Gh. Rossetti.

Statul Maghiar când a început clădirea teatrului de vară, actualul teatru maghiar, *pe un teren cedat de Primăria Cluj*, a avut prevăzut în bugetul său o sumă anumită pentru edificare. Cum însă lucrările necesitau sume cu mult mai ridicate, ca cele aprobate de guvernul Maghiar, lucrarea nu putea fi terminată și atunci guvernul *a cedat toate clădirile făcute până la acea dată Primăriei Cluj*, cu condiția ca aceasta să termine lucrările începute. Așa că Primăria era din anul 1915 proprietara de drept a acestui teatru; deci, dl dr. Janovics nu putea lua în chirie acest teatru dela stat, după cum afirmă dsa în scrisoarea amintită.

*

Ceva mai mult, Primăria Cluj, întrucât nu avea mijloace de exploatare, a cedat teatrul de vară „Szinkör" asociației generale a artiștilor maghiari, care l'a dat în chirie dlui Janovics.

La instituirea regimului românesc în Ardeal, în *1919, Asociația generală a artiștilor dizolvându se, teatrul maghiar, din Cluj, revenea de drept iarăși în proprietatea Primăriei care era de drept proprietarul imobilului.* Așa că de drept, contractul trebuia încheiat între Primăria Cluj și dl Ianovics, urmând numai ca ulterior Ministerul Artelor să dea cuvenita aprobare.

Dl Janovics susține că Dsa a făcut reparațiunile prevăzute în contract, în sumă de peste 360.000 lei, în primul an de închiriere. Ori, dacă într' adevăr aceste reparațiuni, au fost executate, — ceace nu se prea vede, de oarece temelia clădirei a început deja să se strice, amenințând să se deterioreze întregul teatru, — dl Janovics nu a făcut altceva decât să respecte numai una din clauzele contractului, *care prevede categoric că „Modificările de mai sus să fie puse în executare cu începere din primăvara anului 1921"*, iar nu în decurs de șase ani după cum spune dl Janovics.

Dl Ianovics *se miră că tocmai ziarul „Infrățirea" atacă atât de nedrept și fără a asculta, când nu de mult a publicat un articol foarte elogios la adresa teatrului maghiar scoțând în relief activitatea frumoasă ce o depune în jurul apropierii culturale româno-maghiare.* E adevărat că am avut cuvinte de laudă pentru activitatea artistică a teatrului maghiar, dar nu înțelegem ca această activitate să fie pusă în serviciul intereselor personale ale dlui Janovics.

*

Cât despre faptul că dl Janovics îndeamnă publicul maghiar la o apropiere cât mai mare de publicul românesc, credem că prin aceasta dsa nu-și face decât o elementară datorie.

Presa maghiară

Iredenta recunoscătoare...

După glorioasa i activitate dela Cameră, dl Sándor Jozsef s'a întors în sfârșit la Cluj. A fost primit sărbătorește, cu alai și tămbălău, s'a consumat mult alcool și s'au ținut multe discursuri foarte... patriotice....

Dl Sándor este astăzi obiectul atenției și admirației generale. Este admirat de toți Ungurii, este asaltat de ziariști, pentru a spune încăodată felul cum a „dat gata" pe deputații „valahi", și, firește, d-sa vorbește, vorbește, neobosit.

In „Ellenzék" de eri, d-sa are un interview de mai multe coloane în care nu numai că repetă cele ce a spus la Cameră, ci și caracterizează atitudinea avută față de d-sa de partidele românești, cu prilejul scandalului al cărui autor este.

Atitudinea partidului liberal pe care d sa nu l'a putut convinge de binefacerile față de români ale vechiului regim unguresc, bineînțeles, nu i convine. După ce trece în revistă partidul poporului și cel național, d-sa urmează în felul următor:

„Trebuie să-mi aduc aminte cu deosebită recunoștință de rolul partidului țărănist și de doctorul Lupu, care m'a apărat trei zile în șir față de majoritate".

In continuare, dl Sándor promite că se va reîntoarce zilele acestea la București, pentru a lua parte la ședințele Camerii,

„unde, — scrie „Ellenzék" — deși singur, dar apără, totuși, interesele maghiarimei".

In orbirea lui, ziarul „Ellenzék", după cum vedem, nici nu mai vrea să recunoască calitatea de ungur a deputaților cari nu aderă curentului iredentist.

Poporul unguresc însă, va avea prilejul să judece cine i-a servit interesele: scandalagii și insultătorii sentimentelor naționale ale poporului românesc, sau acei deputați unguri, cari prin discuțiuni civilizate și atitudini loiale contribue după puteri la legiferare și la consolidarea țării.

Eroii lui Avram Iancu „unelte reacționare?

Ziarul „Ellenzék" în ultimul număr publică un articol iscălit S. L., datorit, după toate probabilitățile, gazetarului dela Târgul-Mureș, Sényi László, un iredentist mediocru și fără talent.

Polemizând cu d. primar al Tg.-Mureșului, Dandea, care a avut îndrăzneală nu numai să îndepărteze statuia generalului Bem, un luptător contra noastră la 1848, ci și să restabilească adevărul istoric că numitul „erou național maghiar" a fost un polonez care nu vorbea un cuvânt ungurește, și nu a câștigat niciodată vre-o victorie. D. Sényi scrie următoarele:

„Nu credem, că primarul Dandea nu ar ști tot așa de bine ca noi, că Bem a curățit în 6 săptămâni forțele absolutismului, reacțiunei și asuprirei".

Așa dar Moții lui Avram Iancu nu a fost, după d. Sényi, decât forțele oarbe ale absolutismului, iar martirii noștri cari au murit pentru libertate n'au fost decât niște... reacționari „curățați", din fericire de salvatorii patriei maghiare.

Singurul personagiu din întreaga revoluție din 1848 este generalul Bem, călăul Românilor.

Și toate aceste se pot spune în această țară fără nici un risc...

Intr'adevăr: „intoleranța" și „șovinismul" elementnlui românesc sunt groaznice!

Ce este cu școala reformată primară de la Carașeu

Un răspuns gazetelor ungurești

Cunoaștem foarte bine obiceiul gazetelor ungurești de-a califica drept asuprire măsurile statului român prin cari minoritarii sunt constrânși să respecte legile țării. De asemenea, nu ne este necunoscută nici tendința acestor ziare de a falsifica anumite lucruri, ori de câteori acestea se pot exploata în sensul propagandei horthyste.

Acest condamnabil sistem gazetăresc este adoptat adeseori, în întregime și de către ziarul clujan *„Keleti Ujsag"* din Cluj, care în numărul de azi de pildă inventează romane întregi pe tema suspendării funcționării școalei reformate din Carașeu, județul Sătmar.

După informațiile noastre faptul s'a petrecut însă în felul următor:

Cu ocazia unei inspecții la Carașeu, d. inspector Longinescu a constatat cu surprindere, că la școala confesională reformată de acolo nu s'a întrodus nici limba, nici istoria română.

La întrebările dlui inspector, învățătorul ungur a răspuns, că este exactă constatarea; el însă nu este în măsură să introducă aceste materii nici măcar pe viitor, deoarece această dispoziție a Ministerului de instrucțiune publică este inaplicabilă.

Față de acest act de nesupunere, autoritățile românești au hotărît — nu închiderea școlii, după cum spune *„Keleti Ujság"* și confrații lui întru iredentism — ci suspendarea activității ei, până ce exponenții românofobismului în Ardeal nu se vor răsgândi să dea respectul cuvenit limbei statului și istoriei națiunei dominante, introducându-le în învățământ.

Atât însă i-a trebuit învățătorului ungur. Folosindu-se de absența de o clipă a autorităților școlare, el a adunat în pripă pe toți copiii pentru a le ține un discurs, îndreptat, bineînțeles, nu contra domniei-sale care nefăcându'și datoria și călcând dispozițiile legii a determinat suspendarea activității școlii, — ci contra statului român care — iată! — a închis un nou locaș de cultură maghiară, samavolnicie ce trebue răbdată „cu dinții și pumnii încleștați", etc, etc.

In ce sens a vorbit dl institutor arată faptul, că dl Longinescu, întors în sală pe neașteptate, a găsit pe toți copiii plângând..

Bineînțeles, s'a dispus cercetare contra învățătorului nesupus și instigător.

*

Am insistat întotdeauna asupra necesității unui tratament înțelegător față de minoritari, dar și asupra exterminării fără de milă a iredentismului, în orice formă s'ar înfățișa. Fapta învățătorului care învenințează până și sufletul fraged al copiilor este atât de condamnabilă, încât atunci când o calificăm drept trădare de patrie, nu exagerăm de loc.

Cei mai buni ciorapi
se găsesc la FRAȚII SÁNDOR,
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13.
In mare asortiment au sosit harasz englez i-a

SAPUN SCHICHT MARCA „CERB"
A FOST, ESTE ȘI RĂMÂNE CEL MAI BUN

Publicații folositoare

Revista de Hidrologie medicala si climatologie

Ne-am ocupat într'un număr precedent de proectul de lege referitor la noua organizare a stațiunilor balneare, discutat în Consiliul sanitar superior și care va fi prezentat curând de dl Ministru al sănătății publice pe birourile Corpurilor legiuitoare.

Problema balneară este fără îndoială și ea una dintre acelea care interesează de aproape valorificarea bogățiilor naturale.

Societatea de hidrologie medicală și climatologie, pusă sub augusta președenție a M. S Regina Maria, pentru a scoate în evidență întrebuințarea cât mai bună a apelor noastre minerale, atât din punct de vedere economic cât și therapeutic, a început încă de acum doi ani publicarea *„Revistei de hidrologie medicală și climatologie"*, în care au fost expuse de către specialiști diferitele aspecte ale problemei balneare dela noi.

In afară de studiul și propunerile de înbunătățire și desvoltare a stațiunilor, revista de hidrologie medicală și climatologie analizează efectele terapeutice ale apelor minerale dela noi asupra diferitelor boli, efecte care de multe ori sunt superioare celor din străinătate, arătând și metoda de cură care trebuie să fie întrebuințată de bolnavi.

Rezultatele binefăcătoare ce a realizat pună acum această publicație i-au căpătat încrederea Ministerului sănătății publice, care i-a acordat sprijinul său efectiv.

Pentru ca îndeplinirea misiunei sale să fie cât mai rodnică, revista își dă toată silința ca problemele de balneologie și climatologie să intre nu numai în preocuparea statornică a autorității publice, ci și în acea a marelui public dându-și seamă că numai astfel ele vor putea câștiga în adevăr importanța ce li se cuvine în viața economică și sanitară a Statului.

Au sosit pe anul 1923-24 articole de modă de o frumusețe rară la
Grünwald si Steiner
Magazin de mode. Cluj, & & &
3054 *Piața Uniri No. 12.*

1 Franc - 7 Lei
la Librăria Lepage, Cluj
p. editii Masson-Paris. Cereți catalog

Din cauza edificărei la magazinul de stofe și mătăsuri

EUGEN SZABÓ

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 7.

!

Toate mărfurile cari se află în depozit să vând pe prețurile cele mai reduse

Telefon: 4-79.

3069

Situaţia comerţului şi industriei româneşti la Cluj

De vorbă cu dl Victor Iliescu, preş. Reun. Comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor români

In legătură cu interesul pe care ziarul nostru îl poartă tuturor manifestărilor româneşti, în special pe teren economic, dl Victor Iliescu preşedintele „Reuniunei Comercianţilor, Industriaşilor şi Meseriaşilor români“, a binevoit să ne comunice următoarele:

Care era starea comercianţilor şi meseriaşilor români în Cluj la preluarea stăpânirei româneşti şi ce s'a făcut până azi pe acest teren?

„La preluarea stăpânirei româneşti — ne declară dl Iliescu — aveam abia 20—30 comercianţi şi meseriaşi români, şi din aceştia, parte doar după nume puteam deduce că sunt români, de aci începe activitatea „Reuniunei“ noastre. Din iniţiativa câtorva dintre membrii noştri de azi, s'a pus baza reînfiinţărei vechei „Reuniuni Româneşti din Cluj“, ca apoi să se pornească acţiunea noastră, desfăşurată cu mari greutăţi, pe teren naţional, în interesul şi pentru crearea şi propăşirea comerţului şi meseriilor româneşti.

Voiu schiţa numai câteva puncte mai importante din activitatea noastră. In primul rând, ne am lovit de fosta Cameră de Comerţ rămasă din timpul de tristă amintire şi care era complect ostilă intereselor româneşti. Greutatea luptei pe care am dus-o pentru înlocuirea acestei Camere de Comerţ este în deobşte cunoscută.

Am reuşit să ne impunem punctul nostru de vedere, şi datorită numai Reuniunei noastre, că avem azi în Cluj singura Cameră din întreg Ardealul, romanizată şi aleasă pe principiul parităţei, plus preşedintele român.

Acelaş punct de vedere am căutat şi am reuşit de a-l impune şi Sfatului Negustoresc din Cluj, a cărui conducere este aleasă tot pe principiul parităţei, în frunte cu dl dr Evian Ion, iar acum în urmă am reuşit, după cea mai îndârjită luptă, de a romaniza şi „Corporaţia Industrială“, care este o instituţie semi-oficială şi care dirijează toate chestiunile ce privesc meseriile.

In urma acestor schimbări în interes naţional, ne putem mândri că azi putem inumăra în Cluj 1096 brevete de Comerţ şi meserii româneşti.

Care este activitatea Reuniunei în prezent?

„Sediul Reuniunei noastre este tabăra acţiunei economice naţionale, unde pe lângă chestiuni profesionale, se munceşte foarte mult şi pe teren cultural. De aceasta avem foarte mare lipsă, căci deşi putem vedea progresând membrii noştri şi pe acest teren, tot mai rămâne mult de făcut, întrucât şi azi, o parte din meseriaşii noştri citesc ziarele maghiare. Mai mult chiar, avem de curând câţiva membri dintre meseriaşii noui înscrişi cari sunt Români şi nu ştiu româneşte. Deasemenea ne ocupăm şi de tineret calfe şi ucenici, cărora le trebue sădită din nou ideea naţională şi cari trebuesc scoşi din organizaţiile muncitoreşti cu caracter internaţional. In această privinţă, Comitetul nostru a hotărât să facă apel la profesori şi alte persoane cu vază şi dragoste faţă de clasa noastră, pentru a complecta conferinţele profesionale ţinute de către membrii noştri. Chiar în şedinţa trecută s'a votat suma de lei 10.000 pentru înfiinţarea Bibliotecei noastre prin complectarea celei vechi.

Pe lângă acest vast teren de activitate, Reuniunea noastră s'abileşte în principiu, toate chestiunile ce trebuesc luate de organele semi-oficiale în legătură cu comerţul şi meseriile, pentru propăşirea elementelor româneşti.

Paralel cu aceasta se discută, şi s'a aprobat în principiu, ca pentru a putea oferi şi avantaje materiale membrilor, să se constitue o Cooperativă de valorizare a muncei în comun a meseriaşilor, şi să se înfiinţeze o hală de vânzare care ar fi o expoziţie permanentă pentru vinderea obiectelor şi mărfurilor lucrate de către meseriaşii noştri.

Deasemenea comercianţii de băuturi au hotărât înfiinţarea unei fabrici româneşti de licheur şi rom, a unui deposit de vinuri, etc. astfel că în curând se va da ocazie publicului românesc de a sprijini în mod efectiv pe comercianţii şi meseriaşi români“.

Care sunt planurile de viitor ale Reuniunii?

„Vrem să ducem la îndeplinire un punct principal al programului nostru: de a federaliza toate Reuniunile existente din Ardeal, de a mai înfiinţa şi altele pe bază naţională, din cari Reuniuni să facă parte tot ce este comerciant şi meseriaş român precum şi tineretul care formează viitorii breslaşi. In această privinţă am făcut deja demersuri, şi vor avea ocazia să vadă activitatea noastră, toţi colegii din întreg Ardealul cu ocazia serbărei ce o proectăm anul acesta cu ocazia împlinirei a 50 de ani de existenţă a Reuniunei noastre“.

Acesta este în linii generale, rezumatul celor spuse de harnicul preşedinte al Reuniunei româneşti din Cluj, urmând ca într'un număr viitor să stăruim asupra modalităţei de a da o desvoltare şi mai mare acestei ramuri atât de importante în viaţa statului nostru.

Almanah medical

1924 in pânza cca 600 pag.
Lei 200 franco
la Librăria Lepage, Cluj

De vânzare

în Cluj, lângă Gara o casă cu un venit anual de 42.000 Lei cu 12 locale. Din ele 2 camera parchetate, bucătărie, baiă şi grajd ocupabile acuma. La Hida casă de familie, 3 camera, bucătărite, mare grădine cu poame cu 135.000 Lei.
Adresa: 2581
Coloman Dunky,
CLUJ, Piaţa UNIRII. Nr. 10

Toată lumea ştie
că renumitul
Lysoform
este cel mai raspandit si cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cei mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravita.
Indispensabil pentru dame!

SCRISORI DIN BLAJ

Serata Meseriaşilor.

Serata VII a Societăţii Meserinşilor s'a ţinut Duminecă la ora 5 în sala de şedinţe a Casinei Meseriaşilor. Conferinţa ocazională a ţinut-o d-l Simeon Gizdaru, profesor la liceul de băeţi. A vorbit cu multă claritate despre *„Necesitatea idealului în viaţa popoarelor“*, arătând cu pilde grăitoare, din viaţa poporului român, mai ales, cum popoarele, dupăce şi-au văzut împlinite toate aspiraţiunile, s'au moleşit, au devenit inactive şi ca o consecinţă fatală a acestei inactivităţi, au perit. De aici, ca o concluzie pentru neamul nostru:

Dacă luptele de o mie de ani pentru unitatea naţională au fost încununate de izbândă, ar fi o mare greşală de a nu ne strădui spre un nou ideal, perfecţiunea culturală şi morală de e xemplu, căci lipsa unui ideal mai înalt ar avea cu siguranţă aceleaşi urmări şi la noi ca şi la Romani.

Programul a fost complectat apoi cu cântări, drăgălaş executate de fete de meseriaşi; declamări şi citirea unei frumoase schiţe a neîntrecutului Caragiale.

Balul vânătorilor. Sâmbătă în 23 Febr. s'a întrunit în sala festivă a liceului, decorată cu mult gust şi cu multă cheltuială, tot ce a avut Blajul mai select. A fost o surpriză plăcută pentru public iluminarea electrică, (visul neîmplnit al blăjenilor) apoi chioscurile turceşti şi arabe cu încântătoare cadâne.

S'a dansat şi petrecut până în zori.

S'a remarcat mai ales buna dispoziţie a concetăţenilor noştri maghiari şi evrei Ne-ar plăcea dacă această simpatie faţă de petrecerile româneşti ar trece într'o sinceră iubire a neamului şi ţării româneşti.

Regretăm că societăţile vânătoreşti din alte centre au fost reprezentate într'un număr foarte restrâns, cu toate că au fost aşteptate până în momentul din urmă.

De la „Cercul Franco Român“. Intr'o sală de studii a vechiului Liceu de băeţi, îşi ţine cursurile în fiecare Luni, Joi şi Sâmbătă „Cercul Franco Român“ din Blaj. Poate şi necunoaşterea limbei franceze ţine departe de aceste cursuri, o parte a intelectualilor din Blaj. Dar acest neajuns, de mare importanţă pentru ascultarea unor cursuri ţinute în limba franceză vrea să-l înlăture însuşi cercul, ţinând cursuri sistematice din limba franceză. De altă parte, conferinţele păr. *Evrard*, profesor la Liceul de băeţi, sunt expuse într'un limbaj atât de uşor, că ele, sunt uşor accesibile şi celor cari nu ştiu la perfecţie această limbă.

Corespondent

Serbarea liceului de fete ›Regina Maria‹

Duminecă a avut loc la Prefectura din localitate o reuşită serbare şcolară dată de societatea literară a elevelor dela liceul „Regina Maria“. A asistat un foarte numeros şi select public, care a aplaudat cu căldură producţiunile frumoase ale elevelor.

Serbarea s'a deschis cu o bucată executată la pian, de drele N. Marini şi R. Simtion, cari au dat dovada unui real talent de execuţie. A urmat un „Balet“ jucat de drele Coca Vasilescu, I. Boilă, E. Bugnariu, C. Ittu, O. Macrea şi S. Oros. Dra Urania Bănescu a cântat două romanţe italieneşti, iar dra N. Pertia a stârnit hazul tuturor cu două anecdote, bine spuse. Piesa de teatru „Slugă la doi stăpâni“ a dovedit că interpretele şi au dat toată silinţa să ne dea o reprezentaţie care se ridică peste nivelul comun obişnuit la diletanţi. Au contribuit la aceasta drele Marieta Florescu, Urania Bănescu precum şi Ana Nicoară, Cristina Pastiu şi Violeta Pescariu. „Scherzo valse“ de Moscowski executat la pian de dra M. Martini, a plăcut mult. Dra C. Ittu a declamat cu multă căldură o poezie de N. Rădulescu. Dansul „Le patineur“ executat de drele Coca Vasilescu, O. Macrea, S. Oros, Crenian şi Teodoroviciu precum şi „pozele de statui executate de acelaş grup de eleve complectat cu drele Ileana Florescu şi N. Marini au stârnit ropote de aplauze.

In grupul de gimnastică s'au distins drele Ilenuţă Florescu şi Coca Vasilescu. Programul s'a încheiat cu un „Brâuleţ“ jucat de drele M. Florescu, M. Marini şi L. Bugnariu.

A urmat desfacerea obiectelor de tombolă, în majoritatea lor lucrate de eleve. La dispoziţia publicului a stat un bogat bufet pregătit de eleve. Astfel serbarea de ieri a fost o dovadă că elevele dela liceul „Regina Maria“ pe lângă o bună instrucţie ştiinţifică ce o primesc nu neglijează nici ocupaţiile... casnice.

Sumele incasate vor servi pentru mărirea fondului de excursii al elevilor.

A. B.-t-nu

Legăturile comuniştilor din România cu Horthy

In nenumărate rânduri am scris despre mişcarea comunistă dela noi, arătând că nu vedem în ea decât o mişcare cu totul streină de interesele muncitorilor noştri şi streină chiar de principiile comuniste.

Nu odată ne-am întrebat dacă sub masca roşie nu s'o fi ascunzând un roş alb verde revanşard, precum nu odată ne-am exprimat convingerea în nesinceritatea mişcărei comuniste dela noi, arătându-ne teama că prin ţinta propusă de comunişti nu se urmăreşte decât înlesnirea revenirei stăpânirei ungureşti.

Reproducem din ziarul *„Tribuna Socialistă“* a partidului socialist afiliat internaţionalei din Amsterdam, câte-va pasagii, din cari se va vedea cât de îndreptăţită a fost atitudinea noastră.

Ultimul număr al ziarului socialist scrie:

„Secretarul bolşevic al ferarilor din Oradea Mare, Szücs Ştefan a plecat la Budapesta să se „însoare“. Luaţi seama, în Budapesta lui Héjjas şi Prónay, Szücs, sub bolşevism a fost terorist şi aparţinea secţiei partidului bolşevic din circumscripţia VII.

Oare cum se poate, că acest idiot secretar bolşevic, după informaţiile tovarăşilor noştri din Ungaria, se plimbă în dragă voie pe străzile Budapestei, fără să i se întâmple ceva, pe câtă vreme muncitori nevinovaţi ai mişcarii din Ungaria suferă cu miile în internatul din Zalaegerszeg?“

Iar mai departe, spunând cum se răspunde acestei întrebări scrie:

„Bolşevizmul în România se susţine ... şi prin sprijinul latifundiarilor maghiari cari vor răsturnare, ca magnaţii maghiari să-şi poată lua înapoi miile de jugăre de pământ expropriat ţăranilor, să restabilească pe seama grofilor şi bancherilor „patria milenară.“ Este clar, că ticălosul Szücs s'a dus la Budapesta să-şi capete răsplata pentru slujba făcută acestora.“

Preţuri eftine senzaţionale!

LA

MAGAZINUL PARISIEN

CLUJ,

Calea Regele Ferdinand 12.
Telefon 5-92.

Preţuri curente pe luna Februarie:

Secţia de mode pentru bărbaţi:
Cămeşi French cu 2 gulere Lei 210—355,
Cămeşi French cu 2 gulere colorate Lei 265,
Cămeşi din zefir L 385
Cămeşi din şchifon Lei 225, 258, 290,
Indispensabile Köpper Lei 165,
Indispensabile Damast Lei 210,
Indispensabile scurte French Lei 110,
Una pălărie modernă Loden 165—200 lei,
Una pălărie Pichler L 285,
Pălării din păr de iepure Halban & Damasc L 600,
Pălării tari fabricaţie engleză originală lei 325,
Pălării tari fabricaţie engleză originală din păr de iepure lei 450,
Şapci pentru bărbaţi lei 65, 84, 100, 135 etc.,
Batiste pentru bărbaţi lei 15, 18, 25, 35,
Batiste pentru bărbaţi de in lei 45, 50, 60, 100,
Cravate croşetate Lei 20, 25, 45, 55, 75,
Cravate de mătasă lei 55, 75, 98, 110, 150,
Cravate papion lei 15,
Ghetre pentru bărbaţi lei 145,
Bastoane pentru bărbaţi lei 38,
Şaluri de mătasă în culori moderne lei 120,
Ciorapi pentru bărbaţi lei 19, 30, 35, 55,
Jambiere lei 55, 130, 160,
Gulere moi lei 18,

Secţia mărunţişurilor:

Batiste	6 L
Ciorapi	27 „
Cămeşi femeeşti	95 „
Paltoane croşetate	540 „
Manuşi p. dame	58 „
Şorturi „ „	120 „
D. M. C.	5 „
Aţă	9 „

Mare asortiment în decoruri, sticlă, recvizite pentru bucătărie de porţelan, lămpi, cadre pentru fotografii. Cărucioare pentru copii, jucării, casete, geamantane, corfe, articole de drogerie corfe de mână pentru muncitori. 2788

Se confectionează însoturi BEBE si după comandă!! Mare asortiment în manusi pentru barbati!! Mare asortiment în ghete barbatesti, femeesti si pentru copii!!! — Comenzile de albituri pentru barbati din zefir si matasa se executa in 48 ore corespunzand la gustul cel mai delicat!!!

NUMAI azi și mâine debutează Lloyd 2222-3
Garret in Barul Central
cea mai mare atracție din lume. Nu pierdeți ocazia de-a o vedea.

PERRY Curse de automobile Cauciuc Michelin Cablé
Mai eftin ca la alți! 2725—1
Incercați și vă veți convinge
Telefon: birou 999. Str. Reg. Ferd. 99. Telefon: locuința 1099. Str. Regina Maria No 2.

Scrisori din Tg.-Mureș

— **Măsuri pentru sprijinirea comerțului și industriei românești.** Dl. E. Dandea, primarul orașului Târgul Mureș, văzând că elementul românesc în viața comercială din orașul nostru nu are teren, a luat o serie de bune măsuri pentru sprijinirea comercianților, industriașilor și intreprinzătorilor români. Iată ce ne spune Dl Dandea.

„Chiar de la venirea mea în acest oraș, am constatat cu multă durere că s'au eliberat brevete de practicarea comerțului și industriei mai mult la străini, străini și de orașul și de județul acesta, îndepărtându-se sistematic elementul românesc.

Pentru a curma aceste neajunsuri am dispus ca fiecare comerciant intreprinzător sau industriaș indiferent de naționalitate, să'și justifice chipul cum a obținut brevetele, pe viitor urmând să nu se mai elibereze brevete și certificate decât acelora cari vor dovedi că sunt cetățeni români, că au satisfăcut serviciul militar, că nu au făptuit nimic contra statului și că sunt în curent cu dările față de stat și comună.

Intrucât solicitatorii vor îndeplini cele de mai sus și vor devedi că întreprinderea corespunde cerințelor, consiliul muncipal va avea dreptul să aprobe, iar la controlul, legal, dacă nu se conformează dipozițiilor, să retragă brevetele.

— **De la Primărie.** In ultima ședință a Consiliului Muncipal al orașului Târgul Mureș s'a ales o comisie pentru propuneri, înaintări și numiri de funcționari, — în Conformitate cu Statutul funcționarilor publici.

Comisia este compusă din Domnii Dr. I. Cosma, Dr. Drecin și Dr. S. Pantea. Toți au fost învestiți din partea consiliului Muncipal cu toate drepturile.

Chestiunea liceului evreesc Tarbut

Solicitudinea statului român față de școalele cari îndeplinesc ordinele date. Se cere reacordarea dreptului de publicitate pentru acest liceu

Se știe că liceului evreesc din localitate „Tarbut", i s'a retras încă anul trecut dreptul de publicitate, rămânând să funcționeze numai ca liceu particular, elevii fiind obligați să treacă examenele la școlile de stat.

Cauza acestei măsuri luată contra numitei școli a fost neexecutarea ordonanței referitoare la introducerea limbei române ori celei ebraice ca limbă de studiu, în locul celei ungurești, neputându-se admite și pe mai departe ca într'o școală evreiască să se predea într'o limbă care nu are nimic nici cu evreii, nici cu statul nostru.

Conducătorii acestui liceu văzându-se puși în această situație au preferat supunerea față de ordonanța respectivă, și începând cu 1 Septemvrie 1923 liceul „Tarbut" s'a deschis având ca limbă de propunere limba română, în toate clasele și la toate studiile. Direcțiunea a angajat numeroși profesori români așa că astăzi la „Tarbut" se propune numai românește.

Față de această situație, statul român a acordat liceului „Tarbut" un avantaj, anume acela ca examenele trimestriale ale elevilor, care ar trebui să se facă în fața unei comisluni de profesori de la liceele de stat, după cum prevede regulamentul școalelor particulare, să se facă în fața unei comisiuni compuse din profesorii aceluiași liceu, având numai ca președinte un profesor dela un liceu de stat.

Avantajul acesta a nemulțumit foarte multe școli ungurești cari nu se bucură de drept de publicitate. Dar nemulțumirea lor nu este îndreptățită, pentru simplul motiv că liceul „Tarbut" pentru toate studiile are ca limbă de propunere limba statului. nu numai pentru Geografia și Istoria Românilor cum au ele.

Acum suntem informați că dl Fischer, președintele eforiei școalelor evreești, a plecat la București să ceară Ministerului, ca având în vedere supunerea liceului „Tarbut", să-i reacorde dreptul de publicitate, pierdut anul trecut.

Din cercuri competente de aici am primit informația, că cu toată soclicitudinea statului român pentru liceul evreesc de aici, manifestată și prin avantajul mai sus arătat nu se va acorda încă dreptul de publicitate acestui liceu, întrucât nici un an nu a trecut decând are o limbă de propunere limba românească.

Berea-Nutritoare „HERCULES"
„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo
CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

MICA PUBLICITATE

Cautam mai mulți Baeți voinici de 16—20 ani de naționalitate romana cari posedă limba maghiara și germana pentru invațarea *fabricației* de *brânzeturi* fine *(sfaițer, romadur)* și a altor produse din lapte. Se platește și salar. Alex Gerber, Târgul-Mureș, Str. Roșiori (Huszár-utca) 3.

Publicațiune

Toate obiectele prețioase și efecte depuse ca amanet cu scadența până la 13 Februarie 1924 inclusiv, și nerescumpărate în termenul legal, se vor vinde prin licitație publică forțată, ce ce se va ține la 14 Martie 1924, orele 8 a. m. în localul propriu din Calea Victoriei Nr. 25.

Ciui la 22 Februarie 1924.

Banca Victor Iliescu
Casa de împrumut pe amanet și schimb
3350.

Raspanditi „Infratirea"

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Joi, 28 Februarie 1924

CINEMA SELECT
Film de aur!
ATLANTIDE
Istorie romantică în 2 serii 12 acte. In rolul principal **Stacia Napierkovska**, prima balerină rusa dela Opera din Paris.

CINEMA URANIA
Istoria Habsburgilor!
Impărăteasa Elisabeta a Austriei.
Film senzațional din viața dinastiei Habsburgice. In roiul principal contesa Larich, nepoata împăcătesei.

CINEMA APOLLO
Dolar și franc.
Seria I.
Senzațională dramă de aventuri in 2 serii și 17 acte.

Clemenceau și Ungurii

— **Naivități maghiare** —

Am reprodus în numărul nostru de ieri un articol publicat de „Brassói Lapok" în care se brodau naive considerații de politică externă pe faptul că nora dlui Clémenceau este unguroaică. „Brassoi Lapok" se bucură foarte că situația dlui Poincaré se sdruncină din cauza căderii francului, și că se vorbește că ar fi să urmeze ca șef al guvernului francez, dl Clémenceau. Mai mult încă, confratele maghiar din Brașov publică chiar un interview cu d-na Ida Clémenceau, în care nora fostului premier francez ar fi afirmat:

„Puteți fi siguri că, dacă socrul meu va deveni din nou prim-ministru, nu va face politică antiungurească".

Am insistat mai mult asupra acestui fapt, pentrucă el reprezintă admirabil mentalitatea specifică a poporului maghiar, Căci avem convingerea că „Brassoi Lapok" pune toată seriozitatea în declarațiile d nei Ida Clémenceau, și făcând aceasta, răspunde unei trebuinți firești poporului maghiar. Acest popor care în necontenita lui strădanie de-a intra în civilizație, dovedește calități incontestabile, cade prea adeseori în copilării, care te pun pe gânduri. E, în adevăr, acesta cel mai mai mare defect al poporului maghiar: lipsa de seriozitate, și această lipsă îi poate fi poate fi fatală.

Popor de iluzioniști, popor prea stăpânit de mândria de rasă, poporul maghiar și a construit un întreg trecut istoric bazat numai pe fantasmagorii și pe falșuri. Gloria trecutului nu ar fi însemnat nimic fără legăturile de familie ale nobilimii maghiare cu anumiți factori politici din Apus. Dar trecutul rămâne trecut. Ceea ce este mai dureros pentru acest popor, e că din crunta lovitură pe care i-a dat-o războiul, el nu s'a deșteptat. Mândria e aceeași, ca și nevoia de iluzie. Dar mai presus de toate, aceeași este lipsa de seriozitate pe care o trădează acest popor, capabil să se consoleze astăzi în nenorocirea lui cu faptul că d. Clémenceau are o noră unguroaică și că deci „Tigrul" nu va face politică anti-maghiară revenind la conducerea destinelor Franței.

*

Dacă ar fi cugetat cu mai multă seriozitate, confratele maghiar din Brașov și-ar fi dat seama că timpul relațiunilor de castă a trecut și că destinele popoarelor nu se mai pot determina prin legături de familie. Dar mai cu seamă și ar fi adus aminte „Brassói Lapok" că acelaș Clémenceau, socru al unguroaicei Ida Milmay, a prezidat la împărțirea Ungariei, și că bunicul *„micului Rákóczi"* n'a putut schimba nimic din hotărârea imperativă a popoarelor cari își cereau dreptul la o viață liberă.

C.

Vizitați marele
Magazin de bijoterie
Fenyő & Braunfeld
Lloyd Cluj, Piața Unirii No. 15. 3251-2
Care este cel mai bine asortat in permanență cu tot felul de
Bijouterii fine, Ceasornice de preciziune, Argintarie.
Telefon interurban No. 643. ooo Prețurile cele mai moderat

Pyram
PREPARAT·DIN CELE·MAI·VERITABILE MATERII·PRIME, ESTE·MIJLOCUL·CEL·MAI·BUN·PENTRU·CURĂȚIREA·GHETELOR

„OLIMPIA" BODEGA SI RESTAURANT Cluj, Calea Regele Ferdinand Nr. 99.
Servește la ori ce oră mâncări calde și reci. Aperitive gustoase. Vinuri bune. Serviciu prompt, prețuri convenabile se dau și abonamente lumare.
3291

N. 826—924.

DIRECȚIUNEA GENERALA A CONSTRUCTIILOR DE CĂI FERATE

In ziua de 25 Martie ora 11 dimineața se va proceda în ședință publică în Biurourile Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 București și în condițiile art. 72—83 din legea contabilității publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executării terasamentelor și lucrărilor de artă cuprinse pe porțiunea dintre Klm. 371+700 (Stația Bumbești) la Klm. 376+517 a liniei Bumbești—Livezeni și repartizate în următoarele 2 loturi distincte:

Lotul I. cuprinde;

a) Executarea a 150·000 m. cubi terasamente obicinuite.

b) Executarea a 10·554 m. cubi terasamente înstâncă.

Lotul II. cuprinde;

a) Executarea a 2 poduri de 7 m. deschidere în punctele dela Klm. 374+800 și Klm 374+840.

b) Executarea a 3 poduri de 5 m. deschidere în punctele dela Klm. 372+070, Klm. 372+565 și Klm 373+900.

c) Executarea a 3 podețe de 2 m. deschidere în punctele dela Klm. 373+532, Klm. 375+090 și Klm. 375+360 și a 2 podețe tubulare de 1 m. deschidere la Klm. 374+300 și Klm. 374+620

Aceste lucrări se vor executa în conformitate cu dispozițiunile formularului de contract și a prescripțiunilor caetului de sarcine, a seriei de prețuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, prolectelor și a tablonlui cantităților de lucrări în care se va arăta felul și categoria lor din serie.

Termenul de săvârșire al lucrărilor este de 6 luni dela data înștiințărei prin scrisoare recomandată din partea Direcțiunei Construcțiilor de Căi Ferate, că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitația se va face pe prețuri unitare pentru fiecare articol din seria de prețuri fixate de concurent.

Aceste prețuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei, transporturilor și ori-ce cheltueli până la complecta terminare a lucrărei la care se aplică.

Aceste prețuri sunt fixe și valabile pentru toată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor și transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiție de lucrări, întocmit de Direcție, care face parte integrantă din contract și a cărei neîndeplinire aduce punerea în regie.

Ofertele se vor face pe fiecare lot în parte, acelaș concurent putând licita pentru ambele loturi prin oferte separate. Direcțiunea va aproba ofertele cele mai avantajioase chiar dacă aparține la acelaș concurent.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcțiunei (anexa a.) însoțindu-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art. 1 din caetul de sarcine condițiuni generale pentru întreprinderei de lucrări publice și furnituri de materiale.

b) Recipisa Casei de depuneri și Consemnațiuni, constatând vărsarea unei garanții provizorii de 4% în efecte de stat val. nominală din valoarea lucrărilor caleulate pe baza seriei de prețuri formată de adjudicatar, aplicată la cantitățile din tabloul procurat de Direcțiune.

c) Exemplarul seriei de prețuri, complectat la fiecare articol și subdiviziune de articol cu prețurile unitare corespunzătoare și semnat de concurent (anexa b.).

d) Un tablou de cantitățile de lucrări complectat cu prețurile respective și semnat de concurent (anexa c.).

e) Programul de lucrări cu repartițiile lor semnat de concurent (anexa d.).

f) Formularul de contract semnat de concurent și complectat cu valoarea lucrărilor în cifre și în litere (anexa e.).

Piesele de sub literile c, d, e și f, împreună cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concureutului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune și piesele de la literile a. și b. Pe acest plic se va scrie într'un loc vizibil; „ofertă pentru executarea terasamentelor (respective), lucrărilor de artă etc. de pe linia Bumbești—Livizeni"

Plicul exterior va fi sigilat și se va trimite recomandat prin poștă, astfel ca să sosească la București la Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate până în ziua de 24 Martie 1924 și cel mai târziu până la ora 19 seara.

Ofertele cari nu vor fi expediate pe aceasta cale nu se vor deschide și se vor considera ca neavenite, înapoindu-se concurenților respectivi.

De asemenea nu se vor lua în consideratie ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va cnnstata că nu conțin recipisele de garanție (depunerea garanției provizoriu la licitație nefiind admisă), precum și ofertele ce vor conține restricțiuni de ori ce natură la prescripțiunile contractului, caetelor de sarcine sau de la condițiile cari reglementează această lucrare, precum și îndreptări, ștersături, adnotațiuni etc., făcute de concurenți pe piesele de licitație.

La ora fixată pentru licitație se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenților admiși.

Plicurile interioare ale concurenților neadmiși vor fi înapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces-verbal valoaree lucrărilor a fiecărei oferte.

Garanția definitivă cerută de art. 4 al caetului de sarcine condițiuni generale pentru intreprinderi de lucrări publice și furnituri de materiale se va depune în primele 10 zile de la aprobarea licitației și va fi de 10% din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcine și piesele necesare pentru întocmirea seriei de prețuri se pot consulta la Direcțiunea Technică a Direcțiunei Generale de Construcții de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 București în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineața, unde se poate procura formularul de ofertă precum și piesele dela literile c, d, e și f de mai sus.

Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate

3346

„GANZ"
SOCIETATE ANONIMĂ
DE ELECTRICITATE & COMP.
CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.
Adresa telegrafică: ALTERNO. ⊡ TELEFON 991 TELEFON.
Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI
GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.
pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

Confecționăm tot felul de incălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, Strada Regina Maria No. 51, pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308
Rugăm concursul onoratului public românesc.
Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

CIMENT PORTLAND
în saci „Hessian"
ab Depozit Cluj,
prompt spre vânzare în condițiuni foarte favorabila la
3340
BANCA CENTRALA
SECȚIA COLONIALE CLUJ.

RIMANOCZY
Fabrica de mobile si parchete S. A.
ORADEA-MARE.
3315 3315
Furnizează parchete din stejar in orice cantitate.
Cumpărători au reducere la transport de 45%.

Gloria
BERE NUTRITIVA DIN MALTI DUBLU
Produs Special
Fabricei de Bere S. A. din Turda

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.

BIBLIOTECA CENTRALĂ ASOCIAȚIUNII SIBIIU

Anul IV. Nr. 1022 — 6 PAGINI ❁ 2 LEI ❁ 6 PAGINI — Vineri 29 Februarie 1924.

Pers. 1917 complet

77 Onor Asociația pentru Cultura și literatura poporului român Sibiu

R CLUJ I. 635

Înfrățirea

ANUNȚURI: LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI ȘI AGENȚIILE DE PUBLICITATE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: CLUJ, STRADA IULIU MANIU No. 3 (ETAJ II.)
SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
Telefon: ADMINISTRAȚIA No. 952. Director: D. TOMESCU Telefon: REDACȚIA No. 211.

ABONAMENTE:
PE 1 AN . . . . . 240 L
PE 6 LUNI . . . . . 120 L
PE 1 LUNĂ . . . . . 30 L
PE 1 AN pentru autorități . 480 L

D. Iorga despre partidele noastre politice

Păreri și judecăți cu prilejul tratativelor pentru formarea blocului

Țara dorește liniște mai mult decât o schimbare de regim — Incapacitatea partidelor din opoziție de a se grupa în jurul unui program — Pesimismul dlui Iorga — Ce-i trebue partidului național pentru a nu mai săvârși greșeli

D. Iorga împotriva pertractărilor în culise

După articolul publicat în „Prager Presse" și căruia i-au urmat repede cele publicate în „Neamul Românesc", Dl N. Iorga, aflat acum la Paris, ne dă un nou prilej de a i cunoaște părerile asupra partidelor noastre politice. Plecând de la tratativele pentru formarea unui bloc al opoziției, dsa a acordat ziarului „Adevărul" un interview care poate fi socotit ca ultimul pumn de țărînă aruncat în groapa în care vor trebui să zacă faimoasele „pertractări". Căci nu credem ca în urma acestui interview cuprinzând judecăți atât de drastice la adresa partidelor din opoziție, să se mai găsească cineva care să și închipuie că mai poate fi posibilă o acțiune pentru închegarea unui bloc. Celor cari au crezut până acum că dorința de a răsturna guvernul e suficientă pentru a determina gruparea la un loc a partidelor opoziționiste, dl Iorga le spune următoarele: *„Nu li s'ar putea face liberalilor un mai mare serviciu de cât înscenîndu-le scandaluri parlamentare sau extraparlamentare, de oarece dacă țara dorește o schimbare de regim,* **dorește și mai mult liniște".**

Țara dorește liniște, iată ce nu vreau să înțeleagă cei cari mânați numai de dorul puterii, nu au decât o singură preocupare: stricarea liniștii și împiedecarea mnncii.

Dar guvernul nu poate fi răsturnat nu numai pentrucă țara are nevoie de liniște, ci și pentrucă opoziția nu poate oferi țării elementele morale și politice necesare viitoarei guvernări. **„Un guvern,** — spune d. Iorga — **se răstoarnă opunându-i-se un program mai bun și forțe superioare capabile de a sprijini programul".** Și o spune aceasta tocmai pentru a arăta starea de inferioritate în care se găsesc partidele din opoziție față de partidul liberal, unde **„este o singură idee și un singur șef".**

Pentru d. Jorga inferioritatea opoziției e așa de evidentă în cât dsa nu ezită să facă această afirmație: **„Opinia mea este că, așa cum se presintă azi opoziția, partidul liberal ar putea să rămână la guvern și o sută de ani".**

Și ca să caracterizeze și mai bine halul de slăbiciune în care se găsește opoziția, Dl Iorga adaogă: *„Partidele noastre de opoziție nu vor să se înțeleagă* **pentru a lucra,** ci **pentru a se lucra".**

Nu e de mirare deci, că cunoscând incapacitatea acestor partide de a se grupa în jurul unui program și în vederea unei acțiuni politice serioase, dl Iorga face mai departe următoarea mărturisire din care se vede câtă adâncă amărăciune s'a adunat în sufletul marelui nostru savant de pe urma contactului cu partidele așa zise democratice: „Dorința mea este să mi păstrez un colț de retragere și să lucrez la o sinteză a studiilor mele.

Cum, nu vezi realitatea? Ar trebui o minune ca oamenii pe cari îi cunosc să lase din calculele meschine ale celui mai complicat bizantinism ce a existat vreodată.

Am o singură aspirație: ca, după ce am văzut România cea mai mare ce am putut spera, să nu mor într'o Românie mai mică decât aceea în care m'am născut — și aceasta numai din păcatele oamenilor noștri politici".

Se desprinde într'adevăr din aceste rânduri un pesimism neobișnuit până acum la acest mare animator al vieții noastre politice și care nu poate fi explicat de cât prin multele desiluții pe care a avut să le îndure Dl Iorga din pricina lipsei de sinceritate și de ideal a „oamenilor noui".

Vorbind apoi despre fiecare partid în parte d. Iorga se oprește în deosebi la partidul nețiooal despre ai cărui oameni mâncați de „ambiții exagerate", spune că nu le trebuie decât *„un ceas de cugetare serioasă ca să-și poată defini în mod exact locul în care ar putea fi folositori țării."*

Ca încheiere, d. Iorga se ridică împotriva „pertractărilor în culise" și cere partidelor din opoziție, dacă vor să și dovedească sinceritatea, *„să lase culisele și să-și iea angajamente formale în fața opiniei publice".*

Adică tocmai ceia ce, astăzi e imposibil să facă oposiția. Pentrucă „angajamentele formale în fața opiniei publice" cer un program pe care oposiția nu are și o onestitate politică pe care dacă ar fi avut-o vreodată n'am fi ajuns să-l vedem pe dl. Iorga atât de descurajat în cât să declare că e gata să părăsească luptele noastre politice.

Răspândirea scrisului românesc

Chestiunea colportajului în gări și în centrele Ardealului și Banatului

Intr'un „cuvânt" către dl. ministru G. Tătărăscu, confratele „România" ridică o chestiune desbătută în repetate rânduri de ziarele și revistele românești. E vorba despre colportajul publicațiunilor românești în Ardeal și ne bucurăm că măcar de rândul acesta ni se dă prilej să fim de acord cu un ziar al partidului național, cu atât mai mult cu cât e întâia oară când „România" dovedește că a înțeles rostul deselor vizite ale Dlui Tătărăsca în Ardeal.

Este bine știut de toată lumea care ține contact cu presa românească din Ardeal, că este mai ușor a găsi la chioscurile de ziare și la librăriile din această provincie 1000 de publicațiuni pornografice-iredentiste maghiare, decât o singură publicație românească. Cine vrea să se țină la curent cu scrisul românesc trebuie să se înarmeze cu cele mai iscusite sisteme detective, pentru a putea scoate din cotloanele chioșcurilor și librăriilor, publicațiunile românești ascunse cu grijă ochilor valahi. E în adevăr o adevărată batjocură. In gări, în special, boicotul esie total. Desfidem să ni se arate un singur chiosc de gară, la vitrina căruia să se afle o singură publicație românească. Pretutindeni numai ziare. cărți, reviste de cea mai îndoielnică aparență, toate maghiare, pentru că pretutindeni în gările României Mari concesionarii colportajului sunt unguri sau evrei maghiarizați.

Confratele „România" arătând dlui ministru Tătărăscu această dereroasă stare de lucruri cere să se ia măsuri grabnice. Noi ne asociem și grijei pe care o dovedește „România" față de răspândirea scrisului românesc și stăruinței pe care o pune pentru a se lua măsuri din timp.

Este în Ardeal un „Sindicat al Presei Române" care are peste 30 de membri în șomaj ,fiindcă ziarele au murit rând pe rând din lipsa unui colportaj cinstit. Să se dea concesiunea colportajului în gări și în centrele Ardealului și Banatului, acestui Sindicat.

Cu capitalul moral pe care îl are Sindicatul se va putea asigura scrisului românesc o răspândire normală, iar din câștigul pe care l'ar realizar ar putea să trăiască atâția ziariști lăsați pe drumuri de vitregia neîndurată a împrejurărilor trecute, cari ne urmăresc încă.

Stadiul relațiilor ruso-române

Declarațiile dlui ministru Ion Inculeț — Ce scrie presa bolșevică

In preajma deschiderei Conferinței de la Viena care are de scop stabilirea unei înțelegeri între noi și Soviete, presa străină aduce fel de fel știri din sursă rusă, în majoritate tendențioase, referitoare în special la chestiunea Basarabiei.

Astfel *„Izvestia"* comentând declarația lui Ramsay Macdonald, spune că e astfel formulată încât nu admite punerea în discuție a drepturilor Rusiei asupra Basarabiei.

Cu toate acestea Rusia nu se poate despărți de Basarabia.

„Rusia, — scrie organul guvernului din Moscova — n'a primit încă teritoriile cari incontestabil îi aparțin, iar la aceste teritorii ea niciodată nu va renunța. Moscova recunoaște ca deslipite din teritoriul Rusiei sovietice, numai acele provincii, cari s'au organizat în state independente, recunoscute de guvernul rus".

Tot în „Izvestia" comisarul bolșevic Sieklów somează Franța să nu ratifice hotărârea conferinței ambasadorilor, relativă la chestiunea Basarabiei, spunând că pentru Rusia, abandonarea Basarabiei, României este imposibilă și orice discuție relativă la această chestiune este exclusă.

Deasemeni cum am anunțat în numărul nostru de eri, ziarele sovietice afirmă că guvernul din Moscova ar proiecta creiarea unei republici moldovenești între Nistru și Nipiu, unde locuiesc peste o sută de mii de români transninstrieni. Această republică constituită după modelul republicei germane de la Volga, ar urma să facă parte din confederația republicilor sovietice.

Aceste zvonuri puse în circulație tocmai în ajunul tratativelor de la Viena sunt în legătură cu echivocurile pe care vor să le creieze Sovietele în jurul Basarabiei pretinzând că pe timpul cât a fost republică ea asculta de autoritatea guvernului din Moscova.

Ori e lucru știut că atunci când s'a proclamat regimul bolșevic, Basarabia pe temeiul liberei determinări s'a proclamat *„republică independentă românească"* fapt recunoscut și de guvernul și rada ucraniană din Ianuarie 1919, probă evidentă că Sovietele n'au nici un drept de a pune chestiunea Basarabiei în discuție.

Ce declară dl Ministru Inculeț? Chestia Basarabiei definitiv tranșată. Lucrările Comisiunilor mixte româno-ruse

Interviewat de un redactor al ziarului „Plutus" asupra relațiilor noastre cu Rușii și a tratativelor ce se vor începe în curând la Viena, Dl Ministru Inculeț a spus că în nici un caz problema alipirei pe veci a Basarabiei — nu va fi discutată.

„Actul din 27 Martie 1918 a pecetluit legăturile sfinte ce unesc laolaltă vechiul regat și celelalte provincii surori cu acest colț românesc, și delegația sovietelor va trebui să recunoască în cele din urmă un drept consfințit și de marii noștri aliați începând cu Anglia — a spus Dl Inculeț.

In prezent au început la Rezina, Soroca, Tighina și Cetatea Albă, lucrările comisiunilor mixte ruso-române, pentru evitarea incursiunilor banditești și evaluarea eventualelor pagube pentru asigurarea liniștei frontierei din spre Nistru.

Din partea noastră participă un delegat al șefului de brigadă de siguranță respectiv și comandantul grănicerilor iar din partea Rușilor câte un reprezentant al grănicerilor și al jandarmilor. Comisiunile vor desbate și rezolva chestiunile pur polițienești locale rămânând ca pentru chestiunile unde nu vor cădea de acord, să se adreseze Chișinăului.

Cât despre compunerea delegației române la conferința de la Viena nu se știe nimic precis.

Dl Mintstru Inculeț a declarat cu din motive personale se poate să decline această onoare, deși s'a apelat la concursul său.

Ziarele au mai pus în discuție persoana Dlui V. Sassu, cât și pe acea a Dlui Titulescu, a cărui numire ar fi fără îndoială din cele mai fericite.

Viscolul din Europa centrală

Berlin, — In toată Europa centrală și occidentală viscolește. Comunicația a fost întreruptă în diferite locuri. Răsăritul european e bântuit de furtună, care primejdueste circulația vapoarelor.

Adunarea anuală

a asociației clericilor ortodocși „Andrei Șaguna" din Sibiu

Zilele trecute, a avut loc la Sibiu adunarea anuală a comitetului central al asociației clericilor ortodocși „Andrei Șaguna" din Sibiu, în cursul căreia s'au discutat mai multe chestiuni profesionale. Intre chestiunile discutate, a fost și chestiunea referitoare la regularea situației parohiilor, întrucât prezenta situație nu corespunde traiului de azi.

S'a mai discutat apoi, chestiunea redactărei și emiterei unui număr de broșuri pentru propaganda religioasă, prin cari să se pună întru cât-va stavilă destrăbălărei care în ultimul timp a luat proporții îngrijitoare.

S'a mai discutat și chestiunea măririi pensiilor personalului bisericesc, pensiuni cari azi variază între una și patru sute lei lunar.

Adunarea a luat sfârșit, hotărându-se ca a treia adunare anuală să aibă loc la Cluj în toamna acestui an.

Şovinismul nostru şi şovinismul ziarelor maghiare

Dl Eugen Janovics, directorul Teatrului Maghiar din localitate într'o scrisoare trimisă ca răspuns la un articol al nostru în care afirmam că Dsa în calitate de chiriaş al Teatrului Maghiar nu a satisfăcut toate obligaţiile materiale ce le avea, ne declară că nu înţelege cum noi, cari acum 5-6 săptămâni am avut cuvinte de laudă cu privire la activitatea artistică teatrului maghiar, venim acum şi-l atăcăm. Ca răspuns la această parte a scrisorii dlui Janovics, nu putem să nu facem un mic rechizitoriu la adresa celora ce nu ştiu face deosebire între artă şi politică.

Ziarul nostru, prin atitudinea lui românească, neşovăitoare, prin zilnica demascare a tuturor uneltirilor şoviniştilor unguri, şi-a atras faima că ar fi un organ şovinist românesc. Am fost acuzaţi ca atare de către întreaga presă minoritară. plus câteva ziare aparţinătoare anumitei prese.

Scrisoarea dlui Janovics ne oferă acum un bun prilej de a stărui mai mult asupra acestui lucru.

Ziarul „Infrăţirea", numit de „Ellenzék" şi „Ujság" un organ „şovinist" a înregistrat într'oadevăr nu numai în articolul relevat de dl Janovics, ci şi în nenumărate alte articole publicate cu alte ocazii, orice eveniment cultural ori „artistic al minoritarilor. Nu a fost premieră la Teatrul Maghiar, nu a fost concert al vre-unei artiste sau artist ungur, expoziţie, conferinţe, etc. de care ziarul nostru să nu se ocupe.

Ne amintim că o artistă de pian, dintre puţinele cu cari se pot făli Ungurii din Ardeal, a venit odată să ne mulţumească fiindcă i-am anunţat în repetate rânduri concertele fără plată, pe când ziarele maghiare o învttau totdeauna politicos, să treacă pe la administraţie....

Am avut recenzii despre cărţi ungureşti, am avut dări de seamă despre orice mişcare culturală a Ungurilor, cu aceiaşi regularitate cu care înfieram orice tentativă îndreptată contra ţării noastre ori contra prestigiului neamului nostru.

*

Care a fost însă atitudinea presei minoritare maghiare, faţă de atenţia noastră?

Ziarele maghiare n'au vrut să ştie niciodată nimic despre activitatea noastră artistică şi culturală. În „Ellenzék" şi „Ujság" nu s'a scris un singur rând despre ea, nici măcar despre „Conferinţele Presei" aranjate de „Sindicatul Presei Române", pe care, o elementară datorie de colegialitate trebue să le îndemne a le menţiona şi comenta.

In aceste ziare nu am văzut un singur rând despre reprezentaţiile date aici de artiştii mari ai noştri, ca Manolescu, Agatha Bârsescu, Demetriad etc., fără să mai spunem că o singură premieră a Teatrului nostru nu s'a bucurat de două rânduri scrise de aceste gazete.

Motivul acestei tăceri, noi l'am înţeles. Desigur că ziarele maghiare, au poruncă de la editori ca să păstreze absolută tăcere asupra mişcărilor noastre culturale, ca să nu se zdruncine credinţa încă tare în sufletele populaţiei minoritare de aici, crescută în disciplina tiszaistă, că Românii sunt absolut inferiori culturaliceşte ungurilor. Iredentismul şi şovinismul se menţine în sufletele multora prin credinţa că „cultul popor maghiar" nu poate să fie egalat nici pe departe de „primitivul popor valah".

Voiu aminti aci un caz de care trebuie să se sesizeze şi „Sindicatul Presei Minoritare".

In serile trecute, scriitorul acestor rânduri a vorbit la Teatrul Maghiar cu un gazetar ungur dela „Ellenzék" şi incidental i-am reproşat că nu-l văd niciodată la Teatrul Românesc, şi nici la Operă.

— *Editorul Grois nu ne dă biletul nu ne permite să mergem*", — a fost răspunsul.

Aşa dar, redacţia ziarului „Ellenzék" se bucură de favorul acordat presei, dar e împiedecată de editor de a se folosi de acest *drept*.

*

Noi, gazetarii români, n'am cunoscut niciodată acest sistem. Boicotarea culturei unui popor cu care conlocuieşti, am considerat-o că este un lucru prea josnic, oricâte interese politice potrivnice ne-ar fi despărţit.

Opinia publică şi dl Dr. Janovics, pot să judece de partea cui stau procedeele cu adevărat civilizate şi de partea cui este şovinismul?

Planurile opoziţiei şi lipsurile ei

Deşi propunerea de unire lansată de partidul ţărănist este incontestabil compromisă, în jurul blocului se discută încă. Cei ce aveau interesul de a urni întreaga opoziţie împotriva legilor economice menite să ne asigure o prosperitate în viitor şi o îndependenţă reală totdeauna, caută acum să salveze cât s'o putea din planul nereuşit al blocului. Anumita presă, susţinută de o tot aşa de anumită finanţă, pledează astăzi pentru o coaliţie parţială a opoziţiei, şi se pare că sânt partide româneşti gata să se preteze la această combinaţie. Partidul naţional e, după cât se pare, cel dintâi, care doreşte aşa ceva. Zelul pe care îl pun ziarele sale în acest scop, l'am remarcat la timp, deşi nu se spune nimic precis asupra intenţiunilor partidului naţional. Iată însă că unul din ziarele anumitei prese care se crede autorizat a vorbi în numele partidului naţional mai mult chiar decât „România" — căruia îi contesta deunăzi calitatea de oficios — dă pe faţă gândurile partidului naţional. In adevăr „Lupta" încheie un fad reportaj cu următoarele rânduri, cari sânt singura justificare a reportajului întreg:

„In rândurile partidului ţărănesc se precizează chiar că în cursul acestei săptămâni se va recunoaşte răspunsul celorlalte partide şi blocul va fi constituit, bine înţeles cu acele partide cari vor adera la propunerile partidului ţărănesc aşa cum au fost admise de comitetul executiv al partidului naţional român.

„Legile economice ale guvernului vor fi primite, deci, cu alaiul cuvenit, cu o îndârjită opoziţie care va îngreuia drumul spre acăpararea bogăţiilor ţării cu baricade ridicate în faţa fiecărui articol de lege."

Ceea ce înseamnă cu alte cuvinte că dacă celelalte partide ale opoziţiei n'au consimţit să se pună în slujba intereselor protivnice consolidărei şi prosperităţei noastre economice, partidul ţărănist şi partidul naţional au rămas singure să o facă pe cât le va ajuta puterile. Vom avea, prin urmare, o reeditare a împrejurărilor din timpul discuţiei Constituţiei.

In jurul scandalului dela Cameră

Intr'un articol din „România, dl. Sever Bocu numeşte manifestaţie de „patriotism urlător" revolta pe care a stârnit-o în Cameră cuvântarea insultătoare a deputatului maghiar Sándor Jozsef.

Protestând împotriva atitudinei pe care minus ţărăniştii şi dsa, întreaga Cameră a avut-o, dl Sever Bocu spune că scena petrecută Sâmbătă i-a adus aminte de scenele din Parlamentul dela Budapesta şi, ridiculizând manifestaţia deputaţilor, dă sfatul să nu se urmeze şi la noi o politică faţă de minorităţi asemănătoare cu politica maghiară dinainte de război.

N'am fi relevat articolul dlui Sever Bocu, care este liber să aibă orice păreri, dacă acest articol al oficiosului partidului naţional n'ar fi în vădită contrazicere cu atitudinea pe care au avut-o în Cameră deputaţii naţionalişti.

In adevăr în protestul ridicat împotriva cuvintelor deputatului ungur s'au găsit alături, fără deosebire de partid, toţi deputaţii, afară de oamenii dlui Lupu. Deputaţii partidului naţional au luat o atitudine care nu s'a deosebit prin nimic de aceia a deputaţilor majoritari protestând cu aceiaşi explicabilă şi justă indignare împotriva sfidătoarelor cuvinte ale dlui Sándor Jozsef.

Dl dr. Lascu, membru al partidului naţional, a luat chiar cuvântul şi, făcând un impresionant tablou al ororilor săvârşite de maghiari împotriva românilor, a arătat pentru ce nimic nu putea opri revolta Camerei împotriva atitudinei deputatului maghiar.

„România", oficiosul partidului naţional, publică însă la câteva zile după acest scandal, articolul dlui Sever Bocu prin care este aspru osândită şi dureros ridiculizată manifestaţia deputaţilor, manifestaţie la care a luat parte şi reprezentanţii partidului naţional.

Şi atunci, suntem în drept să întrebăm: de ce oficiosul partidului ia în chestiunea aceasta o atitudine care este atât de categoric protivnică atitudinei pe care deputaţii naţionalişti au avut-o în Pariament? Ce interese politice au determinat ruşinosul articol din „România"? I-a fost teamă partidului naţional că luând parte la o manifestaţie de legitimă indignare patriotică, îşi înstrăinează simpatiile minorităţi maghiare şi ale dlui dr. Lupu? Care este rostul desavuării pe care oficiosul partidului naţional o aduce propriilor săi reprezentanţi?

Iată întrebări la care se cuvine un răspuns, fiindcă nu se poate admite ca un partid politic cu pretenţii de seriozitate să-şi schimbe atitudinea de pe o zi pe alta.

REPERTORIUL TEATRELOR

TEATRUL MAGHIAR

Vineri: ZAMOLXE. (Debutul baletului Iosif Ligeti. Abonament de zi 93. C. Seria 268)

Sâmbătă, matineu: ŢIGANUL. (Reprezentaţie pentru tinerime cu preţuri de tot reduse. Conferează profesorul Borbely. Seria 269).

Sâmbătă seara: POVESTIRILE LUI HOFFMANN. (Cu distribuţia nouă a rolurilor, Kolbay, Kelmay, Vajda, Sugar, Pfeiffer. Abonament de Premieră 42. Seria 270. Cu uşile închise).

Duminecă orele 10 jumate: IOHN GABRIEL BORKMANN (a treia reprezentaţie din ciclul literar pentru muncitori. Preţuri reduse. Seri a 271).

INFORMAŢII

— **O rectificare.** In numărul de Sâmbăta trecută al ziarului „Clujul" a apărut o informaţie prin care se aduceau acuzaţiuni dlui Consilier economic al oraşului Cluj, pe motivul că ar face toate furniturile de imprimate la tipografii streine, iar multe imprimate sunt scrise în limba maghiară.

Căutând să ne informăm asupra celor susţinute de ziarul „Clujul", am aflat că e la mijloc o eroare, de oarece acuzaţiunile din aceea informaţie priveau perceptoratul de stat, pendinte de Administraţia financiară, iar nu Serviciul economic al oraşului, care ştim că e condus de un consilier demn de laudă în ceeace priveşte activitatea şi sentimentele sale româneşti. La rândul nostru, atragem însă atenţiunea dlui Administrator financiar Georgescu, spre a lua toate măsurile ca perceptoratul de stat Cluj să-şi redacteze imprimatele în limba română şi la firme româneşti care poate furniza imprimate cu aceleaşi preţuri ca şi firmele streine.

— **Protejarea copiilor părăsiţi.** A început să funcţioneze sub auspiciile Primăriei oraşului un comitet compus din persoane din elita Clujului — 12 doamne şi 12 domni, pentru protejarea copiilor părăsiţi.

— **Solemnitatea dela Tribunal.** In prezenţa dlui Praporgescu, preşedintele Tribunalului local, şi a numeroşi magistraţi, a depus ieri cuvenitul jurământ, dl Richard Filipescu, judecător, fost procuror la Tribunalul P.-Neamţ.

*

— Ori cine poate câştiga 500—1000 de lei pe zi, având o garanţie de 5000 sau 10.000 lei. Scrieţi sub „câştig" la Administraţia ziarului „Infrăţirea" şi veţi primi deslusirile necesare.

— **Sâmbătă 1 Martie ora 6 seara** va avea loc în Sala Prefectul Judeţului un concert **(Muzică de Cameră).**

— **Impărăteasa Elisabeta a Austriei.** Ca să dăm ocazie şi marelor masse cu mijloace materiale mai modeste pentru a putea vizita reprezentaţiile acestui film nemaipomenit de interesant, cu începere de Vineri, 29 Februarie filmul nu va mai rula cu preţuri ridicate, ci cu cele normale la cinematograful Urania.

— **Cum trebue citit** şi cum trebue pronunţat numele celui mai tânăr artist de filme. Deja de mult se scrie despre Jackie Coogan. Dar până în prezent nu a avut ocazie publicul Clujan a cunoaşte acest băiat-miraculos. La 5 Martie va debuta la cinematograful „Urania" în drama „My boy", „Aventurile lui Jackie".

Numai foarte puţini oameni ştiu să scrie perfect numele micuţului american. Şi numai puţini sunt în curent cum trebue pronunţat.

Numele celui mai tânăr artist de filme se scrie Jackie Coogan. Care se pronunţă: Geci Cugn.

— **Adunare.** Vineri după amiază la orele 2 se va convoca la Camera de Comerţ, comitetul de redacţie al revistei economice ce urmează să apară „Ardealul Economic", pentru a se lua ultimile dispoziţiuni în vederea apariţiei.

— **San'tare.** După informaţiunile ce le avem, epidemia de tifos exantematic, declarată în comunele Bonţida şi Cojocna, a început să descrească, nemai ivindu-se noui cazuri.

— **Un nou liceu evreesc la Oradea-Mare.** Din Oradea-Mare ni se anunţă, că comunitatea izraelită de acolo a hotărît să înceapă o colectă pentru censtrulrea unui nou liceu evreesc. Locaul de acum al liceului trebuind să'l retrocedeze ungurilor de legea reformată.

— **Plecarea Dlui Prefect Mureşanu la Bucureşti.** Vineri dimineaţa Dl Prefect Sept. Mureşanu, va pleca la Bucureşti, fiind chemat telegrafic pentru ziua de 1 Martie de către Dl Ministru Dr. Anghelescu, în vederea începerii campaniei de lucru pentru construirea şi reparaţiunile de şcoli primare, care va avea loc în primăvara anului curent.

— **In jurul uzinei electrice din Cluj.** Azi dimineaţa a avut loc la Primărie şedinţa comisiunei de lichidare a obligaţiunilor reciproce ce există între Uzina electrică din Cluj şi societăţile de electricitate dela Bucureşti.

Asistenţa publică în ţară

Ziarul „*Viitorul*" publică o interesantă anchetă asupra roadelor strălucite culese în intensa-i activitate în ceace priveşte asistenţa socială, de către actualul guvern.

Prima grijă a asistenţei a fost înlăturarea plăgei sociale a cerşetoriei şi a vagabondajului.

Aceasta a necesitat înfiinţarea şi desvoltarea pe o scară cât mai întinsă a organizaţiilor de stat, care să se ocupe cu această chestiune.

Legea contra vagabondajului şi cerşetoriei a avut efecte vădite. A dispărut în mare parte din oraşe ologii şi toţi acei cerşitori de meserie, cari le dădeau un caracteristic aspect oriental.

S'au organizat patru colonii de muncă pentru reeducarea elementelor valide, cari practicau cerşetoria şi vagabondajul şi s'a dat deasemeni o importanţă destul de mare coloniilor-azile pentru bătrâni şi infirmi.

Mâna ocrotitoare a celor cari conduc asistenţa s'a îndreptat şi asupra femeilor şi fetelor minore.

In Bucureşti există un cămin în acest scop, cuprinzând două secţiuni: una pentru reeducarea fetelor minore, iar a doua pentru femeile majore apte de muncă şi care cer ocrotire.

Dispensarii de sugaci conduse de societăţile „Principele Mircea", Cercul de gospodine" etc. azile de copii, colonii de copii, grădini de copii, şcoale de educaţie fizică, toate primesc subvenţiile necesare de la asistenţa socială. Tot ea întreţine 13 ateliere de ţesătorie pentru ajutorarea mamelor sărace.

Pentru răspândirea cât mai largă a ocrotirei sociale, s'au editat cărţi de popularizare a îngrijirei copilului şi s'a căutat ca asistenţa statului să-şi alăture activitatea de cea particulară, reprezentată printr'un număr destul de mare de instituţiuni.

Indeplinind o misiune de înalt umanitarism cei ce conduc operele de asistenţă socială, prin ajutorul ce-l dau miilor de nevoiaşi care cer ocrotire, merită în adevăr toată lauda şi recunoştinţa opiniei publice.

Condica de termene pentru avocati 250 L. la Librăria Lepage, Cluj

Azi seara in **Barul Central** este reprezentaţia de adio a lui **Garret**

Lloyd 2222-3

Producţii ne mai văzute până acuma. Mesele să pot ocupa înainte. Telefon 603.

Şedinţa comisiunei administrative a jud. Cojocna

Activitatea secţiei culturale a oraşului — Raportul dlor: Dr. Fodor, prim-medicul oraşului asupra stărei sanitare a oraşului în anul 1923 şi a dlui Wilt, revizor şcolar, asupra nevoilor şcolare — Situaţia financiară a oraşului expusă de dl Dr. Moga, consilier financiar

Hotărârile aduse de comisiune

Eri dimineaţă la ora 9 a început în sală ceea mare a primărei şedinţa comisiunei administrative.

Şedinţa a fost prezidată de dl Oct. Utalea, primarul oraşului, dl Prefect al judeţului fiind plecat în judeţ într'o anchetă urgentă.

Au luat parte Dnii: Dr. Cărpinişan, ajutor de primar; Dr. Moga; Crainic; Ciortea; Béres; Bolfa; consilieri; Ştefan Fabius; Dr. Fodor, prim-medicul oraşului; A. Ţiplea, preşedintele sedriei orfanale; Aurel Lazăr Decei; Oct. Rusu, ca membrii în comisiune.

Deschiderea şedinţei. Cuvântarea dlui Dr. Oct. Utalea, primar

Dl Oct. Utalea deschide şedinţa comisiunei cu a frumoasă cuvântare în care a arătat bazat pe fapte şi date îmbunătăţirile cari s'au adus oraşului de când a luat primăria în conducere. Dsa arată apoi enormele greutăţi pe care le-a avut de întâmpinat din cauza bugetului extrem de insuficient al anului trecut şi îşi manifestă credinţa că cu bugetul anului în curs, care este de 60 de milioane, cu posibilităţi de urcare până la 70 şi chiar 80 milioane, se vor putea acoperi multe din lipsurile de care suferă azi, oraşul. Dl Primar dă cuvântul apoi dlui Dr. Cărpinişan, primul notar al oraşului rugându l să'şi facă raportul.

Activitatea culturală a oraşului. Raportul dlui Dr. Cărpinişan

Dl Cărpinişan care a luat în primire serviciul său numai de câteva luni, dă citire raportului, arătând pe scurt activitatea secţiei culturale a primăriei, al cărei şef este, accentuând asupra iniţiativei şi felului cum a fost condusă campania de adunare a fondurilor necesare ridicărei unui monument lui Avram Iancu asupra diplomei de onoare dăruită de către oraş dlui Sion, cunoscutul donator, precum şi asupra activităţei depuse pentru colectarea de bani, îmbrăcăminte şi încălţăminte pentru copii săraci.

Raportul dlui prim notar este primit de comisiune. Urmează la cuvânt dl Dr. Fodor prim medicul oraşului.

2. Să se clădească un spital al oraşului cu mai multe pavilioane.

3. Să se repare şi să se amplifice spitalul epidemie.

4. Să se paveze strada care duce la spitalul epidemic.

5. Să se construiască cel puţin 5 closete publice în oraş.

6. Să se cumpere un autocurăţitor pentru oraş.

7. Să se mărească azilul de bătrâni din strada Decebal.

Dlui dr. Fodor îi răspunde dl Primar, mulţumind serviciului sanitar al oraşului pentru activitatea depusă în serviciul populaţiei şi promiţând tot concursul primăriei pentru îndeplinirea propunerilor dlui Prim medic.

Raportul dlui Ciortea, inginerul oraşului

Urmează raportul dlui prim inginer al oraşului, dl Ciortea, care face o amănunţită dare de seamă asupra activităţei serviciului ingineresc, arătând câte străzi s'au pavat, câte clădiri ale Primăriei s'au reparat, şi câţi Kilometri de drumuri noui comunale s'au făcut. In cele din urmă, dl Ciortea arată că fondurile ce-i stau la dispoziţie sunt insuficiente pentru executarea tuturor lucrărilor technice de care are nevoie oraşul.

Raportul dlui Revizor şcolar Wilt

Dl Revizor şcolar Wilt începe prin a arăta că oraşul Cluj, din punct de vedere cultural şi naţional, are absolută nevoie de îndeplinirea a două mari nevoi.

Este vorba în primul rând de clădirea a trei şcoli primare, şi anume: una în Str. Hajdău (lângă clinici) pentru că în acea parte de oraş nu este absolut nici o şcoală primară românească şi copii locuitorilor sunt siliţi sau să nu mai urmeze şcoala, sau să vie tocmai până în strada Regele Ferdinand sau în Piaţa Teatrului unde se găsesc cele mai apropiate şcoli primare.

Tot aşa este nevoie de o şcoală primară în Str. Grigorescu şi în Cordoş-Sat. Pentru clădirea acestor şcoli ar fi nevoie de aproximativ trei milioane lei pe care numai statul şi comuna îi poate da. Aceasta, pentru că o subscripţie publică în Cluj, unde marea majoritate a populaţiei este străină n'ar aduce vre-un rezultat satisfăcător.

Situaţia sanitară a oraşului Cluj pe anul 1923

Mersul boalelor — Combaterea boalelor venerice Intinderea îngrijorătoare a tuberculozei — Se hotărăşte înfiinţarea unui spital comunal

Dl dr. Fodor face o amănunţită expunere a situaţiei sanitare a oraşului Cluj pe anul 1923. Din această expunere vom spicui câteva date cari prezintă o importanţă mai deosebită.

In anul 1923 s'au înregistrat în oraşul Cluj, la o populaţie de 120.000 locuitori, 840 de căsătorii; 2091 născuţi şi 1593 morţi.

In ceia ce priveşte epidemiile, în anul 1923 au fost următoarele epidemii:

1. Scarlatină: 355 cazuri dintre cari 11 mortale;
2. Tifos abdominal: 83 cazuri din care 3 mortale;
3. Pojar: 148 cazuri din care 1 mortal;
4. Malaria: 76 cazuri;
5. Tifos exantematic: 4 cazuri din care 2 mortale;
6. Turbare: 15 cazuri toate mortale.

In legătură cu acestea, dl dr. Fodor roagă Comisia să facă tot ce-i va sta în putere pentru a găsi fondurile necesare reparărei şi amplificărei spitalului epidemic care în starea de azi este complect insuficient.

Combaterea boalelor venerice

In această chestiune, dl Fodor arată că datorită măsurilor energice luate de organele sanitare, infecţiunile primare de sifilis sunt mult mai rari decât în anii trecuţi, aşa că medicii particulari, clinicile şi ambulatoriile tratează azi mai mult cazuri de sifilis secundar şi terţiar.

D-sa dă câteva date statistice luate dela Clinica Dermato-venerică şi dela Spitalul de femei.

La aceste instituţii s'au prezentat în anul 1923: 1164 de cazuri noui de sifilis. Dintre aceştia, 901 au fost femei şi 20 copii.

Numărul consultaţiilor la aceste instituţii medicale a fost în anul 1923 nu mai puţin de 46.737.

Numărul bolnavilor de sifilis, trataţi la ambulatorul policlinic este de 1260.

Intinderea îngrijorătoare a tuberculozei

Numărul celor morţi de tuberculoză în anul 1923 este în Cluj de 200.

Din bolnavii cari vin la consultaţiile medicale la clinici, 70 la sută sunt tuberculoşi.

Cauza lăţirei tuberculosei în Cluj este pe deoparte criza de locuinţe şi pe de altă parte, lipsa unui spital de izolare a cărui nevoie se simte tot mai mult.

Activitatea personalului sanitar al oraşului

Comisiunea hotărăşte clădirea unui spital al oraşului

Serviciul sanitar al oraşului se compune din un medic şef, 6 medici de circumscripţie şi 6 moaşe.

La serviciul sanitar al oraşului se dau consultaţii tuturor muncitorilor şi funcţionarilor cari le cer.

S'au vaccinat 1925 copii, obligaţi la vaccinare şi 3800 obligaţi la revaccinare.

Moaşele au asistat la 2091 de faceri.

In cele din urmă, dl dr Fodor propune şi comisiunea aprobă în principiu următoarele:

1. Urcarea salariilor medicilor oraşului.

Situaţia financiară a oraşului

Raportul dlui Moga

Sedinta de dupa pranz

După amiază la orele 4 jumătate s'a continuat şedinţa comisiunei administrative, subpreşidenţia dlui dr. Cărpinişanu, primnotarul oraşului.

Şedinţa se începe cu raportul dlui Consilier Vereş asupra activităţei secţiei militare; urmează raportul dlui consilier Bolfa asupra situaţiei averei mobile şi imobile a oraşului, după care dl consilier Aurel Moga dă cetire raportului asupra situaţiei financiare a oraşului pe anul 1923.

Situaţia financiară a Oraşului Cluj pe anul 1923

Raportul dlui Moga consilier financiar

Dl consilier Moga începe prin a face o expunere a greutăţilor prin care a avut să treacă oraşul anul trecut, din cauza enormelor cheltueli ce le necesita repararea distrugerilor cauzate de război şi din cauza bugetului insuficient pe care l'a avut oraşul Cluj în 1923.

Atunci când oraşul Cluj avea nevoie de un buget de cel puţin 60 de milioane, acest buget a fost pe anul 1923 numai de 30,000.000.

Se înţelege că cu un asemenea buget abia s'a putut păstra oraşul aşa cum rămăsese din 1923 şi că nici nu se putea pune chestiunea unor noui îmbunătăţiri.

Bugetul anului 1923 a avut suma de lei 31 de milioane la venituri şi 29 de milioane la cheltueli.

Dl Consilier Moga face apoi o expunere a tuturor surselor de venituri pentru Primărie, arătând că multe din datoriile pe care le are Statul către comună n'au fost achitate.

Un venit considerabil s'a realizat pentru oraş prin aplicarea taxei de transcriere după imobil. Acest venit a fost de 4 milioane. **De remarcat că din 242 de proprietari cari şi-au transcris imobilele, numai 3 au fost români.** Aşa că aceste taxe erau de fapt încasate numai dela streini şi îmbogăţiţi de războiu. Aceste taxe au fost în ultimul timp desfiinţate de Ministerul de finanţe.

Asupra taxelor impuse streinilor cari trec prin Cluj, dl Moga cere ca scutirea de aceste taxe să se acorde numai călătorilor aplicaţi la instituţiile publice de stat, comună sau judeţ.

In privinţa apaductului, acesta a avut pe anul trecut la venituri 3.040,983 lei iar la cheltueli 1.951,773, deci un beneficiu de 1.089.209 lei.

Terminând, dl Moga arată că oraşul are 11 milioane datorii către statul ungar.

Raportul dlui Moga, consilier al Primăriei, raport pe care ne pare rău că nu l-am putut publica, în întregime, din lipsă de spaţiu, a fost primit cu unanimitate de comisiune.

După aceia dl Cărpinişan care prezida, mulţumind tuturor, închide şedinţa Comisiunei administrative

Alţio.

Cele mai bune maşini de scris şi accesori la Librăria LEPAGE, Cluj. Cereţi ofert.

Presa maghiară

Atitudinea ziarelor partidului maghiar. Intr'unul din numerile noastre din săptămâna trecută, pornind dela un fenomen, care însă s'a dovedit trecător, constatasem că presa partidului maghiar şi-a schimbat întru câtva tonul agresiv faţă de statul şi naţiunea română.

In credinţă noastră că intenţia unei apropieri sufleteşti, anunţată cu atâta patos de asupritorii noştri de eri, era sinceră, ne închipuiam că vom avea de-acum prilej să găsim în presa maghiară şi articole politice din care să nu vorbească numai ura fără de margini faţă de români.

Peste o zi, două însă, am avut durerea să constatăm că presa maghiară desavua prin scrisul ei anticipata şi riscata noastră iluzie.

Nu mai vorbim despre felul tendenţios cum a fost reprodus provocatorul discurs de la Cameră a Dlui Sándor, nici de omiterea totală din dările de seamă, a discursului răspuns al dlui deputat Lascu.

Amintim numai de incalificabilul articol de eri din „Ellenzék" în care se ponegreşte cel mai glorios episod din istoria Românilor ardeleni: revoluţia din 1848.

Altitudinea acelor gazetari unguri cari au găsit de cuviinţă să desconsidere şi să ne batjocorească trecutul, ne-a clarificat definitiv asupra adevăratelor sentimente ale acestor ziare.

Gazetărie ungurească

Pentru a arăta felul cum sunt informaţi cititorii gazetelor partidului maghiar şi în ce sens se face educaţia lor politică, vom reproduce din ziarul „*Ujság*" cele ce urmează:

„La Bucureşti s'a întâmplat ceva nemaipomenit. Singurul(!) deputat activ(!) al maghiarimei, dl Sándor József a fost făcut de majoritate om de nimica,(??) trădător de patrie şi au voit să'l dea afară din sala de şedinţe, totul, pentrucă a susţinut că Ungurii din Ardeal — horribile dictu — vreau să rămână cetăţeni români(!!)

Dacă suntem unguri, aceasta este iredentism. Dacă suntem români(!) este iarăşi iredentism. Este iarăşi iredentism, în fine, că avem o cultură de nivel înalt, avem scriitori, pictori şi artă dramatică."

Dacă ziarul „*Ujság*" care apare în România îşi permite astfel să'şi inducă cititorii în eroare referitor la incidentul de la Cameră, provocat de dl Sándor, ne putem închipui ce fantasmagorii vor scrie despre acest incident ziarele horthyste de la Budapesta, spre marea veselie a redactorilor dela „*Ujság*" — „iredentişti pentru că's... Români".

Cei mai buni ciorapi

se găsesc la FRAŢII SÁNDOR, Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. In mare asortiment au sosit harasz englez I-a

Manipularea motoarelor de benzină „ASTRA” este cea mai simplă.

CE ESTE SOCIETATEA „EMKE?“

In trecut: un instrument pentru desfiinţarea elementului românesc — Activitatea criminală a lui Sandor József — Principiile societăţii — Prin obţinerea aprobării statutelor, „EMKE“ ar deveni o instituţie a iredentismului organizat şi o filială pentru Ardeal a „Ungurilor cari se deşteaptă“

Şefii soc. *„Emke“* cari în acelaş timp se află şi la conducerea partidului maghiar, au înaintat guvernului nouile lor statute, pentru aprobare.

Aprobarea statutelor societăţei „Emke“ a fost refuzată odată în 1922, ele fiind în contrazicere cu legile ţării. Partidul maghiar însă, nevoind să renunţe, le-a înaintat şi pentru a doua oară, dar fără a modifica ceva esenţial din cele excepţionate cu prilejul primului refuz.

„Emke“ care precum se ştie, se întitulează drept o societate cu scopul de a organiza întreaga maghiarime de pe teritoriul României Mari într'o unitate pentru apărarea intereselor ei culturale şi economice, pe bază naţională (ca şi cum statul n'ar ocroti de-opotrivă interesele economice ale tuturor cetăţenilor, — în realitate nu este decât o organizaţie antiromânească, de cea mai periculoasă speţă.

*

Noi românii, din Ardeal, avem cele mai triste amintiri despre activitatea societăţii „Emke“. In fiinţată la 1884, ea a avut dela început un rol — nu cultural ca „Astra“ de pildă, ci unul hotărît româno-fob. In timp ce „Astra“ servea scopurile culturei româneşti, „Emke“, în loc de orice activitate de ridicare a nivelului cultural al Ungurilor, nu avea decât una distructivă, de desnaţionalizare a Românilor ardeleni şi de sugrumare a şcolilor şi bisericilor nemaghiare.

La formarea acestei societăţi, preşedintele sedinţei, *dr. Haller*, a rostit o cuvântare în care fixa scopul lui „Emke“ în a-sili pe români *„să simţească ungureşte.“*

„Ungaria pretinde dela cetăţenii ei să fie unguri în sentimente — a spus Haller. Suflet maghiar nu poate însă exista la naţionalităţi, decât dacă le vom impune o limbă comună. **Trăim epoca faptelor şi datoria noastră este se reparăm ceiace am neglijat până acum.**

Un conducător al soc. „Emke“ *Bartha Miklos*, în anuarul acestei societăţi cerea de la 1890, pag. 21 nici mai mult, nici mai puţin, decât **desfiinţarea neamului românesc.**

„Se poate oare să existe în Ungarie o Valahie? — întreabă el. Ce vreau Valahii? — Vreau să trăiască şi să se desvolte liberi ca naţiune compactă... Prin urmare, vreau să-şi ajungă acest scop ca naţiune, cu limbă deosebită, cu organizaţie bisericească deosebită, cu ştiinţă şi artă deosebită. Câtă neprecugetare dovedesc conducătorii valahi prin această confuzie de naţiuni! Nu înţelegem pentru ce îşi mai zăpăcesc neamul lor!

Este doar clar: dacă nu este şi nici nu poate fi o naţiune valahă, atunci cu atât mai vârtos este cu neputinţă să mai existe o societate şi organizaţie valahă deosebită. Unitatea statului nu poate fi primejduită prin împărţiri sociale!

*

Scopul şi ţinta societăţii odată precizată, ea şi-a continuat decenii de-arândul activitatea-i destructivă.

Multe lacrimi a stors această societate şi multe păcate are la pasivul ei.

Lucrând mână 'n mână cu guvernul unguresc, „Emke“ a desnaţionalizat mai multe sate de Români, prin agenţii ei provocatori a reuşit să întemniţeze o seamă din conducătorii poporului, a împiedecat ca Românii să cumpere pământ, a lucrat pentru a-i determina să emigreze în America, etc.

Iar capul tuturor răutăţilor era însăşi întemeietorul, organizatorul şi sufletul acestei societăţi, DI SANDOR JOZSEF, bătăiosul nostru deputat minoritar de la Cameră, pentru care vieaţa ar fi cu mult mai frumoasă, dacă noi n'am mai exista.

Soarta însă n'a voit ca planurile sale diavoleşti să se realizeze.

Furia şi insultele de azi la adresa neamului şi ţării noastre probabil, nu's altceva, decât expresia desamăgirii sale, planurile-i de exterminare a românilor ardeleni, prin unirea Ardealului cu vechiul regat, îngropându-se pentru vecie.

Ce urmăreşte astăzi „Emke“

După unirea Ardealului cu România, soc. „Emke“ a trecut subt patronajul *„Federaţiei maghiare“*, iar mai târziu, a *„Partidului maghiar.“*

In locul lozincei Congresului ce s'a ţinut la Uioara în anul 1908, — *„înfrângerea aspiraţiunilor valahe“* şi a maghiarizării silnice, societatea „Emke“ are astăzi un singur scop şi crez: **cel al iredentismului.** *El este manifestat chiar şi prin faptul că punctul prim al Statutului vechiu, care prevede „cultivarea iubirii de patrie“ — a fost eliminat.* **„Patria“ fiind azi ...Ţara românească, evident, cultivarea iubirii ei nu mai poate obţine aprobarea iredentiştilor de felul dlui Sandor Jozsef...**

*

Societatea „Emke“ nu trebue să obţină aprobarea statutelor ei sub nici un pretext. Oricât s'ar jongla cu cuvintele, oricâte sofisme s'ar debita în favoarea ei, „Emke“ nu este azi decât ceiace a fost şi în trecut: *un viespar de ură şi o organizaţie a duşmanilor de moarte a neamului românesc.*

A tolera această societate ar însemna să nesocotim atât trecutul nostru de suferinţe, cât şi viitorul nostru, pe care nu'l putem periclita dând noi înşi-ne posibilitate călăilor noştri de ieri să se organizeze şi să comploteze contra existenţei noastre naţionale, în chiar mijlocul nostru.

Indispensabil pentru dame!
este cel mai răspandit şi cel mai bun mijloc de desinfectare. Bacteriologii cel mai cu renume din Europa au confirmat efectul Lysoformului de a ucide bacile. Ea orice miros. Nu e otravitor.
Lysoform
Toată lumea ştie
că renumitul

In jurul înfiinţării unui cimitir evreesc în mijlocul Clujului

Incă acum doi ani, pe motivul că cimitrul evreesc din localitate, nu mai putea acoperi nevoile de inhumare ale populaţiei evreeşti, comunitatea izraelită locală a făcut o cerere Primăriei spre a i se ceda un teren în vederea deschiderii unui nou cimitir, designând ca teren apt pentru acest scop, locul viran, — proprietatea Primăriei, — din strada Avram Iancu.

Cum morţii nu pot rămânea neînmormântaţi, Primăria avea obligaţiunea de a satisface cererea comunităţii evreeşti, dar întrucât terenului cerut nu i se putea da destinaţiunea arătată de comunitate, de oarece legea cimitirelor prevede categoric că nu se pot deschide noui cimitire decât la o distanţă de 200 metri de raza oraşului, cererea Comunităţii izraelite a fost respinsă, fără nici o discuţie.

In timpul din urmă însă, cu toate că nu mai avea nici un rost o revenire la cererea de mai sus, totuşi aflăm că comunitatea izraelită — datorită nu ştim căror speranţe noui — a făcut o nouă cerere Primăriei prin care solicită lot pentru acelaş scop acelaş teren din strada Avram Iancu, fie sub formă de... donaţie, fie contra unei sume fixate de Primărie.

Suntem informaţi însă, că a doua cerere a comunităţii, nu numai că nu a fost respinsă dela prima vedere, dar s'a hotărât ca ulterior să fie soluţionată într'un fel sau altul, după ce în prealabil se va discuta chestiunea.

Noi credem însă că faţă de legea cimitirilor, *care prevede, categoric, că deschiderea de noui cimitire nu se poate face decât începând dela o distanţă minimă dc 200 metri în afară de raza oraşului, cererea Comunităţii izraelite nu mai poate fi supusă nici unei comisiuni.*

Pe lângă aceasta, în Cluj există un singur cimitir, inter-confesional, unde se înmormântează oameni de toate confesiunile, şi un alt cimitir izraelit, pentru evrei, deoarece ritul mozaic, spun evreii, nu permite înhumarea cadavrelor evreeşti alături de ale celorlalte confesiuni.

Nu avem nimic de zis, contra acestui obiceiu ritual, şi nu avem nimic de obiectat pentru deschiderea unui nou cimitir evreesc în Cluj, dar cerem ca legile să fie respectate iar nu luate în bătaie de joc.

Credem că onor. Consiliu comunal al oraşului Cluj va înţelege că nu e locul ca cererea Comunităţii izraelită să mai fie discutată, deoarece, pe lângă faptul că e contrară legii, dar înfiinţarea unui cimitir în strada Avram Iancu, ar fi un direct atentat la estetica oraşului şi la sănătatea publică.

Suntem informaţi că s'a aprobat deja ca pe locul viran de care e vorba, să se deschidă o stradă nouă, care să dea un aspect occidental acestui cartier şi unde să se poată clădi noui edificii.

Vom ţine în curent pe cititorii noştri despre felul cum înţelege Consiliul comunal să satisfacă cererea Comunităţii izraelite, rezolvită odată, acum doi ani.

FABRICA DE STICLA TURDA S. A.
Se cauta pentru angajare
imediată in condiţii avantajoase
un corespondent perfect
pentru romana, germana si maghiara.
Ofertele insoţite de documente justificative şi pretensiunile de salar să vor adresa Fabricei. — Direcţiunea.

De vanzare un pian
de 2.30 cm. lung
marca EHRBAR
si un pianin
potrivite pentru reumini şi şcoli. Se pot vedea in magazinul de piane
TRIŞKA
Cluj, Str. Saguna No. 14.
Telefon 419. :-: Lloyd. 3171

Raspanditi „Infratirea“

Primăria oraşului cu conziliu Hunedoare.

Nr.394 — 1924. dm.

Publicare.

Târgurîle de ţară din anul 1924 ale oraşului Hunedoara se vor ţinea în următoarele zile:

I. La 2, 3, 4 Aprilie st. n târg de vite, iar la 5 Aprilie târg de mărfuri.

II. La 1, 2, 3 Iuniu târg de vite, iar la 4 Iunie târg de mărfuri.

III. La 7, 8 Iuliu târg de oi, la 9, 10, 11 Iuliu târg de vite iar la 12 Iuliu târg de mărfuri.

IV. La 11, 12, 13 Novembrie târd de vite, iar la 14 Novembrie târg de mărfuri.

TEOFIL TULEA primar.

ŞAMPANIA
ROYAL-CHAMBÉRY
SEC ŞI DEMI-SEC
Reprezentanţi generali: LAZAR L. SANFT & Co.
Strada Mărăsesti No. 2 (fostă Banului) Bucureşti. 3326

PROGRAMUL CINEMATOGRAFELOR

Vineri, 29 Febr. 1924

CINEMA SELECT
Film de aur!
ATLANTIDE
Istorie romantică în 2 serii 12 acte. In rolul principal **Stacia Napierkovska**, prima balerină rusa dela Opera din Paris.

CINEMA URANIA
Istoria Habsburgilor!
Impărăteasa Elisabeta a Austriei.
Film senzaţional din viaţa dinastiei Habsburgice. In rolul principal contesa **Larich**, nepoata împăcătesei.

CINEMA APOLLO
Dolar şi franc.
Seria I.
Senzaţională dramă de aventuri în 2 serii şi 17 acte.

Hărtie Lichtpaus pozitiv-negativ I-a
2744-1 la libraria LEPAGE Cluj.

TELEGRAMA

Sosindu-ne un mare transport din renumitul Cheag Bavaria Gebruder Bayer Augsburg in cutii de 50, 100 si 250 grame.

Inchegarea 100.000 litri lapte cu I Krg.

Se vinde numai la Angrosişti. Societatea in nume Colectiv AL. T. BĂBEANU & COMP. T.-SEVERIN.

Inspecţiile dlui Prefect Septimiu Mureşianu
în judeţul Cojocna
Noui măsuri administrative — Mersul şcoalelor în judeţul nostru

In aceste trei zile din urmă, d-l Sept. Mureşanu, prefectul judeţului Cojocna, a continuat inspecţiile în judeţ în comunele Feneşul Săsesc, Tăuţi, Lona-Săsească, Feneşul Unguresc, — odinioară numit Vlaha, -- Stolna, (Stâna)' Gilău, Someşul-Cald şi Someşul-Rece, însoţit fiind de d. primpretor al plăsei Gilău, Ştefan Şerban.

Inspecţia făcută în comuna Tăuţi

La Tăuţi, comună curat românească, după ce au vizitat oficiul primăriei, biserica şi şcoala, şi mai multe gospodării ţărăneşti, d-l prefect a stat de vorbă cu o mulţime de săteni, dându-le sfaturi folositoare.

Aflând că locuitorii nu au izlazuri pentru creşterea vitelor, — acestea fiind singurul lor mijloc de traiu, le-a primit o petiţie, ce va fi înaintată forurilor în drept pentru a fi satisfăcută fără amânare.

Tot cu această ocazie, d. prefect constatând că aceşti locuitori pentru a veni la Cluj, fac un inconjur de mai mulţi kilometri, a luat măsuri ca serviciul technic judeţean, să facă un traşeu de drum nou, chiar în primăvara acestui an. O bună impresie au făcut elevii de şcoală din acest sătuleţ românesc, cari s'au găsit şi bine pregătiţi şi frumos îmbrăcaţi.

In comună nu există decât un singur comerciant, şi acela este român.

Ce s'a găsit la Feneşul-Unguresc?

Elevii dela şcoala ungurească trăesc încă în ţara Ungurească, iar capitala ţării e Budapesta!

In comuna Feneşul- Unguresc, d. prefect şi d. prim pretor s'au ocupat amănunţit de situaţia locală din toate punctele de vedere. Primarul nu ştie românește, şcolile, — reformată şi romano-catolică, — sunt frumoase şi curat întreţinute, dar nu tot aşa de curate şi frumoase sunt tendinţele învăţământului predat.

Propunerea istoriei şi geografiei româneşti s'a găsit foarte neglijată; **elevii din şcoala de stat, secţia maghiară nu ştiu că ţara noastră se numeşte România, şi nici care e capitala ţării. S'a răspuns chiar de unii elevi că ţara noastră e „Magyarország" şi capitala e Bupapesta**, tapt în faţa căruia au roşit chiar şi unii învăţători din aceste şcoli. La judeţul Cojocna îi spun *„Kolozs-Megye"*, iar Clujului *"Kolozsvár"*. Cu toate şoaptele binevoitoare de corijare a unei d-ne profesoară, — cetăţeană română, dar de origină maghiară. — Acest fapt e cu atât mai bătător la ochi, cu cât la celelalte materii, predate în ungureşte, ca matematica, etc., elevii sunt bine pregătiţi.

Şi lucru curios, şi în comuna aceasta ungurească, ca şi în celelalte din judeţ, în biserica reformată prevalează culorile naţionale maghiare în coroana din mijlocul ei, iar în casele credincioşilor nu se găseşte azi decât tablourl din istoria Ungariei:

Rábóczy, Petőfi — *Talpra Magyar* — etc. şi portretele foştilor regi ai dispărutei Ungarii, de tristă amintire, etc.

Se relevează pe lângă constatările neplăcute din această Comună, gospodăriile frumoase ale Ungurilor, cum şi năzuinţa şi sacrificiile ce fac pentru frumoasa Casă Comunală, cu o mare sală care serveşte pentru instruirea populaţiei: coruri, teatru etc. asupra cărora ochiul administraţiei se crede că n'ar fi de prisos se vegheze de aproape. Peste tot dl prefect şi dl primpretor au luat măsurile cuvenite.

Situaţia tristă a comunelor Stolna şi Someşul Cald

La *Stolna* (Stână), sat curat românesc şi sărac — din cauza vitregiei vremurilor de sub trecuta stăpânire maghiare, — se simte mare nevoie de ajutorul statului ca şi de a autorităţilor româneşti, pentru clădirea unei biserici şi a unei şcoli, pentru ridicarea lor morală, — fiind ameninţaţi de diferite secte religioase, — şi materială, — oamenii având în general foarte slabe mijloace de existenţă.

Casele sărace ale locuitorilor vizitaţi, n'au măcar o icoană sfântă, vitele lor sunt slabe şi lipsite de nutreţ, terenul neproducând aproape nimic. Şi aici se simte mare lipsă de păşunat.

La *Someşul Cald*, sat înmundat între munţi, cu împrejurimi admirabile, biserica e o ruină iar şcoala s'a găsit fără învăţători fiind plecaţi la nuntă. Intr'o cameră din localul şcoalei, se face serviciul religios, din când în când. Are în schimb 3 cârciumi, la o populaţie de 100 case.

Pentru două, dl Prefect a dispus să fie închise, căci speculau neomenos populaţia acestei sărace comuni.

Pentru biserică, dsa a rugat pe dl primpretor, ca în prima Duminecă, să meargă din nou în localitate, şi după îndemnul ce a dat locuitorilor prezenţi şi primarului, să ia măsuri urgente pentru materialul lemnos, necesar reconstruirei, dl Prefect Mureşanu, va interveni personal la Casa Pădurilor, spre a se da în mod gratuit.

Intre Someşul-Cald, şi Rece, Statul are o mare fabrică pentru industria lemnului, care actualmente nu funcţionază. Avându-se în vedere că această fabrică, da locuitorilor români din comunele învecinate, un puternic mijloc de trai, de care azi sunt lipsiţi, dl Prefect Mureşanu va stărui la Casa Pădurilor şi pe lângă Guvern, ca această fabrică să se pună în funcţiune fără întârziere, aceasta atât în interesul statului, care are întinderi mari de păduri în aceste părţi, cât a locuitorilor, cari sufăr mult de pe urma acestui lucru.

La Someşul-Rece

O plăcută impresie face comuna Someşul-Rece unde prin stăruinţa vrednicilor ei conducători, — preotul şi învăţătorul local, — s'a înfiinţat o cooperativă şi se dă învăţământului tot concursul pentru progresul lui.

Comerţul sătesc este numai în mâna Românilor. In toate aceste comune de munţi, dl Prefect a propovăduit pe lângă altele şi trimiterea copiilor la meserii şi comerţ, şi crede necesar, pentru atingerea acestui scop, că Statul trebue să înfiinţeze neapărat o şcoală de meserii inferioară.

In celelalte comune de care vorbim mai sus, situaţia administrativă pare a se îmbunătăţi pe zi ce merge.

T. A.

Finanţele şi gospodăria României
Un articol al dlui N. Iorga din „Prager Presse"

Ultimul număr al ziarului ceh „Prager Presse" publică un articol datorit dlui profesor N. Iorga, din care spicuim următoarele:

„Intre grijile cari apasă mai mult statul şi societatea românească, sunt în primul rând cele în legătură cu finanţele şi gospodăria ţării.

Această sarcină, după ce guvernele dlui Averescu şi a lui Take Ionescu au căzut, au ajuns pe umerii mai puternici ai partidului liberal.

Ar fi nedrept să negăm serviciile ce le-a adus ţării acest partid. Numai autoritatea dlui Vintilă Brătianu a putut pune un sfârşit haosului ce domnea în chestiunea datoriilor dela serviciile externe. Bugetul lui, dacă nu este cel mai bun posibil, este, totuşi, un buget şi o voinţă puternică că apără fiecare capital ai lui, atât contra adversarilor cât şi contra prietenilor.

Greutăţile crizei din România nu sunt într'atâta consecinţa unui buget greşit al statului şi nici a unei administraţii desordonate.

Adevărata cauză este desfăşurarea nesuficientă o forţelor de muncă".

MICA PUBLICITATE

Cautam mai mulţi Baeţi voinici de 16—20 ani de naţionalitate romana cari posedă limba maghiara şi germana pentru invaţarea *fabricaţiei* de *brânzeturi* fine *(sfaiţer, romadur)* şi a altor produse din lapte. Se plateşte şi salar. Alex Gerber, Târgul-Mureş, Str. Roşiori (Huszár-utca) 3.

Scrisori din Bihor
Situaţia culturală la sate. Construcţiile de şcoli primare

Ocupându-ne în una din scrisorile anterioare de chestiunea construcţiilor de şcoli primare în judeţul Bihor, am arătat, că ea a fost îmbrăţişată cu toată căldura, ca şi în celelalte judeţe din ţară, dar sărăcia ne mai pomenită a unor comune dintre munţi face imposibilă o operă mai mare prin contribuţie publică. Lăsată de unguri într'o situaţie economică anume creată pentru a opri orice avânt românesc, partea răsăriteană şi de miazăzi a judeţului nostru, cu toate beneficiile împroprietăririi, se resimte şi astăzi de situaţia din trecut, întocmai ca populaţia de Moţi a Munţilor Apuseni. Cu drept cuvânt deci Statul are obligaţiuni mai mari faţă de această populaţie, decât faţă de cetăţenii dela câmpie.

După acest referat, cele 456 de comune din Bihor au actualmente 850 de învăţători. Cu tot numărul acesta frumos, mai sunt zece comune fără instrucţie primară, lipsindu-le localuri de şcoală.

Opera construcţiunilor şcolare s'a început, după cum am spus, cu acelaş avânt ca în restul ţării. După referatul citit în ultima şedinţă a comisiei administrative judeţene, numărul construcţiilor făcute până acum este de 215.

De altfel se aşteaptă un avânt mai mare al culturii la sate, după-ce vor fi create toate cercurile culturale proectate prin o deciziune ministerială de care ne-am ocupat într'un număr trecut. Referatul de care vorbim, leagă mari speranţe de aceste cercuri săteşti, menite să adune populaţia la conferinţe, serbări şi citit.

Banca Marmorosch, Blank & Co. Societate Anonimă

ACTIV — **Bilanţ general încheiat la 31 Decemvrie 1923** — **PASIV**

Cassa:						Capital			125.000.000 —
Numerar	187.124.237·41					Rezerve			162.234.523 49
Cupoane exigibile şi titluri ieşite la sorţi	1.673.755·25	188.797.992	66			Depozite			1.352.465.834 95
Disponibil la bănci		361.565,826	60			Conturi curente creditoare			820.427.426 88
Portofoliu de efecte comerciale	1.474.310.322·11					Cont tranzitoriu			316.153 304 52
Minus reescontate	874.565.539·15	599.744.782	96	1.150·108.602	22	Avale ş. garanţii:			
Bonuri de tezaur şi avansuri la C. F. R.		—	—	105.652.696	15	Angajamentul pentru C. F. R.		157.300.784 06	
Efecte publice şi acţiuni:						Clienţi în efecte publice		98.954.912 89	
Renete şi obligaţiuni		15.613.592	55					256.255.696 95	
Diverse acţiuni		36.047.053	40	51.660.645	95	Casa de pensiuni „M. Blank":			
Avansuri!						Efecte publice, nominal şi numerar		18.073.900 —	3.598.880 —
as/ Efecte publice şi acţiuni		421.450.896	55			Beneficiul net:			
as/ Efecte comerciale şi cesiuni		101.723.979	01			Report din 1922, rezervă		18.126.739 35	
as/ Cereale şi lemne		198.919.296	—			Beneficiul net pe 1923		45.641.962 49	63.768.701 84
as/ Ipoteci		30.413.322	35	752.507.439	91				
Debitori în cont curent:									
Diverşi debitori		200.926.211	48						
Societăţi controlate de noi		189.704.616	96	390.630.828	44				
Participanţiuni:									
Bănci afiliate şi întreprinderi consorţiale		—	—	307.996.406	41				
Avale şi garanţii:									
Angajamentul C. F. R.	157.300.784 06								
Clienţi, în efecte publice	98.954.912·89								
	256.255.696·96								
Imobilul centralei şi sucursalele din provincie		100.016.034	73						
Amortizări până în prezent		14.924.060	03	85.091.974	70				
Inventar		—	—	24	—				
Cassa de pensiuni „M. Blank":									
Efecte publice, nom.	18.073.900·—								
				2.843.648.671	78			—	2.843.648.671 73
Depozite de valori:						Depunători de valori:			
Efecte publice şi acţiuni		1.328.066.463	52			Efecte publice şi acţiuni		1.328.066.463 52	
Cereale şi lemne în gaj		324.081.372	61			Cereale şi lemne în gaj		324.081.372 61	
Efecte comerciale în gaj		15.520.206	15			Efecte comerciale în gaj		15.520.206 15	
Ipoteci		30.413.322	35			Ipoteci		30.413.322 35	
		1.698.081.364	63					1.698.081·364 63	

Directorul contabilităţi, *Nemei.* — Verificat şi găsit conform cu registrele. — Contabil-expert, *Chr. Staicovici.*

Censori: *General G. Cantacuzino, G. G. Duca, George Kapri, I. Pillat.*

N. 826—924.

DIRECȚIUNEA GENERALA A CONSTRUCTIILOR DE CĂI FERATE

In ziua de 25 Martie ora 11 dimineața se va proceda în ședință publică în Biurourile Direcțiunei Generale a Construcțiilor de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 București și în condițiile art. 72—83 din legea contabilității publice la adjudecarea prin oferte sigilate a executării terasamentelor și lucrărilor de artă cuprinse pe porțiunea dintre Klm. 371+700 (Stația Bumbești) la Klm. 376+517 a liniei Bumbești—Livezeni și repartizate în următoarele 2 loturi distincte:

Lotul I. cuprinde;

a) Executarea a 150·000 m. cubi terasamente obicinuite.

b) Executarea a 10·554 m. cubi terasamente înstâncă.

Lotul II. cuprinde;

a) Executarea a 2 poduri de 7 m. deschidere în punctele dela Klm. 374+800 și Klm 374+840.

b) Executarea a 3 poduri de 5 m. deschidere în punctele dela Klm. 372+070, Klm. 372+565 și Klm 373+900.

c) Executarea a 3 podețe de 2 m. deschidere în punctele dela Klm. 373+532, Klm. 375+090 și Klm. 375+360 și a 2 podețe tubulare de 1 m. deschidere la Klm. 374+300 și Klm. 374+620

Aceste lucrări se vor executa în conformitate cu dispozițiunile formularului de contract și a prescripțiunilor caetului de sarcine, a seriei de prețuri care fac parte integrantă din contract, a planurilor, proiectelor și a tablonlui cantităților de lucrări în care se va arăta felul și categoria lor din serie.

Termenul de săvârșire al lucrărilor este de 6 luni dela data înștiințărei prin scrisoare recomandată din partea Direcțiunei Construcțiilor de Căi Ferate, că s'a aprobat oferta concurentului.

Licitația se va face pe prețuri unitare pentru fiecare articol din seria de prețuri fixate de concurent.

Aceste prețuri vor cuprinde costul materialelor, manoperei, transporturilor și ori-ce cheltueli până la complecta terminare a lucrărei la care se aplică.

Aceste prețuri sunt fixe și valabile pentru toată durata lucrărei, neputând suferi nici o modificare.

Furnitura tuturor materialelor și transportul lor până la punctul lucrărei privesc numai pe antreprenor.

Executarea lucrărilor se va face conform unui program de repartiție de lucrări, întocmit de Direcție, care face parte integrantă din contract și a cărei neîndeplinire aduce punerea în regie.

Ofertele se vor face pe fiecare lot în parte, același concurent putând licita pentru ambele loturi prin oferte separate. Direcțiunea va aproba ofertele cele mai avantajioase chiar dacă aparține la același concurent.

Oferta se va întocmi pe formularul Direcțiunei (anexa a.) însoțindu-o de următoarele piese:

a) Certificatul de admisibilitate cerut de art. 1 din caetul de sarcine condițiuni generale pentru întreprinderei de lucrări publice și furnituri de materiale.

b) Recipisa Casei de depuneri și Consemnațiuni, constatând vărsarea unei garanții provizorii de 4% în efecte de stat val. nominală din valoarea lucrărilor caleulate pe baza seriei de prețuri formată de adjudicatar, aplicată la cantitățile din tabloul procurat de Direcțiune.

c) Exemplarul seriei de prețuri, complectat la fiecare articol și subdiviziune de articol cu prețurile unitare corespunzătoare și semnat de concurent (anexa b.).

d) Un tablou de cantitățile de lucrări complectat cu prețurile respective și semnat de concurent (anexa c.).

e) Programul de lucrări cu repartițiile lor semnat de concurent (anexa d.).

f) Formularul de contract semnat de concurent și complectat cu valoarea lucrărilor în cifre și în litere (anexa e.).

Piesele de sub literile c, d, e și f, împreună cu oferta concurentului se vor închide într'un plic pe care se va scrie numele concureutului.

Acest plic se va introduce într'un al doilea plic exterior în care se vor pune și piesele de la literile a. și b. Pe acest plic se va scrie într'un loc vizibil; „ofertă pentru executarea terasamentelor (respective), lucrărilor de artă etc. de pe linia Bumbești—Livizeni"

Plicul exterior va fi sigilat și se va trimite recomandat prin poștă, astfel ca să sosească la București la Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate până în ziua de 24 Martie 1924 și cel mai târziu până la ora 19 seara.

Ofertele cari nu vor fi expediate pe aceasta cale nu se vor deschide și se vor considera ca neavenite, înapoindu-se concurenților respectivi.

De asemenea nu se vor lua în considerație ofertele cari la deschiderea plicurilor exterioare se va cnnstata că nu conțin recipisele de garanție (depunerea garanției provizoriu la licitație nefiind admisă), precum și ofertele ce vor conține restricțiuni de ori ce natură la prescripțiunile contractului, caetelor de sarcine sau de la condițiile cari reglementează această lucrare, precum și îndreptări, ștersături, adnotațiuni etc., făcute de concurenți pe piesele de licitație.

La ora fixată pentru licitație se vor deschide mai întâiu plicurile exterioare pentru a se stabili tabloul concurenților admiși.

Plicurile interioare ale concurenților neadmiși vor fi înapoiate fără a se mai deschide.

Se va proceda în urmă la deschiderea plicurilor interioare notându-se prin proces-verbal valoaree lucrărilor a fiecărei oferte.

Garanția definitivă cerută de art. 4 al caetului de sarcine condițiuni generale pentru intreprinderi de lucrări publice și furnituri de materiale se va depune în primele 10 zile de la aprobarea licitației și va fi de 10% din valoarea contractului în efecte de Stat valoare nominală.

Toate planurile, caetele de sarcine și piesele necesare pentru întocmirea seriei de prețuri se pot consulta la Direcțiunea Technică a Direcțiunei Generale de Construcții de Căi Ferate, Bulevardul Schitul Măgureanu Nr. 47 București în fiecare zi de lucru între orele 10—12 dimineața, unde se poate procura formularul de ofertă precum și piesele dela literile c, d, e și f de mai sus.

3346 **Direcțiunea Generală a Construcțiilor de Căi Ferate**

3342

FABRICILE DE MASINI
AND. RIEGER
SOC. ANONIMA SIBIU

Posedă spre vânzare:

1. Un motor stabil (mașină cu vapori compound) de 50 P. S. diam, cylindrilor 313/450$^{m}/_{m}$, cursa 500$^{m}/_{m}$, turație 60 pe minută, admisiunea sistem Rider, fabricat Ed. Tatzel-Troppau.

2. Cazanul cu tuburi de încălzire. Suprafața 70 m^2, atmosfere 7, presiune normală,

3. Un cuptor de turnat fontă.

4. Una locomotivă de cale îngustă, 650$^{m}/_{m}$ calea. Toate aceste mașini în bună stare de funcționare.

Candelabre electrice 1446

dela cele mai simple până la cele mai impedobite

Mare asortiment de candelabre electrice dela cela mai simple pana la cele mai impedobite, deasemenea tot felul de matertale calcatoare, vase de fiert, precum becuri electrice cu intensitate de 150, 110 si 220 volti se pot cumpara la: **Magazinul de Candelabre pentru Ardeal Societate pe Actiuni Cluj, Calea Regele Ferdinand No. II.** Se vand en gros si en detail, iar revanzatori se dă favor in preturi.

RESTAURANTUL 3288
„AMERICA'
CLUJ, PIAȚA UNIREI 23.

Cel mai bun și mai eftin restaurant din Cluj Mâncări delicioase. Locul de intâlnire al elitei Clujene. In fiecare Vineri seara mâncări de pește precum și grătar special. Sâmbătă seara „Pomâna porcului". Vinuri alese din cele mai renumitemărci. Pentru executarea serviciului garantează MAYER conducătorul restaurantului.

Confecționăm tot felul de incălțăminte pentru dame și domni în Atelierul nostru de lux, **Strada Regina Maria No. 51,** pe lângă prețurile cele mai reduse. 3308

Rugăm concursul onoratului public românesc.

Sindicatul Pantofarilor si Cizmarilor Români Cluj.

Berea-Nutritoare „HERCULES"

„RADOR" No. 660. CALITATE NEÎNTRECUTĂ ooo 3227 ooo

CZELL-FABRICA DE BERE, CLUJ.

„GANZ"

SOCIETATE ANONIMĂ DE ELECTRICITATE & COMP.

CLUJ, Str. REGINA MARIA 16.

Adresa telegrafică: ALTERNO. ▣ TELEFON 991 TELEFON.

Lloyd 2691

Mare depozit permanent de generatori electrici, dinamo, motoare și transformatori, precum și de contoare de curent alternative și de material pentru instalațiuni. — Depozit in comision in toate orașele mai mari. — Preliminare (Devize) dă gratuit.

REPREZENTANȚA FIRMEI GANZ & COMP. DANUBIUS, SOC. ANON.

pentru motoare cu benzină, motoare de gaz cu pompe centrifugale, pentru aranjamente de fabrici de cărămidă și pentru vagoane de căi ferate precum și pentru accesoriile acelora.

Institut de Arte Grafice Frații Kupferstein, Cluj, Strada Iuliu Maniu No. 6.